Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ជាតក-អដ្ឋកថា

(ទុតិយោ ភាគោ)

២. ទុកនិបាតោ

១. ទឡ្ហវគ្គោ

[១៥១] ១. រាជោវាទជាតកវណ្ណនា

ទឡ្ហំទឡ្ហស្ស ខិបតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រាជោវាទំ អារព្ភ កថេសិ. សោ តេសកុណជាតកេ (ជា. ២.១៧.១ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ. ឯកស្មិំ បន ទិវសេ កោសលរាជា ឯកំ អគតិគតំ ទុព្វិនិច្ឆយំ អដ្ដំ វិនិច្ឆិនិត្វា ភុត្តបាតរាសោ អល្លហត្ថេនេវ អលង្កតរថំ អភិរុយ្ហ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា ផុល្លបទុមសស្សិរិកេសុ បាទេសុ និបតិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ. អថ នំ សត្ថា ឯវមាហ – “ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ, មហារាជ, អាគច្ឆសិ ទិវា ទិវស្សា”តិ. “ភន្តេ, អជ្ជ ឯកំ អគតិគតំ ទុព្វិនិច្ឆយំ អដ្ដំ វិនិច្ឆិនន្តោ ឱកាសំ អលភិត្វា ឥទានិ តំ តីរេត្វា ភុញ្ជិត្វា អល្លហត្ថេនេវ តុម្ហាកំ ឧបដ្ឋានំ អាគតោម្ហី”តិ. សត្ថា “មហារាជ, ធម្មេន សមេន អដ្ដវិនិច្ឆយំ នាម កុសលំ, សគ្គមគ្គោ ឯស. អនច្ឆរិយំ ខោ បនេតំ, យំ តុម្ហេ មាទិសស្ស សព្ពញ្ញុពុទ្ធស្ស សន្តិកា ឱវាទំ លភមានា ធម្មេន សមេន អដ្ដំ វិនិច្ឆិនេយ្យាថ. ឯតទេវ អច្ឆរិយំ, យំ បុព្ពេ រាជានោ អសព្ពញ្ញូនម្បិ បណ្ឌិតានំ វចនំ សុត្វា ធម្មេន សមេន អដ្ដំ វិនិច្ឆិនន្តា ចត្តារិ អគតិគមនានិ វជ្ជេត្វា ទស រាជធម្មេ អកោបេត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា សគ្គបុរំ បូរយមានា អគមិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិស្មិំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា លទ្ធគព្ភបរិហារោ សោត្ថិនា មាតុកុច្ឆិម្ហា និក្ខមិ. នាមគ្គហណទិវសេ បនស្ស “ព្រហ្មទត្តកុមារោ”ត្វេវ នាមំ អកំសុ. សោ អនុបុព្ពេន វយប្បត្តោ សោឡសវស្សកាលេ តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ធម្មេន សមេន រជ្ជំ ការេសិ, ឆន្ទាទិវសេន អគន្ត្វា វិនិច្ឆយំ អនុសាសិ. តស្មិំ ឯវំ ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តេ អមច្ចាបិ ធម្មេនេវ វោហារំ វិនិច្ឆិនិំសុ. វោហារេសុ ធម្មេន វិនិច្ឆយមានេសុ កូដដ្ដការកា នាម នាហេសុំ, តេសំ អភាវា អដ្ដត្ថាយ រាជង្គណេ ឧបរវោ បច្ឆិជ្ជិ. អមច្ចា ទិវសម្បិ វិនិច្ឆយដ្ឋានេ និសីទិត្វា កញ្ចិ វិនិច្ឆយត្ថាយ អាគច្ឆន្តំ អទិស្វា បក្កមន្តិ, វិនិច្ឆយដ្ឋានំ ឆឌ្ឌេតព្ពភាវំ បាបុណិ.

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᨿᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩏᨷᨥᩮᩣᩈᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᩥ, ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨣᩩᨱᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ‘ᩋᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᩮ ᩋᨣᩩᨱᩮᩣ’ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨣᩩᨱᩮᩈᩩᨿᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩋᨣᩩᨱᩅᩣᨴᩦ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩊᨬ᩠ᨩᨠᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨣᩩᨱᩅᩣᨴᩥᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᨠᨳᨾᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᨿᩮᨶᩣᨷᩥ ᩋᨣᩩᨱᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᨱᨾᩮᩅ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩥᩅᩊᨬ᩠ᨩᨶᨠᩮ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᨻᩉᩥᨶᨣᩁᩮ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᨧᨲᩩᨣᩣᨾᨠᩮ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨣᩩᨱᩅᩣᨴᩥᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᨠᨳᨾᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨩᨶᨷᨴᩴ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨳᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩈᩣᩁᨳᩥᨾᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩮᩈᩮᨶ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨶᨷᨴᩴ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨽᩪᨾᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨣᩩᨱᩅᩣᨴᩥᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᨠᨳᨾᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩦᨾᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨶᨣᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣᨿᩮᩅ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶ ᨠᩣᩃᩮ ᨻᩃ᩠ᩃᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᩣᨷᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨣᩩᨱᨠᩴ ᨣᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩊᨬ᩠ᨩᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨣᩩᨱᩅᩣᨴᩥᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᨱᨠᨳᨾᩮᩅ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨶᨷᨴᩴ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨷᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᨠᨭᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᩁᨳᩔ ᩏᨠ᩠ᨠᨾᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩋᨳ ᨻᩃ᩠ᩃᩥᨠᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥᩴ “ᨲᩅ ᩁᨳᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ “ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ, ᨲᩅ ᩁᨳᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᩮᩉᩥ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨳᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨩ᩠ᨩᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᨶᩴ “ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨳᩮ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨩ᩠ᨩᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨻᩃ᩠ᩃᩥᨠᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩅ ᩁᨳᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩁᨳᩔ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ “ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩥᩁ ᩁᩣᨩᩣᨿᩮᩅ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩮᩣ ᩏᨷᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨿᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩉᩁᩔ ᩁᨳᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨾᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩔ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨴᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᩣᩁᨳᩥᩴ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᨿᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨾᩣᨶᩅᨿᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩴ ᨻᩃᩴ ᨵᨶᩴ ᨿᩈᩴ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᩃᨷᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩏᨽᩮᩣᨷᩥ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩈᨲᩥᨠᩔ ᩁᨩ᩠ᨩᩔ ᩈᩣᨾᩥᨶᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᨻᩃᨵᨶᨿᩈᨩᩣᨲᩥᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᨠᩩᩃᨷᨴᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨧᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨣᩩᨱᨾᩮᩅ ᨣᩩᨱᨲᩮᩣ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪨

“ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩔ ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᨻᩃ᩠ᩃᩥᨠᩮᩣ ᨾᩩᨴᩩᨶᩣ ᨾᩩᨴᩩᩴ;

ᩈᩣᨵᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩣᨵᩩᨶᩣ ᨩᩮᨲᩥ, ᩋᩈᩣᨵᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩈᩣᨵᩩᨶᩣ;

ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩁᩣᨩᩣ, ᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᩉᩥ ᩈᩣᩁᨳᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩔ ᨡᩥᨷᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨻᩃᩅᨴᩊ᩠ᩉᩮᨶ ᨷᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩣ ᨩᩥᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨲᩔ ᨴᩊ᩠ᩉᨾᩮᩅ ᨷᩉᩣᩁᩴ

វា វចនំ វា លភតិ។ ឯវំ ទឡ្ហោវ ហុត្វា តំ ជិនាតីតិ ទស្សេតិ។ មល្លិកោតិ តស្ស រញ្ញោ នាមំ។ មុទុនា មុទុន្តិ មុទុបុគ្គលំ សយម្បិ មុទុ ហុត្វា មុទុនាវ ឧបាយេន ជិនាតិ។ សាធុម្បិ សាធុនា ជេតីតិ យេ សាធូ សប្បុរិសា, តេ សយម្បិ សាធុ ហុត្វា សាធុនាវ ឧបាយេន ជិនាតិ។ អសាធុម្បិ អសាធុនាតិ យេ បន អសាធូ, តេ សយម្បិ អសាធុ ហុត្វា អសាធុនាវ ឧបាយេន ជិនាតីតិ ទស្សេតិ។ ឯតាទិសោ អយំ រាជាតិ អយំ អម្ហាកំ កោសលរាជា សីលាចារេន ឯវរូបោបិ។ មគ្គា ឧយ្យាហិ សារថីតិ អត្តនោ រថំ មគ្គា ឧក្កមាបេត្វា ឧយ្យាហិ, ឧប្បថេន យាហិ, អម្ហាកំ រញ្ញោ មគ្គំ ទេហីតិ វទតិ។

អថ នំ ពារាណសិរញ្ញោ សារថិ "អម្ភោ, កិំ បន តយា អត្តនោ រញ្ញោ គុណកថា កថិតា"តិ វត្វា "អាមា"តិ វុត្តេ "យទិ បន ឯតេ គុណាតិ វទេសិ, អគុណា បន កីទិសី"តិ វត្វា "ឯតេ តាវ អគុណា ហោន្តុ, តុម្ហាកំ បន រញ្ញោ កីទិសា គុណា"តិ វុត្តេ "តេន ហិ សុណាហី"តិ ទុតិយំ គាថមាហ –

២។

"អក្កោធេន ជិនេ កោធំ, អសាធុំ សាធុនា ជិនេ;

ជិនេ កទរិយំ ទានេន, សច្ចេនាលិកវាទិនំ;

ឯតាទិសោ អយំ រាជា, មគ្គា ឧយ្យាហិ សារថី"តិ។

តត្ថ ឯតាទិសោតិ ឯតេហិ "អក្កោធេន ជិនេ កោធ"ន្តិអាទិវសេន វុត្តេហិ គុណេហិ សមន្នាគតោ។ អយញ្ហិ កុទ្ធំ បុគ្គលំ សយំ អក្កោធោ ហុត្វា អក្កោធេន ជិនាតិ, អសាធុំ បន សយំ សាធុ ហុត្វា សាធុនាវ ឧបាយេន ជិនាតិ, កទរិយំ ថទ្ធមច្ឆរិំ សយំ ទាយកោ ហុត្វា ទានេន ជិនាតិ។ សច្ចេនាលិកវាទិនន្តិ មុសាវាទិំ សយំ សច្ចវាទី ហុត្វា សច្ចេន ជិនាតិ។ មគ្គា ឧយ្យាហិ សារថីតិ, សម្ម សារថិ, មគ្គតោ អបគច្ឆ ឯវំវិធសីលាចារគុណយុត្តស្ស អម្ហាកំ រញ្ញោ មគ្គំ ទេហិ, អម្ហាកំ រាជា មគ្គស្ស អនុច្ឆវិកោតិ។

ឯវំ វុត្តេ មល្លិករាជា ច សារថិ ច ឧភោបិ រថា ឱតរិត្វា អស្សេ មោចេត្វា រថំ អបនេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ មគ្គំ អទំសុ។ ពារាណសិរាជា មល្លិករញ្ញោ "រញ្ញា នាម ឥទញ្ចិទញ្ច កាតុំ វដ្ដតី"តិ ឱវាទំ ទត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សគ្គបុរំ បូរេសិ។ មល្លិករាជាបិ តស្ស ឱវាទំ គហេត្វា ជនបទំ បរិគ្គហេត្វា អត្តនោ អគុណវាទិំ អទិស្វាវ សកនគរំ គន្ត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សគ្គបុរមេវ បូរេសិ។

សត្ថា កោសលរាជស្ស ឱវាទទានត្ថាយ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា មល្លិករញ្ញោ សារថិ មោគ្គល្លានោ

ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩮᩣᩅᩣᨴᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨷᨮᨾᩣ᪨

[᪑᪕᪒] ᪒᪨ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᩑᨠᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨷᩥᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᨷᩥᨲᩣ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩁᩣᨩᩮᩣᩁᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩣᨶᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᩔᩩᨠᩁᨱᩮᩣᩃᨾ᩠ᨻᨠᩋᨭ᩠ᨮᨷᨴᨭ᩠ᨮᨷᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩥᩈᩁᨱᨣᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨷᨬ᩠ᨧᩈᩦᩃᩮᩣ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩴ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩴ ᨴᩮᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩴ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲᩁᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩑᨲᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩴ ᩃᨽᨾᩣᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩔ ᨾᩮ ᩑᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨾᩁᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩪᨷᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᨠᩴ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩥᨲᩣ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨲᩣᨲ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩴ ᨾᩣ ᨠᩁᩥ, ᩉᩦᨶᨩᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨷᩥᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨵᩦᨲᩣ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᨶ ᩈᩣ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨲᩮ ᨩᩣᨲᩥᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴᩥᩈᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨠᩴ ᩋᩣᨶᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᩥᨲᩩ ᨠᨳᩴ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣ ᨽᩣᨲᩣ ᨽᨣᩥᨶᩦ ᨧᩪᩊᨷᩥᨲᩣ ᨧᩪᩊᨾᩣᨲᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨧᩮᩅ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩩᩉᨩ᩠ᨩᩣ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩈᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩈᩩᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨷᩥᨲᩣ ᩈᩁᩦᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᨷᩮᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨶᩩᩈᩮᩣᨠᩮᩣ "ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᩅᩥᩃᩮᨷᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨷᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨶ᩠ᨶᩮᩣ "ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨴᩥᩅᩈᩣᨶᩥ ᨶ ᨴᩥᩔᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᨶ ᨡᩮᩣ, ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨲᩅ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨷᨴᩮᩈᩮ ᩈᩦᩉᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨨ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩑᨠᩣ ᨧ ᨽᨣᩥᨶᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨣᩩᩉᩣᨿᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨷᨶ ᨣᩩᩉᩣᨿ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩁᨩᨲᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩑᨠᩣ ᨹᩃᩥᨠᨣᩩᩉᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᨠᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᩅᩈᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᩈᩦᩉᩣᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨠᩣᩃᨾᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨽᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᩦᩉᨷᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨣᩩᩉᩣᨿᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩦᩉᨷᩮᩣᨲᩥᨠᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨷᨶ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᨵᩁᨾᩣᨶᨠᩣᩃᩮ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨶᩣᩃᨲ᩠ᨳ, ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿ ᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨹᩃᩥᨠᨣᩩᩉᩣᨿ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨣᩩᩉᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩉᨷᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩣᨾᩥᩈᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩉᩔᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ – "ᩈᩦᩉᨷᩮᩣᨲᩥᨠᩮ, ᩋᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩮ ᨷᨩᩣᨷᨲᩦ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨷᨲᩥ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨲᩮ ᨾᨿᩴ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – "ᩋᨿᩴ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩉᩦᨶᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᩣᩃᩈᨴᩥᩈᩮᩣ, ᨾᨿᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣ, ᩑᩈ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩈᨻ᩠ᨽᩥ

អតត្ថចិក់ កឆំ ករេឆតិ, អហំ ខុចទ្វេប៉ំ កឆំ ឃុត្វា ឌីចិតេតត កិំ ករិស្សាមិ, តាឋាចាតំ ឋត្តិវុឌ្ឍិត្វា យរិស្សាមិ”តិ៍ អឆស្សា ខុតេឌេហាសិ –
“យឃិ្យាខុចរេយច យរណ៍ អឃុត្តំ, កាតិកា តាច រេយ អាកាច្ឆត្តុ, តេឋំ ករេឆត្វា យរិស្សាមិ”តិ៍ ឋិក្លារេលិបិ តស្សា ឋត្តិកា បជិចេចត់ អលកិត្វា
“ត្ថាឌាតិ ខុឋា យឃិ្យាកូឌ្ឍាមិ”តិ ខេកាយតស្សបុរេត្វា ឋលិកាក្យហាយំ បចិឋិត្វា តិបន្ថិ៍
អឆេឆកោ ឃឹហបេិតតេកា យហិឋចារណាឌឹឃុ អន្លាតរ៑ ចឆិត្វា យំឋំ ឈាឌិត្វា កពិតិឃា កាពំ អាហទិត្វា “អយ្ខ, យំឋំ ឈាឌស្សុ”តិ អាហ៍
“កាតិក, តាហំ យំឋំ ឈាឌាមិ, យរិស្សាមិ”តិ៍ “កិំ ការណា”តិ? ឋា តំ បចត្តិ អាចិក្ខិ៍ “ត្ថាឌាតិ កហំ ខេឋា ឋិក្លារេលិ”តិ ឌ ចុរេត្ត
ឋលិកាក្យហាយំ តិបត្តុំ ឋិក្លាលំ “អាកាកេឋ តិបត្តា”តិ យន្លាយាតា “កាតិក, កិំ ត បស្សសិ, ខុឋា រឌតបត្តុតេត អាកាកេឋ តិបត្តា”តិ៍
ឃឹហបេិតតេកា តស្ស ឋលិកាក្យហាយំ តិបត្តុកាចំ អឌាតត្តា “អាកាកេឋ តិបត្តា”តិ ឋន្លាំ ហុត្វា “យារេស្សាមិ ត”ត្តិ ឃឹហេចេកាត បក្ខតិត្វា
ឋលិកាក្យហំ ហឌេឃតេច បហទិ៍ ខេឋា ហឌេឃត ឋលិតេត តរេត្ខច ឌីចិតក្ខយំ បត្វា បត្តុតបិខេឌ បតិ៍ អឆាបទោ អាកាច្ឆិ, ឋា តស្សបិ
តឆេច កឆេឆឋិ៍ ខេឋាបិ តឆេច កត្វា ឌីចិតក្ខយំ បត្វា បត្តុតបិខេឌ បតិ៍

ខុចំ ឈឃុបិ កាតិកោឃុ យតេឃុ ឋត្តុបច្ឆា ខេតាឌិឋត្តា អាកាច្ឆិ៍ ឋា តស្សបិ តំ ការណ៍ អារោចេត្វា “ត្ថាឌាតិ ខេឋា កុហិ”ត្តិ ចុរេត្ត “ខុខេឋា
រឌតបត្តុតយត្ខេក អាកាកេឋ តិបត្តា”តិ អាហ៍ ខេតាឌិឋត្តា ចិត្តុឋិ – “ឋិក្លាលិត់ អាកាកេឋ បតិដ្ឋា តាយ តត្ខិ, ឋលិកាក្យហាយំ
តិបត្តុកោ កចិស្សតី”តិ៍ ខេឋា បត្តុតបិឌំ ឆ្លតទិត្វា ឈ កាតិកេ យតេ ឌិស្វា “ត្ថាយ អត្តតា ឆាលតាឃ បរិក្លាល្យុតបន្លាឃ អកាចេត
ឋលិកាក្យហកាចំ អឌាតិត្វា ហឌេឃត បហទិត្វា យតា កចិស្សត្តិ, អឋេយក្ខិត្វា អតិត្យទិតំ កេទាត្តាត់ កយ្ខំ តាយ ខុចទ្វេប៉ំ ខេហាតី”តិ ចត្វា បឌេយំ
កាឆយាហ –

ឲ៍

“អឋេយក្ខិតកាយុត្តំ, ត្យទិតាគិតិបិតិត់;

ឋាតិ កយ្ខាតិ តេបេ្យត្តិ, ក្លាំប្រចន្លោហិតំ យុរោ”តិ៍

តត្ខ អឋេយក្ខិតកាយុត្តំ, ត្យទិតាគិតិបិតិតត្តិ ខេឃា បុក្លេលិ ឃំ កយ្ខំ កត្តុកាខេយា ខេហាតិ, តត្ខ ខេកាឋំ អឋេយក្ខិត្វា អត្យបឆារេត្វា ត្យទិតោ
ហុត្វា ខេចខេកតេច តំ កយ្ខំ កាត្យំ អគិតិបតតិ បក្ខុតិ បជិបជ្ជតិ, តំ អឋេយក្ខិតកាយុត្តំ ត្យទិតាគិតិបិតិត់ ខុចំ ឋាតិ កយ្ខាតិ តេបេ្យត្តិ,
ខេឋាខេចត្តិ កិលេយត្តិ៍ ឃឆា កិំ? ក្លាំប្រចន្លោហិតំ យុខេឈតិ, ឃឆា ក្យឌ្ឍារត្តត “ត្ថឌំ ឃឹតលំ ត្ថឌំ ក្លាញ្ញត្តិ អត្យបឆារេត្វា ក្លាំអន្លោហទណឹយំ
យុខេឈ អន្លោហទិតំ ឌបិតំ យុឈយ្យិ កណ្ដយ្យិ ក្យឆ្ឋិយ្យិ ឌហតិ ខេឋាខេចតិ កិលេយតិ, ខុចំ តឆាទ្វេប៉ំ បុក្លលំ ឋាតិ កយ្ខាតិ តេបេ្យត្តិ៍

ត្ថតិ ខេឋា ឃឹខេហា ត្ថយំ កាឆំ ចត្វា “យយ កាតិកា អត្យបិឃក្យឋលតាឃ ‘ឋិក្លាលំ យារេស្សាយា’តិ អតិខេចកេាត បក្ខតិត្វា ឋឃំ យតា, អហំ

ປນ ເອວຣູປໍ ອກ຺ຕ຺ວາ ສິງ຺ຄາລສ຺ສ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປນ຺ນສ຺ເສວ ຫທຍໍ ຜາເລສ຺ສາມີ”ຕິ ສິງ຺ຄາລສ຺ສ ອາໂຣຫນໂອໂຣຫນມຄ຺ຄໍ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຕທຠິມຸໂຂ ຫຸຕ຺ວາ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ສີຫນາທໍ ນທິ, ປຖວິຍາ ສທ຺ຘິໍ ອາກາສໍ ເອກນິນ຺ນາທໍ ອໂຫສິ. ສິງ຺ຄາລສ຺ສ ຜລິກຄຸຫາຍໍ ນິປນ຺ນສ຺ສ ຠີຕຕສິຕສ຺ສ ຫທຍໍ ຜລິ, ໂສ ຕຕ຺ເຖວ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາປຸຓິ.

ສຕ຺ຖາ “ເອວໍ ໂສ ສິງ຺ຄາໂລ ສີຫນາທໍ ສຸຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ໂຕ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຠິສມ຺ພຸທ຺ໂຘ ຫຸຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໔.

“ສີໂຫ ຈ ສີຫນາເທນ, ທທ຺ທຣໍ ອຠິນາທຍິ;

ສຸຕ຺ວາ ສີຫສ຺ສ ນິຄ຺ໂຆສໍ, ສິງ຺ຄາໂລ ທທ຺ທເຣ ວສໍ;

ຠີໂຕ ສນ຺ຕາສມາປາທິ, ຫທຍຎ຺ຈສ຺ສ ອປ຺ຜລີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສີໂຫຕິ ຈຕ຺ຕາໂຣ ສີຫາ – ຕິຓສີໂຫ, ປຓ຺ຑຸສີໂຫ, ກາຬສີໂຫ, ສຸຣຕ຺ຕຫຕ຺ຖປາໂທ ເກສຣສີໂຫຕິ. ເຕສຸ ເກສຣສີໂຫ ອິຘ ອຘິປ຺ເປໂຕ. ທທ຺ທຣໍ ອຠິນາທຍີຕິ ເຕນ ອສນິປາຕສທ຺ທສທິເສນ ເຠຣວຕເຣນ ສີຫນາເທນ ຕໍ ຣຊຕປພ຺ພຕໍ ອຠິນາທຍິ ເອກນິນ຺ນາທໍ ອກາສິ. ທທ຺ທເຣ ວສນ຺ຕິ ຜລິກມິສ຺ສເກ ຣຊຕປພ຺ພເຕ ວສນ຺ໂຕ. ຠີໂຕ ສນ຺ຕາສມາປາທີຕິ ມຣຓຠເຍນ ຠີໂຕ ຈິຕ຺ຕຸຕ຺ຣາສໍ ອາປາທິ. ຫທຍຎ຺ຈສ຺ສ ອປ຺ຜລີຕິ ເຕນ ຈສ຺ສ ຠເຍນ ຫທຍໍ ຜລີຕິ.

ເອວໍ ສີໂຫ ສິງ຺ຄາລໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ຠາຕໂຣ ເອກສ຺ມິໍ ຐາເນ ປຏິຈ຺ຉາເທຕ຺ວາ ເຕສໍ ມຕຠາວໍ ຠຄິນິຍາ ອາຈິກ຺ຂິຕ຺ວາ ຕໍ ສມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ຣຊຕຄຸຫາຍໍ ວສິຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸປາສໂກ ໂສຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. “ຕທາ ສິງ຺ຄາໂລ ນ຺ຫາປິຕປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສີຫໂປຕິກາ ລິຈ຺ຉວິກຸມາຣິກາ, ຉ ກນິຏ຺ຐຠາຕໂຣ ອຎ຺ຎຕຣເຖຣາ ອເຫສຸໍ, ເຊຏ຺ຐຠາຕິກສີໂຫ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ສິງ຺ຄາລຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ.

[໑໕໓] ໓. ສູກຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ចតុប្បទោ អហំ, សម្មាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ មហល្លកត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ រត្តិំ ធម្មស្សវនេ វត្តមានេ សត្ថរិ គន្ធកុដិទ្វារេ មណិមយេ សោបានផលកេ ឋត្វា ភិក្ខុសង្ឃស្ស សុគតោវាទំ ទត្វា គន្ធកុដិំ បវិដ្ឋេ ធម្មសេនាបតិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា អត្តនោ បរិវេណំ អគមាសិ។ មហាមោគ្គល្លានោបិ បរិវេណមេវ គន្ត្វា មុហុត្តំ វិស្សមិត្វា ថេរស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា បញ្ហំ បុច្ឆិ, បុដ្ឋបុដ្ឋំ ធម្មសេនាបតិ គគនតលេ បុណ្ណចន្ទំ ឧដ្ឋាបេន្តោ វិយ វិស្សជ្ជេត្វា បាកដមកាសិ។ ចតស្សោបិ បរិសា ធម្មំ សុណមានា និសីទិំសុ។ តត្រេកោ មហល្លកត្ថេរោ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ឥមិស្សា បរិសាយ មជ្ឈេ សារិបុត្តំ អាលុឡេន្តោ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សាមិ, អយំ មេ បរិសា ‘ពហុស្សុតោ អយ’ន្តិ ញត្វា សក្ការសម្មានំ ករិស្សតី”តិ បរិសន្តរា ឧដ្ឋាយ ថេរំ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តំ ឋត្វា “អាវុសោ សារិបុត្ត, មយម្បិ តំ ឯកំ បញ្ហំ បុច្ឆាម, អម្ហាកម្បិ ឱកាសំ ករោហិ, ទេហិ មេ វិនិច្ឆយំ អាវេធិកាយ វា និវេធិកាយ វា និគ្គហេ វា បគ្គហេ វា វិសេសេ វា បដិវិសេសេ វា”តិ អាហ។ ថេរោ តំ ឱលោកេត្វា “អយំ មហល្លកោ ឥច្ឆាចារេ ឋិតោ តុច្ឆោ ន កិញ្ចិ ជានាតី”តិ តេន សទ្ធិំ អកថេត្វាវ លជ្ជមានោ ពីជនិំ ឋបេត្វា អាសនា ឱតរិត្វា បរិវេណំ បាវិសិ, មោគ្គល្លានត្ថេរោបិ អត្តនោ បរិវេណមេវ អគមាសិ។

មនុស្សា ឧដ្ឋាយ “គណ្ហថេតំ ទុដ្ឋមហល្លកំ, មធុរធម្មស្សវនំ នោ សោតុំ ន អទាសី”តិ អនុពន្ធិំសុ។ សោ បលាយន្តោ វិហារបច្ចន្តេ ភិន្នបទរាយ វច្ចកុដិយា បតិត្វា គូថមក្ខិតោ ឧដ្ឋាសិ។ មនុស្សា តំ ទិស្វា វិប្បដិសារិនោ ហុត្វា សត្ថុ សន្តិកំ អគមិំសុ។ សត្ថា តេ ទិស្វា “កិំ ឧបាសកា អវេលាយ អាគតត្ថា”តិ បុច្ឆិ, មនុស្សា តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ន ឧបាសកា ឥទានេវេស មហល្លកោ ឧប្បិលាវិតោ ហុត្វា អត្តនោ ពលំ អជានិត្វា មហាពលេហិ សទ្ធិំ បយោជេត្វា គូថមក្ខិតោ ជាតោ, បុព្ពេបេស ឧប្បិលាវិតោ ហុត្វា អត្តនោ ពលំ អជានិត្វា មហាពលេហិ សទ្ធិំ បយោជេត្វា គូថមក្ខិតោ អហោសី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សីហោ ហុត្វា ហិមវន្តបទេសេ បព្ពតគុហាយ វាសំ កប្បេសិ។ តស្សា អវិទូរេ ឯកំ សរំ និស្សាយ ពហូ សូករា និវាសំ កប្បេសុំ។ តមេវ សរំ និស្សាយ តាបសាបិ បណ្ណសាលាសុ វាសំ កប្បេសុំ។ អថេកទិវសំ សីហោ មហិំសវារណាទីសុ អញ្ញតរំ វធិត្វា យាវទត្ថំ មំសំ ខាទិត្វា តំ សរំ ឱតរិត្វា បានីយំ បិវិត្វា ឧត្តរិ។ តស្មិំ ខណេ ឯកោ ថូលសូករោ តំ សរំ និស្សាយ គោចរំ គណ្ហាតិ។ សីហោ តំ ទិស្វា “អញ្ញំ ឯកទិវសំ ឥមំ ខាទិស្សាមិ, មំ ខោ បន ទិស្វា បុន ន អាគច្ឆេយ្យា”តិ តស្ស អនាគមនភយេន សរតោ ឧត្តរិត្វា ឯកេន បស្សេន គន្តុំ អារភិ។ សូករោ ឱលោកេត្វា “ឯស មំ ទិស្វា មម ភយេន ឧបគន្តុំ អវិសហន្តោ ភយេន បលាយតិ, អជ្ជ មយា ឥមិនា សីហេន សទ្ធិំ បយោជេតុំ វដ្ដតី”តិ សីសំ ឧក្ខិបិត្វា តំ យុទ្ធត្ថាយ អវ្ហយន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៤។

“ចតុប្បទោ អហំ សម្ម, ត្វម្បិ សម្ម ចតុប្បទោ;

ឯហិ សម្ម និវត្តស្សុ, កិំ នុ ភីតោ បលាយសី”តិ។

ສີເຫາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ "ສມ຺ມ ສູກຣ, ອຊ຺ຊ ອມ຺ຫາກໍ ຕຍາ ສທ຺ຘິໍ ສງ຺ຄາເມາ ນຕ຺ຖິ, ອິເຕາ ປນ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອິມສ຺ມິໍເຍວ ຐາເນ ສງ຺ຄາເມາ ເຫາຕູ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປກ຺ກາມິ. ສູກເຣາ "ສີເຫນ ສທ຺ຘິໍ ສງ຺ຄາເມສ຺ສາມີ"ຕິ ຫຏ຺ຐປຫຏ຺ເຐາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ຎາຕການໍ ອາເຣາເຈສິ. ເຕ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ຠີຕຕສິຕາ "ອິທານິ ຕ຺ວໍ ສບ຺ເບປິ ອມ຺ເຫ ນາເສສ຺ສສິ, ອຕ຺ຕເນາ ບລໍ ອຊານິຕ຺ວາ ສີເຫນ ສທ຺ຘິໍ ສງ຺ຄາມໍ ກຕ຺ຕຸກາເມາສິ, ສີເຫາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສບ຺ເບປິ ອມ຺ເຫ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສ຺ສຕິ, ສາຫສິກກມ຺ມໍ ມາ ກຣີ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ເສາປິ ຠີຕຕສິເຕາ "ອິທານິ ກິໍ ກເຣາມີ"ຕິ ປຸຉິ. ສູກຣາ "ສມ຺ມ, ຕ຺ວໍ ອິເຕາ ຕາປສານໍ ອຸຈ຺ຈາຣບູມິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປູຕິຄູເຖ ສຕ຺ຕ ທິວສານິ ສຣີຣໍ ປຣິວຕ຺ເຕຕ຺ວາ ສຸກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ສຣີຣໍ ອຸສ຺ສາວບິນ຺ທູຫິ ເຕເມຕ຺ວາ ສີຫສ຺ສ ອາຄມນເຕາ ປຸເຣຕຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ວາຕເຍາຄໍ ຎຕ຺ວາ ອຸປຣິວາເຕ ຕິຏ຺ຐ, ສຸຈິຊາຕິເກາ ສີເຫາ ຕວ ສຣີຣຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ ຕຸຍ຺ຫໍ ຊຍໍ ທຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສຕີ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ເສາ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຕຕ຺ຖ ອຏ຺ຐາສິ. ສີເຫາ ຕສ຺ສ ສຣີຣຄນ຺ຘ໌ ຆາຍິຕ຺ວາ ຄູຖມກ຺ຂິຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ "ສມ຺ມ ສູກຣ, ສຸນ຺ທເຣາ ເຕ ເລເສາ ຈິນ຺ຕິເຕາ, ສເຈ ຕ຺ວໍ ຄູຖມກ຺ຂິເຕາ ນາຠວິສ຺ສ, ອິເທວ ຕໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ອປາເປສ຺ສໍ, ອິທານິ ປນ ເຕ ສຣີຣໍ ເນວ ມຸເຂນ ຑໍສິຕຸໍ, ນ ປາເທນ ປຫຣິຕຸໍ ສກ຺ກາ, ຊຍໍ ເຕ ທມ຺ມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖.

"ອສຸຈິ ປູຕິເລາເມາສິ, ທຸຄ຺ຄນ຺ເຘາ ວາສິ ສູກຣ;

ສເຈ ຍຸຊ຺ຌິຕຸກາເມາສິ, ຊຍໍ ສມ຺ມ ທທາມິ ເຕ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປູຕິເລາເມາສີຕິ ມີຬ຺ຫມກ຺ຂິຕຕ຺ຕາ ທຸຄ຺ຄນ຺ຘເລາເມາ. ທຸຄ຺ຄນ຺ເຘາ ວາສີຕິ ອຕິວິຍ ເຊຄຸຈ຺ຉປຏິກ຺ກູລທຸຄ຺ຄນ຺ເຘາ ຫຸຕ຺ວາ ວາຍສິ. ຊຍໍ, ສມ຺ມ, ທທາມິ ເຕຕິ "ຕຸຍ຺ຫໍ ຊເຍາ, ອຫໍ ປຣາຊິເຕາ, ຄຉ ຕ຺ວ"ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ສີເຫາ ຕເຕາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເຄາຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສເຣ ປານີຍໍ ປິວິຕ຺ວາ ປບ຺ບຕຄຸຫເມວ ຄເຕາ. ສູກເຣາປິ "ສີເຫາ ເມ ຊິເຕາ"ຕິ ຎາຕການໍ ອາເຣາເຈສິ. ເຕ ຠີຕຕສິຕາ "ປຸນ ເອກທິວສໍ ອາຄຉນ຺ເຕາ ສີເຫາ ສບ຺ເບວ ອມ຺ເຫ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປສ຺ສຕີ"ຕິ ປລາຍິຕ຺ວາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ອຄມໍສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘ຺ມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ – "ຕທາ ສູກເຣາ ມຫລ຺ລກເຖ຺ເຣາ ອເຫາສິ, ສີເຫາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ"ນ຺ຕິ.

ສູກຣຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຕຕິຍາ.

[໑໕໔] ໔. ອຸຣຄຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອິຘູຣຄານໍ ປວເຣາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ທ຺ເວ ມຫາມຕ຺ເຕ ກລຫກາຣເກ ອາຣບ຺ຠ ກເຖສິ. ເກາສລຣຎ຺ເຎາ ກິຣ ເສວກາ ເສວກປຸຕ຺ຕາ

ទ្វេ មហាមត្តា អញ្ញមញ្ញំ ទិដ្ឋដ្ឋានេ កលហំ ករោន្តិ, តេសំ វេរិភាវោ សកលនគរេ បាកដោ ជាតោ។ តេ នេវ រាជា, ន ញាតិមិត្តា សមគ្គេ កាតុំ សក្ខិំសុ។ អថេកទិវសំ សត្ថា បច្ចូសសមយេ ពោធនេយ្យពន្ធវេ ឱលោកេន្តោ តេសំ ទ្វិន្នម្បិ សោតាបត្តិមគ្គស្ស ឧបនិស្សយំ ទិស្វា បុនទិវសេ ឯកកោវ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ បវិសិត្វា តេសុ ឯកស្ស គេហទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ សោ និក្ខមិត្វា បត្តំ គហេត្វា សត្ថារំ អន្តោនិវេសនំ បវេសេត្វា អាសនំ បញ្ញាបេត្វា និសីទាបេសិ។ សត្ថា និសីទិត្វា តស្ស មេត្តាភាវនាយ អានិសំសំ កថេត្វា កល្លចិត្តតំ ញត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សោ សច្ចបរិយោសានេ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។

សត្ថា តស្ស សោតាបន្នភាវំ ញត្វា តមេវ បត្តំ គាហាបេត្វា ឧដ្ឋាយ ឥតរស្ស គេហទ្វារំ អគមាសិ។ សោបិ និក្ខមិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “បវិសថ, ភន្តេ”តិ ឃរំ បវេសេត្វា និសីទាបេសិ។ ឥតរោបិ បត្តំ គហេត្វា សត្ថារា សទ្ធិំយេវ បាវិសិ។ សត្ថា តស្ស ឯកាទស មេត្តានិសំសេ វណ្ណេត្វា កល្លចិត្តតំ ញត្វា សច្ចានិ បកាសេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោបិ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ ឥតិ តេ ឧភោបិ សោតាបន្នា ហុត្វា អញ្ញមញ្ញំ អច្ចយំ ទេសេត្វា ខមាបេត្វា សមគ្គា សម្មោទមានា ឯកជ្ឈាសយា អហេសុំ។ តំ ទិវសញ្ញេវ ច ភគវតោ សម្មុខាវ ឯកតោ ភុញ្ជិំសុ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា វិហារំ អគមាសិ។ តេ ពហូនិ មាលាគន្ធវិលេបនានិ ចេវ សប្បិមធុផាណិតាទីនិ ច អាទាយ សត្ថារា សទ្ធិំយេវ និក្ខមិំសុ។ សត្ថា ភិក្ខុសង្ឃេ វត្តេ ទស្សិតេ សុគតោវាទំ ទត្វា គន្ធកុដិំ បាវិសិ។

ភិក្ខូ សាយន្ហសមយេ ធម្មសភាយំ សត្ថុ គុណកថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, សត្ថា អទន្តទមកោ, យេ នាម ទ្វេ មហាមត្តេ ចិរំ វាយមមានាបិ នេវ រាជា សមគ្គេ កាតុំ សក្ខិ, ន ញាតិមិត្តាទយោ សក្ខិំសុ, តេ ឯកទិវសេនេវ ទមិតា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវាហំ ឥមេ ទ្វេ ជនេ សមគ្គេ អកាសិំ, បុព្ពេបេតេ មយា សមគ្គា កតាយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពារាណសិយំ ឧស្សវេ ឃោសិតេ មហាសមជ្ជំ អហោសិ។ ពហូ មនុស្សា ចេវ ទេវនាគសុបណ្ណាទយោ ច សមជ្ជទស្សនត្ថំ សន្និបតិំសុ។ តត្រេកស្មិំ ឋានេ ឯកោ កាកោ ច សុបណ្ណោ ច សមជ្ជំ បស្សមានា ឯកតោ អដ្ឋំសុ។ កាកោ សុបណ្ណស្ស សុបណ្ណភាវំ អជានន្តោ អំសេ ហត្ថំ ឋបេសិ។ សុបណ្ណោ “កោន មេ អំសេ ហត្ថោ ឋបិតោ”តិ និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តោ កាកំ សញ្ជានិ។ កាកោបិ ឱលោកេន្តោ សុបណ្ណំ សញ្ជានិត្វា មរណភយតជ្ជិតោ នគរា និក្ខមិត្វា បលាយិ។ សុបណ្ណោបិ “តំ គហេស្សាមី”តិ អនុពន្ធិ។ តស្មិំ សមយេ ពោធិសត្តោ តាបសោ ហុត្វា តស្សា នទិយា តីរេ បណ្ណសាលាយ វសមានោ ទិវា ទរថបដិប្បស្សម្ភនត្ថំ វាកសាដកំ និវាសេត្វា វក្កលំ ពហិ ឋបេត្វា នទិំ ឱតរិត្វា ន្ហាយតិ។ កាកោ “ឥមំ បព្ពជិតំ និស្សាយ ជីវិតំ លភិស្សាមី”តិ បកតិវណ្ណំ វិជហិត្វា មណិក្ខន្ធវណ្ណំ មាបេត្វា វក្កលន្តរំ បាវិសិ។ សុបណ្ណោ អនុពន្ធមានោ តំ តត្ថ បវិដ្ឋំ ទិស្វា វក្កលេ គារវេន អគ្គហេត្វា ពោធិសត្តំ អាមន្តេត្វា “ភន្តេ, អហំ ឆាតោ, តុម្ហាកំ វក្កលំ គណ្ហថ, ឥមំ កាកំ ខាទិស្សាមី”តិ ឥមមត្ថំ បកាសេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“ព្ពុស្វរកាតំ បចរោ បចិដ្ឋោ, សេលស្ស ចណ្ណេក បយោក្លុយិឆ្និ;

ព្រហ្មុញ្ញា ចណ្ឌិ អបចាឃយាភោ, ញុក្រុក្លិទោ ភោ ចិតរាយិ ភោត្តុ”ត្តិៈ

តត្ថ ព្ពុស្វរកាតំ បចរោ បចិដ្ឋោតិ ព្ពុយស្មិំ ចក្កោល ស្តុរកាតំ បចរោ ភាកោរាឌា បចិដ្ឋោៈ សេលស្ស ចណ្ណេភាតិ យសិចណ្ណេភ, យសិក្លុទ្ធោ ហុត្វា បចិដ្ឋោតិ អត្ថោៈ បយោក្លុយិឆ្នត្តិ យយ សត្តិកា យោក្លុ ព្ពុឆ្នយាភោៈ ព្រហ្មុញ្ញា ចណ្ឌិ អបចាឃយាភោតិ អហំ បភ ញុយ្យាកំ ព្រហ្មុចណ្ឌិ សេដ្ឋចណ្ឌិ បុរេឌេត្តោ កន្ទុំ កេរោត្តោៈ ញុក្រុក្លិទោ ភោ ចិតរាយិ ភោត្តុត្តិ ឲុតំ ភាកំ ចក្កោលត្តុទំ បចិដ្ឋំ លោតោបិ សយាភោ កក្លិត្តុំ ភ សក្កោយឹតិៈ

រោរិតសត្តា ស្តុងកោ ជិតោរាយច សុបណ្ណរាឌស្ស តុតិំ កត្វា តុតិយំ កាឆយាហ –

បៈ

“សោ ព្រហ្មុក្រុត្តា ជិរយេច ឌឹច, ជិញ្ញា ច តេ បិតុកចត្តុ កក្លា;

សោឃា ព្រហ្មុចណ្ឌិ អបចាឃយាភោ, ញុក្រុក្លិទោ ភោ ចិតរាសិ ភោត្តុ”ត្តិៈ

តត្ថ សោ ព្រហ្មុក្រុត្តាតិ សោ ត្វំ ព្រហ្មុកោបិតោ ព្រហ្មុក្លិទោ ហុត្វាៈ ជិញ្ញា ច តេ បិតុកចត្តុ កក្លាតិ ឌេចតាតំ បរិកោការហា កក្លា ច តច បិតុកចត្តុ, យា បិណាតិបិតំ កត្វា ភាកយំសលាងកោ អហោសិៈ

ព្ពុតិ រោរិតសត្តា ស្តុងកោ ជិតោតាច អតុយោងតំ កត្វា ស្តុត្តរិត្វា ចក្កលំ តិចាសេត្វា តេ ស្តុកោបិ កហេត្វា អស្សុយបធំ កត្តា យេត្តាកាចភាឃ ចណ្ឌិ កចេត្វា ចេ្ហបិ ឌភេ សយក្កេ អកាសិៈ តេ តតោ បដ្ឋាយ សយក្កា សយ្ហោងយាភា សុលំ ចសិំសុៈ

សត្តា ព្ពុយំ ធម្មទេសតំ អាហរិត្វា ឌាតកំ សយោឆាភេសិ – “តឆា ភាកោ ច សុបណ្ណោ ច ព្ពុយេ ចេ្ហ យហាយត្តា អហោសុំ, តាបសោ បភ អហមេច អហោសិ”ត្តិៈ

ស្តុរកាឌាតកចណ្ណភា ចតុត្ថាៈ

ឌីចចស្សវតំ កក្កាតិ ឥទំ សត្ថា ឌេតចតនសយឹបេ បសេនជិកោសលេភ រញ្ញោ ការិតេ រាឌការាមេ ចិហរន្តោ អត្តនោ ខិបិតកំ អារព្ភ កថេសិ៍ ឯកស្មិំ ហិ ទិវសេ សត្ថា រាឌការាមេ ចតុបរិសមជ្ឈេ និសីទិត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ ខិបិ៍ ភិក្ខូ "ឌីចតុ, ភន្តេ ភកចា, ឌីចតុ, សុកតោ"តិ ឧច្ចាសទ្ទំ មហាសទ្ទំ អកំសុ, តេន សទ្ទេន ធម្មកថាយ អន្តរាយោ អហោសិ៍ អថ ខោ ភកចា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "អបិ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, ខិបិតេ 'ឌីចា'តិ ចុត្តោ តប្បច្ចយា ឌីវេយ្យ ចា មរេយ្យ ចា"តិ? "នោ ហេតំ ភន្តេ"តិ៍ "ន, ភិក្ខវេ, ខិបិតេ 'ឌីចា'តិ ចត្តព្ពោ, យោ ចទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា"តិ (ចូឡវ៍ ២៨៨)៍ តេន ខោ បន សមយេន មនុស្សា ភិក្ខូនំ ខិបិតេ "ឌីវថ, ភន្តេ"តិ ចទន្តិ, ភិក្ខូ កុក្កុច្ចាយន្តា ភាលបន្តិ៍ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ – "កថញ្ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា 'ឌីវថ, ភន្តេ'តិ ចុច្ចមានា ភាលបិស្សន្តី"តិ៍ ភកចតោ ឯតមត្ថំ អារោចេសុំ៍ "កិហី, ភិក្ខវេ, មង្គលិកា, អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កិហីនំ "ឌីវថ, ភន្តេ"តិ ចុច្ចមានេន "ចិរំ ឌីវា"តិ ចត្តុន្តិ៍ ភិក្ខូ ភកចន្តំ បុច្ឆិំសុ – "ភន្តេ, ឌីវបដិឌីវំ នាម កទា ឧប្បន្ន"ន្តិ? សត្ថា "ភិក្ខវេ, ឌីវបដិឌីវំ នាម បោរាណកាលេ ឧប្បន្ន"ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ៍ តស្ស បិតា ចោហារំ កត្វា ឌីចិកំ កប្បេតិ, សោ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកំ ពោធិសត្តំ មណិកភណ្ឌំ ឧក្ខិបាបេត្វា កាមនិកមជនបទេ ចរន្តោ ពារាណសិំ បត្វា ទោវារិកស្ស ឃរេ ភត្តំ បចាបេត្វា ភុញ្ជិត្វា និចាសដ្ឋានំ អលភន្តោ "អវេលាយ អាកតា អាកន្តុកា កត្ថ ចសន្តី"តិ បុច្ឆិ៍ អថ នំ មនុស្សា "ពហិនករេ ឯកា សាលា អត្ថិ, សា បន អមនុស្សបរិគ្គហិតា៍ សចេ ឥច្ឆថ, តត្ថ ចសថា"តិ អាហំសុ៍ ពោធិសត្តោ "ឯថ, តាត, កច្ឆាម, មា យក្ខស្ស ភាយិត្ថ, អហំ តំ ទមេត្វា តុម្ហាកំ បាទេសុ បាតេស្សាមី"តិ បិតរំ កហេត្វា តត្ថ កតោ៍ អថស្ស បិតា ផលកេ និបជ្ជិ, សយំ បិតុ បាទេ សម្ពាហន្តោ និសីទិ៍ តត្ថ អធិចត្ថោ យក្ខោ ទ្វាទស ចស្សានិ វេស្សចណំ ឧបដ្ឋហិត្វា តំ សាលំ លភន្តោ "ឥមំ សាលំ បចិដ្ឋមនុស្សេសុ យោ ខិបិតេ 'ឌីចា'តិ ចទតិ, យោ ច 'ឌីចា'តិ ចុត្តេ 'បដិឌីចា'តិ ចទតិ, តេ ឌីចបដិឌីចកាភិនោ ឋបេត្វា អចសេសេ ខាទេយ្យាសី"តិ លភិ៍ សោ បិដ្ឋិវំសថូណាយ ចសតិ៍ សោ "ពោធិសត្តស្ស បិតរំ ខិបាបេស្សាមី"តិ អត្តនោ អានុភាវេន សុខុមចុណ្ណំ ចិស្សជ្ជេសិ, ចុណ្ណំ អាកន្ត្វា តស្ស នាសបុដេ បាចិសិ៍ សោ ផលកេ និបន្នកោច ខិបិ, ពោធិសត្តោ ន "ឌីចា"តិ អាហ៍ យក្ខោ តំ ខាទិតុំ ថូណាយ ឱតរតិ៍ ពោធិសត្តោ តំ ឱតរន្តំ ទិស្វា "ឥមិនា មេ បិតា ខិបាបិតោ ភវិស្សតិ, អយំ សោ ខិបិតេ 'ឌីចា'តិ អចទន្តំ ខាទកយក្ខោ ភវិស្សតី"តិ បិតរំ អារព្ភ បឋមំ កាថមាហ –

៥៍

"ឌីច ចស្សសតំ កក្ក, អបរានិ ច ចីសតិ;

មា មំ បិសាចា ខាទន្តុ, ឌីច ត្វំ សរទោសត"ន្តិ៍

តត្ថ កក្កាតិ បិតទំ តារេយតាលបតិ៍ អបរាតិ ច ចឹនតិត្ថិ អបរាតិ ច ចឹនតិ ចឞ្ឍាតិ ខីច៍ យា យំ បិនាចា ពាឌត្ថតិ យំ បិនាចា យា ពាឌត្ថ៍ ខីច ត្វំ នរទោរនតត្ថិ ត្វំ បត ចីសុត្តទំ ចម្សនតំ ខីចាតិ៍ នរទោរនតព្វាកហិឃយាត់ ចម្សនតយេច ហោតិ, តំ បុរិយេហិ ចីនាឃ នទ្ធិ ចីសុត្តទំ ខ្ពុឆ អឆិបេហ្យតំ៍

ឃណ្ណោ ទៅឆិនត្តឞ្ស ចចត់ សុត្វា “ខ្ពុយំ តាច យាលាចំ ‘ខីចា’តិ ចុត្តត្តា ពាឌិតុំ ត នក្កា, បិតទំ បតឞ្ស ពាឌិឞ្សាយឹ”តិ បិតុ នត្ថិកំ អកយាសិ៍ សោ តំ អាកន្ឋត្តិ ឌិស្វា ចិតេត្តសិ – “អឃំ សោ ‘បជីខីចា’តិ អកលត្តាត់ ពាឌកឃណ្ណោ កចិឞ្សតិ, បជីខីចំ ពរិឞ្សាយឹ”តិ៍ សោ បុត្តំ អាទេត្ត ចុតិឃំ កាចយាហ –

១០៍

“ត្វម្បិ ចម្សនតំ ខីចំ, អបរាតិ ច ចឹនតិ;

ចិនំ បិនាចា ពាឌត្ថ, ខីច ត្វំ នរទោរនត”ត្តិ៍

តត្ថ ចិនំ បិនាចា ពាឌត្ថតិ បិនាចា ហលិហលចិនំ ពាឌត្ថ៍

ឃណ្ណោ តឞ្ស ចចត់ សុត្វា “ស្តេកាបិ យេ ត នក្កា ពាឌិតុ”ត្តិ បជីតិចត្តិ៍ អឆ តំ ទៅឆិនទេត្តា បុឆ្ឋិ – “តោ ឃក្កា, ពស្មា ត្វំ ខ្ពុយំ នាលំ បចិដ្ឋយតុឞ្ស ពាឌសឹ”តិ? “ខ្វាឌន ចឞ្សាតិ ចេឞ្សចលំ ស្តបដ្ឋហិត្វា លត្តូត្តា”តិ៍ “កាំ បត នទេត្តច ពាឌិតុំ លកសឹ”តិ? “ខីចបជីខីចកាលិតោ ឆេបត្វា អចនេនេ ពាឌាយឹ”តិ៍ “ឃក្កា, ត្វំ បុទេត្តបិ អកុនលំ ពត្វា ពក្កធុឆ្ឆ ចទុសោ បទចិហិនកោ ហុត្វា តិត្តទេត្តា, ខ្ពុឌាតិបិ តាឌិនំ ពយុំ ពត្វា តយោ តយបរាឃណោ កចិឞ្សតិ, តស្មា ខ្ពុតោ បដ្ឋាឃ បិលាតិបិតាឌឹហិ ចិរយឞ្ស”តិ តំ ឃក្កិ ឌយេត្វា តិរឃកឃេត តទ្ធត្វា បទ្ធាសុ សឹលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា ឃក្កិ បេនតការរកំ ចិឃ អកាសិ៍

បុតឌិចនេ នទ្ធារត្តា យតុឞ្សា ឃក្កិ ឌិស្វា ទៅឆិនទេត្តត ចឞ្ស ឌយិតកាចំ ចាត្វា រទេត្តា អារោទាចនុំ – “ទេច, ឲុកោ យាលាទេចា តំ ឃក្កិ ឌយេត្វា បេនតការរកំ ចិឃ ពត្វា ឆិតោ”តិ៍ រាឌា ទៅឆិនត្តំ បក្កោនាបេត្វា នេតាបតិដ្ឋាតេ ឆេបសិ, បិតុ ចឞ្ស យហត្តិ ឃនំ អឌាសិ៍ សោ ឃក្កិ ពាលិបជិក្កាហកំ ពត្វា ទៅឆិនត្តឞ្ស ឱ្ចាទេ ឆត្វា ឌាតាឌឹតិ បុទេត្តាតិ ពត្វា នក្កបុទំ បូទេសិ៍

សត្វា ខ្ពុយំ ឆម្មទេនត់ អាហរិត្វា “ខីចបជីខីចំ តាយ តស្មិំ ពាលេ ស្តបយុត្ត”ត្តិ ចត្វា ឌាតកំ នទេយាឆាទេតសិ – “តឌា ឃណ្ណោ អដ្គុលិយាលេរិ អហោសិ, រាឌា អាតទ្ទោ, បិតា កឞ្សបេ, បុទេត្តា បត អហមេច អហោសិ”ត្តិ៍

คคฺคชาตกวณฺณนา ปญฺจมา.

[๑๕๖] ๖. อลีนจิตฺตชาตกวณฺณนา

อลีนจิตฺตํ นิสฺสายาติ อิทํ สตฺถา เชตวเน วิหรนฺโต เอกํ โอสฺสฏฺฐวีริยํ ภิกฺขุํ อารพฺภ กเถสิ. วตฺถุ เอกาทสกนิปาเต สํวรชาตเก (ชา. ๑.๑๑.๘๒ อาทโย) อาวิภวิสฺสติ. โส ปน ภิกฺขุ สตฺถารา "สจฺจํ กิร ตฺวํ, ภิกฺขุ, วีริยํ โอสฺสชี"ติ วุตฺเต "สจฺจํ, ภควา"ติ อาห. อถ นํ สตฺถา "นนุ ตฺวํ, ภิกฺขุ, ปุพฺเพ วีริยํ อวิสฺสชฺเชตฺวา มํสเปสิสทิสสฺส ทหรกุมารสฺส ทฺวาทสโยชนิเก พาราณสินคเร รชฺชํ คเหตฺวา อทาสิ, อิทานิ กสฺมา เอวรูเป สาสเน ปพฺพชิตฺวา วีริยํ โอสฺสชสี"ติ วตฺวา อตีตํ อาหริ.

อตีเต พาราณสิยํ พฺรหฺมทตฺเต รชฺชํ กาเรนฺเต พาราณสิโต อวิทูเร วฑฺฒกีคาโม อโหสิ, ตตฺถ ปญฺจสตา วฑฺฒกี วสนฺติ. เต นาวาย อุปริโสตํ คนฺตฺวา อรญฺเญ เคหสมฺภารทารูนิ โกฏฺเฏตฺวา ตตฺเถว เอกภูมิกทฺวิภูมิกาทิเภเท เคหสมฺภาเร สชฺเชตฺวา ถมฺภโต ปฏฺฐาย สพฺพทารูสุ สญฺญํ กตฺวา นทีตีรํ เนตฺวา นาวํ อาโรเปตฺวา อนุโสเตน นครํ อาคนฺตฺวา เย ยาทิสานิ เคหานิ อากงฺขนฺติ, เตสํ ตาทิสานิ กตฺวา กหาปเณ คเหตฺวา ปุน ตตฺเถว คนฺตฺวา เคหสมฺภาเร อาหรนฺติ. เอวํ เตสํ ชีวิกํ กปฺเปนฺตานํ เอกสฺมึ กาเล ขนฺธาวารํ พนฺธิตฺวา ทารูนิ โกฏฺเฏนฺตานํ อวิทูเร เอโก หตฺถี ขทิรขาณุกํ อกฺกมิ. ตสฺส โส ขาณุโก ปาทํ วิชฺฌิ, พลววทนา วตฺตติ, ปาโท อุทฺธุมายิตฺวา ปุพฺพํ คณฺหิ. โส เวทนาปฺปตฺโต เตสํ ทารุโกฏฺฏนสทฺทํ สุตฺวา "อิเม วฑฺฒกี นิสฺสาย มยฺหํ โสตฺถิ ภวิสฺสตี"ติ มญฺญมาโน ตีหิ ปาเทหิ เตสํ สนฺติกํ คนฺตฺวา อวิทูเร นิปชฺชิ. วฑฺฒกี ตํ อุทฺธุมาตปาทํ ทิสฺวา อุปสงฺกมิตฺวา ปาเท ขาณุกํ ทิสฺวา ติขิณวาสิยา ขาณุกสฺส สมนฺตโต โอธึ ทตฺวา รชฺชุยา พนฺธิตฺวา อากฑฺฒนฺตา ขาณุกํ นีหริตฺวา ปุพฺพํ โมเจตฺวา อุณฺโหทเกน โธวิตฺวา ตทนุรูเปหิ เภสชฺเชหิ มกฺเขตฺวา นจิรสฺเสว วณํ ผาสุกํ กรึสุ.

หตฺถี อโรโค หุตฺวา จินฺเตสิ – "มยา อิเม วฑฺฒกี นิสฺสาย ชีวิตํ ลทฺธํ, อิทานิ เตสํ มยา อุปการํ กาตุํ วฏฺฏตี"ติ. โส ตโต ปฏฺฐาย วฑฺฒกีหิ สทฺธึ รุกฺเข นีหรติ, ตจฺฉนฺตานํ ปริวตฺเตตฺวา เทติ, วาสิอาทีนิ อุปนาเมติ, โสณฺฑาย เวเฐตฺวา กาฬสุตฺตโกฏิยํ คณฺหาติ. วฑฺฒกีปิสฺส โภชนเวลาย เอเกกํ ปิณฺฑํ เทนฺตา ปญฺจ ปิณฺฑสตานิ เทนฺติ. ตสฺส ปน หตฺถิสฺส ปุตฺโต สพฺพเสโต หตฺถาชานียโปตโก อตฺถิ, เตนสฺส เอตทโหสิ – "อหํ เอตรหิ มหลฺลโก. อิทานิ มยา อิมํ ปุตฺตํ วฑฺฒกีนํ กมฺมกรณตฺถาย ทตฺวา คนฺตุํ วฏฺฏตี"ติ. โส วฑฺฒกีนํ อนาจิกฺขิตฺวาว อรญฺญํ ปวิสิตฺวา ปุตฺตํ อาเนตฺวา "อยํ หตฺถิโปตโก มม ปุตฺโต, ตุมฺเหหิ มยฺหํ ชีวิตํ ทินฺนํ, อหํ โว เวชฺชเวตนตฺถาย อิมํ เทมิ, อยํ ตุมฺหากํ อิโต ปฏฺฐาย กมฺมานิ กริสฺสตี"ติ วตฺวา "อิโต ปฏฺฐาย, ปุตฺตก, ยํ มยา กตฺตพฺพํ กมฺมํ, ตํ ตฺวํ กโรหี"ติ ปุตฺตํ โอวทิตฺวา วฑฺฒกีนํ ทตฺวา สยํ อรญฺญํ ปาวิสิ.

ตโต ปฏฺฐาย หตฺถิโปตโก วฑฺฒกีนํ วจนกโร โอวาทกฺขโม หุตฺวา สพฺพกิจฺจานิ กโรติ. เตปิ ตํ ปญฺจหิ ปิณฺฑสเตหิ โปเสนฺติ,

សោ កម្មំ កត្វា នទឹ ឱតរិត្វា នហាត្វា កីឡិត្វា អាគច្ឆតិ, វឌ្ឍកីទារកាបិ តំ សោណ្ឌាទីសុ គហេត្វា ឧទកេបិ ថលេបិ តេន សទ្ធិំ កីឡន្តិ។ អាជានីយា បន ហត្ថិនោបិ អស្សាបិ បុរិសាបិ ឧទកេ ឧច្ចារំ វា បស្សាវំ វា ន ករោន្តិ, តស្មា សោបិ ឧទកេ ឧច្ចារបស្សាវំ អកត្វា ពហិនទីតីរេយេវ ករោតិ។ អថេកស្មិំ ទិវសេ ឧបរិនទិយា ទេវោ វស្សិ, អថ សុក្ខំ ហត្ថិលណ្ឌំ ឧទកេន នទឹ ឱតរិត្វា គន្ត្វា ពារាណសិនគរតិត្ថេ ឯកស្មិំ គុម្ពេ លគ្គិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ រញ្ញោ ហត្ថិគោបកា “ហត្ថី នហាបេស្សាមា”តិ បញ្ច ហត្ថិសតានិ នយិំសុ។ អាជានីយលណ្ឌស្ស គន្ធំ ឃាយិត្វា ឯកោបិ ហត្ថី នទឹ ឱតរិតុំ ន ឧស្សហិ, សព្ពេបិ នង្គុដ្ឋំ ឧក្ខិបិត្វា បលាយិតុំ អារភិំសុ, ហត្ថិគោបកា ហត្ថាចរិយានំ អារោចេសុំ។ តេ “ឧទកេ បរិស្សយេន ភវិតព្ព”ន្តិ ឧទកំ សោធាបេត្វា តស្មិំ គុម្ពេ តំ អាជានីយលណ្ឌំ ទិស្វា “ឥទមេត្ថ ការណ”ន្តិ ញត្វា ចាដឹ អាហរាបេត្វា ឧទកស្ស បូរេត្វា តំ តត្ថ មទ្ទិត្វា ហត្ថីនំ សរីរេ សិញ្ចាបេសុំ, សរីរានិ សុគន្ធានិ អហេសុំ។ តស្មិំ កាលេ តេ នទឹ ឱតរិត្វា នហាយិំសុ។

ហត្ថាចរិយា រញ្ញោ តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “តំ ហត្ថាជានីយំ បរិយេសិត្វា អានេតុំ វដ្ដតិ, ទេវា”តិ អាហំសុ។ រាជា នាវាសង្ឃាដេហិ នទឹ បក្ខន្ទិត្វា ឧទ្ធំគាមិនីហិ នាវាសង្ឃាដេហិ វឌ្ឍកីនំ វសនដ្ឋានំ សម្បាបុណិ។ ហត្ថិបោតកោ នទិយំ កីឡន្តោ ភេរិសទ្ទំ សុត្វា គន្ត្វា វឌ្ឍកីនំ សន្តិកេ អដ្ឋាសិ។ វឌ្ឍកី រញ្ញោ បច្ចុគ្គមនំ កត្វា “ទេវ, សចេ ទារូហិ អត្ថោ, កិំ ការណា អាគតត្ថ, កិំ បេសេត្វា អាហរាបេតុំ ន វដ្ដតី”តិ អាហំសុ។ “នាហំ, ភណេ, ទារូហិ អត្ថាយ អាគតោ, ឥមស្ស បន ហត្ថិស្ស អត្ថាយ អាគតោម្ហី”តិ។ “គាហាបេត្វា គច្ឆថ, ទេវា”តិ។ ហត្ថិបោតកោ គន្តុំ ន ឥច្ឆិ។ “កិំ ការាបេតិ, ភណេ, ហត្ថី”តិ? “វឌ្ឍកីនំ បោសាវនិកំ អាហរាបេតិ, ទេវា”តិ។ “សាធុ, ភណេ”តិ រាជា ហត្ថិស្ស ចតុន្នំ បាទានំ សោណ្ឌាយ នង្គុដ្ឋស្ស ច សន្តិកេ សតសហស្សំ សតសហស្សំ កហាបណេ ឋបាបេសិ។ ហត្ថី ឯត្តកេនាបិ អគន្ត្វា សព្ពវឌ្ឍកីនំ ទុស្សយុគេសុ វឌ្ឍកីភរិយានំ និវាសនសាដកេសុ ទិន្នេសុ សទ្ធិំ កីឡិតទារកានញ្ច ទារកបរិហារេ កតេ និវត្តិត្វា វឌ្ឍកី ច ឥត្ថិយោ ច ទារកេ ច ឱលោកេត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ អគមាសិ។

រាជា តំ អាទាយ នគរំ គន្ត្វា នគរញ្ច ហត្ថិសាលញ្ច អលង្ការាបេត្វា ហត្ថិំ នគរំ បទក្ខិណំ ការេត្វា ហត្ថិសាលំ បវេសេត្វា សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា អភិសេកំ ទត្វា ឱបវយ្ហំ កត្វា អត្តនោ សហាយដ្ឋានេ ឋបេត្វា ឧបឌ្ឍរជ្ជំ ហត្ថិស្ស ទត្វា អត្តនា សមបរិហារំ អកាសិ។ ហត្ថិស្ស អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ រញ្ញោ សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ ហត្ថគតមេវ អហោសិ។ ឯវំ កាលេ គច្ឆន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស រញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ តស្សា គព្ភបរិបាកកាលេ រាជា កាលមកាសិ។ ហត្ថី បន សចេ រញ្ញោ កាលកតភាវំ ជានេយ្យ, តត្ថេវស្ស ហទយំ ផលេយ្យ, តស្មា ហត្ថិំ រញ្ញោ កាលកតភាវំ អជានាបេត្វាវ ឧបដ្ឋហិំសុ។ រញ្ញោ បន កាលកតភាវំ សុត្វា “តុច្ឆំ កិរ រជ្ជ”ន្តិ អនន្តរសាមន្តកោសលរាជា មហតិយា សេនាយ អាគន្ត្វា នគរំ បរិវារេសិ។ នគរវាសិនោ ទ្វារានិ បិទហិត្វា កោសលរញ្ញោ សាសនំ បហិណិំសុ – “អម្ហាកំ រញ្ញោ អគ្គមហេសី បរិបុណ្ណគព្ភា ‘ឥតោ កិរ សត្តមេ ទិវសេ បុត្តំ វិជាយិស្សតី’តិ អង្គវិជ្ជាបាឋកា អាហំសុ។ សចេ សា បុត្តំ វិជាយិស្សតិ, មយំ សត្តមេ ទិវសេ យុទ្ធំ ទស្សាម, ន រជ្ជំ, ឯត្តកំ កាលំ អាគមេថា”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

ទេវីបិ សត្តមេ ទិវសេ បុត្តំ វិជាយិ។ តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ បន មហាជនស្ស អលីនចិត្តំ បគ្គណ្ហន្តោ ជាតោតិ

“អលីនចិត្តកុមារោ”ត្វេវស្ស នាមំ អកំសុ. ជាតទិវសតោយេវ បនស្ស បដ្ឋាយ នាគរា កោសលរញ្ញា សទ្ធិំ យុជ្ឈិំសុ. និន្នាយកត្តា សង្គាមស្ស មហន្តម្បិ ពលំ យុជ្ឈមានំ ថោកំ ថោកំ ឱសក្កតិ. អមច្ចា ទេវិយា តមត្ថំ អារោចេត្វា “មយំ ឯវំ ឱសក្កមានេ ពលេ បរាជយភាវស្ស ភាយាម, អម្ហាកំ បន រញ្ញោ កាលកតភាវំ, បុត្តស្ស ជាតភាវំ, កោសលរញ្ញោ អាគន្ត្វា យុជ្ឈនភាវញ្ច រញ្ញោ សហាយកោ មង្គលហត្ថី ន ជានាតិ, ជានាបេម ន”ន្តិ បុច្ឆិំសុ. សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា បុត្តំ អលង្ករិត្វា ទុកូលចុម្ពដកេ និបជ្ជាបេត្វា បាសាទា ឱរុយ្ហ អមច្ចគណបរិវុតា ហត្ថិសាលំ គន្ត្វា បោធិសត្តំ ហត្ថិស្ស បាទមូលេ និបជ្ជាបេត្វា “សាមិ, សហាយោ តេ កាលកតោ, មយំ តុយ្ហំ ហទយផាលនភយេន នារោចយិម្ហ, អយំ តេ សហាយស្ស បុត្តោ, កោសលរាជា អាគន្ត្វា នគរំ បរិវារេត្វា តវ បុត្តេន សទ្ធិំ យុជ្ឈតិ, ពលំ ឱសក្កតិ, តវ បុត្តំ ត្វញ្ញេវ វា មារេហិ, រជ្ជំ វាស្ស គណ្ហិត្វា ទេហី”តិ អាហ.

តស្មិំ កាលេ ហត្ថី បោធិសត្តំ សោណ្ឌាយ បរាមសិត្វា ឧក្ខិបិត្វា កុម្ភេ ឋបេត្វា រោទិត្វា បោធិសត្តំ ឱតារេត្វា ទេវិយា ហត្ថេ និបជ្ជាបេត្វា “កោសលរាជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ហត្ថិសាលតោ និក្ខមិ. អថស្ស អមច្ចា វម្មំ បដិមុញ្ចិត្វា អលង្ករិត្វា នគរទ្វារំ អវាបុរិត្វា តំ បរិវារេត្វា និក្ខមិំសុ. ហត្ថី នគរា និក្ខមិត្វា កោញ្ចនាទំ កត្វា មហាជនំ សន្តាសេត្វា បលាបេត្វា ពលកោដ្ឋកំ ភិន្ទិត្វា កោសលរាជានំ ចូឡាយ គហេត្វា អានេត្វា បោធិសត្តស្ស បាទមូលេ និបជ្ជាបេត្វា មារណត្ថាយស្ស ឧដ្ឋិតេ វារេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ អប្បមត្តោ ហោហិ, ‘កុមារោ ទហរោ’តិ សញ្ញំ មា ករី”តិ ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ. តតោ បដ្ឋាយ សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ បោធិសត្តស្ស ហត្ថគតមេវ ជាតំ, អញ្ញោ បដិសត្តុ នាម ឧដ្ឋហិតុំ សមត្ថោ នាហោសិ. បោធិសត្តោ សត្តវស្សិកកាលេ អភិសេកំ កត្វា អលីនចិត្តរាជា នាម ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សគ្គបុរំ បូរេសិ.

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមំ គាថាទ្វយមាហ –

១១.

“អលីនចិត្តំ និស្សាយ, បហដ្ឋា មហតី ចមូ;

កោសលំ សេនាសន្តុដ្ឋំ, ជីវគ្គាហំ អគាហយិ.

១២.

“ឯវំ និស្សយសម្បន្នោ, ភិក្ខុ អារទ្ធវីរិយោ;

ភាវយំ កុសលំ ធម្មំ, យោគក្ខេមស្ស បត្តិយា;

បាបុណេ អនុបុព្ពេន, សព្ពសំយោជនក្ខយ”ន្តិ។

តត្ថ អលីនចិត្តំ និស្សាយាតិ អលីនចិត្តំ រាជកុមារំ និស្សាយ។ បហដ្ឋា មហតី ចមូតិ “ពារាណសិរជ្ជំ នោ ទិន្ន”ន្តិ ហដ្ឋតុដ្ឋា ហុត្វា មហតី សេនា។ កោសលំ សេនាសន្តុដ្ឋន្តិ កោសលរាជានំ សេន រជ្ជេន អសន្តុដ្ឋំ បររជ្ជលោភេន អាគតំ។ ជីវគ្គាហំ អគាហយីតិ អមារេត្វាវ សា ចមូ តំ រាជានំ ហត្ថិនា ជីវគ្គាហំ គណ្ហាបេសិ។ ឯវំ និស្សយសម្បន្នោតិ យថា សា ចមូ, ឯវំ អញ្ញោបិ កុលបុត្តោ និស្សយសម្បន្នោ កល្យាណមិត្តំ ពុទ្ធំ វា ពុទ្ធសាវកំ វា និស្សយំ លភិត្វា។ ភិក្ខូតិ បរិសុទ្ធាធិវចនមេតំ។ អារទ្ធវីរិយោតិ បគ្គហិតវីរិយោ ចតុទោសាបគតេន វីរិយេន សមន្នាគតោ។ ភាវយំ កុសលំ ធម្មន្តិ កុសលំ និរាមិសំ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយសង្ខាតំ ធម្មំ ភាវេន្តោ។ យោគក្ខេមស្ស បត្តិយាតិ ចតូហិ យោគេហិ ខេមស្ស និព្ពានស្ស បាបុណនត្ថាយ តំ ធម្មំ ភាវេន្តោ។ បាបុណេ អនុបុព្ពេន, សព្ពសំយោជនក្ខយន្តិ ឯវំ វិបស្សនតោ បដ្ឋាយ ឥមំ កុសលំ ធម្មំ ភាវេន្តោ សោ កល្យាណមិត្តូបនិស្សយសម្បន្នោ ភិក្ខុ អនុបុព្ពេន វិបស្សនាញាណានិ ច មគ្គផលានិ ច បាបុណន្តោ បរិយោសានេ ទសន្នម្បិ សំយោជនានំ ខយន្តេ ឧប្បន្នត្តា សព្ពសំយោជនក្ខយសង្ខាតំ អរហត្តំ បាបុណាតិ។ យស្មា វា និព្ពានំ អាគម្ម សព្ពសំយោជនានិ ខីយន្តិ, តស្មា តម្បិ សព្ពសំយោជនក្ខយមេវ, ឯវំ អនុបុព្ពេន និព្ពានសង្ខាតំ សព្ពសំយោជនក្ខយំ បាបុណាតីតិ អត្ថោ។

ឥតិ ភគវា អមតមហានិព្ពានេន ធម្មទេសនាយ កូដំ គហេត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា មាតា មហាមាយា, បិតា សុទ្ធោទនមហារាជា អហោសិ, រជ្ជំ គហេត្វា ទិន្នហត្ថី អយំ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ, ហត្ថិស្ស បិតា សារិបុត្តោ, សាមន្តកោសលរាជា មោគ្គល្លានោ, អលីនចិត្តកុមារោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អលីនចិត្តជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៥៧] ៧. គុណជាតកវណ្ណនា

យេន កាមំ បណាមេតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរស្ស សាដកសហស្សលាភំ អារព្ភ កថេសិ។ ថេរស្ស កោសលរញ្ញោ អន្តេបុរេ ធម្មវាចនំ ហេដ្ឋា មហាសារជាតកេ (ជា. ១.១.៩២) អាគតមេវ។ ឥតិ ថេរស្ស រញ្ញោ អន្តេបុរេ ធម្មំ វាចេន្តស្ស រញ្ញោ សហស្សគ្ឃនិកានំ សាដកានំ សហស្សំ អាហរិយិត្ថ។ រាជា តតោ បញ្ច សាដកសតានិ បញ្ចន្នំ ទេវីនំ អទាសិ។ តា សព្ពាបិ តេ សាដកេ ឋបេត្វា បុនទិវសេ អានន្ទត្ថេរស្ស ទត្វា សយំ បុរាណសាដកេយេវ បារុបិត្វា រញ្ញោ បាតរាសដ្ឋានំ អគមំសុ។

រាជា “មយា តុម្ហាកំ សហស្សគ្ឃនិកា សាដកា ទាបិតា, កស្មា តុម្ហេ តេ អបារុបិត្វាវ អាគតា”តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ, អម្ហេហិ តេ អានន្ទត្ថេរស្ស ទិន្នា”តិ។ “អានន្ទត្ថេរេន សព្ពេ គហិតា”តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “សម្មាសម្ពុទ្ធេន តិចីវរំ អនុញ្ញាតំ, អានន្ទត្ថេរោ ទុស្សវណិជ្ជំ មញ្ញេ

ករិស្សតិ, អតិពហូ តេន សាដកា គហិតា”តិ ថេរស្ស កុជ្ឈិត្វា ភុត្តបាតរាសោ ជេតវនំ គន្ត្វា ថេរស្ស បរិវេណំ បវិសិត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា និសិន្នោ បុច្ឆិ – “អបិ, ភន្តេ, អម្ហាកំ ឃរេ ឥត្ថិយោ តុម្ហាកំ សន្តិកេ ធម្មំ ឧគ្គណ្ហន្តិ វា សុណន្តិ វា”តិ? “អាម, មហារាជ, គហេតព្ពយុត្តកំ គណ្ហន្តិ, សោតព្ពយុត្តកំ សុណន្តី”តិ។ “កិំ តា សុណន្តិយេវ, ឧទាហុ តុម្ហាកំ និវាសនំ វា បារុបនំ វា ទេន្តី”តិ? “តា អជ្ជ, មហារាជ, មហគ្ឃានិ បញ្ច សាដកសតានិ អទំសូ”តិ។ “តុម្ហេហិ គហិតានិ តានិ, ភន្តេ”តិ? “អាម, មហារាជា”តិ។ “ននុ, ភន្តេ, សត្ថារា តិចីវរមេវ អនុញ្ញាត”ន្តិ? “អាម, មហារាជ, ភគវតា ឯកស្ស ភិក្ខុនោ តិចីវរមេវ បរិភោគសីសេន អនុញ្ញាតំ, បដិគ្គហណំ បន អវារិតំ, តស្មា មយាបិ អញ្ញេសំ ជិណ្ណចីវរិកានំ ទាតុំ តេ សាដកា បដិគ្គហិតា”តិ។ “តេ បន ភិក្ខូ តុម្ហាកំ សន្តិកា សាដកេ លភិត្វា បោរាណចីវរានិ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? “បោរាណសង្ឃាដិំ ឧត្តរាសង្គំ ករិស្សន្តី”តិ? “បោរាណុត្តរាសង្គំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? “អន្តរវាសកំ ករិស្សន្តី”តិ។ “បោរាណអន្តរវាសកំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? “បច្ចត្ថរណំ ករិស្សន្តី”តិ។ “បោរាណបច្ចត្ថរណំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? “ភុម្មត្ថរណំ ករិស្សន្តី”តិ។ “បោរាណភុម្មត្ថរណំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? “បាទបុញ្ឆនំ ករិស្សន្តី”តិ។ “បោរាណបាទបុញ្ឆនំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? “មហារាជ, សទ្ធាទេយ្យំ នាម វិនិបាតេតុំ ន លព្ភតិ, តស្មា បោរាណបាទបុញ្ឆនំ វាសិយា កោដ្ដេត្វា មត្តិកាយ មទ្ទិត្វា សេនាសនេសុ មត្តិកាបរិភណ្ឌំ ករិស្សន្តី”តិ។ “ភន្តេ, តុម្ហាកំ ទិន្នំ យាវ បាទបុញ្ឆនាបិ នស្សិតុំ ន លព្ភតី”តិ? “អាម, មហារាជ, អម្ហាកំ ទិន្នំ នស្សិតុំ ន លព្ភតិ, បរិភោគមេវ ហោតី”តិ។

រាជា តុដ្ឋោ សោមនស្សប្បត្តោ ហុត្វា ឥតរានិបិ គេហេ ឋបិតានិ បញ្ច សាដកសតានិ អាហរាបេត្វា ថេរស្ស ទត្វា អនុមោទនំ សុត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ។ ថេរោ បឋមលទ្ធានិ បញ្ច សាដកសតានិ ជិណ្ណចីវរិកានំ ភិក្ខូនំ អទាសិ។ ថេរស្ស បន បញ្ចមត្តានិ សទ្ធិវិហារិកសតានិ , តេសុ ឯកោ ទហរភិក្ខុ ថេរស្ស ពហូបការោ បរិវេណំ សម្មជ្ជតិ, បានីយបរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេតិ, ទន្តកដ្ឋំ មុខោទកំ ទេតិ, វច្ចកុដិជន្តាឃរសេនាសនានិ បដិជគ្គតិ, ហត្ថបរិកម្មបាទបរិកម្មបិដ្ឋិបរិកម្មាទីនិ ករោតិ។ ថេរោ បច្ឆា លទ្ធានិ បញ្ច សាដកសតានិ “អយំ មេ ពហូបការោ”តិ យុត្តវសេន សព្ពានិ តស្សេវ អទាសិ។ សោបិ សព្ពេ តេ សាដកេ ភាជេត្វា អត្តនោ សមានុបជ្ឈាយានំ អទាសិ។

ឯវំ សព្ពេបិ តេ លទ្ធសាដកា ភិក្ខូ សាដកេ ឆិន្ទិត្វា រជិត្វា កណិការបុប្ផវណ្ណានិ កាសាវានិ និវាសេត្វា ច បារុបិត្វា ច សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា ឯវមាហំសុ – “ភន្តេ, សោតាបន្នស្ស អរិយសាវកស្ស មុខោលោកនទានំ នាម អត្ថី”តិ។ “ន, ភិក្ខវេ, អរិយសាវកានំ មុខោលោកនទានំ នាម អត្ថី”តិ។ “ភន្តេ, អម្ហាកំ ឧបជ្ឈាយេន ធម្មភណ្ឌាគារិកត្ថេរេន មហគ្ឃានិ សាដកានិ បញ្ច សតានិ ឯកស្សេវ ទហរភិក្ខុនោ ទិន្នានិ, សោ បន អត្តនា លទ្ធេ ភាជេត្វា អម្ហាកំ អទាសី”តិ។ “ន, ភិក្ខវេ, អានន្ទោ មុខោលោកនិកំ ទេតិ , សោ បនស្ស ភិក្ខុ ពហូបការោ, តស្មា អត្តនោ ឧបការស្ស ឧបការវសេន គុណវសេន យុត្តវសេន ‘ឧបការស្ស នាម បច្ចុបការោ កាតុំ វដ្ដតី’តិ កតញ្ញុកតវេទិភាវេន អទាសិ។ បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ហិ អត្តនោ ឧបការានញ្ញេវ បច្ចុបការំ ករិំសូ”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សីហោ ហុត្វា បព្ពតគុហាយំ វសតិ។ សោ ឯកទិវសំ គុហាយ និក្ខមិត្វា បព្ពតបាទំ ឱលោកេសិ, តំ បន បព្ពតបាទំ បរិក្ខិបិត្វា មហាសរោ អហោសិ។ តស្ស ឯកស្មិំ ឧន្នតដ្ឋានេ ឧបរិថទ្ធកលលបិដ្ឋេ មុទូនិ

ហរិតតិណានិ ខាទិំសុ។ សសកា ចេវ ហរិណាទយោ ច សល្លហុកមិគា កទ្ទមយុត្តកេ ចរន្តា តានិ ខាទន្តិ។ តំ ទិវសម្បិ ឯកោ មិគោ តានិ ខាទន្តោ ចរតិ។ សីហោ “តំ មិគំ គណ្ហិស្សាមី”តិ បព្ពតមត្ថកា ឧប្បតិត្វា សីហវេគេន បក្ខន្ទិ, មិគោ មរណភយតជ្ជិតោ វិរវន្តោ បលាយិ។ សីហោ វេគំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ កលលបិដ្ឋេ និបតិត្វា ឱសីទិត្វា ឧដ្ឋាតុំ អសក្កោន្តោ ចត្តារោ បាទេ ថម្ភេ វិយ ឱសីទិត្វា សត្តាហំ និរាហារោ អដ្ឋាសិ។

អថ តំ ឯកោ ពិឡាលោ គោចរប្បសុតោ តំ ទិស្វា ភយេន បលាយិ។ សីហោ តំ បក្កោសិត្វា “ភោ ពិឡាល, មា បលាយិ, អហំ កលលេ លគ្គោ, ជីវិតំ មេ ទេហី”តិ អាហ។ ពិឡាលោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “អហំ តំ ឧទ្ធរេយ្យំ, ឧទ្ធដោ បន មំ ខាទេយ្យាសីតិ ភាយាមី”តិ អាហ។ “មា ភាយិ, នាហំ តំ ខាទិស្សាមិ, មហន្តំ បន តេ គុណំ ករិស្សាមិ, ឯកេនុបាយេន មំ ឧទ្ធរាហី”តិ។ ពិឡាលោ តស្ស បដិញ្ញំ គហេត្វា ចតុន្នំ បាទានំ សមន្តា កលលំ អបនេត្វា ចតុន្នម្បិ បាទានំ ចតស្សោ មាតិកា ខណិត្វា ឧទកាគមនំ អកាសិ, ឧទកំ បវិសិត្វា កលលំ មុទុំ អកាសិ។ តស្មិំ ខណេ ពិឡាលោ សីហស្ស ឧទរន្តរំ អត្តនោ សីសំ បវេសេត្វា “វាយាមំ ករោហិ, សាមី”តិ ឧច្ចាសទ្ទំ ករោន្តោ សីសេន ឧទរំ បហរិ។ សីហោ វេគំ ជនេត្វា កលលា ឧក្កន្តា បក្ខន្ទិត្វា ថលេ អដ្ឋាសិ។ សោ មុហុត្តំ វិស្សមិត្វា សរំ ឱរុយ្ហ កទ្ទមំ ធោវិត្វា ន្ហាយិត្វា ទរថំ បដិប្បស្សម្ភេត្វា ឯកំ មហិសំ វធិត្វា ទាឋាហិ ឱវិជ្ឈិត្វា មំសំ ឧព្ពត្តេត្វា “ខាទ, សម្មា”តិ ពិឡាលស្ស បុរតោ ឋបេត្វា តេន ខាទិតេ បច្ឆា អត្តនា ខាទិ។ បុន ពិឡាលោ ឯកំ មំសបេសិំ ឌំសិត្វា គណ្ហិ “ឥទំ កិមត្ថាយ, សម្មា”តិ ច វុត្តេ “មយ្ហំ ទាសី អត្ថិ, តស្សា ភាគោ ភវិស្សតី”តិ អាហ។ សីហោ “គណ្ហាហី”តិ វត្វា សយម្បិ សីហិយា អត្ថាយ មំសំ គណ្ហិត្វា “ឯហិ, សម្ម, អម្ហាកំ បព្ពតមុទ្ធនិ ឋត្វា សខិយា វសនដ្ឋានំ គមិស្សាមា”តិ វត្វា តត្ថ គន្ត្វា មំសំ ទាបេត្វា ពិឡាលញ្ច ពិឡាលិញ្ច អស្សាសេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ ឥទានិ អហំ តុម្ហេ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ នេត្វា គុហាយ ទ្វារេ អញ្ញិស្សា គុហាយ វសាបេសិ។ តេ តតោ បដ្ឋាយ គោចរាយ គច្ឆន្តា សីហិញ្ច ពិឡាលិញ្ច ឋបេត្វា ពិឡាលេន សទ្ធិំ គន្ត្វា នានាមិគេ វធិត្វា ឧភោបិ តត្ថេវ មំសំ ខាទិត្វា ឥតរាសម្បិ ទ្វិន្នំ អាហរិត្វា ទេន្តិ។

ឯវំ កាលេ គច្ឆន្តេ សីហី ទ្វេ បុត្តេ វិជាយិ, ពិឡាលីបិ ទ្វេ បុត្តេ វិជាយិ។ តេ សព្វេបិ សមគ្គវាសំ វសិំសុ។ អថេកទិវសំ សីហិយា ឯតទហោសិ – “អយំ សីហោ ពិឡាលញ្ច ពិឡាលិញ្ច ពិឡាលបោតកេ ច អតិវិយ បិយាយតិ, នូនមស្ស ពិឡាលិយា សទ្ធិំ សន្ថវោ អត្ថិ, តស្មា ឯវំ សិនេហំ ករោតិ, យន្នូនាហំ ឥមំ បីឡេត្វា តជ្ជេត្វា ឥតោ បលាបេយ្យ”ន្តិ។ សា សីហស្ស ពិឡាលំ គហេត្វា គោចរាយ គតកាលេ ពិឡាលិំ បីឡេសិ តជ្ជេសិ “កិំការណា ឥមស្មិំ ឋានេ វសតិ , ន បលាយសី”តិ? បុត្តាបិស្សា ពិឡាលិបុត្តេ តថេវ តជ្ជយិំសុ។ ពិឡាលី តមត្ថំ ពិឡាលស្ស កថេត្វា “សីហស្ស វចនេន ឯតាយ ឯវំ កតភាវម្បិ ន ជានាម, ចិរំ វសិម្ហា, នាសាបេយ្យាបិ នោ, អម្ហាកំ វសនដ្ឋានមេវ គច្ឆាមា”តិ អាហ។ ពិឡាលោ តស្សា វចនំ សុត្វា សីហំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “សាមិ, ចិរំ អម្ហេហិ តុម្ហាកំ សន្តិកេ និវុត្ថំ, អតិចិរំ វសន្តា នាម អប្បិយា ហោន្តិ, អម្ហាកំ គោចរាយ បក្កន្តកាលេ សីហី ពិឡាលិំ វិហេឋេតិ ‘ឥមស្មិំ ឋានេ កស្មា វសថ, បលាយថា’តិ តជ្ជេតិ, សីហបោតកាបិ ពិឡាលបោតកេ តជ្ជេន្តិ។ យោ នាម យស្ស អត្តនោ សន្តិកេ វាសំ ន រោចេតិ, តេន សោ ‘យាហី’តិ នីហរិតព្ពោវ, វិហេឋនំ នាម កិមត្ថិយ”ន្តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

“យេន កាមំ បណាមេតិ, ធម្មោ ពលវតំ មិគំ;

ឧណ្ណនន្តី វិជានាហិ, ជាតំ សរណតោ ភយ”ន្តិ។

តត្ថ យេន កាមំ បណាមេតិ, ធម្មោ ពលវតន្តិ ពលវា នាម ឥស្សរោ អត្តនោ វសេន យេន ឥសាការកេន ឥច្ឆតិ, តេន ឥសាការកេន សោ បណាមេតិ និហរតិ។ ឯវំ ធម្មោ ពលវតំ អយំ ឥស្សរានំ សភាវោ បវេណិធម្មោ, តស្មា សចេ អម្ហាកំ វាសំ ន រោចេថ, ឧក្កមេថ នោ និហរេថ , វិហេឋនេន កោ អត្ថោតិ ជីបេន្តោ ឯវមាហ។ មិគីតិ សីហំ អាលបតិ។ សោ ហិ មិគរាជតាយ មិគោ អស្ស អត្ថីតិ មិគី។ ឧណ្ណនន្តីតិបិ តមេវ អាលបតិ។ សោ ហិ ឧណ្ណតានំ ឯត្តានំ អត្ថិតាយ ឧណ្ណតា ឯត្តា អស្ស អត្ថីតិ ឧណ្ណនន្តី។ “ឧណ្ណតនន្តី”តិបិ បាឋោយេវ។ វិជានាហីតិ “ឯវំ ឥស្សរានំ ធម្មោ”តិ ឯវំ ជានាហិ។ ជាតំ សរណតោ ភយន្តិ អម្ហាកំ តុម្ហេបតិដ្ឋានដ្ឋេន សរណំ, តុម្ហាកញ្ញេវ សន្តិកា ភយំ ជាតំ, តស្មា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ គមិស្សាមាតិ វទតិ។

អបរោ នយោ – តាត មិគី សីហិ ឧណ្ណនន្តីមយ បុត្តកាទំ តទេត្ថី យេន កាមំ បណាមេតិ, យេន យេនាការេន ឥច្ឆតិ, តេន បណាមេតិ បវត្តេតិ, វិហេឋេតិបិ បលោបេតិបិ, ឯវំ ត្វំ វិជានាហិ, តត្ថ កិំ សក្កា អម្ហេហិ កាតុំ។ ធម្មោ ពលវតន្តិ ឯវំ ពលវន្តានំ សភាវោ, ឥទានិ មយំ គមិស្សាម។ កស្មា? ជាតំ សរណតោ ភយន្តិ។

តស្ស វចនំ សុត្វា សីហោ សីហិំ អាហ – “ភទ្ទេ, អសុកស្មិំ នាម កាលេ មម គោចរត្ថាយ គន្ត្វា សត្តមេ ទិវសេ ឥមិនា សិង្គាលេន ឥមាយ ច សិង្គាលិយា សទ្ធិំ អាគតភាវំ សរសី”តិ។ “អាម, សរាមី”តិ។ “ជានាសិ បន មយ្ហំ សត្តាហំ អនាគមនស្ស ការណ”ន្តិ? “ន ជានាមិ, សាមី”តិ។ “ភទ្ទេ, អហំ ‘ឯកំ មិគំ គណ្ហិស្សាមី’តិ វិរជ្ឈិត្វា កលលេ លគ្គោ, តតោ និក្ខមិតុំ អសក្កោន្តោ សត្តាហំ និរាហារោ អដ្ឋាសិំ, ស្វាហំ ឥមំ សិង្គាលំ និស្សាយ ជីវិតំ លភិំ, អយំ មេ ជីវិតទាយកោ សហាយោ។ មិត្តធម្មេ ឋាតុំ សមត្ថោ ហិ មិត្តោ ទុព្ពលោ នាម នត្ថិ, ឥតោ បដ្ឋាយ មយ្ហំ សហាយស្ស ច សហាយិកាយ ច បុត្តកានញ្ច ឯវរូបំ អវមានំ មា អកាសី”តិ វត្វា សីហោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣។

“អបិ ចេបិ ទុព្ពលោ មិត្តោ, មិត្តធម្មេសុ តិដ្ឋតិ;

សោ ញាតកោ ច ពន្ធុ ច, សោ មិត្តោ សោ ច មេ សខា;

ទាឋិនិ មាតិមញ្ញិត្ថោ, សិង្គាលោ មម បាណទោ”តិ។

តត្ថ អបិ ទេវីតិ ឲុកោ អបិសទ្ទោ អត្តុក្កហតេ្វា, ឲុកោ សម្ភាចតេ្វា៓ តព្ភាយំ ឃោសេតា – ទុព្ពាលេបិ ទេ មិតេ្តា មិត្តធម្មេសុ អបិ តិដ្ឋតិ, សចេ ធាតុំ សក្កោតិ, សោ ខោតកោ ច ពន្ធុ ច, សោ ខេត្តចិត្តតាយ មិតេ្តា, សោ ច ទេវ សហាយដ្ឋេន សខា៓ ភាជិតិ

មាតិមន្តិតេ្វាតិ, ករេន្ត, ភាធានមមាេន្ត សីហិ មា មឃិរូសហាយំ ចា សហាយិ ចា អតិមន្តិ, អឃជិញ្ញាសិក្ខាលេវ មម បិលហតេកាតិ៓

សា តស្ស ចចតំ សុត្វា សិក្ខាលិ ឥមារេបត្វា តតោ បដ្ឋាយ សមុត្តាយ តាយ សទ្ធិំ សមគ្គចាសំ ចសិ៓ សីហបោតកាបិ សិក្ខាលបោតកេហិ សទ្ធិំ កីឡមានា សម្មោទមានា មាតាបិតូនំ អតិក្កន្តកាលេបិ មិត្តភាចំ អភិន្ទិត្វា សម្មោទមានា ចសិំសុ៓ តេសំ កិរ សត្តកុលបរិចដ្ដេ អភិន្នមាតា

មេត្តិ អកមាសិ៓

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា, កេចិ

សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហន្តា អហេសុំ៓ "តទា សិក្ខាលេវ អានន្ទោ អហោសិ, សីហោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ៓

គុណជាតកវណ្ណនា សត្តមា៓

[១៥៥] ៥. សុហនុជាតកវណ្ណនា

នយិទំចិត្តវសីលេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ ចិហរន្តោ ទេ្វ ចណ្ឌភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ៓ តស្មិំ ហិ សមយេ ជេតវនេបិ ឲុកោ ភិក្ខុ ចណ្ឌោ

អហោសិ ផរុសោ សាហសិកោ ជនបទេបិ៓ អថេកទិវសំ ជនបទោ ភិក្ខុ កេនចិទេវ ករណីយេន ជេតវនំ អកមាសិ, សាមណេរា ចេវ

ទហរភិក្ខូ ច តស្ស ចណ្ឌភាវំ ជានន្តិ៓ "តេសំ ទ្វិន្នំ ចណ្ឌានំ កលហំ បស្សិស្សាមា"តិ កុតូហលេន តំ ភិក្ខុំ ជេតវនវាសិកស្ស បរិវេណំ

បហិណិំសុ៓ តេ ឧភោបិ ចណ្ឌា អញ្ញមញ្ញំ ទិស្វាវ បិយសំវាសំ សំសន្ទិំសុ សមិំសុ, ហត្ថបាទបិដ្ឋិសម្ពាហនាទីនិ អកំសុ៓ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ

សមុដ្ឋាបេសុំ – "អាវុសោ, ចណ្ឌា ភិក្ខូ អញ្ញេសំ ឧបរិ ចណ្ឌា ផរុសា សាហសិកា, អញ្ញមញ្ញំ បន ឧភោបិ សមគ្គា សម្មោទមានា

បិយសំវាសា ជាតា"តិ៓ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ,

ឥទានេវ, បុព្ពេបេតេ អញ្ញេសំ ចណ្ឌា ផរុសា សាហសិកា, អញ្ញមញ្ញំ បន សមគ្គា សម្មោទមានា បិយសំវាសា ច អហេសុ"ន្តិ ចត្វា អតីតំ

អាហរិ៓

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស សព្ពត្ថសាធកោ អត្ថធម្មានុសាសកោ អមច្ចោ អហោសិ៓ សោ បន

រាជា ថោកំ ធនលោភបកតិកោ, តស្ស មហាសោណោ នាម កូដអស្សោ អត្ថិ៓ អថ ឧត្តរាបថកា អស្សវាណិជា បញ្ច អស្សសតានិ

អានេសុំ, អស្សានំ អាគតភាវំ រញ្ញោ អារោចេសុំ៓ តតោ បុព្ពេ បន ពោធិសត្តោ អស្សេ អគ្ឃាបេត្វា មូលំ អបរិហាបេត្វា ទាបេសិ៓

រាជា តំ បរិហាយមានោ អញ្ញំ អមច្ចំ បក្កោសាបេត្វា "តាត, អស្សេ អគ្ឃាបេហិ, អគ្ឃាបេន្តោ ច បឋមំ មហាសោណំ យថា តេសំ

អស្សាតិ អត្តនំ បចិសតិ, តថា ចិរស្សេឆេត្វា អស្ស ជំឃាបេត្វា ចលិតេ ការាបេត្វា ខុព្ពលការេ យុលំ ហារាបេត្វា អស្ស អញ្ញេបេឃ្យាសី”តិ អាហ។ សោ “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តថា អកាសិ។

អស្សចារិកោ អតត្តមនោ ហុត្វា តេត កតកិរិយំ ទោវារិកត្តស្ស អារោចេសុំ។ ទោវារិកោ “កិំ បត ឥយម្ភិ តកេន កុណ្ឌអស្សា តត្ថិ”តិ បុច្ឆិ។ “អត្ថិ សាមិ, សុហត្ថ តាយ កុណ្ឌអស្សា ចណ្ឌា ជាតុសោ”តិ។ “តេត ហិ បុត អាកឌ្ឍិត្វា តំ អស្សំ អារោចយ្យាថា”តិ។ តេ “សាធុ”តិ បដិស្សុណិត្វា បុត អាកឌ្ឍិត្វា តំ កុណ្ឌស្សំ កាហារាបេត្វា អាកឌ្ឍិំសុ។ រាជា “អស្សចារិកា អាគតា”តិ សុត្វា សីហបញ្ជរេ ឋត្វា អស្ស ខ្ញុំលោកេត្វា យហារោសោ ចិរស្សង្គារេបសិ។ អស្សចារិកាបិ យហារោសោ អាកឌ្ឍិត្វា ជិត្វា សុហត្ថំ ចិរស្សង្គារេបសុំ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ បត្វា សរីរានិ លេហត្វា សមោធយាតា អដ្ឋំសុ។ រាជា ទោវារិកត្តំ បុច្ឆិ – “បស្សសិ ត្វំ សម្ម កុណ្ឌស្សា អញ្ញោញំ ចណ្ឌា ជាតុសា សាហសិកា, អញ្ញោ អស្ស ជំសិត្វា កោលញ្ញា បរិវេត្តិ, ត្វាចាតិ អញ្ញមញ្ញំ បត សរីរំ លេហត្វា សមោធយាតា អដ្ឋំសុ, កិំ តារេយត”ត្តិ? ទោវារិកោ “ត ម៉េយ, យហារាជ, ចិរយសីលា, សយសីលា សយឆាតុកា ច ឧតេ”តិ ចត្វា ត្វាយំ កាថាទ្វយមាហ –

១៨។

“តស្មិំ ចិរយសីលេត, សោភណេត សុហត្ថ សហ;

សុហត្ថបិ តាទិសោយេវ, យោ សោលស្ស សេកោចរោ។

១៩។

“បក្ខិត្តិតា បកាត្តកេត, តិច្ចំ សត្ថាភលាទិតា;

សេយតិ បាបំ បាបេត, សេយតិ អសតា អស”ត្តិ។

តត្ថ តស្មិំ ចិរយសីលេត, សោភណេត សុហត្ថ សហាតិ យំ ត្វាចំ សុហត្ថ កុណ្ឌស្សា សោភណេត សទ្ធិំ សេយំ ករោតិ, ត្វាចំ ត អត្តនោ ចិរយសីលេត, អថ ខោ អត្តនោ សយសីលេតេច សទ្ធិំ ករោតិ។ ខ្វេកាបិ ហេតេ អត្តនោ អតាចារតាយ ទុស្សីលតាយ សយសីលា សយឆាតុកា។ សុហត្ថបិ តាទិសោយេវ, យោ សោលស្ស សេកោចរោតិ យាទិសោ សោភណោ, សុហត្ថបិ តាទិសោយេវ, យោ សោលស្ស សេកោចរោ យំកោចរោ សោភណោ, សោបិ តំកោចរោយេវ។ យថេវ ហិ សោភណោ អស្សកោចរោ អស្ស ជំសេត្វាន ចរតិ, តថា សុហត្ថបិ។ ត្វាយិតា តេសំ សយាតកោចរតំ ជស្សេតិ។

តេ បន អាចារគោចរេ ឯកតោ កត្វា ទស្សេន្តោ “បក្ខន្ទិនា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ បក្ខន្ទិនាតិ អស្សានំ ឧបរិ បក្ខន្ទនសីលេន បក្ខន្ទនគោចរេន។ បគព្ភេនាតិ កាយបាគព្ភិយាទិសមន្នាគតេន ទុស្សីលេន។ និច្ចំ សន្ទានខាទិនាតិ សទា អត្តនោ ពន្ធនយោត្តំ ខាទនសីលេន ខាទនគោចរេន ច។ សមេតិ បាបំ បាបេនាតិ ឯតេសុ អញ្ញតរេន បាបេន សទ្ធិំ អញ្ញតរស្ស បាបំ ទុស្សីល្យំ សមេតិ។ អសតា អសន្តិ ឯតេសុ អញ្ញតរេន អសតា អនាចារគោចរសម្បន្នេន សហ ឥតរស្ស អសំ អសាធុកម្មំ សមេតិ, គូថាទីនិ វិយ គូថាទីហិ ឯកតោ សំសន្ទតិ សទិសំ និព្ពិសេសមេវ ហោតីតិ។

ឯវំ វត្វា ច បន ពោធិសត្តោ “មហារាជ, រញ្ញោ នាម អតិលុទ្ធេន ន ភវិតព្ពំ, បរស្ស សន្តកំ នាម នាសេតុំ ន វដ្ដតី”តិ រាជានំ ឱវទិត្វា អស្សេ អគ្ឃាបេត្វា ភូតមេវ មូលំ ទាបេសិ។ អស្សវាណិជា យថាសភាវមេវ មូលំ លភិត្វា ហដ្ឋតុដ្ឋា អគមំសុ។ រាជាបិ ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទ្វេ អស្សា ឥមេ ទ្វេ ទុដ្ឋភិក្ខូ អហេសុំ, រាជា អានន្ទោ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុហនុជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[១៥៩] ៩. មោរជាតកវណ្ណនា

ឧទេតយំចក្ខុមា ឯករាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ សត្ថុ សន្តិកំ នីតោ “សច្ចំ កិរ, ត្វំ ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ វុត្តេ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វត្វា “កិំ ទិស្វា”តិ វុត្តេ “ឯកំ អលង្កតបដិយត្តសរីរំ មាតុគាមំ ឱលោកេត្វា”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “ភិក្ខុ មាតុគាមោ នាម កស្មា តុម្ហាទិសានំ ចិត្តំ នាលោឡេស្សតិ, បោរាណកបណ្ឌិតានម្បិ ហិ មាតុគាមស្ស សទ្ទំ សុត្វា សត្ត វស្សសតានិ អសមុទាចិណ្ណកិលេសា ឱកាសំ លភិត្វា ខណេនេវ សមុទាចរិំសុ។ វិសុទ្ធាបិ សត្តា សំកិលិស្សន្តិ, ឧត្តមយសសមង្គិនោបិ អាយសក្យំ បាបុណន្តិ, បគេវ អបរិសុទ្ធា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មោរយោនិយំ បដិសន្ធិំ គហេត្វា អណ្ឌកោសេបិ កណិការមកុឡវណ្ណអណ្ឌកោសោ ហុត្វា អណ្ឌំ ភិន្ទិត្វា និក្ខន្តោ សុវណ្ណវណ្ណោ អហោសិ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បក្ខានំ អន្តរេ សុរត្តរាជិវិរាជិតោ, សោ អត្តនោ ជីវិតំ រក្ខន្តោ តិស្សោ បព្ពតរាជិយោ អតិក្កម្ម ចតុត្ថាយ បព្ពតរាជិយា ឯកស្មិំ ទណ្ឌកហិរញ្ញបព្ពតតលេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ បភាតាយ រត្តិយា បព្ពតមត្ថកេ និសិន្នោ សូរិយំ ឧគ្គច្ឆន្តំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ គោចរភូមិយំ រក្ខាវរណត្ថាយ ព្រហ្មមន្តំ ពន្ធន្តោ “ឧទេតយ”ន្តិអាទិមាហ។

“ស្វៃឆតយំ ចក្ខុយា ឧកទាឌា,

ហរិស្សចេណ្ណា បឆចិប្យការេសា;

ត៌ ត៌ តយស្សាយិ ហរិស្សចណ្ណុំ បឆចិប្យការំ,

តឃាឌ្ឍ ក្យូត្តា ចិហរេទយុ ឌិចរ”ត្តិ។

តត្ថ ស្វៃឆតីតិ បរិឌិតលេកឆាតុតោ ស្វក្កឆ្ឋតិ។ ចក្ខុយាតិ សកលចក្កចាឡអចាឃីត៌ អត្ថកាទំ ចិឆយិត្វា ចក្ខុបដិលេកករេលាត យំ តេត តេរំ ឌិត្តំ ចក្ខុ, តេត ចក្ខុតា ចក្ខុយា។ ឧកទាឌាតិ សកលចក្កចាឡុឧ អាលេកករាត៌ អត្ថុទេ សេដ្ឋចិសិដ្ឋដ្ឋេត ឧកទាឌា។ ហរិស្សចណ្ណោតិ ហរិសយាតចណ្ណោ, សុចណ្ណចណ្ណោតិ អតេ្ថា។ បឆចិប្យការេសាតិ បឆចិឃា បការេសា។ ត៌ ត៌ តយស្សាយីតិ តស្មា ត៌ ឧចទ្វប៌ កចត្តិ តយស្សាយិ ចត្តាយិ។ តឃាឌ្ឍ ក្យូត្តា ចិហរេទយុ ឌិចរត្តិ តឃា អឌ្ឍ ទក្ខិតា កោបិតា ហុត្វា ត្ថយំ ឌិចរំ ចតុត្ថរិយាបឆចិហារេត សុខំ ចិហរេយ្យាយ។

ឧចំ តោឆិសតេ្តា ត្ថយាឃ កាឆាឃ ស្វូទិឃំ តយស្សិត្វា ក្យតិឃកាឆាឃ អតីតេ បរិតិត្តុតេ ត្យុទេ្ឍ តេចច ត្យុទ្ឍក្យុណេ ច តយស្សតិ។

“តេឃ (ត៌ាហូណា តេចតក្ស សព្វឆតេយូ, តេ តេយ តតេយា តេ ច យំ បិលឃត្តុ;

តយតូ ត្យុទ្ឍាត៌ តយតូ តោឆិឃា, តតេយា ចិយុត្តាត៌ តតេយា ចិយុត្តិឃា;

ត្ថយំ តេសា បរិត្តុំ កត្វា, តេយាតេទា ចទតិ ឧសតា”តិ។

តត្ថ តេឃ (ត៌ាហូណាតិ តេឃ តាហិតបាបា ចិសុទ្ធិ(ត៌ាហូណា។ តេចតក្សតិ តេចតាត៌ បិទំ កតាតិបិ តេចតក្ស, តេចតេតហិ បិទំ កតាតិបិ តេចតក្ស។ ត្ថុឆបត សតេ្ថា សព្វតាសព្វតឆតេយូ ចិឌិតេ បិកតេដ កត្វា កតាតិ តេចតក្ស។ តេតតចាហ “សព្វឆតេយូ”តិ។ សតេ្ថា ឈត្ថាឃតតឆាតុឆតេយូ សលក្ខណសាយញ្ញាលក្ខណចតេសត អត្ថតេតា តាកាណស្ស ចិឌិតេ បិកតេដ កត្វា កតា, តិល្ហុំ យាទាត៌ យត្ថក៌ យត្ថិត្វា ឆសសហស្សិលេកឆាតុំ ស្វត្តាតេត្វា តោឆិតលេ សព្វាសព្វេឆិ បត្វា សំសាទំ ចា អតិក្កត្តាតិ អតេ្ថា។ តេ តេយ តតេយាតិ តេ យយ ត្ថយំ តយក្កាទំ បដិច្ឆត្តុ។ តេ ច យំ បិលឃត្តុតិ ឧចំ យឃា តយស្សិតា ច តេ កកចតេ្ថា យំ បិតេលត្តុ ទក្ខត្តុ កោតេបត្តុ។ តយតូ ត្យុទ្ឍាត៌ តយតូ តោឆិឃា, តតេយា ចិយុត្តាត៌ តតេយា ចិយុត្តិឃាតិ អឃំ យយ តយក្កាតេទា អតីតាត៌ បរិតិត្តុតាត៌ ត្យុទ្ឍាត៌ អតូ, តេឃសតេ្តាច ចត្វារុ ច យតេក្ករុ ចត្វារុ ឋតេលរុ តាកាណសព្វាតាឃ

ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩩ, ᨲᨳᩣ ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩩ, ᨿᩣ ᨧ ᨶᩮᩈᩴ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩔᩁᨱᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᨶᩮᩈᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᩋᨿᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᨶᨾᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ᪨ "ᩍᨾᩴ ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩮᩣᩁᩮᩣ ᨧᩁᨲᩥ ᩑᩈᨶᩣ"ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᨶ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩮᩣ ᨾᩮᩣᩁᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨾᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩣᨿ ᩑᩈᨶᩣᨿ ᨧᩁᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨲᩴ ᩈᩪᩁᩥᨿᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩁᨠ᩠ᨡᩣᩅᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩩᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩋᨸᩮᨲᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

᪑᪘᪨

"ᩋᨸᩮᨲᨿᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ ᩑᨠᩁᩣᨩᩣ, ᩉᩁᩥᩔᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨸᨳᩅᩥᨸ᩠ᨸᨽᩣᩈᩮᩣ;

ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᨾᩔᩣᨾᩥ ᩉᩁᩥᩔᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨸᨳᩅᩥᨸ᩠ᨸᨽᩣᩈᩴ, ᨲᨿᩣᨩ᩠ᨩ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᩮᨾᩩ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ᪨

"ᨿᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᩅᩮᨴᨣᩪ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᨲᩮ ᨾᩮ ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᨧ ᨾᩴ ᨸᩣᩃᨿᨶ᩠ᨲᩩ;

ᨶᨾᨲ᩠ᨳᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨶᨾᨲ᩠ᨳᩩ ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩣ, ᨶᨾᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᨾᩮᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ;

ᩍᨾᩴ ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩮᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣᩈᨾᨠᨸ᩠ᨸᨿᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩴ ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩮᩣᩁᩮᩣ ᩅᩣᩈᨾᨠᨸ᩠ᨸᨿᩦᨲᩥ ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ , ᩈᩮᩣ ᨾᩮᩣᩁᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨾᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᨿᩥᨲ᩠ᨳ, ᨲᩔ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩣ ᨴᩥᩅᩣ ᩅᩣ ᩍᨾᩔ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩔᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶᩮᩅ ᨽᨿᩴ, ᨶ ᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩮᩈᩣᨴᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩦ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᨴᩮᩈᩮ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨸᨻ᩠ᨻᨲᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨡᩮᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᩈᩩᨸᩥᨶᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨾᩮᩣᩁᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩃᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ – "ᩋᩉᩴ, ᨴᩮᩅ, ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩔ ᨾᩮᩣᩁᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ "ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨩᩣᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨾᩮᩣᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨶᩮᩈᩣᨴᩣ ᨩᩣᨶᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩋᨳ ᩈᩮᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ,

តត្ថ សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ ចរតី”តិ អាហ។ “តេន ហិ តំ មោរំ អមារេត្វា ជីវគ្គាហំ អានេហី”តិ។ នេសាទោ គន្ត្វា តស្ស គោចរភូមិយំ បាសេ ឱឌ្ឌេសិ។ មោរេន អក្កន្តដ្ឋានេបិ បាសោ ន សញ្ចរតិ។ នេសាទោ គណ្ហិតុំ អសក្កោន្តោ សត្ត វស្សានិ វិចរិត្វា តត្ថេវ កាលមកាសិ។ ខេមាបិ ទេវី បត្ថិតំ អលភមានា កាលមកាសិ។

រាជា “មោរំ មេ និស្សាយ ទេវី កាលកតា”តិ កុជ្ឈិត្វា “ហិមវន្តបទេសេ ទណ្ឌកហិរញ្ញបព្ពតោ នាម អត្ថិ, តត្ថ សុវណ្ណវណ្ណោ មោរោ ចរតិ, យោ តស្ស មំសំ ខាទតិ, សោ អជរោ អមរោ ហោតី”តិ អក្ខរំ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខាបេត្វា សុវណ្ណបដ្ដំ មញ្ជូសាយ និក្ខិបាបេសិ។ តស្មិំ កាលកតេ អញ្ញោ រាជា រជ្ជំ បត្វា សុវណ្ណបដ្ដំ វាចេត្វា “អជរោ អមរោ ភវិស្សាមី”តិ អញ្ញំ នេសាទំ បេសេសិ។ សោបិ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ គហេតុំ អសក្កោន្តោ តត្ថេវ កាលមកាសិ។ ឯតេនេវ និយាមេន ឆ រាជបរិវដ្ដា គតា។ អថ សត្តមោ រាជា រជ្ជំ បត្វា ឯកំ នេសាទំ បហិណិ។ សោ គន្ត្វា ពោធិសត្តេន អក្កន្តដ្ឋានេបិ បាសស្ស អសញ្ចរណភាវំ, អត្តនោ បរិត្តំ កត្វា គោចរភូមិគមនភាវញ្ចស្ស ញត្វា បច្ចន្តំ ឱតរិត្វា ឯកំ មោរិំ គហេត្វា យថា ហត្ថតាឡសទ្ទេន នច្ចតិ, អច្ឆរាសទ្ទេន ច វស្សតិ, ឯវំ សិក្ខាបេត្វា តំ អាទាយ គន្ត្វា មោរេន បរិត្តេ អកតេ បាតោយេវ បាសយដ្ឋិយោ ឋបេត្វា បាសេ ឱឌ្ឌេត្វា មោរិំ វស្សាបេសិ។ មោរោ ចិរកាលំ មាតុគាមសទ្ទំ សុត្វា កិលេសាតុរោ ហុត្វា បរិត្តំ កាតុំ អសក្កុណិត្វា គន្ត្វា បាសេ ពជ្ឈិ។ អថ នំ នេសាទោ គហេត្វា គន្ត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អទាសិ។

រាជា តស្ស រូបសម្បត្តិំ ទិស្វា តុដ្ឋមានសោ អាសនំ ទាបេសិ។ ពោធិសត្តោ បញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “មហារាជ, កស្មា មំ គណ្ហាបេសី”តិ បុច្ឆិ។ “យេ កិរ តវ មំសំ ខាទន្តិ, តេ អជរា អមរា ហោន្តិ, ស្វាហំ តវ មំសំ ខាទិត្វា អជរោ អមរោ ហោតុកាមោ តំ គណ្ហាបេសិ”ន្តិ។ “មហារាជ, មម តាវ មំសំ ខាទន្តា អជរា អមរា ហោន្តុ, អហំ បន មរិស្សាមី”តិ ? “អាម, មរិស្សសី”តិ។ “មយិ មរន្តេ បន មម មំសមេវ ខាទិត្វា កិន្តិ កត្វា ន មរិស្សន្តី”តិ? “ត្វំ សុវណ្ណវណ្ណោ, តស្មា កិរ តវ មំសំ ខាទកា អជរា អមរា ភវិស្សន្តី”តិ។ “មហារាជ, អហំ បន ន អការណា សុវណ្ណវណ្ណោ ជាតោ, បុព្ពេ បនាហំ ឥមស្មិំយេវ នគរេ ចក្កវត្តិ រាជា ហុត្វា សយម្បិ បញ្ច សីលានិ រក្ខិំ, សកលចក្កវាឡវាសិនោបិ រក្ខាបេសិំ, ស្វាហំ កាលំ កត្វា តាវតិំសភវនេ និព្ពត្តោ, តត្ថ យាវតាយុកំ ឋត្វា តតោ ចុតោ អញ្ញស្ស អកុសលស្ស និស្សន្ទេន មោរយោនិយំ និព្ពត្តិត្វាបិ បោរាណសីលានុភាវេន សុវណ្ណវណ្ណោ ជាតោ”តិ។ “‘ត្វំ ចក្កវត្តិ រាជា ហុត្វា សីលំ រក្ខិត្វា សីលផលេន សុវណ្ណវណ្ណោ ជាតោ’តិ កថមិទំ អម្ហេហិ សទ្ទហាតព្ពំ។ អត្ថិ នោ កោចិ សក្ខី”តិ ? “អត្ថិ, មហារាជា”តិ។ “កោ នាមា”តិ? “មហារាជ, អហំ ចក្កវត្តិកាលេ រតនមយេ រថេ និសីទិត្វា អាកាសេ វិចរិំ, សោ មេ រថោ មង្គលបោក្ខរណិយា អន្តោភូមិយំ និទហាបិតោ, តំ មង្គលបោក្ខរណិតោ ឧក្ខិបាបេហិ, សោ មេ សក្ខិ ភវិស្សតី”តិ។

រាជា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា បោក្ខរណិតោ ឧទកំ ហរាបេត្វា រថំ នីហរាបេត្វា ពោធិសត្តស្ស សទ្ទហិ។ ពោធិសត្តោ “មហារាជ, ឋបេត្វា អមតមហានិព្ពានំ អវសេសា សព្ពេ សង្ខតធម្មា ហុត្វា អភាវិនោ អនិច្ចា ខយវយធម្មា”តិ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា រាជានំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ។ រាជា បសន្នោ ពោធិសត្តំ រជ្ជេន បូជេត្វា មហន្តំ សក្ការំ អកាសិ។ សោ រជ្ជំ តស្សេវ បដិនិយ្យាទេត្វា កតិបាហំ វសិត្វា “អប្បមត្តោ ហោហិ, មហារាជា”តិ ឱវទិត្វា អាកាសេ ឧប្បតិត្វា ទណ្ឌកហិរញ្ញបព្ពតមេវ អគមាសិ។ រាជាបិ ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

ສຕຸາ ຊູມ໌ ຂມູເຂສນ໌ ອາຫຣິຕຸາ ສຈຸານິ ປກາເສຕຸາ ຂາຕກ໌ ສເມາຂາເນສິ, ສຈຸປຣິເຍາສາເນ ອຸກຸນຸຖິຕພິກຸ ອຣຫເຕຸ ປຕິຕຸຫິ໌ “ຕຂາ ຣາຂາ ອານເຣຸາ ອເຫາສິ, ສຸຈຸນຸເຍາເຣາ ປນ ອຫເມຈ ອເຫາສິ”ນຸຕິ໌

ເຍາເຣຂາຕກຈຸນຸນາ ນຈຍາ໌

[໑໙໐] ໑໐໌ ຈິກິລຂາຕກຈຸນຸນາ

ອຈເມຈ ນູນ ຣາຂານຸຕິ ອິທ໌ ສຕຸາ ເຈຍຸຈເນ ຈິຫຣເນຸາ ເຂຈທຸຕສຸ ສຸກຕາລຍ໌ ອາຣພຸ ກເຂສິ໌ ເຂຈທຸເຕຸ ຫິ ກຍາສີສກຕາຕ໌ ຂຸຕ໌ ອຄຸສາຈກາຕ໌ ສຸກຕາລຍ໌ ຄເສຸຕຸາ ຕິປເຕຸຂເກາປິ ເຂຣາ ຂຍ໌ ເຂເສຕຸາ ອຕຸເນາ ຕິສຸຕເກ ອາຄາຍ ເຈຍຸຈນ໌ ອກມິສຸ໌ ເຕ ສຕຸາເຣາ “ສາຣິປຸຕຸ, ເຂຈເຂຕຸາ ຕຸເມຫ ຂິສຸາ ກິ ອກາສີ”ຕິ ປຸຕຸາ “ພເນຸ, ສຸກຕາລຍ໌ ຄເສຸຕຸາ ມຫາຈິຕານ໌ ປາປຸນີ”ຕິ ອາເຣາເຈສຸ໌ ສຕຸາ “ນ ເພາ, ສາຣິປຸຕຸ, ເຂຈເຂຕຸາ ອິຂາເນຈ ມຍ ອຕຸກິຣິຍ໌ ກເຣານຸາ ຈິນາສ໌ ປເຕຸາ, ປຸເພຸປິ ປາປຸນິເຍຈາ”ຕິ ຈຕຸາ ເຕເຣຫິ ຍາຈິເຕາ ອຕີຕ໌ ອາຫຣິ໌

ອຕີເຕ ຈິເຂຫຣເຕ ມິຖິລາຍ໌ ຈິເຂຫຣາເຂ ຣຂຸ ກາເຣນຸ ເພາທິສເຕຸາ ຕສຸ ອຄຸມເຫສິຍາ ກຸຈຸິຍ໌ ນິພຸຕຸຕິ໌ ເສາ ຈຍປຸເຕຸາ ຕກຸສິລາຍ໌ ສຸພສິປຸານິ ອຸກຸຫິຕຸາ ປິຕຸ ອຈຸເຍນ ຣເຂຸ ປຕິຕຸາສິ໌ ຕຂາ ເອກສຸ ສຸຈຸນຸຫ໌ສຣາຂສຸ ເກາຈຣຫຸມິຍ໌ ກາກິຍາ ສຸທຸ໌ ສ໌ຈາເສາ ອເຫາສິ໌ ສາ ປຸຕຸ໌ ຈິຂາຍິ໌ ເສາ ເນຈ ມາຕຸປຕິຣູປເກາ ອເຫາສິ, ນ ປິຕຸ໌ ອເນສຸ ຈິກິລກຂາຕຸກຕຸາ “ຈິກິລເກາ”ເຕຸຈ ນາມ໌ ອກໍສຸ໌ ຫ໌ສຣາຂາ ອພິຫຸາກຸາ ປຸຕຸ໌ ປສຸຕິ໌ ອປເຣ ປນສຸ ເຫຸ ຫ໌ສເປາຕກາ ປຸຕຸາ ອເຫສຸ໌ ເຕ ປິຕຣ໌ ອພິຫຸາຍມນຸສຸປຖ໌ ຄຈຸນຸຕ໌ ຂິສຸາ ປຸຈຸິສຸ – “ຕາຕ, ຕຸເມຫ ກຸສຸາ ອພິຫຸາຍມນຸສຸປຖ໌ ຄຈຸຖາ”ຕິ? “ຕາຕາ, ເອກາຍ ເມ ກາກິຍາ ສທຸ໌ ສ໌ຈາສມນຸຈາຍ ເອເກາ ປຸເຕຸາ ຂາເຕາ, ‘ຈິກິລເກາ’ຕິສຸ ນາມ໌, ຕມຫ໌ ຂຸຕ໌ ຄຈຸາມີ”ຕິ໌ “ກຫ໌ ປເນເຕ ຈສນຸ”ຕິ? “ຈິເຂຫຣເຕ ມິຖິລາຍ ອຈິທູເຣ ອສຸກສຸິ ນາມ ຖາເນ ເອກສຸິ ຕາລເກ ຈສນຸ”ຕິ໌ “ຕາຕ, ມນຸສຸປເຖາ ນາມ ສາສເຖາ ສປຸຕິພເຍາ, ຕຸເມຫ ມາ ຄຈຸຖ, ມຍ໌ ຄນຸາ ຕ໌ ອາເນສຸາມາ”ຕິ ເຫຸ ຫ໌ສເປາຕກາ ປິຕຣາ ອາຈິກຸຕສຸານ໌ ຕຕຸ ຄນຸາ ຕ໌ ຈິກິລກ໌ ເອກສຸິ ທເຖເກ ຕິສີທາເປຕຸາ ມຸຂຕຸເຖກນ ທເຖເກາຂິ໌ ຂສິຕຸາ ມິຖິລາຍເຫຣມຕຸເກນ ປາຍິສຸ໌ ຕສຸິ ຂເນ ຈິເຂຫຣາຂາ ສພຸເສຕຈຕຸສິນຸຈຍຸຕຸເຣຂເຣ ຕິສີທິຕຸາ ນຄຣ໌ ປທຸກຸຫິ ກເຣາຕິ໌ ຈິກິລເກາ ຕ໌ ຂິສຸາ ຈິນຸສິ – “ມຍຸ໌ຈິເຂຫຣຸາ ກິ໌ ນານາກາຣໍ, ເອສ ຈຕຸສິນຸຈຍຸຕຸເຣເຂ ຕິສີທິຕຸາ ນຄຣ໌ ອນຸສຸາຣຕິ, ອຫ໌ ປນ ຫ໌ສຍຸຕຸເຣເຂ ຕິສີທິຕຸາ ຄຈຸາມີ”ຕິ໌ ເສາ ອາກາເສນ ຄຈຸເນຸາ ປຖມ໌ ຄາຖມາຫ –

໑໘໌

“ອຈເມຈ ນູນ ຣາຂານ໌, ເຈເຂຫ໌ ມິຖິລຄຸຫ໌;

អស្សា ចហត្តិ អាជញ្ញា, យថា ហំសា ចិត្តិលក”ត្តិ៍

តត្ថ ខុចរេយចាតិ ខុចំ ខុច, ត្វតាតិ បរិចិតរេក្ក តិបរិតោ៍ ខុក់រេសបិ ចដ្ឋតិរេយច៍ រេចរេឆហត្តិ ចិរេឆហរដ្ឋ សាយិក់៍ យិចិលក្កហត្តិ យិចិលរេកហំ, យិចិលិយំ ឈរ៉ែ បរិក្កូរេហត្វា ចសយាតត្តិ អរេត្វា៍ អាជញ្ញាតិ ការណាការណាខាតតកា៍ យថា ហំសា ចិត្តិលកត្តិ យថា ព្ទរេយ ហំសា យំ ចិត្តិលក់ ចហត្តិ, ខុចរេយច ចហត្តិតិ៍

ហំសរេបិតកា តស្ស ចចត់ សុត្វា ក្ខុត្តិព្វា “ព្ទរេឆច ត់ បិរេតត្វា កយិស្សាយា”តិ ចិត្តំ ដ្ឋប្យារេឆត្វាបិ “ខុចំ ករេត បិតា រេតា កិ ចក្លូតី”តិ ករហករេយត បិតុ សត្តិក់ រេតត្វា រេតត កតកិរិយំ បិតុ អាចិក្ខិសុ៍ អថ ត់ បិតា ក្ខុត្តិព្វា “កិ ត្វំ យយ បុរេត្តហិ អធិកតររោសិ, រេយា យយ បុរេត្ត អកិកចិត្វា ររេឆ ឃុត្តបិត្តរេច ចិយ កររោសិ, អត្តរេតា បយាណំ ត ខាតាសិ៍ ព្ទយំ ឆាត់ តច អរេកាចររោ, អត្តរេតា យាតុ ចសតដ្ឋាតរេយច កដ្ឋាហី”តិ តរេជ្ជត្វា ត្យតិយំ កាឆយាហ –

១០៍

“ចិត្តិល ត្យក្កំ កជសិ, អក្វុយិ តាត រេសចសិ;

កាយត្តកាតិ រេសចស្សុ, ខុតំ យាតាលយំ តចា”តិ៍

តត្ថ ចិត្តិលិតិ តំ តារេយតាលបតិ៍ ត្យក្កំ កជសីតិ ព្ទរេយសំ ចរេសត កិរិត្យក្កំ កជសិ៍ អក្វុយិ, តាត, រេសចសីតិ, តាត, កិរិចិសយំ តាយ តច អក្វុយិ , តំ រេសចសិ ដ្ឋបកដ្ឋសិ៍ ខុតំ យាតាលយំ តចាតិ ខុតំ កាយត្តិ ដ្ឋក្ការរដ្ឋាត់ អាយកសុសាតដ្ឋាតដ្ឋា តច យាតុ អាលយំ រេកហំ ចសតដ្ឋាត់, តត្ថ កដ្ឋាហីតិ៍ ខុចំ តំ តរេជ្ជត្វា “កដ្ឋឆ, ត់ យិចិលតការស្ស ដ្ឋក្ការក្វុយិយរេញ្ញាច ឰតាររេត្វា ខុចា”តិ បុរេត្ត អាណារេបសិ, រេត តថា អក់សុ៍

សត្វា ព្ទយំ ឆយូរេឆសត់ អាហរិត្វា ខាតក់ សរេយាឆារេតសិ – “តទា ចិត្តិលរេកា រេឆចឆរេត្តា អរេហាសិ, រេឆ្វ ហំសរេបិតកា រេឆ្វ អក្កសាចកា អរេហសុំ, បិតា អាតរេត្ថា អរេហាសិ, ចិរេឆហរាខា បត អហរេយច អរេហាសិ”ត្តិ៍

ចិត្តិលខាតកចណ្ណតា ឆសយា៍

ឆញ្ញហចរេក្កា បឆរេយា៍

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ຣາໂຊວາທຎ຺ຈ ສິງ຺ຄາລໍ, ສູກຣໍ ອຸຣຄໍ ພຄ຺ຄໍ;

ອລີນຈິຕ຺ຕຄຸຓຎ຺ຈ, ສຸຫນຸ ໂມຣວິນີລໍ.

໒. ສນ຺ຖວວຄ຺ໂຄ

[໑໖໑] ໑. ອິນ຺ທສມານໂຄຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນສນ຺ຖວໍ ກາປຸຣິເສນ ກຍິຣາຖາຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ທຸພ຺ພຈພິກ຺ຂຸໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕສ຺ສ ວຕ຺ຖຸ ນວກນິປາເຕ ຄິຊ຺ຌຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໙.໑ ອາທໂຍ) ອາວິພວິສ຺ສຕິ. ສຕ຺ຖາ ປນ ຕໍ ພິກ຺ຂຸໍ "ປຸພ຺ເພປິ ຕ຺ວໍ, ພິກ຺ຂຸ, ທຸພ຺ພຈຕາຍ ປຓ຺ຑິຕານໍ ວຈນໍ ອກຕ຺ວາ ມຕ຺ຕຫຕ຺ຖິປາເທຫິ ສຎ຺ຈຸຓ຺ຓິໂຕ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ພ຺ຣາຫ຺ມຓກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຸຑ຺ຒິປ຺ປຕ຺ໂຕ ຆຣາວາສໍ ປຫາຍ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ອິສິສຕານໍ ຄຓສຕ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ວາສໍ ກປ຺ເປສິ. ຕທາ ເຕສຸ ຕາປເສສຸ ອິນ຺ທສມານໂຄຕ຺ໂຕ ນາມ ເອໂກ ຕາປໂສ ອໂຫສິ ທຸພ຺ພໂຈ ອໂນວາທໂກ. ໂສ ເອກໍ ຫຕ຺ຖິໂປຕກໍ ໂປເສສິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ສຸຕ຺ວາ ຕໍ ປໂກ຺ກສິຕ຺ວາ "ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຕ຺ວໍ ຫຕ຺ຖິໂປຕກໍ ໂປເສສີ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. "ສຈ຺ຈໍ, ອາຈຣິຍ, ມຕມາຕິກໍ ເອກໍ ຫຕ຺ຖິໂປຕກໍ ໂປເສມີ"ຕິ. "ຫຕ຺ຖິໂນ ນາມ ວຸຑ຺ຒິປ຺ປຕ຺ຕາ ໂປສເກປິ ມາເຣນ຺ຕິ, ມາ ຕໍ ໂປເສຫີ"ຕິ. "ເຕນ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກມິ ອາຈຣິຍາ"ຕິ. "ເຕນ ຫິ ປຎ຺ຎາຍິສ຺ສສີ"ຕິ. ໂສ ເຕນ ໂປສິຍມາໂນ ອປຣພາເຄ ມຫາສຣີໂຣ ອໂຫສິ.

ອເຖກສ຺ມິໍ ກາເລ ເຕ ອິສໂຍ ວນມູລຜລາຜລຕ຺ຖາຍ ທູຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕເຕ຺ຖວ ກຕິປາຫໍ ວສິໍສຸ. ຫຕ຺ຖີປິ ທກ຺ຂິຓວາເຕນ ປກຕິມໂທ ຫຸຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຓ຺ຓສາລໍ ວິທ຺ທໍເສຕ຺ວາ ປານີຍຆຎໍ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ປາສາຓຜລກໍ ຂິປິຕ຺ວາ ອາລມ຺ພນຜລກໍ ລຸຎ຺ຈິຕ຺ວາ "ຕໍ ຕາປສໍ ມາເຣຕ຺ວາວ ຄມິສ຺ສາມີ"ຕິ ເອກໍ ຄຫນຎ຺ຒານໍ ປວິສິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອາຄມນມຄ຺ຄໍ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ ອຎ຺ຒາສິ. ອິນ຺ທສມານໂຄຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ໂຄຈຣໍ ຄເຫຕ຺ວາ ສພ຺ເພສໍ ປຸຣໂຕ ອາຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປກຕິສຎ຺ຎາເຍວສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ອຄມາສິ. ອຖ ນໍ ໂສ ຫຕ຺ຖີ ຄຫນຎ຺ຒານາ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ໂສຓ຺ຑາຍ ປຣາມສິຕ຺ວາ ພູມິຍໍ ປາເຕຕ຺ວາ ສີສໍ ປາເທນ ອກ຺ກມິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ມທ຺ທິຕ຺ວາ ໂກຎ຺ຈນາທໍ ກຕ຺ວາ ອຣຎ຺ຎໍ ປາວິສິ. ເສສຕາປສາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈສຸໍ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ "ກາປຸຣິເສຫິ ນາມ ສທ຺ທິໍ ສໍສຄ຺ໂຄ ນ ກາຕພ຺ໂພ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອາຫ –

“ន សន្តំ កាបុរិសេន គឃិរា, អរិយោ អនរិយេន បជានយត្តំ;

ធិរាត្យុរុត្តាបិ ករោតិ បាបំ, កេឌា ឃថា ព្ភត្តសយានកោត្តំ។

១១។

“ឃំ ទេ្វច ឌញ្ញា សជិសោ យយត្តិ, សីលេន បញ្ញាឃ សុតេន ចាបិ;

តេនេវ ទេយត្តិ គឃិរាឆ សន្តិ, សុទោ ហទេច សប្បុរិសេន សន្ទោយា”តិ។

តត្ថ ន សន្តំ កាបុរិសេន គឃិរាតិ ក្យុច្ចិតេន កោឆបុរិសេន សន្តិ តណ្ឌាសន្តំ ចា ឃិត្តសន្តំ ចា ន គឃិរាឆ។ អរិយោ អនរិយេន បជានយត្តិ អរិយោតិ ចត្តារោ អរិឃា អាចារអរិយោ លិង្គអរិយោ ទស្សនអរិយោ បដិវេធអរិយោតិ។ តេសុ អាចារអរិយោ ព្ភឆ អឆិប្បេតោ។ សោ បជានយត្តំ អត្តំ បជានន្តោ អត្តានត្តក្យុសលោ អាចារេ ធិតោ អរិយបុគ្គលោ អនរិយេន គិល្លេឌ្ហេន ទុស្សីលេន សន្តិ សន្តំ ន ករេឃ្យាតិ អត្ថោ។ កិំ ការណា? ធិរាត្យុរុត្តាបិ ករោតិ បាបត្តិ, ឃស្មា អនរិយោ ធិរំ ឲកតោ អត្យុរុត្តាបិ តំ ឲកតោ តិចារំ អករណត្វា ករោតិ បាបំ លាមកកម្មំ ករោតិយេវ។ ឃថា កិំ? កេឌា ឃថា ព្ភត្តសយានកោត្តត្តិ, ឃថា សោ កេឌា ព្ភត្តសយានកោត្តំ យានេទន្តោ បាបំ អការីតិ អត្ថោ។ ឃំ ទេ្វច ឌញ្ញា សជិសោ យយត្តិអាឌីសុ ឃំ ទេ្វច បុគ្គលំ “អយំ ឃយ សីលាឌីហិ សជិសោ”តិ ឌានេឃ្យ, តេនេវ សន្តិ ទេយត្តិ គឃិរាឆ, សប្បុរិសេន សន្តិ សមាគមោ សុខាចរោហាតិ។

ឲចំ ទេវាឆិសទេត្តា “អនោចាឆកោន គាយ ន កចិតន្តំ, សុសិក្ខិតេន កចិតំ ចដ្ឋតី”តិ ព្ភសិកលំ ខ្ញចឌិត្វា ព្ភត្តសយានកោត្តស្ស សទ្ទិរកិច្ចំ ការេត្វា ព្រាហ្មថិហារេ ភាវេត្វា ព្រាហ្មលោក្យបគោ អហោសិ។

សត្ថា ព្ភមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្ភត្តសយានកោរេត្តា អយំ ទេ្វាធោ អហោសិ, កណសត្ថា បន អហមេច អហោសិ”ន្តិ។

ព្ភត្តសយានកោត្តជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៩១] ១. សត្តចជាតកវណ្ណនា

ᨶᩈᨶ᩠ᨳᩅᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩣᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩩᩉᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪑᪔᪔ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨠᨳᩥᨲᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩩᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨩᨭᩥᩃᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᨸᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦ"ᨲᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨧᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨸᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩩᩉᨶᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩥᩁᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨾᩮᩅ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨡᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᨲᩔ ᨩᩣᨲᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᩅᩔᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᨮᩥᨲᩴ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – "ᨠᩥᩴ, ᨲᩣᨲ, ᨩᩣᨲᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᩔᩈᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩴ ᩈᨱ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᩥᩔᩈᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ "ᨶ ᨾᩮ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨩᩣᨲᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣᨿ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨶᩣ ᨸᩣᨿᩣᩈᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩴ ᨸᩣᨿᩣᩈᩴ ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩩᨶᩮᩣ ᨿᨩᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩣᨿᩣᩈᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨩᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨲᩣᩅ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨿᩣᩈᩴ ᨸᩣᨿᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᨸᩣᨿᩣᩈᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ᪨ ᨻᩉᩩᩈᩥᨶᩮᩉᩮ ᨸᩣᨿᩣᩈᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨩᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣᩉᩥ ᩋᨧ᩠ᨧᩦᩉᩥ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨫᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨽᩦᨲᨲᩈᩥᨲᩮᩣ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩥ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᨶᩣᨾ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᩣ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩮ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨠᨲᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣ ᨫᩣᨸᩥᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪨

"ᨶ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩣᨸᩥᨿᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᩣ ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ;

ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨶᩣ ᨸᩣᨿᩈᩮᨶ, ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᨠᩩᨭᩥᩴ ᩋᨴᨿ᩠ᩉᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᨶ᩠ᨳᩅᩣᨸᩥ ᨧ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨳᩅᩣᨸᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩣ ᨸᩁᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩣᨸᨲᩁᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩃᩣᨾᨠᨲᩁᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᩣ ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᩣᨸᨠᩮᨶ ᨠᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩮᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩣᨸᨲᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣ…ᨸᩮ…ᩋᨴᨿ᩠ᩉᩦᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨶᩣ ᨧ ᨸᩣᨿᩣᩈᩮᨶ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩥᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨿᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨾᨿᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨫᩣᨸᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶ ᨾᩮ ᨲᨿᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨡᩣᩉᩥ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᩣᨾᨾᩥᨣᩥᩴ ᩈᩦᩉᩔ ᨧ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩔ ᨧ ᨴᩦᨸᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᨾᩩᨡᩴ ᩃᩮᩉᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩣ ᨸᩁᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪔᪨

“ន សន្ថវស្មា បរមត្ថិ សេយ្យោ, យោ សន្ថវោ សប្បុរិសេន ហោតិ;

សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស ច ទីបិនោ ច, សាមា មុខំ លេហតិ សន្ថវេនា”តិ។

តត្ថ សាមា មុខំ លេហតិ សន្ថវេនាតិ សាមា នាម មិគី ឯតេសំ តិណ្ណំ ជនានំ សន្ថវេន សិនេហេន មុខំ លេហតីតិ។

ឯវំ វត្វា ពោធិសត្តោ ឧត្តរហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ជីវិតបរិយោសានេ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា តាបសោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សន្ថវជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១៦៣] ៣. សុសីមជាតកវណ្ណនា

កាឡា មិគា សេតទន្តា តវិមេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ លត្ថកទានំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយញ្ហិ កទាចិ ឯកមេវ កុលំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទេតិ, កទាចិ អញ្ញតិត្ថិយានំ ទេតិ, កទាចិ គណពន្ធនេន ពហូ ឯកតោ ហុត្វា ទេន្តិ, កទាចិ វីថិសភាគេន, កទាចិ សកលនគរវាសិនោ ឆន្ទកំ សំហរិត្វា ទានំ ទេន្តិ។ ឥមស្មិំ បន កាលេ សកលនគរវាសិនោ ឆន្ទកំ សំហរិត្វា សព្ពបរិក្ខារទានំ សជ្ជេត្វា ទ្វេ កោដ្ឋាសា ហុត្វា ឯកច្ចេ “ឥមំ សព្ពបរិក្ខារទានំ អញ្ញតិត្ថិយានំ ទស្សាមា”តិ អាហំសុ, ឯកច្ចេ “ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្សា”តិ។ ឯវំ បុនប្បុនំ កថាយ វត្តមានាយ អញ្ញតិត្ថិយសាវកេហិ អញ្ញតិត្ថិយានញ្ញេវ, ពុទ្ធសាវកេហិ “‘ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្សេវា’តិ វុត្តេ សព្ពហុលំ ករិស្សាមា”តិ សព្ពហុលិយ កថាយ “ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទស្សាមា”តិ វទន្តាយេវ ពហុកា ជាតា, តេសញ្ញេវ កថា បតិដ្ឋាសិ។ អញ្ញតិត្ថិយសាវកា ពុទ្ធានំ ទាតព្ពទានស្ស អន្តរាយំ កាតុំ នាសក្ខិំសុ។ នាគរា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា សត្តមេ ទិវសេ សព្ពបរិក្ខារេ អទំសុ។ សត្ថា អនុមោទនំ កត្វា មហាជនំ មគ្គផលេហិ បពោធេត្វា ជេតវនវិហារមេវ គន្ត្វា ភិក្ខុសង្ឃេន វត្តេ ទស្សិតេ គន្ធកុដិប្បមុខេ ឋត្វា សុគតោវាទំ ទត្វា គន្ធកុដិំ បាវិសិ។

សាយន្ហសមយេ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និបតិត្វា កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អញ្ញតិត្ថិយសាវកា ពុទ្ធានំ ទាតព្ពទានស្ស អន្តរាយករណត្ថាយ វាយមន្តាបិ អន្តរាយំ កាតុំ នាសក្ខិំសុ, តំ សព្ពបរិក្ខារទានំ ពុទ្ធានំយេវ បាទមូលំ អាគតំ, អហោ ពុទ្ធពលំ នាម មហន្ត”ន្តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឯតេ

អញ្ញតិត្ថិយសាវកា ព្រាហ្មណា យថាភតពន្ធភាគស្ស អត្តនោ យករណត្ថាយ ទាយន្តិ, បុព្ពេបិ ទាយិំសុ, ឯសា បន បវេណី ពុទ្ធកាលេបិ មមេវ បវេណិយា អាគច្ឆតី"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ សុសីមោ នាម រាជា អហោសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតស្ស ព្រាហ្មណិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ តស្ស សោឡសវស្សិកកាលេ បិតា កាលមកាសិ។ សោ បន ធរមានកាលេ រញ្ញោ ហត្ថិមង្គលការកោ អហោសិ។ ហត្ថីនំ មង្គលករណដ្ឋានេ អាគតានិ ហត្ថាលង្ការានិ សព្ពានិ សោវេច អលភិ។ ឯកេកស្ស ឯកេកស្មិំ មង្គលេ កោដិមត្តំ ធនំ ឧប្បជ្ជតិ។ អថ តស្មិំ កាលេ ហត្ថិមង្គលឆណោ សម្បាបុណិ។ សេសា ព្រាហ្មណា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា "មហារាជ, ហត្ថិមង្គលឆណោ សម្បត្តោ, មង្គលំ កាតុំ វដ្ដតិ។ បុរោហិតព្រាហ្មណស្ស បន បុត្តោ អតិទហរោ, នេវ តយោ វេទេ ជានាតិ, ន ហត្ថិសុត្តំ, មយំ ហត្ថិមង្គលំ ករិស្សាមា"តិ អាហំសុ។ រាជា "សាធូ"តិ សម្បដិច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា បុរោហិតបុត្តស្ស ហត្ថិមង្គលំ កាតុំ អទត្វា "ហត្ថិមង្គលំ កត្វា មយំ ធនំ គណ្ហិស្សាមា"តិ ហដ្ឋតុដ្ឋា វិចរន្តិ។ អថ "ចតុត្ថេ ទិវសេ ហត្ថិមង្គលំ ភវិស្សតី"តិ ពោធិសត្តស្ស មាតា តំ បវត្តិំ សុត្វា "ហត្ថិមង្គលករណំ នាម យាវ សត្តមា កុលបរិវដ្ដា អម្ហាកំ វំសោ, វំសោ ច នោ ឆិជ្ជិស្សតិ, ធនា ច បរិហាយិស្សាមា"តិ អស្សុមោចយមានា បរោទិ។

ពោធិសត្តោ "កស្មា, អម្ម, រោទសី"តិ វត្វា តំ ការណំ សុត្វា "ននុ, អម្ម, អហំ មង្គលំ ករិស្សាមី"តិ អាហ។ "តាត, ត្វំ នេវ តយោ វេទេ ជានាសិ, ន ហត្ថិសុត្តំ, កថំ មង្គលំ ករិស្សសី"តិ។ "អម្ម, កទា បន ហត្ថិមង្គលំ ករិស្សន្តី"តិ? "ឥតោ ចតុត្ថេ ទិវសេ, តាតា"តិ។ "អម្ម, តយោ បន វេទេ បគុណេ កត្វា ហត្ថិសុត្តំ ជានមានកអាចរិយោ កហំ វសតី"តិ? "តាត, ទូរេបិ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ឥតោ វីសយោជនសតមត្ថកេ គន្ធាររដ្ឋេ តក្កសិលាយំ វសតី"តិ។ "អម្ម, អម្ហាកំ វំសំ ន នាសេស្សាមិ, អហំ ស្វេ ឯកទិវសេនេវ តក្កសិលំ គន្ត្វា ឯករត្តេនេវ តយោ វេទេ ច ហត្ថិសុត្តញ្ច ឧគ្គណ្ហិត្វា បុនទិវសេ អាគន្ត្វា ចតុត្ថេ ទិវសេ ហត្ថិមង្គលំ ករិស្សាមិ, មា រោទី"តិ មាតរំ សមស្សាសេត្វា បុនទិវសេ ពោធិសត្តោ បាតោវ ភុញ្ជិត្វា ឯកកោវ និក្ខមិត្វា ឯកទិវសេនេវ តក្កសិលំ គន្ត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។

អថ នំ អាចរិយោ "កុតោ អាគតោសិ, តាតា"តិ បុច្ឆិ។ "ពារាណសិតោ, អាចរិយា"តិ។ "កេនត្ថេនា"តិ? "តុម្ហាកំ សន្តិកេ តយោ វេទេ ច ហត្ថិសុត្តញ្ច ឧគ្គណ្ហនត្ថាយា"តិ។ "សាធុ, តាត, ឧគ្គណ្ហា"តិ។ ពោធិសត្តោ "អាចរិយ, មយ្ហំ កម្មំ អច្ចាយិក"ន្តិ សព្ពំ បវត្តិំ អារោចេត្វា "អហំ ឯកទិវសេនេវ វីសយោជនសតំ អាគតោ, អជ្ជេករត្តិំ មយ្ហមេវ ឱកាសំ ករោថ, ឥតោ តតិយទិវសេ ហត្ថិមង្គលំ ភវិស្សតិ, អហំ ឯកោកាសេនេវ សព្ពំ ឧគ្គណ្ហិស្សាមី"តិ វត្វា អាចរិយំ ឱកាសំ ការេត្វា អាចរិយស្ស ភុត្តកាលេ សយំ ភុញ្ជិត្វា អាចរិយស្ស បាទេ ធោវិត្វា សហស្សត្ថវិកំ បុរតោ ឋបេត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ បរិយត្តិំ បដ្ឋបេត្វា អរុណេ ឧគ្គច្ឆន្តេ តយោ វេទេ ច ហត្ថិសុត្តញ្ច និដ្ឋបេត្វា "អញ្ញោបិ អត្ថិ, អាចរិយា"តិ បុច្ឆិត្វា "នត្ថិ តាត, សព្ពំ និដ្ឋិត"ន្តិ វុត្តេ "អាចរិយ, ឥមស្មិំ គន្ថេ ឯត្តកំ បទបច្ចាភដ្ឋំ, ឯត្តកំ សជ្ឈាយមរិយាទដ្ឋានំ, ឥតោ បដ្ឋាយ តុម្ហេ អន្តេវាសិកេ ឯវំ វាចេយ្យាថា"តិ អាចរិយស្ស សិប្បំ សោធេត្វា បាតោវ ភុញ្ជិត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា ឯកទិវសេនេវ ពារាណសិំ បច្ចាគន្ត្វា មាតរំ វន្ទិត្វា "ឧគ្គហិតំ តេ, តាត, សិប្ប"ន្តិ វុត្តេ "អាម, អម្មា"តិ វត្វា មាតរំ បរិតោសេសិ។

ປູຊິເຕສ ຫຕ຺ຖິປກ຺ຂລເລເນາ ປຂິຍາຂິຍິຕ຺ວາ ສຕປເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖິເສາວ຺ນາລງ຺ກາເຣ ຈ ສຸວນ຺ນທ຺ຘເຊ ເທຍຂາລສຕ຺ລາເຕ຺ຕ ດຕ຺ວາ ເຣເປສຸ, ຣາຂງ຺ກໍ ອລງ຺ກຣິສຸ. ເພາຫ຺ມນາ “ອຍໍ ຫຕ຺ຖິປກ຺ລໍ ກຣິສ຺ສາຍ, ອຍໍ ກຣິສ຺ສາຍາ”ຕິ ຍລ຺ລິຕປສາຂິຕາ ອຊ຺ຊະສຸ. ສຸບິເຍາປິ ຣາຂາ ສຕ຺ຖາລງ຺ການປຂິຍລ຺ລິເຕາ ຂຸປກເຣາກລ຺ລໍ ກາຫາເປຕ຺ວາ ຍງ຺ກລຂ຺ຊາຕໍ ອກຍາສິ. ເຕາຂິສເຕ຺ຕາປິ ກຸຍາຣປຣິຫາເຣຕ ອລງ຺ກເຕາ ອຕ຺ຕເນາ ປຣິສາຍ ປຸຣກ຺ຂຕປຣິຈາຣິເຕາ ຣເຖ຺ຖາ ສຕ຺ຕິກໍ ດຕ຺ວາ “ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ຍຫາຣາຊ, ຕຸເຍ ອຍ຺ຍາກໍ ຈິສຈ຺ຈາ ອຕ຺ຕເນາ ຈິສຈ຺ຈາ ຕາເສຕ຺ວາ ‘ອເຖ຺ຖາຫິ ເພາຫ຺ມເຣຫິ ຫຕ຺ຖິປກ຺ລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຫຕ຺ຖາລງ຺ກາເຣຈ຺ຈາ ຂຸປກເຣາຕິ ຈ ເຕສໍ ຂສ຺ສາຍາ’ຕິ ອຈຣຸຕ຺ວາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ປເຍໍ ກາຊາຍາຫ –

໑໗.

“ກາຍຸອາ ຍິກາ ເສຕທນ຺ຕາ ຕຊີເຍ, ປເທສຕໍ ເທຍຂາລໍກິລສ຺ຕາ;

ເຕ ເຕ ຂທາຍີຕິ ສຸບິຍ ເພ຺າສິ, ອຕຸສ຺ສໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາຕ”ຕ຺ຕິ.

ຕຕ຺ວ ເຕ ເຕ ຂທາຍີຕິ ສຸບິຍ ເພ຺າສີຕິ ເຕ ຈເຕ ຕຈ ສຕ຺ຕເກ “ກາຍຸອາ ຍິກາ ເສຕທນ຺ຕາ”ຕິ ຈຈິ ກເຕ ປເທສຕໍ ສຕ຺ຖາລງ຺ການປຂິຍລ຺ລິເຕ ຫຕ຺ຖິ ອເຖ຺ຖາສໍ ເພາຫ຺ມນາຕໍ ຂທາຍີຕິ ສຈ຺ຈໍ ກິຣ, ເກາ ສຸບິຍ, ຈຈິ ເພ຺າສີຕິ ອເຕ຺ວາ. ອຕຸສ຺ສໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາຕຕ຺ຕິ ອຍ຺ຍາກຈ຺ຈາ ອຕ຺ຕເນາ ຈ ຈິເສ ປິຕຸປິຕາຍຫາຕໍ ອາຂິລ຺ລາ ສເຣເຕ຺ຕາເຍຈ. ຖ຺ລາຂໍ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ – ຍຫາຣາຊ, ຍາຈ ສຕ຺ຕຍກຸລປຣິຈຊ຺ຊາ ຕຸຍ຺ຍາກໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາຕໍ ອຍ຺ຍາກໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາ ຈ ຫຕ຺ຖິປກ຺ລໍ ກເຣາຕ຺ຕິ, ເສາ ຕ຺ວໍ ຈຈິ ອຕຸສ຺ສເຣຕ຺ຕາປິ ອຍ຺ຍາກຈ຺ຈາ ອຕ຺ຕເນາ ຈ ຈິສໍ ຕາເສຕ຺ວາ ສຈ຺ຈໍ ກິຣ ຈຈິ ເພ຺າສີຕິ.

ສຸບິເຍາ ຣາຂາ ເຕາຂິສຕ຺ຕສ຺ສ ຈຈຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຈຸຕິຍໍ ກາຊາຍາຫ –

໑໘.

“ກາຍຸອາ ຍິກາ ເສຕທນ຺ຕາ ຍຍີເຍ, ປເທສຕໍ ເທຍຂາລໍກິລສ຺ຕາ;

ເຕ ເຕ ຂທາຍີຕິ ຈທາຍິ ຍານຈ, ອຕຸສ຺ສໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາຕ”ຕ຺ຕິ.

ຕຕ຺ວ ເຕ ເຕ ຂທາຍີຕິ ເຕ ຈເຕ ຫຕ຺ຖິ ອເຖ຺ຖາສໍ ເພາຫ຺ມນາຕໍ ຂທາຍີຕິ ສຈ຺ຈເຍຈ ຍານຈ ຈທາຍິ, ເຕຈ ຫຕ຺ຖິ ເພາຫ຺ມນາຕໍ ຂທາຍີຕິ ອເຕ຺ວາ. ອຕຸສ຺ສເຣຕ຺ຕິ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາຕໍ ກິຣິຍໍ ອຕຸສ຺ສຣາຍິເຍຈ, ເຕາ ຕາຕຸສ຺ສຣາຍິ, ອຍ຺ຍາກໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາຕໍ ຫຕ຺ຖິປກ຺ລໍ ຕຸຍ຺ຍາກໍ ເປຕ຺ຕິປິຕາຍຫາ ກເຣາຕ຺ຕີຕິ ປຕ ອຕຸສ຺ສເຣຕ຺ຕາປິ ຈຈິ ຈທາຍິເຍຈາຕິ ອຂິປ຺ປາເຍເຕຈຍາຫ.

អថ នំ ពោធិសត្តោ ឱវទន្តោ – “មហារាជ, អយ្យកញ្ច អត្តនោ ច ឥមំ អនុប្បវេណាគតេហេវ កថំ ឥមំ ឋបេត្វា អញ្ញេហិ ហត្ថិមង្គលំ ការាបេថា”តិ។ “ត្វំ កិរ, តាត, តយោ វេទេ ហត្ថិសុត្តញ្ច ន ជានាសី”តិ មយ្ហំ អារោចេសុំ, តេនាហំ អញ្ញេហិ ព្រាហ្មណេហិ ការាបេមី”តិ។ “តេន ហិ, មហារាជ, ឯត្តកេសុ ព្រាហ្មណេសុ ឯកព្រាហ្មណោបិ តីសុ វេទេសុ ច ហត្ថិសុត្តេសុ ច ឯកទេសម្បិ យទិ មយា សទ្ធិំ កថេតុំ សមត្ថោ អត្ថិ, ឋេតុ ហតុ, តយោបិ វេទេ ហត្ថិសុត្តញ្ច សទ្ធិំ ហត្ថិមង្គលករណេន មំ ឋបេត្វា អញ្ញោ សកលជម្ពុទីបេបិ ជានន្តោ នាម នត្ថី”តិ សីហនាទំ នទិ។ ឯកព្រាហ្មណោបិ តស្ស បដិសត្តុ ហុត្វា ឋាតុំ នាសក្ខិ។ ពោធិសត្តោ អត្តនោ កុលវំសំ បតិដ្ឋាបេត្វា មង្គលំ កត្វា ពហុំ ធនំ អាទាយ អត្តនោ និវេសនំ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា អហេសុំ, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ “តទា មាតា មហាមាយា អហោសិ, បិតា សុទ្ធោទនមហារាជា, សុសីមរាជា អានន្ទោ, ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ សារិបុត្តោ, មាណវោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុសីមជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១៦៤] ៤. គិជ្ឈជាតកវណ្ណនា

យំ នុ គិជ្ឈោ យោជនសតន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ មាតុបោសកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ សាមជាតកេ (ជា. ២.២២.២៩៦ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, គិហី បោសេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ “កិំ បន តេ ហោន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា “មាតាបិតរោ មេ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “សាធុ សាធូ”តិ តស្ស សាធុការំ ទត្វា “មា, ភិក្ខវេ, ឥមំ ភិក្ខុំ ឧជ្ឈាយិត្ថ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ គុណវសេន អញ្ញាតកានម្បិ ឧបការំ អកំសុ, ឥមស្ស បន មាតាបិតូនំ ឧបការករណំ ភារោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ គិជ្ឈកូដបព្វតេ គិជ្ឈយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា មាតាបិតរោ បោសេសិ។ អថេកស្មិំ កាលេ មហតី វាតវុដ្ឋិ អហោសិ។ គិជ្ឈា វាតវុដ្ឋិំ សហិតុំ អសក្កោន្តា សីតភយេន ពារាណសិំ គន្ត្វា បាការនិស្សាយ ច បរិខានិស្សាយ ច សីតេន កម្បមានា និសីទិំសុ។ តទា ពារាណសិសេដ្ឋិ នគរា និក្ខមិត្វា ន្ហាយិតុំ គច្ឆន្តោ តេ គិជ្ឈេ កិលមន្តេ ទិស្វា ឯកស្មិំ អនោវស្សកដ្ឋានេ សន្និបាតេត្វា អគ្គិំ ការាបេត្វា គោសុសានំ បេសេត្វា គោមំសំ អាហរាបេត្វា តេសំ ទាបេត្វា អារក្ខំ ឋបេសិ។ គិជ្ឈា វូបសន្តាយ វាតវុដ្ឋិយា កល្លសរីរា ហុត្វា បព្វតមេវ អគមំសុ។ តេ តត្ថេវ សន្និបតិត្វា ឯវំ មន្តយិំសុ – “ពារាណសិសេដ្ឋិនា អម្ហាកំ ឧបការោ កតោ, កតូបការស្ស ច នាម បច្ចុបការំ កាតុំ វដ្ដតិ, តស្មា ឥតោ បដ្ឋាយ អម្ហេសុ យោ យំ វត្ថំ វា អាភរណំ វា លភតិ, តេន តំ ពារាណសិសេដ្ឋិស្ស គេហេ អាកាសង្គណេ បាតេតព្ពន្តិ”។

តតោ បដ្ឋាយ គិជ្ឈា មនុស្សានំ វត្ថាភរណានិ អាតបេ សុក្ខាបេន្តានំ បមាទំ ឱលោកេត្វា សេនា វិយ មំសបេសិំ សហសា គហេត្វា ពារាណសិសេដ្ឋិស្ស គេហេ អាកាសង្គណេ បាតេន្តិ់ សោ គិជ្ឈានំ អាហរណភាវំ ញត្វា សព្ពានិ តានិ វិសុំយេវ ឋបេសិ់ “គិជ្ឈា នគរំ វិលុម្បន្តី”តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ់ រាជា “ឯកំ គិជ្ឈម្បិ តាវ គណ្ហថ, សព្ពំ អាហរាបេស្សាមី”តិ តត្ថ តត្ថ បាសេ ចេវ ជាលានិ ច ឱឌ្ឌាបេសិ់ មាតុបោសកគិជ្ឈោ បាសេ ពជ្ឈិ់ តំ គហេត្វា “រញ្ញោ ទស្សេស្សាមា”តិ នេន្តិ់ ពារាណសិសេដ្ឋិ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ តេ មនុស្សេ គិជ្ឈំ គហេត្វា គច្ឆន្តេ ទិស្វា “មា ឥមំ គិជ្ឈំ ពាធយិត្ថ”តិ សទ្ធិំយេវ អគមាសិ់ គិជ្ឈំ រញ្ញោ ទស្សេសុំ់ អថ នំ រាជា បុច្ឆិ – “តុម្ហេ នគរំ វិលុម្បិត្វា វត្ថាទីនិ គណ្ហថា”តិ់ “អាម, មហារាជា”តិ់ “កស្ស តានិ ទិន្នានី”តិ? “ពារាណសិសេដ្ឋិស្សា”តិ់ “កិំការណា”តិ? “អម្ហាកំ តេន ជីវិតំ ទិន្នំ, ឧបការស្ស នាម បច្ចុបការំ កាតុំ វដ្ដតិ, តស្មា អទម្ហា”តិ់ អថ នំ រាជា “គិជ្ឈា កិរ យោជនសតមត្ថកេ ឋត្វា កុណបំ បស្សន្តិ, កស្មា ត្វំ អត្តនោ ឱឌ្ឌិតំ បាសំ ន បស្សសី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៥់

“យំ នុ គិជ្ឈោ យោជនសតំ, កុណបានិ អវេក្ខតិ;

កស្មា ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈសី”តិ់

តត្ថ យន្តិ និបាតមត្តំ, នូតិ នាមត្ថេ និបាតោ់ គិជ្ឈោ នាម យោជនសតំ អតិក្កមិត្វា ឋិតានិ កុណបានិ អវេក្ខតិ, បស្សតីតិ អត្ថោ់ អាសជ្ជាបីតិ អាសាទេត្វាបិ, សម្បាបុណិត្វាបីតិ អត្ថោ់ “ត្វំ អត្តនោ អត្ថាយ ឱឌ្ឌិតំ ជាលញ្ច បាសញ្ច បត្វាបិ កស្មា ន ពុជ្ឈសី”តិ បុច្ឆិ់

គិជ្ឈោ តស្ស វចនំ សុត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៦់

“យទា បរាភវោ ហោតិ, បោសោ ជីវិតសង្ខយេ;

អថ ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈតី”តិ់

តត្ថ បរាភវោតិ វិនាសោ់ បោសោតិ សត្តោ់

គិជ្ឈស្ស វចនំ សុត្វា រាជា សេដ្ឋិំ បុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ, មហាសេដ្ឋិ, គិជ្ឈេហិ តុម្ហាកំ គេហេ វត្ថាទីនិ អាភតានី”តិ់ “សច្ចំ, ទេវា”តិ់ “កហំ

ជាតី”តិ? “ទេវ, យថា ជាតិ សម្ពាតិ ចិត្តំ ឧបិជាតិ, ឃំ ទេឃំ សត្តកំ, តំ ទេវំ ឥស្សាយិ, ត្វយំ កិច្ចិទិស្សទេច្ចា”តិ កិច្ចិទិស្សច្ចាទេបត្វា យហាទេសព្វិ សទេទ្ទាសំ សត្តកាតិ ឥាទេបសិ។

សត្វា ត្វយំ ឱយុទេឥសតំ អាហរិត្វា សច្ចាតិ បកាទេសត្វា ជាតកំ សទេយាឆាទេតសិ, សច្ចបរិទេឃាសាទេត យាតុទេបិសកកិច្ច ទេសាជាបត្តិផទេល បតិដ្ឋហិ។ “ពរា រាជា អាភទេក្ខា អទេហាសិ, ពារាណសិទេសព្វិ សារិបុទេត្តា, យាតុទេបិសកកិទេច្ចា បក អហទេយច អទេហាសិ”ត្តិ។

កិច្ចជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៩៥] ៥. ភក្ខុលជាតកវណ្ណនា

សត្តិ កត្វា អយិទេត្តភាតិ ត្វឥំ សត្វា ទេជតចទេត ចិហរទេត្តា ទេសហិកណ្ឌតំ អារព្ភ កទេឆសិ។ ចត្ថុ ទេហដ្ឋា ដ្ឋរកជាតទេក (ជា។ ១.១.លិ-ប័) កថិតសឱសទេយច។ ត្វឆាបិ សត្វា “ភ, កិច្ចទេច, ត្វទេយ ទេច្ច យហាយត្វា ត្វឥាទេតច យឃា សយក្កា កតា, បុទេព្វាបិហំ ត្វទេយ សយទេក្ក អកាសិទេឃចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីទេត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទេត្តូ រជ្ជំ ការទេរទេត្ត ទេពាធិសទេត្តា ឲកស្មិំ កាយទេក ព្រាហ្មណកុទេល តិព្វត្តិត្វា ចឃប្បទេត្តា តក្កសិលាយំ សព្វសិប្បាតិ ដ្ឋក្កទេហត្វា ឈរាចាសំ បហាយ ត្វសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សយាបត្តិទេយា ច តិព្វាទេត្តត្វា ដ្ឋញ្ញាចទិយាយ ចតម្ពុលផលាហារទោ ហិមចត្តបទេឥទេស ចាសំ កទេប្បសិ។ តស្ស ចណ្ណយភទេកាដិយំ ឲកស្មិំ ចម្មិទេក ភកុទេលា, តទេស្សច សត្តិទេក ឲកស្មិំ ទុក្ខពិទេល សទេប្បា ច ចាសំ កទេប្បសិ។ ទេត ដ្ឋទេកាបិ អហិភកុលា តិច្ចកាលំ កលហំ កទេរាត្តិ។ ទេពាធិសទេត្តា ទេតសំ កលទេហ អាឌីតចច្ចា ទេយត្តាកាចភាយ ច អាតិសំសំ កទេថត្វា “កលហំ ភាយ អកត្វា សយក្កចាសំ ចសិតុំ ចដ្ដតី”តិ ឱចជិត្វា ដ្ឋទេកាបិ ទេត សយទេក្ក អកាសិ។ អថ សប្បស្ស ពហិតិក្ខត្តកាទេល ភកុទេលា ចណ្ណយភទេកាដិយំ ចម្មិកស្ស ពិលទ្វាទេរ សីសំ តីហរិត្វា យុលំ ចិចរិត្វា តិបទេត្តា អស្សសទេត្តា បស្សសទេត្តា តិទ្ទំ ដ្ឋបកញ្ជិ។ ទេពាធិសទេត្តា តំ តថា តិទ្ទាយយាតំ ជិស្វា “កិំ ត្វ ទេតា ទេត តិស្សាយ ភយំ ដ្ឋប្បត្ត”ត្តិ បុច្ឆទេត្តា បឋយំ កាថយាហ –

១៥។

“សត្តិ កត្វា អយិទេត្តភ, អណ្ឌទេជភ ជលិទ្វជ;

ចិចរិយ ឥាធំ ទេសសិ, កុទេតា ទេត ភយយាកត”ត្តិ។

តត្ថ សត្តិ កត្វាតិ យិត្តភាចំ ករិត្វា។ អណ្ឌទេជភាតិ អណ្ឌទេកាទេស តិព្វាទេត្តភ ភាទេកភ។ ជលិទ្វជាតិ ភកុលំ អាលបតិ។ ទេសា ហិ ជលិទ្វយិប្បា

ជាតត្តា “ជលាពុជោ”តិ វុច្ចតិ។ វិវរិយាតិ វិវរិត្វា។

ឯវំ ពោធិសត្តេន វុត្តេ នកុលោ “អយ្យ, បច្ចាមិត្តោ នាម ន អវជានិតព្វោ អាសង្កិតព្វោយេវា”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣០។

“សង្កេថេវ អមិត្តស្មិំ, មិត្តស្មិម្បិ ន វិស្សសេ;

អភយា ភយមុប្បន្នំ, អបិ មូលានិ កន្តតី”តិ។

តត្ថ អភយា ភយមុប្បន្នន្តិ ន ឥតោ តេ ភយមុប្បន្នន្តិ អភយោ, កោ សោ? មិត្តោ។ យស្មិញ្ហិ មិត្តស្មិម្បិ វិស្សាសេ សតិ តតោ ភយំ ឧប្បជ្ជតិ, តំ មូលានិបិ កន្តតិ, មិត្តស្ស សព្ពរន្ធានំ វិទិតត្តា មូលឃច្ចាយ សំវត្តតីតិ អត្ថោ។

អថ តំ ពោធិសត្តោ “មា ភាយិ, យថា សប្បោ តយិ ន ទុព្ភតិ, ឯវមហំ ករិស្សាមិ, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ តស្មិំ អាសង្កំ មា ករី”តិ ឱវទិត្វា ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។ តេបិ យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សប្បោ ច នកុលោ ច ឥមេ ទ្វេ មហាមត្តា អហេសុំ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

នកុលជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[១៦៦] ៦។ ឧបសាឡ្ហកជាតកវណ្ណនា

ឧបសាឡ្ហកនាមានីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧបសាឡ្ហកំ នាម សុសានសុទ្ធិកំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ អឌ្ឍោ អហោសិ មហទ្ធនោ, ទិដ្ឋិគតិកត្តា បន ធុរវិហារេ វសន្តានម្បិ ពុទ្ធានំ សង្គហំ ន អកាសិ។ បុត្តោ បនស្ស បណ្ឌិតោ អហោសិ ញាណសម្បន្នោ។ សោ មហល្លកកាលេ បុត្តំ អាហ – “មា ខោ មំ, តាត, អញ្ញស្ស វសលស្ស ឈាបិតសុសានេ ឈាបេហិ, ឯកស្មិំ បន អនុច្ឆិដ្ឋសុសានេយេវ មំ ឈាបេយ្យាសី”តិ។ “តាត, អហំ តុម្ហាកំ ឈាបេតព្ពយុត្តកំ ឋានំ ន ជានាមិ, សាធុ វត មំ អាទាយ គន្ត្វា ‘ឥមស្មិំ ឋានេ មំ ឈាបេយ្យាសី’តិ ទស្សេថ អាចិក្ខថា”តិ។ ព្រាហ្មណោ “សាធុ, តាតា”តិ តំ អាទាយ នគរា និក្ខមិត្វា គិជ្ឈកូដមត្ថកំ អភិរុហិត្វា “តាត, ឥទំ អញ្ញស្ស វសលស្ស អឈាបិតដ្ឋានំ, ឯត្ថ មំ ឈាបេយ្យាសី”តិ វត្វា បុត្តេន សទ្ធិំ បព្ពតា ឱតរិតុំ អារភិ។

សត្ថា បន តំ ឥចសំ បច្ចូសកាលេ ពោធនេយ្យពន្ធវេ ឱលោកេន្តោ ទេវសំ បិតាបុត្តានំ សោតាបត្តិផលស្ស ឧបនិស្សយំ អទ្ទស។ តស្មា ឃក្កុ ការេត្វា ជិតលុទ្ធកោ ចិយ បត្តបាណិំ កត្វា ទេវសំ បត្តចីវរកា ខ្ពុតានត្តានំ អាកាសេ ឃយាតោ តិឃិឌិ, តេ ខ្ពុតានត្តា សត្ថារំ អទ្ទសំសុ។ សត្ថា បដិសន្ថារំ ការេន្តោ “កឹ កបិស្សន ធម្មបាលា”តិ បុច្ឆិ។ យាលលេចា តបត្តំ អានេន្តោ ចសិ។ សត្ថា “តេន ហិ ខុហិ, តវ បិតរា អាចរិយ្យតន្តានំ កត្វាយា”តិ វុត្តេ បិតាបុត្តេ កហេត្វា បត្តបត្តកំ អានេយ្យ“កតរំ ផាន”ន្តិ បុច្ឆិ។ យាលលេចា “ខ្លេឃសំ តិណ្ណំ បត្តានំ អត្ថំ អាចរិយ្យ, កន្ត”តិ អាហ។ សត្ថា “ន ខោ, យាលច, តវ បិតា ខ្លតានេច ស្សាតសុទ្ធិកោ, បុត្តោបិ ស្សាតសុទ្ធិកោច, ន ចេវ ខ្លតានេច ‘ខ្លួយស្មិ ផានេ យំ ជសារេបយ្យាសី’តិ តវ អាចរិយ្យតិ, បុត្តោបិ ខ្លួយស្មិ ខេច ផានេ អត្តនោ ជសាបិតកាចំ អាចរិយ្យ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ខ្លួយស្មិ ខ្លោច រាជកេហ អឃយេច ឧបសាឡអកោ ធម្មបាលោ អឃយេចស្ស បុត្តោ អហោសិ។ តទា ខោឌិសត្តោ យកាឈរេ ធម្មបាលកុលេ និព្វត្តិត្វា បរិបុណ្ណសិប្បោ ខ្លូបិបត្តញ្ញំ បត្តខិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ជសានកីឡំ កីឡន្តោ ហិមវន្តបទេសេ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ កិញ្ចាទេ បណ្ណសាលាយំ ចិហាសិ។ តទា សោ ធម្មបាលោ ខ្លួយិតាច តិឃាយេត បុត្តំ ចត្វា បុត្តេន “ត្វយេវ ឃេច រេយ តនាទ្រំ ផានំ អាចរិយ្យា”តិ ចុត្តេ “ខ្លួនេយេច ផាន”ន្តិ អាចរិយ្យត្វា បុត្តេន សទ្ធិំ ខ្ពុតានត្តោ ខោឌិសត្តំ ឥស្វា តស្ស សន្តិកំ ឧបសង្កមិ។ ខោឌិសត្តោ ខ្លួយិតាច តិឃាយេត បុច្ឆិត្វា យាលចស្ស ចនត្តំ សុត្វា “ខុហិ, តវ បិតរា អាចរិយ្យតន្តានស្ស ឧច្ឆិន្នកាចំ ចា អនុច្ឆិន្នកាចំ ចា ជានិស្សាយា”តិ តេហិ សទ្ធិំ បត្តបត្តកំ អានេយ្យ“ខ្លួនំ តិណ្ណំ បត្តានំ អត្ថំ អនុច្ឆិន្នានាន”ន្តិ យាលលេចត ចុត្តេ “យាលច, ខ្លួយស្មិ ខេច ផានេ ជសាបិតកានំ បយាណំ នត្ថិ, តេនេច បិតា ខ្លួយស្មិ ខេច រាជកេហ ធម្មបាលកុលេ ខេច និព្វត្តិត្វា ឧបសាឡអកោ ខេច នាម ហុត្វា ខ្លួយស្មិ ខេច បត្តានត្តរេ ចុទ្ទស ជាតិសហស្សានិ ជសាបិតោ។ បតចិយតិព្រអជសាបិតន្តានំ ចា អស្សាសន្តានំ ចា សិសានំ អតិទេបិតន្តានំ ចា លទ្ធុំ ន សក្កា”តិ បុត្តោតិចាបតាភោណន បរិទ្ធិត្តិត្វា ខ្លួយំ កាថាទ្វយមាហ –

១០។

“ឧបសាឡអកនាយាតិ, សហស្សានិ ចតុទ្ទស;

អស្មិំ បទេសេ ឌឌ្ឍានិ, នត្ថិ លោកេ អនាមតំ។

១១។

“ឃមិព្រះច្ចា ឌយ្យោ ច, អហិំសា សំឃមោ ឌមោ;

ឯតំ អរិយា សេវន្តិ, ឯតំ លោកេ អនាមត”ន្តិ។

តត្ថ អនាមតន្តិ មតដ្ឋានំ។ តស្មិញ្ហុបចារេន “អមត”ន្តិ វុច្ចតិ, តំ បដិសេធេន្តោ “អនាមត”ន្តិ អាហ។ “អនមត”ន្តិបិ បាឋោ, លោកស្មិញ្ហិ អនមតដ្ឋានំ អសុសានំ នាម នត្ថីតិ អត្ថោ។ យម្ហិ សច្ចញ្ច ធម្មោ ចាតិ យស្មិំ បុគ្គលេ ចតុសច្ចវត្ថុំ បុព្ពភាគសច្ចញាណញ្ច លោកុត្តរធម្មោ ច អត្ថិ។ អហិំសាតិ បរេសំ អវិហេសា អវិហេឋនា។ សំយមោតិ សីលសំយមោ។ ទមោតិ ឥន្ទ្រិយទមនំ។ ឥទញ្ហិ គុណជាតំ យម្ហិ បុគ្គលេ អត្ថិ, ឯតំ អរិយា សេវន្តីតិ, អរិយា ពុទ្ធា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច ពុទ្ធសាវកា ច ឯតំ ឋានំ សេវន្តិ, ឯវរូបំ បុគ្គលំ ឧបសង្កមន្តិ ភជន្តីតិ អត្ថោ។ ឯតំ លោកេ អនាមតន្តិ ឯតំ គុណជាតំ លោកេ អមតភាវសាធនតោ អនាមតំ នាម។

ឯវំ ពោធិសត្តោ បិតាបុត្តានំ ធម្មំ ទេសេត្វា ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧភោ បិតាបុត្តា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិំសុ។ “តទា បិតាបុត្តាវ ឯតរហិ បិតាបុត្តា អហេសុំ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឧបសាឡ្ហកជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៦៧] ៧. សមិទ្ធិជាតកវណ្ណនា

អភុត្វា ភិក្ខសិ ភិក្ខូតិ ឥទំ សត្ថា រាជគហំ ឧបនិស្សាយ តបោទារាមេ វិហរន្តោ សមិទ្ធិត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសញ្ហិ អាយស្មា សមិទ្ធិ សព្ពរត្តិំ បធានំ បទហិត្វា អរុណុគ្គមនវេលាយ ន្ហត្វា សុវណ្ណវណ្ណំ អត្តភាវំ សុក្ខាបយមានោ អន្តរវាសកំ និវាសេត្វា ឧត្តរាសង្គំ ហត្ថេន គហេត្វា អដ្ឋាសិ សុបរិកម្មកតា វិយ សុវណ្ណបដិមា។ អត្តភាវសមិទ្ធិយា បនេស “សមិទ្ធិ”តិ នាមំ អហោសិ។ អថស្ស សិរិសោភគ្គំ ទិស្វា ឯកា ទេវធីតា បដិពទ្ធចិត្តា ថេរំ ឯវមាហ – “ត្វំ ខោសិ, ភិក្ខុ, ទហរោ យុវា សុសុ កាឡកេសោ ភទ្រេន យោព្ពនេន សមន្នាគតោ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ, ឯវរូបស្ស តវ កាមេ អបរិភុញ្ជិត្វា កោ អត្ថោ បព្ពជ្ជាយ, កាមេ តាវ បរិភុញ្ជស្សុ, បច្ឆា បព្ពជិត្វា សមណធម្មំ ករិស្សសី”តិ។ អថ នំ ថេរោ អាហ – “ទេវធីតេ, ‘អសុកស្មិំ នាម វយេ ឋិតោ មរិស្សាមី’តិ មម មរណកាលោ ន ញាតោ, ឯស មេ កាលោ បដិច្ឆន្នោ, តស្មា តរុណកាលេយេវ សមណធម្មំ កត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សាមី”តិ។ សា ថេរស្ស សន្តិកា បដិសន្ថារំ អលភិត្វា តត្ថេវ អន្តរធាយិ។ ថេរោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា “ន ខោ, សមិទ្ធិ, ត្វញ្ញេវ ឯតរហិ ទេវធីតាយ បលោភិតោ, បុព្ពេបិ ទេវធីតរោ បព្ពជិតេ បលោភិំសុយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ កាសិគាមកេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ហិមវន្តបទេសេ ឯកំ ជាតស្សរំ និស្សាយ វាសំ កប្បេសិ។ សោ

ສທ຺ທານຕ຺ຕິໍ ປຓາຕໍ ປງຫິຕ຺ວາ ອນຸພ຺ຍຸຄູມນເວລິຍ ນພ຺ພາ ເອກໍ ວກ຺ກລໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ເອກໍ ຫເຕ຺ວນ ຄເຫຕ຺ວາ ສທິໍ ເວາງກໍ ກເທນຕ຺ຖາ ອຏ຺ຐາສິຯ ອຘສ຺ສ ທ຺ວປເສາກກ຺ກປ຺ປຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕກາຖ ອູເລິເກຕ຺ວາ ປຊິພນ຺ຘິຕ຺ວາ ເອກາ ເງວຊີຕາ ເທີສິສຕ຺ຕໍ ປເລິກຍມາຕາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໑ຯ

“ອກຕ຺ວາ ກິຈ຺ຈສິ ກິຈ຺ຉ, ນ ຫິ ກຕ຺ວານ ກິຈ຺ຈສິ;

ກຕ຺ວານ ກິຈ຺ຉ ກິຈ຺ຈສ຺ສ, ມາ ຕໍ ກາໂລ ອຸປຈ຺ຈຄາ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອກຕ຺ວາ ກິຈ຺ຈສິ ກິຈ຺ຉາຕິ ກິຈ຺ຉ ຕ຺ວໍ ເງຫຣກາເລ ກິເລສກາຍເວເສນ ເວຕ຺ຍກາເມ ອກຕ຺ວາວ ກິຈ຺ຈາຍ ວຣສິຯ ນ ຫິ ກຕ຺ວານ ກິຈ຺ຈສີຕິ ນຕ຺ຕ ນາມ ປຈ຺ຉາ ກາມຄ຺ເຣຫ ກຕ຺ວາ ກິຈ຺ຈາຍ ວຣິຕຕ຺ຖໍ, ກາເມ ອກຕ຺ວາວ ກິຈ຺ຈາວຣິຍໍ ອຸປເກຕາສິຯ ກຕ຺ວານ ກິຈ຺ຉ ກິຈ຺ຈສ຺ສາຕິ ກິຈ຺ຉ ເງຫຣກາເລ ຕາວ ກາເມ ກ຺ຣຎິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາ ມຫລ຺ລກກາເລ ກິຈ຺ຈສ຺ສຯ ມາ ຕໍ ກາໂລ ອຸປຈ຺ຈຄາຕິ ອຍໍ ກາເມ ກ຺ຣຎນກາໂລ ເງຫຣກາໂລ, ຕໍ ມາ ອຕິກ຺ກມຕູຕິຯ

ເຕິສິສເຕ຺ວາ ເງວຕາຍ ວວນໍ ສຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຊ຺ຌາສຍໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓ຯ

“ກາລໍ ໂວຫໍ ນ ຊານາມິ, ລເນ຺ຕາ ກາໂລ ນ ທິສ຺ສຕິ;

ຕສ຺ມາ ອກຕ຺ວາ ກິຈ຺ຈາມິ, ມາ ມໍ ກາໂລ ອຸປຈ຺ຈຄາ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ກາລໍ ໂວຫໍ ນ ຊານາມີຕິ ໂວຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍຯ ອຫໍ ປນ “ປຐມວເຍ ວາ ມຍາ ມທິຕຕ຺ຖໍ ມຊ຺ຌິມວເຍ ວາ ປຈ຺ຉິມວເຍ ວາ”ຕິ ເອວໍ ອຕ຺ຕໂນ ມຣຓກາລໍ ນ ຊານາມິຯ ປຓ຺ຑິເຕນ ຫິ ປຸຄ຺ຄເລນ –

“ຊີວິຕໍ ພ຺ຍາຘິ ກາໂລ ຈ, ເທຫນິກ຺ເຂປນໍ ຄຕິ;

ປຍ຺ເຈເຕ ຊີວໂລກສ຺ມິໍ, ອນິມິຕ຺ຕາ ນ ນາຍເຣ”ຕິຯ

ລເນ຺ຕາ ກາໂລ ນ ທິສ຺ສຕີຕິ ຍສ຺ມາ “ອສຸກສ຺ມິໍ ນາມ ວຍກາເລ ເຫຍຕ຺ຕາທິຄ຺ຄເລ ວາ ມຍາ ມທິຕຕ຺ຖ”ນ຺ຕິ ມຍ຺ເຫຍ຺ຍ ລເນ຺ຕາ ຫຕ຺ວາ ກາໂລ

ន ទិស្សតិ, សុប្បដិច្ឆន្នោ ហុត្វា ឋិតោ ន បញ្ញាយតិ។ តស្មា អភុត្វា ភិក្ខាមីតិ តេន ការណេន បញ្ច កាមគុណេ អភុត្វា ភិក្ខាមិ។ មា មំ កាលោ ឧបច្ចគាតិ មំ សមណធម្មករណកាលោ មា អតិក្កមតូតិ អត្ថោ។ ឥមិនា ការណេន ទហរោវ សមានោ បព្ពជិត្វា សមណធម្មំ ករោមីតិ។ ទេវតា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា តត្ថេវ អន្តរធាយិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទេវធីតា អយំ ទេវធីតា អហោសិ, អហមេវ តេន សមយេន តាបសោ អហោសិ”ន្តិ។

សមិទ្ធិជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១៦៨] ៨. សកុណគ្ឃិជាតកវណ្ណនា

សេនោ ពលសា បតមានោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អត្តនោ សកុណោវាទសុត្តំ (សំ. និ. ៥.៣៧២) អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសញ្ហិ សត្ថា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “គោចរេ, ភិក្ខវេ, ចរថ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ”តិ (សំ. និ. ៥.៣៧២) ឥមំ សំយុត្តមហាវគ្គេ សុត្តន្តំ កថេន្តោ “តុម្ហេ តាវ តិដ្ឋថ, បុព្ពេ តិរច្ឆានគតាបិ សកំ បេត្តិកវិសយំ បហាយ អគោចរេ ចរន្តា បច្ចាមិត្តានំ ហត្ថបថំ គន្ត្វាបិ អត្តនោ បញ្ញាសម្បត្តិយា ឧបាយកោសល្លេន បច្ចាមិត្តានំ ហត្ថា មុច្ចិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ លាបសកុណយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា នង្គលកដ្ឋករណេ លេឌ្ឌុដ្ឋានេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ ឯកទិវសំ “សកគោចរេ គោចរគហណំ បហាយ បរគោចរេ គោចរំ គណ្ហិស្សាមី”តិ អដវិបរិយន្តំ អគមាសិ។ អថ នំ តត្ថ គោចរំ គណ្ហន្តំ ទិស្វា សកុណគ្ឃិ សហសា អជ្ឈប្បត្តា អគ្គហេសិ។ សោ សកុណគ្ឃិយា ហរិយមានោ ឯវំ បរិទេវសិ – “មយមេវម្ហ អលក្ខិកា, មយំ អប្បបុញ្ញា, យេ មយំ អគោចរេ ចរិម្ហ បរវិសយេ, សចេជ្ជ មយំ គោចរេ ចរេយ្យាម សកេ បេត្តិកេ វិសយេ, ន ម្យាយំ សកុណគ្ឃិ អលំ អភវិស្ស យទិទំ យុទ្ធាយា”តិ។ “កោ បន, តេ លាប, គោចរោ សកោ បេត្តិកោ វិសយោ”តិ? “យទិទំ នង្គលកដ្ឋករណំ លេឌ្ឌុដ្ឋាន”ន្តិ។ អថ នំ សកុណគ្ឃិ សកេ ពលេ អបត្ថទ្ធា អមុញ្ចិ – “គច្ឆ ខោ, ត្វំ លាប, តត្រាបិ មេ គន្ត្វា ន មោក្ខសី”តិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា មហន្តំ លេឌ្ឌុំ អភិរុហិត្វា “ឯហិ ខោ ទានិ សកុណគ្ឃី”តិ សេនំ អវ្ហយន្តោ អដ្ឋាសិ។ សកុណគ្ឃិ សកេ ពលេ អបត្ថទ្ធា ឧភោ បក្ខេ សន្នយ្ហ លាបសកុណំ សហសា អជ្ឈប្បត្តា។ យទា បន តំ លាបោ “ពហុអាគតា ខោ ម្យាយំ សកុណគ្ឃី”តិ អញ្ញាសិ, អថ បរិវត្តិត្វា តស្សេវ លេឌ្ឌុស្ស អន្តរំ បច្ចុបាទិ។ សកុណគ្ឃិ វេគំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី តត្ថេវ ឧរំ បច្ចតាឡេសិ។ ឯវំ សា ភិន្នេន ហទយេន តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ ទស្សេត្វា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតាបិ អគោចរេ ចរន្តា សបត្តហត្ថំ គច្ឆន្តិ, គោចរេ បន សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ចរន្តា សបត្តេ និគ្គណ្ហន្តិ, តស្មា តុម្ហេបិ មា អគោចរេ ចរថ បរវិសយេ។ អគោចរេ , ភិក្ខវេ, ចរតំ បរវិសយេ លច្ឆតិ មារោ ឱតារំ, លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ។ កោ ច, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ អគោចរោ បរវិសយោ? យទិទំ បញ្ច កាមគុណា។ កតមេ បញ្ច? ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា

ᩁᩪᨸᩥ…ᨸᩮ… ᩋᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩋᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᨸᩁᩅᩥᩈᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪅᪨

“ᩈᩮᨶᩮᩣ ᨻᩃᩈᩣ ᨸᨲᨾᩣᨶᩮᩣ, ᩃᩣᨸᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᨮᩣᨿᩥᨶᩴ;

ᩈᩉᩈᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ, ᨾᩁᨱᩴ ᨲᩮᨶᩩᨸᩣᨣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩃᩈᩣ ᨸᨲᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ “ᩃᩣᨸᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨻᩃᩮᨶ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨸᨲᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨣᩮᩣᨧᩁᨮᩣᨿᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩅᩥᩈᨿᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨭᩅᩥᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨩ᩠ᨫᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩁᨱᩴ ᨲᩮᨶᩩᨸᩣᨣᨾᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨾᩁᨱᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᨾᩁᨱᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩃᩣᨸᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᩉᨴᨿᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᩣᨶᩴ ᩏᨴᩣᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪆᪨

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨣᩮᩣᨧᩁᩮ ᩁᨲᩮᩣ;

ᩋᨸᩮᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᨾᩮᩣᨴᩣᨾᩥ, ᩈᨾ᩠ᨸᩔᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩁᩮᩣᨣᨽᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩉᩪ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ “ᨲᨴᩣ ᩈᩮᨶᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩃᩣᨸᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨠᩩᨱᨣ᩠ᨥᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪁᪆᪉] ᪉᪨ ᩋᩁᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩮᩣ ᩅᩮ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ –

“មេត្តាយ, ភិក្ខវេ, ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ ភាវិតាយ ពហុលីកតាយ យានីកតាយ វត្ថុកតាយ អនុដ្ឋិតាយ បរិចិតាយ សុសមារទ្ធាយ ឯកាទសានិសំសា បាដិកង្ខា។ កតមេ ឯកាទស? សុខំ សុបតិ, សុខំ បដិពុជ្ឈតិ, ន បាបកំ សុបិនំ បស្សតិ, មនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, អមនុស្សានំ បិយោ ហោតិ, ទេវតា រក្ខន្តិ, នាស្ស អគ្គិ វា វិសំ វា សត្ថំ វា កមតិ, តុវដំ ចិត្តំ សមាធិយតិ, មុខវណ្ណោ វិប្បសីទតិ, អសម្មូឡ្ហោ កាលំ ករោតិ, ឧត្តរិ អប្បដិវិជ្ឈន្តោ ព្រហ្មលោកូបគោ ហោតិ។ មេត្តាយ, ភិក្ខវេ, ចេតោវិមុត្តិយា អាសេវិតាយ…បេ… សុសមារទ្ធាយ ឥមេ ឯកាទសានិសំសា បាដិកង្ខា”តិ (អ។ និ។ ១១.១៥)។ ឥមេ ឯកាទសានិសំសេ គហេត្វា ឋិតំ មេត្តាភាវនំ វណ្ណេត្វា “ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនា នាម សព្ពសត្តេសុ ឱធិស្សកានោធិស្សកវសេន មេត្តា ភាវេតព្ពា, ហិតោបិ ហិតេន ផរិតព្ពោ, អហិតោបិ ហិតេន ផរិតព្ពោ, មជ្ឈត្តោបិ ហិតេន ផរិតព្ពោ។ ឯវំ សព្ពសត្តេសុ ឱធិស្សកានោធិស្សកវសេន មេត្តា ភាវេតព្ពា, ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា ភាវេតព្ពា, ចតូសុ ព្រហ្មវិហារេសុ កម្មំ កាតព្ពមេវ។ ឯវំ ករោន្តា ហិ មគ្គំ វា ផលំ វា អលភន្តាបិ ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ សត្ត វស្សានិ មេត្តំ ភាវេត្វា សត្ត សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ ព្រហ្មលោកេ វសិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ឯកស្មិំ កប្បេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កាមេ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ចតុន្នំ ព្រហ្មវិហារានំ លាភី អរកោ នាម សត្ថា ហុត្វា ហិមវន្តបទេសេ វាសំ កប្បេសិ, តស្ស មហា បរិវារោ អហោសិ។ សោ ឥសិគណំ ឱវទន្តោ “បព្ពជិតេន នាម មេត្តា ភាវេតព្ពា, ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា ភាវេតព្ពា។ មេត្តចិត្តញ្ហិ នាមេតំ អប្បនាប្បត្តំ ព្រហ្មលោកបរាយណតំ សាធេតី”តិ មេត្តាយ អានិសំសំ បកាសេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

១៧.

“យោ វេ មេត្តេន ចិត្តេន, សព្ពលោកានុកម្បតិ;

ឧទ្ធំ អធោ ច តិរិយំ, អប្បមាណេន សព្ពសោ។

១៨.

“អប្បមាណំ ហិតំ ចិត្តំ, បរិបុណ្ណំ សុភាវិតំ;

យំ បមាណកតំ កម្មំ, ន តំ តត្រាវសិស្សតី”តិ។

តត្ថ យោ វេ មេត្តេន ចិត្តេន, សព្ពលោកានុកម្បតីតិ ខត្តិយាទីសុ វា សមណព្រាហ្មណេសុ វា យោ កោចិ អប្បមាណេន មេត្តេន

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨠᩃᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᨲᩥ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨳᩅᩥᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨶᩮᩅᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣ᪨ ᩋᨵᩮᩣᨲᩥ ᨸᨳᩅᩥᨿᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩏᩔᨴᩮ ᨾᩉᩣᨶᩥᩁᨿᩮ᪨ ᨲᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩮᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ, ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᨶᩦᨥᩣ, ᩈᩩᨡᩦ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩪᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩅᩥᨲᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᨶ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ, ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨵᩮᩣ ᨲᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩩᨣᨲᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩉᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩉᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨠᩃᩴ᪨ ᩈᩩᨽᩣᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔᩮᨲᩴ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᨿᩴ ᨸᨾᩣᨱᨠᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧ ᩋᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨠᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨶ ᨲᩴ ᨲᨲᩕᩣᩅᩈᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᩴ ᨲᩴ “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩉᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨲᨲᩕ ᨶ ᩋᩅᩈᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩉᩮᩣᨥᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᨭᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨴᨠᩴ ᩒᨥᩔ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᩮᨶ ᩋᩈᩴᩉᩦᩁᨾᩣᨶᩴ ᨶᩣᩅᩈᩥᩔᨲᩥ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᩮᩣᨥᩮᩣᩅ ᨲᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᩔ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᩮᨶ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣᨠᩣᩈᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩋᩅᩈᩥᩔᨲᩥ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᨸᩣᨠᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨲᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᩅᩥᨸᩣᨠᩴ ᨴᩮᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩣᨶᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᩴᩅᨭ᩠ᨭᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨠᨸ᩠ᨸᩮ ᨶ ᩍᨾᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨸᩩᨶ ᩋᩣᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩍᩈᩥᨣᨱᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩁᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩁᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩅᨾᩣ᪨

[᪑᪗᪐] ᪑᪐᪨ ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨶᩣᨿᩴ ᨸᩩᩁᩮ ᩏᨱ᩠ᨱᨾᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᨩᩣᨲᨠᩴ ᨾᩉᩣᩏᨾ᩠ᨾᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪒᪒᪨᪕᪙᪐ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᩅᩥᨽᩅᩥᩔᨲᩥ᪨

ᨠᨠᨱ᩠ᨭᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᩈᨶ᩠ᨳᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ឥន្ទសមានគោត្តញ្ច, សន្ថវំ សុសីមំ គិជ្ឈំ

នកុលំ ឧបសាឡ្ហកំ, សមិទ្ធិ ច សកុណគ្ឃិ;

អរកញ្ច កកណ្ដកំ។

៣. កល្យាណវគ្គោ

[១៧១] ១. កល្យាណធម្មជាតកវណ្ណនា

កល្យាណធម្មោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ពធិរសស្សុំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយញ្ហិ ឯកោ កុដុម្ពិកោ សទ្ធោ បសន្នោ តិសរណគតោ បញ្ចសីលេន សមន្នាគតោ។ សោ ឯកទិវសំ ពហូនិ សប្បិអាទីនិ ភេសជ្ជានិ ចេវ បុប្ផគន្ធវត្ថាទីនិ ច គហេត្វា “ជេតវនេ សត្ថុ សន្តិកេ ធម្មំ សោស្សាមី”តិ អគមាសិ។ តស្ស តត្ថ គតកាលេ សស្សុ ខាទនីយភោជនីយំ គហេត្វា ធីតរំ ទដ្ឋុកាមា តំ គេហំ អគមាសិ, សា ច ថោកំ ពធិរធាតុកា ហោតិ។ សា ធីតរា សទ្ធិំ ភុត្តភោជនា ភត្តសម្មទំ វិនោទយមានា ធីតរំ បុច្ឆិ – “កិំ, អម្ម, ភត្តា តេ សម្មោទមានោ អវិវទមានោ បិយសំវាសំ វសតី”តិ។ “កិំ, អម្ម, កថេសិ យាទិសោ តុម្ហាកំ ជាមាតា សីលេន ចេវ អាចារសម្បទាយ ច, តាទិសោ បព្ពជិតោបិ ទុល្លភោ”តិ។ ឧបាសិកា ធីតុ វចនំ សាធុកំ អសល្លក្ខេត្វា “បព្ពជិតោ”តិ បទមេវ គហេត្វា “អម្ម, កស្មា តេ ភត្តា បព្ពជិតោ”តិ មហាវិរវំ អកាសិ។ តំ សុត្វា សកលគេហវាសិនោ “អម្ហាកំ កិរ កុដុម្ពិកោ បព្ពជិតោ”តិ វិរវិំសុ។ តេសំ សទ្ទំ សុត្វា ទ្វារេន សញ្ចរន្តា “កិំ នាម កិរេត”ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ “ឥមស្មិំ កិរ គេហេ កុដុម្ពិកោ បព្ពជិតោ”តិ។ សោបិ ខោ កុដុម្ពិកោ ទសពលស្ស ធម្មំ សុត្វា វិហារា និក្ខម្ម នគរំ បាវិសិ។

អថ នំ អន្តរាមគ្គេយេវ ឯកោ បុរិសោ ទិស្វា “សម្ម, ត្វំ កិរ បព្ពជិតោតិ តវ គេហេ បុត្តទារបរិជនោ បរិទេវតី”តិ អាហ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ អបព្ពជិតមេវ កិរ មំ ‘បព្ពជិតោ’តិ វទតិ, ឧប្បន្នោ ខោ បន មេ កល្យាណសទ្ទោ ន អន្តរធាបេតព្ពោ, អជ្ជេវ មយា បព្ពជិតុំ វដ្ដតី”តិ តតោវ និវត្តិត្វា សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ នុ ខោ, ឧបាសក, ឥទានេវ ពុទ្ធុបដ្ឋានំ កត្វា គន្ត្វា ឥទានេវ បច្ចាគតោសី”តិ វុត្តេ តមត្ថំ អារោចេត្វា “ភន្តេ, កល្យាណសទ្ទោ នាម ឧប្បន្នោ ន អន្តរធាបេតុំ វដ្ដតិ, តស្មា បព្ពជិតុកាមោ ហុត្វា អាគតោម្ហី”តិ អាហ។ សោ បព្ពជ្ជញ្ច ឧបសម្បទញ្ច លភិត្វា សម្មា បដិបន្នោ នចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ ឥទំ កិរ ការណំ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដំ ជាតំ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកោ នាម កុដុម្ពិកោ ‘ឧប្បន្នោ កល្យាណសទ្ទោ ន អន្តរធាបេតព្ពោ’តិ បព្ពជិត្វា ឥទានិ អរហត្តំ បត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខវេ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ‘ឧប្បន្នោ កល្យាណសទ្ទោ វិនាសេតុំ ន វដ្ដតី’តិ បព្ពជិំសុយេវា”តិ វត្វា អតីតំ

អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ បាបុណិ។ សោ ឯកទិវសំ និវេសនា និក្ខមិត្វា រាជុបដ្ឋានំ អគមាសិ។ អថស្ស សស្សុ “ធីតរំ បស្សិស្សាមី”តិ តំ គេហំ អគមាសិ, សា ថោកំ ពធិរធាតុកាតិ សទ្ធិំ បច្ចុប្បន្នវត្ថុសទិសមេវ។ តំ បន រាជុបដ្ឋានំ គន្ត្វា អត្តនោ ឃរំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឯកោ បុរិសោ “តុម្ហេ កិរ បព្ពជិតាតិ តុម្ហាកំ គេហេ មហាបរិទេវោ បវត្តតី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “ឧប្បន្នោ កល្យាណសទ្ទោ នាម ន អន្តរធាបេតុំ វដ្ដតី”តិ តតោវ និវត្តិត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ, មហាសេដ្ឋិ, ឥទានេវ គន្ត្វា បុន អាគតោសី”តិ វុត្តេ “ទេវ, គេហជនោ កិរ មំ អបព្ពជិតមេវ ‘បព្ពជិតោ’តិ វត្វា បរិទេវតិ, ឧប្បន្នោ ខោ បន កល្យាណសទ្ទោ ន អន្តរធាបេតព្ពោ, បព្ពជិស្សាមហំ, បព្ពជ្ជំ មេ អនុជានាហី”តិ ឯតមត្ថំ បកាសេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

៣១។

“កល្យាណធម្មោតិ យទា ជនិន្ទ, លោកេ សមញ្ញំ អនុបាបុណាតិ;

តស្មា ន ហិយ្យេថ នរោ សបញ្ញោ, ហិរិយាបិ សន្តោ ធុរមាទិយន្តិ។

៣២។

“សាយំ សមញ្ញា ឥធ មជ្ជ បត្តា, កល្យាណធម្មោតិ ជនិន្ទ លោកេ;

តាហំ សមេក្ខំ ឥធ បព្ពជិស្សំ, ន ហិ មត្ថិ ឆន្ទោ ឥធ កាមភោគេ”តិ។

តត្ថ កល្យាណធម្មោតិ សុន្ទរធម្មោ។ សមញ្ញំ អនុបាបុណាតីតិ យទា សីលវា កល្យាណធម្មោ បព្ពជិតោតិ ឥមំ បញ្ញត្តិវោហារំ បាបុណាតិ។ តស្មា ន ហិយ្យេថាតិ តតោ សាមញ្ញតោ ន បរិហាយេថ។ ហិរិយាបិ សន្តោ ធុរមាទិយន្តីតិ, មហារាជ, សប្បុរិសា នាម អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានាយ ហិរិយា ពហិទ្ធសមុដ្ឋានេន ឱត្តប្បេនបិ ឯតំ បព្ពជិតធុរំ គណ្ហន្តិ។ ឥធ មជ្ជ បត្តាតិ ឥធ មយា អជ្ជ បត្តា។ តាហំ សមេក្ខន្តិ តំ អហំ គុណវសេន លទ្ធសមញ្ញំ សមេក្ខន្តោ បស្សន្តោ។ ន ហិ មត្ថិ ឆន្ទោតិ ន ហិ មេ អត្ថិ ឆន្ទោ។ ឥធ កាមភោគេតិ ឥមស្មិំ លោកេ កិលេសកាមវត្ថុកាមបរិភោគេហិ។

ពោធិសត្តោ ឯវំ វត្វា រាជានំ បព្ពជ្ជំ អនុជានាបេត្វា ហិមវន្តបទេសំ គន្ត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច

និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, ពារាណសិសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កល្យាណធម្មជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៧២] ២. ទទ្ទរជាតកវណ្ណនា

កោ នុ សទ្ទេន មហតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ កាលេ ពហូ ពហុស្សុតា ភិក្ខូ មនោសិលាតលេ នទមានា តរុណសីហា វិយ អាកាសគង្គំ ឱតារេន្តា វិយ សង្ឃមជ្ឈេ សរភាណំ ភណន្តិ។ កោកាលិកោ តេសុ សរភាណំ ភណន្តេសុ អត្តនោ តុច្ឆភាវំ អជានិត្វាវ “អហម្បិ សរភាណំ ភណិស្សាមី”តិ ភិក្ខូនំ អន្តរំ បវិសិត្វា “អម្ហាកំ សរភាណំ ន បាបេន្តិ។ សចេ អម្ហាកម្បិ បាបេយ្យុំ, មយម្បិ ភណេយ្យាមា”តិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស នាមំ អគ្គហេត្វាវ តត្ថ តត្ថ កថេន្តោ អាហិណ្ឌតិ។ តស្ស សា កថា ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដា ជាតា។ ភិក្ខូ “វីមំសិស្សាម តាវ ន”ន្តិ សញ្ញាយ ឯវមាហំសុ – “អាវុសោ កោកាលិក, អជ្ជ សង្ឃស្ស សរភាណំ ភណាហី”តិ។ សោ អត្តនោ ពលំ អជានិត្វាវ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “អជ្ជ សរភាណំ ភណិស្សាមី”តិ អត្តនោ សប្បាយំ យាគុំ បិវិ, ខជ្ជកំ ខាទិ, សប្បាយេនេវ សូបេន ភុញ្ជិ។

សូរិយេ អត្ថង្គតេ ធម្មស្សវនកាលេ ឃោសិតេ ភិក្ខុសង្ឃោ សន្និបតិ។ សោ កណ្ឋកុរណ្ឌកវណ្ណំ កាសាវំ និវាសេត្វា កណិការបុប្ផវណ្ណំ ចីវរំ បារុបិត្វា សង្ឃមជ្ឈំ បវិសិត្វា ថេរេ វន្ទិត្វា អលង្កតរតនមណ្ឌបេ បញ្ញត្តវរធម្មាសនំ អភិរុហិត្វា ចិត្រពីជនិំ គហេត្វា “សរភាណំ ភណិស្សាមី”តិ និសីទិ, តាវទេវស្ស សរីរា សេទា មុច្ចិំសុ, សារជ្ជំ ឱក្កមិ, បុព្ពគាថាយ បឋមំ បទំ ឧទាហរិត្វា អនន្តរំ ន បស្សិ។ សោ កម្បមានោ អាសនា ឱរុយ្ហ លជ្ជិតោ សង្ឃមជ្ឈតោ អបក្កម្ម អត្តនោ បរិវេណំ អគមាសិ។ អញ្ញោ ពហុស្សុតោ ភិក្ខុ សរភាណំ ភណិ។ តតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខូ តស្ស តុច្ឆភាវំ ជានិំសុ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, បឋមំ កោកាលិកស្ស តុច្ឆភាវោ ទុជ្ជានោ, ឥទានិ បនេស សយំ គជ្ជិត្វា បាកដោ ជាតោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, កោកាលិកោ ឥទានេវ គជ្ជិត្វា បាកដោ ជាតោ, បុព្ពេបិ គជ្ជិត្វា បាកដោ អហោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ សីហយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា ពហូនំ សីហានំ រាជា អហោសិ។ សោ អនេកសីហបរិវារោ រជតគុហាយំ វាសំ កប្បេសិ។ តស្ស អវិទូរេ ឯកិស្សាយ គុហាយ ឯកោ សិង្គាលោបិ វសតិ។ អថេកទិវសំ ទេវេ វស្សិត្វា វិគតេ សព្ពេ សីហា សីហរាជស្ស គុហាទ្វារេ សន្និបតិត្វា សីហនាទំ នទន្តា សីហកីឡំ កីឡិំសុ។ តេសំ ឯវំ នទិត្វា កីឡនកាលេ សោបិ សិង្គាលោ នទតិ។ សីហា តស្ស សទ្ទំ សុត្វា “អយំ សិង្គាលោ អម្ហេហិ សទ្ធិំ នទតី”តិ លជ្ជិតា តុណ្ហី អហេសុំ។ តេសំ

តុណ្ហីភូតកាលេ ពោធិសត្តស្ស បុត្តោ សីហបោតកោ “តាត, ឥមេ សីហា នទិត្វា សីហកីឡំ កីឡន្តា ឯតស្ស សទ្ទំ សុត្វា លជ្ជាយ តុណ្ហី ជាតា, កោ នាមេស អត្តនោ សទ្ទេន អត្តានំ ជានាបេតី”តិ បិតរំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៤៣។

“កោ នុ សទ្ទេន មហតា, អភិនាទេតិ ទទ្ទរំ;

តំ សីហា នប្បដិនទន្តិ, កោ នាមេសោ មិគាធិភូ”តិ។

តត្ថ អភិនាទេតីតិ ទទ្ទរន្តិ ទទ្ទរំ រជតបព្វតំ ឯកនាទំ ករោតិ។ មិគាធិភូតិ បិតរំ អាលបតិ។ អយញ្ហេត្ថ អត្ថោ – មិគាធិភូ មិគជេដ្ឋក សីហរាជ បុច្ឆាមិ តំ “កោ នាមេសោ”តិ។

អថស្ស វចនំ សុត្វា បិតា ទុតិយំ គាថមាហ –

៤៤។

“អធមោ មិគជាតានំ, សិង្គាលោ តាត វស្សតិ;

ជាតិមស្ស ជិគុច្ឆន្តា, តុណ្ហីសីហា សមច្ឆរេ”តិ។

តត្ថ សមច្ឆរេតិ សត្តិ ឧបសក្កមត្តំ, អច្ឆន្តីតិ អត្ថោ, តុណ្ហីភូតា និសីទន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ បោត្ថកេសុ បន “សមច្ចរេ”តិ លិខន្តិ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, កោកាលិកោ ឥទានេវ អត្តនោ សទ្ទេន អត្តានំ បាកដំ ករោតិ, បុព្ពេបិ អកាសិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សិង្គាលោ កោកាលិកោ អហោសិ, សីហបោតកោ រាហុលោ, សីហរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទទ្ទរជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១៧៣] ៣។ មក្កដជាតកវណ្ណនា

ຕາຕຍາຒຈເກາ ໂຈເຍາຕິ ຍູ້ຄ້ ນອງາ ເຊຕເສຄ ປົທຈເນູາ ໂຄ ກ໌ ກຸທກກິົ້ຈ ອາຈ໌ຫຼ ກເສນີ ອຈູ່ ປກິນູາກຄິປິເຕ ໂຊຼາລກຊາຕເກ (ຊາ ໑·໑໖·໗໑ ອາຄເຍາ) ອາປົກປົມູຕີ ຕຄາ ປຄ ນອງາ "ກິົ້ງ້ເຈ, ຄາຍໍ ກິົ້ງ້ ຍູ້ຄາເຄຈ ກຸທເກາ, ປຸເນູາປິ ຍກູເຍີ ຫູອາ ອກູິສູ ກາຈຕາ ເກາຫຼຸູາ ອກາສິເຍຈາ"ຕີ ຈອງາ ອຕີຕໍ ອາຫຣີ·

ອຕີເຕ ຍີຣາຕສິຍໍ ຜູຫູຕເກູ ຈະຊູ້ ກາເຈເນ ເຍີສິນເຕູາ ໂຄກນຸ ກາສິການເກ ຜູາຫູຕກຸເລ ຄິບູຕີອາ ຈເຍປູເຕູາ ຕກູສິລຍໍ ນິປຸ່ ໂຊ້ກຸ່ວູາ ຍເຈາຈາສໍ ນຕູເປນີ· ອຈສູ ຜູາຫູຕີ ໂຄກ໌ ປຸຕູ້ ປົຊາຍິອາ ປຸຕູສູ ອາຊາປິອາ ປຣິສາປິອາ ປົຈເຕກາເລ ກາລຍການີ· ເຍີສິນເຕູາ ຕສູາ ເປຕກິຈູ້ ກອາ "ກີ ເຍ ຊາຄີ ຍເຈາຈາເຍຄ, ປຸຕູ້ ກເທອາ ປຕູຊີສູາມີ"ຕີ ອສູປຸວ ຍາຕິມິຕູຈກູີ ປທາຍ ປຸຕູ້ ອາຊາຍ ທິຍຈຄູ້ ປປິນິອາ ຍູສິປຕູຊູ້ ປຕູຊີອາ ຕຕູ່ ຈຄຍຸລຜລາທາເຈາ ຈາສໍ ກປູນີ· ເຍາ ໂຄກຊິຈສໍ ຈສູາຄກາເລ ເຊເຈ ຈສູເຕູ້ ນາເຈຊານຼຸ່ ອກູີ ຊາເລອາ ປົສິບູເຕູາ ຜລກອເຈ ຄິປຊູ້, ປຸເຕູາປິສູ ຕາປນກຸຍາເຈາ ປິຕຸ ປິເຈ ນຍູາທເຕູາຈ ຄີຄີຊີ·

ອເຈເກາ ຈຄຍກູເຍີ ນີເຕຄ ປີຍູຍູຍຍາເຄາ ຕສູ ປຕູນາລິຍ ຕໍ ອກູີ ຊີອາ "ນຈາທໍ ໂຄຕູ່ ປປິນິສູາມີ, 'ຍກູເຍີ ຍກູເຍີ'ຕີ ຍໍ ເປິເຈອາ ຄິທຣິສູຄູ້, ອກູີ ປິສິເນູາຕຸ່ ຄ ລກິສູາມີ, ອຕູີ ຊາຄີ ເຍ ໂຊປິເຍາ, ຕາປນເຈນໍ ກເທອາ ເກາຫຼຸູາ ກອາ ປປິນິສູາມີ"ຕີ ຈີເຕູອາ ໂຄກສູ ຍຕຕາປນສູ ຈກູລິຄີ ຄິຈາເນອາ ປຊູີຫູ່າ ອຊູນຍຊູີຫູ່າ ກເທອາ ປຕູນາລຊູາເຈ ໂຄ ກ໌ ຕາລຈູກູ້ ຄິສູາຍ ນັກຸ່ຊີເຕາ ອຊູາສີ· ຕາປນກຸຍາເຈາ ຕໍ ຊີອາ ຍກູຊກາຈ໌ ອຊາຄເນູາ "ໂຄເກາ ຍທລູກຕາປເຍາ ນີເຕຄ ປີຍູຍູເຕາ ອກູີ ປົສິເນູາຕຸ່ ອາກເຕາ ຄປົສູຕີ"ຕີ ປີຕຸ ຕາປນສູ ກເສອາ "ໂຄຕໍ ປຕູນາລໍ ປເຈເນອາ ປົສິນູາເປສູາມີ"ຕີ ຈີເຕູອາ ປີຕຣ໌ ອາລປເນູາ ປສຍໍ ກາຄຍາທ –

໓໓·

"ຕາຕ ຍາຕຈເກາ ໂຈເຍາ, ຕາລຍຸລ໌ ອປຍູິເຕາ;

ອກາຈກຊູີຫ້ ອຕູີ, ທຄູ ເຊຍສູາກາເກ"ຄູ້·

ຕຕູ່ ຍາຕຈເກາຕີ ນອງາຊິຈຈຄ໌· ເຕຄ "ຕາຕ, ໂຈເຍາ ໂຈເກາ ຍາຕຈເກາ ນເຕູາ ໂຈເກາ ຕາປເຍາ"ຕີ ຊີເປຕີ· ຕາລຍຸລ໌ ອປຍູິເຕາຕີ ຕາລກູລູ້ ຄິສູາຍ ຊິເຕາ· ອກາຈກຊູີຫ້ ອຕູີຕີ ຍູຄຊູາ ອຍຸາກ໌ ປຕູຊີຕາກາທ໌ ອຕູີ, ປຕູນາລ໌ ນກູາຍ ຈຄຕີ· ທຄູາຕີ ຈຈສູກູເຕູ ຄິປິເຕາ· ເຊຍສູາກາກຄູ້ ໂຈຕສູ ໂຄກຍເຕູ້ ຈນຄຕູາຍ ອກາຈກ໌ ເຊຍ·

ເຍີສິນເຕູາ ປຸຕູສູ ຈຈຄ໌ ນຸອາ ໂຊຼາຍ ປຕູນາລຊູາເຈ ຊອາ ຍູລິໂກເນູາ ຕສູ ຍກູຊກາຈ໌ ຍາອາ "ຕາຕ, ຍຄຸສູາຄ໌ ຄາຍ ຄ ໂຈຈຸປໍ ຍຸວ ເທາຕີ, ຍກູເຍີ ໂຈນ, ຄຍີຊ ປເກູານີຕເນູາ"ຕີ ຈອງາ ຄຸຕີຍໍ ກາຄຍາທ –

៤៦។

“មា ខោ ត្វំ តាត បក្កោសិ, ទូសេយ្យ នោ អគារកំ;

នេតាទិសំ មុខំ ហោតិ, ព្រាហ្មណស្ស សុសីលិនោ”តិ។

តត្ថ ទូសេយ្យ នោ អគារកន្តិ អយំ ជម្មោ បវិសន្តោ អម្ហាកំ ឥមំ បណ្ណសាលំ អគ្គិនា វា ឈាបេន្តោ ឧច្ចារាទីហិ វា ករោន្តោ ទូសេយ្យ។ នេតាទិសន្តិ “ឯតាទិសំ ព្រាហ្មណស្ស សុសីលិនោ មុខំ ន ហោតិ, មក្កដោ ឯសោ”តិ វត្វា ពោធិសត្តោ ឯកំ ឧម្មុកំ គហេត្វា “កិំ ឯត្ថ តិដ្ឋសី”តិ ខិបិត្វា តំ បលាបេសិ។ មក្កដោ វក្កលានិ ឆឌ្ឌេត្វា រុក្ខំ អភិរុហិត្វា វនសណ្ឌំ បាវិសិ។ ពោធិសត្តោ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មក្កដោ អយំ កុហកភិក្ខុ អហោសិ, តាបសកុមារោ រាហុលោ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មក្កដជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១៧៤] ៤។ ទុព្ភិយមក្កដជាតកវណ្ណនា

អទម្ហ តេ វារិ បហូតរូបន្តិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសញ្ហិ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ ទេវទត្តស្ស អកតញ្ញុមិត្តទុព្ភិភាវំ កថេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី, បុព្ពេបិ ឯវរូបោ អហោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ កាសិគាមកេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឃរាវាសំ សណ្ឋបេសិ។ តស្មិំ បន សមយេ កាសិរដ្ឋេ វត្តនិមហាមគ្គេ ឯកោ គម្ភីរោ ឧទបានោ ហោតិ អនោតរណីយោ តិរច្ឆានានំ, មគ្គប្បដិបន្នា បុញ្ញត្ថិកា មនុស្សា ទីឃរជ្ជុកេន វារកេន ឧទកំ ឧស្សិញ្ចិត្វា ឯកិស្សា ទោណិយា បូរេត្វា តិរច្ឆានានំ បានីយំ ទេន្តិ។ តស្ស សាមន្តតោ មហន្តំ អរញ្ញំ, តត្ថ ពហូ មក្កដា វសន្តិ។ អថ តស្មិំ មគ្គេ ទ្វេ តីណិ ទិវសានិ មនុស្សសញ្ចារោ បច្ឆិជ្ជិ, តិរច្ឆានា បានីយំ ន លភិំសុ។ ឯកោ មក្កដោ បិបាសាតុរោ ហុត្វា បានីយំ បរិយេសន្តោ ឧទបានស្ស សន្តិកេ វិចរតិ។ ពោធិសត្តោ កេនចិទេវ ករណីយេន តំ មគ្គំ បដិបជ្ជិត្វា តត្ថ គច្ឆន្តោ បានីយំ ឧត្តារេត្វា បិវិត្វា ហត្ថបាទេ ធោវិត្វា ឋិតោ តំ មក្កដំ អទ្ទស។ អថស្ស បិបាសិតភាវំ ញត្វា បានីយំ ឧស្សិញ្ចិត្វា

ទោហឡំ អាហរិត្វា អទាសិ, ទត្វា ច បន “វិស្សមិស្សាមី”តិ ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ និបជ្ជិ។ យក្ខេនី បាតិយំ បចិត្វា អចិទ្ធេន និសីទិត្វា មុឡយក្ខេនិំ ករោន្តោ ទោវារិកស្ស កិរាបេសិ។ ទោវារិកោ តស្ស តំ កិរិយំ ទិស្វា “អនេន ទេវយក្ខេន, អហំ តថ បិបាសិតស្ស កិលន្តស្ស ខាទិំ បាតិយំ អទាសិ, ព្រាហ្មណិ ត្វំ មយ្ហំមុឡយក្ខេនិំ ករោសិ, អហោ បាបកស្ស ភាយ គតោ រូបកាយោ តិរច្ឆានោ”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៣៥.

“អទយ្ហត ចារិ បហុតរូបំ, ឈម្ខាកិតត្តស្ស បិបាសិតស្ស;

សោ នាតិ បិត្វាន កិរិក្ខរោសិ, អសក្ខរោ បាបកេន សេយ្យា”តិ។

តត្ថ សោ នាតិ បិត្វាន កិរិក្ខរោសីតិ សោ ព្រាហ្មណិ ត្វំ មយា ទិន្នបាតិយំ បចិត្វា មុខយក្ខេនិំ ករោន្តោ “កិរិ កិរី”តិ សទ្ទំ ករោសិ។ អសក្ខរោ បាបកេន សេយ្យាតិ បាបកេន សទ្ធិំ សក្ខរោ ន សេយ្យា, អសក្ខរោវ សេយ្យាតិ។

តំ សុត្វា សោ មិត្តទុព្ភី យក្ខេនី “ត្វំ ‘ឧត្តរោគេហេ តំ និទ្ទិត’ន្តិ សញ្ញា ករោសិ, ព្រាហ្មណិ តេ សីសេ វត្វំ បិនេត្វា គមិស្សាមី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៦.

“កោ តេ សុតោ វា ទិដ្ឋោ វា, សីលវា នាម យក្ខេនី;

ព្រាហ្មណិ តោ តំ ព្រហន្តំ, ឧសា អម្ហាក ធម្មតា”តិ។

តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – កោ ព្រាហ្មណ, “យក្ខេនី កតញ្ញូតាគុណេន អាចារសម្បន្នា សីលវា នាម អត្ថី”តិ កិំ តយា សុតោ វា ទិដ្ឋោ វា, ព្រាហ្មណិ តោ អហំ តំ ព្រហន្តំ វត្វំ តេ សីសេ កត្វា បក្កមិស្សាមិ, អម្ហាកញ្ហិ យក្ខេនីនំ នាម ឧសា ធម្មតា អយំ ជាតិសភាវោ, យទិទំ រូបការកស្ស សីសេ វត្វំ កាតព្ពន្តិ។

តំ សុត្វា ទោវារិកោ រូបំ គត្វា អាវេទិ។ យក្ខេនី តប្បុលោន្តោ រូបទិត្វា សាខាយំ និសីទិត្វា ព្រហន្តំ ព្រាហ្មណេ ទិស្វា តស្ស សីសេ វត្វំ បិនេត្វា ជិវេចន្តោ ចតុស្សក្ខំ បាចិនិ។ ទោវារិកោ តប្បុរា អាបាសិ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ, បុព្ពេបិ មយា កតគុណំ ន ជានាតិយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មក្កដោ ទេវទត្តោ អហោសិ, ព្រាហ្មណោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទូភិយមក្កដជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៧៥] ៥. អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតកវណ្ណនា

សព្ពេសុ កិរ ភូតេសូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុហកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា កថិតមេវ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា មហាបរិវារោ គណសត្ថា ហុត្វា ហិមវន្តេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ តត្ថ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ បព្ពតា ឱរុយ្ហ បច្ចន្តេ ឯកំ គាមំ និស្សាយ បណ្ណសាលាយំ វាសំ ឧបគច្ឆិ។ អថេកោ លោលមក្កដោ ឥសិគណេ ភិក្ខាចារំ គតេ អស្សមបទំ អាគន្ត្វា បណ្ណសាលា ឧត្តិណ្ណា ករោតិ, បានីយឃដេសុ ឧទកំ ឆឌ្ឌេតិ, កុណ្ឌិកំ ភិន្ទតិ, អគ្គិសាលាយំ វច្ចំ ករោតិ។ តាបសា វស្សំ វសិត្វា “ឥទានិ ហិមវន្តោ បុប្ផផលសមិទ្ធោ រមណីយោ, តត្ថេវ គមិស្សាមា”តិ បច្ចន្តគាមវាសិកេ អាបុច្ឆិំសុ។ មនុស្សា “ស្វេ, ភន្តេ, មយំ ភិក្ខំ គហេត្វា អស្សមបទំ អាគមិស្សាម, តំ បរិភុញ្ជិត្វាវ គមិស្សថា”តិ វត្វា ទុតិយទិវសេ បហូតំ ខាទនីយភោជនីយំ គហេត្វា តត្ថ អគមិំសុ។ តំ ទិស្វា សោ មក្កដោ ចិន្តេសិ – “កោហញ្ញំ កត្វា មនុស្សេ អារាធេត្វា មយ្ហម្បិ ខាទនីយភោជនីយំ អាហរាបេស្សាមី”តិ។ សោ តាបសចរណំ ចរន្តោ វិយ សីលវា វិយ ច ហុត្វា តាបសានំ អវិទូរេ សូរិយំ នមស្សមានោ អដ្ឋាសិ។ មនុស្សា តំ ទិស្វា “សីលវន្តានំ សន្តិកេ វសន្តា សីលវន្តា ហោន្តី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៤៩.

“សព្ពេសុ កិរ ភូតេសុ, សន្តិ សីលសមាហិតា;

បស្ស សាខមិគំ ជម្មំ, អាទិច្ចមុបតិដ្ឋតី”តិ។

តត្ថ សន្តិ សីលសមាហិតាតិ សីលេន សមន្នាគតា សំវិជ្ជន្តិ, សីលវន្តា ច សមាហិតា ច ឯកគ្គចិត្តា សំវិជ្ជន្តីតិបិ អត្ថោ។ ជម្មន្តិ លាមកំ។ អាទិច្ចមុបតិដ្ឋតីតិ សូរិយំ នមស្សមានោ តិដ្ឋតិ។

ឯវំ តេ មនុស្សេ តស្ស គុណំ កថេន្តេ ទិស្វា ពោធិសត្តោ “តុម្ហេឥមស្ស លោលមក្កដស្ស សីលាចារំ អជានិត្វា អវត្ថុស្មិំយេវ បសន្នា”តិ

វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៥០។

“នាស្ស សីលំ វិជានាថ, អនញ្ញាយ បសំសថ;

អគ្គិហុត្តញ្ច ឩហន្តំ, ទ្វេ ច ភិន្នា កមណ្ឌលូ”តិ។

តត្ថ អនញ្ញាយាតិ អជានិត្វា។ ឩហន្តន្តិ ឥយិតា បិបយគ្គេជេន ឩហទំ។ កមណ្ឌលូតិ កុណ្ឌិកា។ “ទ្វេ ច កុណ្ឌិកា តេន ភិន្នា”តិ ឯវមស្ស អគុណំ កថេសិ។

មនុស្សា មក្កដស្ស កុហកភាវំ ញត្វា លេឌ្ឌុញ្ច យដ្ឋិញ្ច គហេត្វា បោថេត្វា បលាបេត្វា ឥសិគណស្ស ភត្តំ អទំសុ។ ឥសយោបិ ហិមវន្តមេវ គន្ត្វា អបរិហីនជ្ឈានា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មក្កដោ អយំ កុហកោ ភិក្ខុ អហោសិ, ឥសិគណោ ពុទ្ធបរិសា, គណសត្ថា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អាទិច្ចុបដ្ឋានជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[១៧៦] ៦។ កឡាយមុដ្ឋិជាតកវណ្ណនា

ពាលោ វតាយំ ទុមសាខគោចរោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិំ កិរ សមយេ វស្សកាលេ កោសលរញ្ញោ បច្ចន្តោ កុប្បិ។ តត្ថ ឋិតា យោធា ទ្វេ តីណិ យុទ្ធានិ កត្វា បច្ចត្ថិកេ អភិភវិតុំ អសក្កោន្តា រញ្ញោ សាសនំ បេសេសុំ។ រាជា អកាលេ វស្សានេយេវ និក្ខមិត្វា ជេតវនសមីបេ ខន្ធាវារំ ពន្ធិត្វា ចិន្តេសិ – “អហំ អកាលេ និក្ខន្តោ, កន្ទរបទរាទយោ ឧទកបូរា, ទុគ្គមោ មគ្គោ, សត្ថារំ ឧបសង្កមិស្សាមិ, សោ មំ ‘កហំ គច្ឆសិ, មហារាជា’តិ បុច្ឆិស្សតិ, អថាហំ ឯតមត្ថំ អារោចេស្សាមិ, ន ខោ បន មំ សត្ថា សម្បរាយិកេនេវត្ថេន អនុគ្គណ្ហាតិ, ទិដ្ឋធម្មិកេនាបិ អនុគ្គណ្ហាតិយេវ, តស្មា សចេ មេ គមនេន អវុឌ្ឍិ ភវិស្សតិ, ‘អកាលោ, មហារាជា’តិ វក្ខតិ។ សចេ បន វុឌ្ឍិ ភវិស្សតិ, តុណ្ហី ភវិស្សតី”តិ។ សោ ជេតវនំ បវិសិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា “ហន្ទ កុតោ នុ ត្វំ, មហារាជ, អាគច្ឆសិ ទិវា ទិវស្សា”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, អហំ បច្ចន្តំ វូបសមេតុំ និក្ខន្តោ ‘តុម្ហេ វន្ទិត្វា គមិស្សាមី’តិ អាគតោម្ហី”តិ។ សត្ថា “បុព្ពេបិ, មហារាជ, រាជានោ សេនាយ អព្ភុគ្គច្ឆមានាយ បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា អកាលេ អព្ភុគ្គមនំ នាម ន

ກມິສ຺ສ"ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິເຕາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເພາທິສເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສເກາ ສພ຺ພຕ຺ຖກອມເຈ຺ຈາ ອເຫາສິ. ອຖ ຣເຎ຺ຎາ ປຈ຺ຈເນ຺ຕ ກຸປິເຕ ປຈ຺ຈນ຺ຕເຍາຘາ ປຓ຺ຓໍ ເປເສສຸໍ. ຣາຊາ ວສ຺ສກາເລ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸຍ຺ຍາເນ ຂນ຺ຘາວາຣໍ ພນ຺ຘິ, ເພາທິສເຕ຺ຕາ ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິເກ ອຏ຺ຐາສິ. ຕສ຺ມິໍ ຂເຓ ອສ຺ສານໍ ກລາເຍ ເສເທຕ຺ວາ ອາຫຣິຕ຺ວາ ເທາຓິຍໍ ປກ຺ຂິປິໍສຸ. ອຸຍ຺ຍາເນ ມກ຺ກເຏສຸ ເອເກາ ມກ຺ກເຏາ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕເຕາ ກລາເຍ ຄເຫຕ຺ວາ ມຸຂໍ ປູເຣຕ຺ວາ ຫເຕ຺ຖຫິປິ ຄເຫຕ຺ວາ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຣຸກ຺ເຂ ນິສີທິຕ຺ວາ ຂາທິຕຸໍ ອາຣພິ, ອຖສ຺ສ ຂາທມານສ຺ສ ຫຕ຺ຖເຕາ ເອເກາ ກລາເຍາ ຠູມິຍໍ ປຕິ. ເສາ ມຸເຂນ ຈ ຫເຕ຺ຖຫິ ຈ ຄຫິເຕ ສເພ຺ພ ກລາເຍ ຉເຑ຺ຑຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ຕໍ ກລາຍໍ ໂອເລາເກນ຺ເຕາ ຕໍ ກລາຍໍ ອທິສ຺ວາ ປຸນ ຣຸກ຺ຂໍ ອພິຣຸຫິຕ຺ວາ ອເຑ຺ຑ ສຫສ຺ສປຣາຊິເຕາ ວິຍ ເສາຈມາເນາ ທຸມ຺ມຸເຂາ ຣຸກ຺ຂສາຂາຍໍ ນິສີທິ. ຣາຊາ ມກ຺ກຏສ຺ສ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ເພາທິສຕ຺ຕໍ ອາມເນ຺ຕຕ຺ວາ "ປສ຺ສ, ກິໍ ນາເມຕໍ ມກ຺ກເຏນ ກຕ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ເພາທິສເຕ຺ຕາ "ມຫາຣາຊ, ພຫຸໍ ອເນາເລາເກຕ຺ວາ ອປ຺ປໍ ໂອເລາເກນ຺ຕາ ທຸປ຺ປເຎ຺ຎາ ພາລາ ເອວຣູປໍ ກເຣານ຺ຕິເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໓໑.

"ພາເລາ ວຕາຍໍ ທຸມສາຂເຄາຈເຣາ, ປເຎ຺ຎາ ຊນິນ຺ທ ນຍິມສ຺ສ ວິຊ຺ຊຕິ;

ກລາຍມຸຏ຺ຐິໍ ອວກິຣິຍ ເກວລໍ, ເອກໍ ກລາຍໍ ປຕິຕໍ ຄເວສຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຸມສາຂເຄາຈເຣາຕິ ມກ຺ກເຏາ. ເສາ ຫິ ທຸມສາຂາສຸ ເຄາຈຣໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕສ຺ມາ "ທຸມສາຂເຄາຈເຣາ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຊນິນ຺ທາຕິ ຣາຊານໍ ອາລປຕິ. ຣາຊາ ຫິ ປຣມິສ຺ສຣພາເວນ ຊນສ຺ສ ອິນ຺ເທາຕິ ຊນິນ຺ເທາ. ກລາຍມຸຏ຺ຐິນ຺ຕິ ຈຓກມຸຏ຺ຐິໍ. "ກາຬຣາຊມາສມຸຏ຺ຐິ"ນ຺ຕິປິ ວທນ຺ຕິເຍວ. ອວກິຣິຍາຕິ ອວກິຣິຕ຺ວາ. ເກວລນ຺ຕິ ສພ຺ພໍ. ຄເວສຕີຕິ ຠູມິຍໍ ປຕິຕໍ ເອກເມວ ປຣິເຍສຕິ.

ອິທໍ ວຕ຺ວາ ປຸນ ເພາທິສເຕ຺ຕາ ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອາມເນ຺ຕຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໓໒.

"ເອວເມວ ມຍໍ ຣາຊ, ເຍ ຈເຎ຺ຎ ອຕິເລາພິເນາ;

ອປ຺ເປນ ພຫຸໍ ຊິຍ຺ຍາມ, ກລາເຍເນວ ວານເຣາ"ຕິ.

តត្រាយំ សង្ខេបត្ថោ – មហារាជ, ឯវមេវ មយញ្ច យេ ចញ្ញេ លោភាភិភូតា ជនា សព្វេបិ អប្បេន ពហុំ ជិយ្យាម។ មយញ្ហិ ឯតរហិ អកាលេ វស្សារត្តសមយេ មគ្គំ គច្ឆន្តា អប្បកស្ស អត្ថស្ស ការណា ពហុកា អត្ថា បរិហាយាម។ កឡាយេនេវ វានរោតិ យថា អយំ វានរោ ឯកំ កឡាយំ បរិយេសមានោ តេនេកេន កឡាយេន សព្វកឡាយេហិ បរិហីនោ, ឯវំ មយម្បិ អកាលេន កន្ទរបទរាទីសុ បូរេសុ គច្ឆមានា អប្បមត្តកំ អត្ថំ បរិយេសមានា ពហូហិ ហត្ថិវាហនអស្សវាហនាទីហិ ចេវ ពលកាយេន ច បរិហាយិស្សាម។ តស្មា អកាលេ គន្តុំ ន វដ្ដតីតិ រញ្ញោ ឱវាទំ អទាសិ។

រាជា តស្ស កថំ សុត្វា តតោ និវត្តិត្វា ពារាណសិមេវ បាវិសិ។ ចោរាបិ “រាជា កិរ ចោរមទ្ទនំ ករិស្សាមីតិ នគរា និក្ខន្តោ”តិ សុត្វា បច្ចន្តតោ បលាយិំសុ។ បច្ចុប្បន្នេបិ ចោរា “កោសលរាជា កិរ និក្ខន្តោ”តិ សុត្វា បលាយិំសុ។ រាជា សត្ថុ ធម្មទេសនំ សុត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វន្ទិត្វា បទក្ខិណំ កត្វា សាវត្ថិមេវ បាវិសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កឡាយមុដ្ឋិជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៧៧] ៧· តិណ្ឌុកជាតកវណ្ណនា

ធនុហត្ថកលាបេហីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ញាបារមិំ អារព្ភ កថេសិ។ សត្ថា ហិ មហាពោធិជាតកេ (ជា· ១·១៨·១២៤ អាទយោ) វិយ ឧមង្គជាតកេ (ជា· ២·២២·៥៩០ អាទយោ) វិយ ច អត្តនោ បញ្ញាយ វណ្ណំ វណ្ណិតំ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ តថាគតោ បញ្ញវា, បុព្ពេបិ បញ្ញវា ឧបាយកុសលោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ វានរយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អសីតិសហស្សវានរគណបរិវារោ ហិមវន្តប្បទេសេ វាសំ កប្បេសិ។ តស្សាសន្នេ ឯកោ បច្ចន្តគាមកោ កទាចិ វសតិ, កទាចិ វុដ្ឋាតិ។ តស្ស បន គាមស្ស មជ្ឈេ សាខាវិដបសម្បន្នោ មធុរផលោ ឯកោ តិណ្ឌុករុក្ខោ អត្ថិ, វានរគណោ វុដ្ឋិតកាលេ អាគន្ត្វា តស្ស ផលានិ ខាទតិ។ អថាបរស្មិំ ផលវារេ សោ គាមោ បុន អាវាសោ អហោសិ ទឡ្ហបរិក្ខិត្តោ ទ្វារយុត្តោ, សោបិ រុក្ខោ ផលភារនមិតសាខោ អដ្ឋាសិ។ វានរគណោ ចិន្តេសិ – “មយំ បុព្វេ អសុកគាមេ តិណ្ឌុកផលានិ ខាទាម, ផលិតោ នុ ខោ សោ ឯតរហិ រុក្ខោ, ឧទាហុ នោ, អាវសិតោ សោ គាមោ, ឧទាហុ នោ”តិ។ ឯវញ្ច បន ចិន្តេត្វា “គច្ឆ ត្វំ បវត្តិំ ជានាហី”តិ ឯកំ វានរំ បេសេសិ។ សោ គន្ត្វា រុក្ខស្ស ច ផលិតភាវំ គាមស្ស ច គាឡ្ហវាសភាវំ ញត្វា អាគន្ត្វា វានរានំ អារោចេសិ។

ចាតរា តស្ស ផលិតកាធ់ ឃុត្វា “យឆុរាតិ ឋិត្តកផលិតិ ពាឌិស្សាយា”តិ ក្ខស្សាហឌាតា ចាតទិត្តស្ស តយត្ត អាទេរាទេចឃុំ៉ ចាតទិត្តោ “កាទេយា អាចាទេឃា អតាចាទេឃា”តិ ឃុច្ឆិ៉ “អាចាទេឃា, ទេចា”តិ៉ “ទេតត ហិ ត កត្តត្តំ៉ យត្យុស្សា ហិ ពាហុយាឃា ទេហាត្តិ”តិ៉ “ទេចច, យត្យុស្សាតំ បជិឃល្លាតទេចលិឃ អឆ្លទេត្តឃយទេឃ ពាឌិស្សាយា”តិ ពាហុ កត្តា ចាតទិត្តំ ឃយ្យជិឆ្នាទេបត្វា ហិយចត្តា ឆ្លាតទិត្វា តស្ស កាយស្ស អចិឆ្នទេទ យត្យុស្សាតំ បជិឃល្លាតកាលំ អាកាយឃយាតា យហាបិឃាលាបិទេឆ្ល ឃយិត្វា យត្ថិយឃាទេយ យត្យុទេស្សឃុ តិគ្គិ ឆ្លកូយទេត្តឃុ រុក្ខ អាទុឃ្យា ផលិតិ ពាឌិឃុ៉ អទេចទេកា ឃុទិទេឃា ឃទិទកិទេច្ចត ទេកហា តិក្ខយិត្វា កាយយត្ថ្យាទេតា ចាតទេទ ជិឃ្វា យត្យុស្សាតំ អាចិក្ខិ៉ ពាហុ យត្យុស្សា

ឆត្យុកលិឃំ ឃត្ថឃិត្វា តាតាចុឆហត្វា ទេលឆ្លចល្លាឌីតិ អាគាឃ “ឃកាតាឃ ទេត្តិឃា ចាតទេទ កលិឃ្យស្សាយា”តិ រុក្ខ ឃទិចាទេទត្វា អជ្ជឃុ៉ អឃិតិឃហស្សចាតរា យត្យុទេស្ស ជិឃ្វា យទេលាកឃតត្ថិតា “តត្តិ ទេតា អត្ថ្យា ឃជិឃ្យទេលំ អត្ថ្យាត្រ ចាតទិត្តតា”តិ តស្ស ឃត្តិកំ កត្តា ឃឆយំ កាឆយាហំឃុ –

៦៧៉

“ឆត្យុហត្តកលិទេឃហិ, ទេតត្តិឃចទេឆាទិកិ;

ឃយត្តា ឃទិកិល្លយត្រាកឆំ ទេយាទេក្ខា កចិស្សតី”តិ៉

តត្វ ឆត្យុហត្តកលិទេឃហីតិ ឆត្យុកលិឃហទេត្តហិ, ឆត្យុតិ ទេចច ឃទេកលិទេឃ ច កទេហត្វា ជិទេតហីតិ អទេត្វា៉ ទេតត្តិឃចទេឆាទិកីតិ ទេតត្តិឃា ចុច្ចត្តិ លក្កា, ក្ខត្តយលក្កឆាទីហីតិ អទេត្វា៉ ឃទិកិល្លយត្តិ ឃទិចាទិតយត្រាកឆត្តិ ទេកាត ត្យ ទេលា ក្ខបិទេឃត អយត្រាំ ទេយាទេក្ខា កចិស្សតីតិ៉

ទេតឃំ កឆំ ឃុត្វា ចាតទិត្តោ “យា កាឃិត្វ, យត្យុស្សា តាយ ពាហុកិច្ឆា, អត្ថបិ យត្ថិយឃាទេយា ចត្តតិ, អបិ តាយ ទេតឃំ ‘អទេយត្រាទេទស្សាយា’តិ ឃទិចាទិតាតំ ក្ខយស្ស កិច្ចស្ស អត្តទាឃកទំ អត្ថ្យា កិច្ចំ ក្ខបុទេត្តឃ្យា”តិ ចាតទេទ ឃយស្សាទេឃត្វា ទុតិឃំ កាឆយាហ –

៦៨៉

“អទេប្យច ពាហុកិច្ឆាតំ, អទេត្វា ឌាទេឃឆ ទេកាធិ តំ;

អត្តិ រុក្ខស្ស អដ្ឋិគំ, លត្ថឆទេត្តាច ឋិត្តក”ត្តិ៉

តត្វ តត្តិ តិបិតយត្ត, អទេប្យច ពាហុកិច្ឆាតំ យត្យុស្សាតំ អទេត្តា ទេកាធិ អទេត្វា ក្ខប្យទេត្តឃ្យាតិ អឃទេយទេចត្វ អទេត្វា៉ អត្តិ រុក្ខស្ស អដ្ឋិគត្តិ ក្ខយស្ស រុក្ខស្ស ផលិតំ អាកឆ្លតបទិកឆ្លតចទេឃត អដ្ឋិគំ ពាហុ ផាតំ អត្តិ៉ លត្ថឆទេត្តាច ឋិត្តកត្តិ ឋិត្តកផលំ លត្ថឆទេត្តាច៉ តុទេយត្រាហិ ឃាចតទេកាត ទេចា

អទេត្វា អត្ថិ, តត្តកំ ឋានេ, អយ្យាកំ បហរណកាលំ ជានិស្សាមាតិ។

ឧចំ មហាសេត្តា កបិកាលំ សមស្សាសេសិ។ ឧត្តកត្ថាអស្សានំ អលកមាតា សត្ថាបិ តេ ថលិតេន ហទយេន ជីវិតក្ខយំ បាបុណេយ្យុំ។ មហាសេត្តា បន ឧចំ ចាតរកាលំ អស្សាសេត្វា "សត្ថា ចាតកេ សមានេតថា"តិ អាហ។ សមានេត្វា តស្ស កាកិតេយ្យំ សេតកំ នាម ចាតរំ អធិដ្ឋា "សេតកោ នាកតោ"តិ អាទេទាចេសុំ "សចេ សេតកោ នាកតោ, ត្វមេវ ហោ កាយិតុ, ព្រហ្មាតិ ចេតា សេនា សោតុំ កាទិស្សតី"តិ។ សេតកោបិ តេហា ចាតរកាលស្ស កមតកាលេ តិដ្ឋាយិត្វា បច្ឆា បច្ចុទ្ធា កញ្ចិ អធិដ្ឋា បទាតុបជិតោ ហុត្វា អាកច្ឆន្តោ មនុស្ស ជិដ្ឋា "ចាតរកាលស្ស កមំ ឧបក្ដុ"ន្តិ ញត្វា ឧក្កាសំ បរិមទេត្វ ទេកេហ អគ្គិ ជាលេត្វា សុត្តំ កត្តត្តិយា មហល្លិកិត្តិយា សត្តិកំ កត្វា ទេឋត្តំ កច្ឆន្តោ កាយជាទេកោ ថិយ ឧកំ ឧបតុកំ កហេត្វា ឧបរិចាទេត ឆត្វា កាយំ បជីបេសិ។ មត្តស្សា មក្កេជ លទ្ធត្វា អគ្គិ និព្វាបេត្វា អកមំសុ។ ចាតរា បលាយន្តា សេតកស្សត្ថាយ ឧទកំ ថលំ កហេត្វា បលាយិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា កាកិតេយ្យោ សេតកោ មហាសារមោ សត្ថា អហោសិ, ចាតរកណោ ពុទ្ធបរិសា, ចាតរិន្ទោ បន អហមេវ អហោសី"ន្តិ។

តិក្កនិបាតកថណ្ណនា សត្តមា។

[១៥២] ២. កណ្ឌបជាតកវណ្ណនា

ជតិត្តំ ទេម កចិត្តំ ទេមតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ ចិហរន្តោ ឯកំ អហិចាតកទោរមុត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ ឯកស្មិំ កុលេ អហិចាតកទោរកោ ឧប្បជ្ជិ។ មាតាបិតរោ បុត្តំ អាហំសុ – "តាត, មា ត្វមស្មិំ កេហេ ចរ, កិត្តិំ កិត្តិត្វា បលាយិត្វា មត្តុ កត្តុចិ កន្ត្វា ជីវិតំ រក្ខ, បច្ឆា អាកន្ត្វា ត្វមស្មិំ តាម ជាតេ មហាតិសាទំ អត្ថិ, តំ ឧទ្ធរិត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា សុខេន ជីវេយ្យាសី"តិ។ បុត្តោ តេសំ ចចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា កិត្តិំ កិត្តិត្វា បលាយិត្វា អត្តនោ ទោរកម្មំ ចុបសន្តោ អាកន្ត្វា មហាតិសាទំ ឧទ្ធរិត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា ឃរាចាសំ ចសិ។ សោ ឯកទិចសំ សប្បិតេលាជីនិ ចេច ចត្ថច្ឆាទនាជីនិ ច កាហាបេត្វា ជេតវនំ កន្ត្វា សត្ថារំ ចន្ទិត្វា និសីទិ។ សត្ថា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា "ត្វម្ហាកំ កេហេ អហិចាតកទោរកោ ឧប្បន្នោតិ អស្សុម្ហ, ក្តិត្តិ កត្វា មុត្តោសី"តិ បុច្ឆិ, សោ តំ បចត្តិំ អាចិក្ខិ។ សត្ថា "បុព្ពេបិ តោ, ឧបាសក, កមេ ឧប្បន្នេ អត្តនោ ចសនដ្ឋានេ អាលយំ កត្វា អញ្ញត្ថ អកតា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិំសុ, អនាលយំ បន កត្វា អញ្ញត្ថ កតា ជីវិតំ លភិំសូ"តិ ចត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិកាមកេ កុម្ភការកុលេ និព្វត្តិត្វា កុម្ភការកម្មំ កត្វា បុត្តទារំ បោសេសិ។ តទា បន ពារាណសិយំ មហានទិយា សទ្ធិំ ឧកាពទ្ធោ មហាជាតស្សរោ អហោសិ។ សោ ពហុឧទកកាលេ នទិយា សទ្ធិំ ឯកោទកោ ហោតិ, ឧទកេ មន្ទីភូតេ ចិសុំ ហោតិ។ មច្ឆកច្ឆបា បន "ឥមស្មិំ សំវច្ឆរេ សុវុដ្ឋិកា ភវិស្សតិ, ឥមស្មិំ សំវច្ឆរេ ទុព្ពុដ្ឋិកា"តិ ជានន្តិ។ អថ តស្មិំ

សរេ និព្វត្តមច្ឆកច្ឆបា “ឥមស្មិំ សំវច្ឆរេ ទុព្វុដ្ឋិកា ភវិស្សតី”តិ ញត្វា ឧទកស្ស ឯកោទកកាលេយេវ តម្ហា សរា និក្ខមិត្វា នទិំ អគមិំសុ។ ឯកោ បន កច្ឆបោ “ឥទំ មេ ជាតដ្ឋានំ វឌ្ឍិតដ្ឋានំ, មាតាបិតូហិ វសិតដ្ឋានំ, ន សក្កោមិ ឥមំ ជហិតុ”ន្តិ នទិំ ន អគមាសិ។ អថ និទាឃសមយេ តត្ថ ឧទកំ ឆិជ្ជិ, សោ កច្ឆបោ ពោធិសត្តស្ស មត្តិកាគហណដ្ឋានេ កទ្ទមំ ខណិត្វា បាវិសិ។ ពោធិសត្តោ “មត្តិកំ គហេស្សាមី”តិ តត្ថ គន្ត្វា មហាកុទ្ទាលេន កទ្ទមំ ខណន្តោ កច្ឆបស្ស បិដ្ឋិំ ភិន្ទិត្វា មត្តិកបិណ្ឌំ វិយ កុទ្ទាលេនេវ តំ ឧទ្ធរិត្វា ថលេ បាតេសិ។ សោ វេទនាប្បត្តោ ហុត្វា “វសនដ្ឋានេ អាលយំ ជហិតុំ អសក្កោន្តោ ឯវំ វិនាសំ បាបុណិ”ន្តិ វត្វា បរិទេវមានោ ឥមា គាថា អវោច –

៣៣។

“ជនិត្តំ មេ ភវិត្តំ មេ, ឥតិ បង្កេ អវស្សយិំ;

តំ មំ បង្កោ អជ្ឈភវិ, យថា ទុព្ពលកំ តថា;

តំ តំ វទាមិ ភគ្គវ, សុណោហិ វចនំ មម។

៣៤។

“គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ, សុខំ យត្រាធិគច្ឆតិ;

តំ ជនិត្តំ ភវិត្តញ្ច, បុរិសស្ស បជានតោ;

យម្ហិ ជីវេ តម្ហិ គច្ឆេ, ន និកេតហតោ សិយា”តិ។

តត្ថ ជនិត្តំ មេ ភវិត្តំ មេតិ ឥទំ មម ជាតដ្ឋានំ, ឥទំ មម វឌ្ឍិតដ្ឋានំ។ ឥតិ បង្កេ អវស្សយិន្តិ ឥមិនា ការណេនាហំ ឥមស្មិំ កទ្ទមេ អវស្សយិំ និបជ្ជិំ, វាសំ កប្បេសិន្តិ អត្ថោ។ អជ្ឈភវីតិ អភិភវិ វិនាសំ បាបេសិ។ ភគ្គវាតិ កុម្ភការំ អាលបតិ។ កុម្ភការានញ្ហិ នាមគោត្តបញ្ញត្តិ ឯសា, យទិទំ ភគ្គវាតិ។ សុខន្តិ កាយិកចេតសិកស្សាទំ។ តំជនិត្តំ ភវិត្តញ្ចាតិ តំ ជាតដ្ឋានញ្ច វឌ្ឍិតដ្ឋានញ្ច។ “ជាតិត្តំ ភាវិត្ត”ន្តិ ទីឃវសេនបិ បាឋោ, សោយេវត្ថោ។ បជានតោតិ អត្ថានត្ថំ ការណាការណំ ជានន្តស្ស។ ន និកេតហតោ សិយាតិ និកេតំ អាលយំ កត្វា អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា និកេតេន ហតោ, ឯវរូបំ មរណទុក្ខំ បាបិតោ ន ភវេយ្យាតិ។

ឯវំ សោ ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ កថេន្តោ កាលមកាសិ។ ពោធិសត្តោ តំ គហេត្វា សកលគាមវាសិនោ សន្និបាតាបេត្វា តេ មនុស្សេ

ឱចដេត្តា ឲចយាហ – “បស្សេឆ ត្តយំ កន្ថបំ, អយំ អេញ្ញោរំ យន្ថកន្ថបាតំ យហាភេជិ៍ កយភកាលេ អត្តនោ ចរភដ្ឋានេ អាលយំ លិត្តិតុំ អរេក្កោរេត្តា តេហិ រន្តិ អកត្តា យយ យត្តិកកហលដ្ឋាតំ បចិរិត្វា តិបន្ថិ៍ អឆឃ្សាហំ យត្តិកំ កលាបត្តា យហាក្យដ្ឋានេលត បិដ្ឋិ៍ កិត្តិត្វា យត្តិកបិណ្ឌិ ចិឃ តំ ឆេលេ បរិតេហរិ, អយំ អត្តតា កតាកយុំ រទិត្វា ខ្ពិហិ កាឆាហិ បរិនេចិត្វា កាលយការិ៍ ឲចនេយរ អត្តនោ ចរភដ្ឋានេ អាលយំ កត្វា យនលំ បនេត្វា, ត្យេយត្ថិ យា ត្តយិតា កន្ថបេត រដិរា អហុចត្ត, ត្តនេតា បដ្ឋាឃ ‘យឃិព្ទបំ យឃិព្វរេក្ត យឃិព្វកេក្ត យឃិព្វនេយា យឃិព្វេឋាដ្ឋេត្តា យឃិព្វបុនេត្តា យឃិព្វឌឹតា យឃិព្វគារគារិបរិនេន្តនេគា យឃិព្វហិនេញ្ញារុចណ្ណ’ត្តិ តលាចេរេត ដ្ឋូបនេកាកចេរេត យា កលិព្ធ, ឲកកោចេរ រេត្តា តឹរុ ភេចរុ បរិចត្តតី”តិ៍ ឲចំ ត្យន្ថលិលិឃ យហាឌភស្ស ឱចាឌយគារិ, នេរា ឱចានេគា រកលឌម្ពឹបំ បត្តទិត្វា រដ្ឋិយត្តាតិ ចឃ្សរហស្សាតិ អដ្ឋារិ៍ យហាឌនេតា នេពឹឌិរត្តស្ស ឱចានេឌ ឌត្វា គាភាឌីតិ បុញ្ញាតិ កត្វា អាឃុបរិនេឃារានេត រក្កបុទំ បូនេរិ, នេពឹឌិរេត្តាបិ តនេឆច បុញ្ញាតិ កត្វា រក្កបុទំ បូនេរិ៍

រត្វា ត្តយំ ឆយូនេឌរតំ អាហទិត្វា រន្ធាតិ បកានេរត្វា ឌាតកំ រនេយាឆានេតរិ, រន្ធបរិនេឃារានេត នេរា ក្យលបុនេត្តា នេរាតាបត្តិចលេ បតិដ្ឋារិ៍ “តគា កន្ថបេបិ អាភនេក្ត អនេហារិ, ក្យម្ភកានេរា បភ អហនេយច អនេហារិ”ត្តិ៍

កន្ថបឌាតកចណ្ណភា អដ្ឋយា៍

[១៥៨] ៨៍ រតឆយូឌាតកចណ្ណភា

តន្ធាអប្បត្តិ ត្តជំ រត្វា នេឌតចេត ចិហនេត្តា ឲកចឹរតិចិឆំ អនេតរតំ អានេក្ក កនេឆរិ៍ ឲកម្ពិពិព្យកាលេ ពហុ កិក្ខ្វ នេចឌ្ឍកនេយូត ទ្វតកនេយូត បហិលាកនេយូត ឌឈ្ឈូបរតិកេត បិណ្ឌបដិបិនេណ្ឌតាតិ ឲចទ្វបិឃ ឲកចឹរតិចិឆាឃ អនេតរតាឃ ឌីចិកំ កនេប្បរុំ៍ រា រានេកតឌាតនេក (ឌា៍ ១៍១៍១៥១-១៥៣) អាចិកចិស្សតិ៍ រត្វា នេតរំ តឆា ឌីចិកកប្បភកាចំ ពាត្វា “ឲតនេហិ នេពា ពហុ កិក្ខ្វ អនេតរតាឃ ឌីចិកំ កនេប្បត្តិ, នេព បភ ឲចំ ឌីចិកំ កនេប្បត្វា ឃក្ខត្តកាចា នេបតត្តកាចា ភ យុទ្ធិស្សត្តិ, ទុនេកាលា ហុត្វាច តិត្ថាតិស្សត្តិ, តិនេឃ បដិរត្តិ កលិព្យស្សត្តិ, ឲនេតរំ ហិតត្វាឃ រុលត្វាឃ អត្តញ្ញារយំ រកបដិកាតំ ឲកំ ឆយូនេឌរតំ កនេឆតុំ ចដ្ឋតី”តិ កិក្ខ្វរឈ្ឈុំ រត្តិបាតាបេត្វា “ភ, កិក្ខ្វច, ឲកចឹរតិចិឆាឃ អនេតរតាឃ បន្ធឃា ដ្ឋប្បានេគតត្តា៍ អនេតរតាឃ ហិ ដ្ឋប្បនេក្ត បិណ្ឌបិនេតា អាឌិត្តនេលិហក្យព្យអរជិនេរា ហលិហលចិរ្វបនេយា៍ អនេតរតា ហិ ភានេយរា ត្យន្ទបនេន្ធកត្យន្ទរាចនេកហិ កនេហិតត្តា បដិក្យដ្ឋា៍ អនេតរតាឃ ដ្ឋប្បត្តំ បិណ្ឌបាតំ ក្យឌ្ឍាត្តស្ស ហិ ហានេរា ចា នេរាយតស្សំ ចា ភត្តិ៍ ឲចំ ដ្ឋប្បនេក្ត ហិ បិណ្ឌបិនេតា យយ រារនេត ចណ្ឌាលស្ស ដ្ឋដ្ឋិដ្ឋនេកាឌភរជិនេរា, តស្ស បរិនេកានេកា រតឆយូយាលាចស្ស ចណ្ឌាលុដ្ឋិដ្ឋភត្តបរិនេកានេកា ចិឃ នេហាតី”តិ ចត្វា អតីតំ អាហទិ៍

អតីនេត ពារាណរិយំ ព្រហ្មទត្តេ រឌ្ឌំ កានេរនេត្ត នេពាឌិរនេត្តា ចណ្ឌាលនេឃាតិយំ តិត្ថាតិត្វា ចឃប្បនេត្តា នេកតចិនេឌច កនេលឹនេឃត បិនេឆឃ្យតល្វេល ឆ ភត្តបុដន្ធា កនេហត្វា យក្កំ បដិបន្ថិ៍ តម្ពិព្យកាលេ ពារាណរិយំ ឲនេកា យាលនេចា អត្តិ រតឆនេយ្វា ភាយ ដ្ឋនិន្ធព្រាហ្មណយហារាលក្យលេ តិត្ថនេត្តា៍ នេរាបិ នេកតចិនេឌច កនេលឹនេឃត តល្វេល ឆ ភត្តបុដន្ធា អកនេហត្វាច យក្កំ បដិបន្ថិ, នេព ដ្ឋនេកាបិ

យហាយកេ្ក សយាកន្តិស្យ យាលេចា ចោរឆិសត្ត “កិំជាតិកោសិ”តិ បុន្តិ សោ “អហំ ចណ្ឌាលោ”តិ ចត្វា “ត្វំ កិំជាតិកោសិ”តិ យាលេចំ បុន្តិ “ឧទិច្ចព្រាហ្មណោ អហ”ន្តិ “សាធុ កច្ឆាយា”តិ តេ ឧភោបិ យក្កំ អកយំស្យ ចោរឆិសតេ្តា បាតរាសចេលាយ ឧភោកឋាស្យកដ្ឋានេ តិសីទិត្វា

ហតេ្ថ ធោវិត្វា កត្តបុដំ មោចេត្វា “យាលេច, កត្តំ កុញ្ជាហី”តិ អាហ “តត្ថិ, អរេ ចណ្ឌាល, យយ កតេ្តត អតេ្ថា”តិ ចោរឆិសតេ្តា

“សាធូ”តិ បុដកកត្តំ ឧច្ឆិដ្ឋំ អកត្វាច អត្តនោ ឃាបតយត្តំ អញ្ញស្មិំ បណេ្ណ បក្ខិបិត្វា បុដកកត្តំ ពន្ធិត្វា ឯកយតេ្ត ឋបេត្វា កុញ្ជិត្វា បានីយំ

បិចិត្វា ធោតហត្ថបាទោ តណ្ហុលេ ច សេសកត្តញ្ច អាទាយ “កច្ឆាយ, យាលេចា”តិ យក្កំ បដិបជ្ជិ

តេ សកលទិចសំ កន្ត្វា សាយំ ឧភោបិ ឯកស្មិំ ឧទកឋាស្យកដ្ឋានេ ន្ហត្វា បច្ចុត្តរិំសុ ចោរឆិសតេ្តា ឋាស្យកដ្ឋានេ តិសីទិត្វា កត្តបុដំ មោចេត្វា

យាលេចំ អនាបុច្ឆិត្វា កុញ្ជិតុំ អារកិ យាលេចា សកលទិចសំ យក្កាយតេន កិលតេ្តា ឆាតជ្ឈត្តោ “សចេ មេ កត្តំ ទស្សតិ, កុញ្ជិស្សាមី”តិ

ឱលោកេន្តោ អដ្ឋាសិ ឥតរោ កិញ្ចិ អចត្វា កុញ្ជតេវ យាលេចា ចិន្តេសិ – “អយំ ចណ្ឌាលោ យយំ្យ អចត្វាច សព្ពំ កុញ្ជតិ តិប្បីឡេត្វាបិ

តំ កហេត្វា ឧបរិ ឧច្ឆិដ្ឋកត្តំ ឆឌ្ឌេត្វា សេសំ កុញ្ជិតុំ ចដ្ដតី”តិ សោ តថា កត្វា ឧច្ឆិដ្ឋកត្តំ កុញ្ជិ អថស្ស កុត្តមត្តស្សេច “យយា អត្តនោ

ជាតិកោត្តកុលបទេសានំ អននុច្ឆវិកំ កតំ, ចណ្ឌាលស្ស នាម មេ ឧច្ឆិដ្ឋកត្តំ កុត្ត”ន្តិ ពលចវិប្បដិសារោ ឧប្បជ្ជិ, តាចទេចស្ស សលោហិតំ

កត្តំ មុខតោ ឧក្កន្តិ សោ “អប្បមត្តកស្ស ចត មេ ការណា អននុច្ឆវិកំ កម្មំ កត”ន្តិ ឧប្បន្នពលចសោកតាយ បរិទេចមានោ បចមំ

កាថមាហ –

ទសិ

“តញ្ច អប្បញ្ច ឧច្ឆិដ្ឋំ, តញ្ច កិចេ្ឆន មេ អទា;

សោហំ ព្រាហ្មណជាតិកោ, យំ កុត្តំ តម្បិ ឧក្កត”ន្តិ

តត្រាយំ សង្ខេបតេ្ថា – យំ យយា កុត្តំ, តំ អប្បញ្ច ឧច្ឆិដ្ឋញ្ច, តញ្ច សោ ចណ្ឌាលោ ន អត្តនោ រុចិយា មំ អទាសិ, អថ ខោ

តិប្បីឡេត្វាយមានោ កិចេ្ឆន កសិរេន អទាសិ, សោហំ បរិសុទ្ធព្រាហ្មណជាតិកោ, តេនេច មេ យំ កុត្តំ, តម្បិ សទ្ធិំ លោហិតេន ឧក្កតន្តិ

ឯចំ យាលេចា បរិទេចិត្វា “កិំ ទានិ មេ ឯចរូបំ អននុច្ឆវិកំ កម្មំ កត្វា ជីចិតេនា”តិ អរញ្ញំ បចិសិត្វា កស្សចិ អត្តានំ អទស្សេត្វាច

អនាថមរណំ បតេ្តា

សតេ្ថា ឥមំ អតីតំ ទស្សេត្វា “សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, សតឆមូយាលេចស្ស តំ ចណ្ឌាលុច្ឆិដ្ឋកំ កុញ្ជិត្វា អត្តនោ អយុត្តកោជនស្ស កុត្តត្តា នេច

ហាសោ, ន សោមនស្សំ ឧប្បជ្ជិ, ឯចមេច យោ ឥមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិតោ អនេសនាយ ជីចិកំ កប្បេន្តោ តថាលទ្ធបច្ចយំ បរិកុញ្ជតិ,

តស្ស ពុទ្ធបដិកុដ្ឋករហិតជីចិតភាចតោ នេច ហាសោ, ន សោមនស្សំ ឧប្បជ្ជតី”តិ ចត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទុតិយំ កាថមាហ –

“ឯវំ ធម្មំ និរាកត្វា, យោ អធម្មេន ជីវតិ;

សតធម្មោវ លាភេន, លទ្ធេនបិ ន នន្ទតី”តិ.

តត្ថ ធម្មន្តិ អាជីវបារិសុទ្ធិសីលធម្មំ. និរាកត្វាតិ នីហរិត្វា ឆឌ្ឌេត្វា. អធម្មេនាតិ ឯកវីសតិយា អនេសនសង្ខាតេន មិច្ឆាជីវេន. សតធម្មោតិ តស្ស នាមំ, “សន្តធម្មោ”តិបិ បាឋោ. ន នន្ទតីតិ យថា សតធម្មោ មាណវោ “ចណ្ឌាលុច្ឆិដ្ឋកំ មេ លទ្ធ”ន្តិ តេន លាភេន ន នន្ទតិ, ឯវំ យោបិ បព្ពជិតោ កុលបុត្តោ អនេសនាយ លទ្ធលាភំ បរិភុញ្ជន្តោ ន នន្ទតិ ន តុស្សតិ, “គរហិតជីវិកាយ ជីវាមី”តិ ទោមនស្សប្បត្តោ ហោតិ. តស្មា អនេសនាយ ជីវិកំ កប្បេន្តស្ស សតធម្មមាណវស្សេវ អរញ្ញំ បវិសិត្វា អនាថមរណំ មរិតំ ហោតីតិ.

ឯវំ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ពហូ ភិក្ខូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ. “តទា មាណវោ អានន្ទោ អហោសិ, អហមេវ ចណ្ឌាលបុត្តោ អហោសិ”ន្តិ.

សតធម្មជាតកវណ្ណនា នវមា.

[១៨០] ១០. ទុទ្ទទជាតកវណ្ណនា

ទុទ្ទទំ ទទមានានន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ គណទានំ អារព្ភ កថេសិ. សាវត្ថិយំ កិរ ទ្វេ សហាយកា កុដុម្បិកបុត្តា ឆន្ទកំ សំហរិត្វា សព្ពបរិក្ខារទានំ សជ្ជេត្វា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា សត្តាហំ មហាទានំ បវត្តេត្វា សត្តមេ ទិវសេ សព្ពបរិក្ខារេ អទំសុ. តេសុ គណជេដ្ឋកោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា “ភន្តេ, ឥមស្មិំ ទានេ ពហុទាយកាបិ អត្ថិ អប្បទាយកាបិ, តេសំ សព្ពេសម្បិ ‘ឥទំ ទានំ មហប្ផលំ ហោតូ’”តិ ទានំ និយ្យាទេសិ. សត្ថា “តុម្ហេហិ ឧបាសកា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ទានំ ទត្វា ឯវំ និយ្យាទេន្តេហិ មហាកម្មំ កតំ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ទានំ ទត្វា ឯវមេវ និយ្យាទេសុ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ឃរាវាសំ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា គណសត្ថា ហុត្វា ហិមវន្តបទេសេ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ជនបទចារិកំ ចរមានោ ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ទ្វារគាមេ សបរិវារោ ភិក្ខាយ ចរិ. មនុស្សា ភិក្ខំ អទំសុ. បុនទិវសេ

ᨻᩤᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨧᩁᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨿᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨣᨱᩔ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨴᩣᨶᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨣᨱᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣᨧ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᨴᩣᨶᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩮᩈᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩈᩣᨴᩮ ᩈᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩣᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ –

᪃᪉᪨

“ᨴᩩᨴ᩠ᨴᨴᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨾ᩠ᨾ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩴ;

ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨶᩩᨠᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨴᩩᩁᨶ᩠ᩅᨿᩮᩣ᪨

᪄᪀᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᩈᨲᩴ, ᨶᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩥ;

ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᨸᩁᩣᨿᨱᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨴ᩠ᨴᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩃᩮᩣᨽᨴᩮᩣᩈᩅᩈᩥᨠᩮᩉᩥ ᩋᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩉᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨴᩩᨴ᩠ᨴᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᨶᩴ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨾ᩠ᨾ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᩮᩅ ᨴᩣᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ᪨ ᨲᩴ ᨠᩩᩁᩩᨾᩣᨶᩣᨶᩴ᪨ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨻᩤᩃᩣ᪨ ᨶᩣᨶᩩᨠᩩᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨶᩩᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩩᩁᨶ᩠ᩅᨿᩮᩣᨲᩥ ᨹᩃᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩣᨶᩮᩣ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᨴᩣᨶᩔ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨹᩃᩅᩥᨸᩣᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᩁᨶᩩᨻᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨸᩥᨧ ᨴᩩᩁᨶ᩠ᩅᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᩁᨵᩥᨣᨾᩮᩣ, ᩋᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩉᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᨹᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨶᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᨸᩁᩣᨿᨱᩣᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨸᨶ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩦᩉᩥ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩥ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᨸᩁᩣᨿᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩅᩔᩥᨠᩮ ᨾᩣᩈᩮ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩔᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩪᨸᨣᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩤ ᩍᩈᩥᨣᨱᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩁᩥᩈᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨣᨱᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ទុទ្ទទជាតកវណ្ណនា ទសមា។

កល្យាណវគ្គោ តតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

កល្យាណធម្មំ ទទ្ទរំ, មក្កដំ ទុព្ភិយមក្កដំ;

អាទិច្ចុបដ្ឋានកោច, កលាយមុដ្ឋិ តិន្ទុកំ;

កច្ឆបំ សតធម្មញ្ច, ទុទ្ទទន្តិ ច តេ ទស។

៤. អសទិសវគ្គោ

[១៨១] ១. អសទិសជាតកវណ្ណនា

ធនុគ្គហោអសទិសោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ មហាភិនិក្ខមនំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសញ្ហិ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ សន្និសិន្នា ភគវតោ មហាភិនិក្ខមនំ វណ្ណេន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, តថាគតោ ឥទានេវ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោ, បុព្ពេបិ សេតច្ឆត្តំ បហាយ និក្ខន្តោយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ តស្ស សោត្ថិនា ជាតស្ស នាមគ្គហណទិវសេ "អសទិសកុមារោ"តិ នាមំ អកំសុ។ អថស្ស អាធាវិត្វា បរិធាវិត្វា វិចរណកាលេ អញ្ញោ បុញ្ញវា សត្តោ ទេវិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ តស្ស សោត្ថិនា ជាតស្ស នាមគ្គហណទិវសេ "ព្រហ្មទត្តកុមារោ"តិ នាមំ អកំសុ។ តេសុ ពោធិសត្តោ សោឡសវស្សកាលេ តក្កសិលំ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ តយោ វេទេ អដ្ឋារស ច សិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា តេសុ ឥស្សាសសិប្បេ អសទិសោ ហុត្វា ពារាណសិំ បច្ចាគមិ។ រាជា កាលំ ករោន្តោ "អសទិសកុមារស្ស រជ្ជំ ទត្វា ព្រហ្មទត្តស្ស ឧបរជ្ជំ ទេថា"តិ វត្វា កាលមកាសិ។ តស្មិំ កាលកតេ ពោធិសត្តោ អត្តនោ រជ្ជេ ទីយមានេ "ន មយ្ហំ រជ្ជេនត្ថោ"តិ បដិក្ខិបិ, ព្រហ្មទត្តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិំសុ។ ពោធិសត្តោ "មយ្ហំ រជ្ជេន អត្ថោ នត្ថី"តិ កិញ្ចិបិ ន ឥច្ឆិ, កនិដ្ឋេ រជ្ជំ ការេន្តេ បកតិយា វសនាការេនេវ វសិ។ រាជបាទមូលិកា "អសទិសកុមារោ រជ្ជំ បត្ថេតី"តិ វត្វា រញ្ញោ សន្តិកេ ពោធិសត្តំ បរិភិន្ទិំសុ។ សោបិ តេសំ វចនំ គហេត្វា បរិភិន្នចិត្តោ "ភាតរំ មេ គណ្ហថា"តិ មនុស្សេ បេសេសិ។

អថេកោ បោធិសត្តស្ស អត្ថចរកោ តំ ការណំ បោធិសត្តស្ស អារោចេសិ។ បោធិសត្តោ កនិដ្ឋភាតិកស្ស គណ្ហិត្វា នគរា និក្ខមិត្វា អញ្ញរដ្ឋំ គន្ត្វា “ឯកោ ធនុគ្គហោ អាគន្ត្វា រាជទ្វារេ ឋិតោ”តិ រញ្ញោ អារោចាបេសិ។ រាជា “កិត្តកំ ភោគំ ឥច្ឆសី”តិ បុច្ឆិ។ “ឯកាហំ វទ្ធេន សតសហស្ស”ន្តិ។ “សាធុ អាគច្ឆតូ”តិ។ អថ នំ អាគន្ត្វា សមីបេ ឋិតំ បុច្ឆិ – “ត្វំ ធនុគ្គហោសី”តិ? “អាម, ទេវា”តិ។ “សាធុ មំ ឧបដ្ឋហស្សូ”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ រាជានំ ឧបដ្ឋហិ។ តស្ស បរិព្វយំ ទីយមានំ ទិស្វា “អតិពហុំ លភតី”តិ បោរាណកធនុគ្គហា ឧជ្ឈាយិំសុ។ អថេកទិវសំ រាជា ឧយ្យានំ គន្ត្វា មង្គលសិលាបដ្ដសមីបេ សាណិបាការំ បរិក្ខិបាបេត្វា អម្ពរុក្ខមូលេ មហាសយនេ និបន្នោ ឧទ្ធំ ឧល្លោកេន្តោ រុក្ខគ្គេ ឯកំ អម្ពបិណ្ឌិំ ទិស្វា “ឥមំ ន សក្កា អភិរុហិត្វា គណ្ហិតុ”ន្តិ ធនុគ្គហេ បក្កោសាបេត្វា “ឥមំ អម្ពបិណ្ឌិំ សរេន ឆិន្ទិត្វា បាតេតុំ សក្ខិស្សថា”តិ អាហ។ ន តំ, ទេវ, អម្ហាកំ ភារោ, ទេវេន បន នោ ពហុវារេ កម្មំ ទិដ្ឋបុព្ពំ, អធុនាគតោ ធនុគ្គហោ អម្ហេហិ ពហុតរំ លភតិ, តំ បាតាបេថាតិ។

រាជា បោធិសត្តំ បក្កោសាបេត្វា “សក្ខិស្សសិ, តាត, ឯតំ បាតេតុ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “អាម, មហារាជ, ឯកំ ឱកាសំ លភមានោ សក្ខិស្សាមី”តិ។ “កតរោកាស”ន្តិ? “តុម្ហាកំ សយនស្ស អន្តោកាស”ន្តិ។ រាជា សយនំ ហរាបេត្វា ឱកាសំ ការេសិ។ បោធិសត្តស្ស ហត្ថេ ធនុ នត្ថិ, និវាសនន្តរេ ធនុំ សន្នយ្ហិត្វា ចរតិ, តស្មា “សាណិំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ រាជា “សាធូ”តិ សាណិំ អាហរាបេត្វា បរិក្ខិបាបេសិ។ បោធិសត្តោ អន្តោសាណិំ បវិសិត្វា ឧបរិនិវត្ថំ សេតបដំ ហរិត្វា ឯកំ រត្តបដំ និវាសេត្វា កច្ឆំ ពន្ធិត្វា ឯកំ រត្តបដំ ឧទរេ ពន្ធិត្វា បសិព្ពកតោ សន្ធិយុត្តំ ខគ្គំ នីហរិត្វា វាមបស្សេ សន្នយ្ហិត្វា សុវណ្ណកញ្ចុកំ បដិមុញ្ចិត្វា ចាបនាឡិំ បិដ្ឋិយំ សន្នយ្ហិត្វា សន្ធិយុត្តមេណ្ឌកមហាធនុំ អាទាយ បវាឡវណ្ណំ ជិយំ អារោបេត្វា ឧណ្ហីសំ សីសេ បដិមុញ្ចិត្វា តិខិណខុរប្បំ នខេហិ បរិវត្តយមានោ សាណិំ ទ្វិធា កត្វា បថវិំ ផាលេត្វា អលង្កតនាគកុមារោ វិយ និក្ខមិត្វា សរខិបនដ្ឋានំ គន្ត្វា ខុរប្បំ សន្នយ្ហិត្វា រាជានំ អាហ – “កិំ, មហារាជ, ឯតំ អម្ពបិណ្ឌិំ ឧទ្ធំ អារោហនកណ្ឌេន បាតេមិ, ឧទាហុ អធោ ឱរោហនកណ្ឌេនា”តិ។ “តាត, ពហូ មយា អារោហនកណ្ឌេន បាតេន្តា ទិដ្ឋបុព្ពា, ឱរោហនកណ្ឌេន បន បាតេន្តា មយា ន ទិដ្ឋបុព្ពា, ឱរោហនកណ្ឌេន បាតេហី”តិ។ “មហារាជ, ឥទំ កណ្ឌំ ទូរំ អារោហិស្សតិ, យាវ ចាតុម្មហារាជិកភវនំ, តាវ គន្ត្វា សយមេវ ឱរោហិស្សតិ, យាវស្ស ឱរោហនំ, តាវ តុម្ហេហិ អធិវាសេតុំ វដ្ដតី”តិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

អថ នំ បុន អាហ – “មហារាជ, ឥទំ កណ្ឌំ បន អារោហមានំ អម្ពបិណ្ឌិវណ្ដំ យាវមជ្ឈកន្តមានំ អារោហិស្សតិ, ឱរោហមានំ កេសគ្គមត្តម្បិ ឱរតោ វា ឧទ្ធតោ វា អគន្ត្វា ឧជុកមេវ បតិត្វា អម្ពបិណ្ឌិំ គហេត្វា ឱតរិស្សតិ, បស្ស, មហារាជា”តិ វេគំ ជនេត្វា កណ្ឌំ ខិបិ។ តំ កណ្ឌំ អម្ពបិណ្ឌិវណ្ដំ យាវមជ្ឈកន្តមានំ អភិរុហិ។ បោធិសត្តោ “ឥទានិ តំ កណ្ឌំ យាវ ចាតុម្មហារាជិកភវនំ គតំ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា បឋមំ ខិត្តកណ្ឌតោ អធិកតរំ វេគំ ជនេត្វា អញ្ញំ កណ្ឌំ ខិបិ, តំ គន្ត្វា បុរិមកណ្ឌបុង្ខេ បហរិត្វា និវត្តិត្វា សយំ តាវតិំសភវនំ អភិរុហិ។ តត្ថ នំ ទេវតា អគ្គហេសុំ, និវត្តកណ្ឌស្ស វាតច្ឆិន្នសទ្ទោ អសនិសទ្ទោ វិយ អហោសិ។ មហាជនេន “កិំ ឯសោ សទ្ទោ”តិ វុត្តេ បោធិសត្តោ “និវត្តកណ្ឌស្ស សទ្ទោ”តិ វត្វា អត្តនោ អត្តនោ សរីរេ កណ្ឌស្ស បតនភយេន ភីតតសិតំ មហាជនំ “មា ភាយិត្ថា”តិ សមស្សាសេត្វា “កណ្ឌស្ស ភូមិយំ បតិតុំ ន ទស្សាមី”តិ អាហ។ កណ្ឌំ ឱតរមានំ កេសគ្គមត្តម្បិ ឱរតោ វា ឧទ្ធតោ វា អគន្ត្វា ឧជុកមេវ

បតិត្វា អម្ពបិណ្ឌិំ ឆិន្ទិ។ ពោធិសត្តោ អម្ពបិណ្ឌិយា ច កណ្ឌស្ស ច ភូមិយំ បតិតុំ អទត្វា អាកាសេយេវ សម្បដិច្ឆិត្វា ឯកេន ហត្ថេន អម្ពបិណ្ឌិំ, ឯកេន ហត្ថេន កណ្ឌំ អគ្គហេសិ។ មហាជនោ តំ អច្ឆរិយំ ទិស្វា “ន នោ ឯវរូបំ ទិដ្ឋបុព្ព”ន្តិ មហាបុរិសំ បសំសតិ ថុនតិ អប្ផោដេតិ អង្គុលិយោ វិធុនតិ, ចេលុក្ខេបសហស្សានិ បវត្តេតិ។ រាជបរិសាយ តុដ្ឋបហដ្ឋាយ ពោធិសត្តស្ស ទិន្នធនំ កោដិមត្តំ អហោសិ។ រាជាបិស្ស ធនវស្សំ វស្សេន្តោ វិយ ពហុំ ធនំ មហន្តញ្ច យសំ អទាសិ។

ឯវំ ពោធិសត្តេ តេន រញ្ញា សក្កតេ គរុកតេ តត្ថ វសន្តេ “អសទិសកុមារោ កិរ ពារាណសិយំ នត្ថី”តិ សត្ត រាជានោ អាគន្ត្វា ពារាណសិនគរំ បរិវារេត្វា “រជ្ជំ វា ទេតុ យុទ្ធំ វា”តិ រញ្ញោ បណ្ណំ បេសេសុំ។ រាជា មរណភយភីតោ “កហំ មេ ភាតា វសតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ឯកំ សាមន្តរាជានំ ឧបដ្ឋហតី”តិ សុត្វា “មម ភាតិកេ អនាគច្ឆន្តេ មយ្ហំ ជីវិតំ នត្ថិ, គច្ឆថ តស្ស មម វចនេន បាទេ វន្ទិត្វា ខមាបេត្វា គហេត្វា អាគច្ឆថា”តិ ទូតេ បាហេសិ។ តេ គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ ពោធិសត្តោ តំ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា ពារាណសិំ បច្ចាគន្ត្វា រាជានំ “មា ភាយី”តិ សមស្សាសេត្វា កណ្ឌេ អក្ខរានិ ឆិន្ទិត្វា “អហំ អសទិសកុមារោ អាគតោ, អញ្ញំ ឯកកណ្ឌំ ខិបន្តោ សព្ពេសំ វោ ជីវិតំ ហរិស្សាមិ, ជីវិតេន អត្ថិកា បលាយន្តូ”តិ អដ្ដាលកេ ឋត្វា សត្តន្នំ រាជូនំ ភុញ្ជន្តានំ កញ្ចនបាតិមកុលមត្ថកេ កណ្ឌំ បាតេសិ។ តេ អក្ខរានិ ទិស្វា មរណភយតជ្ជិតា សព្ពេវ បលាយិំសុ។ ឯវំ មហាសត្តោ មក្ខិកាយ បិវនមត្តម្បិ លោហិតំ អនុប្បាទេត្វា សត្ត រាជានោ បលាបេត្វា កនិដ្ឋភាតរំ ឱលោកេត្វា កាមេ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ជីវិតបរិយោសានេ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, អសទិសកុមារោ សត្ត រាជានោ បលាបេត្វា វិជិតសង្គាមោ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិតោ”តិ អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អវោច –

៩១។

“ធនុគ្គហោ អសទិសោ, រាជបុត្តោ មហព្ពលោ;

ទូរេបាតី អក្ខណវេធី, មហាកាយប្បទាលនោ។

៩២។

“សព្ពាមិត្តេ រណំ កត្វា, ន ច កញ្ចិ វិហេឋយិ;

ភាតរំ សោត្ថិំ កត្វាន, សំយមំ អជ្ឈុបាគមី”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩈᨴᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨶᩣᨾᩮᨶᩮᩅ, ᨻᩃᩅᩦᩁᩥᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᩉᩥᨷᩥ ᩋᩈᨴᩥᩈᩮᩣᩅ᪨ ᨾᩉᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᨻᩃᩮᨶᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨻᩃᩮᨶᨷᩥ ᨾᩉᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣ᪨ ᨴᩪᩁᩮᨷᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨽᩅᨶᩣ ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨽᩅᨶᩣ ᨧ ᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᩮᩈᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨴᩪᩁᩮᨷᩣᨲᩦ᪨ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᩅᩮᨵᩦᨲᩥ ᩋᩅᩥᩁᩣᨵᩥᨲᩅᩮᨵᩦ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩ, ᨿᩣᩅ ᩑᨠᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩁᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨲᩮᨶᩣᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮ ᩅᩣᩁᩮ ᨠᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᩅᩮᨵᩦ᪨ ᨾᩉᩣᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᨴᩣᩃᨶᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩣᨿᩮ ᨷᨴᩣᩃᩮᨲᩥ᪨ ᨧᨾ᩠ᨾᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨴᩣᩁᩩᨠᩣᨿᩮᩣ, ᩃᩮᩣᩉᨠᩣᨿᩮᩣ, ᩋᨿᩮᩣᨠᩣᨿᩮᩣ, ᩅᩣᩃᩥᨠᨠᩣᨿᩮᩣ, ᩏᨴᨠᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨹᩃᨠᨠᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨾᩉᩣᨠᩣᨿᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧᨾ᩠ᨾᨠᩣᨿᨷᨴᩣᩃᨠᩣ ᨾᩉᩥᩴᩈᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩉᩥᩴᩈᨧᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᨷᨴᩁᩴ, ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᩋᩈᨶᨷᨴᩁᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨹᩃᨠᩈᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᨲᨾ᩠ᨻᩃᩮᩣᩉᨷᨭ᩠ᨭᩴ, ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᩋᨿᨷᨭ᩠ᨭᩴ᪨ ᩅᩣᩃᩥᨠᩈᨠᨭᩔ ᨷᨴᩁᩈᨠᨭᩔ ᨷᩃᩣᩃᩈᨠᨭᩔ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩮᨽᩣᨣᩮᨶ ᩋᨲᩥᨷᩣᨲᩮᨲᩥ, ᨷᨠᨲᩥᨿᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᨧᨲᩩᩏᩈᨽᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨳᩃᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩏᩈᨽᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᨾᩉᩣᨠᩣᨿᩣᨶᩴ ᨷᨴᩣᩃᨶᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᨴᩣᩃᨶᩮᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ᪨ ᩁᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩣᨩᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨧ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩉᩮᨮᨿᩦᨲᩥ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᩈᩥ᪨ ᩋᩅᩥᩉᩮᨮᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨿᩮᩅ ᨷᨶ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᨷᩮᩈᨶᩮᨶᩮᩅ ᩁᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩴᨿᨾᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨷᩣᨣᨾᩦᨲᩥ ᩈᩦᩃᩈᩴᨿᨾᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩏᨷᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩈᨴᩥᩈᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᩈᨴᩥᩈᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨷᨮᨾᩣ᪨

[᪑᪘᪒] ᪒᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᩈᩪᩁᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩉᩥ ᨷᨮᨾᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩴ ᨠᨷᩥᩃᨷᩩᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩥᨠᩴ ᨶᨶ᩠ᨴᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷᩥᩃᨷᩩᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩮᩉᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨠᩣᩃᩮ “ᨶᨶ᩠ᨴᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᩃ᩠ᩃᩥᨡᩥᨲᩮᩉᩥ ᨠᩮᩈᩮᩉᩥ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᩅᨭᩴ ᨡᩮᩣ, ᩋᨿ᩠ᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨩᨶᨷᨴᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨷ᩠ᨷᨱ᩠ᨯᩩᨠᨩᩣᨲᩮᩣ ᨵᨾᨶᩥᩈᨶ᩠ᨳᨲᨣᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩅᩈᨶᨷᩁᩥᩅᩮᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥ, ᨶᨶ᩠ᨴ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩋᨽᩥᩁᨾᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨩᨶᨷᨴᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩥᨿᩣ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨽᩥᩁᨾᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨣᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣᩈᩥ ᨶᨶ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨣᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥ, ᨠᨳᩣᩉᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩋᩉᩴ ᨲᩴ, ᨶᨶ᩠ᨴ, ᨾᨾ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨻᩃᩮᨶ ᨶᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨳᩮᩁᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨫᩣᨾᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᨫᩣᨾᨡᩣᨱᩩᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨠᨱ᩠ᨱᨶᩣᩈᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨫᩣᨾᩃᩮᩣᨾᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨧ᩠ᨨᩅᩥᩴ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨷᩃᩥᨣᩩᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᨷᩃᩩᨭ᩠ᨮᨾᨠ᩠ᨠᨭᩥᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ – “ᨷᩔᩈᩥ, ᨶᨶ᩠ᨴ, ᩑᨲᩴ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“អាយ, ភន្តេ”តិ។ “សុដ្ឋុ បដិគ្គ ពនេរាហិ”តិ។

អថ តំ ពនេហត្វា សដ្ឋិនេឃាឌតិកំ យនោសិលិតលំ, អនោតតត្តទហាទនេឃា សត្ត យហាសនេ, បញ្ច យហាតឌីនេឃា,

សុចណ្ណបព្ពតរឌតបព្ពតយលិបព្ពតបជិយល្លិតំ អនេកសតរាយនោឃ្យាកំ ហិយចត្តបព្ពតញ្ចា ឌនេស្សេត្វា “តាចតិំសកចតំ នេត, តគ្គ, ឌិដ្ឋបុព្ពា”ត្តិ បុច្ឆិត្វា “ត , ឌិដ្ឋបុព្ពំ, ភន្តេ”តិ ចុនេត្ត “ឲហិ, តគ្គ, តាចតិំសកចតំ នេត ឌស្សយិស្សាមី”តិ តត្ថ នេតត្វា បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនេត តិសីឌិ។ សនេក្កា នេឌចរាឌា ក្ខឹសុ នេឌចនេលិនេកស ឌេចសន្លេត្ត សទ្ធិំ អាកន្តា ចត្តិត្វា ឲកយន្តំ តិសីឌិ។ អឌ្ឍតិយនោកាឌិសច្ឆា តស្ស បរិចារិកា បញ្ចសតា កកុដបាឌា នេឌចច្ឆរានេឃាបិ អាកន្តា ចត្តិត្វា ឲកយន្តំ តិសីឌិសុ។ សត្វា អាឃស្មត្តំ តគ្គំ តា បញ្ចសតា អច្ឆរា កិនេលសចនេសត បុគប្បុតំ ឱ្លនេលិកានេបសិ។ “បស្សសិ, តគ្គ, ឥមា កកុដបាឌិតិនេឃា អច្ឆរានេឃា”តិ? “អាយ, ភន្តេ”តិ។ “កាំ ត្ នោ ឲតា នេសាភគ្គិ, ដ្ឋាហុ ឌតបទកល្យាណី”តិ។ “នេសឃ្យថាបិ, ភន្តេ, ឌតបទកល្យាណិំ ដ្ឋបតិឆាយ សា បលុដ្ឋយក្កដី, ឲចនេមច ឥមា ដ្ឋបតិឆាយ ឌតបទកល្យាណី”តិ។ “ឥទានិ កិំ ករិស្សសិ តគ្គា”តិ? “កិំ កម្មំ កត្វា, ភន្តេ, ឥមា អច្ឆរា លភន្តី”តិ? “សមណធម្មំ កត្វា”តិ។ “សនេច នេម, ភន្តេ, ឥមាសំ បដិលាភត្វាយ ភកចា បាដិនេភានេកា នេហាតិ, អហំ សមណធម្មំ ករិស្សាមី”តិ។ “ករោហិ, តគ្គ, អហំ នេត បាដិនេភានេកា”តិ។ ឲចំ នេឆនេរា នេឌចសន្លេស្ស យន្ត្ប តឆាកតំ បាដិនេភាកំ កនេហត្វា “មា, ភន្តេ, អតិបបញ្ចំ ករោថ, ឲថ កច្ឆាម, អហំ សមណធម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ សត្វា តំ អាឌាយ នេឌតចតនេមច បច្ចាកមិ។ នេឆនេរា សមណធម្មំ កាតុំ អារភិ។

សត្វា ធម្មនេសតាបតិំ អាមន្តេត្វា “សារិបុត្ត, មយ្ហំកនិដ្ឋកាតា តគ្គោ តាចតិំសនេឌចនេលិនេក នេឌចសង្ឃស្ស យន្ត្បនេឌចច្ឆរានំ ការណា មំ បាដិនេភាកំ អក្កនេហសី”តិ តស្ស អានិក្លិ។ ឲនេតតុបាដិនេឃត យហានេយាក្កល្លាគនេត្វនេរស្ស យហាកស្សបនេត្វនេរស្ស អត្ថុរុទ្ធនេត្វនេរស្ស ធម្មភណ្ឌាការិកអាតគ្គនេត្វនេរស្សាតិ អសីតិយា យហាសាចកានំ នេឃកុនេឃ្យត ច នេសសភិក្ខូនំ អានិក្លិ។ ធម្មនេសតាបតិ សារិបុត្តនេត្វនេរា តគ្គនេត្វនំ ដ្ឋបសក្កមិត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, អាចុនេសា តគ្គ, តាចតិំសនេឌចនេលិនេក នេឌចសង្ឃស្ស យន្ត្ប‘នេឌចច្ឆរា លភន្តោ សមណធម្មំ ករិស្សាមី’តិ ឌសពលំ បាដិនេភាកំ កណ្ហីតិ ចត្វា “តគ្គ ឲចំ សន្តេ តច ព្រហ្មចរិយចានេសា យាតុកាយសត្តិស្សិនេតា កិនេលសសត្តិស្សិនេតា, តស្ស នេត ឥត្ថីតំ អត្ថាយ សមណធម្មំ ករោន្តស្ស កតិយា កម្មំ ករោន្តេត្ត កម្មការនេកត សទ្ធិំ កិំ តាតាករណ”ត្តិ នេឆទំ លន្ថានេបសិ តិនេត្តជំ អកាសិ។ ឲនេតតុបាដិនេឃត សន្តេពបិ អសីតិយហាសាចកា អចនេសសភិក្ខូ ច តំ អាឃស្មត្តំ តគ្គំ លន្ថាបយិសុ។

នេសា “អឃុត្តំ ចត នេម កត”ត្តិ ហិរិយា ច ឱត្តប្បេត ច ឌីរិយំ ឌឡ្ហំ បក្កណ្ហិត្វា ខិបស្សតំ ចនេឌ្ឍត្វា អរហត្តំ បត្វា សត្វារំ ដ្ឋបសក្កមិត្វា “អហំ, ភន្តេ, ភកចនេតា បដិស្សចំ មុញ្ចាមី”តិ អាហ។ សត្វាបិ “យទា ត្វំ, តគ្គ, អរហត្តំ បនេត្តា, តទានេឃចាហំ បដិស្សចា មុនេត្តា”តិ អាហ។ ឲតយត្ថំ ខិទិត្វា ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋានេបសុំ – “ឃាច ឱចាទក្ខយោ ចាយំ, អាចុនេសា, តគ្គនេត្វនេរា ឲនេកាចានេឌនេតច ហិនេរាត្តប្បំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា សមណធម្មំ កត្វា អរហត្តំ បនេត្តា”តិ។ សត្វា អាកន្តា “កាយ ត្ថ, ភិក្ខនេច, ឲតរហិ កថាយ សត្តិសិត្តា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ តាមា”តិ ចុនេត្ត “ត, ភិក្ខនេច, ឥទានេតច, បុនេព្ពបិ តគ្គោ ឱចាទក្ខយោនេឃចា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីនេត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទនេត្ត រជ្ជំ ការេនេត្ត នេពាធិសនេត្តា ហត្ថាចរិយកុនេល តិព្ពត្តិត្វា ចឃប្បនេត្តា ហត្ថាចរិយសិប្បេ តិប្ផត្តិំ បនេត្តា ឲកំ

ពារាណសិរញ្ញោ សបត្តរាជានំ ឧបដ្ឋាសិ។ សោ តស្ស មង្គលហត្ថិំ សុសិក្ខិតំ កត្វា សិក្ខាបេសិ។ សោ រាជា “ពារាណសិរជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តំ គហេត្វា មង្គលហត្ថិំ អារុយ្ហ មហតិយា សេនាយ ពារាណសិំ គន្ត្វា បរិវារេត្វា “រជ្ជំ វា ទេតុ យុទ្ធំ វា”តិ រញ្ញោ បណ្ណំ បេសេសិ។ ព្រហ្មទត្តោ “យុទ្ធំ ទស្សាមី”តិ បាការទ្វារដ្ដាលកគោបុរេសុ ពលកាយំ អារោហាបេត្វា យុទ្ធំ អទាសិ។ សបត្តរាជា មង្គលហត្ថិំ វម្មេត្វា សយម្បិ វម្មំ បដិមុញ្ចិត្វា ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ តិខិណំ អង្កុសំ អាទាយ “នគរំ ភិន្ទិត្វា បច្ចាមិត្តំ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា រជ្ជំ ហត្ថគតំ ករិស្សាមី”តិ ហត្ថិំ នគរាភិមុខំ បេសេសិ។ សោ ឧណ្ហកលលានិ ចេវ យន្តបាសាណេ ច នានប្បការានិ ច បហរណានិ ខិបន្តេ ទិស្វា មរណភយភីតោ ឧបសង្កមិតុំ អសក្កោន្តោ បដិក្កមិ។ អថ នំ ហត្ថាចរិយោ ឧបសង្កមិត្វា “តាត, ត្វំ សូរោ សង្គាមាវចរោ, ឯវរូបេ ឋានេ បដិក្កមនំ នាម តវ អននុច្ឆវិក”ន្តិ វត្វា ហត្ថិំ ឱវទន្តោ ឥមា គាថា អវោច –

៦២។

“សង្គាមាវចរោ សូរោ, ពលវា ឥតិ វិស្សុតោ;

កិំ នុ តោរណមាសជ្ជ, បដិក្កមសិ កុញ្ជរ។

៦៣។

“ឱមទ្ទ ខិប្បំ បលិឃំ, ឯសិកានិ ច អព្ពហ;

តោរណានិ ច មទ្ទិត្វា, ខិប្បំ បវិស កុញ្ជរា”តិ។

តត្ថ ពលវា ឥតិ វិស្សុតោតិ, តាត, ត្វំ បច្ចត្ថសម្បហារំ សង្គាមំ មទ្ទិត្វា អជ្ឈោត្ថរណតោ សង្គាមាវចរោ, ថិរហទយតាយ សូរោ, ថាមសម្បត្តិយា ពលវាតិ ឯវំ វិស្សុតោ បញ្ញាតោ បាកដោ។ តោរណមាសជ្ជាតិ នគរទ្វារសង្ខាតំ តោរណំ បត្វា។ បដិក្កមសីតិ កិំ នុ ខោ ឱសក្កសិ, កេន ការណេន និវត្តសីតិ វទតិ។ ឱមទ្ទាតិ អវមទ្ទ អធោ បាតយ។ ឯសិកានិ ច អព្ពហាតិ នគរទ្វារេ សោឡសរតនំ អដ្ឋរតនំ ភូមិយំ បវេសេត្វា និខាតា ឯសិកត្ថម្ភា ហោន្តិ, តេ ខិប្បំ ឧទ្ធរ លុញ្ចាហីតិ អាណាបេតិ។ តោរណានិ ច មទ្ទិត្វាតិ នគរទ្វារស្ស បិដ្ឋសង្ឃាតេ មទ្ទិត្វា។ ខិប្បំ បវិសាតិ សីឃំ នគរំ បវិស។ កុញ្ជរាតិ នាគំ អាលបតិ។

តំ សុត្វា នាគោ ពោធិសត្តស្ស ឯកោវាទេនេវ និវត្តិត្វា ឯសិកត្ថម្ភេ សោណ្ឌាយ បលិវេឋេត្វា អហិច្ឆត្តកានិ វិយ លុញ្ចិត្វា តោរណំ មទ្ទិត្វា បលិឃំ ឱតារេត្វា នគរទ្វារំ ភិន្ទិត្វា នគរំ បវិសិត្វា រជ្ជំ គហេត្វា អទាសិ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ ᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩘᨣᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪁᪈᪃] ᪃᪨ ᩅᩣᩃᩮᩣᨴᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᩣᩃᩮᩣᨴᨠᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩁᩈᩴ ᨶᩥᩉᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᩅᩥᨥᩣᩈᩣᨴᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣᩅ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨠᩮᨧᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ, ᨠᩮᨧᩥ ᩈᨠᨴᩣᨣᩣᨾᩥᨶᩮᩣ, ᨠᩮᨧᩥ ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩥᨶᩮᩣ, ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣᩅ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᨴᨶ᩠ᨲᨠᨭ᩠ᨮᨾᩩᨡᩮᩣᨴᨠᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩣᨿᨠᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᨧᩪᩊᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣ ᩅᩥᨥᩣᩈᩣᨴᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩁᩣᩈᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨧᩥᩁᩅᨲᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨴᩦᨲᩦᩁᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩃ᩠ᩃᨿᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨶᩥᨣ᩠ᨥᩮᩣᩈᩣ ᨸᨭᩥᩈᩃ᩠ᩃᩣᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨥᩣᩈᩣᨴᩣᨶᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩑᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᨳᩮᩁᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᨥᩣᩈᩣᨴᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩍᨾᩮ ᩅᩥᨥᩣᩈᩣᨴᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩅᩥᨥᩣᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᩍᨾᩮᨸᩥ ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ ᨶ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩑᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ “ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᨸᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩮ ᨠᨸ᩠ᨸᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᨿᩣ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨾᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩣ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩃ᩠ᩃᩁᩈᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᨸᩣᨶᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩣᨶᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩈᩣᩃᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᨸᩦᨲᩣᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩁᩈᩴ ᨻᩉᩩᨠᩈᨭᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ “ᩍᨴᩴ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨴᨠᩮᨶ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨠᨧᩥᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣᩉᩥ ᨸᩁᩥᩔᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᩮ ᨣᨴᩕᨽᩣ ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩣᨶᩴ ᨶᩥᩅᩣᨸᩴ ᩅᩉᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨣᨴᩕᨽᩣ ᨠᩈᨭᩮᩣᨴᨠᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩅᩥᨧᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩉᩣᩅᩣᨲᨸᩣᨶᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨾᩦᨸᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᩔ, ᩍᨾᩮ ᨣᨴᩕᨽᩣ ᨠᩈᨭᩮᩣᨴᨠᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᨠᩩᩃᩮ ᨩᩣᨲᩈᩥᨶ᩠ᨵᩅᩣ ᨸᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᨸᩣᨶᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩔᨴ᩠ᨴᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩥᩃᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪆᪅᪨

“ᩅᩣᩃᩮᩣᨴᨠᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩁᩈᩴ ᨶᩥᩉᩦᨶᩴ, ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨴᩮᩣ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᨣᨴᩕᨽᩣᨶᩴ;

ឥមញ្ច បិត្វាន រសំ បណីតំ, មទោ ន សញ្ជាយតិ សិន្ធវាន”ន្តិ។

តត្ថ វាលោទកន្តិ យេកដិវាលេហិ បរិស្សាវិតោទកំ “វាលុទក”ន្តិបិ បាឋោ។ និហីនន្តិ និហីនរសភាវេន និហីនំ។ ន សញ្ជាយតីតិ សិន្ធវានំ មទោ ន ជាយតិ, កិំ នុ ខោ ការណន្តិ បុច្ឆិ។

អថស្ស ការណំ អាចិក្ខន្តោ ពោធិសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៦៦.

“អប្បំ បិវិត្វាន និហីនជច្ចោ, សោ មជ្ជតី តេន ជនិន្ទ បុដ្ឋោ;

ធោរយ្ហសីលី ច កុលម្ហិ ជាតោ, ន មជ្ជតី អគ្គរសំ បិវិត្វា”តិ។

តត្ថ តេន ជនិន្ទ បុដ្ឋោតិ ជនិន្ទ មហារាជ សោ និហីនជច្ចោ, តេន និហីនជច្ចភាវេន បុដ្ឋោ មជ្ជតិ បមជ្ជតិ។ ធោរយ្ហសីលីតិ ធោរយ្ហសីលោ ធុរវហនកអាចារេន សំយុត្តោ ជាតិសិន្ធវោ។ អគ្គរសន្តិ សព្ពបឋមំ គហិតំ មុទ្ទិការសំ បិវិត្វាបិ ន មជ្ជតិ។

រាជា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា គទ្រភេ រាជកុលា នីហរាបេត្វា តស្សេវ វឡវាយ ជាតេ អាជានីយេ បុត្តានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បញ្ចសតា គទ្រភា ឥមេ វិឃាសាទា អហេសុំ, បញ្ចសតា សិន្ធវា ឥមេ ឧបសមកា, រាជា អានន្ទោ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វាលោទកជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១៨៤] ៤. គិរិទត្តជាតកវណ្ណនា

ទូសិតោគិរិទត្តេនាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ឯកំ វិបក្ខសេវិំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា មហិឡាមុខជាតកេ (ជា. ១.១.២៦) កថិតមេវ។ សត្ថា បន “ន, ភិក្ខវេ, អយំ ភិក្ខុ ឥទានេវ វិបក្ខសេវី, បុព្ពេបិ វិបក្ខសេវកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ສາມຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ຕທາ ເພາຘິສເຕ຺ຕາ ອມຈ຺ຈກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສເກາ ອເຫາສິ. ຣເຎ຺ຎາ ປນ ປຓ຺ເຑາ ນາມ ມງ຺ຄລເສ຺ສາ, ຕສ຺ສ ຄິຣິທເຕ຺ຕາ ນາມ ອສ຺ສພເນ຺ຘາ, ເສາ ຂເຎ຺ຊາ ອເຫາສິ. ອເສ຺ສາ ມຸຂຣເຊ຺ຊເກ ຄເຫຕ຺ວາ ຕໍ ປຸຣເຕາ ປຸຣເຕາ ຄຈ຺ຈນ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ "ອຍໍ ມໍ ສິກ຺ຂາເປຕີ"ຕິ ສເຎ຺ຎາຍ ຕສ຺ສ ອນຸສິກ຺ຂເນ຺ຕາ ຂເຎ຺ຊາ ອເຫາສິ. ຕສ຺ສ ອສ຺ສສ຺ສ ຂຎ຺ຊກາຣໍ ຣເຎ຺ຎາ ອາເຣາເຈສຸໍ, ຣາຊາ ເວເຊ຺ຊ ເປເສສິ. ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອສ຺ສສ຺ສ ສຣີເຣ ເຣາຄໍ ອປສ຺ສນ຺ຕາ "ເຣາຄມສ຺ສ ນ ປສ຺ສາມາ"ຕິ ຣເຎ຺ຎາ ກຖຍິໍສຸ. ຣາຊາ ເພາຘິສຕ຺ຕໍ ເປເສສິ – "ຄຈ຺ຈ ສມ຺ມ, ເອຕ຺ຖ ກາຣຓໍ ຊານາຫີ"ຕິ. ເສາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຂຎ຺ຊອສ຺ສພນ຺ຘສໍສເຄ຺ຄນ ຕສ຺ສ ຂຎ຺ຊຠາວກາຣຓໍ ຎຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ຕມຕ຺ຖໍ ອາເຣາເຈຕ຺ວາ "ສໍສຄ຺ຄເທາເສນ ນາມ ເອຕໍ ເຫາຕີ"ຕິ ທເສ຺ສເນ຺ຕາ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –-

໖໗.

"ທູສິເຕາ ຄິຣິທເຕ຺ຕນ, ຫເຍາ ສາມສ຺ສ ປຓ຺ເຑາ;

ເປາຣາຓໍ ປກຕິໍ ຫິຕ຺ວາ, ຕເສ຺ສວານຸວິຘິຍ຺ຍຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຫເຍາ ສາມສ຺ສາຕິ ສາມສ຺ສ ຣເຎ຺ຎາ ມງ຺ຄລເສ຺ສາ. ເປາຣາຓໍ ປກຕິໍ ຫິຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ຕເນາ ເປາຣາຓປກຕິໍ ສິງ຺ຄາຣກາຣໍ ປຫາຍ. ອນຸວິຘິຍ຺ຍຕີຕິ ອນຸສິກ຺ຂຕີ.

ອຖ ນໍ ຣາຊາ "ອິທານິ ສມ຺ມ ກິໍ ກຕ຺ຕພ຺ພ"ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ເພາຘິສເຕ຺ຕາ "ສຸທ຺ຘໍ ອສ຺ສພນ຺ຘໍ ລພິຕ຺ວາ ຍຖາ ເປາຣາເຓາ ຠວິສ຺ສຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໖໘.

"ສເຈ ຈ ຕນຸເຊາ ເປາເສາ, ສິງ຺ຄາຣາກາຣກປ຺ປິເຕາ;

ອານເນ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວານ, ມຓ຺ຑເລ ປຣິຘາວເຍ;

ຂິປ຺ປເມວ ປຫນ຺ຕ຺ວານ, ຕເສ຺ສວານຸວິຘິຍ຺ຍຕີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕນຸເຊາຕິ ຕສ຺ສ ອນຸເຊາ ອນຸຣູປໍ ຊາເຕາ ຫິ ອນຸເຊາ, ຕສ຺ສ ອນຸເຊາ ຕນຸເຊາ. ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ – ສເຈ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ຕສ຺ສ ສິງ຺ຄາຣສ຺ສ ອາຈາຣສມ຺ປນ຺ນສ຺ສ ອສ຺ສສ຺ສ ອນຸຣູປໍ ຊາເຕາ ສິງ຺ຄາເຣາ ອາຈາຣສມ຺ປເນ຺ນາ ເປາເສາ ສິງ຺ຄາຣາກາຣກປ຺ປິເຕາຕິ ສິງ຺ຄາເຣນ ສຸນ຺ທເຣນ

អាការេន កប្បិតកេសមស្សុំ តំ អស្សំ អាននេ គហេត្វា អស្សមណ្ឌលេ បរិវត្តេយ្យ, ខិប្បមេវេស តំ ខញ្ជភាវំ បហាយ “អយំ សិខរោ អាចារសម្បន្នោ អស្សគោបកោ យំ សិក្ខាបេតី”តិ សញ្ញាយ ខិប្បមេវ តស្ស អនុវិធិយ្យតិ អនុសិក្ខិស្សតិ, បកតិភាវេយេវ ឋស្សតីតិ ញត្វា។ រាជា តថា ការេសិ, អស្សោ បកតិភាវេ បតិដ្ឋាសិ។ រាជា “តិរច្ឆានានម្បិ នាម អាសយំ ជានិស្សតី”តិ តុដ្ឋចិត្តោ ពោធិសត្តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា គិរិទត្តោ ទេវទត្តោ អហោសិ, អស្សោ វិបក្ខសេវកោ ភិក្ខុ, រាជា អានន្ទោ, អមច្ចបណ្ឌិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

គិរិទត្តជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៨៥] ៥. អនភិរតិជាតកវណ្ណនា

យថោទកេ អាវិលេ អប្បសន្នេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណកុមារំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ ឯកោ ព្រាហ្មណកុមារោ តិណ្ណំ វេទានំ បារគូ ពហូ ខត្តិយកុមារេ ច ព្រាហ្មណកុមារេ ច មន្តេ វាចេសិ។ សោ អបរភាគេ ឃរាវាសំ សណ្ឋបេត្វា វត្ថាលង្ការទាសទាសិខេត្តវត្ថុគោមហិំសបុត្តទារាទីនំ អត្ថាយ ចិន្តយមានោ រាគទោសមោហវសិកោ ហុត្វា អាវិលចិត្តោ អហោសិ, មន្តេ បដិបាដិយា បរិវត្តេតុំ នាសក្ខិ, ឋានតោ ចិតោ ច មន្តា ន បដិភំសុ។ សោ ឯកទិវសំ ពហុំ គន្ធមាលំ គហេត្វា ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ បូជេត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា “កិំ, មាណវ, មន្តេ វាចេសិ, បគុណា តេ មន្តា”តិ បុច្ឆិ។ “បុព្ពេ មេ, ភន្តេ, មន្តា បគុណា អហេសុំ, ឃរាវាសស្ស បន គហិតកាលតោ បដ្ឋាយ ចិត្តំ មេ អាវិលំ ជាតំ, តេន មេ មន្តា ន បគុណា”តិ។ អថ នំ សត្ថា “ន ខោ, មាណវ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តេ ចិត្តស្ស អនាវិលកាលេ តវ មន្តា បគុណា អហេសុំ, រាគាទីហិ បន អាវិលកាលេ តវ មន្តា ន បដិភំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ មន្តេ ឧគ្គណ្ហិត្វា ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា ពារាណសិយំ ពហូ ខត្តិយកុមារេ ច ព្រាហ្មណកុមារេ ច មន្តេ វាចេសិ។ តស្ស សន្តិកេ ឯកោ ព្រាហ្មណមាណវោ តយោ វេទេ បគុណេ អកាសិ, ឯកបទេបិ និក្កង្ខោ បិដ្ឋិអាចរិយោ ហុត្វា មន្តេ វាចេសិ។ សោ អបរេន សមយេន ឃរាវាសំ គហេត្វា ឃរាវាសចិន្តាយ អាវិលចិត្តោ មន្តេ បរិវត្តេតុំ នាសក្ខិ។ អថ នំ អាចរិយោ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតំ “កិំ, មាណវ, បគុណា តេ មន្តា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឃរាវាសគហិតកាលតោ បដ្ឋាយ មេ ចិត្តំ អាវិលំ ជាតំ, មន្តេ បរិវត្តេតុំ ន សក្កោមី”តិ វុត្តេ “តាត, អាវិលេ ចិត្តម្បិ បគុណាបិ មន្តា ន បដិភន្តិ, អនាវិលេ បន ចិត្តេ អប្បដិភានំ នាម នត្ថី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អាហ –

“ឃរទោគរក អាចិរលេ អប្បរទត្ត, ត បស្សតិ សិប្បិកសម្ពុកញ្ចា;

សក្ខរំ ចាលុកំ យច្ឆក្ខុម្ពំ, ខុចំ អាចិលយិត្រីរត្ត;

ត រសា បស្សតិ អត្តូគត្តំ បរត្តំ៉

លិ០៉

“ឃរទោគរក អរច្ឆ ចិប្បរទត្ត, រសា បស្សតិ សិប្បិកសម្ពុកញ្ចា;

សក្ខរំ ចាលុកំ យច្ឆក្ខុម្ពំ, ខុចំ អតាចិលយិត្រីរត្ត;

រសា បស្សតិ អត្តូគត្តំ បរត្ត”ន្តិ៉

តត្ថ អាចិរលេតិ កក្ខុយាលុញ្ញុកេតោ៉ អប្បរទត្តតិ តារឃច អាចិលតាឃ អចិប្បរទត្តា៉ សិប្បិកសម្ពុកញ្ចាតិ សិប្បិកញ្ចា សម្ពុកញ្ចា៉ យច្ឆក្ខុម្ពន្តិ យច្ឆឈដំ៉ ខុចំ អាចិលយីត្រិ ខុចរយច រាកាឌីហិ អាចិរលេ ចិរត្តេ៉ អត្តូគត្តំ បរត្តន្តិ រតច អត្តូគត្តំ ត បរត្តំ បស្សតីតិ អរត្ថេ៉ រសា បស្សតីតិ ខុចរយច អតាចិរលេ ចិរត្តេ រសា បុរិរសា អត្តូគត្តំ បរត្តញ្ចា បស្សតីតិ៉

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធារេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ទ្រាហ្មណកុមារោ រសាតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ៉ “តទា មាណរចា អយរមវ មាណរចា អរហោសិ, អាចរិយោ បត អហរមវ អរហោសិ”ន្តិ៉

អតកិរតិជាតកចណ្ណនា បញ្ចមា៉

[១ប័៩] ៩៉ ឧឌិចាហតជាតកចណ្ណនា

ចណ្ណាភូរសុបេតោតិ ឥទំ សត្ថា រចឡុចរត ចិហរត្តោ ចិបក្ខរសចិ កិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ៉ ចត្ថុ រហដ្ឋា កថិតរមវ៉ សត្ថា បត “កិក្ខុរច, អសារុសន្តិចារសា តាយ បរិរបិ អតត្តកររា, តត្ថ មត្យុស្សក្ខតាតំ តាច បិបសន្តិចារស្ស អតត្តករតាឃ កិំ ចត្តត្ថំ, បុរត្ថ បត អសារេតត អយស្សរេត តិម្ពរុរក្ខត សច្ឆិ សន្តិចារមាកម្ម យស្សររសា ជិត្តរសបជិការកា អរចតរតា អម្ពរុរក្ខាបិ អយស្សរា តិត្តរកា ជាតោ”តិ ចត្វា

អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ កាសិរដ្ឋេ ចត្តារោ ភាតរោ ព្រាហ្មណា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តបទេសេ បដិបាដិយា បណ្ណសាលា កត្វា វាសំ កប្បេសុំ។ តេសំ ជេដ្ឋកភាតា កាលំ កត្វា សក្កត្តំ បាបុណិ។ សោ តំ ការណំ ញត្វា អន្តរន្តរា សត្តដ្ឋទិវសច្ចយេន តេសំ ឧបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ ឯកទិវសំ ជេដ្ឋកតាបសំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា – “ភន្តេ, កេន តេ អត្ថោ”តិ បុច្ឆិ។ បណ្ឌុរោគោ តាបសោ “អគ្គិនា មេ អត្ថោ”តិ អាហ។ សោ តំ សុត្វា តស្ស វាសិផរសុំ អទាសិ។ វាសិផរសុកោ នាម ទណ្ឌេ បវេសនវសេន វាសិបិ ហោតិ ផរសុបិ។ តាបសោ “កោ មេ ឥមំ អាទាយ ទារូនិ អាហរិស្សតី”តិ អាហ។ អថ នំ សក្កោ ឯវមាហ – “យទា តេ, ភន្តេ, ទារូហិ អត្ថោ, ឥមំ ផរសុំ ហត្ថេន បហរិត្វា ‘ទារូនិ មេ អាហរិត្វា អគ្គិំ ករោហី’តិ វទេយ្យាសិ, ទារូនិ អាហរិត្វា អគ្គិំ កត្វា ទស្សតី”តិ។ តស្ស វាសិផរសុំ ទត្វា ទុតិយម្បិ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, កេន តេ អត្ថោ”តិ បុច្ឆិ។ តស្ស បណ្ណសាលាយ ហត្ថិមគ្គោ ហោតិ, សោ ហត្ថីហិ ឧបទ្ទុតោ “ហត្ថីនំ មេ វសេន ទុក្ខំ ឧប្បជ្ជតិ, តេ បលាបេហី”តិ អាហ។ សក្កោ តស្ស ឯកំ ភេរិំ ឧបនាមេត្វា “ភន្តេ, ឥមស្មិំ តលេ បហដេ តុម្ហាកំ បច្ចាមិត្តា បលាយិស្សន្តិ, ឥមស្មិំ តលេ បហដេ មេត្តចិត្តា ហុត្វា ចតុរង្គិនិយា សេនាយ បរិវារេស្សន្តី”តិ វត្វា តំ ភេរិំ ទត្វា កនិដ្ឋស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ភន្តេ, កេន តេ អត្ថោ”តិ បុច្ឆិ។ សោបិ បណ្ឌុរោគធាតុកោវ, តស្មា “ទធិនា មេ អត្ថោ”តិ អាហ។ សក្កោ តស្ស ឯកំ ទធិឃដំ ទត្វា “សចេ តុម្ហេ ឥច្ឆមានា ឥមំ អាសិញ្ចេយ្យាថ, មហានទី ហុត្វា មហោឃំ បវត្តេត្វា តុម្ហាកំ រជ្ជំ គហេត្វា ទាតុំ សមត្ថោបិ ភវិស្សតី”តិ វត្វា បក្កាមិ។ តតោ បដ្ឋាយ វាសិផរសុកោ ជេដ្ឋភាតិកស្ស អគ្គិំ ករោតិ, ឥតរេន ភេរិតលេ បហដេ ហត្ថី បលាយន្តិ, កនិដ្ឋោ ទធិំ បរិភុញ្ជតិ។

តស្មិំ កាលេ ឯកោ សូករោ ឯកស្មិំ បុរាណគាមដ្ឋានេ ចរន្តោ អានុភាវសម្បន្នំ ឯកំ មណិក្ខន្ធំ អទ្ទស។ សោ តំ មណិក្ខន្ធំ មុខេន ឌំសិត្វា តស្សានុភាវេន អាកាសេ ឧប្បតិត្វា សមុទ្ទស្ស មជ្ឈេ ឯកំ ទីបកំ គន្ត្វា “ឯត្ថ ទានិ មយា វសិតុំ វដ្ដតី”តិ ឱតរិត្វា ផាសុកដ្ឋានេ ឯកស្ស ឧទុម្ពររុក្ខស្ស ហេដ្ឋា វាសំ កប្បេសិ។ សោ ឯកទិវសំ តស្មិំ រុក្ខមូលេ មណិក្ខន្ធំ បុរតោ ឋបេត្វា និទ្ទំ ឱក្កមិ។ អថេកោ កាសិរដ្ឋវាសី មនុស្សោ “និរុបការោ ឯស អម្ហាក”ន្តិ មាតាបិតូហិ គេហា និក្កឌ្ឍិតោ ឯកំ បដ្ដនគាមំ គន្ត្វា នាវិកានំ កម្មករោ ហុត្វា នាវំ អារុយ្ហ សមុទ្ទមជ្ឈេ ភិន្នាយ នាវាយ ផលកេ និបន្នោ តំ ទីបកំ បត្វា ផលាផលានិ បរិយេសន្តោ តំ សូករំ និទ្ទាយន្តំ ទិស្វា សណិកំ គន្ត្វា មណិក្ខន្ធំ គហេត្វា តស្ស អានុភាវេន អាកាសេ ឧប្បតិត្វា ឧទុម្ពររុក្ខេ និសីទិត្វា ចិន្តេសិ – “អយំ សូករោ ឥមស្ស មណិក្ខន្ធស្ស អានុភាវេន អាកាសចារិកោ ហុត្វា ឥធ វសតិ មញ្ញេ, មយា បឋមមេវ ឥមំ សូករំ មារេត្វា មំសំ ខាទិត្វា បច្ឆា គន្តុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ ឯកំ ទណ្ឌកំ ភញ្ជិត្វា តស្ស សីសេ បាតេសិ។ សូករោ បពុជ្ឈិត្វា មណិំ អបស្សន្តោ ឥតោ ចិតោ ច កម្បមានោ វិធាវតិ, រុក្ខេ និសិន្នបុរិសោ ហសិ។ សូករោ ឱលោកេន្តោ តំ ទិស្វា តំ រុក្ខំ សីសេន បហរិត្វា តត្ថេវ មតោ។

សោ បុរិសោ ឱតរិត្វា អគ្គិំ កត្វា តស្ស មំសំ បចិត្វា ខាទិត្វា អាកាសេ ឧប្បតិត្វា ហិមវន្តមត្ថកេន គច្ឆន្តោ អស្សមបទំ ទិស្វា ជេដ្ឋភាតិកស្ស តាបសស្ស អស្សមេ ឱតរិត្វា ទ្វីហតីហំ វសិត្វា តាបសស្ស វត្តបដិវត្តំ អកាសិ, វាសិផរសុកស្ស អានុភាវញ្ច បស្សិ។ សោ “ឥមំ មយា គហេតុំ វដ្ដតី”តិ មណិក្ខន្ធស្ស អានុភាវំ តាបសស្ស ទស្សេត្វា “ភន្តេ, ឥមំ មណិំ គហេត្វា វាសិផរសុំ ទេថា”តិ អាហ។

តាបសោ អាកាសេន ចរិត្យការេយា តំ គហេត្វា ចាឋិចទរុកំ អគាសិ។ សោ តំ គហេត្វា ទោកំ គន្ត្វា ចាឋិចទរុកំ បហរិត្វា “ចាឋិចទរុក តាបសស្ស សីសំ ឆិន្ទិត្វា យលិក្ខត្តិ ទេយ អាហរា”តិ អាហ។ សោ គន្ត្វា តាបសស្ស សីសំ ឆិន្ទិត្វា យលិក្ខត្តិ អាហរិ។ សោ ចាឋិចទរុកំ បដិច្ឆន្នដ្ឋានេ ឋបេត្វា យន្ត្រយតាបសស្ស សត្តិកំ គន្ត្វា គតិបាហំ ចសិត្វា ទេករិយា អាត្មកាចំ ឌិត្វា យលិក្ខត្តិ ឥត្វា ទេករិ គលិត្វា បុរិមតទេយតេច តស្សបិ សីសំ ឆិន្ទារេបត្វា គតិដ្ឋំ ង្គបសន្តយិត្វា ឥឆិឈដស្ស អាត្មកាចំ ឌិត្វា យលិក្ខត្តិ ឥត្វា ឥឆិឈដំ គហេត្វា បុរិមតទេយតេច តស្ស សីសំ ឆិន្ទារេបត្វា យលិក្ខត្តញ្ញា ចាឋិចទរុកញ្ញា ទេករិញ្ញា ឥឆិឈដញ្ញា គហេត្វា អាកាសេ ង្គប្បតិត្វា ជាទរាលសិយា អចិន្ទេរេ ឥត្វា ជាទរាលសិទេណ្ណោ “យុត្តិ ចា ទេយ ទេឥត្យ ទដ្ឋ ចា”តិ ឲកស្ស បុរិសស្ស ហទេត្វ បណ្ណ បាហេសិ។

រាឌា សាសនំ សុត្វាច “ទេចារ គលិត្យាយី”តិ តិក្ខបិ។ សោ ឲកំ ទេករិតលំ បហរិ, ចត្យទក្ខិតី សេតា បរិចារេទសិ។ ទេណ្ណោ អចត្វទលកាចំ ជាត្វា ឥឆិឈដំ ចិស្សទេដ្ឋសិ, យហាតឌី បចត្តិ។ យហាឌទេតា ឥឆិឡិត្រ្លសីឌិត្វា តិក្ខបិត្យ តាសក្ខិ។ ចាឋិចទរុកំ បហរិត្វា “ទេណ្ណោ សីសំ អាហរា”តិ អាហ, ចាឋិចទរុទេកា គន្ត្វា ទេណ្ណោ សីសំ អាហរិត្វា បាឥឆ្មូទេល តិក្ខបិ។ ឲទេកាបិ អាចុឆំ ង្គក្ខបិត្យ តាសក្ខិ។ សោ យហទេត្តត ជាទេលត បរិចុទេតា តគរ បចិសិត្វា អភិទេសកំ ការេទត្វា ឥឆិចាហទេតា តាយ រាឌា ហុត្វា ឥទេយ្ខុត សទេយត ទដ្ឋ ការេសិ។

តទេស្សគឌិចសំ យហាតឌិយំ ឌាលកទេល្លទេក គិត្យអត្តស្ស គណ្ណយុល្លឥហទេតា ទេឥចបរិទេភាគំ ឲកំ អដ្ឋបក្កំ អាគន្ត្វា ឌាទេល លគ្គិ, ឌាលំ ង្គក្ខិបត្តា តំ ឌិត្វា ទេណ្ណោ អឥសុ។ តំ យហត្តិ ឈដប្បយាលំ បរិយល្លលំ សុចណ្ណចណ្ណំ អទេហាសិ។ រាឌា “គិស្ស ចលំ តាទេយត”ត្តិ ចតចទេក បុច្ឆិត្វា “អដ្ឋចល”ត្តិ សុត្វា បរិក្ខត្តិត្វា តស្ស អដ្ឋិ អត្តទេតា ង្គយ្យាទេត ទេរាបាទេបត្វា តិទេរាឥទេកត សិញ្ចារេបសិ។ ទុទេក្ខា តិត្តាតិត្វា តតិទេយ សំចច្ឆទេ ចលំ អគាសិ។ អដ្ឋស្ស សក្ការេរា យហា អទេហាសិ, តិទេរាឥទេកត សិញ្ចាត្តិ, គន្ធបញ្ចង្គុលិកំ ទេឥត្តិ, យាលាឌាយាតិ បរិក្ខិបត្តិ, គន្ធទេតលត ឌីបំ ឌាទេលត្តិ, បរិទេក្ខបេបា បតស្ស បដសាលិយា អទេហាសិ។ ចលានិ យធុរាតិ សុចណ្ណចណ្ណានិ អទេហសុំ។ ឥឆិចាហតរាឌា អទេណ្ណាសំ រាឌូតំ អដ្ឋចលំ បេសេទត្វា អដ្ឋិទេតា ទុក្ខតិត្តាតត្តកទេយត អត្ថុទតិត្តាតតដ្ឋាតំ យល្ហាគល្លុទេកត ចិដ្ឋិត្វា បេសេសិ។ ទេតសំ អដ្ឋំ លាឌិត្វា អដ្ឋិ ទេរាបិតំ ត សយ្យដ្ឋតិ។ ទេត “គិំ ត្យ ទេលា ឲត្វ ការេល”ត្តិ បុច្ឆន្តា តំ ការេលំ ឌាតិសុ។

អទេធទេកា រាឌា ង្គយ្យាតបាលំ បទេក្កាសិត្វា “ឥឆិចាហតស្ស អដ្ឋចលានំ រសំ តាទេសត្វា តិត្តកកាចំ គាតុំ សក្ខិស្សសី”តិ បុច្ឆិត្វា “អាយ, ទេឥចា”តិ ចុទេត្ត “ទេតត ហិ គច្ឆាហី”តិ សហស្សំ ឥត្វា បេសេសិ។ សោ ជាទរាលសិំ គន្ត្វា “ឲទេកា ង្គយ្យាតបាទេលា អាគទេតា”តិ ទេណ្ណោ អាទេរាធាបេត្វា ទេតត បទេក្កាសាបិទេតា បចិសិត្វា រាឌានំ ចន្ទិត្វា “ត្វំ ង្គយ្យាតបាទេលា”តិ បុដ្ឋោ “អាយ, ទេឥចា”តិ ចត្វា អត្តទេតា អាត្មកាចំ ចទេណ្ណសិ។ រាឌា “គច្ឆ អយ្យាកំ ង្គយ្យាតបាលស្ស សត្តិទេក ទេហាហី”តិ អាហ។ ទេត តទេតា បដ្ឋាយ ទេត្វ ឌតា ង្គយ្យាតំ បដិឌគ្គត្តិ។ អធុតាគទេតា ង្គយ្យាតបាទេលា អកាលបុប្ផាតិ សុត្វ បុប្ផាបេត្តា អកាលចលាតិ គណ្ហាបេត្តា ង្គយ្យាតំ រយណីយំ អកាសិ។ រាឌា តស្ស បសីឌិត្វា ទេបារាលធិកាយ្យាតបាលំ តីហរិត្វា តទេស្សច ង្គយ្យាតំ អគាសិ។ សោ ង្គយ្យាតស្ស អត្តទេតា ហត្វគតកាចំ ជាត្វា អដ្ឋទុក្ខំ បរិចារេទត្វា តិទេដ្ឋ ច ចគ្គចចល្លិទេយា ច ទេរាបេសិ, អត្យុទេដ្ឋត តិដ្ឋា ចឌ្ឍិសុ, ម្ចទេលហិ ម្ចលិតិ, សាលាហិ ច សាលា សំសដ្ឋា ឱ្ធតន្ធចិតន្ធា អទេហសុំ។ ទេតត អសាតអយធុរសំសទេក្កត តាចយធុរចទេលា អទេដ្ឋា តិត្តទេកា ឌាទេតា តិដ្ឋបណ្ណសឌិសទេរសា, អដ្ឋចលានំ តិត្តកកាចំ ជាត្វា ង្គយ្យាតបាទេលា បលាយិ។

ຄສິຈາທເຕາ ຂຸຍ຺ຍາຕໍ ກຕ຺ວາ ອພ຺ພຜລໍ ໜາຄເຕ຺ຕາ ຍຸເລ ປຈິ຺ຈໍ ອພ຺ພເຣໍ ຕິພ຺ພກປໍ ຈິຍ ອເນ຺ຍາທຣິຕໍ ອປເກ຺ກາເຕ຺ຕາ ກກ຺ກາເຣ຺ວາ ຕິຊ຺ຊາກິໍ ຕຄາ ເຕເສິປເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕຊຍ຺ຍາຕຸສາປເກາ ອຍເຈ຺ຈາ ອເທາສິໍ ຣາຊາ ເຕເສິປຕ຺ຕາ ອາຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ “ປຫ຺ລິຕ, ຕລຍສ຺ສ ຣຸກ຺ລສ຺ສ ເປຣາຓກປຣິທາເຣເຕາ ປຣິຫີຕໍ ຕຕ຺ຕິ, ໑ຈໍ ສເຕ຺ຕປິສ຺ສ ຜລໍ ທິຕ຺ຕກໍ ຂາຕໍ, ກິໍ ຕຸ ເຕາ ການເຣ”ຕ຺ຕິ ປຸຊ຺ຊເຕ຺ຕາ ປຊໍ ກາຊາຍາທ –

ລິ໑ໍ

“ຈຓ຺ຓາກຂ຺ຂຣສ຺ສເປເຕາ , ອເພ຺ພາຍໍ ອທຸຈາ ປຸເຣ;

ຕເຍຈ ປຸຊ຺ ລກຍາເຕາ, ເກຕເພ຺ພາ ກຊຸກປຸເລີ”ຕິໍ

ອຊສ຺ສ ການເຣໍ ອາຂິກ຺ລເຕ຺ຕາ ເຕເສິປເຕ຺ຕາ ຊຸຕິຍໍ ກາຊາຍາທ –

ລິ໒ໍ

“ປຸຣິຍຕ຺ຕປຣິຈາເຣ, ອເພ຺ພາ ເຕ ຄສິຈາທຕ;

ຍຸລ ຍຸເລຕ ນໍປຈິ຺ຈໍ, ນາໜາ ນາໜາ ຕິເນເຈເຣ;

ອນາຕປຕ຺ຕິຈາເນຕ, ເຕຕເພ຺ພາ ກຊຸກປຸເລີ”ຕິໍ

ຕຕ຺ຖ ປຸຣິຍຕ຺ຕປຣິຈາເຣຕິ ຕິພ຺ພຣຸກ຺ລປຣິຈາເຣໍ ນາໜາ ນາໜາ ຕິເນເຈເຣຕິ ປຸຣິຍຕ຺ຕສ຺ສ ນາໜາເຍາ ອພ຺ພຣຸກ຺ລສ຺ສ ນາໜາເຍາ ຕິເນຈຕ຺ຕິໍ ອນາຕປຕ຺ຕິຈາເນຕາຕິ ອຍຊຸເຣທິ ປຸຣິຍເຕ຺ທິ ປຊິ຺ຊ ປຕ຺ຕິຈາເນຕໍ ເຕຕາຕິ ເຕຕ ການເຣເນຕ ອຍໍ ອເພ຺ພາ ກຊຸກປຸເລີ ອນາຕຜເລີ ຕິຕ຺ຕກຜເລີ ຊາເຕາຕິໍ

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ຈຄຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສເພ຺ພປິ ປຸຣິຍເຕ຺ຕ ຈ ຜຸກ຺ຈຈລ຺ລິເຍາ ຈ ລິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ຍຸລີຕິ ຂຸຊ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສຍຕ຺ຕາ ອຍຊຸຣປໍສຸໍ ທຣາເປຕ຺ວາ ຍຊຸຣປໍສຸໍ ປກ຺ລິປາເປຕ຺ວາ ໂສເຣາຄກສກ຺ລເຣາຄກເກຕ຺ຂາຄເກທິ ອພ຺ພໍ ປຣິຊກ຺ກາເປສິໍ ເສາ ຍຊຸຣສໍສເກຸຕ ປຸຕ ຍຊຸເຣາຈ ອເທາສິໍ ຣາຊາ ປກຕິຂຸຍ຺ຍາຕປິລເຍ຺ຍຈ ຂຸຍ຺ຍາຕໍ ຕິຍ຺ຍາເຄຕ຺ວາ ຍາຈຕາຍຸກໍ ຄຕ຺ວາ ຍຈາກຍ຺ຸ ກເຕາໍ

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អហមេវ បណ្ឌិតាមច្ចោ អហោសិ”ន្តិ។

ទធិវាហនជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៨៧] ៧. ចតុមដ្ឋជាតកវណ្ណនា

ឧច្ចេ វិដភិមារុយ្ហាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ មហល្លកត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកទិវសំ កិរ ទ្វីសុ អគ្គសាវកេសុ អញ្ញមញ្ញំ បញ្ហបុច្ឆនបដិសំយុត្តកថាយ និសិន្នេសុ ឯកោ មហល្លកោ ភិក្ខុ តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា តតិយោ ហុត្វា និសីទិត្វា “ភន្តេ, មយម្បិ តុម្ហេ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សាម, តុម្ហេបិ អត្តនោ កង្ខំ អម្ហេ បុច្ឆថា”តិ អាហ។ ថេរា តំ ជិគុច្ឆិត្វា ឧដ្ឋាយ បក្កមិំសុ។ ថេរានំ ធម្មំ សោតុំ និសិន្នបរិសា សមាគមស្ស ភិន្នកាលេ សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ អកាលេ អាគតត្ថា”តិ វុត្តា តំ ការណំ អារោចយិំសុ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សារិបុត្តមោគ្គល្លានា ឯតំ ជិគុច្ឆិត្វា អកថេត្វា បក្កមន្តិ, បុព្ពេបិ បក្កមិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញាយតនេ រុក្ខទេវតា អហោសិ។ អថ ទ្វេ ហំសបោតកា ចិត្តកូដបព្ពតា និក្ខមិត្វា តស្មិំ រុក្ខេ និសីទិត្វា គោចរាយ គន្ត្វា និវត្តមានាបិ តស្មិំយេវ វិស្សមិត្វា ចិត្តកូដំ គច្ឆន្តិ។ គច្ឆន្តេ គច្ឆន្តេ កាលេ តេសំ ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ វិស្សាសោ អហោសិ។ គច្ឆន្តា ច អាគច្ឆន្តា ច អញ្ញមញ្ញំ សម្មោទិត្វា ធម្មកថំ កថេត្វា បក្កមិំសុ។ អថ នេសំ ឯកទិវសំ រុក្ខគ្គេ និសីទិត្វា ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ កថេន្តានំ ឯកោ សិគាលោ តស្ស រុក្ខស្ស ហេដ្ឋា ឋត្វា តេហិ ហំសបោតកេហិ សទ្ធិំ មន្តេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៧៣.

“ឧច្ចេ វិដភិមារុយ្ហ, មន្តយវ្ហោ រហោគតា;

នីចេ ឱរុយ្ហ មន្តវ្ហោ, មិគរាជាបិ សោស្សតី”តិ។

តត្ថ ឧច្ចេ វិដភិមារុយ្ហាតិ បកតិយា ច ឧច្ចេ ឥមស្មិំ រុក្ខេ ឧច្ចតរំ ឯកំ វិដបំ អភិរុហិត្វា។ មន្តយវ្ហោតិ មន្តេថ កថេថ។ នីចេ ឱរុយ្ហាតិ ឱតរិត្វា នីចេ ឋានេ ឋត្វា មន្តេថ។ មិគរាជាបិ សោស្សតីតិ អត្តានំ មិគរាជានំ កត្វា អាហ។ ហំសបោតកា ជិគុច្ឆិត្វា ឧដ្ឋាយ ចិត្តកូដមេវ គតា។

តេសំ គតកាលេ ពោធិសត្តោ សិគាលស្ស ទុតិយំ គាថមាហ –

សិ៖៍

"យំ សុចណ្ណោ សុចណ្ណេត, ទេទចា ទេទចេត យក្ខេយ;

កិ ទេតត្ថ ចត្យមដ្ឋស្ស, ពិលំ បចិស ជម្ពុកា"តិ៍

តត្ថ សុចណ្ណោតិ សុត្ភុរចណ្ណោ៍ សុចណ្ណេតាតិ ទុតិយេត ហំសបោតកេត៍ ទេទចា ទេទចេតាតិ ទេតយេច ឥទ្ធំ ទេទេច គត្វា គទេឆតិ៍ ចត្យមដ្ឋស្សាតិ សទីរេត ជាតិយា សទេត គុណេតាតិ ពួយេហិ ចត្បហិ មដ្ឋស្ស សុទ្ធស្សាតិ អក្កូរទត្វា៍ អសុទ្ធិយេច បត តំ បសំសាចទេតត តិត្ថុទត្វា ឧចយាហ, ចត្បហិ លិយកស្ស កិ ទេត ឧត្ថ សិក្កាលស្សាតិ អយទេត្ថ អធិប្បាយោ៍ "ពិលំ បចិសា"តិ ពួតំ ទោធិសត្តោ ភេរចាទម្ពុលំ ជទស្សត្វា តំ បលិបេត្តា អាហ៍

សត្ថា ពួមំ ធម្មទេសតំ អាហរិត្វា ជាតកំ សទោធានេតសិ – "តទា សិក្កាទេលរ យហលូទេកា អទេហាសិ, ឥទ្ធ ហំសបោតកា សារីបុត្តមោគ្គល្លាតា, រុក្ខទេចតា បត អហទេច អទេហាសិ"ត្តិ៍

ចត្យមដ្ឋជាតកចណ្ណតា សត្តមា៍

[១ប៉ប៉] ប៉៍ សីហកោត្ថុជាតកចណ្ណតា

សីហង្គុលិ សីហតទោតិ ពួតំ សត្ថា ជេតចទេត ចិហរទេត្តា ទោកាលិកំ អារព្ភ គទេឆសិ៍ ឧកទិចសំ កិរ ទោកាលិកោ អទេញ្ញាសុ ពាហុស្សុទេតសុ ធម្មំ គទេឆទេត្តសុ សយម្បិ គទេឆតុកាមោ អទេហាសីតិ សព្ពំ ទេហដ្ឋា ចុត្តតយេតទេច ចិត្ថារទេតព្ពំ៍ តំ បត បចត្តិំ សុត្វា សត្ថា "ត, កិក្ខុទេច, ទោកាលិកោ ពួទានេតច អត្តទេតា សទ្ទេត បាកដោ ជាទេតា, បុទេព្ពបិ បាកដោ អទេហាសី"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេទេត្ត ទោធិសទេត្តា ហិមចន្តបទេទេស សីទេហា ហុត្វា ឧកាយ សិក្កាលិយា សទ្ធិំ សំចាសមត្វាយ បុត្តំ បដិលកិ៍ ទេសា អង្គុលីហិ តទេខហិ ទោសរេត ចណ្ណេត សណ្ឋាទេតតាតិ ពួយេហិ អាការេហិ បិត្យសទិទេសា អទេហាសិ, សទ្ទេត មាត្យសទិទេសា៍ អទេធកទិចសំ ទេទេច ចស្សិត្វា ចិកទេត សីទេហស្ និទិត្វា សីហកីឡអំ កីឡអទេត្តសុ ទេសាបិ ទេតសំ អត្តទេរ និទិតុកាមោ ហុត្វា សិក្កាលិកំ តាទំ និទិ៍ អធស្ស សទ្ទំ សុត្វា សីហា តុណ្ហីអទេហសុំ៍ តស្ស សទ្ទំ សុត្វា អបទេរា ទោធិសត្តស្ស សជាតិបុទេត្តា "តាត, អយំ សីទេហា ចណ្ណាទីហិ អទេមត្តិ សមាទេតា, សទ្ទោ បតស្ស អញ្ញាទិទេសា, ទោ តាទេមទេសា"តិ បុច្ឆទេត្តា បឋមំ គាថមាហ –

២៥។

"សីហង្គុលី សីហនខោ, សីហបាទបតិដ្ឋិតោ;

សោ សីហោ សីហសង្ឃម្ហិ,ឯកោ នទតិ អញ្ញថា"តិ។

តត្ថ សីហបាទបតិដ្ឋិតោតិ សីហបាទេហេវ បតិដ្ឋិតោ។ ឯកោ នទតិ អញ្ញថាតិ ឯកោវ អវសេសសីហេហិ អសទិសេន សិង្គាលសទ្ទេន នទន្តោ អញ្ញថា នទតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ "តាត, អយំ តវ ភាតា សិង្គាលិយា បុត្តោ, រូបេន តយា សទិសោ, សទ្ទេន មាតរា សទិសោ"តិ វត្វា សិង្គាលិបុត្តំ អាមន្តេត្វា "តាត, ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ ឥធ វសន្តោ អប្បសទ្ទោ វស, សចេ បុន នទិស្សសិ, សិង្គាលភាវំ តេ ជានិស្សន្តី"តិ ឱវទន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

២៦។

"មា ត្វំ នទិ រាជបុត្ត, អប្បសទ្ទោ វនេ វស;

សរេន ខោ តំ ជានេយ្យុំ, ន ហិ តេ បេត្តិកោ សរោ"តិ។

តត្ថ រាជបុត្តាតិ សីហស្ស មិគរញ្ញោ បុត្ត។ ឥមញ្ច បន ឱវាទំ សុត្វា បុន សោ នទិតុំ នាម ន ឧស្សហិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា សិង្គាលោ កោកាលិកោ អហោសិ, សជាតិបុត្តោ រាហុលោ, មិគរាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សីហកោត្ថុជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[១៨៩] ៩។ សីហចម្មជាតកវណ្ណនា

នេតំ សីហស្ស នទិតន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកញ្ញេវ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ឥមស្មិំ កាលេ សរភញ្ញំ ភណិតុកាមោ

អហោសិ។ សត្ថា តំ បុច្ឆិត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កស្សកកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កសិកម្មេន ជីវិកំ កប្បេសិ។ តស្មិំ កាលេ ឯកោ វាណិជោ គទ្រភភារកេន វោហារំ ករោន្តោ វិចរតិ។ សោ គតគតដ្ឋានេ គទ្រភស្ស បិដ្ឋិតោ ភណ្ឌិកំ ឱតារេត្វា គទ្រភំ សីហចម្មេន បារុបិត្វា សាលិយវខេត្តេសុ វិស្សជ្ជេតិ។ ខេត្តរក្ខកា តំ ទិស្វា “សីហោ”តិ សញ្ញាយ ឧបសង្កមិតុំ ន សក្កោន្តិ។ អថេកទិវសំ សោ វាណិជោ ឯកស្មិំ គាមទ្វារេ និវាសំ គហេត្វា បាតរាសំ បចាបេន្តោ តតោ គទ្រភំ សីហចម្មំ បារុបិត្វា យវខេត្តេ វិស្សជ្ជេសិ។ ខេត្តរក្ខកា “សីហោ”តិ សញ្ញាយ តំ ឧបសង្កមិតុំ អសក្កោន្តា គេហំ គន្ត្វា អារោចេសុំ។ សកលគាមវាសិនោ អាវុធានិ គហេត្វា សង្ខេ ធមេន្តា ភេរិយោ វាទេន្តា ខេត្តសមីបំ គន្ត្វា ឧន្នទិំសុ, គទ្រភោ មរណភយភីតោ គទ្រភរវំ រវិ។ អថស្ស គទ្រភភាវំ ញត្វា ពោធិសត្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៧៧។

“នេតំ សីហស្ស នទិតំ, ន ព្យគ្ឃស្ស ន ទីបិនោ;

បារុតោ សីហចម្មេន, ជម្មោ នទតិ គទ្រភោ”តិ។

តត្ថ ជម្មោតិ លាមកោ។ គាមវាសិនោបិ តស្ស គទ្រភភាវំ ញត្វា តំ អដ្ឋីនិ ភញ្ជន្តា បោថេត្វា សីហចម្មំ អាទាយ អគមំសុ។

អថ សោ វាណិជោ អាគន្ត្វា តំ ព្យសនប្បត្តំ គទ្រភំ ទិស្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

៧៨។

“ចិរម្បិ ខោ តំ ខាទេយ្យ, គទ្រភោ ហរិតំ យវំ;

បារុតោ សីហចម្មេន, រវមានោវ ទូសយី”តិ។

តត្ថ តន្តិ និបាតមត្តំ, អយំ គទ្រភោ អត្តនោ គទ្រភភាវំ អជានាបេត្វា សីហចម្មេន បារុតោ ចិរម្បិ កាលំ ហរិតំ យវំ ខាទេយ្យាតិ អត្ថោ។ រវមានោវ ទូសយីតិ អត្តនោ បន គទ្រភរវំ រវមានោវ អត្តានំ ទូសយិ, នត្ថេត្ថ សីហចម្មស្ស ទោសោតិ។ តស្មិំ ឯវំ កថេន្តេយេវ គទ្រភោ តត្ថេវ និបន្នោ មរិ, វាណិជោបិ តំ បហាយ បក្កាមិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ចាលិខោ ទេវទត្តោ អហោសិ, ពេរិកា កោកាលិកោ, បណ្ឌិតកស្សកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ.

សីហចម្មជាតកវណ្ណនា នវមា.

[១៩០] ១០. សីលានិសំសជាតកវណ្ណនា

បស្ស សទ្ធាយ សីលស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ សទ្ធំ ឧបាសកំ អារព្ភ កថេសិ. សោ កិរ សទ្ធោ បសន្នោ អរិយសាវកោ ឯកទិវសំ ជេតវនំ គច្ឆន្តោ សាយំ អចិរវតិនទីតីរំ គន្ត្វា នាវិកេ នាវំ តីរេ ឋបេត្វា ធម្មស្សវនត្ថាយ គតេ តិត្ថេ នាវំ អទិស្វា ពុទ្ធារម្មណំ បីតិំ គហេត្វា នទិំ ឱតរិ, បាទា ឧទកបិដ្ឋេ ន ឱសីទិំសុ. សោ បថវីតលេ គច្ឆន្តោ វិយ វេមជ្ឈគតកាលេ វីចិំ បស្សិ. អថស្ស ពុទ្ធារម្មណា បីតិ មន្ទា ជាតា, បាទា ឱសីទិតុំ អារភិំសុ, សោ បុន ពុទ្ធារម្មណំ បីតិំ ទឡ្ហំ កត្វា ឧទកបិដ្ឋេនេវ គន្ត្វា ជេតវនំ បវិសិត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ. សត្ថា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា “ឧបាសក, កច្ចិ មគ្គំ អាគច្ឆន្តោ អប្បកិលមថេន អាគតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ភន្តេ, ពុទ្ធារម្មណំ បីតិំ គហេត្វា ឧទកបិដ្ឋេ បតិដ្ឋំ លភិត្វា បថវិំ មទ្ទន្តោ វិយ អាគតោម្ហី”តិ វុត្តេ “ន ខោ បន, ឧបាសក, ត្វញ្ញេវ ពុទ្ធគុណេ អនុស្សរិត្វា បតិដ្ឋំ លទ្ធោ, បុព្ពេបិ ឧបាសកា សមុទ្ទមជ្ឈេ នាវាយ ភិន្នាយ ពុទ្ធគុណេ អនុស្សរន្តា បតិដ្ឋំ លភិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ សោតាបន្នោ អរិយសាវកោ ឯកេន ន្ហាបិតកុដុម្ពិកេន សទ្ធិំ នាវំ អភិរុហិ, តស្ស ន្ហាបិតស្ស ភរិយា “អយ្យ, ឥមស្ស សុខទុក្ខំ តវ ភារោ”តិ ន្ហាបិតំ តស្ស ឧបាសកស្ស ហត្ថេ និក្ខិបិ. អថ សា នាវា សត្តមេ ទិវសេ សមុទ្ទមជ្ឈេ ភិន្នា, តេបិ ទ្វេ ជនា ឯកស្មិំ ផលកេ និបន្នា ឯកំ ទីបកំ បាបុណិំសុ. តត្ថ សោ ន្ហាបិតោ សកុណេ មារេត្វា បចិត្វា ខាទន្តោ ឧបាសកស្សបិ ទេតិ. ឧបាសកោ “អលំ មយ្ហ”ន្តិ ន ខាទតិ. សោ ចិន្តេសិ – “ឥមស្មិំ ឋានេ អម្ហាកំ ឋបេត្វា តីណិ សរណានិ អញ្ញា បតិដ្ឋា នត្ថី”តិ. សោ តិណ្ណំ រតនានំ គុណេ អនុស្សរិ. អថស្សានុស្សរន្តស្ស តស្មិំ ទីបកេ និព្ពត្តោ នាគរាជា អត្តនោ សរីរំ មហានាវំ កត្វា មាបេសិ, សមុទ្ទទេវតា និយាមកោ អហោសិ, នាវា សត្តហិ រតនេហិ បូរយិត្ថ, តយោ កូបកា ឥន្ទនីលមណិមយា អហេសុំ, សុវណ្ណមយោ លង្ការោ, រជតមយានិ យោត្តានិ, សុវណ្ណមយានិ ផិយានិ.

សមុទ្ទទេវតា នាវាយ ឋត្វា “អត្ថិ ជម្ពុទីបគមិកា”តិ ឃោសេសិ. ឧបាសកោ “មយំ គមិស្សាមា”តិ អាហ. តេន ហិ ឯហិ, នាវំ អភិរុហាតិ. សោ នាវំ អភិរុហិត្វា ន្ហាបិតំ បក្កោសិ, សមុទ្ទទេវតា – “តុយ្ហញ្ញេវ លព្ភតិ, ន ឯតស្សា”តិ អាហ. “កិំការណា”តិ? “ឯតស្ស សីលគុណាចារោ នត្ថិ, តំ ការណំ. អហញ្ហិ តុយ្ហំយេវ នាវំ អាហរិំ, ន ឯតស្សា”តិ. “ហោតុ, អហំ អត្តនា ទិន្នទានេន រក្ខិតសីលេន ភាវិតភាវនាយ ឯតស្ស បត្តិំ ទេមី”តិ. ន្ហាបិតោ “អនុមោទាមិ, សាមី”តិ អាហ. ទេវតា “ឥទានិ គណ្ហិស្សាមី”តិ តម្បិ អារោបេត្វា

ស្តេកាបិ ឌេត សមុទ្ធ្វា តិក្លាសេមត្វា តឌិយា ជាំទាឈសិ កត្វា អត្តនោ អាត្មការេចត ក្តិត្តុបិ ទេពសំ កោទេហ ឆតំ បតិដ្ឋបេត្វា "បណ្ឌិតេហេច សទ្ធិំ សំសគ្គោ នាម កាតព្វោ៑ សេច ហិ ព្ទលស្ស ត្យាបិតស្ស ព្ទមិតា ស្តបិសគេត សទ្ធិំ សំសគ្គោ តាកចិស្ស, សមុទ្ធមទ្ឈេយេច តស្សិស្សា"តិ បណ្ឌិតសំសគ្គគុណំ កថយមានោ ព្ទមា កាថា អភេចាច –

សិដ៑

"បស្ស សទ្ធាយ សីលស្ស, ចាកស្ស ច អយំ ផលំ;

តាទេកា តាចាយ ចណ្ឌេត, សទ្ធិ ចហព្យុបិសកំ៑

ប័០៑

"សក្កិទេច សយាសេច, សក្កិ ព្យុព្វេច សត្ថចំ;

សតេជ្យាសត្តិចាសេត, សោត្វិ កន្ធតិ ត្យាបិតោ"តិ៑

តត្ថ បស្សាតិ កត្តិ អតិយសេមត្វា បស្សឆាតិ អាលបតិ៑ សទ្ធាយាតិ លោកិយលោកុត្តរាយ សទ្ធាយ៑ សីលេបិ ខុសេច តយោ៑ ចាកស្សាតិ ចេឃ្យឆមូបរិច្ចាកស្ស ចេច កិលេសបរិច្ចាកស្ស ច៑ អយំ ផលក្តិ ព្ទគំ ផលំ, ក្យាំ អាតិសំសក្តិ អចេត្វា៑ អឆ ចា ចាកស្ស ច ផលំ បស្ស, អយំ តាទេកា តាចាយ ចណ្ឌេតាតិ ខុចយេត្ត អចេត្វា ចដ្ឋព្វោ៑ តាចាយ ចណ្ឌេតាតិ តាចាយ សណ្ឌាតេត៑ សណ្ឌក្តិ ពីសុ ទេពេតសុ បតិដ្ឋិតសទ្ធិ៑ សក្កិទេចាតិ បណ្ឌិតេហិយេច ៑ សយាសេចាតិ ខុកេពា អាចសេឃ្យ, ស្តបចសេឃ្យាតិ អចេត្វា៑ ព្យុព្វេឆាតិ កេទេឃ្យ៑ សត្ថចក្តិ មិត្តសត្ថចំ៑ តញ្យាសត្ថចោ បត គេតឌិបិ សទ្ធិំ ត កាតព្វោ៑ ត្យាបិតោតិ ត្យាបិតក្យុដ្ឋមិ្តកោ៑ "តហាបិតោ"តិបិ បាឋោ៑

ខុចំ សមុទ្ធចេតា អាកាសេ ឋត្វា ឆមុំ ចេសេត្វា ឡូចឌិត្វា តាកទាខាតំ កណ្ហិត្វា អត្តនោ ចិយាតសេច អកយាសិ៑

សត្វា ព្ទមំ ឆមុចេសតំ អាហរិត្វា សច្ចាតិ បកាសេត្វា ខាតកំ សមោធានេតសិ – សច្ចបរិយោសានេ ស្តបិសកោ សកទាកាមិផលេ បតិដ្ឋហិ៑ "តទា សោតាបត្តិបាបិសកោ បរិតិព្វាឃិ, តាកទាខា សារិបុត្តោ អហោសិ, សមុទ្ធចេតា បត អហមេច អហោសិ"ក្តិ៑

សីលតិំសខាតកចណ្ណូតា ឋមោ៑

អសទិសវគ្គោ ចតុត្ថោ។

តស្សុទ្ទានំ –

អសទិសញ្ច សង្គាមំ, វាលោទកំ គិរិទត្តំ;

នភិរតិ ទធិវាហំ, ចតុមដ្ឋំ សីហកោដ្ឋំ;

សីហចម្មំ សីលានិសំសំ។

៥. រុហកវគ្គោ

[១៩១] ១. រុហកជាតកវណ្ណនា

អបិ រុហក ឆិន្នាបីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ អដ្ឋកនិបាតេ ឥន្ទ្រិយជាតកេ (ជា. ១.៨.៦០ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ “អយំ តេ ភិក្ខុ ឥត្ថី អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ តេ ឯសា សព្ពបរិសាយ មជ្ឈេ លជ្ជាបេត្វា គេហា និក្ខមាបនាការំ ការេសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស រុហកោ នាម បុរោហិតោ អហោសិ, តស្ស បុរាណី នាម ព្រាហ្មណី ភរិយា។ រាជា ព្រាហ្មណស្ស អស្សភណ្ឌកេន អលង្ករិត្វា អស្សំ អទាសិ។ សោ តំ អស្សំ អារុយ្ហោវ ឧបដ្ឋានំ គច្ឆតិ។ អថ នំ អលង្កតអស្សស្ស បិដ្ឋេ និសីទិត្វា គច្ឆន្តំ អាគច្ឆន្តញ្ច ទិស្វា តហិំ តហិំ ឋិតា មនុស្សា “អហោ អស្សស្ស រូបំ, អហោ អស្សោ សោភតី”តិ អស្សមេវ បសំសន្តិ។ សោ គេហំ អាគន្ត្វា បាសាទំ អភិរុយ្ហ ភរិយំ អាមន្តេសិ – “ភទ្ទេ, អម្ហាកំ អស្សោ អតិវិយ សោភតិ, ឧភោសុ បស្សេសុ ឋិតា មនុស្សា អម្ហាកំ អស្សមេវ វណ្ណេន្តី”តិ។ សា បន ព្រាហ្មណី ថោកំ ឆិន្និកា ធុត្តិកធាតុកា, តេន នំ ឯវមាហ – “អយ្យ, ត្វំ អស្សស្ស សោភនការណំ ន ជានាសិ, អយំ អស្សោ អត្តនោ អលង្កតំ អស្សភណ្ឌកំ និស្សាយ សោភតិ, សចេ ត្វម្បិ អស្សោ វិយ សោភិតុកាមោ អស្សភណ្ឌកំ បិឡន្ធិត្វា អន្តរវីថិំ ឱតរិត្វា អស្សោ វិយ បទេហិ កោដ្ដយមានោ គន្ត្វា រាជានំ បស្ស, រាជាបិ តំ វណ្ណយិស្សតិ, មនុស្សាបិ តញ្ញេវ វណ្ណយិស្សន្តី”តិ។

សោ ឧម្មត្តកជាតិកោ ព្រាហ្មណោ តស្សា វចនំ សុត្វា “ពុយិតា នាម ការណេន សា មំ វទតី”តិ អជានិត្វា តថា សទ្ទហិត្វា តថា អកាសិ។ យេ យេ បស្សន្តិ, តេ តេ បរិហាសំ ករោន្តា “សោភតិ អាចរិយោ”តិ វទិំសុ។ រាជា បន តំ “កិំ, អាចរិយ, បិត្តំ តេ កុបិតំ, ឧម្មត្តកោសិ

ຊາເຕາ"ຕິອາຂີຄິ ຈຕ຺ວາ ລຊ຺ຊາເປສິˋ ຕສ຺ມິໍ ກາເລ ພ຺ຣາຫ຺ມເຌາ "ອຍຸຕ຺ຕໍ ມຍາ ກຕ"ນ຺ຕິ ລຊ຺ຊິເຕາ ພ຺ຣາຫ຺ມຌິຍາ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ "ຕາຍມຍ຺ຫໍ ຣາຊ

ປຣິສາຍ ອຕ຺ຕເຣ ລຊ຺ຊາປິເຕາ, ເປາເຣຕ຺ວາ ຕໍ ນິກ຺ກຑ຺ຊິສ຺ສາມີ"ຕິ ເຄຫໍ ອາຄມາສິˋ ສຸຕ຺ຕິກພ຺ຣາຫ຺ມຌີ ຕສ຺ສ ກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອາຄມນພາວໍ ຍາຕ຺ວາ

ປຸເຣຕເຣເຍ຺ຍວ ຈູຬທ຺ວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຣາຊນິເວສນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຈຕຸຫປຍ຺ຈາຫໍ ຕເຕ຺ຣວ ວເສາສິˋ ຣາຊາ ຕໍ ກາຣນໍ ຍາຕ຺ວາ ປຸເຣາຫິຕໍ

ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ "ອາຈຣິຍ, ມາຕຸຄາມສ຺ສ ນາມ ໂທໂສ ໂຫຕິເຍວ, ພ຺ຣາຫ຺ມຌິຍາ ຂມິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ຂມາປນຕ຺ຖາຍ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

ປັດˋ

"ອປິ ຣູຫກ ຉິນ຺ນາປິ, ຊິຍາ ສນ຺ທີຍເຕ ປຸນ;

ສນ຺ທີຍສ຺ສຸ ປຸຣາຌິຍາ, ມາ ໂກທສ຺ສ ວສໍ ຄມີ"ຕິˋ

ຕຕ຺ຖາຍໍ ສເງ຺ຂປເຕ຺ຖາ – ເຫາ ຣູຫກ, ນນຸ ຉິນ຺ນາປິ ທນຸຊິຍາ ປຸນ ສນ຺ທີຍຕິ ຆເຎຍຕິ, ເອວເມວ ຕ຺ວມ຺ປິ ປຸຣາຌິຍາ ສທ຺ທິໍ ສນ຺ທີຍສ຺ສຸ, ໂກທສ຺ສ

ວສໍ ມາ ຄມີຕິˋ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣູຫໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

ປັດ໒ˋ

"ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ວາເກສຸ, ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ກາຣິສຸ;

ອຍ຺ຍໍ ຊິຍໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອລເຍ຺ຍວ ປຸຣາຌິຍາ"ຕິˋ

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ມຫາຣາຊ, ມກ຺ກຈວກ຺ກວາເກສຸ ຈ ຊິຍກາເຣສຸ ຈ ມນຸສ຺ເສສຸ ວິຊ຺ຊມາເນສຸ ອຍ຺ຍໍ ຊິຍໍ ກຣິສ຺ສາມິ, ອິມາຍ ຉິນ຺ນາຍ

ປຸຣາຌິຍາ ຊິຍາຍ ອລໍ, ນຕ຺ຖິ ເມ ໂກຈິ ອເຕ຺ຖາຕິˋ ເອວຍ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ ຕໍ ນີຫຣິຕ຺ວາ ອຍ຺ຍໍ ພ຺ຣາຫ຺ມຌິໍ ອາເນສິˋ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ – ສຈ຺ຈປຣິໂຍສາເນ ອຸກ຺ກຓ຺ຓິຕພິກ຺ຂຸ ໂສຕາປຕ຺ຕິຟເລ

ປຕິຏ຺ຏຫິˋ "ຕທາ, ພ຺ຣາຫ຺ມຌີ, ປຸຣາຌທຸຕິຍິກາ ອໂຫສິ, ຣູຫໂກ ອຸກ຺ກຓ຺ຓິຕພິກ຺ຂຸ, ພາຣາຌສິຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິˋ

ຣູຫກຊາຕກວຓ຺ຌນາ ປຌມາˋ

[១៩២] ២. សិរិកាឡកណ្ណិជាតកវណ្ណនា

ឥត្ថី សិយា រូបវតីតិ ឥទំ សិរិកាឡកណ្ណិជាតកំ មហាឧម្មង្គជាតកេ អាវិភវិស្សតិ.

សិរិកាឡកណ្ណិជាតកវណ្ណនា ទុតិយា.

[១៩៣] ៣. ចុល្លបទុមជាតកវណ្ណនា

អយមេវ សា អហមបិ សោ អនញ្ញោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ ឧម្មាទន្តីជាតកេ (ជា. ២.២០.៣៥ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ. សោ បន ភិក្ខុ សត្ថារា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ វុត្តោ “សច្ចំ, ភគវា”តិ វត្វា “កេន បន ត្វំ ឧក្កណ្ឋាបិតោ”តិ វុត្តោ “អហំ, ភន្តេ, ឯកំ អលង្កតបដិយត្តំ មាតុគាមំ ទិស្វា កិលេសានុវត្តកោ ហុត្វា ឧក្កណ្ឋិតោម្ហី”តិ អាហ. អថ នំ សត្ថា “ភិក្ខុ, មាតុគាមោ នាម អកតញ្ញូ មិត្តទុព្ភី ពហុមាយា, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អត្តនោ ទក្ខិណជាណុលោហិតំ បាយេត្វា យាវជីវិកទានម្បិ ទត្វា មាតុគាមស្ស ចិត្តំ ន លភិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស “បទុមកុមារោ”តិ នាមំ អកំសុ. តស្ស អបរេន ឆ កនិដ្ឋភាតិកា អហេសុំ. តេ សត្តបិ ជនា អនុបុព្ពេន វុឌ្ឍិប្បត្តា ឃរាវាសំ គហេត្វា រញ្ញោ សហាយា វិយ វិចរន្តិ. អថេកទិវសំ រាជា រាជង្គណំ ឱលោកេន្តោ ឋិតោ តេ មហាបរិវារេន រាជុបដ្ឋានំ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា “ឥមេ មំ វធិត្វា រជ្ជម្បិ គណ្ហេយ្យុ”ន្តិ អាសង្កំ ឧប្បាទេត្វា តេ បក្កោសាបេត្វា – “តាតា, តុម្ហេ ឥមស្មិំ នគរេ វសិតុំ ន លភថ, អញ្ញត្ថ គន្ត្វា មម អច្ចយេន អាគន្ត្វា កុលសន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហថា”តិ អាហ. តេ បិតុ វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា រោទិត្វា កន្ទិត្វា អត្តនោ អត្តនោ ឃរានិ គន្ត្វា បជាបតិយោ អាទាយ “យត្ថ វា តត្ថ វា គន្ត្វា ជីវិស្សាមា”តិ នគរា និក្ខមិត្វា មគ្គំ គច្ឆន្តា ឯកំ កន្តារំ បត្វា អន្នបានំ អលភមានា ខុទំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តា “មយំ ជីវមានា ឥត្ថិយោ លភិស្សាមា”តិ កនិដ្ឋស្ស ភរិយំ មារេត្វា តេរស កោដ្ឋាសេ កត្វា មំសំ ខាទិំសុ. ពោធិសត្តោ អត្តនោ ច ភរិយាយ ច លទ្ធកោដ្ឋាសេសុ ឯកំ ឋបេត្វា ឯកំ ទ្វេបិ ខាទិំសុ. ឯវំ ឆ ទិវសេ ឆ ឥត្ថិយោ មារេត្វា មំសំ ខាទិំសុ.

ពោធិសត្តោ បន ទិវសេ ទិវសេ ឯកេកំ ឋបេត្វា ឆ កោដ្ឋាសេ ឋបេសិ. សត្តមេ ទិវសេ “ពោធិសត្តស្ស ភរិយំ មារេស្សាមា”តិ វុត្តេ ពោធិសត្តោ តេ ឆ កោដ្ឋាសេ តេសំ ទត្វា “អជ្ជ តាវ ឥមេ ឆ កោដ្ឋាសេ ខាទថ, ស្វេ ជានិស្សាមា”តិ វត្វា តេសំ មំសំ ខាទិត្វា និទ្ទាយនកាលេ ភរិយំ គហេត្វា បលាយិ. សា ថោកំ គន្ត្វា “គន្តុំ ន សក្កោមិ, សាមី”តិ អាហ. អថ នំ ពោធិសត្តោ ខន្ធេនាទាយ អរុណុគ្គមនវេលាយ កន្តារា និក្ខមិ. សា សូរិយេ ឧគ្គតេ “បិបាសិតាម្ហិ, សាមី”តិ អាហ. ពោធិសត្តោ “ឧទកំ នត្ថិ, ភទ្ទេ”តិ វត្វា បុនប្បុនំ

ពមិនេ លេក្កេត ឥក្លិលោខាល្យកំ បហរិត្វា – “ភេដ្ត, បរិតឹយំ តត្តិ, ឰាដំ បត េយ ឥក្លិលោខាល្យលៅហិតំ បិចយាតា តិសីតាហី”តិ អាហ៌ សា តធា អកាសិ៌ េត អត្យុបុេឋ្ឋត យហាក្កុំ បត្វា បិចិត្វា ច តត្បា ច ឋលិឋល់ លាឌិត្វា ឋាឃុកដ្ឋានេត ចិស្សយិត្វា ឲកស្មិំ កញ្ញាតិចត្តេត អស្សយបធំ យាេបត្វា ចាឋំ ពេប្សុំ

អេឆពឌិចឋំ ដ្ឋបរិកញ្ញាឃ ទាខាបទាឌិកំ េចាទំ ហត្តបិេឥ ច ពល្លិតាឋត្បា លិត្តិត្វា ឲកស្មិំ អឲ្យុលាេព តិបទ្ធាេបត្វា យហាកញ្ញាឃ បចាេហសុំ េសា យហត្តិ អដ្ឋស្សុទំ ពេទាេត្តា ចំ ធាតំ បិបុលិ៌ េតាឌិឋេត្តា តស្ស ពទ្យលំ បទិេឥចិតឋត្តិ ឃុត្វា “ត្យក្លប្យេត្តា ឋេត្តា យឃិ ឌិេត យា តស្សី”តិ កញ្ញាតីទំ កត្តា ចំ ដ្ឋត្តាេទត្វា អស្សយបធំ អាេតត្វា កាឋាចេឆាចតេលបតាឌីហិ ចលាបជិពម្ពុំ អកាសិ៌ កទិឃា បតស្ស “ឲចទ្ឋបំ តាយ ត្យស្សីលំ ព្យល្អំ កញ្ញាឃ អាចាេហត្វា បជិខក្កេត្តា ចិចទតី”តិ ចត្វា ចំ ព្យល្អំ ឌិព្យត្ថយាតា តិដ្ឋុកត្តី ចិចទតិ៌ េតាឌិឋេត្តា តស្ស ចេលាឃុ ឋំចិទ្យត្យេហឃុ កទិឃាឃ ឋត្ថិ ចំ អស្សយបេឥេឃច ធេបត្វា អជចិេតា ឋលិឋលិតិ អាហរិត្វា តត្បា កទិឃត្បា េបិេឋសិ៌ េតាឃុ ឲចំ ចឋេត្តឃុ សា ឰាតិ្ត ឲតស្មិំ ព្យេល្អ បជិតាទ្ឋចិត្តា ហុត្វា េតត ឋត្ថិ អតាចាទំ ចរិត្វា ឲេពត្យបិេឃត េតាឌិឋត្តិ យាេទត្យកាយា ហុត្វា ឲចយាហ – “ឋាយិ, អហំ ត្យប្យាកំ អំេឋ តិសីឌិត្វា កត្តាទា តិក្លុយយាតា ឲកំ បត្តាចំ ឌួេលាេកត្វា អេឃ្យ បត្តាតយិត្រិត្តាត្តេឥចេត ‘ឋេច អហំ ឋាយិេពត ឋត្ថិ អេទាកា ឌីចិតំ លភិស្សាយិ, ពាលិពម្ពុំ េត ពទិស្សាយី’តិ អាឃាចិំ, សា យំ ឰាឌាតិ ដ្ឋត្តាេឋតិ, ពេទាយស្សា ពាលិពម្ពុ”ត្តិ៌ េតាឌិឋេត្តា ចំ យាឃំ អខាតេត្តា “ឋាឆ្ន”តិ ឋប្យជិត្ថិត្វា ពាលិពម្ពុំ ឋេខ្ញត្វា តាឃ ពាលិកាខតំ កាហាេបត្វា បត្តាតយត្តកំ អកិទ្យហិ៌ អឆ តំ ឋា ឲចយាហ – “ឋាយិ, េឥចតាឃបិ ត្តេត្តាច ដ្ឋត្តយេឥចតា, បធយំ តាច ចំ ចតបុេប្យហិ ប្ឋេខត្វា បឥក្លិលំ ពត្វា ចត្ថិត្វា បធ្នា េឥចតាឃ ពាលិពម្ពុំ ពទិស្សាយី”តិ៌ ឋា េតាឌិឋត្តិ បបិតាកិយុលំ ធេបត្វា ចតបុេប្យហិ ប្ឋេខត្វា បឥក្លិលំ ពត្វា ចត្ថិត្យកាយា ចិឃ ហុត្វា បិដ្ឋិបេស្ស ធត្វា បិដ្ឋិឃំ បហរិត្វា បបិេត បិេតត្វា “ឌិដ្ឋា េយ បត្ថាយិត្តស្ស បិដ្ឋី”តិ ត្យដ្ឋយាតឋា បត្តាតា ឌួេទាហិត្វា ព្យលាស្ស ឋត្តិកំ អពយាសិ៌

េតាឌិឋេត្តាបិ បបិតាត្យឋាេទត បត្តាតា បតេត្តា ដ្ឋត្យុទ្ធទ្យក្លុយត្តេព ឲកស្មិំ អពលុេព បត្តឋ្ឋាេត្ត ក្បេត្ត លក្កិ, េហដ្ឋាបត្តាចំ បត ឌួេទាហិត្យំ ត ឋក្កា៌ េសា ដ្ឋត្យុទ្ធេឋលិតិ លាឌិត្វា ឋាលត្តេទ តិសីឌិ៌ អេឆេពា យហាឋទីេទា េកាឈទាខា េហដ្ឋាបត្តាតបិេឥេតា អកិទ្យហិត្វា តស្មិំ ដ្ឋត្យុទ្ធេឋលិតិ លាឥតិ៌ េសា ចំ ឌិចឋំ េតាឌិឋត្តិ ឌិត្វា បលិឃិ, បុតឌិចេឋ អាកត្តា ឲកស្មិំ បេស្ស ឋលិតិ លាឌិត្វា បក្កាយិ៌ េសា ឲចំ បុតប្យុតំ អាកត្ថេត្តា េតាឌិឋេត្តត ឋត្ថិ ចិស្សាឋំ អាបខ្ញត្វា “ត្វំ ឰាយំ ធាតំ េពត ពាេលាត អាកេតាសី”តិ បុត្ថិត្វា “ឰាយិតា តាយ ពាេលាតា”តិ ចុេត្ត “េតត ហិ យា កាឃី”តិ ចត្វា េតាឌិឋត្តិ អត្តេតា បិដ្ឋិឃំ តិបទ្ធាេបត្វា ឌួតាេទត្វា អេត្តាេតា តិក្លុយិត្វា យហាយេក្ក ធេបត្វា “ត្វំ ឰាយិតា យេក្កត កត្ថាហី”តិ ដ្ឋេឃ្យាេខត្វា អេត្តាេយច បិចិឋិ៌ េតាឌិឋេត្តា ឲកំ កាយកំ កត្តា តេត្តច ចឋេត្តា បិត្យ ពាលពតកាចំ ឃុត្វា ឥទាលាឋិំ កត្តា ក្យលឋត្តេព ទេខ្ញ បតិដ្ឋាឃ បក្យយទាខា តាយ ហុត្វា ធឋ ទាខឈេយ្ញ អេពាេបត្វា ឈេយ្ញត ទខ្ញ ពាេទេត្តា ចត្យឃុ តកាេដ្ឋាេទឃុ តកាេយេត្តិតិេចឋតដ្ឋាេទតិ ៧ ធាតឋាលិេឃា ពាេទត្វា េឥចឋិកំ ៧ ឋតឋហស្សាតិ ចិស្សេខត្វា ធាតំ អធាសិ៌

ឋាបិ េលា ឰាតិ្ត ចំ ព្យល្អំ លេត្ត តិសីធាេបត្វា អេត្តាតា តិក្លុយិត្វា យត្យស្សបេឆ កិក្លុ ចទយាតា ឃាព្យកត្តំ ឋំហរិត្វា ចំ ព្យល្អំ េបិេឋសិ៌ យត្យស្សា

“ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᨾᩣᨶᩣ “ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩔ ᨾᩣᨲᩩᩃᨵᩦᨲᩣ, ᨸᩥᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ ᩑᩈᩮᩣ, ᩑᨲᩔᩮᩅ ᨾᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ, ᩈᩣᩉᩴ ᩅᨩ᩠ᨫᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ “ᩋᨿᩴ ᨸᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣ”ᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨻᩉᩩᨲᩁᩴ ᨿᩣᨣᩩᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨸᩁᩮ ᨸᨶ ᨩᨶᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨧᩁᩥ, ᨸᨴᩩᨾᩁᩣᨩᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᩣᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩔᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨲᩮ ᨻᩉᩩᩴ ᨵᨶᩴ ᨴᩔᨲᩥ, ᨲᩅ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩍᨵᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩣ ᨲᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩴ ᩅᩮᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩈᩣᩃᩣᩈᩩ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᨧᩁᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᩁᨣᨲᩮᩣ ᨴᩣᨶᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᨧ ᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨧ ᩈᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨣᩮᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩣ ᨲᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨣᨾᨶᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩑᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᩑᨠᩣ, ᨴᩮᩅ, ᨸᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩣ ᨶᩦᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩣ “ᨸᩥᨲᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮ, ᨴᩮᩅ, ᨠᩩᩃᨴᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ “ᩋᩉᩮᩣ ᨸᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨸᩩᨶ ᩁᩣᨩᩣ “ᩋᨿᩴ ᨲᩮ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩮᩣ ᨠᩩᩃᨴᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩋᩈᨬ᩠ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦ “ᩋᩣᨾ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᩪᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ “ᨠᩥᩴ ᩑᩈ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨴᩩᨾᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩋᨾᩩᨠᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨵᩦᨲᩣ, ᩋᨾᩩᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᨾ ᨩᩣᨱᩩᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨸᩥᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩮ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩴ ᨸᨸᩣᨲᩮ ᨸᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨴᩣᨶᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩃᩣᨭᩮᨶ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ‘ᨾᨲᩮᩣ’ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩣ ᩍᨾᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᨶᨶᩩ ᩋᩉᩴ ᨩᩦᩅᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩮᩣ, ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨶᨶᩩ ᩅᩣᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥᩴ ‘ᨾᨾ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩥᨠᩣ ᨨ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ, ᩋᩉᩴ ᨸᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨽᩁᩥᨿᩴ ᩋᩁᩮᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨲᩦᩁᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᨾᨸᨴᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩅᨩ᩠ᨫᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᩴ᪨ ᩈᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨸᩣᨴᩮ ᨸᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩋᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩃᨽᩥ’ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩣᨿ ᩋᩉᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩣ ᨸᩣᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᩈᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ, ᩑᩈᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ, ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩅᨩ᩠ᨫᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᨱ᩠ᨮᩮᩣ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ –

᪈᪓᪨

“ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩈᩣ ᩋᩉᨾᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩮᩣ;

ᨿᨾᩣᩉ ‘ᨠᩮᩣᨾᩣᩁᨸᨲᩦ ᨾᨾ’ᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᩈᩩ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ᪨

᪈᪔᪨

“ᩍᨾᨬ᩠ᨧ ᨩᨾ᩠ᨾᩴ ᨾᩩᩈᩃᩮᨶ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ, ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨨᩅᩴ ᨸᩁᨴᩣᩁᩪᨸᩈᩮᩅᩥᩴ;

ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨧ ᨶᩴ ᨸᩣᨸᨸᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ, ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨳ ᨠᨱ᩠ᨱᨶᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តត្ថ ឃយាហ កោយារបតី យបត្តិ ឃំ ឲ្យា “អឃំ យេ, កោយារបតិ, ក្យលឥត្តិកោ យាយិកោ”តិ អាហ, អឃយេច យោ, ត អត្ថ្មា៉ “ឃយាហុ , កោយារបតី”តិបិ បិដោ៉ អឃយេច ហិ បោត្តកោស្ លិលិតោ, តស្សាបិ អឃយេចត្តោ, ចចតចិបល្លាសោ បតេត្ត ចេឪតត្តា៉ ឃតិក្យារត្តា ចុត្តំ, តចេច ត្តាឆ អាកពំ៉ ចន្ថ្លិត្តិយោតិ ត្តាតិ្តយោ ភាយ ចន្ស្មា ចឥតត្តា ឲច៉ តត្តិ ត្តាតិ្តស្ សច្ចន្តិ ឲតាស្ សភារោចា ភារេយកោ តត្តិ៉ “ត្តាយច្ចា ឌយុ”ត្តិអាឌិ ខ្ចិត្តយ្បិ តោស់ ចល្ឌាលាបភចសេភ ចុត្តំ៉ តត្ត ឌយុត្តិ លិយកំ៉ យុសលេភ ហត្តាតិ យុសលេភ ហតិត្វា បោដេច្ចា អដ្ឋិតិ កឌ្ឍិត្វា ចុល្លចិចុល្លំ ពត្វា៉ លុដ្ឋត្តិ ឌារុលំ៉ លចត្តិ ក្យលាការចេភ តិឌ្ឍិចំ យតាសជិសំ៉ ត្តាយិស្សាច តត្តិ ឲត្ត តត្តិ តិបិតាយត្តំ, ត្តាយិស្សា ច បិបបតិត្តតាឃ អភាចារាឃ ចុស្សីលិឃ ខឹចត្តិឃាច ពល្លភាសំ លិត្ថចាតិ អដេត្វា៉

ពោធិសត្តោ កោធំ អឌិចារេសតំ អសេក្កោត្តា ឲចំ តោសំ ចល្ឌំ អាលាបេត្វាបិ ត តចា ការេសិ ៉ កោបំ បភ យត្តំ ពត្វា ឃចា សា បត្ថិ សីសតោ ខ្ចរោរបតំ ត សេក្កាតិ, ឲចំ កាឡហតេ ពាត្ថរេត្វា ក្យូំ តត្ត បក្កិបិរេត្វា អត្តកោ ចិឌិតា តីហរាបេសិ៉

សត្ថា ត្តាយំ ឌយុចេសត់ អាហរិត្វា សច្ចានិ បការេត្វា ខាតកំ សមោឆាកេសិ – សច្ចបរិយោសានេ ស្កក្ខ្លិតកិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ៉ “តទា ឲ កាតសោ អញ្ញតរា ចេរា អហោសុំ, ករិយា ចិត្តាយាលចិកា, កុល្ឌោ ចេចចត្តោ, កោឆរាខា អាភត្ថោ, បក្ខុរាខា បភ អហមេច អហោសិ”ន្តិ៉

ក្ខញអបក្ខុយខាតកចល្លភា តតិយា៉

[១៨៦] ៦៉ យហិវាហខាតកចល្លភា

ត សន្តិ ចេចា បចសន្តិ ត្វភាតិ ត្តាធំ សត្ថា ចេឡុចចេ ចិហរន្តោ ចឆាឃ បរិសក្កត្តំ ចេចចត្តំ អារព្ភ ពចេសិ៉ តទា បភ សត្ថា “ចេចចត្តោ ចឆាឃ បរិសក្កតី”តិ ស្វុត្វា “ត, កិក្ខុចេ, ត្តាគាភេច, បុព្វេបិ ចេចចត្តោ យឃ្យាចឆាឃ បរិសក្កតិយេច, បរិសក្កត្តោបិ បភ យំ ចឆិតំ ភាសក្ខិ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៉

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិតោ អវិទូរេ កាយកេ កហបតិកុលេ តិព្ពត្តិ៉ អធស្ស ចយប្បត្តស្ស ពារាណសិតោ កុលធីតរំ អានេសុំ, សា សុចល្លចល្លា អហោសិ អភិរូបា ទស្សតីយា ចេចច្ឆរា ចិឃ បុប្ផលតា ចិឃ លញ្ញអយាភា យត្តកិត្តរី ចិឃ ច សុខាតាតិ ភាមេត បតិត្តតា សីលាចារសម្បត្តា ចត្តសម្បត្តា៉ តិច្ចកាលម្បិស្សា បតិចត្តំ សស្សុចត្តំ សសុរចត្តញ្ញា ពតមេច ហោតិ, សា ពោធិសត្តស្ស បិឃា អហោសិ យភាបា៉ ត្តាតិ ខ្វេកាបិ តោ សមេគ្គាមេយាភា ឲពចិត្តា សមគ្គចាសំ ចសិសុ៉

អដេកចិចសំ សុខាតា “យាតាបិតរោ ចេដ្ឋុកាយាមី”តិ ពោធិសត្តស្ស អារោចេសិ៉ “សាធុ, ភទ្ទេ, យក្កុបិកេឆ្យំ បហោភកំ បដិយារេហី”តិ

ខជ្ជវិកតិំ បចាបេត្វា ខជ្ជកាទីនិ យានកេ ឋបេត្វា យានកំ បាជេន្តោ យានកស្ស បុរតោ អហោសិ, ឥតរា បច្ឆតោ។ តេ នគរសមីបំ គន្ត្វា យានកំ មោចេត្វា ន្ហត្វា ភុញ្ជិំសុ។ បុន ពោធិសត្តោ យានកំ យោជេត្វា បុរតោ និសីទិ, សុជាតា វត្ថានិ បរិវត្តេត្វា អលង្ករិត្វា បច្ឆតោ និសីទិ។ យានកស្ស អន្តោនគរំ បវិដ្ឋកាលេ ពារាណសិរាជា ហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ នគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តោ តំ បទេសំ អគមាសិ។ សុជាតា ឱតរិត្វា យានកស្ស បច្ឆតោ បទសា បាយាសិ។ រាជា តំ ទិស្វា តស្សា រូបសម្បត្តិយា អាកឌ្ឍិយមានលោចនោ បដិពទ្ធចិត្តោ ហុត្វា ឯកំ អមច្ចំ អាណាបេសិ – “គច្ឆ ត្វំ ឯតិស្សា សស្សាមិកភាវំ វា អស្សាមិកភាវំ វា ជានាហី”តិ។ សោ គន្ត្វា តស្សា សស្សាមិកភាវំ ញត្វា “សស្សាមិកា កិរ, ទេវ, យានកេ និសិន្នោ បុរិសោ ឯតិស្សា សាមិកោ”តិ អាហ។

រាជា បដិពទ្ធចិត្តំ វិនោទេតុំ អសក្កោន្តោ កិលេសាតុរោ ហុត្វា “ឯកេន នំ ឧបាយេន មារាបេត្វា ឥត្ថិំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឯកំ បុរិសំ អាមន្តេត្វា “គច្ឆ, ភោ, ឥមំ ចូឡាមណិំ វីថិំ គច្ឆន្តោ វិយ ហុត្វា ឯតស្ស បុរិសស្ស យានកេ បក្ខិបិត្វា ឯហី”តិ ចូឡាមណិំ ទត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោ “សាធូ”តិ តំ គហេត្វា គន្ត្វា យានកេ ឋបេត្វា “ឋបិតោ មេ, ទេវា”តិ អាគន្ត្វា អារោចេសិ។ រាជា “ចូឡាមណិ មេ នដ្ឋា”តិ អាហ, មនុស្សា ឯកកោលាហលំ អកំសុ។ រាជា “សព្ពទ្វារានិ បិទហិត្វា សញ្ចារំ ឆិន្ទិត្វា ចោរំ បរិយេសថា”តិ អាហ, រាជបុរិសា តថា អកំសុ, នគរំ ឯកសង្ខោភំ អហោសិ។ ឥតរោ បុរិសោ មនុស្សេ គហេត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “ភោ, យានកំ ឋបេហិ, រញ្ញោ ចូឡាមណិ នដ្ឋា, យានកំ សោធេស្សាមី”តិ យានកំ សោធេន្តោ អត្តនា ឋបិតមណិំ គហេត្វា ពោធិសត្តំ គហេត្វា “មណិចោរោ”តិ ហត្ថេហិ ច បាទេហិ ច បោថេត្វា បច្ឆាពាហំ ពន្ធិត្វា នេត្វា “អយំ មណិចោរោ”តិ រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ រាជាបិ “សីសមស្ស ឆិន្ទថា”តិ អាណាបេសិ។

អថ នំ រាជបុរិសា ចតុក្កេ ចតុក្កេ កសាហិ តាឡេន្តា ទក្ខិណទ្វារេន នីហរិំសុ។ សុជាតាបិ យានកំ បហាយ ពាហា បគ្គយ្ហ បរិទេវមានា “សាមិ, មំ និស្សាយ ឥមំ ទុក្ខំ បត្តោសី”តិ បរិទេវមានា បច្ឆតោ បច្ឆតោ អគមាសិ។ រាជបុរិសា “សីសមស្ស ឆិន្ទិស្សាមា”តិ ពោធិសត្តំ ឧត្តានំ និបជ្ជាបេសុំ។ តំ ទិស្វា សុជាតា អត្តនោ សីលគុណំ អាវជ្ជេត្វា “នត្ថិ វត មញ្ញេ ឥមស្មិំ លោកេ សីលវន្តានំ វិហេឋកេ បាបសាហសិកមនុស្សេ និសេធេតុំ សមត្ថា ទេវតា នាមា”តិអាទីនិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៥៦។

“ន សន្តិ ទេវា បវសន្តិ នូន, ន ហិ នូន សន្តិ ឥធ លោកបាលា;

សហសា ករោន្តានមសញ្ញតានំ, ន ហិ នូន សន្តិ បដិសេធិតារោ”តិ។

តត្ថ ន សន្តិ, ទេវាតិ ឥមស្មិំ លោកេ សីលវន្តានំ ឱលោកនកា បាបិនញ្ច និសេធកា ន សន្តិ នូន ទេវា។ បវសន្តិ នូនាតិ ឧបទ្ទវេសុ វា កិច្ចេសុ ព្យត្តេសុ នូន បវសន្តិ បវាសំ គច្ឆន្តិ។ ឥធ, លោកបាលាតិ ឥមស្មិំ លោកេ លោកបាលសម្មតា សមណព្រាហ្មណាបិ សីលវន្តានំ

អនុគ្គាហកា ន ហិ នូន សន្តិ។ សហសា ករោន្តានមសញ្ញតានន្តិ សហសា អវិមំសិត្វា សាហសិកំ កម្មំ ករោន្តានំ ទុស្សីលិនំ។ បដិសេវិតារោតិ ឧបទ្ទវំ កម្មំ យោ ករិត្វ, ន លព្ភា ឯតំ កាតុន្តិ បដិសេធេន្តោ នត្ថីតិ អត្ថោ។

ឯវំ តាយ សីលសម្បន្នាយ បរិទេវមានាយ សក្កស្ស ទេវរញ្ញោ និសិន្នាសនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ, សក្កោ “កោ នុ ខោ មំ សក្កត្តតោ ចាវេតុកាមោ”តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា “ពារាណសិរាជា អតិផរុសកម្មំ ករោតិ, សីលសម្បន្នំ សុជាតំ កិលមេតិ, គន្ត្វា ទានិ មេ វដ្ដតី”តិ ទេវលោកា ឱរុយ្ហអត្តនោ អានុភាវេន ហត្ថិបិដ្ឋេ និសិន្នំ តំ បាបរាជានំ ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱតារេត្វា ឆមុក្ខិកាយ ឧត្តានំ និបជ្ជាបេត្វា ពោធិសត្តំ ឧក្ខិបិត្វា សព្វាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា រាជវេសំ គាហាបេត្វា ហត្ថិក្ខន្ធេ និសីទាបេសិ។ រាជបុរិសា ផរសុំ ឧក្ខិបិត្វា សីសំ ឆិន្ទន្តា រញ្ញោ សីសំ ឆិន្ទិំសុ, ឆិន្នកាលេយេវ ចស្ស រញ្ញោ សីសភាវំ ជានិំសុ។ សក្កោ ទេវរាជា ទិស្សមានកសរីរេនេវ ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស រាជាភិសេកំ កត្វា សុជាតាយ ច អគ្គមហេសិដ្ឋានំ ទាបេសិ។ អមច្ចា ចេវ ព្រាហ្មណគហបតិកាទយោ ច សក្កំ ទេវរាជានំ ទិស្វា “អធម្មិករាជា មារិតោ, ឥទានិ អម្ហេហិ សក្កទត្តិយោ ធម្មិករាជា លទ្ធោ”តិ សោមនស្សប្បត្តា អហេសុំ។

សក្កោបិ អាកាសេ ឋត្វា “អយំ វោ សក្កទត្តិយោ រាជា, ឥតោ បដ្ឋាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេស្សតិ។ សចេ ហិ រាជា អធម្មិកោ ហោតិ, ទេវោ អកាលេ វស្សតិ, កាលេ ន វស្សតិ, ឆាតភយំ រោគភយំ សត្ថភយន្តិ តីណិ ភយានិ ឧបគតានេវ ហោន្តី”តិ ឱវទន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៥៥។

“អកាលេ វស្សតី តស្ស, កាលេ តស្ស ន វស្សតិ;

សគ្គា ច ចវតិ ឋានា, ននុ សោ តាវតា ហតោ”តិ។

តត្ថ អកាលេតិ អធម្មិករញ្ញោ រដ្ឋេ អយុត្តកាលេ សស្សានំ បក្កកាលេ វា លាយនមទ្ទនាទិកាលេ វា ទេវោ វស្សតិ។ កាលេតិ យុត្តបយុត្តកាលេ វបនកាលេ តរុណសស្សកាលេ គព្ភគ្គហណកាលេ ច ន វស្សតិ។ សគ្គា ច ចវតិ ឋានាតិ សគ្គសង្ខាតា ឋានា ទេវលោកា ចវតីតិ អត្ថោ។ អធម្មិករាជា ហិ អប្បដិលាភវសេន ទេវលោកា ចវតិ នាម, សក្កោបិ វា រជ្ជំ ការេន្តោ អធម្មិករាជា តតោ ចវតីតិបិ អត្ថោ។ ននុ សោ តាវតា ហតោតិ ននុ សោ អធម្មិកោ រាជា ឯត្តកេន ហតោ ហោតិ។ អថ វា ឯកំសវចនំ ឯត្ថ ន-ការោ, នេសោ ឯកំសេន ឯត្តាវតា ហតោ, អដ្ឋសុ បន មហានិរយេសុ សោឡសសុ ច ឧស្សទនិរយេសុ ចិររត្តំ សោ ហញ្ញិស្សតីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។

ឯវំ សក្កោ មហាជនស្ស ជីវិតំ ទត្វា អត្តនោ ទេវដ្ឋានមេវ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោបិ ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា សគ្គបុរំ បូរេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អធម្មិករាជា ទេវទត្តោ អហោសិ, សក្កោ អនុរុទ្ធោ, សុជាតា រាហុលមាតា, សក្កទត្តិយរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មណិចោរជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[១៩៥] ៥. បព្វតូបត្ថរជាតកវណ្ណនា

បព្វតូបត្ថរេ រម្មេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។ កោសលរញ្ញោ កិរ ឯកោ អមច្ចោ អន្តេបុរេ បទុស្សិ។ រាជាបិ បរិវីមំសមានោ តំ តថតោ ញត្វា “សត្ថុ អារោចេស្សាមី”តិ ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, អម្ហាកំ អន្តេបុរេ ឯកោ អមច្ចោ បទុស្សិ, តស្ស កិំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ បុច្ឆិ។ អថ នំ សត្ថា “ឧបការកោ តេ, មហារាជ, សោ ច អមច្ចោ សា ច ឥត្ថី បិយា”តិ បុច្ឆិត្វា “អាម, ភន្តេ, អតិវិយ ឧបការកោ សកលំ រាជកុលំ សន្ធារេតិ, សាបិ មេ ឥត្ថី បិយា”តិ វុត្តេ “មហារាជ, ‘អត្តនោ ឧបការកេសុ សេវកេសុ បិយាសុ ច ឥត្ថីសុ ទុព្ភិតុំ ន សក្កា’តិ បុព្ពេបិ រាជានោ បណ្ឌិតានំ កថំ សុត្វា មជ្ឈត្តាវ អហេសុ”ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អមច្ចកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អហោសិ។ អថស្ស រញ្ញោ ឯកោ អមច្ចោ អន្តេបុរេ បទុស្សិ។ រាជា តំ តថតោ ញត្វា “អមច្ចោបិ មេ ពហូបការោ, អយំ ឥត្ថីបិ មេ បិយា, ទ្វេបិ ឥមេ នាសេតុំ ន សក្កា , បណ្ឌិតាមច្ចំ បញ្ហំ បុច្ឆិត្វា សចេ សហិតព្ពំ ភវិស្សតិ, សហិស្សាមិ, នោ ចេ, ន សហិស្សាមី”តិ ពោធិសត្តំ បក្កោសាបេត្វា អាសនំ ទត្វា “បណ្ឌិត, បញ្ហំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ វត្វា “បុច្ឆ, មហារាជ, វិស្សជ្ជេស្សាមី”តិ វុត្តេ បញ្ហំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៨៩.

“បព្វតូបត្ថរេ រម្មេ, ជាតា បោក្ខរណី សិវា;

តំ សិង្គាលោ អបិបិយិ, ជានំ សីហេន រក្ខិត”ន្តិ។

តត្ថ បព្វតូបត្ថរេ រម្មេតិ ហិមវន្តបព្វតបាទេ បត្ថរិត្វា ឋិតេ អង្គណដ្ឋានេតិ អត្ថោ។ ជាតា បោក្ខរណី សិវាតិ សិវា សីតលា មធុរោទកា

ໂປກ຺ຂຣຓິໍ ຂຓິຕ຺ວາ, ອປິຈ ໂຂ ໂປກ຺ຂຣສຓ຺ຐານຕ຺ຕາ ນທີປິ ໂປກ຺ຂຣຓີເຍວ. ອປິປາຍີຕິ ອປ-ຊຕິ ຂປສເກ຺ກາ, ອປິຍີຕິ ອເຕ຺ວາ. ຊາຕໍ ສີເຫນ ຣກ຺ຂິຕນ຺ຕິ ສາ ໂປກ຺ຂຣຓີ ສີຫປຣິຄ຺ຄຫິຕາ ສີເຫນ ຣກ຺ຂິຕາ, ໂສປິ ຕໍ ສິງ຺ຄາໂລ "ສີເຫນ ຣກ຺ຂິຕາ ອຍນ຺"ຕິ ຊານນ຺ໂຕວ ອປິຍິ. ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎຕິ, ກາເລ ສິງ຺ຄາໂລ ສີຫສ຺ສ ອພາຍິຕ຺ວາ ປິເວຍ຺ຍ ເອວໍຣູປໍ ໂປກ຺ຂຣຓິນ຺ຕິ ອຍເມຕ຺ຖາທິປ຺ປາໂຍ.

ໂພທິສຕ຺ໂຕ "ອທ຺ທາ ເອຕສ຺ສ ອນ຺ເຕປຸເຣ ເອໂກ ອປຣາໂທ ປທຸຏ຺ໂຐ ພວິສ຺ສຕີ"ຕິ ຎຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໘໐.

"ປິວນ຺ຕິ ເຈ ມຫາຣາຊ, ສາປທານິ ມຫານທິໍ;

ນ ເຕນ ອນທີ ໂຫຕິ, ຂມສ຺ສຸ ຍທິ ເຕ ປິຍາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສາປທານີຕິ ນ ເກວລໍ ສິງ຺ຄາໂລວ, ອວເສສານິ ສຸນຂປສທມິຄາທີນິ ສພ຺ພສາປທານິ ຕໍ ໂປກ຺ຂຣສຓ຺ຐານຕ຺ຕາ "ໂປກ຺ຂຣຓີ"ຕິ ລທ຺ທນາມໍ ນທິໍ ປິວນ຺ຕິ ເຈ. ນ ເຕນ ອນທີ ໂຫຕີຕິ ນທີສມິໍ ອຍ຺ຍາທີປິ ອຫິມສ຺ສາປິ ສພ຺ເພ ປິປາສິຕາ ປານີຍໍ ປິວນ຺ຕິ, ນ ສາ ເຕນ ກາຣເຓນ ອນທີ ນາມ ໂຫຕິ, ນາປິ ອຸຈ຺ຉິຏ຺ຐນທີ. ກສ຺ມາ? ສພ຺ເພສໍ ສາທາຣຓຕ຺ຕາ. ຍທາ ນທີ ເຍນ ເກນຈິ ປີຕາ ນ ທຸສ຺ສຕິ, ເອວໍ ອິຕ຺ຖີປິ ກິເລສວເສນ ສາມິກໍ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ອເຎ຺ຎນ ສທ຺ທິໍ ສໍວາສໍ ຄຕາ ເນວ ອນິຕ຺ຖີ ໂຫຕິ. ກສ຺ມາ? ສພ຺ເພສໍ ສາທາຣຓພາເວນ. ຕາປິ ອຸຈ຺ຉິຏ຺ຐິຕ຺ຖີ. ກສ຺ມາ? ອຸທກກ຺ກິລາຍ ສຸທ຺ທພາເວນ. ຂມສ຺ສຸ ຍທິ ເຕ ປິຍາຕິ ຍທິ ປນ ເຕ ສາ ອິຕ຺ຖີ ປິຍາ, ໂສ ຈ ອປຣາໂທ ຍາຫຸປກາໂຣ, ເຕສໍ ອຸພິນ຺ນມ຺ປິ ຂມສ຺ສຸ ມຊ຺ຊຕ຺ຕພາເວນ ຕິຏ຺ຐາຫີຕິ.

ເອວໍ ມຫາສຕ຺ໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ມຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ອກາສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສ ມຊ຺ຊຕ຺ເຕ ຐຕ຺ວາ "ປຸນ ເອວຣູປໍ ປາປກມ຺ມໍ ມາ ກຣິຕ຺ຖາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຸພິນ຺ນມ຺ປິ ຂມິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເຕ ມຊ຺ຊຣະມິໍສຸ. ຣາຊາປິ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ສີລໍ ຣັກ຺ຂິຕ຺ວາ ສຄ຺ຄປຸຣໍ ປູເຣສິ. ໂກສລຣາຊາປິ ຕໍ ທມ຺ມເທສນໍ ສຸຕ຺ວາ ເຕສໍ ອຸພິນ຺ນມ຺ປິ ຂມິຕ຺ວາ ມຊ຺ຊຕ຺ຕໍ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – "ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ປຓ຺ທິຕາມັຈ຺ໂຈ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ປຸຕ຺ຕຸປຸຕ຺ຕຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຖມາ.

[໑໘໙] ໙. ສີຫຈມ຺ມຊາຕກວຓ຺ຓນາ

យេ ន កាហន្តិ ឱវាទន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ភិក្ខុ សត្ថារា "សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុដ្ឋោ "សច្ច"ន្តិ វត្វា "កិំ ការណា"តិ វុត្តេ "ឯកំ អលង្កតំ មាតុគាមំ ទិស្វា កិលេសវសេនា"តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា "មាតុគាមោ នាមេសោ ភិក្ខុ អត្តនោ រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពេហិ ចេវ មាតុគាមកុក្កុច្ចវិលាសេហិ ច បុរិសេ បលោភេត្វា អត្តនោ វសេ កត្វា វសំ ឧបគតភាវំ ញត្វា សីលវិនាសញ្ចេវ ធនវិនាសញ្ច បាបនតោ 'យក្ខិនិយោ'តិ វុច្ចន្តិ។ បុព្ពេបិ ហិ យក្ខិនិយោ មាតុគាមកុក្កុច្ចេន ឯកំ បុរិសសត្ថំ ឧបសង្កមិត្វា វាណិជេ បលោភេត្វា អត្តនោ វសេ កត្វា បុន អញ្ញេ បុរិសេ ទិស្វា តេ សព្ពេបិ ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា ឧភោហិ ហនុកបស្សេហិ លោហិតេន បគ្ឃរន្តេន មុខេន ខាទិំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ តម្ពបណ្ណិទីបេ សិរីសវត្ថុ នាម យក្ខនគរំ អហោសិ, តត្ថ យក្ខិនិយោ វសិំសុ។ តា ភិន្ននាវានំ វាណិជានំ អាគតកាលេ អលង្កតបដិយត្តា ខាទនីយភោជនីយំ គាហាបេត្វា ទាសិគណបរិវុតា ទារកេ អង្កេនាទាយ វាណិជេ ឧបសង្កមន្តិ។ តេសំ "មនុស្សាវាសំ អាគតម្ហា"តិ សញ្ជាននត្ថំ តត្ថ តត្ថ កសិគោរក្ខាទីនិ ករោន្តេ មនុស្សេ គោគណេ សុនខេតិ ឯវមាទីនិ ទស្សេន្តិ, វាណិជានំ សន្តិកំ គន្ត្វា "ឥមំ យាគុំ បិវថ, ភត្តំ ភុញ្ជថ, ខាទនីយំ ខាទថា"តិ វទន្តិ។ វាណិជា អជានន្តា តាហិ ទិន្នំ បរិភុញ្ជន្តិ។ អថ តេសំ ខាទិត្វា ភុញ្ជិត្វា បិវិត្វា វិស្សមិតកាលេ បដិសន្ថារំ ករោន្តិ, "តុម្ហេ កត្ថ វាសិកា, កុតោ អាគតា, កហំ គមិស្សថ, កេន កម្មេន ឥធាគតត្ថា"តិ បុច្ឆន្តិ។ "ភិន្ននាវា ហុត្វា ឥធាគតម្ហា"តិ វុត្តេ "សាធុ, អយ្យា, អម្ហាកម្បិ សាមិកានំ នាវំ អភិរុហិត្វា គតានំ តីណិ សំវច្ឆរានិ អតិក្កន្តានិ, តេ មតា ភវិស្សន្តិ; តុម្ហេបិ វាណិជាយេវ, មយំ តុម្ហាកំ បាទបរិចារិកា ភវិស្សាមា"តិ វត្វា តេ វាណិជេ ឥត្ថិកុត្តហាវភាវវិលាសេហិ បលោភេត្វា យក្ខនគរំ នេត្វា សចេ បឋមគហិតា មនុស្សា អត្ថិ, តេ ទេវសង្ខលិកាយ ពន្ធិត្វា ការណឃរេ បក្ខិបន្តិ, អត្តនោ វសនដ្ឋានេ ភិន្ននាវេ មនុស្សេ អលភន្តិយោ បន បរតោ កល្យាណិំ ឱរតោ នាគទីបន្តិ ឯវំ សមុទ្ទតីរំ អនុសញ្ចរន្តិ។ អយំ តាសំ ធម្មតា។

អថេកទិវសំ បញ្ចសតា ភិន្ននាវា វាណិជា តាសំ នគរសមីបេ ឧត្តរិំសុ។ តា តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា បលោភេត្វា យក្ខនគរំ នេត្វា បឋមំ គហិតេ មនុស្សេ ទេវសង្ខលិកាយ ពន្ធិត្វា ការណឃរេ បក្ខិបិត្វា ជេដ្ឋយក្ខិនី ជេដ្ឋកវាណិជំ, សេសា សេសេតិ តា បញ្ចសតា យក្ខិនិយោ តេ បញ្ចសតេ វាណិជេ អត្តនោ សាមិកេ អកំសុ។ អថ សា ជេដ្ឋយក្ខិនី រត្តិភាគេ វាណិជេ និទ្ទំ ឧបគតេ ឧដ្ឋាយ គន្ត្វា ការណឃរេ មនុស្សេ មារេត្វា មំសំ ខាទិត្វា អាគច្ឆតិ, សេសាបិ តថេវ ករោន្តិ។ ជេដ្ឋយក្ខិនិយា មនុស្សមំសំ ខាទិត្វា អាគតកាលេ សរីរំ សីតលំ ហោតិ។ ជេដ្ឋវាណិជោ បរិគ្គណ្ហន្តោ តស្សា យក្ខិនិភាវំ ញត្វា "ឥមា បញ្ចសតាបិ យក្ខិនិយោ ភវិស្សន្តិ, អម្ហេហិ បលាយិតុំ វដ្ដតី"តិ បុនទិវសេ បាតោវ មុខធោវនត្ថាយ គន្ត្វា សេសវាណិជានំ អារោចេសិ – "ឥមា យក្ខិនិយោ, ន មនុស្សិត្ថិយោ, អញ្ញេសំ ភិន្ននាវានំ អាគតកាលេ តេ សាមិកេ កត្វា អម្ហេបិ ខាទិស្សន្តិ, ឯថ ឥតោវ បលាយិស្សាមា"តិ។ តេសុ បញ្ចសតេសុ អឌ្ឍតេយ្យសតា "ន មយំ ឯតា វិជហិតុំ សក្ខិស្សាម, តុម្ហេ គច្ឆថ, មយំ ន បលាយិស្សាមា"តិ អាហំសុ។ ជេដ្ឋវាណិជោ អត្តនោ វចនករេ អឌ្ឍតេយ្យសតេ គហេត្វា តាសំ ភីតោ បលាយិ។

តស្មិំ បន កាលេ ពោធិសត្តោ វលាហកស្សយោនិយំ និព្ពត្តិ, សព្ពសេតោ កាឡសីសោ មុញ្ជកេសោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្គមោ អហោសិ។ សោ ហិមវន្តតោ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា តម្ពបណ្ណិទីបំ គន្ត្វា តត្ថ តម្ពបណ្ណិសរេ បល្លលេ សយំជាតសាលិំ ខាទិត្វា គច្ឆតិ។ ឯវំ គច្ឆន្តោ ច

“ជនបទំ គន្តុកាមា អត្ថី”តិ តិក្ខត្តុំ ករុណាបរិភាវិតំ មានុសិំ វាចំ ភាសតិ។ តេ ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា ឧបសង្កមិត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ “សាមិ, មយំ ជនបទំ គមិស្សាមា”តិ អាហំសុ។ តេន ហិ មយ្ហំ បិដ្ឋិំ អភិរុហថាតិ។ អប្បេកច្ចេ អភិរុហិំសុ, តេសុ ឯកច្ចេ វាលធិំ គណ្ហិំសុ, ឯកច្ចេ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា អដ្ឋំសុយេវ។ ពោធិសត្តោ អន្តមសោ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា ឋិតេ សព្ពេបិ តេ អឌ្ឍតេយ្យសតេ វាណិជេ អត្តនោ អានុភាវេន ជនបទំ នេត្វា សកសកដ្ឋានេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានំ អគមាសិ។ តាបិ ខោ យក្ខិនិយោ អញ្ញេសំ អាគតកាលេ តត្ថ ឱហីនកេ អឌ្ឍតេយ្យសតេ មនុស្សេ វធិត្វា ខាទិំសុ។

សត្ថា ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “ភិក្ខវេ, យថា តេ យក្ខិនីនំ វសំ គតា វាណិជា ជីវិតក្ខយំ បត្តា, វលាហកស្សរាជស្ស វចនករា វាណិជា សកសកដ្ឋានេសុ បតិដ្ឋិតា, ឯវមេវ ពុទ្ធានំ ឱវាទំ អករោន្តា ភិក្ខូបិ ភិក្ខុនិយោបិ ឧបាសកាបិ ឧបាសិកាយោបិ ចតូសុ អបាយេសុ បញ្ចវិធពន្ធនកម្មករណដ្ឋានាទីសុ មហាទុក្ខំ បាបុណន្តិ។ ឱវាទករា បន តិស្សោ កុលសម្បត្តិយោ ច ឆ កាមសគ្គេ វីសតិ ព្រហ្មលោកេតិ ទ្វយានិ ច ឋានានិ បត្វា អមតមហានិព្ពានំ សច្ឆិកត្វា មហន្តំ សុខំ អនុភវន្តី”តិ វត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អវោច –

៩១។

“យេ ន កាហន្តិ ឱវាទំ, នរា ពុទ្ធេន ទេសិតំ;

ព្យសនំ តេ គមិស្សន្តិ, រក្ខសីហិវ វាណិជា។

៩២។

“យេ ច កាហន្តិ ឱវាទំ, នរា ពុទ្ធេន ទេសិតំ;

សោត្ថិំ បារំ គមិស្សន្តិ, វលាហេនេវ វាណិជា”តិ។

តត្ថ យេ ន កាហន្តីតិ យេ ន ករិស្សន្តិ។ ព្យសនំ តេ គមិស្សន្តីតិ តេ មហាវិនាសំ បាបុណិស្សន្តិ។ រក្ខសីហិវ វាណិជាតិ រក្ខសីហិ បលោភិតវាណិជា វិយ។ សោត្ថិំ បារំ គមិស្សន្តីតិ អនន្តរាយេន និព្ពានំ បាបុណិស្សន្តិ។ វលាហេនេវ វាណិជាតិ វលាហេនេវ “អាគច្ឆថា”តិ វុត្តា តស្ស វចនករា វាណិជា វិយ។ យថា ហិ តេ សោត្ថិនា បារំ គន្ត្វា សកសកដ្ឋានំ អគមិំសុ, ឯវំ ពុទ្ធានំ ឱវាទករា សំសារបារំ និព្ពានំ គច្ឆន្តីតិ អមតមហានិព្ពានេន ទេសនាយ កូដំ គណ្ហិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ,

អញ្ញាបិ ពហុំ សោតាបត្តិផលសកទាគាមិផលអនាគាមិផលអរហត្តផលានិ បាបុណិំសុ “តទា ចូឡនន្ទិយស្ស ទេវទត្តោ

អហោសិ, ចូឡនន្ទិយោ អានន្ទោ, មាតា មហាបជាបតី គោតមី, មហានន្ទិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចូឡនន្ទិយជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១៩៧] ៧. មិត្តាមិត្តជាតកវណ្ណនា

ន តំ ស្មិតេន ... (see note)

“ឯតេ ភវន្តិ អាការា, អមិត្តស្មិំ បតិដ្ឋិតា;

យេហិ អមិត្តំ ជានេយ្យ, ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោ”តិ។

តត្ថ ន នំ ឧម្ហយតេ ទិស្វាតិ យោ ហិ យស្ស អមិត្តោ ហោតិ, សោ តំ បុគ្គលំ ទិស្វា ន ឧម្ហយតេ, ហសិតំ ន ករោតិ, បហដ្ឋាការំ ន ទស្សេតិ។ ន ច នំ បដិនន្ទតីតិ តស្ស វចនំ សុត្វាបិ តំ បុគ្គលំ ន បដិនន្ទតិ, សាធុ សុភាសិតន្តិ ន ចានុមោទតិ។ ចក្ខូនិ ចស្ស ន ទទាតីតិ ចក្ខុនា ចក្ខុំ អាហច្ច បដិមុខោ ហុត្វា ន ឱលោកេតិ, អញ្ញតោ ចក្ខូនិ ហរតិ។ បដិលោមញ្ច វត្តតីតិ តស្ស កាយកម្មម្បិ វចីកម្មម្បិ ន រោចេតិ, បដិលោមគាហំ គណ្ហាតិ បច្ចនីកគាហំ។ អាការាតិ ការណានិ។ យេហិ អមិត្តន្តិ យេហិ ការណេហិ តានិ ការណានិ ទិស្វា សុត្វា ច បណ្ឌិតោ បុគ្គលោ “អយំ មេ អមិត្តោ”តិ ជានេយ្យ, តតោ វិបរីតេហិ បន មិត្តភាវោ ជានិតព្ពោតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ មិត្តាមិត្តភាវការណានិ អាចិក្ខិត្វា ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ហត្ថិបោសកតាបសោ សទ្ធិវិហារិកោ អហោសិ, ហត្ថី ឧបជ្ឈាយោ, ឥសិគណោ ពុទ្ធបរិសា, គណសត្ថា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មិត្តាមិត្តជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១៩៨] ៨។ រាធជាតកវណ្ណនា

បវាសាអាគតោ តាតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ភិក្ខុ សត្ថារា “សច្ចំ កិរ, ត្វំ ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ បុដ្ឋោ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វត្វា “កិំការណា”តិ វុត្តោ “ឯកំ អលង្កតិត្ថិំ ទិស្វា កិលេសវសេនា”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “មាតុគាមោ នាម ភិក្ខុ ន សក្កា រក្ខិតុំ, បុព្ពេបិ ទោវារិកេ ឋបេត្វា រក្ខន្តាបិ រក្ខិតុំ ន សក្ខិំសុ, កិំ តេ ឥត្ថិយា, លទ្ធាបិ សា រក្ខិតុំ ន សក្កា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សុវយោនិយំ និព្ពត្តិ, “រាធោ”តិស្ស នាមំ, កនិដ្ឋភាតា បនស្ស បោដ្ឋបាទោ នាម។ តេ ឧភោបិ តរុណកាលេយេវ ឯកោ លុទ្ទកោ គហេត្វា ពារាណសិយំ អញ្ញតរស្ស ព្រាហ្មណស្ស អទាសិ, ព្រាហ្មណោ តេ បុត្តដ្ឋានេ ឋបេត្វា បដិជគ្គិ។ ព្រាហ្មណស្ស បន ព្រាហ្មណី អរក្ខិតា ទុស្សីលា។ សោ វោហារករណត្ថាយ គច្ឆន្តោ តេ សុវបោតកេ អាមន្តេត្វា “តាតា, អហំ វោហារករណត្ថាយ គច្ឆាមិ, កាលេ វា វិកាលេ វា តុម្ហាកំ មាតុ ករណកម្មំ ឱលោកេយ្យាថ, អញ្ញស្ស បុរិសស្ស គមនភាវំ វា អគមនភាវំ វា ជានេយ្យាថា”តិ ព្រាហ្មណិំ សុវបោតកានំ បដិច្ឆាបេត្វា អគមាសិ។ សា តស្ស និក្ខន្តកាលតោ បដ្ឋាយ

អនាចារំ ចរិ, រត្តិម្បិ ទិវាបិ អាគច្ឆន្តានំ គច្ឆន្តានំ បមាណំ នត្ថិ។

តំ ទិស្វា បោដ្ឋបាទោ រាធំ បុច្ឆិ – “ព្រាហ្មណោ ឥមំ ព្រាហ្មណិំ អម្ហាកំ និយ្យាទេត្វា គតោ, អយញ្ច បាបកម្មំ ករោតិ, វទាមិ ន”ន្តិ។ រាធោ “មា វទាហី”តិ អាហ។ សោ តស្ស វចនំ អគ្គហេត្វា “អម្ម, កិំការណា បាបកម្មំ ករោសី”តិ អាហ។ សា តំ មារេតុកាមា ហុត្វា “តាត, ត្វំ នាម មយ្ហំបុត្តោ, ឥតោ បដ្ឋាយ ន ករិស្សាមិ, ឯហិ, តាត, តាវា”តិ បិយាយមានា វិយ បក្កោសិត្វា អាគតំ គហេត្វា “ត្វំ មំ ឱវទសិ, អត្តនោ បមាណំ ន ជានាសី”តិ គីវំ បរិវត្តេត្វា មារេត្វា ឧទ្ធនន្តរេសុ បក្ខិបិ។ ព្រាហ្មណោ អាគន្ត្វា វិស្សមិត្វា ពោធិសត្តំ “កិំ, តាត រាធ, មាតា តេ អនាចារំ ករោតិ, ន ករោតី”តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៩៥។

“បវាសា អាគតោ តាត, ឥទានិ នចិរាគតោ;

កច្ចិនុ តាត តេ មាតា, ន អញ្ញមុបសេវតី”តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ, តាត រាធ, បវាសា អាគតោ, សោ ចម្ហិ ឥទានេវ អាគតោ នចិរាគតោ, តេន បវត្តិំ អជានន្តោ តំ បុច្ឆាមិ – “កច្ចិ នុ តេ, តាត, មាតា អញ្ញំ បុរិសំ ន ឧបសេវតី”តិ។

រាធោ “តាត, បណ្ឌិតា នាម ភូតំ វា អភូតំ វា អនិយ្យានិកំ នាម ន កថេសុ”ន្តិ ញាបេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៩៦។

“ន ខោ បនេតំ សុភណំ, គិរំ សច្ចុបសំហិតំ;

សយេថ បោដ្ឋបាទោវ, មុម្មុរេ ឧបកូថិតោ”តិ។

តត្ថ គិរន្តិ វចនំ។ តញ្ហិ យថា ឥទានិ គិរា, ឯវំ តទា “គិរ”ន្តិ វុច្ចតិ, សោ សុចេបិនកោ លិង្គំ អនាទិយិត្វា ឯវមាហ។ អយំ បនេត្ថ អត្ថោ – តាត, បណ្ឌិតេន នាម សច្ចុបសំហិតំ យថាភូតំ អត្ថយុត្តំ សភាវវចនម្បិ អនិយ្យានិកំ ន សុភណំ។ អនិយ្យានិកញ្ហិ សន្ធិ ភណន្តោ សយេថ បោដ្ឋបាទោវ, មុម្មុរេ ឧបកូថិតោ, យថា បោដ្ឋបាទោ កុក្កុឡេ ឆារាយ សយតិ, ឯវំ សយេយ្យាតិ។ “ឧបកូធិតោ”តិបិ បាឋោ, អយមេវត្ថោ។

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᨿᩣᨸᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ “ᨲᨴᩣ ᨸᩮᩣᨭ᩠ᨮᨸᩣᨴᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨵᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩁᩣᨵᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪁᪉᪉] ᪉᪨ ᨣᩉᨸᨲᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨾᩮᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ “ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨿᩮᩣ, ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᨲᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨶᩣᨧᩣᩁᩴ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᨲᩥ ᪨ ᨲᨴᩣ ᨸᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩮ ᨻᩦᨩᩮᩈᩩ ᨶᩥᩉᩮᩈᩩ ᨨᩣᨲᨠᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩔᩣᨶᩥ ᨣᨻ᩠ᨽᨣᩉᨱᨠᩣᩃᩮ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᩈᨠᩃᨣᩣᨾᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨾᩣᩈᩮᩉᩥ ᩈᩔᩣᨶᩥ ᩏᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩉᩥ ᨴᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨩᩁᨣᩮᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩮᩣ ᨡᨱᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨻᩉᩥᨣᨲᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᨡᨶᩥᨸᨶ᩠ᨶᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩮᩣ ᨸᩣᨿᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩦ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩏᨾ᩠ᨾᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ “ᩈᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ, ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩮᩣ ᨽᩦᨲᩮᩣ ᨸᨠᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩣ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨠᩮᩣ ᩏᨸᩣᨿᩮᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨲᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲᩴ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩴᩈᨾᩪᩃᩴ ᩈᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩅᩦᩉᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ’ᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ᪨ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᩮᩉᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨥᩁᩮ ᨴᩣᩁᨠᩣ ᨨᩣᨲᩣ, ᨾᩴᩈᨾᩪᩃᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩦ’ᨲᩥ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨧᩮᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣ ᨣᩮᩉᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩴᩈᨾᩪᩃᩴ ᨴᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ “ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩦᩉᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩔᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨭᩮ ᨴᩔᩣᨾᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨸᩣᨸᩥᨿᩣ ᨠᨲᩪᨸᩣᨿᩮᩣ ᩑᩈ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᨾᩥ ᨣᩣᨾᨽᩮᩣᨩᨠ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩅ ᨩᩁᨣᩮᩣᨱᩔ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩣ ‘ᩍᨲᩮᩣ ᨾᩣᩈᨴ᩠ᩅᨿᩮᨶ ᩅᩦᩉᩥ ᨴᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᨡᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩣ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨲᩅ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨶ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ

អតាចារា បិបាសយា លោកេ ចិហិតំ អកាចំ ខាតាតិ, សា នាតិ លោកេ អារុយ្ហា‘ចិហិ តត្ថិ’តិ ចងតិ, តូយ្បិ ‘ងេហិ’តិ ចងតិ, ក្រិត្តយ្បិ ទេចា ពទលំ យឃ្យាត រុក្ខតី”តិ ឲតយត្ថំ បកាសេន្តោ ឰយា កាថា អទេចាង –

ដ៏ស៊ិ

“ក្រកឃំ ទេយ ត ពយតិ, ក្រកឃំ ទេយ ត រុក្ខតិ;

ឃាចាឃំ លោកេ យោតិណ្ហា, តងស្សំ ឰតិ ការសតិ។

ដ៏ប៉ិ

“ត៏ ត៏ កាយបតិ ថ្វាយិ, ពងទេ អប្បស្ថិ ខីចិទេត;

ទេ្ធ យាទេស សក្កទំ ពត្វា, យំសំ ខទក្កចំ កិសំ;

អប្បត្តកាទេល ទេចាទេងសិ, តយ្បិ យឃ្យាត រុក្ខតី”តិ។

តត្ថ ត៏ ត៏ កាយបតិ ថ្វាយីតិ, អយ្កេ កាយខេដ្ឋក, ទេតត ពារទេលត ត៏ ចងាយិ។ ពងទេ អប្បស្ថិ ខីចិទេតតិ អយ្យាក៏ ខីចិត៏ តាយ ពងទេទ្យោច ចង្គិ ល្វត៏ កសិទំ អប្បញ្ញា យត្ថិ បទិត្ត, តស្មិ ទេតា ឲចទ្ទេប ខីចិទេត ចត្តយាទេត។ ទេ្ធ យាទេស សក្កទំ ពត្វា, យំសំ ខទក្កចំ កិសត្តិ អយ្យាក៏ យំសំ កណ្ហត្តាតំ ខទក្កចំ កិសំ ត្តត្តាលំ ខទទេកាលំ ងងយាទេតា ត្វំ “ខ្ទិហិ យាទេសហិ យ្ងលំ ងាតត្តា”ត្តិ ឲចំ ទេ្ធ យាទេស សក្កទំ បទិទេច្ឆំ ពត្វា។ អប្បត្តកាទេល ទេចាទេងសីតិ តស្មិ កាទេល អសយ្យទេត្ត អត្តទាច ទេចាទេងសិ។ តយ្បិ យឃ្យាត រុក្ខតីតិ ឃា ចាឃំ បិបាសយា ត្យ្សិលំ អទេត្តាទេកាទេ ចិហិតំ តត្ថិកាចំ ខាតយាតាច អខាតត្តិ ចិឃ ហុត្វា លោកេ យោតិណ្ហា លោកេត្វាទេ ងត្វា ត ងស្សំ ឰតិ ការសតិ, ឃញ្ញា ត្វំ អកាទេល ទេចាទេងសិ, តយ្បីតិ ឰតំ ក្រកឃយ្បិ យយ ទេតច ពយតិ ត រុក្ខតីតិ។

ឲចំ ទេសា ពទេចទេត្តាច កាយទេកាខក៏ ត្វត្យអាឃ ពទេហត្វា ពឈ្ឋិត្វា ទេកហយទេន្យបទេតត្វា “កាយទេកាខទេកាយីត្វិ បទេស្ស ទក្តិតទេកាបិតាកណ្ហ អបទេន្យឃិ”តិអាឌីហិ បទិការសិត្វា ទេបទេចត្វា ត្តត្តាលំ ពត្វា កិចាឃ ពទេហត្វា ទេកហា តិក្កដ្ឋិត្វា តយ្បិ ត្វទិ្ទត្តិ ទេកាទេសទុ ពទេហត្វា ទេកាទេ្ធា ខ្លុតាទេទត្វា តិទេប្បាទេចត្វា “សទេច បុត ឲចទ្ទេបំ ពទេទាសិ, ខាតិស្សសិ”តិ សត្តទេខ្លសិ។ តទេតា បទ្ធាយ កាយទេកាខទេកា ត៏ ទេកហំ ខ្លុទេលិទេកត្យបិ ត ចិទេសហិ, សាបិ បិបិ បុត យតសាបិ អតិចទិត្យ តាសក្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា គាមភោជកោ ទេវទត្តោ, និគ្គហការកោ គហបតិ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

គហបតិជាតកវណ្ណនា នវមា។

[១០០] ១០. សាធុសីលជាតកវណ្ណនា

សរីរទព្យន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ព្រាហ្មណំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស កិរ ចតស្សោ ធីតរោ អហេសុំ។ តា ចត្តារោ ជនា បត្ថេន្តិ, តេសុ ឯកោ អភិរូបោ សរីរសម្បន្នោ, ឯកោ វយប្បត្តោ មហល្លកោ, ឯកោ ជាតិសម្បន្នោ, ឯកោ សីលវា។ ព្រាហ្មណោ ចិន្តេសិ – “ធីតរោ និវេសេន្តេន បតិដ្ឋាបេន្តេន កស្ស នុ ខោ ទាតព្ពា, កិំ រូបសម្បន្នស្ស, ឧទាហុ វយប្បត្តស្ស, ជាតិសម្បន្នសីលវន្តានំ អញ្ញតរស្សា”តិ។ សោ ចិន្តេន្តោបិ អជានិត្វា “ឥមំ ការណំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ជានិស្សតិ, តំ បុច្ឆិត្វា ឯតេសំ អន្តរេ អនុច្ឆវិកស្ស ទស្សាមី”តិ គន្ធមាលាទីនិ គាហាបេត្វា វិហារំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ អាទិតោ បដ្ឋាយ តមត្ថំ អារោចេត្វា “ភន្តេ, ឥមេសុ ចតូសុ ជនេសុ កស្ស ទាតុំ វដ្ដតី”តិ បុច្ឆិ។ សត្ថា “បុព្ពេបិ បណ្ឌិតា ឯតំ បញ្ហំ កថយិំសុ, ភវសង្ខេបគតត្តា បន សល្លក្ខេតុំ ន សក្កោសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគន្ត្វា ពារាណសិយំ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អហោសិ។ អថេកស្ស ព្រាហ្មណស្ស ចតស្សោ ធីតរោ អហេសុំ, តា ឯវមេវ ចត្តារោ ជនា បត្ថយិំសុ។ ព្រាហ្មណោ “កស្ស នុ ខោ ទាតព្ពា”តិ អជានន្តោ “អាចរិយំ បុច្ឆិត្វា ទាតព្ពយុត្តកស្ស ទស្សាមី”តិ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៥៥.

“សរីរទព្យំ វុឌ្ឍព្យំ, សោជច្ចំ សាធុសីលិយំ;

ព្រាហ្មណំ តេន បុច្ឆាម, កន្នុ តេសំ វនិម្ហសេ”តិ។

តត្ថ “សរីរទព្យ”ន្តិអាទីហិ តេសំ ចតុន្នំ វិជ្ជមានេ គុណេ បកាសេតិ។ អយញ្ហេត្ថ អធិប្បាយោ – ធីតរោ មេ ចត្តារោ ជនា បត្ថេន្តិ, តេសុ ឯកស្ស សរីរទព្យមត្ថិ, សរីរសម្បទា អភិរូបភាវោ សំវិជ្ជតិ។ ឯកស្ស វុឌ្ឍព្យំ វុឌ្ឍិភាវោ មហល្លកតា អត្ថិ។ ឯកស្ស សោជច្ចំ សុជាតិតា ជាតិសម្បទា អត្ថិ។ “សុជច្ច”ន្តិបិ បាឋោ។ ឯកស្ស សាធុសីលិយំ សុន្ទរសីលភាវោ សីលសម្បទា អត្ថិ។ ព្រាហ្មណំ តេន បុច្ឆាមាតិ

តេសុ អសុកស្ស នាមេតា ទាតព្វាតិ អជានន្តា យំ កញ្ចិ ព្រាហ្មណញ្ញេវ បុច្ឆាម។ កន្នុ តេសំ វនិយ្យាសតិ តេសំ ចតុន្នំ ជនានំ កំ វនិយ្យាស, កំ ឥច្ឆាម, កស្ស តា កុមារិកា ទទាមាតិ បុច្ឆតិ។

តំ សុត្វា អាចរិយោ “រូបសម្បទាទីសុ វិជ្ជមានាសុបិ វិបន្នសីលោ គារយ្ហោ, តស្មា តំ នប្បមាណំ, អម្ហាកំ សីលវន្តភាវោ រុច្ចតី”តិ ឥមមត្ថំ បកាសេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១០០។

“អត្ថោ អត្ថិ សរីរស្មិំ, វុឌ្ឍព្យស្ស នមោ ករេ;

អត្ថោ អត្ថិ សុជាតស្មិំ, សីលំ អស្មាក រុច្ចតី”តិ។

តត្ថ អត្ថោ អត្ថិ សរីរស្មិន្តិ រូបសម្បន្នេ សរីរេបិ អត្ថោ វិសេសោ វុឌ្ឍិ អត្ថិយេវ, “នត្ថី”តិ ន វទាមិ។ វុឌ្ឍព្យស្ស នមោ ករេតិ វុឌ្ឍភាវស្ស បន នមក្ការមេវ ករោមិ។ វុឌ្ឍភាវោ ហិ វន្ទមានំ លភតិ។ អត្ថោ អត្ថិ សុជាតស្មិន្តិ សុជាតេបិ បុរិសេ វុឌ្ឍិ អត្ថិ, ជាតិសម្បត្តិបិ ឥច្ឆិតព្វាយេវ។ សីលំ អស្មាក រុច្ចតីតិ អម្ហាកំ បន សីលមេវ រុច្ចតិ។ សីលវា ហិ អាចារសម្បន្នោ សរីរេន វិរហិតោបិ បុជ្ជោ បាសំសោតិ។ ព្រាហ្មណោ តស្ស វចនំ សុត្វា សីលវន្តស្សេវ ធីតរោ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – សច្ចបរិយោសានេ ព្រាហ្មណោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា ព្រាហ្មណោ អយមេវ ព្រាហ្មណោ អហោសិ, ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សាធុសីលជាតកវណ្ណនា ទសមា។

រុហកវគ្គោ បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

រុហកំ សិរិកាឡកំ, បទុមំ មណិចោរកំ;

បព្ពតូបត្ថរវលាហំ, មិត្តាមិត្តញ្ច រាធញ្ច;

គហបតិ សាធុសីលំ។

៦. នតំទឡ្ហវគ្គោ

[២០១] ១. ពន្ធនាគារជាតកវណ្ណនា

នតំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ពន្ធនាគារំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ កិរ កាលេ ពហូ សន្ធិច្ឆេទកបន្ថឃាតកចោរេ អានេត្វា កោសលរញ្ញោ ទស្សេសុំ។ តេ រាជា អន្ទុពន្ធនរជ្ជុពន្ធនសង្ខលិកពន្ធនេហិ ពន្ធាបេសិ។ តិំសមត្តា ជានបទា ភិក្ខូ សត្ថារំ ទដ្ឋុកាមា អាគន្ត្វា ទិស្វា វន្ទិត្វា បុនទិវសេ បិណ្ឌាយ ចរន្តា ពន្ធនាគារំ គន្ត្វា តេ ចោរេ ទិស្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តា សាយន្ហសមយេ តថាគតំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, អជ្ជ អម្ហេហិ បិណ្ឌាយ ចរន្តេហិ ពន្ធនាគារេ ពហូ ចោរា អន្ទុពន្ធនាទីហិ ពទ្ធា មហាទុក្ខំ អនុភវន្តា ទិដ្ឋា, តេ តានិ ពន្ធនានិ ឆិន្ទិត្វា បលាយិតុំ ន សក្កោន្តិ, អត្ថិ នុ ខោ តេហិ ពន្ធនេហិ ថិរតរំ នាម អញ្ញំ ពន្ធន”ន្តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា “ភិក្ខវេ, កិំ ពន្ធនានិ នាមេតានិ, យំ បនេតំ ធនធញ្ញបុត្តទារាទីសុ តណ្ហាសង្ខាតំ កិលេសពន្ធនំ, ឯតំ ឯតេហិ ពន្ធនេហិ សតគុណេន សហស្សគុណេន ថិរតរំ, ឯវំ មហន្តម្បិ បនេតំ ទុច្ឆិន្ទិយំ ពន្ធនំ បោរាណកបណ្ឌិតា ឆិន្ទិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បព្ពជិំសូ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ ទុគ្គតគហបតិកុលេ និព្ពត្តិ, តស្ស វយប្បត្តស្ស បិតា កាលមកាសិ។ សោ ភតិំ កត្វា មាតរំ បោសេសិ, អថស្ស មាតា អនិច្ឆមានស្សេវ ឯកំ កុលធីតរំ គេហេ កត្វា អបរភាគេ កាលមកាសិ។ ភរិយាយបិស្ស កុច្ឆិស្មិំ គព្ភោ បតិដ្ឋាសិ។ សោ គព្ភស្ស បតិដ្ឋិតភាវំ អជានន្តោ “ភទ្ទេ, ត្វំ ភតិំ កត្វា ជីវាហិ, អហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ អាហ ។ សាបិ “គព្ភោ មេ បតិដ្ឋិតោ, មយិ វិជាតាយ ទារកំ ទិស្វា បព្ពជិស្សសី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តស្សា វិជាតកាលេ “ភទ្ទេ, ត្វំ សោត្ថិនា វិជាតា, ឥទានាហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ អាបុច្ឆិ។ អថ នំ សា “បុត្តស្ស តាវ ថនបានតោ អបគតកាលំ អាគមេហី”តិ វត្វា បុន គព្ភំ គណ្ហិ។

សោ ចិន្តេសិ – “ឥមំ សម្បដិច្ឆាបេត្វា គន្តុំ ន សក្កា, ឥមិស្សា អនាចិក្ខិត្វាវ បលាយិត្វា បព្ពជិស្សាមី”តិ។ សោ តស្សា អនាចិក្ខិត្វា រត្តិភាគេ ឧដ្ឋាយ បលាយិ។ អថ នំ នគរគុត្តិកា អគ្គហេសុំ។ សោ “អហំ, សាមិ, មាតុបោសកោ នាម, វិស្សជ្ជេថ ម”ន្តិ តេហិ អត្តានំ វិស្សជ្ជាបេត្វា ឯកស្មិំ ឋានេ វសិត្វា អគ្គទ្វារេនេវ និក្ខមិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ វិហាសិ។ សោ តត្ថ វសន្តោ “ឯវរូបម្បិ នាម មេ ទុច្ឆិន្ទិយំ បុត្តទារពន្ធនំ កិលេសពន្ធនំ ឆិន្ន”ន្តិ ឧទានំ ឧទានេន្តោ ឥមា គាថា អវោច –

“ន តំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា, យទាយសំ ទារុជបព្ពជញ្ច;

សារត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ, បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា។

១០៣។

“ឯតំ ទឡ្ហំ ពន្ធនមាហុ ធីរា, ឱហារិនំ សិថិលំ ទុប្បមុញ្ចំ;

ឯតម្បិ ឆេត្វាន វជន្តិ ធីរា, អនបេក្ខិនោ កាមសុខំ បហាយា”តិ។

តត្ថ ធីរាតិ ធិតិមន្តា, ធិក្កតបាបាតិ ធីរា។ អថ វា ធី វុច្ចតិ បញ្ញា, តាយ បញ្ញាយ សមន្នាគតាតិ ធីរា, ពុទ្ធា បច្ចេកពុទ្ធា ពុទ្ធសាវកា ពោធិសត្តា ច ឥមេ ធីរា នាម។ យទាយសន្តិអាទីសុ យំ សង្ខលិកសង្ខាតំ អយសា និព្ពត្តំ អាយសំ, យំ អទ្ទុពន្ធនសង្ខាតំ ទារុជំ, យញ្ច បព្ពជតិណេហិ វា អញ្ញេហិ វា វាកាទីហិ រជ្ជុំ កត្វា កតរជ្ជុពន្ធនំ, តំ អាយសាទិំ ឆិន្ទិតុំ សក្កុណេយ្យភាវេន ធីរា ទឡ្ហំ ថិរន្តិ នាហុ ន កថេន្តិ។ សារត្តរត្តាតិ សារត្តា ហុត្វា រត្តា, ពលវរាគរត្តាតិ អត្ថោ។ មណិកុណ្ឌលេសូតិ មណីសុ ច កុណ្ឌលេសុ ច, មណិយុត្តេសុ វា កុណ្ឌលេសុ។

ឯតំទឡ្ហន្តិ យេ មណិកុណ្ឌលេសុ សារត្តរត្តា, តេសំ យោ ច សារាគោ, យា ច តេសំ បុត្តទារេសុ អបេក្ខា តណ្ហា, ឯតំ កិលេសមយំ ពន្ធនំ ទឡ្ហំ ថិរន្តិ ធីរា អាហុ។ ឱហារិនន្តិ អាកឌ្ឍិត្វា ចតូសុ អបាយេសុ បាតនតោ អវហរតិ ហេដ្ឋា ហរតីតិ ឱហារិនំ។ សិថិលន្តិ ពន្ធនដ្ឋានេ ឆវិចម្មមំសានិ ន ឆិន្ទតិ, លោហិតំ ន នីហរតិ, ពន្ធនភាវម្បិ ន ជានាបេតិ, ថលបថជលបថាទីសុ កម្មានិ កាតុំ ទេតីតិ សិថិលំ។ ទុប្បមុញ្ចន្តិ តណ្ហាលោភវសេន ហិ ឯកវារម្បិ ឧប្បន្នំ កិលេសពន្ធនំ ទដ្ឋដ្ឋានតោ កច្ឆបោ វិយ ទុម្មោចយំ ហោតីតិ ទុប្បមុញ្ចំ។ ឯតម្បិ ឆេត្វានាតិ ឯតំ ឯវំ ទឡ្ហម្បិ កិលេសពន្ធនំ ញាណខគ្គេន ឆិន្ទិត្វា អយទាមានិ ឆិន្ទិត្វា មត្តវរវារណា វិយ បញ្ជរំ ឆិន្ទិត្វា សីហបោតកា វិយ ច ធីរា វត្ថុកាមកិលេសកាមេ ឧក្ការភូមិំ វិយ ជិគុច្ឆមានា អនបេក្ខិនោ ហុត្វា កាមសុខំ បហាយ វជន្តិ បក្កមន្តិ, បក្កមិត្វា ច បន ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានសុខេន វីតិនាមេន្តីតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហន្តា អហេសុំ។ “តទា មាតា មហាមាយា អហោសិ, បិតា សុទ្ធោទនមហារាជា, ភរិយា

រាហុលមាតា, បុត្តោ រាហុលោ, បុត្តទារំ បហាយ និក្ខមិត្វា បព្ពជិតោ បុរិសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ពន្ធនាគារជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២០២] ២. កេឡិសីលជាតកវណ្ណនា

ហំសា កោញ្ចា មយូរា ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មន្តំ លកុណ្ឌកភទ្ទិយំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរាយស្មា ពុទ្ធសាសនេ បាកដោ អហោសិ បញ្ញាតោ មធុរស្សរោ មធុរធម្មកថិកោ បដិសម្ភិទាប្បត្តោ មហាខីណាសវោ អសីតិយា មហាថេរានំ អព្ភន្តរោ បមាណេន ខុទ្ទកោ លកុណ្ឌកោ សាមណេរោ វិយ, ចុល្លកោ កីឡនត្ថាយ កតោ វិយ។ សោ ឯកទិវសំ តថាគតំ វន្ទិត្វា ជេតវនកោដ្ឋកំ គតេ ជនបទា តិំសមត្តា ភិក្ខូ “ថេរំ វន្ទិស្សាមា”តិ ជេតវនំ បវិសន្តា វិហារកោដ្ឋកេ ថេរំ ទិស្វា “សាមណេរោ ឯសោ”តិ សញ្ញាយ ថេរំ ចីវរកណ្ណេ គណ្ហន្តា ហត្ថេ គណ្ហន្តា សីសំ គណ្ហន្តា នាសាយ បរាមសន្តា កណ្ណេសុ គហេត្វា ចាលេត្វា ហត្ថកុក្កុច្ចំ កត្វា បត្តចីវរំ បដិសាមេត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា និសីទិត្វា សត្ថារា មធុរបដិសន្ថារេ កតេ បុច្ឆិំសុ – “ភន្តេ, លកុណ្ឌកភទ្ទិយត្ថេរោ កិរ នាមេកោ តុម្ហាកំ សាវកោ មធុរធម្មកថិកោ អត្ថិ, កហំ សោ ឯតរហី”តិ។ “កិំ បន, ភិក្ខវេ, ទដ្ឋុកាមត្ថា”តិ? “អាម, ភន្តេ”តិ។ “យំ, ភិក្ខវេ, តុម្ហេ ទ្វារកោដ្ឋកេ ទិស្វា ចីវរកណ្ណាទីសុ គណ្ហន្តា ហត្ថកុក្កុច្ចំ កត្វា អាគតា, ឯស សោ”តិ។ “ភន្តេ, ឯវរូបោបិ បត្ថិតបត្ថនោ អភិនីហារសម្បន្នោ សាវកោ កិំការណា អប្បេសក្ខោ ជាតោ”តិ? សត្ថា “អត្តនោ កតបាបកម្មំ និស្សាយា”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សក្កោ ទេវរាជា អហោសិ។ តទា ព្រហ្មទត្តស្ស ជិណ្ណំ ជរាបត្តំ ហត្ថិំ វា អស្សំ វា គោណំ វា ទដ្ឋុំ ន សក្កា, កេឡិសីលោ ហុត្វា តថារូបំ ទិស្វាវ អនុពន្ធាបេតិ, ជិណ្ណសកដម្បិ ទិស្វា ភិន្ទាបេតិ, ជិណ្ណមាតុគាមេ ទិស្វា បក្កោសាបេត្វា ឧទរេ បហរាបេត្វា បាតាបេត្វា បុន ឧដ្ឋាបេត្វា ភាយាបេតិ, ជិណ្ណបុរិសេ ទិស្វា លង្ឃកេ វិយ ភូមិយំ សំបរិវត្តកាទិកីឡំ កីឡាបេតិ, អបស្សន្តោ “អសុកឃរេ កិរ មហល្លកោ អត្ថី”តិ សុត្វាបិ បក្កោសាបេត្វា កីឡតិ។ មនុស្សា លជ្ជន្តា អត្តនោ មាតាបិតរោ តិរោរដ្ឋានិ បេសេន្តិ, មាតុបដ្ឋានធម្មោ បិតុបដ្ឋានធម្មោ បច្ឆិជ្ជិ, រាជសេវកាបិ កេឡិសីលាវ អហេសុំ។ មតមតា ចត្តារោ អបាយេ បូរេន្តិ, ទេវបរិសា បរិហាយតិ។

សក្កោ អភិនវេ ទេវបុត្តេ អបស្សន្តោ “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ អាវជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា “ទមេស្សាមិ ន”ន្តិ មហល្លកវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា ជិណ្ណយានកេ ទ្វេ តក្កចាដិយោ អារោបេត្វា ទ្វេ ជរគ្គោណេ យោជេត្វា ឯកស្មិំ ឆណទិវសេ អលង្កតហត្ថិំ អភិរុហិត្វា ព្រហ្មទត្តេ អលង្កតនគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តេ បិលោតិកនិវត្ថោ តំ យានកំ បាជេន្តោ រញ្ញោ អភិមុខោ អគមាសិ។ រាជា ជិណ្ណយានកំ ទិស្វា “ឯតំ យានកំ អបនេថា”តិ វទតិ។ មនុស្សា “កហំ, ទេវ, ន បស្សាមា”តិ អាហំសុ។ សក្កោ អត្តនោ អានុភាវេន រញ្ញោយេវ ទស្សេសិ។ អថ នំ ពាហុសម្បត្តេ តស្មិំ តស្ស ឧបរិភាគេន បាជេន្តោ រញ្ញោ មត្ថកេ ឯកំ ចាដិំ ភិន្ទិត្វា និវត្តាបេន្តោ ទុតិយំ ភិន្ទិ។ អថស្ស សីសតោ បដ្ឋាយ

ຕຼເຕາ ຊີເວາ ຈ ຕກ຺ກີ ປລ຺ລຸທຕິ, ເຍາ ເຕຕ ອຊ຺ຊີຍຕິ ທຣາຍຕິ ຂິຄ຺ຄຸຕິ. ອຕຍ຺ສ ຕໍ ວຸປທ຺ທຕກາຈີ ຊາຕ຺ວາ ສເກ຺ກາ ຍາຕກໍ ອຕ຺ຕຣສາເປຕ຺ວາ ສກ຺ກຕ຺ຕກາຈີ ຍາເປຕ຺ວາ ຈຂີຣທເຕ຺ວາ ອາກາເສ ຕຕ຺ວາ "ປິປ ອຣຍ຺ຍິກຣາຊ, ກິໍ ຕ຺ວໍ ຍທລ຺ລເກາ ຄ ກຈິຍ຺ສິ, ຕຈ ສຣີຣໍ ຂຣາ ຄ ປທຣິຍ຺ສຕິ, ເກຍ຺ຕຼສີເລາ ທຸຕ຺ວາ ຈຸເສ຺ຊ ຈີເທເຕກຍ຺ໍ ກເຣາສິ, ຯກກໍ ຕໍ ຄິຍ຺ສາຍ ຯຕໍ ກຍ຺ໍ ກຕ຺ວາ ຍຕຍຕາ ອປິເຍ ປຣິປຸເຣຕ຺ຕິ, ຍຕຸຍ຺ສາ ຍາຕາປິຕເຣາ ປຂີຂກ຺ກິຕຸໍ ຄ ລຄຕ຺ຕິ. ສເຈ ຕຼຍຍຍ຺ກຍ຺ໍ ຄ ຊີຣຍິຍ຺ສິ, ຈຂີເຣຄ ເຕ ສີສໍ ປຄາເລຍ຺ຍາຍິ, ຍາ ຕຼເຕາ ປຊ຺ຊາເຍຕໍ ກຍ຺ໍ ອກຕ຺ວາ"ຕິ ສຕ຺ຕເຂ຺ຊຕ຺ວາ ຍາຕາປິຕຸຄໍ ຄຸນໍ ກເຖຕ຺ວາ ຈຸສ຺ຊປຈາພິກກຍ຺ສ຺ສ ອານິສໍສໍ ປກາເສຕ຺ວາ ຍຸຈຂີຕ຺ວາ ສກຊ຺ຊາຄເຍຈ ອກຍາສິ. ຣາຊາ ຕເຕາ ປຊ຺ຊາຍ ຕຈາຣຸປໍ ກຍ຺ໍ ກາຕຸໍ ຂີຕ຺ຕຍິ ຄ ວຸປາເຣສິ.

ສຕ຺ຖາ ຕຼຍໍ ອຕີຕໍ ອາທຣິຕ຺ວາ ອກິສຍ຺ຍເຊ຺ຊາ ທຸຕ຺ວາ ຕຼຍາ ກາຖາ ອເຈາຈ –

໑໐໒.

"ຫໍສາ ເກາຍ຺ຈາ ຍຍູຣາ ຈ, ທຕ຺ຖເຍາ ປສຕາ ຍິກາ;

ສເພ຺ພ ສີຫສ຺ສ ກາຍຄ຺ຕິ, ຄຕ຺ຕິ ກາຍສ຺ມິໍ ຕຸລ຺ຍຕາ.

໑໐໓.

"ຯວເຍວ ຍຄຸເສ຺ສສຸ, ຕທເຣາ ເຈປິ ປຍ຺ຍາຈາ;

ເສາ ທິ ຕຕ຺ຖ ຍທາ ເທາຕິ, ເຄຈ ພາເລາ ສຣີຣຈາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປສຕາ ຍິກາຕິ ປສຕສຍ຺ຍາຕາ ຍິກາ, ປສຕາ ຍິກາ ຈ ອຈເສສາ ຍິກາ ຈາຕິປິ ອເຕ຺ຖາ. "ປສຕຍິກາ"ຕິປິ ປາເຖາ, ປສຕາ ຍິກາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຄຕ຺ຖິ ກາຍສ຺ມິໍ ຕຸລ຺ຍຕາຕິ ສຣີເຣ ປຍາຄໍ ຄາຍ ຄຕ຺ຖິ. ຍທິ ກເຈຍ຺ຍ, ຍທາສຣີຣາ ທຕ຺ຖິເຄາ ເຈຈ ປສຕຍິກາ ຈ ສີທໍ ຍາເຣຍ຺ຍຸໍ, ສີເທາ ຫໍສາຕເຍາ ຂຸທ຺ຕກສຣີເຣເຍຈ ຍາເຣຍ຺ຍ, ຂຸທ຺ຕກາເຍຈ ສີທສ຺ສ ກາເຍຍ຺ຍຸໍ, ຄ ຍທຕ຺ຕາ. ຍສ຺ມາ ປເຄຕໍ ຄຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ສເພ຺ພປິ ເຕ ສີທສ຺ສ ກາຍຄ຺ຕິ. ສຣີຣຈາຕິ ພາເລາ ຍທາສຣີເຣາປິ ຍທາ ຄາຍ ຄ ເທາຕິ, ຕສ຺ມາ ລກຸຍ຺ຂກກທ຺ທິເຍາ ສຣີເຣຄ ຂຸທ຺ທເກາປິ ຍາ ຕໍ ຊານາເຕຄປິ ຂຸທ຺ທເກາຕິ ຍຍ຺ຍິຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ສຕ຺ຖາ ຕຼຍໍ ຣຍ຺ຍເຣສຄໍ ອາທຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈາຄິ ປກາເສຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ສເຍາຣາເຄສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເຄ ເຕສຸ ກິກ຺ຂຸສຸ ເກຈິ ເສາຕາປຄ຺ຄາ, ເກຈິ ສກຕາກາຍິເຄາ, ເກຈິ ອຄາກາຍິເຄາ, ເກຈິ ອຣທເຕ຺ຕ ອເທສຸໍ. "ຕຕາ ຣາຊາ ລກຸຍ຺ຂກກທ຺ທິເຍາ ອເທາສິ, ເສາ ຕາຍ ເກຍ຺ຕຼສີລຕາຍ

បរេំ ពេញ្ញុតឹស្សយោ ខាតោ, សក្កោ បត អហយេច អហោសិ”ត្តិ។

ពេញ្ញុឹលខាតកចណ្ណតា ក្វតិយា។

[១០៩] ៩។ ឍន្ទខាតកចណ្ណតា

ចិន្ទបក្ខេហិ យេ យេត្តិ ឡង់ សត្ថា ខេតចតេ ចិហរន្តោ អញ្ញាតរំ ក៏ក្ខំ អារព្ភ កថេសិ។ តំ កិរ ឌត្តាឈរន្ទោរេ ពង្គាតិ ឋាលេត្តំ ប្ទតិរុណ្ណតរា តិក្ខយិត្វា ឲកោ សប្បោ បិឥក្កូលិឃំ ដំនិ, សោ តេត្ថច យតោ។ តស្ស យតភារេចា សកលចិហារេ បិកេដោ អហោសិ។ ឆយ្ចុសភាឃំ ក៏ក្ខុ ពធំ សយ្ពោរបេវុំ – “អាចុសោ, អសុកោ កិរ ក៏ក្ខុ ឌត្តាឈរន្ទោរេ ពង្គាតិ ឋាលេត្តា សប្បេត ឥដ្ឋោ តេត្ថច យតោ”តិ។ សត្ថា អាពន្ត្វា “កាឃ ត្ស្វ, ក៏ក្ខេច, ឲតរហិ ពធាឃ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឨយាឃ តាយា”តិ ចុត្តេ “សចេ សោ, ក៏ក្ខេច, ក៏ក្ខុ ចត្តារិ អហិរាឌក្យលិតិ អារព្ភ យេត្តំ អភាចយិស្ស, ត តំ សប្បោ ដំសេយ្យ។ បេរិរាណកតាបសាបិ អគ្ស្បន្នេ ព្សន្ទេ ចត្បុ អហិរាឌក្យលេស្ម យេត្តំ ភាចេត្វា តាតិ អហិរាឌក្យលិតិ តិស្សាឃ ឌ្ជប្បន្នភកយតោ យុច្ចិំស្ទ”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិឃំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណក្យលេ តិព្វត្តិត្វា ចយប្បត្តោ ការេយ បហាយ ឨសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សយាបត្តិយោ ច តិព្វត្តេត្វា ហិយចន្តបទេសេ ឲកស្មិំ ពង្គាតិចត្តេតេ អស្សយបទំ យាបេត្វា ឈាតកីឡំ កីឡន្តោ ឨសិកណបរិចុតោ ចិហាសិ។ តទា ពង្គាតីរេ តាគប្បការា ឌីឈខាតិកា ឨសីតំ បរិបត្ថំ ពេរាត្តិ, យេភុយ្យេត ឨសយោ ឌីចិតក្ខយំ បិបុណន្តិ។ តាបសា តយត្តំ ពោធិសត្តស្ស អារោរេចសុំ។ ពោធិសត្តោ សព្ពេ តាបសេ សត្និបាតាបេត្វា “សចេ ត្ស្វេ ឲចត្បុ អហិរាឌក្យលេស្ម យេត្តំ ភាចេយ្យាថ, ត ចោ សប្បា ដំសេយ្យុំ, តស្មា ឥតោ បដ្ឋាឃ ចត្បុ អហិរាឌក្យលេស្ម ឲចំ យេត្តំ ភាចេថា”តិ ចត្វា ឨមំ ពាថមាហ –

១០៥។

“ចិន្ទបក្ខេហិ យេ យេត្តំ, យេត្តំ ឲរាបឆេហិ យេ;

លញ្ជាបុត្តេហិ យេ យេត្តំ, យេត្តំ ពណ្យាកោតយកេហិ ចា”តិ។

តត្ថ ចិន្ទបក្ខេហិ យេ យេត្តត្តិ ចិន្ទបក្ខភាកាដក្យលេហិ សទ្ធិំ យឃ្សំ យេត្តំ។ ឲរាបឆាឌីស្ទបិ ឲសេច តយោ។ ឲតាតិបិ ហិ ឲរាបឆភាការាឌក្យលំ លញ្ជាបុត្តភាការាឌក្យលំ ពណ្យាកោតយកភាការាឌក្យលត្តិ ភាការាឌក្យលិតេច។

ឯវំ ចត្តារិ នាគរាជកុលានិ ទស្សេត្វា “សចេ តុម្ហេ ឯតេសុ មេត្តំ ភាវេតុំ សក្ខិស្សថ, ទីឃជាតិកា វោ ន ឌំសិស្សន្តិ ន វិហេឋេស្សន្តី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

“អបាទកេហិ មេ មេត្តំ, មេត្តំ ទ្វិបាទកេហិ មេ;

ចតុប្បទេហិ មេ មេត្តំ, មេត្តំ ពហុប្បទេហិ មេ”តិ។

តត្ថ បឋមបទេន ឱធិស្សកំ កត្វា សព្វេសុ អបាទកេសុ ទីឃជាតិកេសុ ចេវ មច្ឆេសុ ច មេត្តាភាវនា ទស្សិតា, ទុតិយបទេន មនុស្សេសុ ចេវ បក្ខិជាតេសុ ច, តតិយបទេន ហត្ថិអស្សាទីសុ សព្វចតុប្បទេសុ, ចតុត្ថបទេន វិច្ឆិកសតបទិឧច្ចាលិង្គបាណកមក្កដកាទីសុ។

ឯវំ សរូបេន មេត្តាភាវនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អាយាចនវសេន ទស្សេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“មា មំ អបាទកោ ហិំសិ, មា មំ ហិំសិ ទ្វិបាទកោ;

មា មំ ចតុប្បទោ ហិំសិ, មា មំ ហិំសិ ពហុប្បទោ”តិ។

តត្ថ មា មន្តិ ឯតេសុ អបាទកាទីសុ កោចិ ឯកោបិ មា មំ ហិំសតុ, មា វិហេឋេតូតិ ឯវំ អាយាចន្តា មេត្តំ ភាវេថាតិ អត្ថោ។

ឥទានិ អនោធិស្សកវសេន មេត្តាភាវនំ ទស្សេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“សព្វេ សត្តា សព្វេ បាណា, សព្វេ ភូតា ច កេវលា;

សព្វេ ភទ្រានិ បស្សន្តុ, មា កញ្ចិ បាបមាគមា”តិ។

តត្ថ តណ្ហាទិដ្ឋិវសេន វដ្ដេ បញ្ចសុ ខន្ធេសុ អាសត្តា វិសត្តា លគ្គា លគ្គិតាតិ សត្តា, អស្សាសបស្សាសបវត្តនសង្ខាតេន បាណនវសេន បាណា, ភូតភាវិតនិព្ពត្តនវសេន ភូតាតិ ឯវំ វចនមត្តវិសេសោ វេទិតព្វោ។ អវិសេសេន បន សព្វានិបេតានិ បទានិ សព្វសត្តសង្គាហកានេវ។ កេវលាតិ សកលា។ ឥទំ សព្វសទ្ទស្សេវ ហិ បរិយាយវចនំ។ ភទ្រានិ បស្សន្តូតិ សព្វេបេតេ សត្តា ភទ្រានិ សាធូនិ កល្យាណានេវ បស្សន្តុ។ មា កញ្ចិ បាបមាគមាតិ ឯតេសុ កញ្ចិ ឯកំ សត្តម្បិ បាបំ លាមកំ ទុក្ខំ មា អាគមា, មា អាគច្ឆតុ មា បាបុណាតុ, សព្វេ អវេរា អព្យាបជ្ឈា សុខី និទ្ទុក្ខា ហោន្តូតិ។

ឯវំ “សព្ពសត្តេសុ អនោធិស្សកវសេន មេត្តំ ភាវេថា”តិ វត្វា បុន តិណ្ណំ រតនានំ គុណេ អនុស្សរាបេតុំ –

១០៩។

“អប្បមាណោ ពុទ្ធោ, អប្បមាណោ ធម្មោ;

អប្បមាណោ សង្ឃោ”តិ អាហ។

តត្ថ បមាណករានំ កិលេសានំ អភាវេន គុណានញ្ច បមាណាភាវេន ពុទ្ធរតនំ អប្បមាណំ។ ធម្មោតិ នវវិធោ លោកុត្តរធម្មោ។ តស្សបិ បមាណំ កាតុំ ន សក្កាតិ អប្បមាណោ។ តេន អប្បមាណេន ធម្មេន សមន្នាគតត្តា សង្ឃោបិ អប្បមាណោ។

ឥតិ ទេសេត្វា “ឯវម្បិ តិណ្ណំ រតនានំ គុណេ អនុស្សរថា”តិ វត្វា តិណ្ណំ រតនានំ អប្បមាណគុណតំ ទស្សេត្វា សប្បមាណេ សត្តេ ទស្សេតុំ –

“បមាណវន្តានិ សរីសបានិ, អហិ វិច្ឆិក សតបទី;

ឧណ្ណនាភិ សរពូ មូសិកា”តិ អាហ។

តត្ថ សរីសបានីតិ សប្បទីឃជាតិកានំ នាមំ។ តេ ហិ សរន្តា គច្ឆន្តិ, សិរេន វា សប្បន្តីតិ សរីសបា។ “អហី”តិអាទិ តេសំ សរូបតោ និទស្សនំ។ តត្ថ ឧណ្ណនាភីតិ មក្កដកោ។ តស្ស ហិ នាភិតោ ឧណ្ណាសទិសំ សុត្តំ និក្ខមតិ, តស្មា “ឧណ្ណនាភី”តិ វុច្ចតិ។ សរពូតិ ឃរគោឡិកា។

ឥតិ ទេសេត្វា “យស្មា ឯតេសំ អព្ភន្តរេ រាគាទយោ បមាណករា ធម្មា អត្ថិ, តស្មា តានិ សរីសបាទីនិ បមាណវន្តានី”តិ ទស្សេត្វា “អប្បមាណានំ តិណ្ណំ រតនានំ អានុភាវេន ឥមេ បមាណវន្តា សត្តា រត្តិន្ទិវំ បរិត្តកម្មំ ករោន្តុតិ ឯវំ តិណ្ណំ រតនានំ គុណេ អនុស្សរថា”តិ វត្វា ឧបរិ កត្តព្ពំ ទស្សេតុំ ឥមំ គាថមាហ –

“កតា មេ រក្ខា កតា មេ បរិត្តា, បដិក្កមន្តុ ភូតានិ;

សោហំ នមោ ភគវតោ, នមោ សត្តន្នំ សម្មាសម្ពុទ្ធាន”ន្តិ។

តត្ថ កតា មេ រក្ខាតិ មយា រតនត្តយគុណេ អនុស្សរន្តេន អត្តនោ រក្ខា គុត្តិ កតា។ កតា មេ បរិត្តាតិ បរិត្តាណម្បិ មេ អត្តនោ កតំ។ បដិក្កមន្តុ ភូតានីតិ មយិ អហិតជ្ឈាសយានិ ភូតានិ បដិក្កមន្តុ អបគច្ឆន្តុ។ សោហំ នមោ ភគវតោតិ សោ អហំ ឯវំ កតបរិត្តោ អតីតស្ស បរិនិព្ពុតស្ស សព្ពស្សាបិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ នមោ ករោមិ។ នមោ សត្តន្នំ សម្មាសម្ពុទ្ធានន្តិ វិសេសេន បន អតីតេ បដិបាដិយា បរិនិព្ពុតានំ សត្តន្នំ សម្មាសម្ពុទ្ធានំ នមោ ករោមីតិ។

ឯវំ "នមក្ការំ ករោន្តាបិ សត្ត ពុទ្ធេ អនុស្សរថា"តិ ពោធិសត្តោ ឥសិគណស្ស ឥមំ បរិត្តំ ពន្ធិត្វា អទាសិ។ អាទិតោ បន បដ្ឋាយ ទ្វីហិ គាថាហិ ចតូសុ អហិរាជកុលេសុ មេត្តាយ ទីបិតត្តា ឱធិស្សកានោធិស្សកវសេន វា ទ្វិន្នំ មេត្តាភាវនាយ ទីបិតត្តា ឥមំ បរិត្តំ ឥធ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ, អញ្ញោ វា ការណំ បរិយេសិតព្ពំ។ តតោ បដ្ឋាយ ឥសិគណោ ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា មេត្តំ ភាវេសិ, ពុទ្ធគុណេ អនុស្សរិ។ ឯវមេតេសុ ពុទ្ធគុណេ អនុស្សរន្តេសុយេវ សព្ពេ ទីឃជាតិកា បដិក្កមិំសុ។ ពោធិសត្តោបិ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ឥសិគណោ ពុទ្ធបរិសា អហោសិ, គណសត្ថា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ខន្ធវត្តជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[១០៤] ៤. វីរកជាតកវណ្ណនា

អបិ វីរក បស្សេសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សុគតាលយំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តស្ស បរិសំ គហេត្វា អាគតេសុ ហិ ថេរេសុ សត្ថា "សារិបុត្ត, ទេវទត្តោ តុម្ហេ ទិស្វា កិំ អកាសី"តិ បុច្ឆិត្វា "សុគតាលយំ, ភន្តេ, ទស្សេសី"តិ វុត្តេ "ន ខោ, សារិបុត្ត, ឥទានេវ ទេវទត្តោ មម អនុកិរិយំ ករោន្តោ វិនាសំ បត្តោ, បុព្ពេបិ វិនាសំ បាបុណី"តិ វត្វា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ ឧទកកាកយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា ឯកំ សរំ និស្សាយ វសិ, "វីរកោ"តិស្ស នាមំ អហោសិ។ តទា កាសិរដ្ឋេ ទុព្ភិក្ខំ អហោសិ, មនុស្សា កាកភត្តំ វា ទាតុំ យក្ខនាគពលិកម្មំ វា កាតុំ នាសក្ខិំសុ។ ឆាតករដ្ឋតោ កាកា យេភុយ្យេន អរញ្ញំ បវិសិំសុ។ តត្ថេកោ ពារាណសិវាសី សវិដ្ឋកោ នាម កាកោ កាកិំ អាទាយ វីរកស្ស វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា តំ សរំ និស្សាយ ឯកមន្តេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ ឯកទិវសំ តស្មិំ សរេ គោចរំ គណ្ហន្តោ វីរកំ សរំ ឱតរិត្វា មច្ឆេ ខាទិត្វា បច្ចុត្តរិត្វា សរីរំ សុក្ខាបេន្តំ ទិស្វា "ឥមំ កាកំ និស្សាយ សក្កា ពហូ មច្ឆេ លទ្ធុំ, ឥមំ ឧបដ្ឋហិស្សាមី"តិ តំ ឧបសង្កមិត្វា "កិំ, សម្មា"តិ វុត្តេ "ឥច្ឆាមិ តំ សាមិ ឧបដ្ឋហិតុ"ន្តិ វត្វា "សាធូ"តិ តេន សម្បដិច្ឆិតោ តតោ បដ្ឋាយ ឧបដ្ឋាសិ។ វីរកោបិ តតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ យាបនមត្តំ ខាទិត្វា មច្ឆេ ឧទ្ធរិត្វា សវិដ្ឋកស្ស ទេតិ។ សោបិ អត្តនោ យាបនមត្តំ ខាទិត្វា សេសំ កាកិយា ទេតិ។

ᨲᩔ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥ – "ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨴᨠᨠᩣᨠᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᨠᩮᩣ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨱ᩠ᩉᨠᩮᩣ, ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨣᩦᩅᨸᩣᨴᩮᩉᩥᨸᩥ ᩑᨲᩔ ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᨬ᩠ᨧ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨣᩉᩥᨲᨾᨧ᩠ᨨᩮᩉᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩉᨾᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩦᩁᨠᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩈᨿᩴ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩏᨴᨠᩴ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨣᩉᨱᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᨾᩣ ᨶᩔᩦ"ᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩅᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩏᨴᨠᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩮᩅᩣᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ, ᩈᩮᩅᩣᩃᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩥ, ᩋᨣ᩠ᨣᨲᩩᨱ᩠ᨯᨾᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᩁᩔᩣᩈᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩏᨴᨠᩮᨿᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩋᩣᨣᨾᨲᩥ ᩋᨸᩔᨾᩣᨶᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨩᩣᨶᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᩦᩁᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᩣᨾᩥ, ᩈᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪀᪂᪨

"ᩋᨸᩥ ᨧᩦᩁᨠ ᨸᩔᩈᩥ, ᩈᨠᩩᨱᩴ ᨾᨬ᩠ᨩᩩᨽᩣᨱᨠᩴ;

ᨾᨿᩪᩁᨣᩦᩅᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᩴ, ᨸᨲᩥᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨸᩥ, ᨧᩦᩁᨠ, ᨸᩔᩈᩦᨲᩥ, ᩈᩣᨾᩥ ᨧᩦᩁᨠ, ᩋᨸᩥ ᨸᩔᩈᩥ᪨ ᨾᨬ᩠ᨩᩩᨽᩣᨱᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨩᩩᨽᩣᨱᩥᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶ "ᨾᨬ᩠ᨩᩩᩔᩁᩮᩣ ᨾᩮ ᨸᨲᩦ"ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᨾᨿᩪᩁᨣᩦᩅᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩮᩣᩁᨣᩦᩅᩈᨾᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᩴ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩁᨠᩮᩣ "ᩋᩣᨾ, ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪀᪃᪨

"ᩏᨴᨠᨳᩃᨧᩁᩔ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᩣᨾᨠᨾᨧ᩠ᨨᨽᩮᩣᨩᩥᨶᩮᩣ;

ᨲᩔᩣᨶᩩᨠᩁᩴ ᩈᩅᩥᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣ, ᩈᩮᩅᩣᩃᩮ ᨸᩃᩥᨣᩩᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨴᨠᨳᩃᨧᩁᩔᩣᨲᩥ ᩏᨴᨠᩮ ᨧ ᨳᩃᩮ ᨧ ᨧᩁᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩔ᪨ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨶᩩᨠᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩅᩣᩃᩮ ᨸᩃᩥᨣᩩᨱ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨴᨠᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩅᩣᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩅᩣᩃᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩏᨴᨠᩮᨿᩮᩅ ᨾᨲᩮᩣ, ᨸᩔ, ᩑᨲᩔ ᨲᩩᨱ᩠ᨯᩴ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨠᩦ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

សត្វា ឆ្លាយំ ឆល្ខេឆេសតំ អាហរិត្វា ជាតកំ សរោយាឆាតេសិ – “តឆា សចិដ្ឋកោ ឆេចឆេត្វា អហោសិ, ចិរកោ បត អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចិរកជាតកវណ្ណតា ឆត្វា។

[១០៥] ៥. កេក្ខេឃ្យជាតកវណ្ណតា

សោកតិយស្នា កេក្ខេឃ្យាតិ ឆ្លាធំ សត្វា ឌេតចេត ចិហរន្តោ ឯក្ខ ឆហកិក្ល អារេក្ក កេឆសិ។ តេ កិរ សាចត្វិចាសិតោ ក្ញលបុត្តា សាសនេ បព្ពឌិត្វា អស្សុកកាចតំ អត្យុត្យុញ្ញិត្វា ទ្វបបរសកា ហុត្វា ទ្វបំ ឱ្យបលិឡៀវក្ខា ចិចទិស្ស។ តេ វុកឌិចសំ “ត្វំ ត សោកសិ, អហំ សោកាយី”តិ ទ្វបំ តិឃ្សាយ ឱ្យប្បត្តចិចាឝា អចិក្ខេរ តិសិត្ត វុកំ យហល្លកេត្វទំ ឌិស្វា “វុសោ អយ្យាកំ សោកតកាចំ ចា អសោកតកាចំ ចា ជាតិឃ្សតី”តិ តំ ឱ្យបសក្កមិត្វា “កន្តេ, កោ អយេស្ហ សោកេតា”តិ បុច្ឆិស្យ។ សោ “អាចុសោ, ត្យេយត្វំ អហមេច សោកតតរោ”តិ អាហ។ ឆហរា “អយំ យហល្លកោ អយេត្វំ បុច្ឆិតំ អកេឆត្វា អបុច្ឆិតំ កេឆតី”តិ តំ បរិកាសិត្វា បក្កមិស្យ។ សា តេតសំ កិរិយា ភិក្ខុសង្ឃេ បិកដាំ ជាតា។ អេឆកឌិចសំ ឆល្ខសកាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេស្យ – “អាចុសោ, អស្សុកោ យហល្លកោ ឆេរោ កិរ តេ ទ្វបតិឃ្សិតេក ឆហេរេ លជ្ជាបេសី”តិ។ សត្វា អាកន្ត្វា “កាយ ត្យុត្វ, ភិក្ខវេ, វុតរហិ កថាយ សន្តិសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឆ្លាយាយ តាយា”តិ ចុត្តេ “ត, ភិក្ខវេ, ឆ្លាយ ឯក្ខ ឆហរា ឆ្លាតេច ទ្វបបរសកា, បុព្វេបេតេ ទ្វបមេច ឱ្យបលិឡៀវក្ខា ចិចទិស្ស”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មឆត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពៅធិសត្តោ កក្កាតីវេ ទ្វក្ខឆេចតា អហោសិ។ តទា កក្កាឃមុតាតំ សយាកមុដ្ឋាតេ កេក្ខេឃ្យា ច ឃាយុតេឃ្យា ច ឯក្ខ មន្ទា “អហំ សោកាយី, ត្វំ ត សោកសី”តិ ទ្វបំ តិឃ្សាយ ចិចឆយាតា អចិក្ខេរ កក្កាតីវេ កេន្ទបំ តិបត្តំ ឌិស្វា “វុសោ អយ្យាកំ សោកតកាចំ ចា អសោកតកាចំ ចា ជាតិឃ្សតី”តិ តំ ឱ្យបសក្កមិត្វា “កំ ត្យ ពោ, សម្ម កន្ទប, កេក្ខេឃ្យា សោកតិ, ឱ្យតាហុ ឃាយុតេឃ្យា”តិ បុច្ឆិស្យ។ កន្ទបេបិ “កេក្ខេឃ្យាបិ សោកតិ , ឃាយុតេឃ្យាបិ សោកតិ, ត្យេយត្វំ បត ខ្ញឹហិ អហមេច អតិរេកតទំ សោកាយី”តិ ឆ្លាយមត្ថំ បកាសេន្តោ បឋមំ កាឆមាហ –

១០៨.

“សោកតិ យស្នា កេក្ខេឃ្យា, អសោ សោកតិ ឃាយុតោ;

ឆត្យប្បេឆាយំ បុរិសោ, តិព្រោឆបរិយព្ឋេលិ;

ព្រាសកាឃតារឹចា ច, សន្តេច អតិរោចតី”តិ។

តត្ថ ចតុប្បទោយន្តិ ចតុប្បទោ អយំ។ បុរិសោតិ អត្តានំ សន្ធាយ វទតិ។ និគ្រោធបរិមណ្ឌលោតិ សុជាតោ និគ្រោធោ វិយ បរិមណ្ឌលោ។ ឦសកាយតគីវោតិ រថីសា វិយ អាយតគីវោ។ សព្ពេវ អតិរោចតីតិ ឯវំ សណ្ឋានសម្បន្នោ កច្ឆបោ សព្ពេវ អតិរោចតិ, អហមេវ សព្ពេ ឥមេ អតិក្កមិត្វា សោភាមីតិ វទតិ។

មច្ឆា តស្ស កថំ សុត្វា “អម្ភោ! បិលវកច្ឆប អយំ បុច្ឆិតំ អកថេត្វា អញ្ញមេវ កថេសី”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១១០។

“យំ បុច្ឆិតោ ន តំ អក្ខាសិ, អញ្ញំ អក្ខាសិ បុច្ឆិតោ;

អត្តប្បសំសកោ បោសោ, នាយំ អស្មាក រុច្ចតី”តិ។

តត្ថ អត្តប្បសំសកោតិ អត្តានំ បសំសនសីលោ អត្តុក្កំសកោ បោសោ។ នាយំ អស្មាក រុច្ចតីតិ អយំ បិលវកច្ឆបោ អម្ហាកំ ន រុច្ចតិ ន ខមតីតិ កច្ឆបស្ស ឧបរិ ឧទកំ ខិបិត្វា សកដ្ឋានមេវ គមិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទ្វេ មច្ឆា ទ្វេ ទហរភិក្ខូ អហេសុំ, កច្ឆបោបិ មហល្លកោ, ឥមស្ស ការណស្ស បច្ចក្ខការិកា គង្គាតីរេ និគ្រោធរុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

គង្គេយ្យជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[២០៦] ៦. កុរុង្គមិគជាតកវណ្ណនា

ឥង្ឃ វទ្ធមយំ បាសន្តិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “ទេវទត្តោ វធាយ បរិសក្កតី”តិ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កតិ, បុព្ពេបិ បរិសក្កិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កុរុង្គមិគោ ហុត្វា អរញ្ញេ ឯកស្ស សរស្ស អវិទូរេ ឯកស្មិំ គុម្ពេ វាសំ កប្បេសិ។ តស្សេវ សរស្ស អវិទូរេ ឯកស្មិំ រុក្ខគ្គេ សតបត្តោ, សរស្មិំ បន កច្ឆបោបិ វាសំ កប្បេសិ។ ឯវំ តេ តយោបិ សហាយកា អញ្ញមញ្ញំ បិយសំវាសំ វសិំសុ។ អថេកោ មិគលុទ្ទកោ អរញ្ញេ ចរន្តោ បានីយតិត្ថេ ពោធិសត្តស្ស បទវលញ្ជំ ទិស្វា លោហនិគឡសទិសំ វទ្ធមយំ បាសំ ឱឌ្ឌេត្វា អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ បានីយំ បាតុំ អាគតោ បឋមយាមេយេវ បាសេ ពជ្ឈិត្វា ពទ្ធរវំ រវិ។ តស្ស តេន សទ្ទេន

ទុក្ខកុតោ សតបតោ្តា ស្តកតោ ច កន្ធេបិ អាកត្វា “កឹ ត្ ៃលា កាតព្ពា”ត្តិ យត្តឃិស្ អច សតបតោ្តា កន្ធប់ អាមន្តេត្វា “សម្ពុ, តច ឥត្តា អត្ថិ, ត្វំ ព្ពាយំ បិសំ ឆិត្វ, អហំ កត្វា ឃឆា សោ តាកន្ធតិ, តឆា ករិស្សាមិ, ឲចំ អយេត្តា ទ្វិហិបិ កតបត្តេយត សហាយោ តោ ឌិចិតំ លកិស្សតី”តិ ព្ពាយមត្វំ បកាសេន្តោ បចយំ កាឆយាហ –

១១ៃ

“ព្ពាឈ្ឈចដ្ឋយយំ បិសំ, ឆិត្វ ឥន្តេហិ កន្ធប;

អហំ តឆា ករិស្សាមិ, ឃឆា តេហិតិ លុទ្ធកោ”តិ។

អច កន្ធេបិ ចមុចទត្តំ ចាឌិតំ អាទកិ, សតបតោ្តា លុទ្ធកស្ស ចរតកាយំ កតោ អចិន្ទេ ទុក្ខេ តិសីឌិ។ លុទ្ធកោ បត្វសកាលេយេច សត្តិំ កហេត្វា តិក្ខមិ។ សកុណោ តស្ស តិក្ខមតកាចំ ញាត្វា ចស្សិត្វា បក្ខេ បបេរាដេត្វា តំ បុរិមទ្វារេត តិក្ខមត្តំ មុខេ បហរិ។ លុទ្ធោ “កាឡអកណ្ណិតា សកុណេតមិម្ហបហដេ”តិ តិចត្តិត្វា ឆោកំ សយិត្វា បុត សត្តិំ កហេត្វា ដ្ឋាយិ។ សកុណោ “អយំ បចយំ បុរិមទ្វារេត តិក្ខន្តោ ព្ពាឌាតិ បច្ឆិមទ្វារេត តិក្ខមិស្សតី”តិ ញាត្វា កត្វា បច្ឆិមគេហេ តិសីឌិ។ លុទ្ធោបិ “បុរិមទ្វារេត មេ តិក្ខន្តេត កាឡអកណ្ណិ សកុណោ ឌិដ្ឋោ, ព្ពាឌាតិ បច្ឆិមទ្វារេត តិក្ខមិស្សាមី”តិ បច្ឆិមទ្វារេត តិក្ខមិ, សកុណោ បុត ចស្សិត្វា កត្វា មុខេ បហរិ។ លុទ្ធោ “បុតបិ កាឡអកណ្ណិសកុណេត បហដេ, ត ឌាតិ មេ ឲស តិក្ខមិតុំ ឌេតី”តិ តិចត្តិត្វា ឃាច អរុណុក្កមតា សយិត្វា អរុណុក្កមតវេលាយ សត្តិំ កហេត្វា តិក្ខមិ។ សកុណោ វេកេត កត្វា “លុទ្ធោ អាកច្ឆតី”តិ ពោធិសត្តស្ស កចេសិ។

តស្មិំ ខណេ កន្ធេបត ឲកមេច ចមុចទ្ធំ ឌេបត្វា សេសចទត្តា ចាឌិតា ហោត្តិ។ ឥត្តា បតស្ស បតតាការបត្តា ឌាតា, មុខេតា លោហិតំ បឃ្ឃរតិ។ ពោធិសត្តោ លុទ្ធបុត្តំ សត្តិំ កហេត្វា អសតិវេកេត អាកច្ឆន្តំ ឌិស្វា តំ ចទ្ធំ ឆិន្ទិត្វា ចតំ បិចិសិ, សកុណោ ទុក្ខេកុ តិសីឌិ, កន្ធេបិ បត ទ្វាលត្តា តទេត្វច តិបជ្ជិ។ លុទ្ធោ កន្ធប់ កហេត្វា បសិព្ពកេ បក្ខិបិត្វា ឲកស្មិំ ចាលុកេ លក្កេសិ។ ពោធិសត្តោ តិចត្តិត្វា ឌូលោកេន្តោ កន្ធបស្ស កហិតភាចំ ញាត្វា “សហាយស្ស ឌិចិតឌាតំ ឥស្សាមី”តិ ទ្វាត្តលោ ចិយ ហុត្វា លុទ្ធស្ស អត្តាតំ ឥស្សេសិ។ សោ “ទ្វាត្តលោ ឲស កចិស្សតិ, មារេស្សាមិ ត”ត្តិ សត្តិំ អាឌាយ អនុពត្ធិ។ ពោធិសត្តោ តាតិទ្វេ តាច្ចាសន្នេ កច្ឆន្តោ តំ អាឌាយ អរញ្ញំ បិចិសិ, ទ្វរំ កតភាចំ ញាត្វា បឆំ ចទេត្វា អញ្ញេត មគ្គេត ចាតវេកេត កត្វា សិខេត បសិព្ពកំ ដ្ឋក្ខិបិត្វា ក្វមិយំ បិតេត្វា ឆាលេត្វា កន្ធប់ តីហរិ។ សតបតោ្តាបិ ទុក្ខា ឧតរិ។ ពោធិសត្តោ ឌ្វិត្តមិ ឌូចាឌំ ឥឥមាតោ “អហំ តុមេ តិស្សាយ ឌិចិតំ លកិ, តុមេហិ សហាយកស្ស កត្តព្ពំ មយ្ហំ កតំ, ព្ពាឌាតិ លុទ្ធោ អាកត្វា តុមេ កណេល្យ្យ, តស្មា, សម្ពុ សតបត្ត, ត្វំ អត្តតោ បុត្តកេ កហេត្វា អញ្ញត្ត ឃាហិ, ត្វម្បិ, សម្ពុ កន្ធប, ឌកំ បចិសាហី”តិ អាហ។ តេ តឆា អកំសុ។

សត្ថា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទុតិយំ កាឆយាហ –

"កច្ឆបោ បាវិសី វារឹ, កុរុង្គោ បាវិសី វនំ;

សតបត្តោ ទុមគ្គម្ហា, ទូរេ បុត្តេ អបានយី"តិ។

តត្ថ អបានយីតិ អានយិ, គហេត្វា អគមាសីតិ អត្ថោ។

លុទ្ទោបិ តំ ឋានំ អាគន្ត្វា កញ្ចិ អបស្សិត្វា ឆិន្នបាសកំ គហេត្វា ទោមនស្សប្បត្តោ អត្តនោ គេហំ អគមាសិ។ តេ តយោបិ សហាយា យាវជីវំ វិស្សាសំ អច្ឆិន្ទិត្វា យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា លុទ្ទកោ ទេវទត្តោ អហោសិ, សតបត្តោ សារិបុត្តោ, កច្ឆបោ មោគ្គល្លានោ, កុរុង្គមិគោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

កុរុង្គមិគជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[១០៧] ៧. អស្សកជាតកវណ្ណនា

អយមស្សករាជេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ភិក្ខុ សត្ថារា "សច្ចំ កិរ, ត្វំ ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី"តិ បុដ្ឋោ "សច្ច"ន្តិ វត្វា "កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី"តិ វុត្តោ "បុរាណទុតិយិកាយា"តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា "ន ឥទានេវ តស្សា ភិក្ខុ ឥត្ថិយា តយិ សិនេហោ អត្ថិ, បុព្ពេបិ ត្វំ តំ និស្សាយ មហាទុក្ខំ បត្តោ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កាសិរដ្ឋេ បាដលិនគរេ អស្សកោ នាម រាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស ឧព្ពរី នាម អគ្គមហេសី បិយា អហោសិ មនាបា អភិរូបា ទស្សនីយា បាសាទិកា អតិក្កន្តា មានុសវណ្ណំ, អប្បត្តា ទិព្ពវណ្ណំ។ សា កាលមកាសិ, តស្សា កាលកិរិយាយ រាជា សោកាភិភូតោ អហោសិ ទុក្ខី ទុម្មនោ។ សោ តស្សា សរីរំ ទោណិយំ និបជ្ជាបេត្វា តេលកលលំ បក្ខិបាបេត្វា ហេដ្ឋាមញ្ចេ ឋបាបេត្វា និរាហារោ រោទមានោ បរិទេវមានោ និបជ្ជិ។ មាតាបិតរោ អវសេសញាតកា មិត្តាមច្ចព្រាហ្មណគហបតិកាទយោបិ "មា សោចិ, មហារាជ, អនិច្ចា សង្ខារា"តិអាទីនិ វទន្តា សញ្ញាបេតុំ នាសក្ខិំសុ។ តស្ស វិលបន្តស្សេវ សត្ត ទិវសា អតិក្កន្តា។ តទា ពោធិសត្តោ បញ្ចាភិញ្ញាអដ្ឋសមាបត្តិលាភី តាបសោ ហុត្វា ហិមវន្តបទេសេ វិហរន្តោ អាលោកំ វឌ្ឍេត្វា ទិព្ពេន ចក្ខុនា ជម្ពុទីបំ ឱលោកេន្តោ តំ

រាជានំ តថា បរិទេវមានំ ទិស្វា “ឯតស្ស យថា អចិរស្សេវ ភវិតព្ព”ន្តិ ពុទ្ធានុភាវេន អាកាសេ ឧប្បតិត្វា រញ្ញោ ឧយ្យានេ ឱតរិត្វា មង្គលសិលាបដ្ដេ បល្លង្កេន និសីទិ។

អថេកោ បិដ្ឋិលិង្គករចារី ព្រាហ្មណមាណវោ ឧយ្យានំ គតោ ពោធិសត្តំ ទិស្វា វន្ទិត្វា និសីទិ។ ពោធិសត្តោ តេន សទ្ធឹ បដិសន្ថារំ កត្វា “កឹ, មាណវ, រាជា ធម្មិកោ”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ, ធម្មិកោ រាជា, ភរិយា បនស្ស កាលកតា, សោ តស្សា សរីរំ តេលទោណិយំ បក្ខិបាបេត្វា និបជ្ជាបេត្វា និរាហារោ និបន្នោ, អជ្ជ សត្តមោ ទិវសោ, កិស្ស តុម្ហេ រាជានំ ឥមម្ហាបិ ទុក្ខា ន មោចេថ, យុត្តំ នុ ខោ តុម្ហាទិសេសុ សីលវន្តេសុ វិជ្ជមានេសុ រញ្ញោ ឥមម្ហា ទុក្ខា អនុភវិតុ”ន្តិ។ “ន ខោ អហំ, មាណវ, រាជានំ ជានាមិ, សចេ បន សោ អាគន្ត្វា មំ បុច្ឆេយ្យ, អហមេវស្ស តស្សា និព្ពត្តដ្ឋានំ អាចិក្ខិត្វា រញ្ញោ សន្តិកេយេវ តំ កថាបេយ្យ”ន្តិ។ “តេន ហិ, ភន្តេ, យាវ រាជានំ អានេមិ, តាវ ឥធេវ និសីទថា”តិ មាណវោ ពោធិសត្តស្ស បដិញ្ញំ គហេត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ អារោចេត្វា “តស្ស ទិព្ពចក្ខុកស្ស សន្តិកំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។

រាជា “ឧព្ពរឹ កិរ ទដ្ឋុំ លភិស្សាមី”តិ តុដ្ឋមានសោ រថំ អភិរុហិត្វា តត្ថ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ – “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ ទេវិយា និព្ពត្តដ្ឋានំ ជានាថា”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, មហារាជា”តិ។ “កត្ថ និព្ពត្តា”តិ? “សា ខោ, មហារាជ, រូបស្មិំយេវ មត្តា បមាទមាគម្ម កល្យាណកម្មំ អកត្វា ឥមស្មិំយេវ ឧយ្យានេ គោមយបាណកយោនិយំ និព្ពត្តា”តិ។ “នាហំ សទ្ទហាមី”តិ។ “តេន ហិ តេ ទស្សេត្វា កថាបេមី”តិ។ “សាធុ កថាបេថា”តិ។ ពោធិសត្តោ អត្តនោ អានុភាវេន “ឧភោបិ គោមយបិណ្ឌំ វដ្ដយមានា រញ្ញោ បុរតោ អាគច្ឆន្តូ”តិ តេសំ អាគមនំ អកាសិ។ តេ តថេវ អាគមិំសុ។ ពោធិសត្តោ តំ ទស្សេន្តោ “អយំ តេ, មហារាជ, ឧព្ពរិទេវី, តំ ជហិត្វា គោមយបាណកស្ស បច្ឆតោ បច្ឆតោ គច្ឆតិ, បស្សថ ន”ន្តិ អាហ។ ភន្តេ “‘ឧព្ពរី នាម គោមយបាណកយោនិយំ និព្ពត្តិស្សតី’តិ ន សទ្ទហាមហ”ន្តិ។ “កថាបេមិ នំ, មហារាជា”តិ។ “កថាបេថ, ភន្តេ”តិ។

ពោធិសត្តោ អត្តនោ អានុភាវេន តំ កថាបេន្តោ “ឧព្ពរី”តិ អាហ។ សា មនុស្សភាសាយ “កឹ, ភន្តេ”តិ អាហ។ “ត្វំ អតីតភវេ កា នាម អហោសី”តិ? “ភន្តេ, អស្សករញ្ញោ អគ្គមហេសី ឧព្ពរី នាម អហោសិ”ន្តិ។ “កឹ បន តេ ឥទានិ អស្សករាជា បិយោ, ឧទាហុ គោមយបាណកោ”តិ? “ភន្តេ, សោ មយ្ហំ បុរិមជាតិយា សាមិកោ, តទា អហំ ឥមស្មិំ ឧយ្យានេ តេន សទ្ធឹ រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពេ អនុភវមានា វិចរិំ, ឥទានិ បន មេ ភវសង្ខេបគតកាលតោ បដ្ឋាយ សោ កឹ ហោតិ, អហញ្ហិ ឥទានិ អស្សករាជានំ មារេត្វា តស្ស គលលោហិតេន មយ្ហំ សាមិកស្ស គោមយបាណកស្ស បាទេ មក្ខេយ្យ”ន្តិ វត្វា បរិសមជ្ឈេ មនុស្សភាសាយ ឥមា គាថា អវោច –

១១៦។

“អយមស្សករាជេន, ទេសោ វិចរិតោ មយា;

អនុកាមយ កាមេន, បិយេន បតិនា សហ។

១១៣។

“នវេន សុខទុក្ខេន, បោរាណំ អបិធីយតិ;

តស្មា អស្សករញ្ញាវ, កីដោ បិយតរោ មមា”តិ។

តត្ថ អយមស្សករាជេន, ទេសោ វិចរិតោ មយាតិ អយំ រមណីយោ ឧយ្យានបទេសោ បុព្ពេ មយា អស្សករាជេន សទ្ធិំ វិចរិតោ។ អនុកាមយ កាមេនាតិ អនូតិ និបាតមត្តំ, មយា តំ កាមយមានាយ តេន មំ កាមយមានេន សហាតិ អត្ថោ។ បិយេនាតិ តស្មិំ អត្តភាវេ បិយេន។ នវេន សុខទុក្ខេន, បោរាណំ អបិធីយតីតិ, ភទ្ទេ, នវេន ហិ សុខេន បោរាណំ សុខំ, នវេន ច ទុក្ខេន បោរាណំ ទុក្ខំ បិធីយតិ បដិច្ឆាទីយតិ, ឯសា លោកស្ស ធម្មតាតិ ទីបេតិ។ តស្មា អស្សករញ្ញាវ, កីដោ បិយតរោ មមាតិ យស្មា នវេន បោរាណំ បិធីយតិ, តស្មា មម អស្សករាជតោ សតគុណេន សហស្សគុណេន កីដោវ បិយតរោតិ។

តំ សុត្វា អស្សករាជា វិប្បដិសារី ហុត្វា តត្ថ និវត្តោ កុណបំ នីហរាបេត្វា សីសំ ន្ហត្វា ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា នគរំ បវិសិត្វា អញ្ញំ អគ្គមហេសិំ កត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ ពោធិសត្តោបិ រាជានំ ឱវទិត្វា និស្សោកំ កត្វា ហិមវន្តមេវ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា ឧប្បរី បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, អស្សករាជា ឧក្កណ្ឋិតោ ភិក្ខុ, មាណវោ សារិបុត្តោ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អស្សកជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[២០៨] ៨. សុំសុមារជាតកវណ្ណនា

អលំ មេតេហីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តស្ស វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “ទេវទត្តោ វធាយ បរិសក្កតី”តិ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ មយ្ហំ វធាយ បរិសក្កតិ, បុព្ពេបិ បរិសក្កិយេវ, សន្តាសមត្តម្បិ បន កាតុំ ន សក្ខី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កបិយោនិយំ និព្វត្តិត្វា នាគពលោ ថាមសម្បន្នោ

មហាសរីរោ សោភគ្គប្បត្តោ ហុត្វា គង្គានិវត្តនេ អរញ្ញាយតនេ វាសំ កប្បេសិ។ តទា គង្គាយ ឯកោ សុំសុមារោ វសិ។ អថស្ស ភរិយា ពោធិសត្តស្ស សរីរំ ទិស្វា តស្ស ហទយមំសេ ទោហឡំ ឧប្បាទេត្វា សុំសុមារំ អាហ – “អហំ សាមិ, ឯតស្ស កបិរាជស្ស ហទយមំសំ ខាទិតុកាមា”តិ។ “ភទ្ទេ, មយំ ជលគោចរា, ឯសោ ថលគោចរោ, កិន្តិ នំ គណ្ហិតុំ សក្ខិស្សាមា”តិ។ “យេន កេនចិ ឧបាយេន គណ្ហ, សចេ ន លភិស្សាមិ, មរិស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ មា សោចិ, អត្ថេកោ ឧបាយោ, ខាទាបេស្សាមិ តំ តស្ស ហទយមំស”ន្តិ សុំសុមារិំ សមស្សាសេត្វា ពោធិសត្តស្ស គង្គាយ បានីយំ បិវិត្វា គង្គាតីរេ និសិន្នកាលេ សន្តិកំ គន្ត្វា ឯវមាហ – “វានរិន្ទ, ឥមស្មិំ បទេសេ កសាយផលានិ ខាទន្តោ កិំ ត្វំ និវិដ្ឋដ្ឋានេយេវ ចរសិ, បារគង្គាយ អម្ពលពុជាទីនំ មធុរផលានំ អន្តោ នត្ថិ, កិំ តេ តត្ថ គន្ត្វា ផលាផលំ ខាទិតុំ ន វដ្ដតី”តិ? “កុម្ភីលរាជ, គង្គា មហោទកា វិត្ថិណ្ណា, កថំ តត្ថ គមិស្សាមី”តិ? “សចេ ឥច្ឆសិ, អហំ តំ មម បិដ្ឋិំ អារោបេត្វា នេស្សាមី”តិ។ សោ សទ្ទហិត្វា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ “តេន ហិ ឯហិ បិដ្ឋិំ មេ អភិរុហា”តិ ច វុត្តេ តំ អភិរុហិ។ សុំសុមារោ ថោកំ នេត្វា ឧទកេ ឱសីទាបេសិ។

ពោធិសត្តោ “សម្ម, ឧទកេ មំ ឱសីទាបេសិ, កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ អាហ។ “នាហំ តំ ធម្មសុធម្មតាយ គហេត្វា គច្ឆាមិ, ភរិយាយ បន មេ តវ ហទយមំសេ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, តមហំ តវ ហទយំ ខាទាបេតុកាមោ”តិ។ “សម្ម, កថេន្តេន តេ សុន្ទរំ កតំ។ សចេ ហិ អម្ហាកំ ឧទរេ ហទយំ ភវេយ្យ, សាខគ្គេសុ ចរន្តានំ ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ភវេយ្យា”តិ។ “កហំ បន តុម្ហេ ឋបេថា”តិ? ពោធិសត្តោ អវិទូរេ ឯកំ ឧទុម្ពរំ បក្កផលបិណ្ឌិសញ្ឆន្នំ ទស្សេន្តោ “បស្សេតានិ អម្ហាកំ ហទយានិ ឯតស្មិំ ឧទុម្ពរេ ឱលម្ពន្តី”តិ អាហ។ “សចេ មេ ហទយំ ទស្សសិ, អហំ តំ ន មារេស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ មំ ឯត្ថ នេហិ, អហំ តេ រុក្ខេ ឱលម្ពន្តំ ទស្សាមី”តិ។ សោ តំ អាទាយ តត្ថ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស បិដ្ឋិតោ ឧប្បតិត្វា ឧទុម្ពររុក្ខេ និសីទិត្វា “សម្ម, ពាល សុំសុមារ, ‘ឥមេសំ សត្តានំ ហទយំ នាម រុក្ខគ្គេ ហោតី’តិ សញ្ញី អហោសិ, ពាលោសិ, អហំ តំ វញ្ចេសិំ, តវ ផលាផលំ តវេវ ហោតុ, សរីរមេវ បន តេ មហន្តំ បញ្ញា បន នត្ថី”តិ វត្វា ឥមមត្ថំ បកាសេន្តោ ឥមា គាថា អវោច –

១១៨។

“អលំ មេតេហិ អម្ពេហិ, ជម្ពូហិ បនសេហិ ច;

យានិ បារំ សមុទ្ទស្ស, វរំ មយ្ហុទុម្ពរោ។

១១៩។

“មហតី វត តេ ពោន្ទិ, ន ច បញ្ញា តទូបិកា;

សុំសុមារ វញ្ចិតោ មេសិ, គច្ឆ ទានិ យថាសុខ”ន្តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩃᩴ ᨾᩮᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨿᩣᨶᩥ ᨲᨿᩣ ᨴᩦᨷᨠᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ, ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩃᩴ᪨ ᩅᩁᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩮᩣᨲᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩁᩴ᪨ ᨻᩮᩣᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ ᩈᩁᩦᩁᩴ᪨ ᨲᨴᩪᨷᩥᨠᩣᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨶ ᨲᩮ ᨲᨴᩪᨷᩥᨠᩣ ᨲᩔ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨣᨧ᩠ᨨ ᨴᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮ ᩉᨴᨿᨾᩴᩈᨣᩉᨱᩪᨷᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩩᩈᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩈᩉᩔᩴ ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨴᩩᨾ᩠ᨾᨶᩮᩣ ᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᩈᩩᩈᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩩᩈᩩᨾᩣᩁᩦ ᨧᩥᨬ᩠ᨧᨾᩣᨱᩅᩥᨠᩣ, ᨠᨷᩥᩁᩣᨩᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᩈᩩᨾᩣᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪂᪀᪉] ᪉᪨ ᨠᨠ᩠ᨠᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨿᩣ ᩅᨶᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩴ ᨴᩉᩁᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ "ᩈᩁᩦᩁᩔ ᨾᩮ ᨶ ᩈᩩᨡᩴ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ ᨽᨿᩮᨶ ᩋᨲᩥᩈᩦᨲᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩩᨱ᩠ᩉᩴ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, "ᩈᩦᨲᩩᨱ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨠᩥᩃᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ ᨽᨿᩮᨶ ᨻᩉᩥ ᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨲᩥ, ᩋᨲᩥᨠᩥᩃᩥᨶ᩠ᨶᩩᨲ᩠ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᨶ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩣ ᩈᩁᩦᩁᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩩᩈᩃᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨷᩣᨠᨭᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩩᩴ – "ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩈᩩᨠᩮᩣ ᨴᩉᩁᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩁᩦᩁᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩩᩈᩃᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨿᩴ ᨴᩉᩁᩮᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩈᩁᩦᩁᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᨶᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩈᨠᩩᨱᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨴᩦᨷᨠᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᩣᩊᩁᨩ᩠ᨩᩩᨬ᩠ᨧ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨬ᩠ᨧ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩣᩊᨷᩣᩈᩮ ᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᨴᩮᨲᩥ, ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᩃᩦᨿᨲᩥ᪨ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩣᨡᩣᨷᩃ᩠ᩃᩅᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨬ᩠ᨧ ᨷᩣᩈᨬ᩠ᨧ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩮᩣ ᨲᩴ ᩃᨩ᩠ᨩᩣᨷᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᩥᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪁᪇᪨

"ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨿᩣ ᩅᨶᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ, ᩋᩔᨠᨱ᩠ᨱᩣ ᩅᩥᨽᩦᨭᨠᩣ;

ᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡ ᩈᨠ᩠ᨠᩈᩦ"ᨲᩥ᪨

តស្សត្ថោ – សម្ម លុទ្ទក, មយា ឥមស្មិំ វនេ ជាតា ពហូ អស្សកណ្ណា ច វិភីតកា ច រុក្ខា ទិដ្ឋបុព្ពា, តានិ បន រុក្ខានិ យថា ត្វំ សក្កសិ សង្កមសិ ឥតោ ចិតោ ច វិចរសិ, ឯវំ ន សក្កន្តិ ន សង្កមន្តិ ន វិចរន្តីតិ។

ឯវំ វត្វា ច បន សោ កុក្កុដោ បលាយិត្វា អញ្ញត្ថ អគមាសិ។ តស្ស បលាយិត្វា គតកាលេ លុទ្ទកោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១១៨។

“បុរាណកុក្កុដោ អយំ, ភេត្វា បញ្ជរមាគតោ;

កុសលោ វាលបាសានំ, អបក្កមតិ ភាសតី”តិ។

តត្ថ កុសលោ វាលបាសានន្តិ វាលមយេសុ បាសេសុ កុសលោ អត្តានំ មោចេត្វា អបក្កមតិ ចេវ ភាសតិ ច, ភាសិត្វា ច បន បលាតោតិ ឯវំ វត្វា លុទ្ទកោ អរញ្ញេ ចរិត្វា យថាលទ្ធមាហារំ គហេត្វា គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា លុទ្ទកោ ទេវទត្តោ អហោសិ, កុក្កុដោ កាយគុត្តិកុសលោ ទហរភិក្ខុ, តស្ស បន ការណស្ស បច្ចក្ខការិកា រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កក្ករជាតកវណ្ណនា នវមា។

[២១០] ១០. កន្ទគលកជាតកវណ្ណនា

អម្ភោ កោ នាមយំ រុក្ខោតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ សុគតាលយំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា “ទេវទត្តោ សុគតាលយំ អកាសី”តិ សុត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ ទេវទត្តោ មយ្ហំ អនុកិរិយំ ករោន្តោ វិនាសំ បត្តោ, បុព្ពេបិ បាបុណិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ រុក្ខកោដ្ដកសកុណយោនិយំ និព្ពត្តិ, “ខទិរវនិយោ”តិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ ខទិរវនេយេវ គោចរំ គណ្ហិ។ តស្សេកោ កន្ទគលកោ នាម សហាយោ អហោសិ, សោ សិម្ពលិបាលិភទ្ទកវនេ គោចរំ គណ្ហាតិ។ សោ ឯកទិវសំ ខទិរវនិយស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ខទិរវនិយោ “សហាយោ មេ អាគតោ”តិ កន្ទគលកំ គហេត្វា

ᨷᩥᩁᨧᩴ ᨸᨧᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᩁᨷᨶ᩠ᨵᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨨᩮᨶ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨸᩥᩃᩮᨠᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨠᨭ᩠ᨮᩉᩣᩁᨠᩮᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨾ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩉᩥᩴ᪨ ᨲᩔ ᨻᩣᩉᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈ᩠ᩈᩮᩅ ᨾᩣᩁᩮᨲᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩥ – “ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨠᩮᩣ ᨿᩣᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨬᩮᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨠᩮᨶ, ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨻᩥᩁᨧᩮᨶ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨻᩥᩁᨧᩥᨿᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩥ, ᩋᩉᨾᩮᩅ ᨻᩥᩁᨧᩮᨶ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ “ᩉᨶ᩠ᨴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩈᩥᨾ᩠ᨻᩃᩥᨸᩥᩃᩥᨠ᩠ᨡᨠᩣᨯᩥᨧᩮᨶ ᨶᩥᩔᩣᩁᩮ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨠᩉᩮᩃᩩᨠᩮ ᨴᩣᩁᩪᨶᩥ, ᨻᩥᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᩁᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴ, ᨾᩣ ᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨠᨭ᩠ᨮᩉᩣᩁᨠᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨶ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᨠᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᨲᩮᩣᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩥᩁᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨾᩩᨡᩮᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᨸᩉᩁᩥ᪨ ᨲᩣᨧᩮᩁᨧᩮᨧᩔ ᨾᩩᨬ᩠ᨨᩴ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩥ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩥ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨾᨶᩣᨠᩣᩁᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨡᩣᨲᩣᨶᩥ, ᩈᩦᩈᩴ ᨧᩃᩥᨲᩴ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨻᩥᩁᨶ᩠ᨴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪙᪨

“ᩋᨷ᩠ᨷᩮᨴᩣ ᨠᩮᩣ ᨠᩣᨿᨾᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨠᩣᩁᨠᩮᩣ;

ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ, ᨷᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣᩴ ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨷ᩠ᨷᩮᨴᩣ ᨠᩮᩣ ᨠᩣᨿᨾᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨻᩥᩁᨧᩥᨿ, ᨠᩮᩣ ᨠᩣᨿ ᩋᨿᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ᪨ “ᨠᩮᩣ ᨠᩣᨿ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᩅᩩᨾ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨠᩮᩣᨭᩮᨶ ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨷᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣᩴ ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩦᩈᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩴ, ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᩣ ᩈᩦᩈᩴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨸᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩴ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨻᩥᩁᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ “ᨠᩥᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨡᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᨧᩥᨸ᩠ᨸᩃᨸᩥ᪨

ᨲᩴ ᨧᩮᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩥᩁᨧᩥᨿᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪒᪐᪨

“ᩋᨵᩣᩁᩥ ᨧᨲᩣᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᨲᩣᨲᩥ, ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᩈᩣᩁᨠᩔ;

ᩋᨳᩣᩈᨠᩣ ᨻᩥᩁᩴ ᨡᩣᨲᩈᩣᩁᩴ, ᨿᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᨠᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩁᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩣᩁᩥ ᨧᨲᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥ ᨧᨲ ᩋᨿᩴ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᨲᩣᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩔᩣᩁᩈᩥᨾ᩠ᨻᩃᩥᨸᩥᩃᩥᨠ᩠ᨡᨠᨧᨲᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᨲᩥ

ᩅᨶᨠᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮᩈᩩ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ. ᩋᩈᩣᩁᨠᩮᩈᩪᨲᩥ ᨶᩥᩔᩣᩁᩮᩈᩩ ᨸᩤᩃᩥᨽᨴ᩠ᨴᨠᩈᩥᨾ᩠ᨻᩃᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ. ᩋᨳᩣᩈᨴᩣ ᨡᨴᩥᩁᩴ ᨩᩣᨲᩈᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨳ ᨸᩮᩤᨲᨠᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨩᩣᨲᩈᩣᩁᩴ ᨡᨴᩥᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ. ᨿᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨽᩥᨴᩣ ᨣᩁᩩᩊᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨽᩥᨴᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨴᩥᩁᩮ ᩋᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥ ᨷᨴᩣᩃᨿᩥ. ᨣᩁᩩᩊᩮᩣᨲᩥ ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ. ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨠᩩᨱᩣᨶᩮᨩᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨠᩣᩁᩅᩈᨷ᩠ᨿᨲᩥᩔ ᩅᨧᨶᩴ.

ᩍᨲᩥ ᨶᩴ ᨡᨴᩥᩁᩅᨶᩥᨿᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨽᩮᩣ ᨠᨶ᩠ᨴᨣᩃᨠ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣᩴ ᩋᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥ, ᨡᨴᩥᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈᩮᩣ ᩈᩣᩁᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩤᨸᩩᨱᩥ.

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨠᨶ᩠ᨴᨣᩃᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨡᨴᩥᩁᩅᨶᩥᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨠᨶ᩠ᨴᨣᩃᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ.

ᨶᨲᩴᨴᩊ᩠ᩉᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨨᨭ᩠ᨮᩮᩣ.

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨣᩣᩁᩴ ᨠᩮᩊᩥᩈᩦᩃᩴ, ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩦᩁᨠᨣᨦ᩠ᨣᩮᨿ᩠ᨿᩴ;

ᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩔᨠᩮᨶᩅ, ᩈᩩᩈᩩᨾᩣᩁᩮᨶ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩴ;

ᨠᨶ᩠ᨴᨣᩃᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨴᩈ.

᪗. ᨻᩦᩁᨱᨳᨾ᩠ᨽᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪒᪑᪑] ᪑. ᩈᩮᩣᨾᨴᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨠᩣᩈᩥᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩣᩊᩩᨴᩣᨿᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩑᨠᨸᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨻᩉᩩᩃᩮᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᨲᩔ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩃᩣᩊᩩᨴᩣᨿᩦ

ឥទានេវ សារជ្ជពហុលោ, បុព្ពេបិ សារជ្ជពហុលោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ អញ្ញតរស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា បុន គេហំ អាគន្ត្វា មាតាបិតូនំ ទុគ្គតភាវំ ញត្វា “បរិហីនកុលតោ សេដ្ឋិកុលំ បតិដ្ឋបេស្សាមី”តិ មាតាបិតរោ អាបុច្ឆិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា រាជានំ ឧបដ្ឋាសិ។ សោ រញ្ញោ បិយោ អហោសិ មនាបោ។ អថស្ស បិតុនោ “ទ្វីហិយេវ គោណេហិ កសិំ កត្វា ជីវិកំ កប្បេន្តស្ស ឯកោ គោណោ មតោ។ សោ ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “តាត, ឯកោ គោណោ មតោ, កសិកម្មំ ន បវត្តតិ, រាជានំ ឯកំ គោណំ យាចាហី”តិ អាហ។ “តាត, នចិរស្សេវ មេ រាជា ទិដ្ឋោ, ឥទានេវ គោណំ យាចិតុំ ន យុត្តំ, តុម្ហេយេវ យាចថា”តិ។ “តាត, ត្វំ មយ្ហំ សារជ្ជពហុលភាវំ ន ជានាសិ, អហញ្ហិ ទ្វិន្នំ តិណ្ណំ សម្មុខេ កថំ សម្បាទេតុំ ន សក្កោមិ។ សចេ អហំ រញ្ញោ សន្តិកំ គោណំ យាចិតុំ គមិស្សាមិ, ឥមម្បិ ទត្វា អាគមិស្សាមី”តិ។ “តាត, យំ ហោតិ, តំ ហោតុ, ន សក្កា មយា រាជានំ យាចិតុំ, អបិច ខោ បនាហំ តុម្ហេ យោគ្គំ ការេស្សាមី”តិ។ “តេន ហិ សាធុ មំ យោគ្គំ ការេហី”តិ។

ពោធិសត្តោ បិតរំ អាទាយ ពីរណត្ថម្ភកសុសានំ គន្ត្វា តត្ថ តត្ថ តិណកលាបេ ពន្ធិត្វា “អយំ រាជា, អយំ ឧបរាជា, អយំ សេនាបតី”តិ នាមានិ កត្វា បដិបាដិយា បិតុ ទស្សេត្វា “តាត, ត្វំ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា ‘ជយតុ, មហារាជា’តិ ឯវំ ឥមំ គាថំ វត្វា គោណំ យាចេយ្យាសី”តិ គាថំ ឧគ្គណ្ហាបេសិ –

“ទ្វេ មេ គោណា មហារាជ, យេហិ ខេត្តំ កសាមសេ;

តេសុ ឯកោ មតោ ទេវ, ទុតិយំ ទេហិ ខត្តិយា”តិ។

ព្រាហ្មណោ ឯកេន សំវច្ឆរេន ឥមំ គាថំ បគុណំ កត្វា ពោធិសត្តំ អាហ – “តាត, សោមទត្ត, គាថា មេ បគុណា ជាតា, ឥទានិ អហំ យស្ស កស្សចិ សន្តិកេ វត្តុំ សក្កោមិ, មំ រញ្ញោ សន្តិកំ នេហី”តិ។ សោ “សាធុ, តាតា”តិ តថារូបំ បណ្ណាការំ គាហាបេត្វា បិតរំ រញ្ញោ សន្តិកំ នេសិ។ ព្រាហ្មណោ “ជយតុ, មហារាជា”តិ វត្វា បណ្ណាការំ អទាសិ។ រាជា “អយំ តេ សោមទត្ត ព្រាហ្មណោ កិំ ហោតី”តិ អាហ។ “បិតា មេ, មហារាជា”តិ។ “កេនដ្ឋេនាគតោ”តិ? តស្មិំ ខណេ ព្រាហ្មណោ គោណយាចនត្ថាយ គាថំ វទន្តោ –

“ទ្វេ មេ គោណា មហារាជ, យេហិ ខេត្តំ កសាមសេ;

តេសុ ឯកោ មតោ ទេវ, ទុតិយំ គណ្ហខត្តិយា”តិ។ – អាហ;

រាជា ព្រាហ្មណេន វិរជ្ឈិត្វា កថិតភាវំ ញត្វា សិតំ កត្វា “សោមទត្ត, តុម្ហាកំ គេហេ ពហូ មញ្ញេ គោណា”តិ អាហ។ “តុម្ហេហិ ទិន្នា

ករិស្សន្តិ, មហារាជា”តិ។ រាជា ពោធិសត្តស្ស សុត្វា ព្រាហ្មណស្ស សោឡស គោណេ អលង្ការភណ្ឌកេ និចានសកាយញ្ញស្ស ព្រាហ្មណេយ្យ ទត្វា មហន្តេន យសេន ព្រាហ្មណំ ឧបេញ្ញាបេសិ។ ព្រាហ្មណោ សព្វសេតសិន្ធវយុត្តំ រថំ អភិរុយ្ហ មហន្តេន បរិវារេន គាមំ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ បិតរា សទ្ធិំ រថេ និសីទិត្វា គច្ឆន្តោ “តាត, អហំ តុម្ហេ ឯកសំវច្ឆរំ យោគ្គំ ការេសិ, សន្និបាតកាលេ បន តុម្ហាកំ កោណំ រេញ្ញា អភត្វា”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១១៨។

“អកាសិ យោគ្គំ ធុវមប្បមត្តោ, សំវច្ឆរំ ពីរណត្ថម្ភកស្មិំ;

ព្យាកាសិ សញ្ញំ បរិសំ វិគយ្ហ, ន និយ្យមោ តាយតិ អប្បបញ្ញ”ន្តិ។

តត្ថ អកាសិ យោគ្គំ ធុវមប្បមត្តោ, សំវច្ឆរំ ពីរណត្ថម្ភកស្មិន្តិ, តាត, ត្វំ និច្ចំ អប្បមត្តោ ពីរណត្ថម្ភកេ សុសានេ យោគ្គំ អកាសិ ។ ព្យាកាសិ សញ្ញំ បរិសំ វិគយ្ហាតិ អថ ច បន បរិសំ វិគាហិត្វា តំ សញ្ញំ វិអកាសិ វិការំ អាបាទេសិ, បរិវត្តេសីតិ អត្ថោ។ ន និយ្យមោ តាយតិ អប្បបញ្ញន្តិ អប្បបញ្ញំ នាម បុគ្គលំ និយ្យមោ យោគ្គាចិណ្ណំ ធរណំ ន តាយតិ ន រក្ខតីតិ។

អថស្ស ធនតំ សុត្វា ព្រាហ្មណោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១១៩។

“ទ្វយំ យាចនកោ តាត, សោមទត្ត និគច្ឆតិ;

អលាភំ ធនលាភំ វា, ឯវំធម្មា ហិ យាចនា”តិ។

តត្ថ ឯវំធម្មា ហិ យាចនាតិ យាចនា ហិ ឯវំសភាវាតិ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, លាឡុទាយី ឥទានេវ សារជ្ជពហុលោ, បុព្ពេបិ សារជ្ជពហុលោយេវា”តិ វត្វា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ, សោមទត្តស្ស បិតា លាឡុទាយី អហោសិ, សោមទត្តោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សោមទត្តជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២១២] ២។ ឧច្ឆិដ្ឋភត្តជាតកវណ្ណនា

អញ្ញោ ឧបរិយោ វណ្ណោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ ភិក្ខុ សត្ថារា “សច្ចំ កិរ, ត្វំ ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុដ្ឋោ “សច្ច”ន្តិ វត្វា “កោ តំ ឧក្កណ្ឋាបេសី”តិ វុត្តេ “បុរាណទុតិយិកា”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “ភិក្ខុ អយំ តេ ឥត្ថី អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ អត្តនោ ជារស្ស ឧច្ឆិដ្ឋកំ ភោជេសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ ឋានេ ភិក្ខំ ចរិត្វា ជីវិកកប្បកេ កបណេ នដកកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ ទុគ្គតោ ទុទ្ធបកោ ហុត្វា ភិក្ខំ ចរិត្វា ជីវិកំ កប្បេសិ។ តទា កាសិរដ្ឋេ ឯកស្មិំ គាមកេ ឯកស្ស ព្រាហ្មណស្ស ព្រាហ្មណី ទុស្សីលា បាបធម្មា អតិចារំ ចរតិ។ អថេកទិវសំ ព្រាហ្មណេ កេនចិទេវ ករណីយេន ពហិ គតេ តស្សា ជារោ តំ ខណំ ឱលោកេត្វា តំ គេហំ បាវិសិ។ សា តេន សទ្ធិំ អតិចរិត្វា “មុហុត្តំ អច្ឆ, ភុញ្ជិត្វាវ គមិស្សសី”តិ ភត្តំ សម្បាទេត្វា សូបព្យញ្ជនសម្បន្នំ ឧណ្ហភត្តំ វឌ្ឍេត្វា “ត្វំ ភុញ្ជា”តិ តស្ស ទត្វា សយំ ព្រាហ្មណស្ស អាគមនំ ឱលោកយមានា ទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណិយា ជារស្ស ភុញ្ជនដ្ឋានេ បិណ្ឌំ បត្ថយមានោ អដ្ឋាសិ។

តស្មិំ ខណេ ព្រាហ្មណោ គេហាភិមុខោ អាគច្ឆតិ។ ព្រាហ្មណី តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា វេគេន បវិសិត្វា “ឧដ្ឋេហិ, ព្រាហ្មណោ អាគច្ឆតី”តិ ជារំ កោដ្ឋេ ឱតារេត្វា ព្រាហ្មណស្ស បវិសិត្វា និសិន្នកាលេ ផលកំ ឧបនេត្វា ហត្ថធោវនំ ទត្វា ឥតរេន ភុត្តាវសិដ្ឋស្ស សីតភត្តស្ស ឧបរិ ឧណ្ហភត្តំ វឌ្ឍេត្វា ព្រាហ្មណស្ស អទាសិ។ សោ ភត្តេ ហត្ថំ ឱតារេត្វា ឧបរិ ឧណ្ហំ ហេដ្ឋា ច ភត្តំ សីតលំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “ឥមិនា អញ្ញស្ស ភុត្តាវសេសេន ឧច្ឆិដ្ឋភត្តេន ភវិតព្ព”ន្តិ។ សោ ព្រាហ្មណិំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១២៣។

“អញ្ញោ ឧបរិយោ វណ្ណោ, អញ្ញោ វណ្ណោ ច ហេដ្ឋិយោ;

ព្រាហ្មណី ត្វេវ បុច្ឆាមិ, កិំ ហេដ្ឋា កិញ្ច ឧប្បរី”តិ។

តត្ថ វណ្ណោតិ អាការោ។ អយញ្ហិ ឧបរិយស្ស ឧណ្ហភាវំ ហេដ្ឋិយស្ស ច សីតភាវំ បុច្ឆន្តោ ឯវមាហ។ កិំ ហេដ្ឋា កិញ្ច ឧប្បរីតិ វឌ្ឍិតភត្តេន តាយ ឧបរិ សីតលេន, ហេដ្ឋា ឧណ្ហេន ភវិតព្ពំ, ឥទញ្ច បន ន តាទិសំ, តេន តំ បុច្ឆាមិ – “កេន ការណេន ឧបរិ ភត្តំ ឧណ្ហំ ហេដ្ឋិមំ សីតល”ន្តិ។

ព្រាហ្មណី អត្តនា កតកម្មស្ស ឧត្តានកាវករណេន ព្រាហ្មណោ បុត្តប្បិត្តំ ករេន្តោបិ ញាណិទ្ធិយា អហោសិ។ តស្មិំ ខណេ តេន បុត្តស្ស ទុតិយោ អហោសិ – “កោនេ និស្សីទាបិតបាលិបរិបេនេ ជានេន កចិតព្ពំ, ព្រាហ្មណា ភោគស្សាមិកោន, ព្រាហ្មណី បន អត្តនា កតកម្មស្ស បាកដភាវករណេន គិន្តិ ន ករេតិ, តស្មាហំ ព្រាហ្មណិយា កតកម្មំ បកាសេត្វា ជានស្ស កោនេ និស្សីទាបិតភាវំ ព្រាហ្មណស្ស ករេមី”តិ។ សោ ព្រាហ្មណស្ស គោហា និក្ខន្តកាលតោ បដ្ឋាយ ព្រាហ្មណស្ស គេហបវេសនំ អតិចរណំ អក្ខតព្វាននំ ព្រាហ្មណិយា ន្ហានេ ធត្វា មញ្ជុ ឈ្វេលិកំ ព្រាហ្មណស្ស កោនេ ឈ្វាតិតភាវត្តិ សព្វំ តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១១៖

“អហំ ននុបិ្វ កដ្ឋេត្តុ, ពិលញ្ញកាស្មិ ព្រាហ្មណោតា;

អយញ្ញាកោដ្ឋេមាតិវណ្ណា, អយំ សោ យំ គវេសសី”តិ។

តត្ថ អហំ ននុបិ្វតិ, កដ្ឋេត្តុតិ, ឥមាមិ, អហំ ននជាតិកោ។ ពិលញ្ញកាស្មិ ព្រាហ្មណោតាតិ ឥមាហំ ព្រាហ្មណំ ធាតំ ពិលញ្ញកោ ពិលញ្ញ បរិយេសមានោ អាគតោស្មិ។ អយញ្ញាកោដ្ឋេមាតិវណ្ណាតិ អយំ បន ទុតិយ្យា ជានោ ព្រាហ្មណំ កត្វា ក្រុដ្ឋេត្វា តវ គេហេន កោដ្ឋំ ឈ្វតិវណ្ណា។ អយំ សោ យំ គវេសសីតិ យំ ត្វំ គស្ស តុ ទោ ព្រាហ្មណា ស្តុដ្ឋេកោន កចិតព្វត្តិ គវេសសិ, អយំ សោ។ ត្វញ្ញអាយ តំ គហេត្វា កោដ្ឋា និហរិត្វា យថា ន បុនេវទ្វំ បាបំ ករោតិ, តថា អស្ស សតិ ជនេហិតិ វត្វា បក្កាមិ។ ព្រាហ្មណោ ស្តេកាបិ ទេ យថា តំ ន បុនេវទ្វំ បាបំ ករោត្តិ, តជ្ជេត្វាបោឋេត្វា តថា សិក្ខាបេត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ព្រាហ្មណំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ស្តុក្កាលិតោ គិក្កុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា ព្រាហ្មណី បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, ព្រាហ្មណោ ស្តុក្កាលិតោ គិក្ខុ, ននបុរេត្តា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ស្តុក្កុដ្ឋកត្តជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[១១៣] ៣. កន្ទជាតកវណ្ណនា

ព្រាហ្មីតមត្តុទិកត្វាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។ កការតោ ហិ គិក្ខុសង្ឃស្ស ច លិកសក្ការោ មហា អហោសិ។ យថាហ –

“តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សក្កតោ ហោតិ គរុកតោ មានិតោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី

ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារានំ។ ភិក្ខុសង្ឃោបិ ខោ សក្កតោ ហោតិ...បេ... បរិក្ខារានំ។ អញ្ញតិត្ថិយា បន បរិព្ពាជកា អសក្កតា ហោន្តិ...បេ... បរិក្ខារាន”ន្តិ (ឧទា។ ១៣)។

តេ ឯវំ បរិហីនលាភសក្ការា អហោរត្តំ រហោសន្និបាតំ កត្វា មន្តយន្តិ “សមណស្ស គោតមស្ស ឧប្បន្នកាលតោ បដ្ឋាយ មយំ ហតលាភសក្ការា ជាតា, សមណោ គោតមោ លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ ជាតោ, កេន នុ ខោ ការណេនស្ស ឯសា សម្បត្តី”តិ។ តត្រេកេ ឯវមាហំសុ – “សមណោ គោតមោ សកលជម្ពុទីបស្ស ឧត្តមដ្ឋានេ ភូមិសីសេ វសតិ។ តេនស្ស លាភសក្ការោ ឧប្បជ្ជតី”តិ, សេសា “អត្ថេតំ ការណំ, មយម្បិ ជេតវនបិដ្ឋេ តិត្ថិយារាមំ ការេមុ, ឯវំ លាភិនោ ភវិស្សាមា”តិ អាហំសុ។ តេ សព្ពេបិ “ឯវមេត”ន្តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា “សចេបិ មយំ រញ្ញោ អនារោចេត្វា អារាមំ ការេស្សាម, ភិក្ខូ វារេស្សន្តិ, លញ្ជំ លភិត្វា អភិជ្ជនកោ នាម នត្ថិ, តស្មា រញ្ញោ លញ្ជំ ទត្វា អារាមដ្ឋានំ គណ្ហិស្សាមា”តិ សម្មន្តេត្វា ឧបដ្ឋាកេ យាចិត្វា រញ្ញោ សតសហស្សំ ទត្វា “មហារាជ, មយំ ជេតវនបិដ្ឋេ តិត្ថិយារាមំ ករិស្សាម, សចេ ភិក្ខូ ‘ការេតុំ ន ទស្សាមា’តិ តុម្ហាកំ អារោចេន្តិ, តេសំ បដិវចនំ ន ទាតព្ព”ន្តិ អាហំសុ។ រាជា លញ្ជលោភេន “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

តិត្ថិយា រាជានំ សង្គណ្ហិត្វា វឌ្ឍកី បក្កោសាបេត្វា កម្មំ បដ្ឋបេសុំ, មហាសទ្ទោ អហោសិ។ សត្ថា “កោ បនេសោ, អានន្ទ, ឧច្ចាសទ្ទមហាសទ្ទោ”តិ បុច្ឆិ។ “អញ្ញតិត្ថិយា, ភន្តេ, ជេតវនបិដ្ឋេ តិត្ថិយារាមំ ការេន្តិ, តត្ថេសោ សទ្ទោ”តិ។ “អានន្ទ, នេតំ ឋានំ តិត្ថិយារាមស្ស អនុច្ឆវិកំ, តិត្ថិយា ឧច្ចាសទ្ទកាមា, ន សក្កា តេហិ សទ្ធិំ វសិតុ”ន្តិ វត្វា ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតេត្វា “គច្ឆថ, ភិក្ខវេ, រញ្ញោ អាចិក្ខិត្វា តិត្ថិយារាមករណំ និវារេថា”តិ អាហ។ ភិក្ខុសង្ឃោ គន្ត្វា រញ្ញោ និវេសនទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ រាជា សង្ឃស្ស អាគតភាវំ សុត្វាបិ “តិត្ថិយារាមំ និស្សាយ អាគតា ភវិស្សន្តី”តិ លញ្ជស្ស គហិតត្តា “រាជា គេហេ នត្ថី”តិ វទាបេសិ។ ភិក្ខូ គន្ត្វា សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា “លញ្ជំ និស្សាយ ឯវំ ករោតី”តិ ទ្វេ អគ្គសាវកេ បេសេសិ។ រាជា តេសម្បិ អាគតភាវំ សុត្វា តថេវ វទាបេសិ។ តេបិ អាគន្ត្វា សត្ថុ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ន ទានិ, សារិបុត្ត, រាជា គេហេ និសីទិតុំ លភិស្សតិ, ពហិ និក្ខមិស្សតី”តិ បុនទិវសេ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ សទ្ធិំ រញ្ញោ និវេសនទ្វារំ អគមាសិ។ រាជា សុត្វា បាសាទា ឱតរិត្វា បត្តំ គហេត្វា សត្ថារំ បវេសេត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស យាគុខជ្ជកំ ទត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា រញ្ញោ ឯកំ បរិយាយធម្មទេសនំ អារភន្តោ “មហារាជ, បោរាណករាជានោ លញ្ជំ គហេត្វា សីលវន្តេ អញ្ញមញ្ញំ កលហំ ការេត្វា អត្តនោ រដ្ឋស្ស អស្សាមិនោ ហុត្វា មហាវិនាសំ បាបុណិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ កុរុរាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ បញ្ចាភិញ្ញោ អដ្ឋសមាបត្តិលាភី គណសត្ថា តាបសោ ហុត្វា ហិមវន្តបទេសេ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ បញ្ចសតតាបសបរិវុតោ ហិមវន្តា ឱតរិត្វា អនុបុព្ពេន កុរុរដ្ឋំ បត្វា តត្ថ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា នគរា និក្ខមិត្វា ឧត្តរទ្វារេ សាខាវិដបសម្បន្នស្ស វដរុក្ខស្ស មូលេ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចំ កត្វា តត្ថេវ រុក្ខមូលេ វាសំ កប្បេសិ។ ឯវំ តស្មិំ ឥសិគណេ តត្ថ វសន្តេ អឌ្ឍមាសច្ចយេន អញ្ញោ គណសត្ថា បញ្ចសតបរិវារោ អាគន្ត្វា នគរេ ភិក្ខាយ ចរិត្វា នគរា និក្ខមិត្វា ទក្ខិណទ្វារេ តាទិសស្សេវ វដរុក្ខស្ស មូលេ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចំ កត្វា តត្ថ រុក្ខមូលេ វាសំ កប្បេសិ។ ឥតិ តេ ទ្វេបិ ឥសិគណា តត្ថ

យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា ហិមវន្តមេវ អគមំសុ។

តេសំ គតកាលេ ទក្ខិណទ្វារេ វដរុក្ខោ សុក្ខោ។ បុនវារេ តេសុ អាគច្ឆន្តេសុ ទក្ខិណទ្វារេ វដរុក្ខវាសិនោ បឋមតរំ អាគន្ត្វា អត្តនោ វដរុក្ខស្ស សុក្ខភាវំ ញត្វា ភិក្ខាយ ចរិត្វា នគរា និក្ខមិត្វា ឧត្តរទ្វារេ វដរុក្ខមូលំ គន្ត្វា ភត្តកិច្ចំ កត្វា តត្ថ វាសំ កប្បេសុំ។ ឥតរេ បន ឥសយោ បច្ឆា អាគន្ត្វា នគរេ ភិក្ខាយ ចរិត្វា អត្តនោ រុក្ខមូលមេវ គន្ត្វា ភត្តកិច្ចំ កត្វា វាសំ កប្បេសុំ។ តេ “ន សោ តុម្ហាកំ រុក្ខោ, អម្ហាកំ រុក្ខោ”តិ រុក្ខ និស្សាយ អញ្ញមញ្ញ កលហំ ករឹសុ, កលហោ មហា អហោសិ។ ឯកេ “អម្ហាកំ បឋមំ វសិតដ្ឋានំ តុម្ហេ ន លភិស្សថា”តិ វទន្តិ។ ឯកេ “មយំ ឥមស្មិំ វារេ បឋមតរំ ឥធាគតា, តុម្ហេ ន លភិស្សថា”តិ វទន្តិ។ ឥតិ តេ “មយំ សាមិនោ, មយំ សាមិនោ”តិ កលហំ ករោន្តា រុក្ខមូលស្សត្ថាយ រាជកុលំ អគមំសុ។ រាជា បឋមំ វុត្ថឥសិគណញ្ញេវ សាមិកំ អកាសិ។ ឥតរេ “ន ទានិ មយំ ឥមេហិ បរាជិតាតិ អត្តានំ ជានាបេស្សាមា”តិ ទិព្វចក្ខុនា ឱលោកេត្វា ឯកំ ចក្កវត្តិបរិភោគំ រថបញ្ជរំ ទិស្វា អាហរិត្វា រញ្ញោ លញ្ជំ ទត្វា “មហារាជ, អម្ហេបិ សាមិកេ ករោហី”តិ អាហំសុ។

រាជា លញ្ជំ គហេត្វា “ឧភោបិ គណា វសន្តូ”តិ ឧភោបិ សាមិកេ អកាសិ។ ឥតរេ ឥសយោ តស្ស រថបញ្ជរស្ស រថចក្កានិ នីហរិត្វា លញ្ជំ ទត្វា “មហារាជ, អម្ហេយេវ សាមិកេ ករោហី”តិ អាហំសុ។ រាជា តថា អកាសិ។ ឥសិគណា “អម្ហេហិ វត្ថុកាមេ ច កិលេសកាមេ ច បហាយ បព្វជិតេហិ រុក្ខមូលស្ស ការណា កលហំ ករោន្តេហិ លញ្ជំ ទទន្តេហិ អយុត្តំ កត”ន្តិ វិប្បដិសារិនោ ហុត្វា វេគេន បលាយិត្វា ហិមវន្តមេវ អគមំសុ។ សកលភរុរដ្ឋវាសិនោ ទេវតា ឯកតោ ហុត្វា “សីលវន្តេ កលហំ ករោន្តេន រញ្ញា អយុត្តំ កត”ន្តិ ភរុរញ្ញោ កុជ្ឈិត្វា តិយោជនសតិកំ ភរុរដ្ឋំ សមុទ្ទំ ឧដ្ឋាបេត្វា អរដ្ឋមកំសុ។ ឥតិ ឯកំ ភរុរាជានំ និស្សាយ សកលរដ្ឋវាសិនោបិ វិនាសំ បត្តាតិ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១២៥។

“ឥសីនមន្តរំ កត្វា, ភរុរាជាតិ មេ សុតំ;

ឧច្ឆិន្នោ សហ រដ្ឋេហិ, ស រាជា វិភវង្គតោ។

១២៦។

“តស្មា ហិ ឆន្ទាគមនំ, នប្បសំសន្តិ បណ្ឌិតា;

អទុដ្ឋចិត្តោ ភាសេយ្យ, គិរំ សច្ចុបសំហិត”ន្តិ។

តត្ថ អន្តរំ កត្វាតិ ឆន្ទាគតិវសេន វិវរំ កត្វា។ ភរុរាជាតិ ភរុរដ្ឋេ រាជា។ ឥតិ មេ សុតន្តិ ឥតិ មយា បុព្វេ ឯតំ សុតំ។ តស្មា ហិ ឆន្ទាគមនន្តិ យស្មា ហិ ឆន្ទាគមនំ គន្ត្វា ភរុរាជា សហ រដ្ឋេន ឧច្ឆិន្នោ, តស្មា ឆន្ទាគមនំ បណ្ឌិតា នប្បសំសន្តិ។ អទុដ្ឋចិត្តោតិ កិលេសេហិ អទូសិតចិត្តោ ហុត្វា។ ភាសេយ្យ គិរំ សច្ចុបសំហិតន្តិ សភាវនិស្សិតំ អត្ថនិស្សិតំ ការណនិស្សិតមេវ គិរំ ភាសេយ្យ។ យេ ហិ តត្ថ ភរុរញ្ញោ លញ្ជំ គណ្ហន្តស្ស អយុត្តំ ឯតន្តិ បដិក្កោសន្តា សច្ចុបសំហិតំ គិរំ ភាសិំសុ, តេសំ ឋិតដ្ឋានំ នាឡិកេរទីបេ អជ្ជាបិ ទីបកសហស្សំ បញ្ញាយតីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “មហារាជ, ឆន្ទវសិកេន នាម ន ភវិតព្ពំ, ទ្វេ បព្ពជិតគណេ កលហំ ការេតុំ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “អហំ តេន សមយេន ជេដ្ឋកិសិ អហោសិ”ន្តិ, រាជា តថាគតស្ស ភត្តកិច្ចំ កត្វា គតកាលេ មនុស្សេ បេសេត្វា តិត្ថិយារាមំ វិទ្ធំសាបេសិ, តិត្ថិយា អប្បតិដ្ឋា អហេសុំ។

ភរុជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[២១៤] ៤។ បុណ្ណនទីជាតកវណ្ណនា

បុណ្ណំ នទិន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ញាបារមិំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ ទិវសេ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ តថាគតស្ស បញ្ញំ អារព្ភ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ មហាបញ្ញោ បុថុបញ្ញោ ហាសបញ្ញោ ជវនបញ្ញោ តិក្ខបញ្ញោ គម្ភីរបញ្ញោ និព្ពេធិកបញ្ញោ ឧបាយបញ្ញាយ សមន្នាគតោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ តថាគតោ បញ្ញវា ឧបាយកុសលោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បុរោហិតកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បិតុ អច្ចយេន បុរោហិតដ្ឋានំ លភិត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អត្ថធម្មានុសាសកោ អហោសិ។ អបរភាគេ រាជា បរិភេទកានំ កថំ គហេត្វា ពោធិសត្តស្ស កុទ្ធោ “មា មម សន្តិកេ វសី”តិ ពោធិសត្តំ ពារាណសិតោ បព្ពាជេសិ។ ពោធិសត្តោ បុត្តទារំ គហេត្វា ឯកស្មិំ កាសិកគាមកេ វាសំ កប្បេសិ។ អបរភាគេ រាជា តស្ស គុណំ សរិត្វា “មយា កញ្ចិ បេសេត្វា អាចរិយំ បក្កោសិតុំ ន យុត្តំ, ឯកំ បន គាថំ ពន្ធិត្វា បណ្ណំ លិខិត្វា កាកមំសំ បចាបេត្វា បណ្ណញ្ច មំសញ្ច សេតវត្ថេន បលិវេឋេត្វា រាជមុទ្ទិកាយ លញ្ឆេត្វា បេសេស្សាមិ។ យទិ បណ្ឌិតោ ភវិស្សតិ, បណ្ណំ វាចេត្វា កាកមំសភាវំ ញត្វា អាគមិស្សតិ, នោ ចេ, នាគមិស្សតី”តិ “បុណ្ណំ នទិ”ន្តិ ឥមំ គាថំ បណ្ណេ លិខិ –

“ປຸຓ຺ຓໍ ນທິໍ ເຍນ ຈ ເປຍ຺ຍມາຫຸ, ຊາຕໍ ຍວໍ ເຍນ ຈ ຄຸຍ຺ຫມາຫຸ;

ທູຣໍ ຄຕໍ ເຍນ ຈ ອວ຺ຫຍນ຺ຕິ, ໂສ ຕ຺ຍາຄໂຕ ຫນ຺ທ ຈ ຠຸຎ຺ຊ ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຸຓ຺ຓໍ ນທິໍ ເຍນ ຈ ເປຍ຺ຍມາຫູຕິ ກາກເປຍ຺ຍາ ນທີຫິ ວທນ຺ຕາ ເຍນ ປຸຓ຺ຓໍ ນທິໍ ກາກເປຍ຺ຍມາຫຸ, ນ ຫິ ອປຸຓ຺ຓາ ນທີ “ກາກເປຍ຺ຍາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຍທາປິ ນທີຕີເຣ ຐຕ຺ວາ ຄີວໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ກາເກນ ປາຕຸໍ ສກ຺ກາ ໂຫຕິ, ຕທາ ນໍ “ກາກເປຍ຺ຍາ”ຕິ ວທນ຺ຕິ. ຊາຕໍ ຍວໍ ເຍນ ຈ ຄຸຍ຺ຫມາຫູຕິ ຍວນ຺ຕິ ເທສນາສີສມຕ຺ຕໍ, ອິທ ປນ ສພ຺ພມ຺ປິ ຊາຕໍ ຘຎ຺ຎໍ ສມ຺ປນ຺ນຕຓ຺ຑຸລສ຺ສ ອຘິປ຺ເປຕໍ. ຕຎ຺ຫິ ຍທາ ອນ຺ໂຕ ປວິຏ຺ຐກາກໍ ປຏິຈ຺ຉາເທຕຸໍ ສກ຺ໂກຕິ, ຕທາ ຄຸຍ຺ຫຕີຕິ ຄຸຍ຺ຫາ ກິໍ ຄຸຍ຺ຫຕິ? ກາກໍ. ອິຕິ ກາກສ຺ສ ຄຸຍ຺ຫາ ກາກຄຸຍ຺ຫນ຺ຕິ ຕໍ ວທມານາ ກາເກນ ຄຸຍ຺ຫມານສ຺ສ ກາຣຓຕ຺ເຕນ “ຄຸຍ຺ຫາ”ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ “ເຍນ ຈ ຄຸຍ຺ຫມາຫູ”ຕິ. ທູຣໍ ຄຕໍ ເຍນ ຈ ອວ຺ຫຍນ຺ຕີຕິ ທູຣໍ ຄຕໍ ປິຍປຸຄ຺ຄລໍ ຍໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ທິສ຺ວາ ສເຈ ອິຕ຺ຖນ຺ນາໂມ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ວສ຺ສ ກາກາຕິ ວາ ວສ຺ສນ຺ເຕເນວ ວາ ວຕ຺ວາ “ຍທາ ກາໂກ ວສ຺ສຕິ, ອິຕ຺ຖນ຺ນາໂມ ອາຄມິສ຺ສຕີ”ຕິ ເອວໍ ວທນ຺ຕາ ເຍນ ຈ ອວ຺ຫຍນ຺ຕິ ກເຖນ຺ຕິ ມນ຺ເຕນ຺ຕິ, ພ຺ຍາຫຣນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ໂສ ຕ຺ຍາຄໂຕຕິ ໂສ ເຕ ອາຄໂຕ. ຫນ຺ທ ຈ ຠຸຎ຺ຊ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓາຕິ ກຓ຺ຫພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ຠຸຎ຺ຊສ຺ສຸ ນໍ, ຕາວ ອິທໍ ກາກມໍສນ຺ຕິ ອຕ຺ໂຖ.

ອິຕິ ຣາຊາ ອິມໍ ກາຖໍ ປເຓ຺ຓ ລິຂິຕ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕສ຺ສ ເປເສສິ. ໂສ ປຓ຺ຓໍ ວາເຈຕ຺ວາ “ຣາຊາ ມໍ ທຏ຺ຐຸກາໂມ”ຕິ ຎຕ຺ວາ ທຸຕິຍໍ ກາຖມາຫ –

໑໓ປ.

“ຍໂຕ ມໍ ສຣຕີ ຣາຊາ, ວາຍສມ຺ປິ ປເຫຕເວ;

ຫໍສາ ໂກຎ຺ຈາ ມຍູຣາ ຈ, ອສຕີເຍວ ປິປິຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍໂຕ ມໍ ສຣຕີ ຣາຊາ, ວາຍສມ຺ປິ ປເຫຕເວຕິ ຍທາ ຣາຊາ ວາຍສມໍສໍ ລຠິຕ຺ວາ ຕມ຺ປິ ປເຫຕຸໍ ມໍ ສຣຕິ. ຫໍສາ ໂກຎ຺ຈາ ມຍູຣາ ຈາຕິ ຍທາ ປນສ຺ສ ເອເຕ ຫໍສາທໂຍ ອຸປນີຕາ ຠວິສ຺ສນ຺ຕິ, ເອກາຕິ ຫໍສມໍສາທີນິ ລຈ຺ຉຕິ, ຕທາ ມໍ ກທາ ນ ສຣິສ຺ສຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ? ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ປນ “ຫໍສໂກຎ຺ຈມຍູຣານ”ນ຺ຕິ ປາໂຐ. ໂສ ສຸນ຺ທຣຕໂຣ, ອິເຕສໍ ຫໍສາທີນໍ ມໍສໍ ລຠິຕ຺ວາ ກທາ ມໍ ນ ສຣິສ຺ສຕິ, ສຣິສ຺ສຕິເຍວາຕິ ອຕ຺ໂຖ. ອສຕີເຍວ ປິປິຍາຕິ ຍໍ ວາ ຕໍ ວາ ລຠິຕ຺ວາ ສຣຓໍ ນາມ ສຸນ຺ທຣໍ, ໂລກສ຺ມິໍ ປນ ອສຕີເຍວ ປິປິຍາ, ອສຕິກາຣເຓເຍວ ຫີນໍ ລາມກໍ, ຕຓ຺ຫາ ອຍ຺ຍາກໍ ຣຎ຺ໂຎ ຕຕ຺ຖ ສຣຕິ ມໍ ຣາຊາ, ອາມິສໍ ເມ ປຈ຺ຈາສີສຕິ, ຕສ຺ມາ ຄມິສ຺ສາມີຕິ ຍານໍ ໂຍຊາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ປສ຺ສິ, ຣາຊາ ຕຸສ຺ສິຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິຕຏ຺ຐາເນເຍວ ປຕິຏ຺ຐາເປສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ຣາຊາ ອານນ຺ໂທ ອໂຫສິ, ປຸໂຣຫິໂຕ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ປຸຓ຺ຓນທີຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຈຕຸຕ຺ຖາ.

[໒໑໕] ໕. ກຈ຺ຉປຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ອວຘີ ວຕ ອຕ຺ຕານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ໂກກາລິກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ມຫາຕກ຺ກາຣິຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໓.໑໐໓ ອາທໂຍ) ອາວິ-ພວິສ຺ສຕິ. ຕທາ ປນ ສຕ຺ຖາ “ນ, ພິກ຺ຂເວ, ໂກກາລິໂກ ອິທາເນວ ວາຈາຍ ຫໂຕ, ປຸພ຺ເພປິ ວາຈາຍ ຫໂຕເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ອມຈ຺ຈກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຖຘມ຺ມານຸສາສໂກ ອໂຫສິ. ໂສ ປນ ຣາຊາ ພຫຸພາຓີ ອໂຫສິ, ຕສ຺ມິໍ ພາສນ຺ເຕ ອຎ຺ເຎສໍ ວຈນສ຺ສ ໂອກາໂສ ນາມ ນຕ຺ຖິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ຕໍ ພຫຸພາຓິຕໍ ວາເຣຕຸກາໂມ ເອກໍ ອຸປາຍໍ ອຸປຘາເຣນ຺ໂຕ ວິຈຣຕິ. ຕສ຺ມິຎ຺ຈ ກາເລ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ເອກສ຺ມິໍ ສເຣ ກຈ຺ຉໂປ ວສຕິ, ທ຺ເວ ຫໍສໂປຕກາ ໂຄຈຣາຍ ຈຣນ຺ຕາ ເຕນ ສຕ຺ຘິໍ ວິສ຺ສາສໍ ອກໍສຸ. ເຕ ທຬ຺ຫວິສ຺ສາສິກາ ຫຸຕ຺ວາ ເອກທິວສໍ ກຈ຺ຉປໍ ອາຫໍສຸ – “ສມ຺ມ ກຈ຺ຉປ, ອມ຺ຫາກໍ ຫິມວນ຺ເຕ ຈິຕ຺ຕກູຏປພ຺ພຕຕເລ ກຎ຺ຈນຄຸຫາຍໍ ວສນຏ຺ຐານໍ ຣມຓີໂຍ ປເທໂສ, ຄຉ຺ຉສິ ອມ຺ເຫຫິ ສທ຺ຘິ”ນ຺ຕິ. “ອຫໍ ກິນ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ? “ມຍໍ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄມິສ຺ສາມ, ສເຈ ຕ຺ວໍ ມຸຂໍ ຣກ຺ຂິຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສິ, ກສ຺ສຈິ ກິຎ຺ຈິ ນ ກເຖສ຺ສສີ”ຕິ. “ຣກ຺ຂິສ຺ສາມິ, ສາມິ, ຄເຫຕ຺ວາ ມໍ ຄຉ຺ຉຖາ”ຕິ. ເຕ “ສາຘູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເອກໍ ທຓ຺ຑກໍ ກຈ຺ຉເປນ ຑໍສາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ຕສ຺ສ ອຸໂພ ໂກຏິໂຍ ຑໍສິຕ຺ວາ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ທິໍສຸ. ຕໍ ຕຖາ ຫໍເສຫິ ນີຍມານໍ ຄາມທາຣກາ ທິສ຺ວາ “ທ຺ເວ ຫໍສາ ກຈ຺ຉປໍ ທຓ຺ຑເກນ ຫຣນ຺ຕີ”ຕິ ອາຫໍສຸ.

ກຈ຺ຉໂປ “ຍທິ ມໍ ສຫາຍກາ ເນນ຺ຕິ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ເອຕ຺ຖ ກິໍ ທຸຏ຺ຐເຈຏກາ”ຕິ ວຕ຺ຕຸກາໂມ ຫໍສານໍ ສີຆເວຄຕາຍ ພາຣາຓສິນຄເຣ ຣາຊນິເວສນສ຺ສ ອຸປຣິພາຄໍ ສມ຺ປຕ຺ຕກາເລ ທຏ຺ຐຏ຺ຐານໂຕ ທຓ຺ຑກໍ ວິສ຺ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອາກາສງ຺ຄເຓ ປຕິຕ຺ວາ ທ຺ເວຘາ ພິຊ຺ຊິ. “ກຈ຺ຉໂປ ອາກາສໂຕ ປຕິຕ຺ວາ ທ຺ເວຘາ ພິນ຺ໂນ”ຕິ ເອກໂກລາຫລໍ ອໂຫສິ. ຣາຊາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ອມຈ຺ຈຄຓປຣິວຸໂຕ ຕໍ ຐານໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຈ຺ຉປໍ ທິສ຺ວາ ໂພທິສຕ຺ຕໍ ປຸຉ຺ຉິ – “ປຓ຺ຑິຕ, ກິນ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ເອສ ປຕິໂຕ”ຕິ? ໂພທິສຕ຺ໂຕ “ຈິຣປຏິກງ຺ໂຂຫໍ ຣາຊານໍ ໂອວທິຕຸກາໂມ ອຸປາຍໍ ອຸປຘາເຣນ຺ໂຕ ຈຣາມິ, ອິມິນາ ກຈ຺ຉເປນ ຫໍເສຫິ ສທ຺ຘິໍ ວິສ຺ສາໂສ ກໂຕ ພວິສ຺ສຕິ, ເຕຫິ ອິມໍ ‘ຫິມວນ຺ຕໍ ເນສ຺ສາມາ’ຕິ ທຓ຺ຑກໍ ຑໍສາເປຕ຺ວາ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ເຕຫິ ພວິຕພ຺ພໍ, ອຖ ອິມິນາ ກສ຺ສຈິ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ອຣກ຺ຂິຕມຸຂຕາຍ ກິຎ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸກາເມນ ທຓ຺ຑໂກ ວິສ຺ສຏ຺ໂຐ ພວິສ຺ສຕິ, ເອວໍ ອາກາສໂຕ ປຕິຕ຺ວາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປຕ຺ເຕນ ພວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ “ອາມ ມຫາຣາຊ, ອຕິມຸຂຣາ ນາມ ອປຣິຍນ຺ຕວຈນາ ເອວຣູປໍ ທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓນ຺ຕິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອິມາ ຄາຖາ ອໂວຈ –

“អចឆឹ ចត អត្ថាត់, ពក្ខេបិ ញ្យាហទំ ពិទំ;

ឫក្កហឹតស្ពិ ពក្ខិស្ពិ, ចាចាឃ នពិឃាចឆិ៍

១៦០៍

“ឧតយ្បិ ជិវ្ហា គទជីវិឃសេន្ន, ចាធំ បយុេឡ្យា ព្យសល់ គាតិេចល់;

បឃ្យុសិ ពាហុភាលោត, ពក្ខបំ ញ្យសត់ ពត”ត្តិ៍

តត្ថ អចឆឹ ចតាតិ ឈាេតសិ ចត៍ ញ្យាហទត្តិ ញ្យាហទេត្តា៍ ឫក្កហឹតស្ពិ ពក្ខិស្ពិត្តិ យុេលត ឫក្ខ ដំសិត្វា ពហិេត ឥល្ហេព៍ ចាចាឃ នពិឃាចឆឹតិ អតិយុលទតាឃ អពាេល ចាធំ គិន្ធាេទត្តា ឥក្ខក្ខាត់ ចិឃ្យេឌ្ជត្វា តាឃ នពាឃ ចាចាឃ អត្ថាត់ អចឆិ ឈាេតសិ៍ ឧចេយន ជីចិតក្ខយំ បេត្តា, គ អញ្ញាធាតិ៍ ឧតយ្បិ ជិវ្ហាតិ ឧតយ្បិ ពារណ៍ ជិវ្ហា៍ គទជីវិឃសេន្នាតិ គេទឫ ជីវិេឃត សេន្ន ក្ខត្តយជីវិឃ ទាឌចទ៍ ចាធំ បយុេឡ្យា ព្យសល់ គាតិេចលត្តិ នក្ខាឌិបឌិសំឃុត្តំ ព្យសលេយច បល្ហិេតា បុទិេសា យុេឡ្យាឃ្យ គិន្ធាេទឃ្យ, តយ្បិ ហិតំ ពាលឃុត្តំ, គ អតិេចល់, អតិក្កត្តពាល់ អបទិឃត្តចាធំ គ ភាេនឃ្យ៍ បឃ្យុសិតិ គត្យ បក្ខព្វេតា បឃ្យុសិ៍ ពាហុភាលោគាតិ ពាហុភលាេគគ៍ ពក្ខបំ ញ្យសត់ ពតត្តិ ឧតំ ពក្ខបំ ជីចិតក្ខយំ បត្តត្តិ៍

ទាឌា “យំ នត្ថាឃ ភានតឹ”តិ ពាត្វា “អេយ្យនត្ថាឃ ពេឆសិ, បល្ហិតា”តិ អាហ៍ េពាឌិនេត្តា “យហាទាឌ, ត្វំ ចា េហាហិ អេញ្ញា ចា, េឃា េពាធិ បយាណាតិក្កត្តំ ភានេត្តា ឧចទ្វបំ ញ្យសត់ បិបុណាតឹ”តិ បិពេដំ ពត្វា ពេឆសិ៍ ទាឌា តេតា បក្ខាឃ ចិេយិត្វា យត្ថភាឃឹ អេហាសិ៍

នត្ថា ព្ពយំ ឥយូេឥនត់ អាហទិត្វា ឌាតពំ នេយាឥាេគសិ – “តឥា ពក្ខេបិ េពាពាលិេពា អេហាសិ, េក្ខ ហំនេបិតពា េក្ខ យហាេឆទា, ទាឌា អាគេត្ថា, អយក្ខបល្ហិេតា បគ អហេយច អេហាសិ”ត្តិ៍

ពក្ខបឌាតពេចណ្ណុគា បញ្ចាយា៍

[១៦៩] ៩៍ យក្ខឌាតពេចណ្ណុគា

គ យាឃយក្កិ តបតឹតិ ព្ពាដំ នត្ថា េឌតចេគ ចិហទេត្តា បុទាណក្ខតិឃិពាបេលិភគំ អាទព្ភ ពេឆសិ៍ តេញ្ហាភិក្ខុំ នត្ថា “នច្ចំ ពិទ ត្វំ, ភិក្ខុ,

ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី”តិ បុដ្ឋោ “បុរាណទុតិយិកាយា”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “អយំ តេ ភិក្ខុ ឥត្ថី អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឯតំ និស្សាយ សូលេន វិជ្ឈិត្វា អង្គារេសុ បចិត្វា ខាទិតព្ពតំ បត្តោ បណ្ឌិតេ និស្សាយ ជីវិតំ អលត្ថា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ កេវដ្ដា ជាលេ លគ្គំ មច្ឆំ ឧទ្ធរិត្វា ឧណ្ហវាលុកាបិដ្ឋេ ឋបេត្វា “អង្គារេសុ នំ បចិត្វា ខាទិស្សាមា”តិ សូលំ តច្ឆិំសុ។ មច្ឆោ មច្ឆិំ អារព្ភ បរិទេវមានោ ឥមា គាថា អវោច –

១២៨។

“ន មាយមគ្គិ តបតិ, ន សូលោ សាធុតច្ឆិតោ;

យញ្ច មំ មញ្ញតេ មច្ឆី, អញ្ញំ សោ រតិយា គតោ។

១២៩។

“សោ មំ ទហតិ រាគគ្គិ, ចិត្តំ ចូបតបេតិ មំ;

ជាលិនោ មុញ្ចថាយិរា មំ, ន កាមេ ហញ្ញតេ ក្វចី”តិ។

តត្ថ ន មាយមគ្គិ តបតីតិ ន មំ អយំ អគ្គិ តបតិ, ន តាបំ ជនេតិ, ន សោចយតីតិ អត្ថោ។ ន សូលោតិ អយំ សូលោបិ សាធុតច្ឆិតោ មំ ន តបតិ, ន មេ សោកំ ឧប្បាទេតិ។ យញ្ច មំ មញ្ញតេតិ យំ បន មំ មច្ឆី ឯវំ មញ្ញតិ “អញ្ញំ មច្ឆិំ សោ បញ្ចកាមគុណរតិយា គតោ”តិ, តទេវ មំ តបតិ សោចយតិ។ សោ មំ ទហតីតិ យោ បនេស រាគគ្គិ, សោ មំ ទហតិ ឈាបេតិ។ ចិត្តំ ចូបតបេតិ មន្តិ រាគសម្បយុត្តកំ មម ចិត្តមេវ ច មំ ឧបតាបេតិ កិលមេតិ វិហេឋេតិ។ ជាលិនោតិ កេវដ្ដេ អាលបតិ។ តេ ហិ ជាលស្ស អត្ថិតាយ “ជាលិនោ”តិ វុច្ចន្តិ។ មុញ្ចថាយិរា មន្តិ មុញ្ចថ មំ សាមិនោតិ យាចតិ។ ន កាមេ ហញ្ញតេ ក្វចីតិ កាមេ បតិដ្ឋិតោ កាមេន និយ្យានោ សត្តោ ន ក្វចិ ហញ្ញតិ។ ន ហិ តំ តុម្ហាទិសា ហនិតុំ អនុច្ឆវិកាតិ បរិទេវតិ។ អថ វា កាមេតិ ហេតុវចនេ ភុម្មំ, កាមហេតុ មច្ឆិំ អនុពន្ធមានោ នាម ន ក្វចិ តុម្ហាទិសេហិ ហញ្ញតីតិ បរិទេវតិ។ តស្មិំ ខណេ ពោធិសត្តោ នទីតីរំ គតោ តស្ស មច្ឆស្ស បរិទេវិតសទ្ទំ សុត្វា កេវដ្ដេ ឧបសង្កមិត្វា តំ មច្ឆំ មោចេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ ។ “តទា មច្ឆី បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, មច្ឆោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ, បុរោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

[໒໑໗] ໗. ເສຄ຺ຄຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສພ຺ໂພ ໂລໂກຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເອກໍ ປຓ຺ຓິກອຸປາສກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ວຕ຺ຖຸ ເອກກນິປາເຕ ວິຕ຺ຖາຣິຕເມວ. ອິທາປິ ສຕ຺ຖາ ຕໍ “ກິໍ, ອຸປາສກ, ຈິຣສ຺ສໍ ອາຄໂຕສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ປຓ຺ຓິກອຸປາສໂກ “ຘີຕາ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ນິຈ຺ຈໍ ປຫສິຕມຸຂີ, ຕມຫໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ກຸລທາຣກສ຺ສ ອທາສິໍ, ຕຕ຺ຖ ອິຕິກຕ຺ຕພ຺ພຕາຍ ວິຈຣນ຺ໂຕ ຕຸມ຺ຫາກໍ ທສ຺ສນາຍ ອາຄນ຺ຕຸໍ ໂອກາສໍ ນ ລຠິ”ນ຺ຕິ ອາຫ. ອຖ ນໍ ສຕ຺ຖາ “ນ ໂຂ, ອຸປາສກ, ຕວ ຘີຕາ ສີລວຕີ, ປຸພ຺ເພປິ ສີລວຕີ, ຕ຺ວຎ຺ຈ ນ ອິທາເນວ ຕໍ ວີມໍສສິ, ປຸພ຺ເພປິ ວີມໍສິເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິໂຕ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ອໂຫສິ. ຕທາ ອຍເມວ ປຓ຺ຓິກອຸປາສໂກ “ຘີຕຣໍ ວີມໍສິສ຺ສາມີ”ຕິ ອຣຎ຺ຎໍ ເນຕ຺ວາ ກິເລສຕ຺ຖິໂກ ວິຍ ຫຸຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫິ, ອຖ ນໍ ປຣິເທວມານໍ ປຖມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໓.

“ສພ຺ໂພ ໂລໂກ ອຕ຺ຕມໂນ ອໂຫສິ, ອໂກວິທາ ຄາມຘ຺ມ຺ມສ຺ສ ເສຄ຺ຄຸ;

ໂກມາຣິ ໂກ ນາມ ຕວຊ຺ຊ ຘ຺ມ຺ໂມ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ຄຫິຕາ ປວເນ ປໂຣທສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສພ຺ໂພ ໂລໂກ ອຕ຺ຕມໂນ ອໂຫສີຕິ, ອມ຺ມ, ສກໂລປິ ສຕ຺ຕໂລໂກ ອິຕ຺ຖິຍາ ກາມເສວນາຍ ອຕ຺ຕມໂນ ຊາໂຕ. ອໂກວິທາ ຄາມຘ຺ມ຺ມສ຺ສ ເສຄ຺ຄູຕິ ເສຄ຺ຄູຕິ ຕສ຺ສາ ນາມໍ. ເຕນ ຕ຺ວໍ ປນ, ອມ຺ມ, ເສຄ຺ຄຸ ອໂກວິທາ ຄາມຘ຺ມ຺ມສ຺ສ, ຍສ຺ມິໍ ຄາມຘ຺ມ຺ເມ ວສລຘ຺ມ຺ເມ ອກຸສລີສີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ. ໂກມາຣິ ໂກ ນາມ ຕວຊ຺ຊ ຘ຺ມ຺ໂມຕິ, ອມ຺ມ, ກຸມາຣິ ໂກ ນາມ ຕວ ອຊ຺ຊ ສຠາໂວ. ຍໍ ຕ຺ວໍ ຄຫິຕາ ປວເນ ປໂຣທສີຕິ ຕ຺ວໍ ຍຖາ ມຍ຺ຫໍ ປວເນ ສຕ຺ຕຸວເສນ ຫຕ຺ເຖ ຄຫິຕາ ປໂຣທສິ ນ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉສິ, ໂກ ເອສ ຕວ ສຠາໂວ, ກິໍ ກຸມາຣິກາເຍວ ຕ຺ວໍສີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸມາຣິກາ “ອາມ, ຕາຕ, ກຸມາຣິກາເຍວາຫໍ, ນາຫໍ ເມຖຸນຘ຺ມ຺ມໍ ນາມ ຊານາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຣິເທວມານາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໔.

“ໂຍ ທຸກ຺ຂຜຸຏ຺ຐາຍ ຠເວຍ຺ຍ ຕາຓໍ, ໂສ ເມ ປິຕາ ທຸພ຺ຠິ ວເນ ກໂຣຕິ;

ສາ ກສ຺ສ ກນ຺ທາມິ ວນສ຺ສ ມເຊ຺ຌ ເຍາ ຕາຍິຕາ ເສາ ສຫສໍ ກເຣາຕີ”ຕິ.

ສາ ເທ຺ວາ ກຂິຕາເຍວ. ຎຸຕິ ເສາ ປຓ຺ຓິເກາ ຕຖາ ຘີຕຣໍ ວີມໍສິຕ຺ວາ ເຄຫໍ ເນຕ຺ວາ ກຸລທາຣກສ຺ສ ທຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄເຕາ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເນ ປຓ຺ຓິເກາປາສເກາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. “ຕທາ ຘີຕາ ຘີຕາເຍວ, ປິຕາ ປິຕາເຍວ ອເຫາສິ, ຕສ຺ສ ກາຣຓສ຺ສ ປຈ຺ຈກ຺ຂກາຣິກາ ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ເສຄ຺ຄຸຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ.

[໒໑໘] ໘. ກູຏວາຓິຊຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ສຐສ຺ສ ສາເຐຍ຺ຍມິທນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ເອກໍ ກູຏວາຓິຊໍ ອາຣພ຺ພ ກເຐສິ. ສາວຕ຺ຖິວາສິເກາ ຫິ ກູຏວາຓິເຊາ ຈ ປຓ຺ຑິຕວາຓິເຊາ ຈ ເທ຺ວ ວາຓິຊາ ມິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ປຎ຺ຈ ສກຏສຕານິ ຠຓ຺ຑສ຺ສ ປູເຣຕ຺ວາ ປຸພ຺ພນ຺ຕເຕາ ອປຣນ຺ຕໍ ວິຈຣນ຺ຕາ ເວາຫາຣໍ ກຕ຺ວາ ພຫຸໍ ລາຠໍ ລຠິຕ຺ວາ ສາວຕ຺ຖິໍ ປຈ຺ຈາຄມິໍສຸ. ປຓ຺ຑິຕວາຓິເຊາ ກູຏວາຓິຊໍ ອາຫ – “ສມ຺ມ, ຠຓ຺ຑໍ ຠາເຊມາ”ຕິ. ກູຏວາຓິເຊາ “ອຍໍ ທີຆຣຕ຺ຕໍ ທຸກ຺ຂເສຍ຺ຍາຍ ທຸກ຺ຂາຫາເຣນ ກິລນ຺ເຕາ ອຕ຺ຕເນາ ຆເຣ ນານຄ຺ຄຣສໍ ຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊິຕ຺ວາ ອຊີຣເກນ ມຣິສ຺ສຕິ, ອຖ ສພ຺ພມ຺ເປຕໍ ຠຓ຺ຑໍ ມຍ຺ຫເມວ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ “ນກ຺ຂຕ຺ຕໍ ນ ມນາປໍ, ທິວເສາ ນ ມນາເປາ, ສ຺ເວ ຊານິສ຺ສາມິ, ປຸນທິວເສ ຊານິສ຺ສາມີ”ຕິ ກາລໍ ເຂເປຕິ. ອຖ ນໍ ປຓ຺ຑິຕວາຓິເຊາ ນິປ຺ປີເຬຕ຺ວາ ຠາຊາເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຘມາລໍ ອາທາຍ ສຕ຺ຖຸ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສຕ຺ຖາຣໍ ປູເຊຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິ. ສຕ຺ຖາ “ກທາ ອາຄເຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ອຑ຺ຒມາສມຕ຺ເຕາ ເມ, ຠນ຺ເຕ, ອາຄຕສ຺ສາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອຖ ກສ຺ມາ ເອວໍ ປປຎ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ພຸທ຺ຘຸປຏ຺ຐານໍ ອາຄເຕາສີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. ເສາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ອາເຣາເຈສິ. ສຕ຺ຖາ “ນ ອິທານິ, ອຸປາສກ, ປຸພ຺ເພເປສ ກູຏວາຓິເຊາເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ເຕນ ຍາຈິເຕາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ເພາຘິສຕ຺ເຕາ ອມຈ຺ຈກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ເຕາ ຕສ຺ສ ວິນິຈ຺ຉຍາມເຈ຺ຈາ ອເຫາສິ. ຕທາ ຄາມວາສີ ຈ ນຄຣວາສີ ຈ ເທ຺ວ ວາຓິຊາ ມິຕ຺ຕາ ອເຫສຸໍ. ຄາມວາສີ ນຄຣວາສິສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປຎ຺ຈ ຜາລສຕານິ ຐເປສິ. ເສາ ເຕ ຜາເລ ວິກ຺ກິຓິຕ຺ວາ ມູລໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຜາລຐປິຕຏ຺ຐາເນ ມູສິກວຈ຺ຈໍ ອາກິຣິຕ຺ວາ ຐເປສິ. ອປຣຠາເຄ ຄາມວາສີ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ “ຜາເລ ເມ ເທຫີ”ຕິ ອາຫ. ກູຏວາຓິເຊາ “ຜາລາ ເຕ ມູສິກາຫິ ຂາທິຕາ”ຕິ ມູສິກວຈ຺ຈໍ ທສ຺ເສສິ. ອິຕເຣາ “ຂາທິຕາ ນາມ ເຫານ຺ຕຸ, ມູສິກາຫິ ຂາທິເຕ ກິໍ ສກ຺ກາ ກາຕຸ”ນ຺ຕິ ນ຺ຫານຕ຺ຖາຍ ຕສ຺ສ ປຸຕ຺ຕໍ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ເຕາ ເອກສ຺ສ ສຫາຍກສ຺ສ ເຄເຫ “ອິມສ຺ສ ກຕ຺ຖຈິ ຄນ຺ຕຸໍ ມາ ອທຕ຺ຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນ຺ເຕາຄພ຺ເຠ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ສຍໍ ນ຺ຫາຍິຕ຺ວາ ກູຏວາຓິຊສ຺ສ ເຄຫໍ ອຄມາສິ. ເສາ “ປຸຕ຺ເຕາ ເມ ກຫ”ນ຺ຕິ ອາຫ. “ສມ຺ມ, ຕວ ປຸຕ຺ຕໍ ຕີເຣ ຐເປຕ຺ວາ ມຍິ ອຸທເກ ນິມຸຄ຺ຄກາເລ ເອເກາ ກຸລເລາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕວ ປຸຕ຺ຕໍ ນຂປຎ຺ຊເຣນ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາສໍ ປກ຺ຂນ຺ເຕາ, ອຫໍ ປາຓິໍ ປຫຣິຕ຺ວາ ວິຣວິຕ຺ວາ ວາຍມນ຺ເຕາປິ ເມາເຈຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ”ນ຺ຕິ. “ຕ຺ວໍ ມຸສາ ຠຓສິ, ກຸລລາ ທາຣເກ ຄເຫຕ຺ວາ ຄນ຺ຕຸໍ ສມຕ຺ຖາ ນາມ ນຕ຺ຖີ”ຕິ. “ສມ຺ມ, ເຫາຕຸ, ອຍຸຕ຺ເຕປິ ເຫານ຺ເຕ ອຫໍ ກິໍ ກເຣາມິ,

កុលលេន តេ បុត្តោ នីតោ”តិ។ សោ តំ សន្តជ្ជេត្វា “អរេ ទុដ្ឋចោរ មនុស្សមារក, ឥទានិ តំ វិនិច្ឆយំ គត្វា កឌ្ឍាបេស្សាមី”តិ និក្ខមិ។ សោ “មម រុច្ចនកមេវ ករោហី”តិ តេន សទ្ធិំ វិនិច្ឆយដ្ឋានំ អគមាសិ។

កូដវាណិជោ ពោធិសត្តំ អាហ – “អយំ, សាមិ, មម បុត្តំ គហេត្វា ន្ហាយិតុំ គតោ, ‘កហំ មេ បុត្តោ’តិ វុត្តោ ‘កុលលេន ហដោ’តិ អាហ, វិនិច្ឆិនថ មេ អឌ្ឌ”ន្តិ។ ពោធិសត្តោ “សច្ចំ ភណា”តិ ឥតរំ បុច្ឆិ។ សោ អាហ – “អាម, សាមិ, អហំ តំ អាទាយ គតោ, សេនេន បហដភាវោ សច្ចមេវ, សាមី”តិ។ “កិំ បន លោកេ កុលលា នាម ទារកេ ហរន្តី”តិ? “សាមិ, អហម្បិ តុម្ហេ បុច្ឆាមិ – “កុលលា ទារកេ គហេត្វា អាកាសេ គន្តុំ ន សក្កោន្តិ, មូសិកា បន អយផាលេ ខាទន្តី”តិ។ “ឥទំ កិំ នាមា”តិ? “សាមិ, មយា ឯតស្ស ឃរេ បញ្ច ផាលសតានិ ឋបិតានិ, ស្វាយំ ‘ផាលា តេ មូសិកាហិ ខាទិតា’តិ វត្វា ‘ឥទំ តេ ផាលេ ខាទិតមូសិកានំ វច្ច’ន្តិ វច្ចំ ទស្សេតិ, សាមិ, មូសិកា ចេ ផាលេ ខាទន្តិ, កុលលាបិ ទារកេ ហរិស្សន្តិ។ សចេ ន ខាទន្តិ, សេនាបិ តំ ន ហរិស្សន្តិ។ ឯសោ បន ‘ផាលា តេ មូសិកាហិ ខាទិតា’តិ វទតិ, តេសំ ខាទិតភាវំ វា អខាទិតភាវំ វា ជានាថ, អឌ្ឌំ មេ វិនិច្ឆិនថា”តិ។ ពោធិសត្តោ “សឋស្ស បដិសាឋេយ្យំ កត្វា ជិនិស្សាមីតិ ឥមិនា ចិន្តិតំ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា “សុដ្ឋុ តេ ចិន្តិត”ន្តិ វត្វា ឥមា គាថា អវោច –

១៦៧។

“សឋស្ស សាឋេយ្យមិទំ សុចិន្តិតំ, បច្ចោឌ្ឌិតំ បដិកូដស្ស កូដំ;

ផាលំ ចេ ខាទេយ្យុំ មូសិកា, កស្មា កុមារំ កុលលា ន ហរេយ្យុំ។

១៦៨។

“កូដស្ស ហិ សន្តិ កូដកូដា, ភវតិ ចាបិ និកតិនោ និកត្យា;

ទេហិ បុត្តនដ្ឋ ផាលនដ្ឋស្ស ផាលំ, មា តេ បុត្តមហាសិ ផាលនដ្ឋោ”តិ។

តត្ថ សឋស្សាតិ សឋភាវេន កេរាដិកេន “ឯកំ ឧបាយំ កត្វា បរសន្តកំ ខាទិតុំ វដ្ដតី”តិ សឋស្ស។ សាឋេយ្យមិទំ សុចិន្តិតន្តិ ឥទំ បដិសាឋេយ្យំ វិនេន្តេន មយា សុដ្ឋុ ចិន្តិតំ។ បច្ចោឌ្ឌិតំ បដិកូដស្ស កូដន្តិ កូដស្ស បុគ្គលស្ស មយា បដិកូដំ សុដ្ឋុ បច្ចោឌ្ឌិតំ, បដិភាគំ កត្វា ឱឌ្ឌិតសទិសមេវ កតន្តិ អត្ថោ។ ផាលំ ចេ ខាទេយ្យុំ មូសិកាតិ យទិ មូសិកា ផាលំ ខាទេយ្យុំ។ កស្មា កុមារំ កុលលា ន ហរេយ្យុន្តិ មូសិកាសុ ផាលេ ខាទន្តីសុ កុលលា កិំ ការណា កុមារំ នោ ហរេយ្យុំ។

កូដស្សហិ សន្តិ កូដកូដាតិ ត្វំ “អហមេវ មូសិកាហិ ផាលេ ខាទាបិតបុរិសោ កូដោ”តិ មញ្ញសិ, តាទិសស្ស បន កូដស្ស ឥមស្មិំ លោកេ ពហូ កូដា សន្តិ, កូដស្ស កូដាតិ កូដបដិកូដានំ ឯតំ នាមំ, កូដស្ស បដិកូដា នាម សន្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ភវតិ ចាបិ និកតិនោ និកត្យាតិ និកតិនោ នេកតិកស្ស វញ្ចនកបុគ្គលស្ស និកត្យា អបរោ និកតិការកោ វញ្ចនកបុរិសោ ភវតិយេវ។ ទេហិ បុត្តនដ្ឋ ផាលនដ្ឋស្ស ផាលន្តិ អម្ភោ នដ្ឋបុត្ត បុរិស, ឯតស្ស នដ្ឋផាលស្ស ផាលំ ទេហិ។ មា តេ បុត្តមហាសិ ផាលនដ្ឋោតិ សចេ ហិស្ស ផាលំ ន ទស្សសិ, បុត្តំ តេ ហរិស្សតិ, តំ តេ ឯស មា ហរតុ, ផាលមស្ស ទេហីតិ។ “ទេមិ, សាមិ, សចេ មេ បុត្តំ ទេតី”តិ។ “ទេមិ, សាមិ, សចេ មេ ផាលេ ទេតី”តិ។ ឯវំ នដ្ឋបុត្តោ បុត្តំ, នដ្ឋផាលោ ច ផាលំ បដិលភិត្វា ឧភោបិ យថាកម្មំ គតា។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កូដវាណិជោ ឥទានិ កូដវាណិជោវ, បណ្ឌិតវាណិជោ បណ្ឌិតវាណិជោយេវ, វិនិច្ឆយាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កូដវាណិជជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២១៩] ៩. គរហិតជាតកវណ្ណនា

ហិរញ្ញំ មេ សុវណ្ណំ មេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អនភិរតិយា ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯតស្ស ហិ បច្ចេកំ គហិតំ អារម្មណំ នាម នត្ថិ, អនភិរតិវាសំ វសន្តំ បន តំ សត្ថុ សន្តិកំ អានេសុំ។ សោ សត្ថារា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុដ្ឋោ “សច្ច”ន្តិ វត្វា “កិំការណា”តិ វុត្តោ “កិលេសវសេនា”តិ អាហ។ អថ នំ សត្ថា “អយំ, ភិក្ខុ, កិលេសោ នាម បុព្ពេ តិរច្ឆានេហិបិ គរហិតោ, ត្វំ ឯវរូបេ សាសនេ បព្ពជិតោ កស្មា តិរច្ឆានេហិបិ គរហិតកិលេសវសេន ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ វានរយោនិយំ និព្ពត្តិ។ តមេនំ ឯកោ វនចរកោ គហេត្វា អានេត្វា រញ្ញោ អទាសិ។ សោ ចិរំ រាជគេហេ វសមានោ វត្តសម្បន្នោ អហោសិ, មនុស្សលោកេ វត្តមានំ កិរិយំ យេភុយ្យេន អញ្ញាសិ។ រាជា តស្ស វត្តេ បសីទិត្វា វនចរកំ បក្កោសាបេត្វា “ឥមំ វានរំ គហិតដ្ឋានេយេវ វិស្សជ្ជេហី”តិ អាណាបេសិ, សោ តថា អកាសិ។ វានរគណោ ពោធិសត្តស្ស អាគតភាវំ ញត្វា តស្ស ទស្សនត្ថាយ មហន្តេ បាសាណបិដ្ឋេ សន្និបតិត្វា ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ សម្មោទនីយំ កថំ កត្វា “សម្ម, កហំ ឯត្តកំ កាលំ វុត្ថោសី”តិ អាហ។ “ពារាណសិយំ រាជនិវេសនេ”តិ។ “អថ កថំ មុត្តោសី”តិ? “រាជា មំ កេឡិមក្កដំ កត្វា មម វត្តេ បសន្នោ មំ វិស្សជ្ជេសី”តិ។

អថ នំ តេ វានរា “មនុស្សលោកេ វត្តមានកិរិយំ នាម តុម្ហេ ជានិស្សថ , អម្ហាកម្បិ តាវ កថេថ, សោតុកាមម្ហា”តិ អាហំសុ។ “មា មំ មនុស្សានំ កិរិយំ បុច្ឆថា”តិ។ “កថេថ សោតុកាមម្ហា”តិ។ ពោធិសត្តោបិ “មនុស្សា នាម ខត្តិយាបិ ព្រាហ្មណាបិ ‘មយ្ហំមយ្ហ’ន្តិ វទន្តិ, ហុត្វា អភាវដ្ឋេន អនិច្ចតំ ន ជានន្តិ, សុណាថ ទានិ តេសំ អន្ធពាលានំ ការណ”ន្តិ វត្វា ឥមា គាថា អវោច –

១២៨។

“ហិរញ្ញំ មេ សុវណ្ណំ មេ, ឯសា រត្តិ ទិវា កថា;

ទុម្មេធានំ មនុស្សានំ, អរិយធម្មំ អបស្សតំ។

១២៩។

“ទ្វេ ទ្វេ គហបតយោ គេហេ, ឯកោ តត្ថ អមស្សុកោ;

លម្ពត្ថនោ វេណិកតោ, អថោ អង្កិតកណ្ណកោ;

កីតោ ធនេន ពហុនា, សោ តំ វិតុទតេ ជន”ន្តិ។

តត្ថ ហិរញ្ញំ មេ សុវណ្ណំ មេតិ ទេសនាសីសមត្តមេតំ, ឥមិនា បន បច្ចេយន ទសវិធម្បិ រតនំ សព្វំ, បុព្វណ្ណាបរណ្ណំ ខេត្តវត្ថុំ ទ្វិបទចតុប្បទញ្ច សព្វំ ទស្សេន្តោ “ឥទំ មេ ឥទំ មេ”តិ អាហ។ ឯសា រត្តិ ទិវា កថាតិ ឯសា មនុស្សានំ រត្តិញ្ច ទិវា ច និច្ចកាលំ កថា។ អញ្ញា បន នេ “បញ្ចក្ខន្ធា អនិច្ចា”តិ វា “ហុត្វា ន ភវន្តី”តិ វា ន ជានន្តិ, ឯវមេវ បរិទេវន្តា វិចរន្តិ។ ទុម្មេធានន្តិ អប្បបញ្ញានំ។ អរិយធម្មំ អបស្សតន្តិ អរិយានំ ពុទ្ធាទីនំ ធម្មំ, អរិយំ វា និទ្ទោសំ នវវិធំ លោកុត្តរធម្មំ អបស្សន្តានំ ឯសាវ កថា។ អញ្ញា បន “អនិច្ចំ វា ទុក្ខំ វា”តិ នេសំ កថា នាម នត្ថិ។

គហបតយោតិ គេហេ អធិបតិភូតា។ ឯកោ តត្ថាតិ តេសុ ទ្វីសុ ឃរសាមិកេសុ “ឯកោ”តិ មាតុគាមំ សន្ធាយ វទតិ។ តត្ថ វេណិកតោតិ កតវេណី, នានប្បការេន សណ្ឋាបិតកេសកលាបោតិ អត្ថោ។ អថោ អង្កិតកណ្ណកោតិ អថ ស្វេវ វិទ្ធកណ្ណោ ឆិទ្ទកណ្ណោតិ លម្ពកណ្ណំ សន្ធាយាហ។ កីតោ ធនេន ពហុនាតិ សោ បនេស អមស្សុកោ លម្ពត្ថនោ វេណិកតោ អង្កិតកណ្ណោ មាតាបិតូនំ ពហុំ ធនំ ទត្វា កីតោ, មណ្ឌេត្វា បសាធេត្វា យានំ អារោបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន ឃរំ អានីតោ។ សោ តំ វិតុទតេ ជនន្តិ សោ គហបតិ អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ តស្មិំ គេហេ ទាសកម្មករាទិកំ ជនំ “អរេ ទុដ្ឋទាស ទុដ្ឋទាសិ, ឥមំ ន ករោសី”តិ មុខសត្តីហិ វិតុទតិ, សាមិកោ វិយ ហុត្វា មហាជនំ វិចារេតិ។ ឯវំ តាវ “មនុស្សលោកេ អតិវិយ អយុត្ត”ន្តិ មនុស្សលោកំ គរហិ។

តំ សុត្វា សព្វេ វានរា “មា កថេថ, មា កថេថ, អសោតព្ពយុត្តកំ អស្សុម្ហា”តិ ឧភោហិ ហត្ថេហិ កណ្ណេ ទឡ្ហំ បិទហិំសុ។ “ឥមស្មិំ ឋានេ

ອເປຖ ມຍໍ ອຍຸຕ຺ຕໍ ສຸຕ”ນ຺ຕິ ຕໍ ຐານມ຺ປິ ຄຣຫິຕ຺ວາ ອັຎ຺ຎຕ຺ຖ ອຄມິໍສຸ. ເສາ ປິຏ຺ຐິປາສາເຓາ ຄຣຫິຕປິຏ຺ຐິປາສາເຓາເຍວ ກິຣ ນາມ ຊາເຕາ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເນ ເສາ ຠິກ຺ຂຸ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ. “ຕທາ ວານຣຄເຓາ ພຸທ຺ຘປຣິສາ ອເຫາສິ, ວານຣິນ຺ເທາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ຄຣຫິຕຊາຕກວັຓ຺ຓນາ ນວມາ.

[໑໑໐] ໑໐. ຘມ຺ມທ຺ຘຊຊາຕກວັຓ຺ຓນາ

ສຸຂໍ ຊີວິຕຣູເປາສີຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວຬຸວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ວຘາຍ ປຣິສກ຺ກນໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ຕທາ ຫິ ສຕ຺ຖາ “ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ເທວທຕ຺ເຕາ ມຍ຺ຫໍ ວຘາຍ ປຣິສກ຺ກິເຍວ, ສນ຺ຕາສມຕ຺ຕມ຺ປິ ປນ ກາຕຸໍ ນາສກ຺ຂີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ມສປາຓິ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ກາຬເກາ ນາມສ຺ສ ເສນາປຕິ ອເຫາສິ. ຕທາ ເພາຘິສຕ຺ເຕາ ຕສ຺ເສວ ປຸເຣາຫິເຕາ ອເຫາສິ ຘມ຺ມທ຺ຘເຊາ ນາມ, ຣັຎ຺ເຎາ ປນ ຉຕ຺ຕປາຓິ ນາມ ສີສປສາຘນກປ຺ປເກາ ອເຫາສິ. ຣາຊາ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕິ, ເສນາປຕິ ປນສ຺ສ ວິນິຈ຺ຉຍໍ ກເຣານ຺ເຕາ ລັຎ຺ຈໍ ຂາທຕິ ປຣປິຏ຺ຐິມໍສິເກາ, ລັຎ຺ຈໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອສ຺ສາມິເກ ສາມິເກ ກເຣາຕິ. ອເຖກທິວສໍ ວິນິຈ຺ຉເຍ ປຣາຊິເຕາ ມນຸສ຺ເສາ ພາຫາ ປຄ຺ຄຍ຺ຫ ກນ຺ທນ຺ເຕາ ວິນິຈ຺ຉຍາ ນິກ຺ຂນ຺ເຕາ ຣາຊຸປຏ຺ຐານໍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ເພາຘິສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ສ ປາເທສຸ ປຕິຕ຺ວາ “ຕຸມ຺ຫາທິເສສຸ ນາມ, ສາມິ, ຣັຎ຺ເຎາ ອຕ຺ຖັຎ຺ຈ ຘມ຺ມັຎ຺ຈ ອນຸສາສນ຺ເຕສຸ ກາຬກເສນາປຕິ ລັຎ຺ຈໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອສ຺ສາມິເກ ສາມິເກ ກເຣາຕີ”ຕິ ອຕ຺ຕເນາ ປຣາຊິຕກາຣຓໍ ເພາຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ກເຖສິ. ເພາຘິສຕ຺ເຕາ ກາຣຸັຎ຺ຎໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ “ເອຫິ ເພາ, ອຑ຺ຑໍ ເຕ ວິນິຈ຺ຉິນິສ຺ສາມີ”ຕິ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ ອຄມາສິ. ມຫາຊເນາ ສນ຺ນິປຕິ, ເພາຘິສຕ຺ເຕາ ຕໍ ອຑ຺ຑໍ ປຏິວິນິຈ຺ຉິນິຕ຺ວາ ສາມິກັຎ຺ເຎວ ສາມິກໍ ອກາສິ.

ມຫາຊເນາ ສາຘຸກາຣໍ ອທາສິ, ເສາ ສທ຺ເທາ ມຫາ ອເຫາສິ. ຣາຊາ ຕໍ ສຸຕ຺ວາ “ກິໍ ສທ຺ເທາ ນາເມເສາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ເທວ, ຘມ຺ມທ຺ຘຊປຓ຺ຑິເຕນ ທຸພ຺ພິນິຈ຺ຉິເຕາ ອເຑ຺ຑາ ສຸວິນິຈ຺ຉິເຕາ, ເຕເນສ ສາຘຸກາຣສທ຺ເທາ”ຕິ. ຣາຊາ ຕຸເຏ຺ຐາ ເພາຘິສຕ຺ຕໍ ປກ຺ເກາສາເປຕ຺ວາ “ອເຑ຺ຑາ ກິຣ ເຕ ອາຈຣິຍ ວິນິຈ຺ຉິເຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ອາມ, ມຫາຣາຊ, ກາຬເກນ ທຸພ຺ພິນິຈ຺ຉິຕໍ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນິນ຺”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອິເຕາ ທານິ ປຏ຺ຐາຍ ຕຸມ຺ເຫວ ອຑ຺ຑໍ ວິນິຈ຺ຉິນຖ, ມຍ຺ຫັຎ຺ຈ ກຓ຺ຓສຸຂໍ ຠວິສ຺ສຕິ ເລາກສ຺ສ ຈ ວຸຑ຺ຒີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອນິຈ຺ຉນ຺ຕມ຺ປິ ຕໍ “ສຕ຺ຕານຸກມ຺ປາຍ ວິນິຈ຺ຉເຍ ນິສີທຖາ”ຕິ ຍາຈິຕ຺ວາ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉາເປສິ. ຕເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ເພາຘິສຕ຺ເຕາ ວິນິຈ຺ຉເຍ ນິສີທຕິ, ສາມິເກເຍວ ສາມິເກ ກເຣາຕິ.

ກາຬເກາ ຕເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ລັຎ຺ຈໍ ອລພນ຺ເຕາ ລາພເຕາ ປຣິຫາຍິຕ຺ວາ ເພາຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ອາຄາຕໍ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ຘມ຺ມທ຺ຘຊປຓ຺ຑິເຕາ ຕວ ຣຊ຺ຊໍ ປຕ຺ເຖຕີ”ຕິ ເພາຘິສຕ຺ຕໍ ຣັຎ຺ເຎາ ອນ຺ຕເຣ ປຣິພິນ຺ທິ. ຣາຊາ ອສທ຺ທຫນ຺ເຕາ “ມາ ເອວໍ ອວຈາ”ຕິ ປຏິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປຸນ ເຕນ “ສເຈ ເມ ນ ສທ຺ທຫຖ, ຕສ຺ສາຄມນກາເລ ວາຕປາເນນ ເອາເລາເກຖ. ອຖາເນນ ສກລນຄຣສ຺ສ ອຕ຺ຕເນາ ຫຕ຺ເຖ ກຕພາວໍ ປສ຺ສິສ຺ສຖາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຣາຊາ ຕສ຺ສ

អដ្ឋការកបរិសំ ឌិស្វា “ឧតស្សេច បរិសា”តិ សញ្ញាយ ភិន្ទិត្វា “កិំ ករោយ សេតាបតី”តិ បុច្ឆិ៑ “ទេច, ឧតំ យាទេតុំ ចដ្ដតី”តិ៑

“ឱ្យអាទិកទោសំ អបស្សន្តា កធំ យាទេស្សាមា”តិ? “អទេត្វកោ ក្លបិទេយា”តិ៑ “កតទ្វបិទេយា”តិ៑ “អសយ្ហាយស្ស កយុំ អាទោរបត្វា តំ កាតុំ

អសក្កោន្តា តំ ទេតភ ទោសេភ យាទេស្សាមា”តិ៑ “កិំ បភ អសយ្ហាកយុ”ន្តិ? “យហារាជ, ក្ឃល្ឋាត់ ភាយ សារក្សមិឃំ ទេវាបិតំ បជិឌក្កិយមាត់ ពីហិ

ចត្វហិ និចត្ថទេហិ ចលំ ទេតិ៑ ព្ទទេយ្យាំ បទេក្កាសារបត្វា ‘ទេ្វ ក្ឃល្ឋាត់ កិញ្ចព្ពស្សាយ, ក្ឃល្ឋាត់ ទេយ យាទេបហី’តិ ចទេឆ, ទេសា យាទេបតុំ ភ

សក្កិស្សតិ៑ អឆ តំ តស្មិំ ទោសេស យាទេស្សាមា”តិ៑

ទាឌា ទោធិសត្តំ អាយន្តេត្វា “បណ្ឌិត, យយ្ហំបុទតោ៏លោយ្យាទេភ ចិទំ កិញ្ចព្ពយព្ទព្ពជាតិ តទ៏ចាយ្យាទេភ កិញ្ចព្ពតុកាយយព្ទទេ្វ កិញ្ចព្ពស្សាយ,

ក្ឃល្ឋាត់ ទេភា យាទេបហិ, សទេច យាទេបតុំ ភ សក្កិស្សសិ, ឌីចិតំ ទេត ភត្ថី”តិ៑ ទោធិសទេត្វា “កាឡអទេកភ លច្ឆាំ អលកយាទេតភ ទាឌា អត្តទេ

បរិភិទេន្តា កចិស្សតី”តិ ញាត្វា “សទេក្កាទេត្វា ឌាតិស្សាមិ, យហារាជា”តិ ចត្វា ទេកហំ កន្ត្វា សុទេកាឌភំ ក្ឞិាត្វា ចិត្តយយាទេតា សយទេភ តិបន្និ,

សក្កស្ស កចតំ ក្លល្ហាកាទំ ជទេស្សសិ៑ សទេក្កា អាចទេន្ទេត្វា ទោធិសត្តស្ស ចិត្តំ ញាត្វា ទេចទេកភាកត្វា សិទិកដ្ដំ បចិសិត្វា អាកាទេស ចត្វា “កិំ

ចិទេត្តសិ បណ្ឌិតា”តិ បុច្ឆិ៑ “ទេកាសិ ត្វ”ន្តិ? “សទេក្កាហយស្មិ”តិ៑ “ទាឌា យំ ‘ក្ឃល្ឋាត់ យាទេបហី’តិ អាហ, តំ ចិទេត្តមិ”តិ៑ “បណ្ឌិត, យា ចិត្តយិ, អហំ

ទេត តត្ថតចតចិត្តលតាចតសជំសំ ក្ឃល្ឋាត់ យាទេបស្សាមិ, កតទស្មិំ ឋាទេភ យាទេបមី”តិ? “អសុកដ្ឋាទេភ យាទេបហី”តិ៑ សទេក្កា យាទេបត្វា

ទេឆចបុទទេមច កទេតា៑

បុភជិចទេស ទោធិសទេត្វា ក្ឃល្ឋាត់ បចន្តលទេតា ឌិស្វា កន្ត្វា ទទេញ្ញា អាទេទាទេចសិ – “តិដ្ឋិតំ ទេត, យហារាជ, ក្ឃល្ឋាត់, កិញ្ចអស្សុ”តិ៑ ទាឌា កន្ត្វា

អដ្ឋារសហទេត្វភ យទេភាសិលិចទេល្លភ បិការទេភ បរិក្ខិត្តំ ឌ្វារដ្ឋាលកសយ្យត្ថំ បុបុចលភារភរិតភាភារក្កបជិយល្ហិតំ ក្ឃល្ឋាត់ ឌិស្វា កាឡអកំ

បុច្ឆិ – “បណ្ឌិទេតភ អយ្យាកំ ចចតំ កតំ, ព្ពជាតិ កិំ កទេរាមា”តិ៑ “យហារាជ, ឧកទេត្វភ ក្ឃល្ឋាត់ យាទេបតុំ សទេក្កាទេត្វា ទន្ទំ កទេហតុំ កិំ ភ

សទេក្កាតី”តិ? “ព្ពជាតិ កិំ កទេរាមា”តិ? “អបទេយ្យិ តំ អសយ្ហាកយុំ កាទេរមា”តិ៑ “កិំ កយុំ ភាយា”តិ? “សត្តទេតភយឃំ ទេបិក្ខទេលិ យាទេបមា”តិ៑

ទាឌា “សាធុ”តិ ទោធិសត្តំ អាយទេន្តត្វា “អាចទិយ, ក្ឃល្ឋាត់ តាច ទេត យាបិតំ , ឧតស្ស បភ អត្តដ្ឋចិកំ សត្តទេតភយឃំ ទេបិក្ខទេលិ យាទេបហិ៑

សទេច យាទេបតុំ ភ សក្កិស្សសិ, ឌីចិតំ ទេត ភត្ថី”តិ អាហ៑ ទោធិសទេត្វា “សាធុ, យហារាជ, សទេក្កាទេត្វា យាទេបស្សាមី”តិ អាហ៑ អឆស្ស សទេក្កា

ទេបិក្ខទេលិ យាទេបសិ ទេសាកក្កបត្តំ សតតិត្តំ សហស្សចដ្ឋំ បញ្ចចល្លបក្សមសញ្ញត្តំ ភត្តភទេបិក្ខទេលិសជំសំ៑

បុភជិចទេស ទោធិសទេត្វា តយ្យិ បចន្តំ កត្វា ទទេញ្ញា អាទេទាទេចសិ – “យាបិតា, ទេឆច, ទេបិក្ខទេលី”តិ៑ ទាឌា តយ្យិ ឌិស្វា “ព្ពជាតិ កិំ

កទេរាមា”តិ កាឡអកំ បុច្ឆិ៑ “ក្ឃល្ឋាភស្ស អត្តដ្ឋចិកំ ទេកហំ យាទេបតុំ អាលាទេបហិ, ទេឆចា”តិ៑ ទាឌា ទោធិសត្តំ អាយទេន្តត្វា “ព្ពជាតិ,

អាចទិយ, ព្ពមស្ស ក្ឃល្ឋាភស្ស ទេចច ទេបិក្ខទេលិយា ច អត្តដ្ឋចិកំ សព្ពឥត្តយឃំ ទេកហំ យាទេបហិ, ទេភា ទេច យាទេបស្សសិ, ឌីចិតំ ទេត ភត្ថី”តិ

អាហ៑ អឆស្ស សទេក្កា ទេកហយ្យិ យាទេបសិ៑ ទោធិសទេត្វា បុភជិចទេស តយ្យិ បចន្តំ កត្វា ទទេញ្ញា អាទេទាទេចសិ៑ ទាឌា តយ្យិ ឌិស្វា “ព្ពជាតិ កិំ

កទេរាមា”តិ កាឡអកំ បុច្ឆិ៑ “ទេកហស្ស អត្តដ្ឋចិកំ យលិ យាទេបតុំ អាលាទេបហិ, យហារាជា”តិ អាហ៑ ទាឌា ទោធិសត្តំ អាយទេន្តត្វា “បណ្ឌិត,

ព្ពមស្ស ឥត្តយឃទេកហស្ស អត្តដ្ឋចិកំ យលិ យាទេបហិ, យលិអាទេលិទេកភ ចិចទិស្សាម៑ សទេច យាទេបតុំ ភ សទេក្កាសិ, ឌីចិតំ ទេត ភត្ថី”តិ អាហ៑

អឆស្ស សទេក្កា យលិយ្យិ យាទេបសិ៑

ពោធិសត្តោ បុនទិវសេ តំ បច្ចក្ខំ កត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តម្បិ ទិស្វា “ឥទានិ កិំ ករិស្សាមា”តិ កាឡកំ បុច្ឆិ។ “មហារាជ, ធម្មទ្ធជព្រាហ្មណស្ស ឥច្ឆិតិច្ឆិតទាយិកា ទេវតា អត្ថិ មញ្ញេ, ឥទានិ យំ ទេវតាបិ មាបេតុំ ន សក្កោតិ, តំ អាណាបេហិ។ ចតុរង្គសមន្នាគតំ នាម មនុស្សំ ទេវតាបិ មាបេតុំ ន សក្កោតិ, តស្មា ‘ចតុរង្គសមន្នាគតំ មេ ឧយ្យានបាលំ មាបេហី’តិ តំ វទាហី”តិ។ រាជា ពោធិសត្តំ អាមន្តេត្វា “អាចរិយ, តយា អម្ហាកំ ឧយ្យានំ, បោក្ខរណី, ទន្តមយបាសាទោ, តស្ស អាលោកករណត្ថាយ មណិរតនញ្ច មាបិតំ, ឥទានិ មេ ឧយ្យានរក្ខកំ ចតុរង្គសមន្នាគតំ ឧយ្យានបាលំ មាបេហិ, នោ ចេ មាបេស្សសិ, ជីវិតំ តេ នត្ថី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ “ហោតុ, លភមានោ ជានិស្សាមី”តិ គេហំ គន្ត្វា សុភោជនំ ភុញ្ជិត្វា និបន្នោ បច្ចូសកាលេ បពុជ្ឈិត្វា សយនបិដ្ឋេ និសិន្នោ ចិន្តេសិ – “សក្កោ ទេវរាជា យំ អត្តនា សក្កា មាបេតុំ, តំ មាបេសិ, ចតុរង្គសមន្នាគតំ បន ឧយ្យានបាលំ ន សក្កា មាបេតុំ, ឯវំ សន្តេ បរេសំ ហត្ថេ មរណតោ អរញ្ញេ អនាថមរណមេវ វរតរ”ន្តិ។ សោ កស្សចិ អនារោចេត្វា បាសាទា ឱតរិត្វា អគ្គទ្វារេន នគរា និក្ខមិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ សតំ ធម្មំ អាវជ្ជមានោ និសីទិ។

សក្កោ តំ ការណំ ញត្វា វនចរកោ វិយ ហុត្វា ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា “ព្រាហ្មណ, ត្វំ សុខុមាលោ, អទិដ្ឋបុព្ពទុក្ខោបិ វិយ ឥមំ អរញ្ញំ បវិសិត្វា កិំ ករោន្តោ និសិន្នោសី”តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១២៩។

“សុខំ ជីវិតរូបោសិ, រដ្ឋា វិវនមាគតោ;

សោ ឯកកោ រុក្ខមូលេ, កបណោ វិយ ឈាយសី”តិ។

តត្ថ សុខំ ជីវិតរូបោសីតិ ត្វំ សុខេន ជីវិតសទិសោ សុខេធិតោ សុខបរិហតោ វិយ។ រដ្ឋាតិ អាកិណ្ណមនុស្សរដ្ឋតោ។ វិវនមាគតោតិ និរុទកដ្ឋានំ អរញ្ញំ បវិដ្ឋោ។ រុក្ខមូលេតិ រុក្ខសមីបេ។ កបណោ វិយឈាយសីតិ កបណោ វិយ ឯកកោ និសិន្នោ ឈាយសិ បជ្ឈាយសិ, កិំ នាមេតំ ចិន្តេសីតិ បុច្ឆិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣០។

“សុខំ ជីវិតរូបោស្មិ, រដ្ឋា វិវនមាគតោ;

សោ ឯកកោ ទុក្ខូបេតោ, កបណោ ចិរំ ឈាយាមិ;

សតំ ធម្មំ អនុស្សរ”ន្តិ។

តត្ថ សតំ ធម្មំ អនុស្សរន្តិ, សម្ម, សព្វេសំ, អហំ ឯកោ ជីវិតទុក្ខេបិ វុដ្ឋោ ច ជិវិតយាគេតោ, សោហំ ឯកកោច ទុក្ខិតោ ទុក្ខូបេតោ និសីទិត្វា កបណោ ចិរំ ឈាយាមិ។ យំ បន វទេសិ “កិំ ករោន្តោ ចិន្តេសី”តិ, តំ តេ វទេមិ “សតំ ធម្ម”ន្តិ។ អហញ្ហិ សតំ ធម្មំ អនុស្សរន្តោ ទុក្ខិតោ និសិន្នោ។ សតំ ធម្មន្តិ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកានំ សតំ សប្បុរិសានំ បណ្ឌិតានំ ធម្មំ។ លាភោ អលាភោ យសោ អយសោ និន្ទា បសំសា សុខំ ទុក្ខន្តិ អយញ្ហិ អដ្ឋវិធោ លោកធម្មោ។ ទុក្ខិតា បន អត្តាហតា សន្តា ន កម្បន្តិ ន វេធេន្តិ, អយមេត្ថ អកម្បនសង្ខាតោ សតំ ធម្មោ, ទុក្ខំ អនុស្សរន្តោ និសិន្នោម្ហិ ឥធេវាតិ។

អថ តំ សត្ថា “ឯវំ សន្តេ, ព្រាហ្មណ, ទុក្ខំ ធារេន កម្មា និសិន្នោសី”តិ។ “រាជា ចតុរង្គសមន្នាគតំ ព្យគ្ឃបរិលំ អាហរាបេតិ, តាទិសំ ន សក្កាមិ លទ្ធុំ, សោហំ ‘កិំ មេ បរស្ស ហត្ថេ មរណេន, អរញ្ញំ បវិសិត្វា អនាថមរណំ មរិស្សាមី’តិ ចិន្តេត្វា ទុក្ខាកន្តោ និសិន្នោ”តិ។ “ព្រាហ្មណ, អហំ សក្កោ ទេវរាជា, មយា តេ ព្យគ្ឃានាទីនិ មាបិតានិ, ចតុរង្គសមន្នាគតំ ព្យគ្ឃបរិលំ មាបេតុំ ន សក្កា, តុម្ហាកំ រញ្ញោ សីសប្បសាធនកប្បកោ ឆត្តបាណិ នាម, សោ ចតុរង្គសមន្នាគតោ, ចតុរង្គសមន្នាគតេន ព្យគ្ឃបរិលេន អត្ថេ សតិ ឯតំ កប្បកំ ព្យគ្ឃបរិលំ កាតុំ វទេហី”តិ។ ឥតិ សក្កោ ពោធិសត្តស្ស ឱវាទំ ទត្វា “មា ភាយី”តិ សមស្សាសេត្វា អត្តនោ ទេវបុរមេវ គតោ។

ពោធិសត្តោ គេហំ គន្ត្វា បាតរាសោ រាជទ្វារំ គន្ត្វា ឆត្តបាណិម្បិ តត្ថេវ ទិស្វា ហត្ថេ គហេត្វា “ត្វំ កិរ, សម្ម ឆត្តបាណិ, ចតុរង្គសមន្នាគតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “កោ តេ មយ្ហំ ចតុរង្គសមន្នាគតភាវំ អាចិក្ខី”តិ វុត្តេ “សក្កោ, ទេវរាជា”តិ វត្វា “កិំការណា អាចិក្ខី”តិ បុដ្ឋោ “ឥមិនា នាម ការណេនា”តិ សព្វំ អាចិក្ខិ។ សោ “អាម, អហំ ចតុរង្គសមន្នាគតោ”តិ អាហ។ អថ តំ ពោធិសត្តោ ហត្ថេ គហេត្វាវ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “អយំ, មហារាជ, ឆត្តបាណិ, ចតុរង្គសមន្នាគតោ, ចតុរង្គសមន្នាគតេន ព្យគ្ឃបរិលេន អត្ថេ សតិ ឥមំ ព្យគ្ឃបរិលំ ករោថា”តិ អាហ។ អថ តំ រាជា “ត្វំ កិរ ចតុរង្គសមន្នាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, មហារាជា”តិ។ “កតមេហិ ចតូហង្គេហិ សមន្នាគតោសី”តិ?

“អនុសូយកោ អហំ ទេវ, អមជ្ជបាយកោ អហំ;

និស្នេហកោ អហំ ទេវ, អក្កោធនំ អធិដ្ឋិតោ”តិ។

“មយ្ហញ្ហិ មហារាជ, សុរាយ នាម តព្វំ, មជ្ជំ មេ ន បិវិតបុព្វំ, បរេសុ មេ សិនេហោ វា កោធោ វា ន ភូតបុព្វោ។ ទុក្ខមេហិ ចតូហិ

អញ្ញេហិ សមត្តាកតោម្ហី”តិ។

អថ តំ រាជា, ភោ លត្តបាលិ, “អនុស្សុកោសិ”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ទេវ, អនុស្សុកោម្ហី”តិ។ “កិំ អារម្មណំ កត្វា អនុស្សុកោ ជាតោសី”តិ? “សុណាហិ ទេវា”តិ អត្តនោ អនុស្សុកការណំ កថេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“ខត្តិយា ការណា រាជ, ពន្ធាបេសិ បុរោហិតំ;

សោ យំ អត្ថំ វិចិន្តេសិ, តស្មាហំ អនុស្សុកោ”តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ, ទេវ, បុព្ពេ ឥមស្មិំយេវ ពារាណសិនគរេ វាសិដ្ឋោ រាជា ហុត្វា ខត្តិយា ការណា បុរោហិតំ ពន្ធាបេសិំ។

“អពន្ធា តត្ថ ពជ្ឈន្តិ, យត្ថ ពាលា បការេ;

ពន្ធាបិ តត្ថ មុច្ចន្តិ, យត្ថ ធីរា បការេ”តិ។ (ជា· ១·១·១៦០) –

ឥមស្មិំ ពោធិសត្តោ អតីតភវេ ឯកស្មិំ កាលេ អហំ លត្តបាលិ រាជា ហុត្វា ខត្តិយា បិតុវំសិកេហិ សទ្ធិំ សម្បយុជ្ជិត្វា ពោធិសត្ត អត្តនោ មនោរថំ អបូរេន្តោ ភារសមុបាយាយ ទេវិយា បរិភិន្នោ ពន្ធាបេសិ។ តទា តំ ពន្ធិត្វា អានីតោ ពោធិសត្តោ មហាក្ខត្តំ ទេវិយា ទោសំ អារោបេត្វា សមំ មុញ្ចិត្វា រញ្ញា ពន្ធាបិតោ សព្ពេបិ តេ បិតុវំសិកេ មោចេត្វា “ឯតេសញ្ច ទេវិយា ច អបរាធំ ខមថ, មហារាជា”តិ វត្វា សព្ពេ តេហិ មុត្តភវេន ជិត្តារតោ ចេតិតព្ពំ តំ សន្ធាយាហ –

“ខត្តិយា ការណា រាជ, ពន្ធាបេសិ បុរោហិតំ;

សោ យំ អត្ថំ វិចិន្តេសិ, តស្មាហំ អនុស្សុកោ”តិ។

តទា បន សោហំ ចិន្តេសិំ – “អហំ សោឡសអស្ស សហស្សិត្ថិយោ បហាយ ឯតំ ឯកមេវ កិលេសវសេន សង្កិលិដ្ឋាបិ សត្តវេរិតំ ភាវន្តិ, ឯវំ ទុព្ពលិយាតំ ពាហិត្ថិតំ កញ្ញាតំ ភាវ វិចត្តចេត្ត កិលិស្សន្តេ ‘កស្មា កិលិស្សសី’តិ កញ្ញាតសមីបំ ហោតិ, រុក្ខតេត្ត ធូមកាចំ អាបជ្ជន្តេ ‘កស្មា ឯតំ សកាចំ អាបជ្ជសី’តិ កញ្ញាតសមីបំ ហោតិ។ ‘ពាលោ ជាតិ បដ្ឋាយ យាវ អរហត្តំ ន បិហុណាមិ, តាវ កិលេសំ វិស្សាយ មយិ ហស្សយា មា ហសជ្ជត្ថុ’”តិ អធិដ្ឋហិំ។ តតោ បដ្ឋាយ អនុស្សុកោ ជាតោ។ ឥមំ សន្ធាយ – “តស្មាហំ អនុស្សុកោ”តិ អាហ។

អថ នំ រាជា “សម្ម លោហិតបាណិ, កិំ អារម្មណំ ទិស្វា អម្ហេបិ ជានាសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ តំ ការណំ អាចិក្ខន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“មត្តោ អហំ មហារាជ, បុត្តមំសានិ ខាទយិំ;

តស្ស សោកេនហំ ផុដ្ឋោ, មជ្ជបានំ វិវជ្ជយិ”ន្តិ។

អហំ, មហារាជ, បុព្វេ តាទិសោ ពារាណសិរាជា ហុត្វា មជ្ជេន វិនា វត្តិតុំ នាសក្ខិំ, អមំសកភត្តម្បិ ភុញ្ជិតុំ នាសក្ខិំ។ នគរេ ឧបោសថទិវសេសុ មាឃាតោ ហោតិ, ភត្តការកោ បក្ខស្ស តេរសិយំយេវ មំសំ គហេត្វា ឋបេសិ, តំ ទុន្និក្ខិត្តំ សុនខា ខាទិំសុ។ ភត្តការកោ ឧបោសថទិវសេ មំសំ អលភិត្វា រញ្ញោ នានគ្គរសភោជនំ បចិត្វា បាសាទំ អារោបេត្វា ឧបនាមេតុំ អសក្កោន្តោ ទេវិំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវិ, អជ្ជ មេ មំសំ ន លទ្ធំ, អមំសកភោជនំ នាម ឧបនាមេតុំ ន សក្កោមិ, កិន្តិ ករោមី”តិ អាហ។ “តាត, មយ្ហំ បុត្តោ រញ្ញោ បិយោ មនាបោ, បុត្តំ មេ ទិស្វា រាជា តំ ចុម្ពន្តោ បរិស្សជន្តោ អត្តនោ អត្ថិភាវម្បិ ន ជានាតិ, អហំ បុត្តំ មណ្ឌេត្វា រញ្ញោ ឩរុម្ហិ និសីទាបេស្សំ, រញ្ញោ បុត្តេន សទ្ធិំ កីឡនកាលេ ត្វំ ភត្តំ ឧបនេយ្យាសី”តិ។ សា ឯវំ វត្វា អត្តនោ បុត្តំ អលង្កតាភរណំ មណ្ឌេត្វា រញ្ញោ ឩរុម្ហិ និសីទាបេសិ។ រញ្ញោ បុត្តេន សទ្ធិំ កីឡនកាលេ ភត្តការកោ ភត្តំ ឧបនាមេសិ។ រាជា សុរាមទមត្តោ បាតិយំ មំសំ អទិស្វា “មំសំ កហ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “អជ្ជ, ទេវ, ឧបោសថទិវសំ មាឃាតតាយ មំសំ ន លទ្ធ”ន្តិ វុត្តេ “មយ្ហំ មំសំ នាម ទុល្លភ”ន្តិ វត្វា ឩរុម្ហិ និសិន្នស្ស បិយបុត្តស្ស គីវំ វដ្ដេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា ភត្តការកស្ស បុរតោ ខិបិត្វា “វេគេន សម្បាទេត្វា អាហរា”តិ អាហ។ ភត្តការកោ តថា អកាសិ, រាជា បុត្តមំសេន ភត្តំ ភុញ្ជិ។ រញ្ញោ ភយេន ឯកោបិ កន្ទិតុំ វា រោទិតុំ វា កថេតុំ វា សមត្ថោ នាម នាហោសិ។

រាជា ភុញ្ជិត្វា សយនបិដ្ឋេ និទ្ទំ ឧបគន្ត្វា បច្ចូសកាលេ បពុជ្ឈិត្វា វិគតមទោ “បុត្តំ មេ អានេថា”តិ អាហ។ តស្មិំ កាលេ ទេវី កន្ទមានា បាទមូលេ បតិ។ “កិំ, ភទ្ទេ”តិ ច វុត្តេ, “ទេវ, ហិយ្យោ តេ បុត្តំ មារេត្វា បុត្តមំសេន ភត្តំ ភុត្ត”ន្តិ អាហ។ រាជា បុត្តសោកេន រោទិត្វា កន្ទិត្វា “ឥទំ មេ ទុក្ខំ សុរាបានំ និស្សាយ ឧប្បន្ន”ន្តិ សុរាបានេ ទោសំ ទិស្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ យាវ អរហត្តំ ន បាបុណាមិ, តាវ ឯវរូបំ វិនាសការកំ សុរំ នាម ន បិវិស្សាមី”តិ បំសុំ គហេត្វា មុខំ បុញ្ឆិត្វា អធិដ្ឋាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ មជ្ជំ នាម ន បិវិ។ ឥមមត្ថំ សន្ធាយ – “មត្តោ អហំ, មហារាជា”តិ ឥមំ គាថមាហ។

អថ នំ រាជា “កិំ បន, សម្ម លោហិតបាណិ, អារម្មណំ ទិស្វា និស្សន្ទេហា ជានាសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ តំ ការណំ អាចិក្ខន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“កិតវាសោ នាមហំ រាជ, បុព្វេ បច្ចេកពោធិ មេ;

បត្តំ ភិន្ទិត្វា ចវិតោ, និស្សន្ទេហា តស្ស ការណា”តិ។

មហារាជ, បុព្វេ អហំ ពារាណសិយំយេវ កិតវាសោ នាម រាជា។ តស្ស មេ បុត្តោ វិជាយិ។ លក្ខណបាឋកា តំ ទិស្វា “មហារាជ, អយំ កុមារោ បានីយំ អលភិត្វា មរិស្សតី”តិ អាហំសុ។ “ទុដ្ឋកុមារោ”តិស្ស នាមំ អហោសិ។ សោ វិញ្ញុតំ បត្វា ឧបរជ្ជំ ការេសិ, រាជា កុមារំ បុរតោ ច បច្ឆតោ ច កត្វា វិចរិ, បានីយំ អលភិត្វា មរណភយេន ចស្ស ចតូសុ ទ្វារេសុ អន្តោនគរេសុ ច តត្ថ តត្ថ បោក្ខរណិយោ ការេសិ, ចតុក្កាទីសុ មណ្ឌបេ ការេត្វា បានីយចាដិយោ ឋបេសិ។ សោ ឯកទិវសេ អលង្កតបដិយត្តោ បាតោវ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ បច្ចេកពុទ្ធំ បស្សិ។ មហាជនោបិ បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វា តមេវ វន្ទតិ បសំសតិ, អញ្ជលិញ្ចស្ស បគ្គណ្ហាតិ។

កុមារោ ចិន្តេសិ – “មាទិសេន សទ្ធឹ គច្ឆន្តា ឥមំ មុណ្ឌកំ វន្ទន្តិ បសំសន្តិ, អញ្ជលិញ្ចស្ស បគ្គណ្ហន្តី”តិ។ សោ កុបិតោ ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ បច្ចេកពុទ្ធំ ឧបសង្កមិត្វា “លទ្ធំ តេ, សមណ, ភត្ត”ន្តិ វត្វា “អាម, កុមារា”តិ វុត្តេ តស្ស ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា ភូមិយំ បាតេត្វា សទ្ធឹ ភត្តេន មទ្ទិត្វា បាទប្បហារេន ចុណ្ណវិចុណ្ណំ អកាសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ “នដ្ឋោ វតាយំ សត្តោ”តិ តស្ស មុខំ ឱលោកេសិ។ កុមារោ “អហំ, សមណ, កិតវាសរញ្ញោ បុត្តោ, នាមេន ទុដ្ឋកុមារោ នាម, ត្វំ មេ កុទ្ធោ អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ឱលោកេន្តោ កឹ ករិស្សសី”តិ អាហ។

បច្ចេកពុទ្ធោ ឆិន្នភត្តោ ហុត្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា ឧត្តរហិមវន្តេ នន្ទមូលកបព្ភារមេវ គតោ។ កុមារស្សាបិ តង្ខណញ្ញេវ បាបកម្មំ បរិបច្ចិ។ សោ “ឌយ្ហាមិ ឌយ្ហាមី”តិ សមុគ្គតសរីរទាហោ តត្ថេវ បតិ។ តត្ថ តត្ថេវ យត្តកំ បានីយំ, តត្តកំ បានីយំ សព្វំ ឆិជ្ជិ, មាតិកា សុស្សឹសុ, តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បត្វា អវីចិម្ហិ និព្វត្តិ។ រាជា តំ បវត្តឹ សុត្វា បុត្តសោកេន អភិភូតោ ចិន្តេសិ – “អយំ មេ សោកោ បិយវត្ថុតោ ឧប្បន្នោ, សចេ មេ ស្នេហោ នាភវិស្ស, សោកោ ន ឧប្បជ្ជិស្ស, ឥតោ ទានិ មេ បដ្ឋាយ សចិត្តកេ ច អចិត្តកេ ច កិស្មិញ្ចិ វត្ថុស្មឹ ស្នេហោ នាម មា ឧប្បជ្ជតូ”តិ អធិដ្ឋាសិ, តតោ បដ្ឋាយ ស្នេហោ នាម នត្ថិ។ តំ សន្ធាយ “កិតវាសោ នាមាហ”ន្តិ គាថមាហ។

តត្ថ បុត្តោ បច្ចេកពោធឹ មេ។ បត្តំ ភិន្ទិត្វា ចវិតោតិ មម បុត្តោ បច្ចេកពោធិបត្តំ ភិន្ទិត្វា ចវិតោតិ អត្ថោ។ និស្នេហោ តស្ស ការណាតិ តទា ឧប្បន្នសោកទុក្ខស្ស ការណា អហំ និស្នេហោ ជាតោតិ អត្ថោ។

អថ នំ រាជា “កឹ បន, សម្ម, អារម្មណំ ទិស្វា និក្កោធោ ជាតោសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ តំ ការណំ អាចិក្ខន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

“អរកោ ហុត្វា មេត្តចិត្តំ, សត្ត វស្សានិ ភាវយិំ;

សត្ត កប្បេ ព្រហ្មលោកេ, តស្មា អក្កោធនោ អហ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ, មហារាជ, អរកោ នាម តាបសោ ហុត្វា សត្ត វស្សានិ មេត្តចិត្តំ ភាវេត្វា សត្ត សំវដ្ដវិវដ្ដកប្បេ ព្រហ្មលោកេ វសិំ, តស្មា អហំ ទីឃរត្តំ មេត្តាភាវនាយ អាចិណ្ណបរិចិណ្ណត្តា អក្កោធនោ ជាតោតិ។

ᩑᩅᩴ ᨨᨲ᩠ᨲᨷᩣᨱᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᨠᨳᩥᨲᩮᩈᩩ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᩉᨲ᩠ᨳᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᨧ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨣᩉᨷᨲᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᩁᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᨠᩪᨭᨧᩮᩣᩁ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩏᨷᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᨠᩣᩊᨠᩴ ᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩮᩈᩩ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᨣᩉᩥᨲᩮᩉᩮᩅ ᨷᩣᩈᩣᨱᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩮᩉᩥ ᩈᩦᩈᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᩮᩈᩩ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩁᩣᨩᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨠᩣᩊᨠᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨨᨲ᩠ᨲᨷᩣᨱᩥᨠᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨵᨩᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨵᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨵᨩᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᨻᩦᩁᨱᨳᨾ᩠ᨽᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᩈᩮᩣᨾᨴᨲ᩠ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨽᩁᩩ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨶᨴᩦᨷᩥ ᨧ;

ᨠᨧ᩠ᨨᨷᨾᨧ᩠ᨨᩈᩮᨣ᩠ᨣᩩ ᨧ, ᨠᩪᨭᩅᩣᨱᩥᨩᨣᩁᩉᩥ;

ᨵᨾ᩠ᨾᨴ᩠ᨵᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ ᨴᩈ᪨

᪈᪨ ᨠᩣᩈᩣᩅᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪒᪒᪑] ᪁᪨ ᨠᩣᩈᩣᩅᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨶ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᩣᨿ ᨴᩩᩔᩦᩃᨷᩁᩥᩈᩣᨿ ᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨣᨿᩣᩈᩦᩈᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩁᩣᨩᨣᩉᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᨠᩴ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨾᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ"ᨲᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᨣᨶ᩠ᨵᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨶᩣᨣᩁᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨨᨶ᩠ᨴᨠᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᩉᩣᨷᨱᩮᩉᩮᩅ

និដ្ឋាសិ។ សោ សាដកោ អតិរេកោ អហោសិ។ មហាជនោ សន្និបតិត្វា “អយំ គន្ធកាសាវសាដកោ អតិរេកោ, កស្ស នំ ទេម, កិំ សារិបុត្តត្ថេរស្ស, ឧទាហុ ទេវទត្តស្សា”តិ មន្តយិំសុ។

តត្ថេកេ “សារិបុត្តត្ថេរស្សា”តិ អាហំសុ។ អបរេ “សារិបុត្តត្ថេរោ កតិបាហំ វសិត្វា យថារុចិ បក្កមិស្សតិ , ទេវទត្តត្ថេរោ បន និពទ្ធំ អម្ហាកំ នគរមេវ ឧបនិស្សាយ វិហរតិ, មង្គលាមង្គលេសុ អយមេវ អម្ហាកំ អវស្សយោ, ទេវទត្តស្ស ទាតព្ពោ”តិ អាហំសុ។ សម្ពហុលិកំ ករោន្តេសុបិ “ទេវទត្តស្ស ទាតព្ពោ”តិ វត្តារោ ពហុតរា អហេសុំ, អថ នំ ទេវទត្តស្ស អទំសុ។ ទេវទត្តោ តស្ស ទសា ឆិន្ទាបេត្វា ឱវដ្ដិកំ សិព្ពាបេត្វា រជាបេត្វា សុវណ្ណបដ្ដវណ្ណំ កត្វា បារុបិ។ តស្មិំ កាលេ តិំសមត្តា ភិក្ខូ រាជគហា និក្ខមិត្វា សាវត្ថិំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា កតបដិសន្ថារា តំ បវត្តិំ អារោចេត្វា “ឯវំ, ភន្តេ, អត្តនោ អននុច្ឆវិកំ អរហទ្ធជំ បារុបី”តិ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ អត្តនោ អននុច្ឆវិកំ អរហទ្ធជំ បរិទហតិ, បុព្ពេបិ បរិទហិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ ហត្ថិកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អសីតិសហស្សមត្តវារណបរិវារោ យូថបតិ ហុត្វា អរញ្ញាយតនេ វសតិ។ អថេកោ ទុគ្គតមនុស្សោ ពារាណសិយំ វិហរន្តោ ទន្តការវីថិយំ ទន្តការេ ទន្តវលយាទីនិ ករោន្តេ ទិស្វា “ហត្ថិទន្តេ លភិត្វា គណ្ហិស្សថា”តិ បុច្ឆិ។ តេ “អាម គណ្ហិស្សាមា”តិ អាហំសុ។ សោ អាវុធំ អាទាយ កាសាវវត្ថនិវត្ថោ បច្ចេកពុទ្ធវេសំ គណ្ហិត្វា បដិសីសកំ បដិមុញ្ចិត្វា ហត្ថិវីថិយំ ឋត្វា អាវុធេន ហត្ថិំ មារេត្វា ទន្តេ អាទាយ ពារាណសិយំ វិក្កិណន្តោ ជីវិកំ កប្បេសិ។ សោ អបរភាគេ ពោធិសត្តស្ស បរិវារហត្ថីនំ សព្ពបច្ឆិមំ ហត្ថិំ មារេតុំ អារភិ។ ហត្ថិនោ ទេវសិកំ ហត្ថីសុ បរិហាយន្តេសុ “កេន នុ ខោ ការណេន ហត្ថិនោ បរិហាយន្តី”តិ ពោធិសត្តស្ស អារោចេសុំ។

ពោធិសត្តោ បរិគ្គណ្ហន្តោ “បច្ចេកពុទ្ធវេសំ គហេត្វា ហត្ថិវីថិបរិយន្តេ ឯកោ បុរិសោ តិដ្ឋតិ, កច្ចិ នុ ខោ សោ មារេតិ, បរិគ្គណ្ហិស្សាមិ ន”ន្តិ ឯកទិវសំ ហត្ថី បុរតោ កត្វា សយំ បច្ឆតោ អហោសិ។ សោ ពោធិសត្តំ ទិស្វា អាវុធំ អាទាយ បក្ខន្ទិ។ ពោធិសត្តោ និវត្តិត្វា ឋិតោ “ភូមិយំ បោថេត្វា មារេស្សាមិ ន”ន្តិ សោណ្ឌំ បសារេត្វា តេន បរិទហិតានិ កាសាវានិ ទិស្វា “ឥមំ អរហទ្ធជំ មយា គរុំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ សោណ្ឌំ បដិសំហរិត្វា “អម្ភោ បុរិស, ននុ ឯស អរហទ្ធជោ អននុច្ឆវិកោ តុយ្ហំ កស្មា ឥមំ បរិទហសី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣៨។

“អនិក្កសាវោ កាសាវំ, យោ វត្ថំ បរិទហិស្សតិ;

អបេតោ ទមសច្ចេន, ន សោ កាសាវមរហតិ។

១៣៩។

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᨶ᩠ᨲᨠᩈᩣᩅᩔ, ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣ;

ᩏᨸᩮᨲᩮᩣ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ, ᩈ ᩅᩮ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᩊᩣᩈᩮᩣ ᩍᩔᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᨾᩣᨿᩣ ᩈᩣᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨳᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᨲᩥᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᨴᩮᩣ ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᩅᨣᩣᨾᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᨠᩥᩃᩮᩈᩈᩉᩔᩴ, ᩑᩈᩮᩣ ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᩮᩣ ᨿᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨠᩣᩈᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩈᩣᨿᩁᩈᨸᩦᨲᩴ ᩋᩁᩉᨴ᩠ᨵᨩᨽᩪᨲᩴ᪨ ᨿᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨴᩉᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᩥᨴᩉᩥᩔᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩥ ᨧᩮᩅ ᨸᩣᩁᩩᨸᨲᩥ ᨧ᪨ ᩋᨸᩮᨲᩮᩣ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨴᨾᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨴᨾᩮᨶ ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᨧ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩋᨸᩮᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨶᩥᩔᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩣ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᨸᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩈᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᨧᩦᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨧᨲᩩᩈᨧ᩠ᨧᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ ᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩉᨴ᩠ᨵᨩᩴ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᨶ ᩋᩁᩉᨲᩥ ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩮᩣ ᩑᨲᩔ᪨

ᨿᩮᩣ ᨧ ᩅᨶ᩠ᨲᨠᩈᩣᩅᩔᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᨠᩈᩣᩅᩔ ᩅᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨶ᩠ᨲᨠᩈᩣᩅᩮᩣ ᩋᩔ᪨ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᩈᩩᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧᩮᩅ ᨹᩃᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩦᩃᩮᩉᩥ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩔᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩏᨸᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨴᨾᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᨴᨾᩮᨶ ᨧ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨧ᪨ ᩈ ᩅᩮ ᨠᩣᩈᩣᩅᨾᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩋᩁᩉᨴ᩠ᨵᨩᩴ ᨠᩣᩈᩣᩅᩴ ᩋᩁᩉᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩍᨾᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩣ ᩍᨵ ᩋᩣᨣᨾᩥ, ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ ᨧᩮ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨲᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ’”ᨲᩥ ᨲᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᩁᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨿᩪᨳᨸᨲᩥ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩣᩈᩣᩅᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨮᨾᩣ᪨

[᪒᪒᪒] ᪒᪨ ᨧᩪᩊᨶᨶ᩠ᨴᩥᨿᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩍᨴᩴ ᨲᨴᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨧᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᨬ᩠ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ –

“អាចរិយា, ទេវទត្តោ នាម កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធេ អភិមារេ បយោជេសិ, សិលំ បវិជ្ឈិ, នាឡាគិរិំ បយោជេសិ, ខន្តិមេត្តានុទ្ទយមត្តម្បិស្ស តថាគតេ នត្ថី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ទេវទត្តោ កក្ខឡោ ផរុសោ និក្ការុណិកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ មហានន្ទិយោ នាម វានរោ អហោសិ, កនិដ្ឋភាតិកោ បនស្ស ចូឡនន្ទិយោ នាម។ តេ ឧភោបិ អសីតិសហស្សវានរបរិវារា ហិមវន្តបទេសេ អន្ធមាតរំ បដិជគ្គន្តា វាសំ កប្បេសុំ។ តេ មាតរំ សយនគុម្ពេ ឋបេត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា មធុរានិ ផលាផលានិ មាតុយា បេសេន្តិ។ អាហរណកវានរា តស្សា ន ទេន្តិ, សា ខុទាបីឡិតា អដ្ឋិចម្មាវសេសា កិសា អហោសិ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ អាហ – “មយំ, អម្ម, តុម្ហាកំ មធុរផលាផលានិ បេសេម, តុម្ហេ កស្មា មិលាយថា”តិ។ “តាត, នាហំ លភាមី”តិ។ ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ – “មយិ យូថំ បរិហរន្តេ មាតា មេ នស្សិស្សតិ, យូថំ បហាយ មាតរំយេវ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ។ សោ ចូឡនន្ទិយំ បក្កោសិត្វា “តាត, ត្វំ យូថំ បរិហរ, អហំ មាតរំ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ អាហ។ សោបិ នំ “ភាតិក, មយ្ហំ យូថបរិហរណេន កម្មំ នត្ថិ, អហម្បិ មាតរមេវ បដិជគ្គិស្សាមី”តិ អាហ។ ឥតិ តេ ឧភោបិ ឯកច្ឆន្ទា ហុត្វា យូថំ បហាយ មាតរំ គហេត្វា ហិមវន្តា ឱរុយ្ហ បច្ចន្តេ និគ្រោធរុក្ខេ វាសំ កប្បេត្វា មាតរំ បដិជគ្គិំសុ។

អថេកោ ពារាណសិវាសី ព្រាហ្មណមាណវោ តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា “គមិស្សាមី”តិ អាចរិយំ អាបុច្ឆិ។ អាចរិយោ អង្គវិជ្ជានុភាវេន តស្ស កក្ខឡផរុសសាហសិកភាវំ ញត្វា “តាត, ត្វំ កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោ, ឯវរូបានំ ន សព្ពកាលំ ឯកសទិសមេវ ឥជ្ឈតិ, មហាវិនាសំ មហាទុក្ខំ បាបុណិស្សសិ, មា ត្វំ កក្ខឡោ ហោហិ, បច្ឆានុតាបនករំ កម្មំ មា ករី”តិ ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោ អាចរិយំ វន្ទិត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា ឃរាវាសំ គហេត្វា អញ្ញេហិ សិប្បេហិ ជីវិកំ កប្បេតុំ អសក្កោន្តោ “ធនុកោដិំ និស្សាយ ជីវិស្សាមិ, លុទ្ទកម្មំ កត្វា ជីវិកំ កប្បេស្សាមី”តិ ពារាណសិតោ និក្ខមិត្វា បច្ចន្តគាមកេ វសន្តោ ធនុកលាបសន្នទ្ធោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា នានាមិគេ មារេត្វា មំសវិក្កយេន ជីវិកំ កប្បេសិ។ សោ ឯកទិវសំ អរញ្ញេ កិញ្ចិ អលភិត្វា អាគច្ឆន្តោ អង្គណបរិយន្តេ ឋិតំ និគ្រោធរុក្ខំ ទិស្វា “អបិ នាមេត្ថ កិញ្ចិ ភវេយ្យា”តិ និគ្រោធរុក្ខាភិមុខោ បាយាសិ។

តស្មិំ ខណេ តេបិ ភាតរោ មាតរំ ផលានិ ខាទាបេត្វា បុរតោ កត្វា វិដបព្ភន្តរេ និសិន្នា តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា “កិំ នោ មាតរំ ករិស្សតី”តិ សាខន្តរេ និលីយិំសុ។ សោបិ ខោ សាហសិកបុរិសោ រុក្ខមូលំ អាគន្ត្វា តំ តេសំ មាតរំ ជរាទុព្ពលំ អន្ធំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – “កិំ មេ តុច្ឆហត្ថគមនេន, ឥមំ មក្កដិំ វិជ្ឈិត្វា គហេត្វា គមិស្សាមី”តិ។ សោ តស្សា វិជ្ឈនត្ថាយ ធនុំ គណ្ហិ។ តំ ទិស្វា ពោធិសត្តោ “តាត ចូឡនន្ទិយ, ឯសោ មេ បុរិសោ មាតរំ វិជ្ឈិតុកាមោ, អហមស្សា ជីវិតទានំ ទស្សាមិ, ត្វំ មមច្ចយេន មាតរំ បដិជគ្គេយ្យាសី”តិ វត្វា សាខន្តរា និក្ខមិត្វា “ភោ បុរិស, មា មេ មាតរំ វិជ្ឈិ, ឯសា អន្ធា ជរាទុព្ពលា, អហមស្សា ជីវិតទានំ ទេមិ, ត្វំ ឯតំ អមារេត្វា មំ មារេហី”តិ តស្ស បដិញ្ញំ គហេត្វា សរស្ស អាសន្នដ្ឋានេ និសីទិ។ សោ និក្ករុណោ ពោធិសត្តំ វិជ្ឈិត្វា បាតេត្វា មាតរម្បិស្ស វិជ្ឈិតុំ បុន ធនុំ សន្នយ្ហិ។ តំ ទិស្វា ចូឡនន្ទិយោ “អយំ មេ មាតរំ វិជ្ឈិតុកាមោ, ឯកទិវសម្បិ ខោ មេ មាតា ជីវមានា លទ្ធជីវិតា នាម ហោតិ, ជីវិតទានមស្សា ទស្សាមី”តិ សាខន្តរា និក្ខមិត្វា “ភោ បុរិស, មា មេ មាតរំ វិជ្ឈិ, អហមស្សា ជីវិតទានំ ទម្មិ, ត្វំ មំ វិជ្ឈិត្វា អម្ហេ ទ្វេ ភាតិកេ គហេត្វា

ອຍ຺ຍກໍ ຍາວ ຊີວິຕກາລໍ ເຣຫີ”ຕິ ຕສ຺ສ ປຕິຄ຺ຍໍ ຄເຫຕ຺ວາ ນຣສ຺ສ ອາຣກ຺ຂຕ຺ຖາເນ ຕິປີຊີ˘ ໂສ ຕມ຺ປິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປິເຕຕ຺ວາ “ອຍໍ ຍຄ຺ຄູຊີ ຊເຣ ຣາຣກາລໍ ກຣິສ຺ສຕີ”ຕິ ຍາຕເຣຍ຺ປິ ເຕນໍ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ປິເຕຕ຺ວາ ຕເຍາປິ ກາເຣຕາຣາຍ ເກຫາກິຍຸເຕາ ປິຍາສິ˘

ອຍສ຺ສ ປາປປຸຣິສສ຺ສ ເກເຫ ອນຕິ ປຕິຕ຺ວາ ກຣິຍຕ຺ຖາ ເຣ຺ວ ຣາຣເກ ຈ ເກເຫເຕຈ ນຕ຺ຖີ ໜາເຣປນິ, ປິຕ຺ຖິຕັນສ຺ຸວາລຍຕ຺ຕໍ ອຈນິສ຺ສິ˘ ອຍສ຺ສ ຕໍ ກາຍຕ຺ຖາເຣເຣເຍຈ ໑ເກາ ປຸຣິໂສ ຊິສ຺ວາ ຕໍ ປຈຕ຺ຕິ ອາເຣາເຣຈນິ˘ ໂສ ປຸຕ຺ຕຣາເຣໂສເກາຕ ອກິກ຺ເຕາ ຕສ຺ສິເຍຈ ຊາເຕ ຍໍນກາຂຕ຺ຖາ ຈກຸຕ຺ຖາ ລເຣຕ຺ວາ ຈຕ຺ຖໍ ປຫາຍ ຕເກ຺ກາ ຄາຫາ ປກ຺ກຍ຺ຍາປຣິເຈຈຍາເຕາ ກຕ຺ວາ ຌເຣ ປິຈິນິ˘ ອຍສ຺ສ ນາ ສ຺ວາລາ ກິຂ຺ຊິຕ຺ວາ ນີເຣນ ປຕິຕ຺ວາ ນີນໍ ກິຕ຺ຖິ, ປຈຊີ ຈິຈເຣ ອຣາສິ, ອຊີຈິເຕາ ຂາລິ ຄ຺ຄຫິ˘ ໂສ ປຈຈິຍາ ກິລິຍຍາເຕາ ອາຈຣິຍສ຺ສ ຊຸຈາຄໍ ນຣິຕ຺ວາ “ຕຸຍໍ ຈຕ ກາເຣລໍ ຊິສ຺ວາ ປິຣານຣິຍເຕາຫຸເລາ ຍຍ຺ຍາຊຸຈາຄຍກາສີ”ຕິ ປຣິເຈຈຍາເຕາ ຕຸຍໍ ກາຈາຄ຺ວຍາຫ –

໑໓໑˘

“ຕຸຄໍ ຕຄາຈຣິຍຈເຣາ, ປິຣານຣິເຍາ ຍເຄຕາຈິ;

ຍາສຸ ຕ຺ຸວໍ ອກຣີ ປິປໍ, ຍໍ ຕ຺ຸວໍ ປຕ຺ຖາ ກຕໍ ຕເປ˘

໑໓໓˘

“ຍາຕິ ກເຣາຕິ ປຸຣິໂສ, ຕາຕິ ອຕ຺ຕຕິ ປສ຺ສຕິ;

ກລ຺ຍາລກາຣີ ກລ຺ຍາລໍ, ປິປກາຣີ ຈ ປິປກໍ;

ຍາຊິນໍ ຈປເຕ ພີຊໍ, ຕາຊິນໍ ຫເຣເຕ ຜລ”ນ຺ຕິ˘

ຕສ຺ສເຕ຺ວາ – ຍໍ ປິຣານຣິເຍາ ເຕາຫຸເລາ ອເຕາຈິ – “ຍາສຸ ຕ຺ຸວໍ ປິປໍ ອກຣີ, ຍໍ ກຕໍ ປຕ຺ຖາ ຕຸເຕ຺ຍາຈ ຕເປຍ຺ຍາ”ຕິ, ຕຸຄໍ ຕໍ ອາຈຣິຍສ຺ສ ຈຈຕໍ˘ ຍາຕິ ກາຍຈຊີຍເຕາຕ຺ຖາເຣຫິ ກຍຸຕິ ປຸຣິໂສ ກເຣາຕິ, ເຕນໍ ຈິປິກໍ ປຕິລກເຕ຺ຕາ ຕາຕິເຍຈ ອຕ຺ຕຕິ ປສ຺ສຕິ˘ ກລ຺ຍາລກຍຸກາຣີ ກລ຺ຍາລໍ ຜລຍກຸເກາຕິ, ປິປກາຣີ ຈ ປິປກເຍຈ ຫີຕໍ ລິຍກໍ ອຕິຄ຺ຄຜລໍ ອກຸເກາຕິ˘ ເລິກສ຺ມິຍ຺ປິ ຫິ ຍາຊິນໍ ຈປເຕ ພີຊໍ, ຕາຊິນໍ ຫເຣເຕ ຜລໍ, ພີຊາກຸຣູປໍ ພີຊາກຸຕ຺ຖິກເຍຈ ຜລໍ ຫຣຕິ ກລ຺ຍາຕິ ອກຸກຕີຕິ˘ ຕຸຕິ ໂສ ປຣິເຈຈເຕ຺ຕາ ປຈຊີ ປຊິນິຕ຺ວາ ອຊີຈິຍຫາຕິເຣເຍ ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕິ˘

ນຕ຺ວາ “ຕ, ກິກ຺ຂເຈ, ເຣຈເຣເຕ຺ຕາ ຕຸຣາເຕຈ, ປຸເຕ຺ຕປິ ກກ຺ຂຍ຺ຍ ຜຣຸໂສ ຕິກ຺ກາຣຸລິເກາເຍຈາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຕຸຍໍ ຌຍຸເຈນຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຂາຕກໍ

សមោធានេសិ – "តទា លុទ្ទកបុរិសោ ទេវទត្តោ អហោសិ, ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ សារិបុត្តោ, ចូឡនន្ទិយោ អានន្ទោ, មាតា មហាបជាបតិគោតមី, មហានន្ទិយោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

ចូឡនន្ទិយជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២២៣] ៣។ បុដភត្តជាតកវណ្ណនា

នមេនមន្តស្ស ភជេ ភជន្តន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិវាសី កិរេកោ កុដុម្ពិកោ ឯកេន ជនបទកុដុម្ពិកេន សទ្ធិំ វោហារំ អកាសិ។ សោ អត្តនោ ភរិយំ អាទាយ តស្ស ធារណកស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ធារណកោ "ទាតុំ ន សក្កោមី"តិ ន កិញ្ចិ អទាសិ, ឥតរោ កុជ្ឈិត្វា ភត្តំ អភុញ្ជិត្វាវ និក្ខមិ។ អថ នំ អន្តរាមគ្គេ ឆាតជ្ឈត្តំ ទិស្វា មគ្គបដិបន្នា បុរិសា "ភរិយាយបិ ទត្វា ភុញ្ជាហី"តិ ភត្តបុដំ អទំសុ។ សោ តំ គហេត្វា តស្សា អទាតុកាមោ ហុត្វា "ភទ្ទេ, ឥទំ ចោរានំ ឋិតដ្ឋានំ, ត្វំ បុរតោ យាហី"តិ ឧយ្យោជេត្វា សព្ពំ ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា តុច្ឆបុដំ ទស្សេត្វា "ភទ្ទេ, អភត្តកំ តុច្ឆបុដមេវ អទំសូ"តិ អាហ។ សា តេន ឯកកេនេវ ភុត្តភាវំ ញត្វា ទោមនស្សប្បត្តា អហោសិ។ តេ ឧភោបិ ជេតវនបិដ្ឋិវិហារេន គន្ត្វា "បានីយំ បិវិស្សាមា"តិ ជេតវនំ បវិសិំសុ។

សត្ថាបិ តេសញ្ញេវ អាគមនំ ឱលោកេន្តោ មគ្គំ គហេត្វា ឋិតលុទ្ទកោ វិយ គន្ធកុដិច្ឆាយាយ និសីទិ, តេ សត្ថារំ ទិស្វា ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ សត្ថា តេហិ សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា "កិំ, ឧបាសិកេ, អយំ តេ ភត្តា ហិតកាមោ សសិនេហោ"តិ បុច្ឆិ។ "ភន្តេ, អហំ ឯតស្ស សសិនេហា, អយំ បន មយ្ហំ និស្សិនេហោ, តិដ្ឋន្តុ អញ្ញេបិ ទិវសា, អជ្ជេវ អន្តរាមគ្គេ បុដភត្តំ លភិត្វា មយ្ហំ អទត្វា អត្តនាវ ភុញ្ជី"តិ។ "ឧបាសិកេ, និច្ចកាលម្បិ ត្វំ ឯតស្ស ហិតកាមា សសិនេហា, អយំ បន និស្សិនេហោវ។ យទា បន បណ្ឌិតេ និស្សាយ តវ គុណេ ជានាតិ, តទា តេ សព្ពិស្សរិយំ និយ្យាទេតី"តិ វត្វា តាយ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អមច្ចកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តស្ស អត្ថធម្មានុសាសកោ អហោសិ។ អថ រាជា "បទុដ្ឋេយ្យាបិ មេ អយ"ន្តិ អត្តនោ បុត្តំ អាសង្កន្តោ នីហរិ។ សោ អត្តនោ ភរិយំ គហេត្វា នគរា និក្ខម្ម ឯកស្មិំ កាសិកគាមកេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ អបរភាគេ បិតុ កាលកតភាវំ សុត្វា "កុលសន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី"តិ ពារាណសិំ បច្ចាគច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ "ភរិយាយបិ ទត្វា ភុញ្ជាហី"តិ ភត្តបុដំ លភិត្វា តស្សា អទត្វា សយមេវ តំ ភុញ្ជិ។ សា "កក្ខឡោ វតាយំ បុរិសោ"តិ ទោមនស្សប្បត្តា អហោសិ។ សោ ពារាណសិយំ រជ្ជំ គហេត្វា តំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេត្វា "ឯត្តកមេវ ឯតិស្សា អល"ន្តិ ន អញ្ញំ សក្ការំ វា សម្មានំ វា ករោតិ, "កថំ យាបេសី"តិបិ នំ ន បុច្ឆតិ។

ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ – "អយំ ទេវី រញ្ញោ ពហូបការា សសិនេហា, រាជា បនេតំ កិស្មិញ្ចិ ន មញ្ញតិ, សក្ការសម្មានមស្សា ការេស្សាមី"តិ តំ ឧបសង្កមិត្វា ឧបចារំ កត្វា ឯកមន្តំ ឋត្វា "កិំ, តាតា"តិ វុត្តេ "កថំ សមុដ្ឋាបេតុំ មយំ, ទេវិ, តុម្ហេ ឧបដ្ឋហាម, កិំ នាម មហល្លកានំ បិតូនំ

ចត្តលញ្ជ ចា កត្តបិណ្ឌ ចា ភាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ អាហ៑ “តាត, អហំ អត្តភាច កិញ្ចិ ត លភាមិ, តុម្ហាកំ កិំ ឥស្សាមិ, តត្ថ លភតកាលេ អភាសិ, ឰភាតិ បត ទេ រាជា ត កិញ្ចិ ទេតិ៑ តិដ្ឋតុ អញ្ញំ ភាតំ, វជ្ជំ ពលិញ្ញំ អាពន្ធទេត្វា អត្តរាយទេក្ក កត្តបុដំ លភិត្វា កត្តយត្តយុំ ទេ អភត្វា អត្តភាច ក្រុឌ្ឍុំ”តិ៑ “កិំ បត, អម្ម, វទេណ្ណា បត្តិទេព ឲុចំ ពទេធតុំ បក្កិស្សធា”តិ? “បក្កិស្សាមិ, តាតា”តិ៑ “ទេតត ហិ អទេជ្ជច យយ វទេណ្ណា បត្តិទេព ឱតពាទេល យឃិ បុច្ឆទេត្ត ឲុចំ ពទេធធ អទេជ្ជច ទេចា ក្យុលំ ឌាភាទេបស្សាមី”តិ ឲុចំ ចត្វា ទេពានិសទេត្វា បុរិមតរំ កត្វា វទេណ្ណា បត្តិទេព អដ្ឋាសិ៑ សាបិ កត្វា វទេណ្ណា បមីទេប អដ្ឋាសិ៑

អធ តំ ទេពានិសទេត្វា “អម្ម, តុទេម្ហអតិចិឃ ពក្កុញ្ញអា, កិំ តាយ បិតុតំ ចត្តលញ្ជ ចា កត្តបិណ្ឌយត្តំ ចា ភាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ អាហ៑ “តាត, អហទេយច វទេណ្ណា បត្តិកា កិញ្ចិ ត លភាមិ, តុម្ហាកំ កិំ ឥស្សាមី”តិ? “តត្ថ អក្កុយទេហបិដ្ឋាតំ ទេព លទ្ធ”ត្តិ? “តាត, កិម្ពិញ្ចិ បម្មាទេត អបតិ អក្កុយទេហបិដ្ឋាតំ កិំ ពរិស្សតិ, ឰភាតិ ទេយ តុម្ហាកំ រាជា កិំ ឥស្សតិ, ទេយា អត្តរាយទេក្ក កត្តបុដំ លភិត្វា តទេតា កិញ្ចិ អភត្វា បឃទេយច ក្រុឌ្ឍុំ”តិ៑ ទេពានិសទេត្វា “ឲុចំ កិរ, យហារាជា”តិ បុច្ឆិ៑ រាជា អធិចាទេបសិ៑ ទេពានិសទេត្វា តស្ស អធិចាសតំ ចិទិត្វា “ទេតត ហិ, អម្ម, វទេណ្ណា អបុំឃកាលទេតា បដ្ឋាឃ កិំ តុម្ហាកំ ឰធ ចាទេបត៑ ទេលិពម្ពិញ្ញអបុំឃបយុទេឃាទេកា ធ ទុទេក្ខា, តុម្ហាកំ ឰធ ចាទេប បតិ វទេណ្ណា អបុំឃបយុទេឃាទេកាច ទុក្ខំ កចិស្សតិ, ឰទេយ បត្តា តាយ កឌទេត្ត កឌត្តិ, អកឌតកាចំ ចាត្វា អញ្ញាតុ ពត្តត្តំ, យហទេត្វា ទេលិពបត្តិចាទេបា”តិ ចត្វា ឰយា កាធា អទេចាធ –

១៣៨៑

“តទេយ តយត្តស្ស កទេឌ កឌត្តិ, កិច្ឆាត្យុត្តស្ស ពទេរយ្យ កិច្ចំ;

តាតតុកាយស្ស ពទេរយ្យ អត្ថំ, អបយុក្ខត្តយុំ ត បយុក្ខទេឃ្យ៑

១៣៩៑

“ធទេឌ ធឌត្តិ ចតធំ ត ពឃិរា, អទេបតចិទេត្តត ត បយុក្ខទេឃ្យ;

ចិទេឌា ទុយំ ពីលចលត្តិ ចាត្វា, អញ្ញា បទេយទេក្ខឃ្យ យហា ហិ ទេលិពោ”តិ៑

តត្ថ តទេយ តយត្តស្ស កទេឌ កឌត្តត្តិ ទេឃា អត្តទេនា តយតិ, តស្សេច បដិតទេយឃ្យ៑ ទេឃា ធ កឌតិ, តទេយច កទេឌឃ្យ៑ កិច្ឆាត្យុត្តស្ស ពទេរយ្យ កិច្ចត្តិ អត្តទេនា ដ្ឋបុត្តកិច្ចំ អត្យុត្តត្តទេស្សច តស្សបិ ដ្ឋបុត្តកិច្ចំ បដិពទេរយ្យ៑ ធទេឌ ធឌត្តិ ចតធំ ត ពឃិរាតិ អត្ថាតំ ឌហត្តិ ឌទេហទេឃ្យច, តម្ពិ តល្ហាបក្កាចំ ចតធំ ត ពទេរយ្យ៑ អទេបតចិទេត្តតាតិ ចិពតចិទេត្តត ចិបលូតចិទេត្តត៑ ត បយុក្ខទេឃ្យាតិ តធាទ្ធទេបត បង្គំ ត បយាពន្ធឃ្យ៑

ᨴᩥᨩᩮᩣ ᨴᩩᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨹᩃᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨹᩃᩮ ᨡᩦᨱᩮ “ᨡᩦᨱᨹᩃᩮᩣ ᩋᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨾᩉᩣ ᩉᩥ ᩑᩈ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩋᨳ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᩈ᩠ᨶᩮᩉᩴ ᩑᨠᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩃᨽᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩥᩔᩁᩥᨿᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩅᩈᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨽᩮᩣ ᨩᨿᨾ᩠ᨸᨲᩥᨠᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ “ᨲᨴᩣ ᨩᨿᨾ᩠ᨸᨲᩥᨠᩣ ᩍᨾᩮ ᨩᨿᨾ᩠ᨸᨲᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨸᩩᨭᨽᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪑᪑᪓] ᪓᪨ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩦᩃᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩔᩮᨲᩮᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

᪐᪓ᩃᩦ᪨

“ᨿᩔᩮᨲᩮ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩅᩣᨶᩁᩥᨶ᩠ᨴ ᨿᨳᩣ ᨲᩅ;

ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨵᩥᨲᩥ ᨧᩣᨣᩮᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨

᪐᪓ᨸᩢ᪨

“ᨿᩔ ᨧᩮᨲᩮ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨣᩩᨱᩣ ᨸᩁᨾᨠᩣ;

ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨵᩥᨲᩥ ᨧᩣᨣᩮᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩩᨱᩣ ᨸᩁᨾᨠᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩑᨲᩮ ᨸᩁᨾᨠᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩁᩣᩈᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨣᩩᨱᩣ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩦᩃᨩᩣᨲᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᨶᩣᨲᩥ᪨

កុម្ភិលជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[២២៥] ៥. ខន្តិវណ្ណជាតកវណ្ណនា

អត្ថិ មេ បុរិសោ, ទេវាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស កិរេកោ ពហូបការោ អមច្ចោ អន្តេបុរេ បទុស្សិ។ រាជា "ឧបការកោ មេ"តិ ញត្វាបិ អធិវាសេត្វា សត្ថុ អារោចេសិ។ សត្ថា "បោរាណករាជានោបិ, មហារាជ, ឯវំ អធិវាសយិំសូ"តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ អមច្ចោ តស្ស អន្តេបុរេ បទុស្សិ, អមច្ចស្សាបិ សេវកោ តស្ស គេហេ បទុស្សិ។ សោ តស្ស អបរាធំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ តំ អាទាយ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា "ទេវ, ឯកោ មេ ឧបដ្ឋាកោ សព្ពកិច្ចការកោ , សោ មយ្ហំ គេហេ បទុស្សិ, តស្ស កិំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៤៩។

"អត្ថិ មេ បុរិសោ ទេវ, សព្ពកិច្ចេសុ ព្យាវដោ;

តស្ស ចេកោបរាធត្ថិ, តត្ថ ត្វំ កិន្តិ មញ្ញសី"តិ។

តត្ថ តស្ស ចេកោបរាធត្ថីតិ តស្ស ច បុរិសស្ស ឯកោ អបរាធោ អត្ថិ។ តត្ថ ត្វំ កិន្តិ មញ្ញសីតិ តត្ថ តស្ស បុរិសស្ស អបរាធេ ត្វំ "កិំ កាតព្ព"ន្តិ មញ្ញសិ, យថា តេ ចិត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, តថាស្ស ទណ្ឌំ បណេហីតិ ទីបេតិ។

តំ សុត្វា រាជា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥០។

"អម្ហាកម្បត្ថិ បុរិសោ, ឯទិសោ ឥធ វិជ្ជតិ;

ទុល្លភោ អង្គសម្បន្នោ, ខន្តិរស្មាក រុច្ចតី"តិ។

តស្សត្ថោ – អម្ហាកម្បិ រាជូនំ សតំ ឯទិសោ ពហូបការោ អគារេ ទុស្សនកបុរិសោ អត្ថិ, សោ ច ខោ ឥធ វិជ្ជតិ, ឥទានិបិ ឥធេវ វិជ្ជតិ, មយំ រាជានោបិ សមានា តស្ស ពហូបការត្តំ សន្ធាយ អធិវាសេម, តុម្ហាបន អរញ្ញោបិ សតោ អធិវាសនការណា ជាតោ។ អង្គសម្បន្នោ ហិ សព្ពេហិ គុណកោដ្ឋាសេហិ សមន្នាគតោ បុរិសោ នាម ទុល្លភោ, តេន ការណេន អម្ហាកំ ឯវរូបេសុ ឋានេសុ អធិវាសនខន្តិយេវ រុច្ចតីតិ។

អមច្ចោ អត្តានំ សន្ធាយ រញ្ញោ វុត្តភាវំ ញត្វា តតោ បដ្ឋាយ អន្តេបុរេ បទុស្សិតុំ ន វិសហិ, សោបិស្ស សេវកោ រញ្ញោ អារោចិតភាវំ ញត្វា តតោ បដ្ឋាយ តំ កម្មំ កាតុំ ន វិសហិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អហមេវ ពារាណសិរាជា អហោសិ”ន្តិ។ សោបិ អមច្ចោ រញ្ញោ សត្ថុ កថិតភាវំ ញត្វា តតោ បដ្ឋាយ តំ កម្មំ កាតុំ នាសក្ខីតិ។

ខន្តិវណ្ណជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២២៦] ៩. កោសិយជាតកវណ្ណនា

កាលេ និក្ខមនា សាធូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ អារព្ភ កថេសិ។ កោសលរាជា បច្ចន្តវូបសមនត្ថាយ អកាលេ និក្ខមិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ។

សត្ថា បន អតីតំ អាហរិត្វា អាហ – “មហារាជ, អតីតេ ពារាណសិរាជា អកាលេ និក្ខមិត្វា ឧយ្យានេ ខន្ធាវារំ និវេសេសិ។ តស្មិំ កាលេ ឯកោ ឧលូកោ វេឡុគុម្ពំ បវិសិត្វា និលីយិ។ កាកសេនា អាគន្ត្វា ‘និក្ខន្តមេវ នំ គណ្ហិស្សាមា’”តិ បរិវារេសិ។ សោ សូរិយត្ថង្គមនំ អនោលោកេត្វា អកាលេយេវ និក្ខមិត្វា បលាយិតុំ អារភិ។ អថ នំ កាកា បរិវារេត្វា តុណ្ឌេហិ កោដ្ដេន្តា បរិបាតេសុំ។ រាជា ពោធិសត្តំ អាមន្តេត្វា “កិំ នុ ខោ, បណ្ឌិត, ឥមេ កាកា កោសិយំ បរិបាតេន្តី”តិ បុច្ឆិ។ ពោធិសត្តោ “អកាលេ, មហារាជ, អត្តនោ វសនដ្ឋានា និក្ខន្តា ឯវរូបំ ទុក្ខំ បដិលភន្តិយេវ, តស្មា អកាលេ អត្តនោ វសនដ្ឋានា និក្ខមិតុំ ន វដ្ដតី”តិ ឥមមត្ថំ បកាសេន្តោ ឥមំ គាថាទ្វយមាហ –

“កាលេ និក្ខមនា សាធុ, នាកាលេ សាធុ និក្ខមោ;

អកាលេន ហិ និក្ខម្ម, ឯកកម្បិ ពហុជ្ជនោ;

ន កិញ្ចិ អត្ថំ ជោតេតិ, ធង្កសេនាវ កោសិយំ។

១៥១។

“ធីរោ ច វិធិវិធានញ្ញូ, បរេសំ វិវរានុគូ;

សព្ពាមិត្តេ វសីកត្វា, កោសិយោវ សុខី សិយា”តិ។

តត្ថ កាលេ និក្ខមនា សាធូតិ, មហារាជ, និក្ខមនា នាម និក្ខមនំ វា បរក្កមនំ វា យុត្តបយុត្តកាលេ សាធុ។ នាកាលេ សាធុ និក្ខមោតិ អកាលេ បន អត្តនោ វសនដ្ឋានតោ អញ្ញត្ថ គន្តុំ និក្ខមោ នាម និក្ខមនំ វា បរក្កមនំ វា ន សាធុ។ “អកាលេន ហី”តិអាទីសុ ចតូសុ បទេសុ បឋមេន សទ្ធិំ តតិយំ, ទុតិយេន ចតុត្ថំ យោជេត្វា ឯវំ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អត្តនោ វសនដ្ឋានតោ ហិ កោចិ បុរិសោ អកាលេន និក្ខមិត្វា វា បរក្កមិត្វា វា ន កិញ្ចិអត្ថំ ជោតេតិ, អត្តនោ អប្បមត្តកម្បិ វុឌ្ឍិំ ឧប្បាទេតុំ ន សក្កោតិ, អថ ខោ ឯកកម្បិ ពហុជ្ជនោ ពហុបិ សោ បច្ចត្ថិកជនោ ឯតំ អកាលេ និក្ខន្តំ វា បរក្កន្តំ វា ឯកកំ បរិវារេត្វា មហាវិនាសំ បាបេតិ។ តត្រាយំ ឧបមា – ធង្កសេនាវ កោសិយំ, យថា អយំ ធង្កសេនា ឥមំ អកាលេ និក្ខន្តញ្ច បរក្កន្តញ្ច កោសិយំ តុណ្ឌេហិ វិតុទន្តី មហាវិនាសំ បាបេតិ, តថា តស្មា តិរច្ឆានគតេ អាទិំ កត្វា កោចិបិ អកាលេ អត្តនោ វសនដ្ឋានតោ ន និក្ខមិតព្ពំ ន បរក្កមិតព្ពន្តិ។

ទុតិយគាថាយ ធីរោតិ បណ្ឌិតោ។ វិធីតិ បោរាណកបណ្ឌិតេហិ ឋបិតបវេណី។ វិធានន្តិ កោដ្ឋាសោ វា សំវិទហនំ វា។ វិវរានុគូតិ វិវរំ អនុគច្ឆន្តោ ជានន្តោ។ សព្ពាមិត្តេតិ សព្ពេ អមិត្តេ។ វសីកត្វាតិ អត្តនោ វសេ កត្វា។ កោសិយោវាតិ ឥមម្ហា ពាលកោសិយា អញ្ញោ បណ្ឌិតកោសិយោ វិយ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – យោ ច ខោ បណ្ឌិតោ “ឥមស្មិំ កាលេ និក្ខមិតព្ពំ បរក្កមិតព្ពំ, ឥមស្មិំ ន និក្ខមិតព្ពំ ន បរក្កមិតព្ព”ន្តិ បោរាណកបណ្ឌិតេហិ ឋបិតស្ស បវេណិសង្ខាតស្ស វិធិនោ កោដ្ឋាសសង្ខាតំ វិធានំ វា តស្ស វា វិធិនោ វិធានំ សំវិទហនំ អនុដ្ឋានំ ជានាតិ, សោ វិធិវិធានញ្ញូ បរេសំ អត្តនោ បច្ចាមិត្តានំ វិវរំ ញត្វា យថា នាម បណ្ឌិតោ កោសិយោ រត្តិសង្ខាតេ អត្តនោ កាលេ និក្ខមិត្វា វ បរក្កមិត្វា វ តត្ថ តត្ថ សយិតានញ្ញេវ កាកានំ សីសានិ ឆិន្ទមានោ តេ សព្ពេ អមិត្តេ វសីកត្វា សុខី សិយា, ឯវំ ធីរោបិ កាលេ និក្ខមិត្វា បរក្កមិត្វា អត្តនោ បច្ចាមិត្តេ វសីកត្វា សុខី និទ្ទុក្ខោ ភវេយ្យាតិ។ រាជា ពោធិសត្តស្ស វចនំ សុត្វា និវត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, បណ្ឌិតាមច្ចោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កោសិយជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[២២៧] ៧។ គូថបាណជាតកវណ្ណនា

សូរោ សូរេន សង្គម្មាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ កិរ កាលេ ជេតវនតោ តិគាវុតឌ្ឍយោជនមត្តេ ឯកោ និគមគាមោ, តត្ថ ពហូនិ សលាកភត្តបក្ខិកភត្តានិ អត្ថិ។ តត្រេកោ បញ្ហបុច្ឆកោ កោណ្ឌោ វសតិ។ សោ សលាកភត្តបក្ខិកភត្តត្ថាយ អាគតេ ទហរេ ច សាមណេរេ ច “កេ ខាទន្តិ, កេ បិវន្តិ, កេ ភុញ្ជន្តី”តិ បញ្ហំ បុច្ឆិត្វា កថេតុំ អសក្កោន្តេ លជ្ជាបេសិ។ តេ តស្ស ភយេន សលាកភត្តបក្ខិកភត្តត្ថាយ តំ គាមំ ន គច្ឆន្តិ។ អថេកទិវសំ ឯកោ ភិក្ខុ សលាកគ្គំ គន្ត្វា “ភន្តេ, អសុកគាមេ សលាកភត្តំ វា បក្ខិកភត្តំ វា អត្ថី”តិ បុច្ឆិត្វា “អត្ថាវុសោ, តត្ថ បនេកោ កោណ្ឌោ បញ្ហំ បុច្ឆតិ, តំ កថេតុំ អសក្កោន្តេ អក្កោសតិ បរិភាសតិ, តស្ស ភយេន កោចិ គន្តុំ ន សក្កោតី”តិ វុត្តេ “ភន្តេ, តត្ថ ភត្តានិ មយ្ហំ បាបេថ, អហំ តំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា តតោ បដ្ឋាយ តុម្ហេ ទិស្វា បលាយនកំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ ភិក្ខូ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តស្ស តត្ថ ភត្តានិ បាបេសុំ។

សោ តត្ថ គន្ត្វា គាមទ្វារេ ចីវរំ បារុបិ។ តំ ទិស្វា កោណ្ឌោ ចណ្ឌមេណ្ឌកោ វិយ វេគេន ឧបគន្ត្វា “បញ្ហំ មេ, សមណ, កថេហី”តិ អាហ។ “ឧបាសក, គាមេ ចរិត្វា យាគុំ អាទាយ អាសនសាលំ តាវ មេ អាគន្តុំ ទេហី”តិ។ សោ យាគុំ អាទាយ អាសនសាលំ អាគតេបិ តថេវ អាហ។ សោបិ នំ ភិក្ខុ “យាគុំ តាវ មេ បាតុំ ទេហិ, អាសនសាលំ តាវ សម្មជ្ជិតុំ ទេហិ, សលាកភត្តំ តាវ មេ អាហរិតុំ ទេហី”តិ វត្វា សលាកភត្តំ អាហរិត្វា តមេវ បត្តំ គាហាបេត្វា “ឯហិ, បញ្ហំ តេ កថេស្សាមី”តិ ពហិគាមំ នេត្វា ចីវរំ សំហរិត្វា អំសេ ឋបេត្វា តស្ស ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា អដ្ឋាសិ។ តត្រាបិ នំ សោ “សមណ, បញ្ហំ មេ កថេហី”តិ អាហ។ អថ នំ “កថេមិ តេ បញ្ហ”ន្តិ ឯកប្បហារេនេវ បាតេត្វា អដ្ឋីនិ សញ្ចុណ្ណេន្តោ វិយ បោថេត្វា គូថំ មុខេ បក្ខិបិត្វា “ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ ឥមំ គាមំ អាគតំ កញ្ចិ ភិក្ខុំ បញ្ហំ បុច្ឆិតកាលេ ជានិស្សាមី”តិ សន្តជ្ជេត្វា បក្កាមិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ភិក្ខូ ទិស្វាវ បលាយតិ។ អបរភាគេ តស្ស ភិក្ខុនោ សា កិរិយា ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដា ជាតា។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកភិក្ខុ កិរ កោណ្ឌស្ស មុខេ គូថំ បក្ខិបិត្វា គតោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, សោ ភិក្ខុ ឥទានេវ តំ មីឡ្ហេន អាសាទេតិ, បុព្ពេបិ អាសាទេសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ អង្គមគធវាសិនោ អញ្ញមញ្ញស្ស រដ្ឋំ គច្ឆន្តា ឯកទិវសំ ទ្វិន្នំ រដ្ឋានំ សីមន្តរេ ឯកំ សាលំ វសិត្វា សុរំ បិវិត្វា មច្ឆមំសំ ខាទិត្វា បាតោវ យានកានិ យោជេត្វា បក្កមិំសុ។ តេសំ គតកាលេ ឯកោ គូថខាទកោ បាណកោ គូថគន្ធេន អាគន្ត្វា តេសំ បីតដ្ឋានេ ឆឌ្ឌិតំ សុរំ ទិស្វា បិបាសាយ បិវិត្វា មត្តោ ហុត្វា គូថបុញ្ជំ អភិរុហិ, អល្លគូថំ តស្មិំ អារុឡ្ហេ ថោកំ ឱនមិ។ សោ “បថវី មំ ធារេតុំ ន សក្កោតី”តិ វិរវិ។ តស្មិំយេវ ខណេ ឯកោ មត្តវរវារណោ តំ បទេសំ បត្វា គូថគន្ធំ ឃាយិត្វា ជិគុច្ឆន្តោ បដិក្កមិ។ សោ តំ ទិស្វា “ឯស មម ភយេន បលាយតី”តិ សញ្ញី ហុត្វា “ឥមិនា មេ សទ្ធិំ សង្គាមំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ តំ អវ្ហយន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

໑໕໗.

“ສູເຣາ ສູເຣນ ສງ຺ຄມ຺ມ, ວິກ຺ກເນ຺ຕນ ປຫາຣິນາ;

ເອຫິ ນາຄ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ກິໍ ນຸ ຠີເຕາ ປລາຍສິ;

ປສ຺ສນ຺ຕຸ ອງ຺ຄມຄຘາ, ມມ ຕຸຍ຺ຫຎ຺ຈ ວິກ຺ກມ”ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ຕ຺ວໍ ສູເຣາ ຍຖາ ສູເຣນ ສທ຺ຘິໍ ສມາຄນ຺ຕ຺ວາ ວີຣິຍວິກ຺ກເມນ ວິກ຺ກເນ຺ຕນ ປຫາຣທານສມເຕ຺ຖາຍ ປຫາຣິນາ ກິໍກາຣຓາ ອສງ຺ຄາເມຕ຺ວາວ ຄຈ຺ຉສິ, ຕຕ຺ຣ ຕາຍ ເອກສມ຺ປຫາເຣາປິ ທາຕເພ຺ພາ ສິຍາ, ຕສ຺ມາ ເອຫິ ນາຄ ນິວຕ຺ຕສ຺ສຸ, ເອຕ຺ຕເກເນວ ມຣຓຠຍຕຊ຺ຊິເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ກິໍ ນຸ ຠີເຕາ ປລາຍສິ, ອິເມ ອິມໍ ສີມໍ ອນ຺ຕຣໍ ກຕ຺ວາ ຈຣນ຺ຕາ ປສ຺ສນ຺ຕຸ, ອງ຺ຄມຄຘາ ມມ ຕຸຍ຺ຫຎ຺ຈ ວິກ຺ກມໍ ປຸຣິສຖາມໍ ອມ຺ຫາກໍ ປຣກ຺ກມໍ ປສ຺ສນ຺ຕູຕິ.

ເສາ ຫຕ຺ຖີ ກຓ຺ຓໍ ທຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອປສາເທນ຺ເຕາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໕໘.

“ນ ຕໍ ປາທາ ວທິສ຺ສາມິ, ນ ທເນ຺ຕຫິ ນ ເສາຓ຺ຑິຍາ;

ມີຬ຺ເຫນ ຕໍ ວທິສ຺ສາມິ, ປູຕິ ຫຎ຺ຎຕຸ ປູຕິນາ”ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ນ ຕໍ ປາທາທີຫິ ວທິສ຺ສາມິ, ຕຸຍ຺ຫໍປນ ອນຸຈ຺ຉວິເກນ ມີຬ຺ເຫເນວ ຕໍ ວທິສ຺ສາມີຕິ.

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ “ປູຕິຄູຖປາຓເກາ ປູຕິນາວ ຫຎ຺ຎຕູ”ຕິ ຕສ຺ສ ມຕ຺ຖເກ ມຫນ຺ຕໍ ລຓ຺ຑໍ ປາເຕຕ຺ວາ ອຸທກໍ ວິສ຺ສເຊ຺ຊຕ຺ວາ ຕເຖ຺ຖວ ຕໍ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ເກາຎ຺ຈນາທໍ ນທເນ຺ຕາ ອຣຎ຺ຎເມວ ປາວິສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ – “ຕທາ ຄູຖປາຓເກາ ເກາກາລິເກາ ອເຫາສິ, ວາຣເຓາ ເສາ ຠິກ຺ຂຸ, ຕໍ ກາຣຓໍ ປຈ຺ຈກ຺ຂເຕາ ທິສ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ວນສເຓ຺ຑ ນິພ຺ພຕ຺ຕເທວຕາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ.

ຄູຖປາຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ ສຕ຺ຕມາ.

[២២៨] ៨. កាមនីតជាតកវណ្ណនា

តយោ គិរិន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កាមនីតព្រាហ្មណំ នាម អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ បច្ចុប្បន្នញ្ច អតីតញ្ច ទ្វាទសកនិបាតេ កាមជាតកេ (ជា. ១.១២.៣៧ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ. តេសុ បន ទ្វីសុ រាជបុត្តេសុ ជេដ្ឋកោ អាគន្ត្វា ពារាណសិយំ រាជា អហោសិ, កនិដ្ឋោ ឧបរាជា. តេសុ រាជា វត្ថុកាមកិលេសកាមេសុ អតិត្តោ ធនលោលោ អហោសិ. តទា ពោធិសត្តោ សក្កោ ទេវរាជា ហុត្វា ជម្ពុទីបំ ឱលោកេន្តោ តស្ស រញ្ញោ ទ្វីសុបិ កាមេសុ អតិត្តភាវំ ញត្វា "ឥមំ រាជានំ និគ្គណ្ហិត្វា លជ្ជាបេស្សាមី"តិ ព្រាហ្មណមាណវវណ្ណេន អាគន្ត្វា រាជានំ បស្សិ, រញ្ញា ច "កេនត្ថេន អាគតោសិ មាណវា"តិ វុត្តេ "អហំ, មហារាជ, តីណិ នគរានិ បស្សាមិ ខេមានិ សុភិក្ខានិ បហូតហត្ថិអស្សរថបត្តីនិ ហិរញ្ញសុវណ្ណាលង្ការភរិតានិ, សក្កា ច បន តានិ អប្បកេនេវ ពលេន គណ្ហិតុំ, អហំ តេ តានិ គហេត្វា ទាតុំ អាគតោ"តិ អាហ. "កទា គច្ឆាម, មាណវា"តិ វុត្តេ "ស្វេ មហារាជា"តិ. "តេន ហិ គច្ឆ, បាតោវ អាគច្ឆេយ្យាសី"តិ. "សាធុ, មហារាជ, វេគេន ពលំ សជ្ជេហី"តិ វត្វា សក្កោ សកដ្ឋានមេវ គតោ.

រាជា បុនទិវសេ ភេរិំ ចរាបេត្វា ពលំ សជ្ជំ ការេត្វា អមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា "ហិយ្យោ ឯកោ ព្រាហ្មណមាណវោ "ឧត្តរបញ្ចាលេ ឥន្ទបត្តេ កេកកេតិ ឥមេសុ តីសុ នគរេសុ រជ្ជំ គហេត្វា ទស្សាមី"តិ អាហ, តំ មាណវំ អាទាយ តីសុ នគរេសុ រជ្ជំ គណ្ហិស្សាម, វេគេន តំ បក្កោសថាតិ. "កត្ថស្ស, ទេវ, និវាសោ ទាបិតោ"តិ? "ន មេ តស្ស និវាសគេហំ ទាបិត"ន្តិ. "និវាសបរិព្ពយោ បន ទិន្នោ"តិ? "សោបិ ន ទិន្នោ"តិ. អថ "កហំ តំ បស្សិស្សាមា"តិ? "នគរវីថីសុ ឱលោកេថា"តិ. តេ ឱលោកេន្តា អទិស្វា "ន បស្សាម, មហារាជា"តិ អាហំសុ. រញ្ញោ មាណវំ អបស្សន្តស្ស "ឯវំ មហន្តា នាម ឥស្សរិយា បរិហីនោម្ហី"តិ មហាសោកោ ឧប្បជ្ជិ, ហទយវត្ថុ ឧណ្ហំ អហោសិ, វត្ថុលោហិតំ កុប្បិ, លោហិតបក្ខន្ទិកា ឧប្បជ្ជិ, វេជ្ជា តិកិច្ឆិតុំ នាសក្ខិំសុ.

តទា តីហចតូហច្ចយេន សក្កោ អាវជ្ជមានោ តស្ស តំ អាពាធំ ញត្វា "តិកិច្ឆិស្សាមិ ន"ន្តិ ព្រាហ្មណវណ្ណេន អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋត្វា "វេជ្ជព្រាហ្មណោ តុម្ហាកំ តិកិច្ឆនត្ថាយ អាគតោ"តិ អារោចាបេសិ. រាជា តំ សុត្វា "មហន្តមហន្តា រាជវេជ្ជា មំ តិកិច្ឆិតុំ នាសក្ខិំសុ, បរិព្ពយមស្ស ទាបេត្វា ឧយ្យោជេថា"តិ អាហ. សក្កោ តំ សុត្វា "មយ្ហំ នេវ និវាសបរិព្ពយេន អត្ថោ, វេជ្ជលាភម្បិ ន គណ្ហិស្សាមិ, តិកិច្ឆិស្សាមិ នំ, បុន រាជា មំ បស្សតូ"តិ អាហ. រាជា តំ សុត្វា "តេន ហិ អាគច្ឆតូ"តិ អាហ. សក្កោ បវិសិត្វា ជយាបេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ, រាជា "ត្វំ មំ តិកិច្ឆសី"តិ អាហ. "អាម, ទេវា"តិ. "តេន ហិ តិកិច្ឆស្សូ"តិ. "សាធុ, មហារាជ, ព្យាធិនោ មេ លក្ខណំ កថេថ, កេន ការណេន ឧប្បន្នោ, កិំ ខាទិតំ វា បីតំ វា និស្សាយ, ឧទាហុ ទិដ្ឋំ វា សុតំ វា"តិ? "តាត, មយ្ហំ ព្យាធិ សុតំ និស្សាយ ឧប្បន្នោ"តិ. "កិំ តេ សុត"ន្តិ. "តាត ឯកោ មាណវោ អាគន្ត្វា មយ្ហំ 'តីសុ នគរេសុ រជ្ជំ គហេត្វា ទស្សាមី'តិ អាហ, អហំ តស្ស និវាសដ្ឋានំ វា និវាសបរិព្ពយំ វា ន ទាបេសិំ, សោ មយ្ហំ កុជ្ឈិត្វា អញ្ញស្ស រញ្ញោ សន្តិកំ គតោ ភវិស្សតិ. អថ មេ 'ឯវំ មហន្តា នាម ឥស្សរិយា បរិហីនោម្ហី'តិ ចិន្តេន្តស្ស អយំ ព្យាធិ ឧប្បន្នោ. សចេ សក្កោសិ ត្វំ មេ កាមចិត្តំ និស្សាយ ឧប្បន្នំ ព្យាធិំ តិកិច្ឆិតុំ, តិកិច្ឆាហី"តិ ឯតមត្ថំ បកាសេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៥៥។

“តយោ គិរឹ អន្តរំ កាមយាមិ, បញ្ចាលា កុរុរយោ កេកកេ ច;

តតុត្តរឹ ព្រាហ្មណ កាមយាមិ, តិកិច្ឆ មំ ព្រាហ្មណ កាមនីត”ន្តិ។

តត្ថ តយោ គិរិន្តិ តយោ គិរី, អយមេវ វា បាឋោ។ យថា “សុទស្សនស្ស គិរិនោ, ទ្វារញ្ហេតំ បកាសតី”តិ ឯត្ថ សុទស្សនំ ទេវនគរំ យុជ្ឈិត្វា ទុគ្គហណតាយ ទុច្ចលនតាយ “សុទស្សនគិរី”តិ វុត្តំ, ឯវមិធាបិ តីណិ នគរានិ “តយោ គិរឹ”ន្តិ អធិប្បេតានិ។ តស្មា អយមេត្ថ អត្ថោ – តីណិ ច នគរានិ តេសញ្ច អន្តរំ វិជិតម្បិ រដ្ឋំ កាមយាមិ។ “បញ្ចាលា កុរុរយោ កេកកេ ចា”តិ ឥមានិ តេសំ រដ្ឋានំ នាមានិ។ តេសុ បញ្ចាលាតិ ឧត្តរបញ្ចាលា, តត្ថ កបិលំ នាម នគរំ។ កុរុរយោតិ កុរុរដ្ឋំ, តត្ថ ឥន្ទបត្តំ នាម នគរំ។ កេកកេ ចាតិ បច្ចត្តេ ឧបយោគវចនំ, តេន កេកករដ្ឋំ ទស្សេតិ។ តត្ថ កេកករាជធានីយេវ នគរំ។ តតុត្តរិន្តិ តំ អហំ ឥតោ បដិលទ្ធា ពារាណសិរជ្ជា តតុត្តរឹ វិបុលំ រជ្ជំ កាមយាមិ។ តិកិច្ឆ មំ, ព្រាហ្មណ, កាមនីតន្តិ ឥមេហិ វត្ថុកាមេហិ ច កិលេសកាមេហិ ច នីតំ ហតំ បហតំ សចេ សក្កោសិ, តិកិច្ឆ មំ ព្រាហ្មណាតិ។

អថ នំ សក្កោ “មហារាជ, ត្វំ មូលោសធាទីហិ អតេកិច្ឆោ។ ញាណោសធេនេវ តិកិច្ឆិតព្ពោ”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥៦។

“កណ្ហាហិទដ្ឋស្ស ករោន្តិ ហេកេ, អមនុស្សបវិដ្ឋស្ស ករោន្តិ បណ្ឌិតា;

ន កាមនីតស្ស ករោតិ កោចិ, ឱក្កន្តសុក្កស្ស ហិ កា តិកិច្ឆា”តិ។

តត្ថ កណ្ហាហិទដ្ឋស្ស ករោន្តិ ហេកេតិ ឯកច្ចេ ហិ តិកិច្ឆកា ឃោរវិសេន កាឡសប្បេន ទដ្ឋស្ស មន្តេហិ ចេវ ឱសធេហិ ច តិកិច្ឆំ ករោន្តិ។ អមនុស្សបវិដ្ឋស្ស ករោន្តិ បណ្ឌិតាតិ អបរេ បណ្ឌិតា ភូតវេជ្ជា ភូតយក្ខាទីហិ អមនុស្សេហិ បវិដ្ឋស្ស អភិភូតស្ស គហិតស្ស ពលិកម្មបរិត្តករណឱសធបរិភាវិតាទីហិ តិកិច្ឆំ ករោន្តិ។ ន កាមនីតស្ស ករោតិ កោចីតិ កាមេហិ បន នីតស្ស កាមវសិកស្ស បុគ្គលស្ស អញ្ញត្រ បណ្ឌិតេហិ អញ្ញោ កោចិ តិកិច្ឆំ ន ករោតិ, ករោន្តោបិ កាតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។ កិំការណា? ឱក្កន្តសុក្កស្ស ហិ កា តិកិច្ឆាតិ, ឱក្កន្តសុក្កស្ស អវក្កន្តស្ស កុសលធម្មមរិយាទំ អតិក្កន្តស្ស អកុសលធម្មេ បតិដ្ឋិតស្ស បុគ្គលស្ស មន្តាគទាទីហិ កា នាម តិកិច្ឆា, ន សក្កា ឱសធេហិ តិកិច្ឆិតុន្តិ។

ឥតិស្ស មហាសត្តោ ឥមំ ការណំ ទស្សេត្វា ឧត្តរិ ឯវមាហ – "មហារាជ, សចេ ត្វំ តានិ តីណិ រជ្ជានិ លភសិ, អបិ នុ ខោ ឥមេសុ ចតូសុ នគរេសុ រជ្ជំ ការេន្តោ ឯកប្បហារេនេវ ចត្តារិ សាដកយុគានិ បរិទហេយ្យាសិ, ចតូសុ វា សុវណ្ណបាតីសុ ភុញ្ជេយ្យាសិ, ចតូសុ វា សយនេសុ សយេយ្យាសិ, មហារាជ, តណ្ហាវសិកេន នាម ភវិតុំ ន វដ្ដតិ, តណ្ហា ហិ នាមេសា វិបត្តិមូលា។ សា វឌ្ឍមានា យោ តំ វឌ្ឍេតិ, តំ បុគ្គលំ អដ្ឋសុ មហានិរយេសុ សោឡសសុ ឧស្សទនិរយេសុ នានប្បការកេសុ ច អវសេសេសុ អបាយេសុ ខិបតី"តិ។ ឯវំ រាជានំ និរយាទិភយេន តជ្ជេត្វា មហាសត្តោ ធម្មំ ទេសេសិ។ រាជាបិស្ស ធម្មំ សុត្វា វិគតសោកោ ហុត្វា តាវទេវ និព្យាធិតំ បាបុណិ។ សក្កោបិស្ស ឱវាទំ ទត្វា សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា ទេវលោកមេវ គតោ។ សោបិ តតោ បដ្ឋាយ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា រាជា កាមនីតព្រាហ្មណោ អហោសិ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

កាមនីតជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២២៩] ៩. បលាយិតជាតកវណ្ណនា

គជគ្គមេឃេហីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បលាយិតបរិព្ពាជកំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ វាទត្ថាយ សកលជម្ពុទីបំ វិចរិត្វា កញ្ចិ បដិវាទិំ អលភិត្វា អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ គន្ត្វា "អត្ថិ នុ ខោ កោចិ មយា សទ្ធិំ វាទំ កាតុំ សមត្ថោ"តិ មនុស្សេ បុច្ឆិ។ មនុស្សា "តាទិសានំ សហស្សេនបិ សទ្ធិំ វាទំ កាតុំ សមត្ថោ សព្ពញ្ញូ ទ្វិបទានំ អគ្គោ មហាគោតមោ ធម្មិស្សរោ បរប្បវាទមទ្ទនោ, សកលេបិ ជម្ពុទីបេ ឧប្បន្នា បរប្បវាទា តំ ភគវន្តំ អតិក្កមិតុំ សមត្ថា នាម នត្ថិ។ វេលន្តំ បត្វា សមុទ្ទូមិយោ វិយ ហិ សព្ពវាទា តស្ស បាទមូលំ បត្វា ចុណ្ណវិចុណ្ណា ហោន្តី"តិ ពុទ្ធគុណេ កថេសុំ។ បរិព្ពាជកោ "កហំ បន សោ ឯតរហី"តិ បុច្ឆិត្វា "ជេតវនេ"តិ សុត្វា "ឥទានិស្ស វាទំ អារោបេស្សាមី"តិ មហាជនបរិវុតោ ជេតវនំ គច្ឆន្តោ ជេតេន រាជកុមារេន នវកោដិធនំ វិស្សជ្ជេត្វា ការិតំ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកំ ទិស្វា "អយំ សមណស្ស គោតមស្ស វសនបាសាទោ"តិ បុច្ឆិត្វា "ទ្វារកោដ្ឋកោ អយ"ន្តិ សុត្វា "ទ្វារកោដ្ឋកោ តាវ ឯវរូបោ, វសនគេហំ កីទិសំ ភវិស្សតី"តិ វត្វា "គន្ធកុដិ នាម អប្បមេយ្យា"តិ វុត្តេ "ឯវរូបេន សមណេន សទ្ធិំ កោ វាទំ ករិស្សតី"តិ តតោវ បលាយិ។ មនុស្សា ឧន្នាទិនោ ហុត្វា ជេតវនំ បវិសិត្វា សត្ថារា "កិំ អកាលេ អាគតត្ថា"តិ វុត្តា តំ បវត្តិំ កថយិំសុ។ សត្ថា "ន ខោ ឧបាសកា ឥទានេវ, បុព្ពេបេស មម វសនដ្ឋានស្ស ទ្វារកោដ្ឋកំ ទិស្វា បលាយតេវា"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ គន្ធាររដ្ឋេ តក្កសិលាយំ ពោធិសត្តោ រជ្ជំ ការេសិ, ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ។ សោ "តក្កសិលំ គណ្ហិស្សាមី"តិ មហន្តេន ពលកាយេន គន្ត្វា នគរតោ អវិទូរេ ឋត្វា "ឥមិនា និយាមេន ហត្ថី បេសេថ, ឥមិនា អស្សេ, ឥមិនា រថេ, ឥមិនា បត្តី, ឯវំ ធាវិត្វា

អាចុរេឆហិ បហរេឆ, ឯចំ ឈតចស្សចលិហកា ចិឃ សរចស្សំ ចស្សឆា”តិ វេតំ ចិចារេរត្វា ឰមំ កាថាទ្វយមាហ –

១៣៥។

“កជគ្គេមេឈហិ ហឃគ្គមាលិកិ, រថូបិជាវេតហិ សរាកិចេស្សកិ;

ឆវុគ្គហាចដ្ឋេឥឡហប្បហារិកិ, បរិចារិតា តក្កសិលាំ សមត្តតោ។

១៣៦។

“អកិឆាចឆ ឝុបឆាចឆ ច, ចិចិឆា ចិតាឌិតា ចឥត្តិកិ;

ចត្តតជ្ជ ឞុបុរលោ ឈោយេសា ឃឆា, ចិឌ្ឍលតា ឌលឆរស្ស កជ្ជតោ”តិ។

តត្ថ កជគ្គមេឈហីតិ អគ្គកជមេយមេឈហិ, ពោឌាភាឆំ កជ្ជរត្តហិ មត្តចរចារណចលិហកោហីតិ អត្ថោ។ ហឃគ្គមាលិកីតិ អគ្គហឃមាលីហិ, ចរសិត្ថចលិហកត្យលេហិ អស្សាតីកោហីតិ អត្ថោ។ រថូបិជាវេតហីតិ សជ្ជាតច្ឆាមិរចកោហិ សាកសិលិលេហិ ចិឃ សជ្ជាតរថូមីហិ, រឆាតីកោហីតិ អត្ថោ។ សរាកិចេស្សកីតិ វេតហិឃេច រឆាតីកោហិ ឈតចស្សមេយឈោ ចិឃ សរចស្សំ ចស្សរត្តហិ។ ឆវុគ្គហាចដ្ឋេឥឡហប្បហារិកីតិ ឆវុគ្គហេហិ អាចដ្ឋេឥឡហប្បហារីហិ, ឰតោ ឌិតោ ច អាចត្តិត្វា បរិចត្តិត្វា ឥឡហំ បហរត្តហិ កហិតលក្ខរតភឆវុឥណ្ឌហិ បត្តិឃោឆហិ ចាតិ អត្ថោ។ បរិចារិតា តក្កសិលាំ សមត្តតោតិ ឃឆា អយំ តក្កសិលាំ បរិចារិតា ហោតិ, សីឃំ តឆា ករោថាតិ អត្ថោ។

អកិឆាចឆឝុបឆាចឆ ចាតិ ចេកោភ ឆាចឆ ចេច ក្បឆាចឆ ច។ ចិចិឆា ចិតាឌិតា ចឥត្តិកីតិ ចរចារលោហិ សង្ឃ ចិចិឆា ចិតឌិតា កចឆ, សេលិតកឌ្ឍិតចាឌិតេហិ ភាភាចិរចា ហោថាតិ អត្ថោ។ ចត្តតជ្ជ ឞុបុរលោ ឈោយេសាតិ ចត្តត្យ អជ្ជ ឞុបុរលោ មហត្តោ អសតិសឡ្គសឌិសោ ឈោយេសា។ ឃឆា ចិឌ្ឍលតា ឌលឆរស្ស កជ្ជតោតិ ឃឆា កជ្ជត្តស្ស ឌលឆរស្ស មុឍតោ តិក្កតា ចិឌ្ឍលតា ចរត្តិ, ឯវំ ចិចរត្តា ភកាំ បរិចាររត្វា រជ្ជំ កណ្ហាថាតិ ចឥតិ។

ឰតិ សោ រាជា កឌ្ឍិត្វា សេតំ ចិចាររត្វា ភកាទ្វារសមីបំ កត្វា ទ្វាររកាដ្ឋកំ ឌិស្វា “ឰឆំ ររជ្ជោ ចសភកោហ”ត្តិ បុឆ្ឆិត្វា “អយំ ភកាទ្វាររកាដ្ឋកោ”តិ ចុត្តេ “ភកាទ្វាររកាដ្ឋកោ តាច ឯចត្ថុបិ, ររជ្ជោ តិចេចសតំ កីឌិសំ កចិស្សតី”តិ ចត្វា “ចេជឃត្តុបិសាឥសឌិស”ត្តិ ស្វត្វា “ឯវំ ឃសសមុទ្ទត្ត ររជ្ជោ សង្ឃ ឃុឌ្ឍិត្វំ ភ សក្កិស្សាមា”តិ ទ្វាររកាដ្ឋកំ ឌិស្វាច តិចត្តិត្វា បលាយិត្វា

ពារាណសិមេវ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ពារាណសិរាជា បលាយិតបរិព្ពាជកោ អហោសិ, តក្កសិលរាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

បលាយិតជាតកវណ្ណនា នវមា។

[២៣០] ១០។ ទុតិយបលាយិតជាតកវណ្ណនា

ធជមបរិមិតន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ បលាយិតបរិព្ពាជកមេវ អារព្ភ កថេសិ។ ឥមស្មិំ បន វត្ថុស្មិំ សោ បរិព្ពាជកោ ជេតវនំ បវិសិ។ តស្មិំ ខណេ សត្ថា មហាជនបរិវុតោ អលង្កតធម្មាសនេ និសិន្នោ មនោសិលាតលេ សីហនាទំ នទន្តោ សីហបោតកោ វិយ ធម្មំ ទេសេតិ។ បរិព្ពាជកោ ទសពលស្ស ព្រហ្មសរីរបដិភាគំ រូបំ បុណ្ណចន្ទសស្សិរិកំ មុខំ សុវណ្ណបដ្ដសទិសំ នលាដញ្ច ទិស្វា "កោ ឯវរូបំ បុរិសុត្តមំ ជិនិតុំ សក្ខិស្សតី"តិ និវត្តិត្វា បរិសន្តរំ បវិសិត្វា បលាយិ។ មហាជនោ តំ អនុពន្ធិត្វា និវត្តិត្វា សត្ថុ តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ សត្ថា "ន សោ បរិព្ពាជកោ ឥទានេវ, បុព្វេបិ មម សុវណ្ណវណ្ណំ មុខំ ទិស្វា បលាតោយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ រជ្ជំ ការេសិ, តក្កសិលាយំ ឯកោ គន្ធាររាជា។ សោ "ពារាណសិំ គហេស្សាមី"តិ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ អាគន្ត្វា នគរំ បរិវារេត្វា នគរទ្វារេ ឋិតោ អត្តនោ ពលវាហនំ ឱលោកេត្វា "កោ ឯត្តកំ ពលវាហនំ ជិនិតុំ សក្ខិស្សតី"តិ អត្តនោ សេនំ វណ្ណេត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៥៩។

"ធជមបរិមិតំ អនន្តបារំ, ទុប្បសហំ ធង្កេហិ សាគរំវ;

គិរិមិវ អនិលេន ទុប្បសយ្ហោ, ទុប្បសហោ អហមជ្ជ តាទិសេនា"តិ។

តត្ថ ធជមបរិមិតន្តិ ឥទំ តាវ មេ រថេសុ ឧស្សាបិតធជមេវ អបរិមិតំ ពហុំ អនេកសតសង្ខ្យំ អនន្តបារន្តិ ពលវាហនម្បិ មេ "ឯត្តកា ហត្ថី ឯត្តកា អស្សា ឯត្តកា រថា ឯត្តកា បត្តី"តិ គណនបរិច្ឆេទរហិតំ អនន្តបារំ។ ទុប្បសហន្តិ ន សក្កា បដិសត្តូហិ សហិតុំ អភិភវិតុំ។ យថា កិំ? ធង្កេហិ សាគរំវ, យថា សាគរោ ពហូហិ កាកេហិ វេគវិក្ខម្ភន្តេហិ វា អតិក្កមន្តេហិ វា ទុប្បសហោ, ឯវំ ទុប្បសហំ។ គិរិមិវ អនិលេន ទុប្បសយ្ហោតិ អបិច មេ អយំ ពលកាយោ យថា បព្ពតោ វាតេន អកម្បិយោ

ទុប្បសហោ, តថា អញ្ញេន ពលកាយេន ទុប្បសហោ។ ទុប្បសហោ អហមជ្ជ តាទិសេនាតិ ស្វាហំ ឥមិនា ពលេន សមន្នាគតោ អជ្ជ តាទិសេន ទុប្បសហោតិ អដ្ដាលកេ ឋិតំ ពោធិសត្តំ សន្ធាយ វទតិ។

អថស្ស សោ បុណ្ណចន្ទសស្សិរិកំ អត្តនោ មុខំ ទស្សេត្វា “ពាល, មា វិប្បលបសិ, ឥទានិ តេ ពាលវាហនំ មត្តវរវារណោ វិយ នឡវនំ វិទ្ធំសេស្សាមី”តិ សន្តជ្ជេត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៩០។

“មា ពាលិយំ វិលបិ ន ហិស្ស តាទិសំ, វិទយ្ហសេ ន ហិ លភសេ និសេធកំ;

អាសជ្ជសិ គជមិវ ឯកចារិនំ, យោ តំ បទា នឡមិវ បោថយិស្សតី”តិ។

តត្ថ មា ពាលិយំ វិលបីតិ មា អត្តនោ ពាលភាវំ វិប្បលបិ។ ន ហិស្ស តាទិសន្តិ ន ហិ អស្ស តាទិសោ, អយមេវ វា បាឋោ។ តាទិសោ “អនន្តបារំ មេ ពាលវាហន”ន្តិ ឯវរូបំ វណ្ណេន្តោ រញ្ញោ គហេតុំ សមត្ថោ នាម ន ហិ អស្ស, ន ហោតីតិ អត្ថោ។ វិទយ្ហសេតិ ត្វំ ពាល, កេវលំ រាគទោសមោហមានបរិឡាហេន វិទយ្ហសិ ឯវ។ ន ហិ លភសេ និសេធកន្តិ មាទិសំ បន បសយ្ហ អភិភវិត្វា និសេធកំ ន តាវ លភសិ, អជ្ជ តំ អាគតមគ្គេនេវ បលាបេស្សាមិ។ អាសជ្ជសីតិ ឧបគច្ឆសិ។ គជមិវ ឯកចារិនន្តិ ឯកចារិនំ មត្តវរវារណំ វិយ។ យោ តំ បទា នឡមិវ បោថយិស្សតីតិ យោ តំ យថា នាម មត្តវរវារណោ បាទា នឡំ បោថេតិ សញ្ចុណ្ណេតិ, ឯវំ បោថយិស្សតិ, តំ ត្វំ អាសជ្ជសីតិ អត្ថំ សន្ធាយាហ។

ឯវំ តជ្ជេន្តស្ស បនស្ស កថំ សុត្វា គន្ធាររាជា ឧល្លោកេន្តោ កញ្ចនបដ្ដសទិសំ មហានលាដំ ទិស្វា អត្តនោ គហណភីតោ និវត្តិត្វា បលាយន្តោ សកនគរមេវ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា គន្ធាររាជា បលាយិតបរិព្ពាជកោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទុតិយបលាយិតជាតកវណ្ណនា នវមា។

កាសាវវគ្គោ អដ្ឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

កាសាវំ ចូឡនន្ទិយំ, បុដភត្តញ្ច កុម្ភិលំ;

ខន្តិវណ្ណំ កោសិយញ្ច, គូថបាណំ កាមនីតំ;

បលាយិតទ្វយម្បិ ច។

៩. ឧបាហនវគ្គោ

[២៣១] ១. ឧបាហនជាតកវណ្ណនា

យថាបិកីតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ធម្មសភាយញ្ហិ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ទេវទត្តោ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ តថាគតស្ស បដិបក្ខោ បដិសត្តុ ហុត្វា មហាវិនាសំ បត្តោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ មម បដិបក្ខោ ហុត្វា មហាវិនាសំ បត្តោ, បុព្ពេបិ បត្តោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហត្ថាចរិយកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ ហត្ថិសិប្បេ និប្ផត្តិំ បាបុណិ។ អថេកោ កាសិគាមកោ មាណវកោ អាគន្ត្វា តស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិ។ ពោធិសត្តា នាម សិប្បំ វាចេន្តា អាចរិយមុដ្ឋិំ ន ករោន្តិ, អត្តនោ ជានននិយាមេន និរវសេសំ សិក្ខាបេន្តិ។ តស្មា សោ មាណវោ ពោធិសត្តស្ស ជាននសិប្បំ និរវសេសំ ឧគ្គណ្ហិត្វា ពោធិសត្តំ អាហ – “អាចរិយ , អហំ រាជានំ ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ។ ពោធិសត្តោ “សាធុ, តាតា”តិ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ – “មហារាជ, មម អន្តេវាសិកោ តុម្ហេ ឧបដ្ឋាតុំ ឥច្ឆតី”តិ។ “សាធុ, ឧបដ្ឋាតូ”តិ។ “តេន ហិស្ស បរិព្ពយំ ជានាថា”តិ? “តុម្ហាកំ អន្តេវាសិកោ តុម្ហេហិ សមកំ ន លភតិ, តុម្ហេសុ សតំ លភន្តេសុ បណ្ណាសំ លភតិ, ទ្វេ លភន្តេសុ ឯកំ លភតី”តិ។ សោ គេហំ គន្ត្វា តំ បវត្តិំ អន្តេវាសិកស្ស អារោចេសិ។ អន្តេវាសិកោ “អហំ, អាចរិយ, តុម្ហេហិ សមំ សិប្បំ ជានាមិ។ សចេ សមកំ បរិព្ពយំ លភិស្សាមិ, ឧបដ្ឋហិស្សាមិ។ នោ ចេ, ន ឧបដ្ឋហិស្សាមី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ តំ បវត្តិំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “សចេ សោ តុម្ហេហិ សមប្បការោ, តុម្ហេហិ សមកំ សិប្បំ ទស្សេតុំ សក្កោន្តោ សមកំ លភិស្សតី”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ តំ បវត្តិំ តស្ស អារោចេត្វា តេន “សាធុ ទស្សេស្សាមី”តិ វុត្តេ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “តេន ហិ ស្វេ សិប្បំ ទស្សេថា”តិ។ “សាធុ, ទស្សេស្សាម, នគរេ ភេរិំ ចរាបេថា”តិ។ រាជា “ស្វេ កិរ អាចរិយោ ច អន្តេវាសិកោ ច ឧភោ ហត្ថិសិប្បំ ទស្សេស្សន្តិ, រាជង្គណេ សន្និបតិត្វា ទដ្ឋុកាមា បស្សន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។

អាចរិយោ “ន មេ អន្តេវាសិកោ ឧបាយកោសល្លំ ជានាតី”តិ ឯកំ ហត្ថឹ គហេត្វា ឯករត្តេនេវ វិលោមំ សិក្ខាបេសិ។ សោ តំ “គច្ឆា”តិ វុត្តេ ឱសក្កិតុំ, “ឱសក្កា”តិ វុត្តេ គន្តុំ, “តិដ្ឋា”តិ វុត្តេ និបជ្ជិតុំ, “និបជ្ជា”តិ វុត្តេ ឋាតុំ, “គណ្ហា”តិ វុត្តេ ឋបេតុំ, “ឋបេហី”តិ វុត្តេ គណ្ហិតុំ សិក្ខាបេត្វា បុនទិវសេ តំ ហត្ថឹ អភិរុហិត្វា រាជង្គណំ អគមាសិ។ អន្តេវាសិកោបិ ឯកំ មនាបំ ហត្ថឹ អភិរុហិ។ មហាជនោ សន្និបតិ។ ឧភោបិ សមកំ សិប្បំ ទស្សេសុំ។ បុន ពោធិសត្តោ អត្តនោ ហត្ថឹ វិលោមំ ការេសិ, សោ “គច្ឆា”តិ វុត្តេ ឱសក្កិ, “ឱសក្កា”តិ វុត្តេ បុរតោ ធាវិ, “តិដ្ឋា”តិ វុត្តេ និបជ្ជិ, “និបជ្ជា”តិ វុត្តេ អដ្ឋាសិ, “គណ្ហា”តិ វុត្តេ និក្ខិបិ, “និក្ខិបា”តិ វុត្តេ គណ្ហិ។ មហាជនោ “អរេ ទុដ្ឋអន្តេវាសិក, ត្វំ អាចរិយេន សទ្ធិំ សារម្ភំ ករោសិ, អត្តនោ បមាណំ ន ជានាសិ, ‘អាចរិយេន សមកំ ជានាមី’តិ ឯវំសញ្ញី ហោសី”តិ លេឌ្ឌុទណ្ឌាទីហិ បហរិត្វា តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បាបេសិ។

ពោធិសត្តោ ហត្ថិយាឱរុយ្ហរាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “មហារាជ, សិប្បំ នាម អត្តនោ សុខត្ថាយ គណ្ហន្តិ, ឯកច្ចស្ស បន គហិតសិប្បំ ទុក្កដុបាហនា វិយ វិនាសមេវ អាវហតី”តិ វត្វា ឥមំ គាថាទ្វយមាហ –

១៩១។

“យថាបិ កីតា បុរិសស្សុបាហនា, សុខស្ស អត្ថាយ ទុខំ ឧទព្ពហេ;

ឃម្មាភិតត្តា ថលសា បបីឡិតា, តស្សេវ បាទេ បុរិសស្ស ខាទរេ។

១៩២។

“ឯវមេវ យោ ទុក្កុលីនោ អនរិយោ, តម្ហាក វិជ្ជញ្ច សុតញ្ច អាទិយ;

តមេវ សោ តត្ថ សុតេន ខាទតិ, អនរិយោ វុច្ចតិ បានទូបមោ”តិ។

តត្ថ ឧទព្ពហេតិ ឧទព្ពហេយ្យ។ ឃម្មាភិតត្តា ថលសា បបីឡិតាតិ ឃម្មេន អភិតត្តា បាទតលេន ច បីឡិតា។ តស្សេវាតិ យេន តា សុខត្ថាយ កិណិត្វា បាទេសុ បដិមុក្កា ទុក្កដុបាហនា, តស្សេវ។ ខាទរេតិ វណំ ករោន្តា បាទេ ខាទន្តិ។

ទុក្កុលីនោតិ ទុជ្ជាតិកោ អកុលបុត្តោ។ អនរិយោតិ ហិរោត្តប្បវជ្ជិតោ អសប្បុរិសោ។ តម្ហាក វិជ្ជញ្ច សុតញ្ច អាទិយាតិ ឯត្ថ តំ តំ យតតីតិ “តម្ហោ”តិ វត្តព្ពេ តម្ហាកោ, តំ តំ សិប្បំ អាសេវតិ បរិវត្តេតីតិ អត្ថោ, អាចរិយស្សេតំ នាមំ។ តម្ហា តម្ហាកា, គាថាពន្ធសុខត្ថំ បនស្ស រស្សភាវោ កតោ។ វិជ្ជន្តិ អដ្ឋារសសុ វិជ្ជាដ្ឋានេសុ យំកិញ្ចិ។ សុតន្តិ យំកិញ្ចិ សុតបរិយត្តិំ។ អាទិយាតិអាទិយិត្វា។ តមេវ សោ

ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕີຕິ ຕເມວາຕິ ອຕ຺ຕານເມວຯ ໂສຕິ ໂຍ ທຸກ຺ກຸລີໂນ ອນະຣິໂຍ ອາຈຣິຍມ຺ຫາ ວິຊ຺ຊໍ ສຸຕໍ ອາທິຍຕິ, ໂສຯ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕີຕິ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ສຸເຕນ ໂສ ອຕ຺ຕານເມວ ຂາທຕີຕິ ອຕ຺ໂຖຯ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ປນ "ເຕເນວ ໂສ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ຂາທຕີ"ຕິປິ ປາໂຐຯ ຕສ຺ສາປິ ໂສ ເຕນ ຕຕ຺ຖ ສຸເຕນ ອຕ຺ຕານເມວ ຂາທຕີຕິ ອຍເມວ ອຕ຺ໂຖຯ ອນະຣິໂຍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປານທູປໂມຕິ ອິຕິ ອນະຣິໂຍ ທຸປາຫນູປໂມ ທຸກ຺ຂູປາຫນູປໂມ ວຸຈ຺ຈຕິຯ ຍຖາ ຫິ ທຸກ຺ຂູປາຫນາ ປຸຣິສໍ ຂາທນ຺ຕິ, ເອວເມວ ສຸເຕນ ຂາທນ຺ໂຕ ອຕ຺ຕນາວ ອຕ຺ຕານໍ ຂາທຕິຯ ອຍໍ ຈ ປານາຍ ທູໂຕຕິ ປານທູ, ອຸປາຫນູປມາປິຕສ຺ສ ອຸປາຫນາຍ ຂາທິຕປາທສ຺ສ ຕາຍໍຯ ຕສ຺ມາ ໂຍ ໂສ ອຕ຺ຕານໍ ສຸເຕນ ຂາທຕິ, ໂສ ເຕນ ສຸເຕນ ຂາທິຕຕ຺ຕາ "ອນະຣິໂຍ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ ປານທູປໂມ, ອຸປາຫນູປມາປິຕປາທສມີໂສຕິ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ ອຍເມຕ຺ຖ ອຕ຺ໂຖຯ ຣາຊາ ຕຸຏ຺ໂຐ ໂພຘິສຕ຺ຕສ຺ສ ມຫນ຺ຕໍ ຍສໍ ອທາສິຯ

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ອນ຺ເຕວາສິໂກ ເທວທຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ອາຈຣິໂຍ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິຯ

ອຸປາຫນຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຖມາຯ

[໑໑໑] ໑ຯ ວີຓາຖູຓຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ເອກຈິນ຺ຕິໂຕຍມຕ຺ໂຖຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ອຎ຺ຎຕຣໍ ກຸມາຣິກໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິຯ ສາ ກິຣ ສາວຕ຺ຖິຍໍ ເສຏ຺ຐິຘີຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄເຫ ອຸສພຣາຊສ຺ສ ສກ຺ກາຣໍ ກຍິຣມານໍ ທິສ຺ວາ ຘາຕິໍ ປຸຈ຺ຉິ – "ອມ຺ມ, ໂກ ນາເມສ ເອວໍ ສກ຺ກາຣໍ ລພຕີ"ຕິຯ "ອຸສພຣາຊາ ນາມ, ອມ຺ມາ"ຕິຯ ປຸນ ສາ ເອກທິວສໍ ປາສາເທ ຐຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖິໍ ໂອໂລເກນ຺ຕີ ເອກໍ ຂຸຊ຺ຊໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – "ຄຸນ຺ນໍ ອນ຺ຕເຣ ເຊຏ຺ຐກສ຺ສ ປິຏ຺ຐິຍໍ ກກຸຘໍ ໂຫຕິ, ມນຸສ຺ສເຊຏ຺ຐກສ຺ສປິ ເຕນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ອຍໍ ມນຸສ຺ເສສຸ ປຸຣິສຸສໂພ ຠວິສ຺ສຕິ, ເອຕສ຺ສ ມຍາ ປາທປຣິຈາຣິກາຍ ຠວິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິຯ ສາ ທາສິໍ ເປເສຕ຺ວາ "ເສຏ຺ຐິຘີຕາ ຕຍາ ສທ຺ຘິໍ ຄນ຺ຕຸກາມາ, ອສຸກຏ຺ຐານໍ ກິຣ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິຏ຺ຐາ"ຕິ ຕສ຺ສ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ ສາຣຠຓ຺ຑກໍ ອາທາຍ ອຎ຺ຎາຕກເວເສນ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປລາຍິຯ ອປຣຠາເຄ ຕໍ ກມ຺ມໍ ນຄເຣ ຈ ຠິກ຺ຂຸສງ຺ເຆ ຈ ປາກຏໍ ຊາຕໍຯ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ຠິກ຺ຂູ ກຖໍ ສມຸຏ຺ຐາເປສຸໍ – "ອາວຸໂສ, ອສຸກາ ກິຣ ເສຏ຺ຐິຘີຕາ ຂຸຊ຺ເຊນ ສທ຺ຘິໍ ປລາຕາ"ຕິຯ ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ ເອສາ ຂຸຊ຺ຊໍ ກາເມຕິ, ປຸພ຺ເພປິ ກາເມສິເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິຯ

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ເອກສ຺ມິໍ ນິຄມຄາເມ ເສຏ຺ຐິກຸເລ ນິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຆຣາວາສໍ ວສນ຺ໂຕ ປຸຕ຺ຕຘີຕາຫິ ວຑ຺ຒມາໂນ ອຕ຺ຕໂນ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ພາຣາຓສີເສຏ຺ຐິສ຺ສ ຘີຕຣໍ ວາເຣຕ຺ວາ ທິວສໍ ຐເປສິຯ ເສຏ຺ຐິຘີຕາ ອຕ຺ຕໂນ ເຄເຫ ອຸສພສ຺ສ ສກ຺ກາຣສມ຺ມານໍ ທິສ຺ວາ "ໂກ ນາເມໂສ"ຕິ ຘາຕິໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອຸສໂພ"ຕິ ສຸຕ຺ວາ ອນ຺ຕຣວີຖິຍາ ຄຈ຺ຉນ຺ຕໍ ເອກໍ ຂຸຊ຺ຊໍ ທິສ຺ວາ "ອຍໍ ປຸຣິສຸສໂພ ຠວິສ຺ສຕີ"ຕິ ສາຣຠຓ຺ຑກໍ ຄເຫຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປລາຍິຯ ໂພຘິສຕ຺ໂຕປິ ໂຂ "ເສຏ຺ຐິຘີຕຣໍ ເຄຫໍ ອາເນສ຺ສາມີ"ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ພາຣາຓສິໍ ຄຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຕເມວ ມຄ຺ຄໍ ປຏິປຊ຺ຊິຯ ເຕ ອຸໂພປິ ສພ຺ພຣຕ຺ຕິໍ ມຄ຺ຄໍ ອຄມໍສຸຯ ອຖ ຂຸຊ຺ຊສ຺ສ ສພ຺ພຣຕ຺ຕິໍ ສີຕາພິຫຕສ຺ສ ອຣຸໂຓທເຍ ສຣີເຣ

ចារេតា រុប្បិ, ឋហត្តា ខេចតា ចត្តត្តិ៍ សោ ឋក្កា ឌុក្ខុ ខេចតាប្បេត្តា ហុត្វា ចិណាខល្លេកោ ចិឃ សំកុជិខេតា តិបន្តិ, សោជ្ជិនិតាបិស្ស បិខម្ពុលេ តិសិខិ៍ ខេទិដិសេត្តា សោជ្ជិនិតទំ លុទ្ធស្ស បិខម្ពុលេ តិសិត្វ៌ ខិស្វា សញ្ញាតិត្វា ឪបសក្កមិត្វា សោជ្ជិនិតាឃ សន្តិ៍ សល្លបេត្តា បធមំ កាឆយាហ –

១៩៧៍

“ឲកចិត្តិតោឃមេត្តា , ពាលោ អបរិណាឃកោ;

ត ហិ លុទ្ធេត ចរេមត, ទោតិ សង្គត្យមេហសី”តិ៍

តត្ថ ឲកចិត្តិតោឃមេត្តាតិ អយុ, ឃំ ត្វំ អត្ថំ ចិរេត្តត្វា ឌ្ឋមិតា លុទ្ធេត សន្តិ៍ បលិតា, អយំ តឃា ឲកិកាឃ ឲច ចិត្តិតោ តចិស្សតិ៍ ពាលេលិ អបរិណាឃកោតិ អយំ លុទ្ធោ ពាលេលិ, ឥប្បញ្ញាការេចត មហល្លកោបិ ពាលេលិច, អញ្ញាស្មិ កខេហត្វា កន្ធេត្ត អសតិ កត្វា អសមត្វតាឃ អបរិណាឃកោ៍ ត ហិ លុទ្ធេត ចរេមត, ទោតិ សង្គត្យមេហសីតិ ឌ្ឋមិតា ហិ លុទ្ធេត ចាមតត្វា ចរេមត ទោតិ ត្វំ មហាកុលេ ជាតា អភិរូបិ ខស្សតីឃា សង្គត្យំ សហ កត្វា តារេហសីតិ៍

អធស្ស តំ ចចតំ សុត្វា សោជ្ជិនិតា ឌុតិឃំ កាឆយាហ –

១៩៣៍

“បុរិម្មសក៏ មញ្ញាមាតា, អហំ លុទ្ធមកាមយិ;

សោយំ សំកុជិខេតា សេតិ, លិត្តតត្តិ ឃធា ឌុលា”តិ៍

តស្សេត្វា – អហំ, អយ្យ, ឲកំ ឪសក៏ ខិស្វា “ក្រុត្ត ខេដ្ឋកស្ស បិជ្ជិយំ កកុធំ ហោតិ, ឌ្ឋមស្សបិ តំ អត្ថិ, ឌ្ឋមិតាបិ បុរិម្មសខេតត តចិតព្ពា”ត្តិ ឲចមហំ លុទ្ធំ បុរិម្មសក៏ មញ្ញាមាតា អកាមយិ៍ សោយំ ឃធា តាម លិត្តតត្តិ សខោលិខេកោ ចិណាខល្លេកោ, ឲចំ សំកុជិខេតា សេតីតិ៍

ខេទិដិសេត្តា តស្សា អញ្ញាតកខេចខេសត តិក្កត្តកាចខេមច ជាត្វា តំ ត្យាខេបត្វា អលង្ករិត្វា រថំ អារោខេបត្វា ខេកហមេច អកមាសិ៍

សត្វា ឌ្ឋមំ ធម្មខេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធាខេនសិ – “តធា អឃមេច សោជ្ជិនិតា អហោសិ, ពារាណសីសេដ្ឋិ បន អហមេច

អហោសិ”ន្តិ.

វីណាថូណជាតកវណ្ណនា ទុតិយា.

[២៣៣] ៣. វិកណ្ណកជាតកវណ្ណនា

កាមំ យហិំ ឥច្ឆសិ តេន គច្ឆាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ. សោ ហិ ធម្មសភំ អានីតោ “សច្ចំ កិរ, ត្វំ ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ សត្ថារា បុដ្ឋោ “សច្ច”ន្តិ វត្វា “កស្មា ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ វុត្តេ “កាមគុណការណា”តិ អាហ. អថ នំ សត្ថា “កាមគុណា នាមេតេ ភិក្ខុ វិកណ្ណកសល្លសទិសា, សកិំ ហទយេ បតិដ្ឋំ លភមានា វិកណ្ណកំ វិយ វិទ្ធំ សុំសុមារំ មរណមេវ បាបេន្តី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកទិវសំ ឧយ្យានំ គន្ត្វា បោក្ខរណីតីរំ សម្បាបុណិ. នច្ចគីតាសុ កុសលា នច្ចគីតានិ បយោជេសុំ, បោក្ខរណិយំ មច្ឆកច្ឆបា គីតសទ្ទលោភេន សន្និបតិត្វា រញ្ញាវ សទ្ធិំ គច្ឆន្តិ. រាជា តាលក្ខន្ធប្បមាណំ មច្ឆឃដំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ ឥមេ មច្ឆា មយា សទ្ធិំយេវ ចរន្តី”តិ អមច្ចេ បុច្ឆិ. អមច្ចា “ឯតេ, ទេវ, ឧបដ្ឋហន្តី”តិ អាហំសុ. រាជា “ឯតេ កិរ មំ ឧបដ្ឋហន្តី”តិ តុស្សិត្វា តេសំ និពទ្ធភត្តំ បដ្ឋបេសិ, ទេវសិកំ តណ្ឌុលម្ពណំ បាចេសិ. មច្ឆា ភត្តវេលាយ ឯកច្ចេ អាគច្ឆន្តិ, ឯកច្ចេ នាគច្ឆន្តិ, ភត្តំ នស្សតិ. រញ្ញោ តមត្ថំ អារោចេសុំ. រាជា “ឥតោ បដ្ឋាយ ភត្តវេលាយ ភេរិំ បហរិត្វា ភេរិសញ្ញាយ មច្ឆេសុ សន្និបតិតេសុ ភត្តំ ទេថា”តិ អាហ. តតោ បដ្ឋាយ ភត្តការកោ ភេរិំ បហរាបេត្វា សន្និបតិតានំ មច្ឆានំ ភត្តំ ទេតិ. តេបិ ភេរិសញ្ញាយ សន្និបតិត្វា ភុញ្ជន្តិ.

តេសុ ឯវំ សន្និបតិត្វា ភុញ្ជមានេសុ ឯកោ សុំសុមារោ អាគន្ត្វា មច្ឆេ ខាទិ. ភត្តការកោ រញ្ញោ អារោចេសិ. រាជា តំ សុត្វា “សុំសុមារំ មច្ឆានំ ខាទនកាលេ វិកណ្ណកេន វិជ្ឈិត្វា គណ្ហា”តិ អាហ. សោ “សាធូ”តិ គន្ត្វា នាវាយ ឋត្វា មច្ឆេ ខាទិតុំ អាគតំ សុំសុមារំ វិកណ្ណកេន បហរិ, តំ តស្ស អន្តោបិដ្ឋិំ បាវិសិ. សោ វេទនាប្បត្តោ ហុត្វា តំ គហេត្វាវ បលាយិ. ភត្តការកោ តស្ស វិទ្ធភាវំ ញត្វា តំ អាលបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៦៥.

“កាមំ យហិំ ឥច្ឆសិ តេន គច្ឆ, វិទ្ធោសិ មម្មម្ហិ វិកណ្ណកេន;

ហតោសិ ភត្តេន សុវាទិតេន, លោលោ ច មច្ឆេ អនុពន្ធមានោ”តិ.

តត្ថ កាមន្តិ ឯកំសេន។ យហិំ ឥច្ឆសិ តេន គច្ឆាតិ យស្មិំ ឥច្ឆសិ, តស្មិំ គច្ឆ។ មម្មម្ហីតិ មម្មដ្ឋានេ។ វិកណ្ណកេនាតិ វិកណ្ណកសល្លេន។ ហតោសិ ភត្តេន សុវាទិតេន, លោលោ ច មច្ឆេ អនុពន្ធមានោតិ ត្វំ ភេរិវាទិតសញ្ញាយ ភត្តេ ទីយមានេ លោលោ ហុត្វា ខាទនត្ថាយ មច្ឆេ អនុពន្ធមានោ តេន សុវាទិតេន ភត្តេន ហតោ, គតដ្ឋានេបិ តេ ជីវិតំ នត្ថីតិ អត្ថោ។ សោ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គន្ត្វា ជីវិតក្ខយំ បត្តោ។

សត្ថា ឥមំ ការណំ ទស្សេត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៦៦។

“ឯវម្បិ លោកាមិសំ ឱបតន្តោ, វិហញ្ញតិ ចិត្តវសានុវត្តី;

សោ ហញ្ញតិ ញាតិសខាន មជ្ឈេ, មច្ឆានុគោ សោរិវ សុំសុមារោ”តិ។

តត្ថ លោកាមិសន្តិ បញ្ច កាមគុណា។ តេ ហិ លោកោ ឥដ្ឋតោ កន្តតោ មនាបតោ គណ្ហាតិ, តស្មា “លោកាមិស”ន្តិ វុច្ចតិ។ ឱបតន្តោតិ តំ លោកាមិសំ អនុបតន្តោ កិលេសវសេន ចិត្តវសានុវត្តី បុគ្គលោ វិហញ្ញតិ កិលមតិ, សោ ហញ្ញតីតិ សោ ឯវរូបោ បុគ្គលោ ញាតីនញ្ច សខានញ្ច មជ្ឈេសោ វិកណ្ណកេន វិទ្ធោ មច្ឆានុគោ សុំសុមារោ វិយ បញ្ច កាមគុណេ មនាបាតិ គហេត្វា ហញ្ញតិ កិលមតិ មហាវិនាសំ បាបុណាតិយេវាតិ។

ឯវំ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា សុំសុមារោ ទេវទត្តោ, មច្ឆា ពុទ្ធបរិសា, ពារាណសិរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

វិកណ្ណកជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[២៣៤] ៤។ អសិតាភូជាតកវណ្ណនា

ត្វមេវ ទានិមករាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ កុមារិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកស្មិំ ទ្វិន្នំ អគ្គសាវកានំ ឧបដ្ឋាកកុលេ ឯកា កុមារិកា អភិរូបា សោភគ្គប្បត្តា, សា វយប្បត្តា សមានជាតិកំ កុលំ អគមាសិ។ សាមិកោ តំ កិស្មិញ្ចិ អមញ្ញមានោ អញ្ញត្ថ ចិត្តវសេន ចរតិ។ សា តស្ស តំ អត្តនិ អនាទរតំ អគណេត្វា ទ្វេ អគ្គសាវកេ និមន្តេត្វា ទានំ ទត្វា ធម្មំ សុណន្តី សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ សា តតោ បដ្ឋាយ មគ្គផលសុខេន វីតិនាមយមានា “សាមិកោបិ មំ ន ឥច្ឆតិ, ឃរាវាសេន មេ កម្មំ នត្ថិ, បព្ពជិស្សាមី”តិ

ចិន្តេត្វា មាតាបិតូនំ អាបុច្ឆិត្វា បព្វជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។ តស្សា សា កិរិយា ភិក្ខូសុ បាកដា ជាតា។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកកុលស្ស ធីតា អត្តកាមិកា សាមិកស្ស អតិច្ឆភាវំ ញត្វា អគ្គសាវកានំ ធម្មំ សុត្វា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាយ បុន មាតាបិតរោ អាបុច្ឆិត្វា បព្វជិត្វា អរហត្តំ បត្តា, ឯវំ អត្តកាមិកា, អាវុសោ សា កុមារិកា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេសា កុលធីតា អត្តកាមិកា, បុព្ពេបិ អត្តកាមិកាយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ បោធិសត្តោ ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ហិមវន្តបទេសេ វាសំ កប្បេសិ។ តទា ពារាណសិរាជា អត្តនោ បុត្តស្ស ព្រហ្មទត្តកុមារស្ស បរិវារសម្បត្តិំ ទិស្វា ឧប្បន្នាសង្កោ បុត្តំ រដ្ឋា បព្វាជេសិ។ សោ អសិតាភុំ នាម អត្តនោ ទេវិំ អាទាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា មច្ឆមំសផលាផលានិ ខាទន្តោ បណ្ណសាលាយ និវាសំ កប្បេសិ។ សោ ឯកំ កិន្នរិំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តោ “ឥមំ បជាបតិំ ករិស្សាមី”តិ អសិតាភុំ អគណេត្វា តស្សា អនុបទំ អគមាសិ។ សា តំ កិន្នរិំ អនុពន្ធមានំ ទិស្វា “អយំ មំ អគណេត្វា កិន្នរិំ អនុពន្ធតិ, កិំ មេ ឥមិនា”តិ វិរត្តចិត្តា ហុត្វា បោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា អត្តនោ កសិណបរិកម្មំ កថាបេត្វា កសិណំ ឱលោកេន្តី អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា បោធិសត្តំ វន្ទិត្វា អាគន្ត្វា អត្តនោ បណ្ណសាលាយ ទ្វារេ អដ្ឋាសិ។ ព្រហ្មទត្តោបិ កិន្នរិំ អនុពន្ធន្តោ ចរិត្វា តស្សា គតមគ្គម្បិ អទិស្វា ឆិន្នាសោ ហុត្វា បណ្ណសាលាភិមុខោវ អាគតោ។ អសិតាភុ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា វេហាសំ អព្ភុគ្គន្ត្វា មណិវណ្ណេ គគនតលេ ឋិតា “អយ្យបុត្ត, តំ និស្សាយ មយា ឥទំ ឈានសុខំ លទ្ធ”ន្តិ វត្វា ឥមំ គាថមាហ –

១៩៤។

“ត្វមេវ ទានិមករ, យំ កាមោ ព្យគមា តយិ;

សោយំ អប្បដិសន្ធិកោ, ខរឆិន្នំវ រេណុក”ន្តិ។

តត្ថ ត្វមេវ ទានិមករាតិ, អយ្យបុត្ត, យំ បហាយ កិន្នរិំ អនុពន្ធន្តោ ត្វមេវ ឥទានិ ឥទំ អករ។ យំ កាមោ ព្យគមា តយីតិ យំ មម តយិ កាមោ វិគតោ វិក្ខម្ភនព្យាហតោ បហីនោ, យស្ស បហីនត្តា អហំ ឥមំ វិសេសំ បត្តាតិ ទីបេតិ។ សោយំ អប្បដិសន្ធិកោតិ សោ បន កាមោ ឥទានិ អប្បដិសន្ធិកោ ជាតោ, ន សក្កា បដិសន្ធិតុំ។ ខរឆិន្នំវ រេណុកន្តិ ខរោ វុច្ចតិ ករកចោ, រេណុកំ វុច្ចតិ ហត្ថិទន្តោ។ យថា ករកចេន ឆិន្នោ ហត្ថិទន្តោ អប្បដិសន្ធិកោ ហោតិ, ន បុន បុរិមនយេន អល្លីយតិ, ឯវំ បុន មយ្ហំ តយា សទ្ធិំ ចិត្តស្ស ឃដនំ នាម នត្ថីតិ វត្វា តស្ស បស្សន្តស្សេវ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ អគមាសិ។

សោ តស្សា គតកាលេ បរិទេវមានោ ទុតិយំ គាថមាហ –

“អត្រិច្ឆំ អតិលោភេន , អតិលោភមទេន ច;

ឯវំ ហាយតិ អត្ថម្ហា, អហំវ អសិតាភុយា”តិ។

តត្ថ អត្រិច្ឆំ អតិលោភេនាតិ អត្រិច្ឆា វុច្ចតិ អត្រ អត្រ ឥច្ឆាសង្ខាតា អបរិមិតតណ្ហា, អតិលោភោ វុច្ចតិ អតិក្កមិត្វា បវត្តលោភោ។ អតិលោភមទេន ចាតិ បុរិសមទំ ឧប្បាទនតោ អតិលោភមទោ នាម ជាយតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – អត្រិច្ឆាវសេន អត្រិច្ឆាយ បុគ្គលោ អតិលោភេន ច អតិលោភមទេន ច យថា អហំ អសិតាភុយា រាជធីតាយ បរិហីនោ, ឯវំ អត្ថា ហាយតីតិ។

ឥតិ សោ ឥមាយ គាថាយ បរិទេវិត្វា អរញ្ញេ ឯកកោវ វសិត្វា បិតុ អច្ចយេន គន្ត្វា រជ្ជំ ការេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជបុត្តោ ច រាជធីតា ច ឥមេ ទ្វេ ជនា អហេសុំ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អសិតាភូជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[២៣៥] ៥. វច្ឆនខជាតកវណ្ណនា

សុខា ឃរា វច្ឆនខាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ រោជមល្លំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរាយស្មតោ អានន្ទស្ស គិហិសហាយោ។ សោ ឯកទិវសំ អាគមនត្ថាយ ថេរស្ស សាសនំ បហិណិ, ថេរោ សត្ថារំ អាបុច្ឆិត្វា អគមាសិ។ សោ ថេរំ នានគ្គរសភោជនំ ភោជេត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ ថេរេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា ថេរំ គិហិភោគេហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ និមន្តេន្តោ “ភន្តេ អានន្ទ, មម គេហេ បហូតំ សវិញ្ញាណកអវិញ្ញាណករតនំ, ឥទំ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា ទ្វិធា ភជាម, ឯហិ ឧភោ អគារំ អជ្ឈាវសាមា”តិ។ ថេរោ តស្ស កាមគុណេសុ អាទីនវំ កថេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា វិហារំ គន្ត្វា “ទិដ្ឋោ តេ, អានន្ទ, រោជោ”តិ សត្ថារា បុដ្ឋោ “អាម, ភន្តេ”តិ វត្វា “កិមស្ស កថេសី”តិ វុត្តេ “ភន្តេ, មំ រោជោ ឃរាវាសេន និមន្តេសិ, អថស្សាហំ ឃរាវាសេ ចេវ កាមគុណេសុ ច អាទីនវំ កថេសិ”ន្តិ។ សត្ថា “ន ខោ, អានន្ទ, រោជោ មល្លោ ឥទានេវ បព្ពជិតេ ឃរាវាសេន និមន្តេសិ, បុព្ពេបិ និមន្តេសិយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញតរស្មិំ និគមគាមេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឥសិបព្ពជ្ជំ

បព្វជិត្វា ហិមវន្តបទេសេ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ពារាណសិំ បាវិសិ។ អថស្ស ពារាណសិសេដ្ឋី អាចារវិហារេ បសីទិត្វា គេហំ នេត្វា ភោជេត្វា ឧយ្យានេ វសនត្ថាយ បដិញ្ញំ គហេត្វា តំ បដិជគ្គន្តោ ឧយ្យានេ វសាបេសិ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ ឧប្បន្នសិនេហា អហេសុំ។

អថេកទិវសំ ពារាណសិសេដ្ឋី ពោធិសត្តេ បេមវិស្សាសវសេន ឯវំ ចិន្តេសិ – "បព្វជ្ជា នាម ទុក្ខា, មម សហាយំ វច្ឆនខបរិព្វាជកំ ឧប្បព្វាជេត្វា សព្វំ វិភវំ មជ្ឈេ ភិន្ទិត្វា តស្ស ទត្វា ឧភោបិ សមគ្គវាសំ វសិស្សាមា"តិ។ សោ ឯកទិវសំ ភត្តកិច្ចបរិយោសានេ តេន សទ្ធិំ មធុរបដិសន្ថារំ កត្វា "ភន្តេ វច្ឆនខ, បព្វជ្ជា នាម ទុក្ខា, សុខោ ឃរាវាសោ, ឯហិ ឧភោ សមគ្គា កាមេ បរិភុញ្ជន្តា វសាមា"តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៤៩។

"សុខា ឃរា វច្ឆនខ, សហិរញ្ញា សភោជនា;

យត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច, សយេយ្យាថ អនុស្សុកោ"តិ។

តត្ថ សហិរញ្ញាតិ សត្តរតនសម្បន្នា។ សភោជនាតិ ពហុខាទនីយភោជនីយា។ យត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ចាតិ យេសុ សហិរញ្ញភោជនេសុ ឃរេសុ នានគ្គរសានិ ភោជនានិ ភុញ្ជិត្វា នានាបានានិ ច បិវិត្វា។ សយេយ្យាថ អនុស្សុកោតិ យេសុ អលង្កតសិរិសយនបិដ្ឋេ អនុស្សុកោ ហុត្វា សយេយ្យាសិ, តេ ឃរា នាម អតិវិយ សុខាតិ។

អថស្ស តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ "មហាសេដ្ឋិ, ត្វំ អញ្ញាណតាយ កាមគិទ្ធោ ហុត្វា ឃរាវាសស្ស គុណំ, បព្វជ្ជាយ ច អគុណំ កថេសិ, ឃរាវាសស្ស តេ អគុណំ កថេស្សាមិ, សុណាហិ ទានី"តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥០។

"ឃរា នានីហមានស្ស, ឃរា នាភណតោ មុសា;

ឃរា នាទិន្នទណ្ឌស្ស, បរេសំ អនិកុព្វតោ;

ឯវំ ឆិទ្ទំ ទុរភិសម្ភវំ, កោ ឃរំ បដិបជ្ជតី"តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨥᩁᩣ ᨶᩣᨶᩦᩉᨾᩣᨶᩔᩣᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᨠᩈᩥᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩮᨶ ᩋᨶᩦᩉᨾᩣᨶᩔ ᩋᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨥᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᨶ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨥᩁᩣ ᨶᩣᨽᨱᨲᩮᩣ ᨾᩩᩈᩣᨲᩥ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨾᩩᩈᩣᨽᨱᨲᩮᩣᨸᩥ ᨥᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨥᩁᩣ ᨶᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᨱ᩠ᨯᩔ, ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩋᨶᩥᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᨱ᩠ᨯᩔᩣᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨴᨱ᩠ᨯᩔ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨴᨱ᩠ᨯᩔ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩋᨶᩥᨠᩩᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨥᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨴᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨴᩣᩈᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨸᩁᩣᨵᩮ ᩋᨸᩁᩣᨵᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩅᨵᨻᨶ᩠ᨵᨶᨨᩮᨴᨶᨲᩣᩊᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩮᩅ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨴᩩᩁᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ, ᨠᩮᩣ ᨥᩁᩴ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩣᨶᩥ ᩑᩅᩴ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩎᩉᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨠᩁᨱᩮ ᩈᨲᩥ ᨲᩣᨿ ᨲᩣᨿ ᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨿᩣ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᩁᨱᩮᨸᩥ ᩈᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨾᩮᩅ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨴᩩᩁᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨴᩩᩁᩣᩁᩣᨵᨶᩦᨿᩴ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩅᩣ ᨴᩩᩁᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨾᩮᩅ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᩪᩁᩴ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩴ “ᩋᩉᩴ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨠᩮᩣ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩔ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩁᩮᩣᨩᩮᩣ ᨾᩃ᩠ᩃᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩅᨧ᩠ᨨᨶᨡᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᨧ᩠ᨨᨶᨡᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣ᪨

[᪒᪓᪖] ᪖᪨ ᨻᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩅᨲᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᩉᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩥᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩮᩈ ᨠᩩᩉᨠᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨸᨴᩮᩈᩮ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩮ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣ ᩅᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨻᨠᩮᩣ “ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩁᩔ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩦᩈᩴ ᨸᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶ᩠ᨴᨾᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨾᩣᨴᩴ ᩋᩣᨣᨾᨿᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨾᨧ᩠ᨨᨣᨱᩮᩣ ᨲᩴ ᨻᨠᩴ ᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪗᪑᪨

“ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᩅᨲᨿᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩦ, ᨴᩥᨩᩮᩣ ᨠᩩᨾᩩᨴᩈᨶ᩠ᨶᩥᨽᩮᩣ;

ច្ឋបឃត្ថហិ បត្លហិ, យត្ថុយត្ថាច ឍសាឃតី”តិ៍

តត្ថ យត្ថុយត្ថាច ឍសាឃតីតិ អឌាលឌាលិ ចិឃ ហុត្វា កិញ្ចិ អឌាភត្ថា ចិឃ ឲកកោច ឍសាឃតីតិ៍

អច តំ ទោឌិឃត្វា ឍូលិកេត្វា ទុតិឃំ កាចយាហ –

១ល៉ិ១៍

“ភាបស្ស សីលំ ចិឌាភាច, អភញ្ញាឃ បឃំឃច;

អយេប្រានីឌោ ភ បិលេតិ, តេភ បក្លិ ភ ឋត្ថុតី”តិ៍

តត្ថ អភញ្ញាឃាតិ អឌាភិត្វា៍ អយេប្រានីឌោ ភ បិលេតីតិ ឲឃ ឌិឌោ អយេប្រាភ ទក្លតិ ភ ភោបិឃតិ, “កតាទំ ត្យ ឍោ ឲតេយ្យ កពាឡអំ កទិឃ្សាយី”តិ ហ្គបឆាទទតិ៍ តេភ បក្លិ ភ ឋត្ថុតីតិ តេភាឃំ ឃក្យឍោ ភ ឋត្ថុតិ ភ ចលតីតិ៍ ឲចំ ចុទត្ថ យឆ្ឋកោ ហ្គកំ ទោកេត្វា ពាកំ បលិបេឃិ៍

ឃត្វា ញ្ចយំ ឆយុទឃតំ អាហទិត្វា ឌាតកំ ឃមោឆានេឃិ – “តឌា ពកោ ក្យហកោ កិក្ខុ អហោឃិ, យឆ្ឋោទាឌា បភ អហមេច អហោឃិ”ន្តិ៍

ពាកឌាតកចណ្ណភា លដ្ឋា៍

[១១ល៉ិ] ល៉ិ៍ ឃាកេតឌាតកចណ្ណភា

កោត្យ ឍោ ភកចា ទហេត្វតិ ញ្ចយំ ឃត្វា ឃាកេតំ ហ្គបភិឃ្សាឃ ចិហទត្ថា ឃាកេតំ (ទ្រាហ្មណំ អាទព្ភ កឆេឃិ៍ ចត្ថ បភេត្ថ អតីតម្បិ បច្ចុប្បន្នម្បិ ទេដ្ឋា ឲកកតិបាតេ (ឌា៍ អដ្ឋ៍ ១៍១៍ ឃាកេតឌាតកចណ្ណភា) កធិតមេច៍ តធាកតស្ស បភ ចិហារំ កតកាលេ កិក្ខូ “ឃិនេហោ ភាមេឃ, ភន្តេ, កតំ បតិដ្ឋាតី”តិ បុច្ឆិត្វា បធមំ កាចយាហំសុ –

១ល៉ិ១៍

“កោ នុ ខោ ភគវា ហេតុ, ឯកច្ចេ ឥធ បុគ្គលេ;

អតីវ ហទយំ និព្ពាតិ, ចិត្តញ្ចាបិ បសីទតី”តិ។

តស្សត្ថោ – កោ នុ ខោ ហេតុ, យេន ឥធេកច្ចេ បុគ្គលេ ទិដ្ឋមត្តេយេវ ហទយំ អតិវិយ និព្ពាតិ, សុវាសិតស្ស សីតស្ស ឧទកស្ស ឃដសហស្សេន បរិសិត្តំ វិយ សីតលំ ហោតិ, ឯកច្ចេ ន និព្ពាតិ។ ឯកច្ចេ ទិដ្ឋមត្តេយេវ ចិត្តំ បសីទតិ, មុទុ ហោតិ, បេមវសេន អល្លីយតិ, ឯកច្ចេ ន អល្លីយតីតិ។

អថ នេសំ សត្ថា បេមការណំ ទស្សេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៧៤។

“បុព្ពេវ សន្និវាសេន, បច្ចុប្បន្នហិតេន វា;

ឯវំ តំ ជាយតេ បេមំ, ឧប្បលំវ យថោទកេ”តិ។

តស្សត្ថោ – ភិក្ខវេ, បេមំ នាមេតំ ទ្វីហិ ការណេហិ ជាយតិ, បុរិមភវេ មាតា វា បិតា វា បុត្តោ វា ធីតា វា ភាតា វា ភគិនី វា បតិ វា ភរិយា វា សហាយោ វា មិត្តោ វា ហុត្វា យោ យេន សទ្ធិំ ឯកដ្ឋានេ វុត្ថបុព្ពោ, តស្ស ឥមិនា បុព្ពេវ សន្និវាសេន ភវន្តរេបិ អនុពន្ធន្តោ សោ សិនេហោ ន វិជហតិ។ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ កតេន បច្ចុប្បន្នហិតេន វា ឯវំ តំ ជាយតេ បេមំ, ឥមេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ បេមំ នាម ជាយតិ។ យថា កិំ? ឧប្បលំវ យថោទកេតិ។ វា-ការស្ស រស្សត្តំ កតំ។ សមុច្ចយត្ថេ វេស វុត្តោ, តស្មា ឧប្បលញ្ច សេសំ ជលជបុប្ផញ្ច យថា ឧទកេ ជាយមានំ ទ្វេ ការណានិ និស្សាយ ជាយតិ ឧទកញ្ចេវ កលលញ្ច, តថា ឯតេហិ ទ្វីហិ ការណេហិ បេមំ ជាយតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ព្រាហ្មណោ ច ព្រាហ្មណី ច ឥមេ ទ្វេ ជនា អហេសុំ, បុត្តោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សាកេតជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[២៣៨] ៨។ ឯកបទជាតកវណ្ណនា

ឥង្ឃេកបទំ, តាតាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិវាសី កិរេកោ កុដុម្ពិកោ, អថស្ស ឯកទិវសំ អង្កេ និសិន្នោ បុត្តោ អត្ថស្ស ទ្វារំ នាម បញ្ហំ បុច្ឆិ។ សោ “ពុទ្ធវិសយោ ឯស បញ្ហោ, ន តំ អញ្ញោ កថេតុំ សក្ខិស្សតី”តិ បុត្តំ គហេត្វា ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, អយំ មេ ទារកោ ឩរុម្ហិ និសិន្នោ អត្ថស្ស ទ្វារំ នាម បញ្ហំ បុច្ឆិ, អហំ តំ អជានន្តោ ឥធាគតោ, កថេថ, ភន្តេ, ឥមំ បញ្ហន្តិ។ សត្ថា “ន ខោ, ឧបាសក, អយំ ទារកោ ឥទានេវ អត្ថគវេសកោ, បុព្ពេបិ អត្ថគវេសកោវ ហុត្វា ឥមំ បញ្ហំ បណ្ឌិតេ បុច្ឆិ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិស្ស កថេសុំ, ភវសង្ខេបគតត្តា បន ន សល្លក្ខេសី”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិ។ អថស្ស បុត្តោ ទហរោ កុមារោ ឩរុម្ហិ និសីទិត្វា “តាត, ឥង្ឃេកបទំ អនេកត្ថនិស្សិតំ ឯកំ ការណំ កថេថា”តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៧៣។

“ឥង្ឃេកបទំ តាត, អនេកត្ថបទស្សិតំ;

កិញ្ចិ សង្គាហិកំ ព្រូសិ, យេនត្ថេ សាធយេមសេ”តិ។

តត្ថ ឥង្ឃាតិ យាចនត្ថេ ចោទនត្ថេ ច និបាតោ។ ឯកបទន្តិ ឯកំ ការណបទំ, ឯកំ ការណូបសញ្ហិតំ ច ព្យញ្ជនបទំ។ អនេកត្ថបទស្សិតន្តិ អនេកានិ អត្ថបទានិ ការណបទានិ និស្សិតំ។ កិញ្ចិ សង្គាហិកំ ព្រូសីតិ កិញ្ចិ ឯកបទំ ពហូនំ បទានំ សង្គាហិកំ ព្រូហិ, អយមេវ វា បាឋោ។ យេនត្ថេ សាធយេមសេតិ យេន ឯកេន បទេន អនេកត្ថនិស្សិតេន មយំ អត្តនោ វុឌ្ឍិំ សាធេយ្យាម, តំ មេ កថេហីតិ បុច្ឆិ។

អថស្ស បិតា កថេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១៧៤។

“ទក្ខេយ្យេកបទំ តាត, អនេកត្ថបទស្សិតំ;

តញ្ច សីលេន សញ្ញុត្តំ, ខន្តិយា ឧបបាទិតំ;

អលំ មិត្តេ សុខាបេតុំ, អមិត្តានំ ទុខាយ ចា”តិ។

តត្ថ ននក្លេឃ្យកបនត្តិ ននក្លឃ្យំ ឧកបនំ ននក្លឃ្យំ តាយ លិក្ខបរាជកស្ស លេកស្ស កុសលស្ស នាកាលសយ្យឃុត្តំ ចីទិយំ អនេតកត្តបនស្សិតត្តិ ឧចំ ចុត្តបរាកាទំ ចីទិយំ អនេតកេហិ អត្តបនេហិ តិស្សិតំ កតទេហិតិ? សិលិតិហិ តេតេច "តត្ថា សិលេត សន្ទ្យាតត្ត"ត្តិអាឌិយាហ តស្សទេត្វា –

តត្ថា បនេតំ ចីទិយំ អាធារសីលសយ្យឃុត្តំ អឌិចាសតលត្តិយា ខ្លេបតំ យិទេត្ត ស្យលាបេតំ អយិត្តាតត្ថា ចុក្លាយ អលំ សយត្តំ កោ ហិ តាយ លិក្ខបរាជកនាកាលសយ្យឃុត្តកុសលចីទិយសយត្តាកេតា អាធារលត្តិសយ្យេត្តា យិទេត្ត ស្យលាបេតំ, អយិទេត្ត ចា ចុក្លាបេតំ ត សទេក្កាតីតិ

ឧចំ ខៅធិសទេត្វា បុត្តស្ស បញ្ចាកទេឆសិ សោបិ បិតុ កទិតតេឃតេច អត្តនោ អត្តំ សារេឆត្វា ឃឆាកយុំ កទេតា

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ខាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ បិតាបុត្តា សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋិតា "តទា បុត្តោ អយមេវ បុត្តោ អហោសិ, ពារាណសិសេដ្ឋិ បន អហមេវ អហោសី"ន្តិ

ឧកបនខាតកចណ្ណនា អដ្ឋមា

[១១៨] ៩. ហទិតយណ្ហកខាតកចណ្ណនា

អាសីចិសយ្យិមំ សត្តត្តិ ឥទំ សត្ថា ទេចឡុចនេ ចិហរទេត្តា អខាតសត្តុំ អារព្ភ កទេឆសិ កោសលរាខស្ស ហិ បិតា យហាកោសលេ ពិម្ពិសាររទេញ្ញា ធីតរំ ទេទយានោ ធីតុ ត្យាតមូល់ កាសិកាយកំ តាយ អទាសិ សា អខាតសត្តុនា បិតុឃាតកកេយ្យុ កតេ រញ្ញា សទេតទេហត តទិទេស្សេច កាលយកាសិ អខាតសត្តុ យាតរិ កាលកតាយបិ តំ កាយំ កុញ្ញតេច កោសលរាខា "បិតុឃាតកស្ស ទេចារស្ស យយ កុលសន្តកំ កាយំ ត ទស្សាមី"តិ តេត សទ្ធឹ យុជ្ឈតិ កទាចិ យាតុលស្ស ខយោ ហោតិ, កទាចិ ភាកិទេយ្យស្ស យទា បន អខាតសត្តុ ខិតាតិ, តទា សោយតស្សបសទេត្វា រទេឆ ឆខំ ខ្សារេបត្វា យហទេត្តត ឃសេត តកាទំ បចិសតិ យទា បន បរាខយតិ, តទា ទោយតស្សបសទេត្វា កញ្ចិ អខាតាបេត្វាច បចិសតិ អទេឆកទិចសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាចុសោ, អខាតសត្តុ យាតុលំ ខិតិត្វា តុស្សតិ, បរាខិទេតា ទោយតស្សបសទេត្វា ហោតី"តិ សត្ថា អាកន្ត្វា "កាយ ត្ថុ, ភិក្ខទេច, ឧតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ តាយា"តិ ចុទេត្ត "ត, ភិក្ខទេច, ឥទានេតច, បុទេព្ពបេស ខិតិត្វា តុស្សតិ, បរាខិទេតា ទោយតស្សបសទេត្វា ហោតី"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ខៅធិសទេត្វា តីលយណ្ហកទេយានិយំ តិព្វត្តិ តទា យតុស្សា តឌិកត្តុរាឌីសុ តត្ថ តត្ថ យទេន្ត កហលត្តាយ កុយឹតាតិ ឌ្ឋទេឆ្លសុំ ឧកស្មិំ កុយឹតេ ពាហុ យន្តា បចិសិំសុ អទេឆកោ ខ្លេកាសីចិសោ យទេន្ត លាទេត្តា តំ កុយឹតំ បាចិសិ, ពាហុ យន្តា ឧកទេតា ហុត្វា តំ លាទេត្តា ឧកទេលិហិតំ អកំសុ សោ បដិសទេលំ អបស្សទេត្តា យទោកឃតន្និទេតា កុយឹតយុទេខត តិក្ខមិត្វា ទេចទេតាបទេត្វា ខ្លេកបរិយទេត្ត តិបជ្ជិ តីលយណ្ហកោបិ តស្មិំ លទេលា ខ្លេបតិត្វា កុយឹតម្លយត្តកេ តិបទេត្តា ហោតិ អាសីចិសោ ចិតិន្នឃដ្ឋាតំ អលកទេត្តា តត្ថ តិបត្តំ តំ ឌិស្វា "សម្ម តីលយណ្ហក, ឥទេយសំ យន្តាតំ កិរិយា ទុច្ចតិ តុយ្ហ"ន្តិ បុច្ឆទេត្តា បឋមំ កាថយាហ –

᪑᪗᪗᪨

“ᩋᩣᩈᩦᩅᩥᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ, ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩩᨾᩥᨶᩣᨾᩩᨡᩴ;

ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᩉᩁᩥᨲᩣᨾᩣᨲᩣ, ᨿᩴ ᨾᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᨠᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᩦᩅᩥᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩴ ᩋᩣᨣᨲᩅᩥᩈᩴ ᩈᨾᩣᨶᩴ᪨ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᩉᩁᩥᨲᩣᨾᩣᨲᩣ, ᨿᩴ ᨾᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᨠᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨲᩅ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩉᩁᩥᨲᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩮᩣ “ᩋᩣᨾ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ? “ᩈᨧᩮ ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩅ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᨾᨧ᩠ᨨᩮ ᨡᩣᨴᩈᩥ, ᨾᨧ᩠ᨨᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨴᩮᩈᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᨿᩮ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᨣᩮᩣᨧᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩋᨻᩃᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪗᪘᪨

“ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩮᩅ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨿᩣᩅᩔ ᩏᨷᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ;

ᨿᨴᩣ ᨧᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩃᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩮᩅ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᨿᩣᩅᩔ ᩏᨷᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᩋᩔ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩏᨷᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩍᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᩈᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩥᨿᩮᩅ᪨ “ᨿᩣᩅ ᩈᩮᩣ ᩏᨷᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᩥᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩣ ᨧᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩣ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩍᩔᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩃᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᩋᨳ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩥ᪨ “ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩮ”ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔᩮᩅᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ “ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨭᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮ ᩏᨴᨠᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩔ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᨣᨱᩣ ᨠᩩᨾᩥᨶᨾᩩᨡᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩏᨴᨠᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩉᩁᩥᨲᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩉᩁᩥᨲᨾᨱ᩠ᨯᩪᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩅᨾᩣ᪨

[๑๖๐] ๑๐ˋ ยหาบิក្គលฃาตกចណ្ណតา

សទ្ឋោ ជនោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតចនេ ចិហរន្តោ ទេចទត្តំ អារព្ភ កថេសិˋ ទេចទត្តេ សត្ថរិ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា តចយាសទ្ធេយេត ជេតចតទ្វារកោដ្ឋកេ បថចិយំ តិដ្ឋេក្ក ជេតចតចាសិនោ ច សកលរដ្ឋចាសិនោ ច "ឥទ្ធបដិកណ្ដកោ ទេចទត្តោ បថចិយា កិលិតោ, តិហតបច្ចាមិត្តោ ទាតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ជាតោ"តិ តុដ្ឋហដ្ឋា អនេហសុំˋ តេសំ កថំ សុត្វា បទេសរជ្ជេសុ សកលជម្ពុទីបចាសិនោ ឃក្ខក្ខុតទេចកណោ ច តុដ្ឋហដ្ឋា ឧច អនេហសុំˋ អថេកទិចសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – "អាចុសោ, ទេចទត្តេ បថចិយំ តិដ្ឋេក្ក 'ឥទ្ធបដិកណ្ដកោ ទេចទត្តោ បថចិយា កិលិតោ'តិ យហាជនោ អត្តមនោ ជាតោ"តិˋ សត្ថា អាកន្ត្វា "កាយ ត្ថ, ភិក្ខវេ, ឧតរហិ កថាយ សត្តិសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ តាមា"តិ ចុត្តេ "ត, ភិក្ខវេ, ឥទាតេច ទេចទត្តេ យតេ យហាជនោ តុស្សតិ ទេច ហសតិ ច, បុព្ពេបិ តុស្សិ ទេច ហសិ ចា"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិˋ

អតីតេ ពារាណសិយំ យហាបិង្គលោ តាយ រាជា អធម្មេត ចិសមេត រជ្ជំ ការេសិ, ឆន្ទាទិចសេត បាបកម្មាតិ ករោន្តោ ទណ្ឌពលិផដ្ឋករកហាបណាទិគ្គហណេត ឧច្ឆុយន្តេ ឧច្ឆុំ ចិយ យហាជតំ បីឡេសិ កក្ខឡោ ផរុសោ សាហសិកោ, បរេសុ អតុទ្ទយាមត្តម្បិ តាមស្ស តត្ថិ, គេហេ ឥត្ថីតម្បិ បុត្តធីតាតម្បិ អមច្ចព្រាហ្មណគហបតិកាទីតម្បិ អប្បិយោ អមតាបោ, អក្ខិម្ហិ បតិតរជំ ចិយ, ភត្តបិណ្ឌេ សក្ខរា ចិយ, បណ្ហិចិជ្ឈិត្វា បចិដ្ឋកណ្ដកោ ចិយ ច អហោសិ ˋ តទា ពោធិសត្តោ យហាបិង្គលស្ស បុត្តោ ហុត្វា តិព្ពត្តិˋ យហាបិង្គលោ ទីឃរត្តំ រជ្ជំ ការេត្វា កាលយកាសិˋ តស្មិំ កាលកតេ សកលពារាណសិចាសិនោ ហដ្ឋតុដ្ឋា យហាហសិតំ ហសិត្វា ទារូតំ សកដសហស្សេត យហាបិង្គលំ ឈាបេត្វា អនេកេហិ ឃដសហស្សេហិ អាឡហតំ តិព្ពាបេត្វា ពោធិសត្តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិត្វា "ធម្មិកោ តោ រាជា លទ្ធោ"តិ ហដ្ឋតុដ្ឋា តករេ ឧស្សចភេរិំ ចរាបេត្វា សមុស្សិតធជបដាកំ តករំ អលង្ករិត្វា ទ្វារេ ទ្វារេ យណ្ឌបំ ការេត្វា ចិប្បកិណ្ណលាជកុសុមយណ្ឌិតតលេសុ អលង្កតយណ្ឌបេសុ តិសីទិត្វា ខាទិំសុ ចេច បិចិំសុ ចˋ

ពោធិសត្តោបិ អលង្កតេ យហាតលេ សមុស្សិតសេតច្ឆត្តស្ស បល្លង្កចរស្ស មជ្ឈេ យហាយសំ អតុភចន្តោ តិសីទិˋ អមច្ចា ច ព្រាហ្មណគហបតិរដ្ឋិកទោចារិកាទយោ ច រាជាតំ បរិចារេត្វា អដ្ឋំសុˋ អថេកោ ទោចារិកោ តាតិទូរេ ឋត្វា អស្សសន្តោ បស្សសន្តោ បរោទិˋ ពោធិសត្តោ តំ ទិស្វា "សម្ម ទោចារិក, មម បិតរិ កាលកតេ សព្ពេ តុដ្ឋបហដ្ឋា ឧស្សចំ កីឡន្តា ចិចរន្តិ, ត្វំ បត រោទមាតោ ឋិតោ , កិំ តុ ខោ មម បិតា តចេច បិយោ អហោសិ មតាបោ"តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ កាថមាហ –

១លំដ់ˋ

"សព្ពោ ជនោ ហិំសិតោ បិង្គលេត, តស្មិំ មតេ បច្ចយា ចេទយន្តិ;

បិយោ តុ តេ អាសិ អកណ្ហនេត្តោ, កស្មា តុ ត្វំ រោទសិ ទ្វារបាលា"តិˋ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥᩴᩈᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨴᨱ᩠ᨯᨻᩃᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩦᩊᩥᨲᩮᩣ. ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩁᨬ᩠ᨬᩣ. ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᩦᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴ᩠ᨵᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩣᨶᩥ ᨻᩥᩊᩣᩁᨠ᩠ᨡᩥᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩥ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅᩔ "ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩮᩣ"ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᨠᩴᩈᩩ. ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩅᩮᨴᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩦᨲᩥᨿᩣ ᨸᩅᩮᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ. ᩋᨠᨱ᩠ᩉᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩩ ᨲ᩠ᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩁᩮᩣᨴᩈᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ "ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᩅ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ.

ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶᩣᩉᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, 'ᨾᩉᩣᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨾᨲᩮᩣ'ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᩮᨶ ᩁᩮᩣᨴᩣᨾᩥ, ᩈᩦᩈᩔ ᨾᩮ ᩈᩩᨡᩴ ᨩᩣᨲᩴ. ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩁᩣᨩᩣ ᩉᩥ ᨸᩣᩈᩣᨴᩣ ᩒᨲᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᩁᩮᩣᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᩁᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿ ᨸᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨠᨭᩮ ᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᨾ ᩈᩦᩈᩮ ᨴᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᩁᨿᨸᩣᩃᩣᨶᩴ ᨿᨾᩔᨸᩥ ᩈᩦᩈᩮ ᨠᨭᩮ ᨴᩔᨲᩥ, ᩋᨳ ᨶᩴ ᨲᩮ 'ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩋᨿᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨻᩣᨵᨲᩦ'ᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᩍᨵᩮᩅ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨳ ᨾᩮ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᩈᩦᩈᩮ ᨠᨭᩮ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣᩉᩴ ᩁᩮᩣᨴᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪅᪀.

"ᨶ ᨾᩮ ᨸᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩈᩥ ᩋᨠᨱ᩠ᩉᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨽᩣᨿᩣᨾᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᨶᩣᨿ ᨲᩔ;

ᩍᨲᩮᩣ ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩥᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᩁᩣᨩᩴ, ᩈᩮᩣ ᩉᩥᩴᩈᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩩᨶ ᩍᨵᩣ"ᨲᩥ.

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩣᩁᩪᨶᩴ ᩅᩣᩉᩈᩉᩔᩮᨶ ᨴᨯ᩠ᨰᩮᩣ ᩏᨴᨠᨥᨭᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩣᨸᩥᩔ ᩋᩣᩊᩣᩉᨶᨽᩪᨾᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨡᨲᩣ, ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩩᨶ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩁᩦᩁᩮᨶ ᨶᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩣᨿᩦ"ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨾᩔᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪅᪁.

"ᨴᨯ᩠ᨰᩮᩣ ᩅᩣᩉᩈᩉᩔᩮᩉᩥ, ᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨥᨭᩈᨲᩮᩉᩥ ᩈᩮᩣ;

ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ ᨧ ᩈᩣ ᨽᩪᨾᩥ, ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ ᨶᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ.

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩮᩣᩅᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩋᩔᩣᩈᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥ. ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩮᩣ.

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨾᩉᩣᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ.

មហាបិង្គលជាតកវណ្ណនា ទសមា។

ឧបាហនវគ្គោ នវមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

ឧបាហនំ វីណាថូណំ, វិកណ្ណកំ អសិតាភូ;

វច្ឆនខំ ពកព្រហ្មច, សាកេតព្រហ្ម ឯកបទំ;

ហរិតមាតុ បិង្គលំ។

១០។ សិង្គាលវគ្គោ

[១៣១] ១។ សព្ពទាឋជាតកវណ្ណនា

សិង្គាលោ មានត្ថទ្ធោតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តោ អជាតសត្តុំ បសាទេត្វា ឧប្បាទិតំ លាភសក្ការំ ថិរំ កាតុំ នាសក្ខិ, នាឡាគិរិបយោជនេ បាដិហារិយស្ស ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តស្ស សោ លាភសក្ការោ អន្តរធាយិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ទេវទត្តោ លាភសក្ការំ ឧប្បាទេត្វា ថិរំ កាតុំ នាសក្ខី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ អត្តនោ ឧប្បន្នំ លាភសក្ការំ អន្តរធាបេតិ, បុព្ពេបិ អន្តរធាបេសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុរោហិតោ អហោសិ តិណ្ណំ វេទានំ អដ្ឋារសន្នញ្ច សិប្បានំ បារំ គតោ។ សោ បថវីជយមន្តំ នាម ជានាតិ។ បថវីជយមន្តោតិ អាវដ្ដនមន្តោ វុច្ចតិ។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ “តំ មន្តំ សជ្ឈាយិស្សាមី”តិ ឯកស្មិំ អង្គណដ្ឋានេ បិដ្ឋិបាសាណេ និសីទិត្វា សជ្ឈាយមកាសិ។ តំ កិរ មន្តំ អញ្ញាវិហិតំ វិធិវិរហិតំ សាវេតុំ ន សក្កា, តស្មា តំ សោ តថារូបេ ឋានេ សជ្ឈាយតិ។ អថស្ស សជ្ឈាយនកាលេ ឯកោ សិង្គាលោ ឯកស្មិំ ពិលេ និបន្នោ តំ មន្តំ សុត្វាវ បគុណមកាសិ។ សោ កិរ អនន្តរាតីតេ អត្តភាវេ បគុណបថវីជយមន្តោ ឯកោ ព្រាហ្មណោ អហោសិ។ ពោធិសត្តោ សជ្ឈាយំ កត្វា ឧដ្ឋាយ “បគុណោ វត មេ អយំ មន្តោ”តិ អាហ។ សិង្គាលោ ពិលា និក្ខមិត្វា “អម្ភោ ព្រាហ្មណ, អយំ មន្តោ តយាបិ មមេវ បគុណតរោ”តិ វត្វា បលាយិ។ ពោធិសត្តោ “អយំ

និក្ខាមេលិ យហត្ថិ អក្យសំ ករិស្សតី”តិ “ករោម ករោមា”តិ ទេវាកំ អត្យតត្ថិ៍ និក្ខាមេលិ ពលិយិត្វា អទេញ្ញា ចិចិសិ៍

ទេសា កត្វា ទុកំ និក្ខាលិំ ទេវាកំ សរីរេ ផសិ, “កិំ, សាមី”តិ ច ចុទេត្ត “យឃ៉ាជាតាសិ ត ជាតាសី”តិ អាហ៍ សា “អាម, ជាតាមី”តិ សម្បដិច្ឆិ៍ ទេសា បធចីដឃមត្តិ បរិចទេត្តត្វា អនេកកាតិ និក្ខាលសតាតិ អាលារេបត្វា សទេត្ថាបិ ហត្ថិអស្សសីហព្យគ្ឃុក្ករមិកាទេឃា ចត្យប្បទេ អត្តទេតា សត្តិទេព អកាសិ៍ កត្វា ច បត សត្ថុគារេថា តាម រាជា ហុត្វា ទុកំ និក្ខាលិ អក្ខមទេហសិ អកាសិ៍ ខ្វិត្ត ហត្ថិត៌ បិទេដ្ឋ សីទេហា តិដ្ឋតិ, សីហបិទេដ្ឋ សត្ថុគារេថា និក្ខាលេលិ រាជា និក្ខាលិឃា អក្ខមទេហសិឃា សទ្ធិ តិសីទតិ, មហទេត្វា ឃទេសា អទេហាសិ៍ ទេសា ឃសមហទេត្តត បមច្ឆិត្វា មាត៌ ដ្ឋប្យារេត្វា “ចារាលសិរជ្ជំ កហិស្សាមី”តិ សត្ថុចត្យប្បទបរិចុទេតា ចារាលសិឃា អចិត្តុទេដ្ឋាត៌ សម្បាបុណិ, បរិសា ខ្វាទេសទេឃាជតា អទេហាសិ៍ ទេសា អចិត្តុទេ ផីទេតាទេឃច “រជ្ជំ ចា ទេតុ, យុទ្ធំ ចា”តិ ទេទេញ្ញា សាសត៌ ទេបទេសិ៍ ចារាលសិចាសិទេតា ភីតតសិតា តករេខ្វារាតិ បិទហិត្វា អដ្ឋំសុ៍

ទេចាផិសទេត្វា រាជាត៌ ដ្ឋបសក្កយិត្វា “មា ភាយិ, មហារាជ, សត្ថុគារេនិក្ខាលេត សទ្ធិ យុទ្ធំ មម ភារេរា, ទេបត្វា មំ អទេញ្ញា ទេតត សទ្ធិ យុទ្ធិត្វំ សមទេត្វា តាម តត្ថិ”តិ រាជាតត្វា តាកទេរ ច សមស្សារេសត្វា “កិត្តិ កត្វា តុ ទេលា សត្ថុគារេថា រជ្ជំ កទេហស្សតិ, បុច្ឆិស្សាមិ តាច ត”ត្តិ ខ្វារេដ្ឋាលកំ អភិរុហិត្វា “សមុ សត្ថុគារេ, កិត្តិ កត្វា ត្វមំ រជ្ជំ កហិស្សសី”តិ បុច្ឆិ៍ “សីហតាទំ តទាទេបត្វា មហាជត៌ សទេត្តត សត្តារេសត្វា កហិស្សាមី”តិ៍ ទេចាផិសទេត្វា “អទេត្វត”ត្តិ ចាត្វា អដ្ឋាលកា ឱរុយ្ហ“សកលខ្វាទសទេឃាជតិកចារាលសិតកទេចាសិទេតា កណ្ណច្ឆិទ្ទាតិ មាសបិទេដ្ឋត លញ្ចត្វ”តិ ទេភរិ៍ ចរារេបសិ៍ មហាជទេតា ទេភរិមា អាលំ សុត្វា អត្តមទេសា ពិត្វអាទេល ដ្ឋបិតាឃ សត្ថុចត្យប្បទាតទេត្វាច អត្តទេតា ច កណ្ណច្ឆិទ្ទាតិ ឃចា បទេស្ស សទ្ធិ ទេសាតំ ត សក្កា, ទុចំ មាសបិទេដ្ឋត លញ្ចិ៍

អថ ទេចាផិសទេត្វា បុត អដ្ឋាលកំ អភិរុហិត្វា “សត្ថុគារេថា”តិ អាហ៍ “កិំ, (ចាត្វាលា”តិ? “ត្វមំ រជ្ជំ កិត្តិ កត្វា កហិស្សសី”តិ? “សីហតាទំ តទាទេបត្វា មតុទេស្ស តាទេសត្វា ជីវិតក្ខយំ បាទេបត្វា កហិស្សាមី”តិ៍ “សីហតាទំ តទាទេបតុំ ត សក្ខិស្សសិ៍ ជាតិសម្បត្តា ហិ សុរត្តហត្ថបាទា ទេកសរសីហរាជាទេតា តាទិសស្ស ជរសិក្ខាលស្ស អាលំ ត ករិស្សត្តី”តិ៍ និក្ខាលេលិ មាតត្វទេទ្ធ ហុត្វា “អទេញ្ញា តាច សីហា តិដ្ឋត្វ, ឃស្សាហំ បិទេដ្ឋ តិសិទេត្វា, តទេញ្ញាច តទាទេបស្សាមី”តិ អាហ៍ “ទេតត ហិ តទាទេបហិ, ឃទិ សទេក្កាសី”តិ៍ ទេសា ឃស្មិ៎ សីទេហ តិសិទេត្វា, តស្ស “តទាហី”តិ បិទេឌត សញ្ញាំ អទាសិ៍ សីទេហា ហត្ថិក្កុម្ភេ មុចំ ដ្ឋបេត្វាទុត្វា តិក្ខត្តុំ អប្បដិចត្តិឃំ សីហតាទំ តទិ៍ ហត្ថិ សត្តាសប្បត្តា ហុត្វា និក្ខាលំ បិទម្ពទេល បិទេតត្វា បិទេឌតស្ស សីសំ អក្កមិត្វា ចុណ្ណិចុណ្ណិ អកំសុ, សត្ថុគារេថា តទេត្វច ជីវិតក្ខយំ បទេត្វា៍ ទេតបិ ហត្ថិ សីហតាទំ សុត្វា មរណកឃតជ្ជិតា អញ្ញមញ្ញំ ឃដ្ដិទ្ធត្វា តទេត្វច ជីវិតក្ខយំ បាបុណិំសុ, ឋទេបត្វា សីទេហ ទេសសាបិ មិកសូករាទេឃា សសពិត្វអារេបរិទេឃាសាតា សទេត្ថ ចត្យប្បាគា តទេត្វច ជីវិតក្ខយំ បាបុណិំសុ៍ សីហា បលិយិត្វា អទេញ្ញា បចិសិំសុ, ខ្វាទសទេឃាជតិកេកា មំសរាសិ អទេហាសិ៍ ទេចាផិសទេត្វា អដ្ឋាលកា ឱតរិត្វា តករេខ្វារាតិ ចិចរាទេបត្វា “សទេត្ថ អត្តទេតា កទេណ្ណសុ មាសបិដ្ឋំ អបទេតត្វា មំសត្តិកា មំសំ អាហរត្វ”តិ តកទេរ ទេភរិ៍ ចរាទេបសិ៍ មតុស្សា អល្លមំសំ លាឌិត្វា ទេសសំ សុក្ខារេបត្វា ចល្លូរមកំសុ៍ តស្មិំ កិរ កាទេល ចល្លូរកករណំ ដ្ឋតបិដីតិ ចទត្តិ៍

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ឥមា អភិសម្ពុទ្ធគាថា វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ –

១៨២។

“សិង្គាលោ មានត្ថទ្ធោ ច, បរិវារេន អត្ថិកោ;

បាបុណិ មហតឹ ភូមឹ, រាជាសិ សព្ពទាឋិនំ។

១៨៣។

“ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ បរិវារវា;

សោ ហិ តត្ថ មហា ហោតិ, សិង្គាលោ វិយ ទាឋិន”ន្តិ។

តត្ថ មានត្ថទ្ធោតិ បរិវារំ និស្សាយ ឧប្បន្នេន មានេន ថទ្ធោ។ បរិវារេន អត្ថិកោតិ ឧត្តរិបិ បរិវារេន អត្ថិកោ ហុត្វា។ មហតឹ ភូមិន្តិ មហន្តំ សម្បត្តឹ។ រាជាសិ សព្ពទាឋិនន្តិ សព្ពេសំ ទាឋីនំ រាជា អាសិ។ សោ ហិ តត្ថ មហា ហោតីតិ សោ បរិវារសម្បន្នោ បុរិសោ តេសុ បរិវារេសុ មហា នាម ហោតិ។ សិង្គាលោ វិយ ទាឋិនន្តិ យថា សិង្គាលោ ទាឋីនំ មហា អហោសិ, ឯវំ មហា ហោតិ, អថ សោ សិង្គាលោ វិយ បមាទំ អាបជ្ជិត្វា តំ បរិវារំ និស្សាយ វិនាសំ បាបុណាតីតិ។

“តទា សិង្គាលោ ទេវទត្តោ អហោសិ, រាជា សារិបុត្តោ, បុរោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សព្ពទាឋជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៤២] ២។ សុនខជាតកវណ្ណនា

ពាលោ វតាយំ សុនខោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អម្ពលកោដ្ឋកេ អាសនសាលាយ ភត្តខាទកសុនខំ អារព្ភ កថេសិ។ តំ កិរ ជាតកាលតោ បដ្ឋាយ បានីយហារកា គហេត្វា តត្ថ បោសេសុំ។ សោ អបរភាគេ តត្ថ ភត្តំ ភុញ្ជន្តោ ថូលសរីរោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ឯកោ គាមវាសី បុរិសោ តំ ទិស្វា បានីយហារកានំ ឧត្តរិសាដកញ្ច កហាបណញ្ច ទត្វា គទ្ទុលេន ពន្ធិត្វា តំ អាទាយ បក្កាមិ។ សោ គហេត្វា នីយមានោ ន វស្សិ, ទិន្នំ ទិន្នំ ខាទន្តោ បច្ឆតោ បច្ឆតោ អគមាសិ។ អថ សោ បុរិសោ “អយំ

ញ្ញាតិ យំ បិឡាយតី”តិ កន្ថំ ខេយាចេសិ, សោ ចិន្តយន្តោ ឯកទេវេក អាសតសាលមេច កតោ កិច្ចំ តំ ជិន្វា ទោត កតការណំ

ឌាតិត្វា សាយតប្បយមេយ ឆម្មសកាយំ ពន៌ សម្ពុទ្ធាបេសុំ – “អាចរិយា, អាសតសាលិយ សុតលោ ពត្ថតយាក្កុសលិ ចិន្តយន្តោច បុត

អាកតោ”តិ សត្ថា អាកន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, សោ

សុតលោ ញ្ញាតេវ ពត្ថតយាក្កុសលិ, បុព្ពេបិ កុសលិមេចា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ឯកស្មិំ មហាភោគកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឃរាវាសំ

អជ្ឈាវសិ តទា ពារាណសិយំ ឯកស្ស មនុស្សស្ស សុតលោ អហោសិ, សោ បិណ្ឌិកត្តំ លភន្តោ ទុលសរីរោ ជាតោ អថេកោ កាមវាសី

ពារាណសិំ អាគតោ តំ សុតលំ ទិស្វា តស្ស មនុស្សស្ស ហត្ថវិសាដកញ្ញា កហាបណញ្ញា ទត្វា សុតលំ គហេត្វា មម្មយោត្តន ពន្ធិត្វា

យោត្តកោដិយំ គហេត្វា គន្ធន្តោ អដវិមុខេ ឯកំ សាលំ បវិសិត្វា សុតលំ ពន្ធិត្វា ផលកេ និបជ្ជិត្វា និទ្ទំ ឱក្កមិ តស្មិំ កាលេ ពោធិសត្តោ

កោតមិគេច ករណីយេន អដវិំ បដិបន្នោ តំ សុតលំ យោត្តេន ពន្ធិត្វា ឋបិតំ ទិស្វា បឋមំ កាថមាហ –

១បំ៣

“ពាលោ វតាយំ សុតលោ, យោ ចរត្តំ ន ខាទតិ;

ពន្ធតា ច បយុត្វោយ្យ, អសិតោ ច ឈរំ ចរេ”តិ

តត្ថ បយុត្វោយ្យាតិ បយោជេយ្យ, អយមេវ វា បាឋោ អសិតោ ច ឈរំ ចរេតិ អសិតោ សុហិតោ ហុត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានំ

គច្ឆេយ្យ

តំ សុត្វា សុតលោ ទុតិយំ កាថមាហ –

១បំ៤

“អដ្ឋិតំ មេ មនស្មិំ មេ, អថោ មេ ហទយេ កតំ;

កាលញ្ញា បដិកង្ខាមិ, យាវ បស្សុបតុ ជនោ”តិ

តត្ថ អដ្ឋិតំ មេ មនស្មិំ មេតិ យំ តុមេហ្រកេថេ, តំ មយា អធិដ្ឋិតមេវ, មនស្មិំមេវ មេ ឯតំ អថោ មេ ហទយេ កតន្តិ អថ ច បន មេ

តុម្ហាកំ វចនំ ហទយេ កតមេវ។ កាលញ្ច បដិកង្ខាមីតិ កាលំ បដិមានេមិ។ យាវ បស្សុបតុ ជនោតិ យាវាយំ មហាជនោ បសុបតុ និទ្ទំ ឱក្កមតុ, តាវាហំ កាលំ បដិមានេមិ។ ជាគរន្តា ហិ "អយំ សុនខោ បលាយតី"តិ វទេយ្យុំ, តស្មា រត្តិភាគេ សព្ពេសំ សុត្តកាលេ ចម្មយោត្តំ ខាទិត្វា បលាយិស្សាមីតិ។ សោ ឯវំ វត្វា មហាជនេ និទ្ទំ ឱក្កន្តេ យោត្តំ ខាទិត្វា សុហិតោ ហុត្វា បលាយិត្វា អត្តនោ សាមិកានំ ឃរមេវ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា សុនខោ អានន្ទោ អហោសិ, បណ្ឌិតបុរិសោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សុនខជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២៤៣] ៣. គុត្តិលជាតកវណ្ណនា

សត្តតន្តិំ សុមធុរន្តិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ កាលេ ភិក្ខូ ទេវទត្តំ អាហំសុ – "អាវុសោ ទេវទត្ត, សម្មាសម្ពុទ្ធោ តុយ្ហំ អាចរិយោ, ត្វំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ និស្សាយ តីណិ បិដកានិ ឧគ្គណ្ហិ ចត្តារិ ឈានានិ ឧប្បាទេសិ, អាចរិយស្ស នាម បដិសត្តុនា ភវិតុំ ន យុត្ត"ន្តិ។ ទេវទត្តោ "កិំ បន មេ, អាវុសោ, សមណោ គោតមោ អាចរិយោ, ននុ មយា អត្តនោ ពលេនេវ តីណិ បិដកានិ ឧគ្គហិតានិ, ចត្តារិ ឈានានិ ឧប្បាទិតានី"តិ អាចរិយំ បច្ចក្ខាសិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ "អាវុសោ, ទេវទត្តោ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បដិសត្តុ ហុត្វា មហាវិនាសំ បត្តោ"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ទេវទត្តោ ឥទានេវ អាចរិយំ បច្ចក្ខាយ មម បដិសត្តុ ហុត្វា វិនាសំ បាបុណាតិ, បុព្ពេបិ បត្តោយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ គន្ធព្ពកុលេ និព្ពត្តិ, "គុត្តិលកុមារោ"តិស្ស នាមំ អកំសុ។ សោ វយប្បត្តោ គន្ធព្ពសិប្បេ និប្ផត្តិំ បត្វា គុត្តិលគន្ធព្ពោ នាម សកលជម្ពុទីបេ អគ្គគន្ធព្ពោ អហោសិ។ សោ ទារភរណំ អកត្វា អន្ធេ មាតាបិតរោ បោសេសិ។ តទា ពារាណសិវាសិនោ វាណិជា វាណិជ្ជាយ ឧជ្ជេនិំ គន្ត្វា ឧស្សវេ ឃុដ្ឋេ ឆន្ទកំ សំហរិត្វា ពហុំ មាលាគន្ធវិលេបនញ្ច ខជ្ជភោជ្ជាទីនិ ច អាទាយ កីឡនដ្ឋានេ សន្និបតិត្វា "វេតនំ ទត្វា ឯកំ គន្ធព្ពំ អានេថា"តិ អាហំសុ។ តេន ច សមយេន ឧជ្ជេនិយំ មូសិលោ នាម ជេដ្ឋគន្ធព្ពោ ហោតិ, តេ តំ បក្កោសាបេត្វា អត្តនោ គន្ធព្ពំ ការេសុំ។

មូសិលោ វីណំ វាទេន្តោ វីណំ ឧត្តមមុច្ឆនាយ មុច្ឆេត្វា វាទេសិ។ តេសំ គុត្តិលគន្ធព្ពស្ស គន្ធព្ពេ ជាតបរិចយានំ តស្ស គន្ធព្ពំ កិលញ្ជកណ្ឌូវនំ វិយ ហុត្វា ឧបដ្ឋាសិ, ឯកោបិ បហដ្ឋាការំ ន ទស្សេសិ។ មូសិលោ តេសុ បហដ្ឋាការំ អទស្សេន្តេសុ "អតិខរំ កត្វា វាទេមិ មញ្ញេ"តិ មជ្ឈិមមុច្ឆនាយ មុច្ឆេត្វា មជ្ឈិមសរេន វាទេសិ, តេ តត្ថាបិ មជ្ឈត្តាវ អហេសុំ។ អថ សោ "ឥមេ ន កិញ្ចិ ជានន្តិ មញ្ញេ"តិ សយម្បិ អជានន្តកោ វិយ ហុត្វា តន្តិយោ សិថិលេ វាទេសិ, តេ តត្ថាបិ ន កិញ្ចិ អាហំសុ។ អថ នេ មូសិលោ "អម្ភោ វាណិជា, កិំ នុ ខោ មយិ

ᩅᩦᨱᩴ ᩅᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨲᩩᩔᨳᩣ”ᨲᩥ᪈ “ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩦᨱᩴ ᩅᩣᨴᩮᩈᩥ, ᨾᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ‘ᩋᨿᩴ ᩅᩦᨱᩴ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨲᩦ’ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨠᩁᩥᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ᪈ “ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᨿᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᨶ ᨲᩩᩔᨳᩣ”ᨲᩥ᪈ ᩅᩣᨱᩥᨩᩣ “ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩃᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩔ ᩅᩦᨱᩣᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᨲᩅ ᩅᩦᨱᩣᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨴᩣᩁᨠᩮ ᨲᩮᩣᩈᨿᨾᩣᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪈ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨽᨴ᩠ᨴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨳ, ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩑᨲᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣ”ᨲᩥ᪈ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ “ᩍᨴᩴ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩃᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩈᨠᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪈

ᨾᩪᩈᩥᩃᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨩᩣᨲᩥᩅᩦᨱᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨴᩮᩈᩥ, ᩋᨳ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᩴ ᩋᨸᩔᨶ᩠ᨲᩣ “ᨾᩪᩈᩥᨠᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩦᨱᩴ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ “ᩈᩩᩈᩪ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪈ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨾᩪᩈᩥᩃᩮᩣ ᩅᩦᨱᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩩᩴ ᩏᨩ᩠ᨩᩮᨶᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨠᩉᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩉᩥᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩣᨲ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᨲᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪈ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩣᨮᨠᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᨧ᩠ᨨ ᨲᩣᨲ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩅ ᩈᩥᨸ᩠ᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥ᪈ ᩈᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᨶᩴ ᨸᩣᨴᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᩣᩁᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨾᩮ ᨴᩣᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥ᪈ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩪᩉᩥ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪈ ᩈᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪈ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣ ᩑᩈ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪈ “ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪈ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪈ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩣᨶᨶᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨲᩮ, ᨲᩣᨲ, ᩈᩥᨸ᩠ᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈

ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨸᨣᩩᨱᩴ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨶᨣᩁᩴ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᨶᨣᩁᩴ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣ, ᩍᨵᩮᩅ ᨾᨿᩣ ᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ᪈ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩴ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ ᩋᩉᩴ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪈ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨲᩣᨲ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᨾᩔ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪈ ᩁᩣᨩᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩏᨸᨯ᩠ᨰᩴ ᩃᨽᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨾᩪᩈᩥᩃᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪈ ᨾᩪᩈᩥᩃᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨾᨠᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ? “ᨶᨶᩩ ᩋᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨩᩣᨶᨶᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪈ “ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴᩏᨸᨯ᩠ᨰᩴ ᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ? ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪈ ᩁᩣᨩᩣ “ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨾᨠᩴ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾᨠᩴ ᩃᨽᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ “ᩈᩣᨵᩩ ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᨵᩩ ᨴᩔᩮᨲᩩ, ᨠᨲᩁᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩍᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈

ᩁᩣᨩᩣ ᨾᩪᩈᩥᩃᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨾᩣ ᨠᩁᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ “ᩋᩃᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩉᩮᩣᨲᩩᨿᩮᩅ ᨾᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᩣᨠᨧ᩠ᨨᩣ, ᨠᨲᩁᩔ ᨩᩣᨶᩥᨠᩣᨧ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈ ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩃᩮᩣ ᨧ

អន្តេវាសិកមុសិលោ ច រាជទ្វារេ អញ្ញមញ្ញំ សាកច្ឆំ កត្វា សិប្បំ ទស្សេស្សន្តិ, នាគរា សន្និបតិត្វា សិប្បំ បស្សន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។

ពោធិសត្តោ ចិន្តេសិ – “អយំ មុសិលោ ទហរោ តរុណោ, អហំ មហល្លកោ បរិហីនថាមោ, មហល្លកស្ស កិរិយា នាម ន សម្បជ្ជតិ។ អន្តេវាសិកេ នាម បរាជិតេបិ វិសេសោ នត្ថិ, អន្តេវាសិកស្ស បន ជយេ សតិ បត្តព្ពលជ្ជតោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា មរណំ វរតរ”ន្តិ។ សោ អរញ្ញំ បវិសិត្វា មរណភយេន និវត្តតិ, លជ្ជាភយេន គច្ឆតិ។ ឯវមស្ស គមនាគមនំ ករោន្តស្សេវ ឆ ទិវសា អតិក្កន្តា, តិណានិ មតានិ, ជង្ឃមគ្គោ និព្វត្តិ។ តស្មិំ ខណេ សក្កស្ស ភវនំ ឧណ្ហាការំ ទស្សេសិ។ សក្កោ អាវជ្ជមានោ តំ ការណំ ញត្វា “គុត្តិលគន្ធព្ពោ អន្តេវាសិកស្ស ភយេន អរញ្ញេ មហាទុក្ខំ អនុភោតិ , ឥមស្ស មយា អវស្សយេន ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ វេគេន គន្ត្វា ពោធិសត្តស្ស បុរតោ ឋត្វា “អាចរិយ, កស្មា អរញ្ញំ បវិដ្ឋោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “កោសិ ត្វ”ន្តិ វុត្តេ “សក្កោហមស្មី”តិ អាហ។ អថ នំ ពោធិសត្តោ “អហំ ខោ, ទេវរាជ, អន្តេវាសិកតោ បរាជយភយេន អរញ្ញំ បវិដ្ឋោ”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៥៨។

“សត្តតន្តិំ សុមធុរំ, រាមណេយ្យំ អវាចយិំ;

សោ មំ រង្គម្ហិ អវ្ហេតិ, សរណំ មេ ហោហិ កោសិយា”តិ។

តស្សត្ថោ – អហំ, ទេវរាជ, មុសិលំ នាម អន្តេវាសិកំ សត្តតន្តិំ សុមធុរំ រាមណេយ្យំ វីណំ អត្តនោ ជាតតនិយាមេន សិក្ខាបេសិំ, សោ មំ ឥទានិ រង្គមណ្ឌលេ បក្កោសតិ, តស្ស មេ ត្វំ, កោសិយគោត្ត, សរណំ ហោហីតិ។

សក្កោ តស្ស វចនំ សុត្វា “មា ភាយិ, អហំ តេ តាណញ្ច លេណញ្ចា”តិ វត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៥៩។

“អហំ តំ សរណំ សម្ម, អហមាចរិយបូជកោ;

ន តំ ជយិស្សតិ សិស្សោ, សិស្សមាចរិយ ជេស្សសី”តិ។

តត្ថ អហំ តំ សរណន្តិ អហំ សរណំ អវស្សយោ បតិដ្ឋា ហុត្វា តំ តាយិស្សាមិ។ សម្មាតិ បិយវចនមេតំ។ សិស្សមាចរិយ, ជេស្សសីតិ, អាចរិយ, ត្វំ វីណំ វាទយន្តោ សិស្សំ ជិនិស្សសិ។ អបិច ត្វំ វីណំ វាទេន្តោ ឯកំ តន្តិំ ឆិន្ទិត្វា ឆ វាទេយ្យាសិ, វីណាយ តេ បកតិសទ្ទោ

ករិស្សតិ។ មុសិលោបិ តត្ថិ លិខិស្សតិ, អថស្ស ចិលាយ សង្ខា ន ករិស្សតិ។ តស្មិំ ខណេ សោ បរាជយំ បាបុណិស្សតិ។ អថស្ស បរាជយកាលេ

ញត្វា ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ ចតុត្ថម្បិ បញ្ចមម្បិ សត្តមម្បិ តត្ថិ លិខិត្វា សុវណ្ណផលកេន ចារេស្សាមិ, លិខិតត្ថិកោដីហិ សទ្ធា គិណ្ហិត្វា សកលំ ខ្វាឥសខេយាជតិកំ ជាទាលសិតកានំ លោនេត្វា ឥស្សតីតិ។

ឯវំ វត្វា សក្កោ ពោធិសត្តស្ស តិស្សោ បិលន្ធនិកា ទត្វា ឯវមាហ – “ឋិលាយសង្ខេតេន បត សកលតកានេ លោឥតេ ត្តតោ ឯកំ បិលន្ធនិកំ អាកាសេ លិបេយ្យាសិ, អថ តេ បុនតោ ច្ឆតទិត្វា ពឹលិ អន្ធរាសតាតិ គច្ឆិស្សន្តិ។ តាសំ គច្ឆតកាលេ ច ទុតិយំ លិបេយ្យាសិ, អថាបរាតិបិ ពឹលិ សតាតិ ច្ឆតទិត្វា តច ឋិលាឆុនេ គច្ឆិស្សន្តិ។ តតោ តតិយំ លិបេយ្យាសិ, អថាបរាតិ ពឹលិ សតាតិ ច្ឆតទិត្វា

រក្ខមល្លលេ គច្ឆិស្សន្តិ។ អហម្បិ តេ សត្តិកំ អាគមិស្សាមិ, គច្ឆ មា ភាយី”តិ ពោធិសត្តំ អស្សាសេសិ។ ពោធិសត្តោ បុព្វណ្ហសមយេ គេហំ អគមាសិ។ តាគរា រាជទ្វារសមីបេ មណ្ឌបំ កត្វា រញ្ញោ អាសនំ បញ្ញាបេសុំ។ រាជា បិសាជា ច្ឆតទិត្វា អលង្កតមណ្ឌបេ បល្លង្កមជ្ឈេ និសីទិ,

ខ្វាឥសសហស្សា អលង្កតិត្ថិយោ អមច្ចព្រាហ្មណគហបតិកាទយោ ច រាជានំ បរិវារយិំសុ, សព្វេ តាគរា សន្និបតិំសុ, រាជង្គណេ ចក្កាតិចក្កំ មញ្ចាតិមញ្ចំ ពន្ធិំសុ។

ពោធិសត្តោបិ ត្យាហាត្យលិតោ តាតគ្គុរសកោជតំ ភុញ្ជិត្វា ឋិលំ កាហាបេត្វា អត្តនោ បញ្ញាត្តាសនេ និសីទិ។ សក្កោ អទិស្សមានកាយេន

អាគន្ត្វា អាកាសេ អដ្ឋាសិ, ពោធិសត្តោយេវ តំ បស្សតិ។ មុសិលោបិ អាគន្ត្វា អត្តនោ អាសនេ និសីទិ។ មហាជនោ បរិវារេសិ,

អាឥតោច ខេ្វបិ សមសមំ ចារយិំសុ។ មហាជនោ ខ្វិត្តម្បិ ចាឥតោត ឲុដ្ឋោ វុក្កុដ្ឋិសហស្សានិ បវត្តេសិ។ សក្កោ អាកាសេ ឋត្វា

ពោធិសត្តមេវាច សាវេន្តោ “ឯកំ តត្ថិ លិខ”តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ តត្ថិ លិខិ, សា លិខាបិ លិខកោដិយា សទ្ធិំ មុញ្ចតេច, ឥវោកត្ថញ្ចា

ចិឃ វត្តតិ។ មុសិលោបិ តត្ថិ លិខិ, តតោ សង្ខា ន គិណ្ហិ។ អាចរិយោ ទុតិយម្បិ លិខិ ...បេ... សត្តមម្បិ លិខិ។ សុវណ្ណផលកំ ចារេត្វស្ស សង្ខា

តកានំ លោនេត្វា អដ្ឋាសិ។ ខេលុក្កុបសហស្សានិ ខេច វុក្កុដ្ឋិសហស្សានិ ច បវត្តយិំសុ។ ពោធិសត្តោ ឯកំ បិលនំ អាកាសេ លិបិ, ពឹលិ

អន្ធរាសតាតិ ច្ឆតទិត្វា គច្ឆិំសុ។ ឯវំ ទុតិយេ ច តតិយេ ច លិតេ្ត ពឹលិ ពឹលិ អន្ធរាសតាតិ ច្ឆតទិត្វា ទុត្តតយេតេច គច្ឆិំសុ។

តស្មិំ ខណេ រាជា មហាជនស្ស ត្តក្កិតសញ្ញំ អទាសិ, មហាជនោ វុដ្ឋាយ “ត្វំ អាចរិយេន សទ្ធិំ ចិរិត្តិត្វា ‘សមកានំ ករោមី’តិ ចាយសិ,

អត្តនោ បមាណំ ន ជានាសី”តិ មុសិលំ តជ្ជេត្វា គហិតគហិតេហេវ បិសាណទណ្ឌាទីហិ សំចុណ្ណេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេត្វា បាទេ គហេត្វា

សង្ការដ្ឋានេ លឌ្ឌេសិ។ រាជា តុដ្ឋចិត្តោ ឈតចស្សំ ចស្សាបេន្តោ ចិឃ ពោធិសត្តស្ស ពហុំ ធនំ អទាសិ, តថា តាគរា។ សក្កោ

ពោធិសត្តេត សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា “អហំ តេ, បណ្ឌិត, សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ កាហាបេត្វា បច្ឆា មាតលិំ បេសេស្សាមិ, ត្វំ សហស្សយុត្តំ

វេជយន្តរថំ អភិរុយ្ហ ទេវលោកំ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ វត្វា បក្កាមិ។

អថ តំ គន្ត្វា បណ្ឌុកម្ពលសិលាយំ និសិន្នំ “កហំ គតាត្ថ, មហារាជា”តិ ទេវធីតរោ បុច្ឆិំសុ។ សក្កោ តាសំ តំ ការណំ ចិត្ថារេត គថេត្វា

ពោធិសត្តស្ស សីលគុណំ គុណគុណំ ចណ្ណេសិ។ ទេវធីតរោ “មហារាជ, មយម្បិ អាចរិយំ ទដ្ឋុកាមា, ត្តូធ តំ អានេហី”តិ អាហំសុ។ សក្កោ

មាតលិំ អាមន្តេត្វា “តាត, ទេវច្ឆរា គុត្តិលគន្ធព្វំ ទដ្ឋុកាមា, គច្ឆ តំ វេជយន្តរថេ និសីទាបេត្វា អានេហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ គន្ត្វា

គុត្តិលំ អានេសិ។ សក្កោ គុត្តិលេន សទ្ធិំ សម្មោទិត្វា “ទេវកញ្ញា កិរ ទេវ, អាចរិយ, គន្ធព្វំ សោតុកាមា”តិ អាហ។ “មយំ មហារាជ, គន្ធព្វា នាម សិប្បំ និស្សាយ ជីវាម, មូលំ លភន្តា វាទេយ្យាមា”តិ។ “វាទេហិ, អហំ តេ មូលំ ទស្សាមី”តិ។ “ន មយ្ហំ អញ្ញេន មូលេនត្ថោ, ឥមា បន ទេវធីតរោ អត្តនោ អត្តនោ កល្យាណកម្មំ កថេន្តុ, ឯវាហំ វាទេស្សាមី”តិ។ អថ នំ ទេវធីតរោ អាហំសុ –
“អម្ហេហិ កតំ កល្យាណកម្មំ បច្ឆា តុម្ហាកំ កថេស្សាម, គន្ធព្វំ ករោហិ អាចរិយា”តិ។ គុត្តិលោ សត្តាហំ ទេវតានំ គន្ធព្វំ អកាសិ, តំ ទិព្វគន្ធព្វំ អភិភវិត្វា បវត្តិ។ សត្តមេ ទិវសេ អាទិតោ បដ្ឋាយ ទេវធីតានំ កល្យាណកម្មំ បុច្ឆិ។ ឯកា កស្សបសម្មាសម្ពុទ្ធកាលេ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ ឧត្តមវត្ថំ ទត្វា សក្កស្ស បរិចារិកា ហុត្វា និព្វត្តា អច្ឆរាសហស្សបរិវារា។ ឧត្តមវត្ថទេវកញ្ញា “ត្វំ បុរិមភវេ កិំ កម្មំ កត្វា និព្វត្តា”តិ បុច្ឆិ។ តស្ស បុច្ឆនាការោ ច វិស្សជ្ជនា ច វិមានវត្ថុម្ហិ អាគតមេវ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“អភិក្កន្តេន វណ្ណេន, យា ត្វំ តិដ្ឋសិ ទេវតេ;

ឱភាសេន្តី ទិសា សព្វា, ឱសធី វិយ តារកា។

“កេន តេតាទិសោ វណ្ណោ, កេន តេ ឥធ មិជ្ឈតិ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ច តេ ភោគា, យេ កេចិ មនសោ បិយា។

“បុច្ឆាមិ តំ ទេវិ មហានុភាវេ, មនុស្សភូតា កិមកាសិ បុញ្ញំ;

កេនាសិ ឯវំ ជលិតានុភាវា, វណ្ណោ ច តេ សព្វទិសា បភាសតី”តិ។

“វត្ថុត្តមទាយិកា នារី, បវរា ហោតិ នរេសុ នារីសុ;

ឯវំ បិយរូបទាយិកា មនាបំ, ទិព្វំ សា លភតេ ឧបេច្ច ឋានំ។

“តស្សា មេ បស្ស វិមានំ, អច្ឆរា កាមវណ្ណិនីហមស្មិ;

អច្ឆរាសហស្សស្សាហំ, បវរា បស្ស បុញ្ញានំ វិបាកំ។

“តេន មេតាទិសោ វណ្ណោ, តេន មេ ឥធ មិជ្ឈតិ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ច មេ ភោគា, យេ កេចិ មនសោ បិយា។

“តេនម្ហិ ឯវំជលិតានុភាវា;

វណ្ណោ ច មេ សព្ពទិសា បភាសតី”តិ។ (វិ។ វ។ ១១៤-១១៦, ១១៧-១១៩);

អបរា បិណ្ឌាយ ចរមានស្ស ភិក្ខុនោ បូជនត្ថាយ បុប្ផានិ អទាសិ, អបរា “ចេតិយេ គន្ធបញ្ចង្គុលិកំ ទេថា”តិ គន្ធំ អទាសិ, អបរា មធុរានិ ផលាផលានិ អទាសិ, អបរា ឧច្ឆុរសំ អទាសិ, អបរា កស្សបទសពលស្ស ចេតិយេ គន្ធបញ្ចង្គុលិកំ អទាសិ, អបរា មគ្គបដិបន្នានំ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនញ្ច កុលគេហេ វាសំ ឧបគតានំ សន្តិកេ ធម្មំ អស្សោសិ, អបរា នាវាយ ឧបកដ្ឋាយ វេលាយ ភុត្តស្ស ភិក្ខុនោ ឧទកេ ឋត្វា ឧទកំ អទាសិ, អបរា អគារមជ្ឈេ វសមានា អក្កោធនា ហុត្វា សស្សុសសុរវត្តំ អកាសិ, អបរា អត្តនោ លទ្ធកោដ្ឋាសតោបិ សំវិភាគំ កត្វាវ បរិភុញ្ជិ, សីលវតី ច អហោសិ, អបរា បរគេហេ ទាសី ហុត្វា និក្កោធនា និម្មានា អត្តនោ លទ្ធកោដ្ឋាសតោ សំវិភាគំ កត្វា ទេវរញ្ញោ បរិចារិកា ហុត្វា និព្ពត្តា (វិ។ វ។ អដ្ឋ។ ១១៥-១១៩)។ ឯវំ សព្ពាបិ គុត្តិលវិមានវត្ថុស្មិំ អាគតា ឆត្តិំស ទេវធីតា យំ យំ កម្មំ កត្វា តត្ថ និព្ពត្តា, សព្ពំ ពោធិសត្តោ បុច្ឆិ។ តាបិស្ស អត្តនោ កតកម្មំ គាថាហិយេវ កថេសុំ។ តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “លាភា វត មេ, សុលទ្ធំ វត មេ, ស្វាហំ ឥធាគន្ត្វា អប្បមត្តកេនបិ កម្មេន បដិលទ្ធទិព្ពសម្បត្តិយោ អទ្ទសាសិំ។ ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ មនុស្សលោកំ គន្ត្វា ទានាទីនិ កុសលកម្មានេវ ករិស្សាមី”តិ វត្វា ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ –

“ស្វាគតំ វត មេ អជ្ជ, សុប្បភាតំ សុហុដ្ឋិតំ;

យំ អទ្ទសាមិ ទេវតាយោ, អច្ឆរាកាមវណ្ណិយោ។

“ឥមាសាហំ ធម្មំ សុត្វា, កាហាមិ កុសលំ ពហុំ;

ទានេន សមចរិយាយ, សំយមេន ទមេន ច;

ស្វាហំ តត្ថ គមិស្សាមិ, យត្ថ គន្ត្វា ន សោចរេ”តិ។ (វិ។ វ។ ៩៦៤-៩៦៥);

អថ តំ សត្តាហច្ចយេន ទេវរាជា មាតលិសង្គាហកំ អាណាបេត្វា រថេ និសីទាបេត្វា ពារាណសិមេវ បេសេសិ។ សោ ពារាណសិំ គន្ត្វា ទេវលោកេ អត្តនា ទិដ្ឋាការំ មនុស្សានំ អាចិក្ខិ។ តតោ បដ្ឋាយ មនុស្សា សុស្សាហា បុញ្ញានិ កាតុំ មញ្ញិំសុ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨾᩪᩈᩥᩃᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩃᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪈

ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩃᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪈

[᪒᪔᪔] ᪔᪈ ᩅᩦᨲᩥᨧ᩠ᨨᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩴ ᨸᩔᨲᩥ ᨶ ᨲᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪈ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨸᨭᩥᩅᩣᨴᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩣᨴᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨸᩁᩥᩈᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪈ ᩋᨳᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩃᩣᨿᩥ᪈ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨸᩁᩥᩈᩣ “ᩑᨠᨸᨴᩮᨶᩮᩅ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪈ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶᩣᩉᩴ, ᩏᨸᩣᩈᨠᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩑᨠᨸᨴᩮᨶ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪈

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮ ᨸᩉᩣᨿ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩈᩥ᪈ ᩈᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩣ ᩒᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᨣᩣᨾᨶᩥᨣᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪈ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨸᨭᩥᩅᩣᨴᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨣᨾᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩣᨴᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪈ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᨱ᩠ᨱᨣᨶ᩠ᨵᨸᩁᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨸᩥᩅᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪈ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᩅᩣᨴᩴ ᩒᨲ᩠ᨳᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣ, ᩅᩣᩃᩩᨠᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣ, ᩏᨴᨠᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩣ, ᩒᩁᩥᨾᨲᩦᩁᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩣ, ᨸᩣᩁᩥᨾᨲᩦᩁᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ, ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠ, ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩅᩣᩃᩩᨠᩴ ᩒᩁᩥᨾᨲᩦᩁᨸᩣᩁᩥᨾᨲᩦᩁᩮ ᨠᩉᩴ ᨣᨦ᩠ᨣᩴ ᩃᨽᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪈ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᩃᩣᨿᩥ᪈ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩃᩣᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪕᪕᪈

“ᨿᩴ ᨸᩔᨲᩥ ᨶ ᨲᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨿᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨸᩔᨲᩥ ᨲᩴ ᨠᩥᩁᩥᨧ᩠ᨨᨲᩥ;

ᨾᨬ᩠ᨬᩣᨾᩥ ᨧᩥᩁᩴ ᨧᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩉᩥ ᨲᩴ ᩃᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨿᩴ ᩈ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪈

᪑᪕᪖᪈

"យំ លភតិ ន តេន តុស្សតិ, យញ្ច បត្ថេតិ លទ្ធំ ហីឡេតិ;

ឥច្ឆា ហិ អនន្តគោចរា, វិគតិច្ឆាន នមោ ករោមសេ"តិ។

តត្ថ យំ បស្សតីតិ យំ ភវាទិំ បស្សតិ, តំ មគ្គោតិ ន ឥច្ឆតិ។ យញ្ច ន បស្សតីតិ យញ្ច ភវាទិវិនិមុត្តំ មគ្គំ ន បស្សតិ, តំ កិរិច្ឆតិ។ មញ្ញាមិ ចិរំ ចរិស្សតីតិ អហំ ឯវំ មញ្ញាមិ – អយំ បរិព្ពាជកោ ឯវរូបំ មគ្គំ បរិយេសន្តោ ចិរំ ចរិស្សតិ។ យថា ច ភវាទិវិនិមុត្តំ មគ្គំ, ឯវំ រូបាទិវិនិមុត្តំ អត្តានម្បិ បរិយេសន្តោ សំសារេ ចិរំ ចរិស្សតិ។ ន ហិ តំ លច្ឆតីតិ ចិរំ ចរន្តោបិ យំ តំ ឯវរូបំ មគ្គំ វា អត្តានំ វា ឥច្ឆតិ, តំ ន លច្ឆតិ។ យំ លភតីតិ យំ ភវំ វា រូបាទិំ វា លភតិ, តេន ន តុស្សតិ។ យញ្ច បត្ថេតិ លទ្ធំ ហីឡេតីតិ ឯវំ លទ្ធេន អតុស្សន្តោ យំ យំ សម្បត្តិំ បត្ថេតិ, តំ តំ លភិត្វា "កិំ ឯតាយា"តិ ហីឡេតិ អវមញ្ញតិ។ ឥច្ឆា ហិ អនន្តគោចរាតិ លទ្ធំ ហីឡេត្វា អញ្ញមញ្ញំ អារម្មណំ ឥច្ឆនតោ អយំ ឥច្ឆា នាម តណ្ហា អនន្តគោចរា។ វិគតិច្ឆាន នមោ ករោមសេតិ តស្មា យេ វិគតិច្ឆា ពុទ្ធាទយោ, តេសំ មយំ នមក្ការំ ករោមាតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា បរិព្ពាជកោ ឯតរហិ បរិព្ពាជកោ អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

វិគតិច្ឆជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[២៤៥] ៥. មូលបរិយាយជាតកវណ្ណនា

កាលោ ឃសតិ ភូតានីតិ ឥទំ សត្ថា ឧក្កដ្ឋំ និស្សាយ សុភគវនេ វិហរន្តោ មូលបរិយាយសុត្តន្តំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា កិរ បញ្ចសតា ព្រាហ្មណា តិណ្ណំ វេទានំ បារំ គន្ត្វា សាសនេ បព្ពជិត្វា តីណិ បិដកានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា មានមទមត្តា ហុត្វា "សម្មាសម្ពុទ្ធោបិ តីណេវ បិដកានិ ជានាតិ, មយម្បិ តានិ ជានាម, ឯវំ សន្តេ កិំ តស្ស អម្ហេហិ នានាករណ"ន្តិ ពុទ្ធុបដ្ឋានំ ន គច្ឆន្តិ, បដិបក្ខា ហុត្វា ចរន្តិ។

អថេកទិវសំ សត្ថា តេសុ អាគន្ត្វា អត្តនោ សន្តិកេ និសិន្នេសុ អដ្ឋហិ ភូមីហិ បដិមណ្ឌេត្វា មូលបរិយាយសុត្តន្តំ កថេសិ, តេ ន កិញ្ចិ សល្លក្ខេសុំ។ អថ នេសំ ឯតទហោសិ – "មយំ អម្ហេហិ សទិសា បណ្ឌិតា នត្ថី"តិ មានំ ករោម, ឥទានិ បន ន កិញ្ចិ ជានាម, ពុទ្ធេហិ សទិសោ បណ្ឌិតោ នាម នត្ថិ, អហោ ពុទ្ធគុណា នាមា"តិ។ តេ តតោ បដ្ឋាយ និហតមានា ហុត្វា ឧទ្ធដទាឋា វិយ សប្បា និព្ពិសេវនា ជាតា។ សត្ថា ឧក្កដ្ឋាយំ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា វេសាលិំ គន្ត្វា គោតមកចេតិយេ គោតមកសុត្តន្តំ នាម កថេសិ, ទសសហស្សិលោកធាតុ កម្បិ, តំ សុត្វា តេ ភិក្ខូ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ មូលបរិយាយសុត្តន្តបរិយោសានេ បន សត្ថរិ ឧក្កដ្ឋាយំ វិហរន្តេយេវ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ

សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អហោ ពុទ្ធានំ អានុភាវោ, ឯវំ នាម ព្រាហ្មណបណ្ឌិតា ថទ្ធា មានមទមត្តា ភគវតា មូលបរិយាយទេសនាយ និហតមានា កតា”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបាហំ ឥមេ ឯវំ មានបគ្គហិតសិរេ វិចរន្តេ និហតមានេ អកាសិំយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តិណ្ណំ វេទានំ បារគូ ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ច មាណវកសតានិ មន្តេ វាចេសិ។ តេ បញ្ចសតាបិ និដ្ឋិតសិប្បា សិប្បេ អនុយោគំ ទត្វា “យត្តកំ អយំ ជានាតិ, អាចរិយោបិ តត្តកមេវ, វិសេសោ នត្ថី”តិ មានត្ថទ្ធា ហុត្វា អាចរិយស្ស សន្តិកំ ន គច្ឆន្តិ, វត្តបដិវត្តំ ន ករោន្តិ។ តេ ឯកទិវសំ អាចរិយំ ពទររុក្ខមូលេ និសិន្នំ តំ វម្ភេតុកាមា ពទររុក្ខំ នខេន អាកោដេត្វា “និស្សារោ វតាយំ រុក្ខោ”តិ អាហំសុ។ ពោធិសត្តោ អត្តនោ វម្ភនភាវំ ញត្វា អន្តេវាសិកេ “ឯកំ វោ បញ្ហំ បុច្ឆិស្សាមី”តិ អាហ។ តេ ហដ្ឋតុដ្ឋា “វទេថ, កថេស្សាមា”តិ។ អាចរិយោ បញ្ហំ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១៨០។

“កាលោ ឃសតិ ភូតានិ, សព្ពានេវ សហត្តនា;

យោ ច កាលឃសោ ភូតោ, ស ភូតបចនិំ បចី”តិ។

តត្ថ កាលោតិ បុរេភត្តកាលោបិ បច្ឆាភត្តកាលោបីតិ ឯវមាទិ។ ភូតានីតិ សត្តាធិវចនមេតំ, ន កាលោ ភូតានំ ចម្មមំសាទីនិ លុញ្ចិត្វា ខាទតិ, អបិច ខោ តេសំ អាយុវណ្ណពលានិ ខេបេន្តោ យោព្ពញ្ញំ មទ្ទន្តោ អារោគ្យំ វិនាសេន្តោ ឃសតិ ខាទតីតិ វុច្ចតិ។ ឯវំ ឃសន្តោ ច ន កិញ្ចិ វជ្ជេតិ, សព្ពានេវ ឃសតិ។ ន កេវលញ្ច ភូតានេវ, អបិច ខោ សហត្តនា អត្តានម្បិ ឃសតិ, បុរេភត្តកាលោ បច្ឆាភត្តកាលំ ន បាបុណាតិ។ ឯស នយោ បច្ឆាភត្តកាលាទីសុ។ យោ ច កាលឃសោ ភូតោតិ ខីណាសវស្សេតំ អធិវចនំ។ សោ ហិ អរិយមគ្គេន អាយតិំ បដិសន្ធិកាលំ ខេបេត្វា ខាទិត្វា ឋិតត្តា “កាលឃសោ ភូតោ”តិ វុច្ចតិ។ ស ភូតបចនិំ បចីតិ សោ យាយំ តណ្ហា អបាយេសុ ភូតេ បចតិ, តំ ញាណគ្គិនា បចិ ទហិ ភស្មមកាសិ, តេន “ភូតបចនិំ បចី”តិ វុច្ចតិ។ “បជនិ”ន្តិបិ បាឋោ, ជនិកំ និព្ពត្តិកន្តិ អត្ថោ។

ឥមំ បញ្ហំ សុត្វា មាណវេសុ ឯកោបិ ជានិតុំ សមត្ថោ នាម នាហោសិ។ អថ នេ ពោធិសត្តោ “មា ខោ តុម្ហេ ‘អយំ បញ្ហោ តីសុ វេទេសុ អត្ថី’តិ សញ្ញំ អកត្ថ, តុម្ហេ ‘យមហំ ជានាមិ, តំ សព្ពំ ជានាមា’តិ មញ្ញមានា មំ ពទររុក្ខសទិសំ ករោថ, មម តុម្ហេហិ អញ្ញាតស្ស ពហុនោ ជាននភាវំ ន ជានាថ, គច្ឆថ សត្តមេ ទិវសេ កាលំ ទម្មិ, ឯត្តកេន កាលេន ឥមំ បញ្ហំ ចិន្តេថា”តិ។ តេ ពោធិសត្តំ វន្ទិត្វា អត្តនោ

ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩤᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨲᩤᩉᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩔ ᨶᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨸᩔᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ “ᨠᩥᩴ, ᨽᨴᩕᨾᩩᨡᩤ, ᨩᩤᨶᩤᨳ ᨸᨬ᩠ᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ ᨩᩤᨶᩤᨾᩤ”ᨲᩥ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᨣᩁᩉᨾᩤᨶᩮᩤ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩤᨳᨾᩤᩉ –

᪑᪙᪐᪨

“ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨶᩁᩈᩦᩈᩣᨶᩥ, ᩃᩮᩣᨾᩈᩣᨶᩥ ᨻᩕᩉᩣᨶᩥ ᨧ;

ᨣᩦᩅᩣᩈᩩ ᨸᨭᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ, ᨠᩮᩣᨧᩥᨴᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᨱ᩠ᨱᩅᩤ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨻᩉᩪᨶᩥ ᨶᩁᩤᨶᩴ ᩈᩦᩈᩣᨶᩥ ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩣᨶᩥ ᩃᩮᩣᨾᩈᩣᨶᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨣᩦᩅᩤᩈᩩᨿᩮᩅ ᨮᨸᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨶ ᨲᩣᩃᨹᩃᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨨᩅᩦᩉᩥ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥᨴᩮᩅ ᨠᨱ᩠ᨱᩅᩤᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩤᨿᩣᩉ᪨ ᨠᨱ᩠ᨱᩅᩤᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩤ, ᨠᨱ᩠ᨱᨨᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᨸᨶ ᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨱᩅᨠᩮ “ᨠᨱ᩠ᨱᨨᩥᨴ᩠ᨴᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩤ”ᨲᩥ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ – “ᩋᩉᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩤ ᨶᩣᨾ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩤ”ᨲᩥ ᨡᨾᩤᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨶᩥᩉᨲᨾᩤᨶᩤ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩤ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩤᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩤᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩤ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩤ ᨾᩤᨱᩅᨠᩤ ᩍᨾᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩤ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨾᩪᩃᨸᩁᩥᨿᩤᨿᨩᩤᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩤ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩤ᪨

[᪒᪔᪖] ᪖᪨ ᨻᩤᩃᩮᩣᩅᩤᨴᨩᩤᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩤ

ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨧᩤᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩤ ᩅᩮᩈᩤᩃᩥᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᩤᨿ ᨠᩪᨭᩤᨣᩤᩁᩈᩤᩃᩣᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᨾᩴᩈᨠᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨴᩤᩈᩥ᪨ ᨶᩥᨣᨱ᩠ᨮᩤ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩩᨸᩥᨲᩤ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨾᨶᩤ ᨲᨳᩤᨣᨲᩴ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᨲᩩᨠᩤᨾᩤ “ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨩᩤᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᨠᨲᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩤᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩤᨸᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨶᩥᨣᨱ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩣᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ‘ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨩᩤᨶᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᨠᨲᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ’ᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩁᩥᩈᩤᨿ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩤ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶᩥᨣᨱ᩠ᨮᩮᩣ ᨶᩣᨭᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨾᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᨠᨲᨾᩴᩈᨡᩤᨴᨶᩮᨶ ᨣᩁᩉᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨣᩁᩉᩥᨿᩮᩅᩤ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩤᩁᩤᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩤᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩕᩤᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᩈᩥᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩃᩮᩣᨱᨾ᩠ᨻᩥᩃᩈᩮᩅᨶᨲ᩠ᨳᩤᨿ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩤᩁᩤᨱᩈᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᨣᩁᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩤᨿ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩮᩣ “ᨲᩤᨸᩈᩴ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ

ເຄຫໍ ປເວເສຕ຺ວາ ປຎ຺ຎຕ຺ຕາສເນ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ມຈ຺ຉມໍເສນ ປຣິວິສິຕ຺ວາ ຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈາວສາເນ ເອກມນ຺ຕໍ ນິສີທິຕ຺ວາ “ອິມໍ ມໍສໍ ຕຸມ຺ເຫເຍວ ອຸທ຺ທິສ຺ສ ປາເຓ ມາເຣຕ຺ວາ ກຕໍ, ເອຕໍ ອກຸສລໍ ມາ ອມ຺ຫາກເມວ, ຕຸມ຺ຫາກມ຺ປິ ໂຫຕູ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໗.

“ຫນ຺ຕ຺ວາ ເຉຕ຺ວາ ວທິຕ຺ວາ ຈ, ເທຕິ ທານໍ ອສຎ຺ຎໂຕ;

ເອທິສໍ ຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊມາໂນ, ສ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຫນ຺ຕ຺ວາຕິ ປຫຣິຕ຺ວາ. ເຉຕ຺ວາຕິ ກິລເມຕ຺ວາ. ວທິຕ຺ວາຕິ ມາເຣຕ຺ວາ. ເທຕິ ທານໍ ອສຎ຺ຎໂຕຕິ ອສຎ຺ຎໂຕ ທຸສ຺ສີໂລ ເອວໍ ກຕ຺ວາ ທານໍ ເທຕິ. ເອທິສໍ ຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊມາໂນ, ສ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕີຕິ ເອທິສໍ ອຸທ຺ທິສ຺ສກຕຠຕ຺ຕໍ ຠຸຎ຺ຊມາໂນ ໂສ ສມໂຓປິ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕິ ສໍຍຸຊ຺ຊຕິເຍວາຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ກຸຏຸມ຺ພິໂກ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໔໘.

“ປຸຕ຺ຕທາຣມ຺ປິ ເຈ ຫນ຺ຕ຺ວາ, ເທຕິ ທານໍ ອສຎ຺ຎໂຕ;

ຠຸຎ຺ຊມາໂນປິ ສປ຺ປຎ຺ໂຎ, ນ ປາເປນ ອຸປລິປ຺ປຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຠຸຎ຺ຊມາໂນປິ ສປ຺ປຎ຺ໂຎຕິ ຕິຏ຺ຐຕຸ ອຎ຺ຎໍ ມໍສໍ, ປຸຕ຺ຕທາເຣ ວທິຕ຺ວາປິ ທຸສ຺ສີເລນ ທິນ຺ນໍ ສປ຺ປຎ຺ໂຎ ຂນ຺ຕິເມຕ຺ຕາທິຄຸຓສມ຺ປນ຺ໂນ ຕໍ ຠຸຎ຺ຊມາໂນປິ ປາເປນ ນ ອຸປລິປ຺ປຕີຕິ. ເອວມສ຺ສ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ທມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ອຸຏ຺ຐາຍາສນາ ປກ຺ກາມິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – “ຕທາ ກຸຏຸມ຺ພິໂກ ນິຄຓ຺ໂຐ ນາຕປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ຕາປໂສ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ເຕໂລວາທຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຏ຺ຐາ.

[᪑᪓᪕] ᪕᪨ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩥᨬ᩠ᨬᩩᨠᩣᨿᩥᨠᩮᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨾᩣᩃᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣ ᨳᩮᩁᩮ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩃᩥᨬ᩠ᨬᩩᨠᩣᨿᩥᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ “ᩑᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨾᩴ ᨠᩥᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩮᩁᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ, ᨸᩁᩥᩈᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨹᩃᩪᨸᨠᩣᩁᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᨲᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩃᩥᨬ᩠ᨬᩩᨠᩣᨿᩥ, ᨳᩮᩁᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩣᩅᨠᩮ ᨠᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩃᩥᨬ᩠ᨬᩩᨠᩣᨿᩥ ᨹᩃᩮᩈᩩ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩁᩪᨸᩴᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨠᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦ ᨶᩣᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᩃᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩣᩃᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᨿᨾᩣᨶᩣ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ “ᩋᨿᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩃᩮᩣᩃᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩴ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩅᩥᨲᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩈᨾᩦᨸᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᨲᩮ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ – “ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ, ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩋᨯ᩠ᨰ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩅᨲ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ, ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᩑᨲᩮᨶ ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪕᪨

“ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᩦ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨲᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ;

ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩁᩪᨸᩴᨸᩥ ᨶᩪᨶ ᨸᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩑᨠᩴᩈᩮᨶ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨲᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩪᨶ ᩁᩪᨸᩴᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩮ ᩋᨸᩁᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩅᩥᨲᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨯ᩠ᨰ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ, ᨴᩮᩅ, ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩅᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨶᨸᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩋᨯ᩠ᨰᩥᩃᨠᩣᩁᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪖᪨

“ᨶᩣᨿᩴ ᨹᩃᩴ ᩋᨹᩃᩴ ᩅᩤ, ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ;

ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩒᨭ᩠ᨮᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩉᨠᩣ, ᨶᩣᨿᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨸᩤᨴᨬ᩠ᨩᩃᩥᨠᩩᨾᩤᩁᩔ ᩃᩮᩣᩃᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨸᩤᨴᨬ᩠ᨩᩃᩦ ᩃᩣᩊᩩᨴᩣᨿᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨸᩤᨴᨬ᩠ᨩᩃᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ᪨

[᪒᪔᪘] ᪘᪨ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣᨸᨾᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣᨸᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᨳᩣᨣᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩥᩅᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨨ ᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ, ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ, ᩑᨠᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩮ, ᩑᨠᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩏᨴᨸᩣᨴᩥ – "ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨶᩣᨶᩣ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ, ᨠᨳᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᨠᩥᩴ ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᨴᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨴᩴ ᨶᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨳᩮᨳᩣ"ᨲᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩔ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩣᩁᨳᩥᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᨾᨿᩴ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩣ, ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩮᩣ ᨴᩔᩮᩉᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣᩁᨳᩥ "ᩈᩣᨵᩩ, ᨴᩔᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩋᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩅ ᩁᨳᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨿᩴ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ"ᨲᩥ ᨡᩣᨱᩩᨠᨠᩣᩃᩮ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨸᩁᩔ ᨶᩦᩃᨸᩃᩣᩈᨠᩣᩃᩮ, ᩋᨸᩁᩔ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᨠᩣᩃᩮ, ᩋᨸᩁᩔ ᨹᩃᩥᨲᨠᩣᩃᩮ᪨ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩥ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ "ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨫᩣᨾᨳᩪᨱᩮᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ"ᨲᩥ, ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᨾᩴᩈᨸᩮᩈᩦ"ᨲᩥ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ "ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨸᩥ ᩈᩥᩁᩦᩈᩮᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᨠᨳᩣᨿ ᩋᨸᩁᩥᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᨴᩮᩅ, ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᨳᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᨳᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩁᩣᨩᩣ "ᨧᨲᩪᩉᩥᨸᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩅᩮᩣ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩔ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᨳᩥ 'ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ , ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ'ᨲᩥ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩅᩮᩣ ᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪅᪉᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶ᩠ᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨳ;

ᨶ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ, ᩈᩣᩁᨳᩦ ᨸᩁᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ, ᩈᩣᩁᨳᩦ ᨸᩁᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩅᩮᩣ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨳ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣᩅᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨸᨶ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩈᩣᩁᨳᩦ ᨸᩁᩥᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩅᩮᩣ ᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨳᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨲᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩣᨲᩥᨠᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩈᩩᩴ, ᩑᩅᩴ ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨠᨦ᩠ᨡᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪅᪐᪨

“ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨬᩣᨱᩮᩉᩥ, ᨿᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲᩣ;

ᨲᩮ ᩅᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨠᨦ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᩅ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨲᩮ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩔ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨦ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ, ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩮᩉᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨨᨹᩔᩣᨿᨲᨶᨡᨶ᩠ᨵᨵᩣᨲᩩᨽᩮᨴᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲᩣ, ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᩣ, ᨲᩮ ᩅᩮ ᨲᩮᩈᩩ ᨨᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨠᨦ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴᨿᩮᩅ ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩴᩈᩩᨠᩮᩣᨸᨾᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩣ᪨

[᪁᪃᪅] ᪅᪨ ᩈᩣᩃᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩑᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᨠᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ

ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩴᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᩺ ᩈᩣᨿᨱ᩠ᩉᩮ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩈᩉᩥᨲᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩅᩮᩁᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩃᩮᩣᨽᩮᨲᩥ “ᨠᩩᨾᩣᩁ, ᨲᩅ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨲᩮᩅᩮᩅ ᩉᩮᩔᨲᩥ ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ, ᨿᨳ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᨩᩦᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩮᩅᩮᩅ ᩉᩮᩔᨲᩥ, ᩑᩉᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᩉᩥ”ᨲᩥ᩺ ᩈᩮᩣ “ᨲᩣᩉᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨩᩦᩅᩈᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᩩᨶ ᩅᩮᩁᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩋᩈᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩋᨶᩮᨠᩅᩣᩁᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ

“ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩮᩅ ᨿᩴ ᩈᩉᩈᩥ, ᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩈᩥ, ᨠᨳᩴ ᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ᩺ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨾᨶᩩᩔᨠᩣᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩥ – “ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ,

ᩈᩩᩉᨴᨿᩣ ᩅᨲ ᩈᩮᩣ ᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᨿᩉᩣᩁᩅᩔ ᩋᩣᩈᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩦ”ᨲᩥ᩺ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨶ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᩅ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᩣᨿ

ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨻᩣᩃᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮᩅ, ᨻᩣᩃᩣᨶᩴ ᩅᩮᩁ ᩈᩩᩉᨴᨿᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩈᩩᩉᨴᨿᩣᩅ, ᩑᨠᩅᩣᩁᩴ ᩑᨲᩔ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨷᩩᨶ ᨸᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᩺

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᨭᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᩺ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᩋᩉᩥᨲᩩᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩈᨵᩴ ᨣᩣᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨷ᩠ᨷᩴ ᨠᩦᩊᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ

ᩏᩔᩅᩮ ᨥᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᩏᩔᩅᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ “ᩍᨾᩴ ᨾᩣ ᨷᨾᨩ᩠ᨩᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨲᩔ ᨷᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᩃᩥᨠᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᩅᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ

ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩉᩴ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᩺ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᨷᨱᨲᩮᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ ᩅᩮᩊᩩᨷᩮᩈᩥᨠᩣᨿ

ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨷᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥ᩺ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᨲᩔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᨿᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨾᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ

ᨷᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩋᨾ᩠ᨻᨷᨠ᩠ᨠᩴ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᩉᩥᨲᩩᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨷᩣᨲᩮᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨷᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨾᨵᩩᩁᩅᨧᨶᩮᨶ ᨲᩴ

ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩒᨲᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩃᩮᩣᨽᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪔᩺

“ᩑᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩔᩈᩥ ᩍᩔᩁᩮᩣ ᨠᩩᩃᩮ;

ᩒᩁᩮᩣᩉ ᨴᩩᨾᩈ᩠ᨾᩣ ᨻᩣᩃᨠ, ᩑᩉᩥ ᨴᩣᨶᩥ ᨥᩁᨠᩴ ᩅᨩᩮᨾᩈᩮ”ᨲᩥ᩺

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩑᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩈᩥ, ᨠᩩᩃᩮ ᨧ ᨾᩮ ᨽᩮᩣᨣᩣᨶᩴ ᩍᩔᩁᩮᩣ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᩒᨲᩁ, ᩑᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨥᩁᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾ᩺ ᨻᩣᩃᨠᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩮᨶ ᩋᩣᩃᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ᩺

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪕᩺

“ននុ មំ សុហទោតិ មញ្ញសិ, យញ្ច មំ ហនសិ វេឡុយដ្ឋិយា;

បក្កម្ពវនេ រមាមសេ, គច្ឆ ត្វំ ឃរកំ យថាសុខ”ន្តិ។

តត្ថ ននុ មំ សុហទោតិ មញ្ញសីតិ ននុ ត្វំ មំ “សុហទោ”តិ មញ្ញសិ, “សុហទោ អយ”ន្តិ មញ្ញសីតិ អត្ថោ។ យញ្ច មំ ហនសិ វេឡុយដ្ឋិយាតិ យំ មំ ឯវំ អភិមញ្ញសិ, យញ្ច វេឡុបេសិកាយ ហនសិ, តេនាហំ តថា ជានាមីតិ ទីបេតិ។ អថ នំ “មយំ ទានិ បក្កម្ពវនេ រមាមសេ, គច្ឆ ត្វំ ឃរកំ យថាសុខ”ន្តិ វត្វា ឧប្បតិត្វា វនំ បាវិសិ។ អហិតុណ្ឌិកោបិ អតុដ្ឋមនោ អត្តនោ គេហំ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មក្កដោ សាមណេរោ អហោសិ, អហិតុណ្ឌិកោ មហាថេរោ, ធញ្ញវាណិជោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សាលកជាតកវណ្ណនា ទសមា។

[១៥០] ១០. កបិជាតកវណ្ណនា

អយំ ឥសី ឧបសមសំយមេ រតោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុហកំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស ហិ កុហកភាវោ ភិក្ខូសុ បាកដោ ជាតោ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកោ ភិក្ខុ និយ្យានិកេ ពុទ្ធសាសនេ បព្ពជិត្វា កុហកវត្តំ បូរេតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឯស ភិក្ខុ ឥទានេវ, បុព្ពេបិ កុហកោយេវ, អគ្គិមត្តស្ស ការណា មក្កដោ ហុត្វា កោហញ្ញមកាសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បុត្តស្ស អាធាវិត្វា បរិធាវិត្វា វិចរណកាលេ ព្រាហ្មណិយា កាលកតាយ បុត្តំ អង្កេនាទាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តម្បិ បុត្តំ តាបសកុមារកំ កត្វា បណ្ណសាលាយ វាសំ កប្បេសិ។ វស្សារត្តសមយេ អច្ឆិន្នធារេ ទេវេ វស្សន្តេ ឯកោ មក្កដោ សីតបីឡិតោ ទន្តេ ខាទន្តោ កម្បន្តោ វិចរតិ។ ពោធិសត្តោ មហន្តេ ទារុក្ខន្ធេ អាហរិត្វា អគ្គិំ កត្វា និបជ្ជិ, បុត្តកោបិស្ស បាទេ បរិមជ្ជន្តោ និសីទិ។ សោ មក្កដោ ឯកស្ស មតតាបសស្ស វក្កលានិ និវាសេត្វា ច បារុបិត្វា ច អជិនចម្មំ អំសេ កត្វា កាជកមណ្ឌលុំ អាទាយ ឥសិវេសេនាគន្ត្វា បណ្ណសាលទ្វារេ អគ្គិស្ស ការណា កុហកកម្មំ កត្វា អដ្ឋាសិ។ តាបសកុមារកោ តំ ទិស្វា “តាត, តាបសោ ឯកោ សីតបីឡិតោ កម្បមានោ តិដ្ឋតិ, ឥធ នំ បក្កោសថ, វិសិព្វេស្សតី”តិ បិតរំ អាយាចន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“អយំ ឥសី ឧបសមសំយមេ រតោ, ស តិដ្ឋតិ សិសិរភយេន អដ្ដិតោ;

ហន្ទ អយំ បវិសតុយំ អគារកំ, វិនេតុ សីតំ ទរថញ្ច កេវល”ន្តិ។

តត្ថ ឧបសមសំយមេ រតោតិ រាគាទិកិលេសូបសមេ ច សីលសំយមេ ច រតោ។ ស តិដ្ឋតីតិ សោ តិដ្ឋតិ។ សិសិរភយេនាតិ វាតវុដ្ឋិជនិតស្ស សិសិរស្ស ភយេន។ អដ្ដិតោតិ បីឡិតោ។ បវិសតុយន្តិ បវិសតុ ឥមំ។ កេវលន្តិ សកលំ អនវសេសំ។

ពោធិសត្តោ បុត្តស្ស វចនំ សុត្វា ឧដ្ឋាយ ឱលោកេន្តោ មក្កដភាវំ ញត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១០៨។

“នាយំ ឥសី ឧបសមសំយមេ រតោ, កបិ អយំ ទុមវរសាខគោចរោ;

សោ ទូសកោ រោសកោ ចាបិ ជម្មោ, សចេ វជេមម្បិ ទូសេយ្យគារ”ន្តិ។

តត្ថ ទុមវរសាខគោចរោតិ ទុមវរានំ សាខគោចរោ។ សោ ទូសកោ រោសកោ ចាបិ ជម្មោតិ សោ ឯវំ គតគតដ្ឋានស្ស ទូសនតោ ទូសកោ, ឃដ្ដនតាយ រោសកោ, លាមកភាវេន ជម្មោ។ សចេ វជេតិ យទិ ឥមំ បណ្ណសាលំ វជេ បវិសេយ្យ, សព្ពំ ឧច្ចារបស្សាវករណេន ច អគ្គិទានេន ច ទូសេយ្យាតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ពោធិសត្តោ ឧម្មុកំ គហេត្វា តំ សន្តាសេត្វា បលាបេសិ។ សោ ឧប្បតិត្វា វនំ បក្ខន្តោ តថា បក្ខន្តោវ អហោសិ, ន បុន តំ ឋានំ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា តាបសកុមារស្ស កសិណបរិកម្មំ អាចិក្ខិ, សោបិ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេសិ។ តេ ឧភោបិ អបរិហីនជ្ឈានា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បោរាណតោ បដ្ឋាយបេស កុហកោយេវា”តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ។ សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ កេចិ អរហន្តោ អហេសុំ។ “តទា មក្កដោ កុហកភិក្ខុ អហោសិ, បុត្តោ រាហុលោ, បិតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កបិជាតកវណ្ណនា ទសមា។

និក្កាលចក្កោ ឥនយោ៑

តស្សុក្ខានំ –

សត្ថុកានិ ច ស្វភេចា, ក្យត្តិលេិ ចិកតិស្វា ច;

ម្ហលបទិឃានំ ឆាលេិចានំ, បិឥញ្ញុលិ កិ ស្វកោបមំ;

សាលកំ កបិ តេ ឥស៑

អថ ចក្ខុក្ខានំ –

ឥឡហចក្កោ ច សត្ថេចា, កល្យាណឆមូ្ាសមិសោ;

ទ្ហកោ ឥឡហចក្កោ ច, ឥឹទណឆមុក្កាសាចោ;

ក្ខបិហតោ និក្កាលេិ ច, ឥសចក្កោ ក្ហកេ និឃុ៑

ក្ខកតិបិតចណ្ហុតា តិក្ខិតា៑

៣។ តិកនិបាតោ

១។ សង្កប្បវគ្គោ

[២៥១] ១។ សង្កប្បរាគជាតកវណ្ណនា

សង្កប្បរាគធោតេនាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិនគរវាសី កិរេកោ កុលបុត្តោ សាសនេ ឧរំ ទត្វា បព្ពជិត្វា ឯកទិវសំ សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ ឯកំ អលង្កតបដិយត្តំ ឥត្ថិំ ទិស្វា ឧប្បន្នកាមរាគោ អនភិរតោ វិចរិ។ តមេនំ អាចរិយុបជ្ឈាយាទយោ ទិស្វា អនភិរតិការណំ បុច្ឆិត្វា វិព្ភមិតុកាមភាវមស្ស ញត្វា “អាវុសោ, សត្ថា នាម កាមរាគាទិកិលេសបីឡិតានំ កិលេសេ ហារេត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា សោតាបត្តិផលាទីនិ ទេតិ, ឯហិ តំ សត្ថុ សន្តិកំ នេស្សាមា”តិ អាទាយ អគមិំសុ។ សត្ថារា ច “កិំ នុ ខោ, ភិក្ខវេ, អនិច្ឆមានកញ្ញេវ ភិក្ខុំ គហេត្វា អាគតត្ថា”តិ វុត្តេ តមត្ថំ អារោចេសុំ។ សត្ថា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កិំការណា”តិ បុដ្ឋោ សោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ នំ សត្ថា “ឥត្ថិយោ នាមេតា, ភិក្ខុ, បុព្វេ ឈានពលេន វិក្ខម្ភិតកិលេសានំ វិសុទ្ធសត្តានម្បិ សំកិលេសំ ឧប្បាទេសុំ, តាទិសំ តុច្ឆបុគ្គលំ កិំការណា ន សំកិលេសិស្សន្តិ, វិសុទ្ធាបិ សត្តា សំកិលិស្សន្តិ, ឧត្តមយសសមង្គិនោបិ អាយសក្យំ បាបុណន្តិ, បគេវ អបរិសុទ្ធា។ សិនេរុកម្បនកវាតោ បុរាណបណ្ណកសដំ កិំ ន កម្បេស្សតិ, ពោធិមូលេ និសីទិត្វា អភិសម្ពុជ្ឈនកសត្តំ អយំ កិលេសោ អាលោឡេសិ, តាទិសំ កិំ ន អាលោឡេស្សតី”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អសីតិកោដិវិភវេ ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា ពារាណសិំ បច្ចាគន្ត្វា កតទារបរិគ្គហោ មាតាបិតូនំ អច្ចយេន តេសំ មតកិច្ចានិ កត្វា ហិរញ្ញាវលោកនកម្មំ ករោន្តោ “ឥទំ ធនំ បញ្ញាយតិ, យេហិ បនេតំ សម្ភតំ, តេ ន បញ្ញាយន្តី”តិ អាវជ្ជេន្តោ សំវេគប្បត្តោ អហោសិ, សរីរា សេទា មុច្ចិំសុ។ សោ ឃរាវាសេ ចិរំ វសន្តោ មហាទានំ ទត្វា កាមេ បហាយ អស្សុមុខំ ញាតិសង្ឃំ បរិច្ចជិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា រមណីយេ បទេសេ បណ្ណសាលំ មាបេត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ វនមូលផលាទីហិ យាបេន្តោ នចិរស្សេវ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ ចិរំ វសិត្វា ចិន្តេសិ – “មនុស្សបថំ គន្ត្វា លោណម្ពិលំ ឧបសេវិស្សាមិ, ឯវំ មេ សរីរញ្ចេវ ថិរំ ភវិស្សតិ, ជង្ឃវិហារោ ច កតោ ភវិស្សតិ, យេ ច មាទិសស្ស សីលសម្បន្នស្ស ភិក្ខំ វា ទស្សន្តិ, អភិវាទនាទីនិ វា ករិស្សន្តិ, តេ សគ្គបុរំ បូរេស្សន្តី”តិ។

សោ ហិមវន្តា ឱតរិត្វា អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមានោ ពារាណសិំ បត្វា សុរិយត្ថង្គមនវេលាយ វសនដ្ឋានំ ឱលោកេន្តោ រាជុយ្យានំ ទិស្វា “ឥទំ បដិសល្លានសារុប្បំ, ឯត្ថ វសិស្សាមី”តិ ឧយ្យានំ បវិសិត្វា អញ្ញតរស្មិំ រុក្ខមូលេ និសិន្នោ ឈានសុខេន តំ រត្តិំ វីតិនាមេត្វា

បុនទិវសេ កតសរីរបដិជគ្គនោ បុព្វណ្ហសមយេ រត្តវាកចីរានិ សណ្ឋបេត្វា ភិក្ខាភាជនំ អាទាយ សន្តិន្ទ្រិយោ សន្តមានសោ ឥរិយាបថសម្បន្នោ យុគមត្តទស្សនោ ហុត្វា សព្វាការសម្បន្នាយ អត្តនោ រូបសិរិយា លោកស្ស លោចនានិ អាកឌ្ឍន្តោ នគរំ បវិសិត្វា ភិក្ខាយ ចរន្តោ រញ្ញោ និវេសនង្គណំ បាបុណិ។ រាជា មហាតលេ ចង្កមន្តោ វាតបានន្តរេន ពោធិសត្តំ ទិស្វា ឥរិយាបថស្មិំយេវ បសីទិត្វា "សចេ សន្តធម្មោ នាម អត្ថិ, ឥមស្ស តេន អព្ភន្តរេ ភវិតព្ព"ន្តិ ចិន្តេត្វា "គច្ឆ, តំ តាបសំ អានេហី"តិ ឯកំ អមច្ចំ អាណាបេសិ។ សោ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ភិក្ខាភាជនំ គហេត្វា "រាជា, ភន្តេ, តំ បក្កោសតី"តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ "មហាបុញ្ញ, អម្ហេ រាជា ន ជានាតី"តិ អាហ។ "តេន ហិ, ភន្តេ, យាវាហំ អាគច្ឆាមិ, តាវ ឥធេវ ហោថា"តិ គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា "អម្ហាកំ កុលូបកតាបសោ នត្ថិ, គច្ឆ, នំ អានេហី"តិ សយម្បិ វាតបានេន ហត្ថំ បសារេត្វា វន្ទិត្វា "ឥតោ ឯថ, ភន្តេ"តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ អមច្ចស្ស ហត្ថេ ភិក្ខាភាជនំ ទត្វា មហាតលំ អភិរុហិ។

អថ នំ រាជា វន្ទិត្វា រាជបល្លង្កេ និសីទាបេត្វា អត្តនោ សម្បាទិតេហិ យាគុខជ្ជកភត្តេហិ បរិវិសិត្វា កតភត្តកិច្ចំ បញ្ហំ បុច្ឆិ។ បញ្ហព្យាករណេន ភិយ្យោសោមត្តាយ បសីទិត្វា វន្ទិត្វា "ភន្តេ, តុម្ហេ កត្ថវាសិកា, កុតោ អាគតត្ថា"តិ បុច្ឆិត្វា "ហិមវន្តវាសិកា មយំ, មហារាជ, ហិមវន្តតោ អាគតា"តិ វុត្តេ បុន "កិំការណា"តិ បុច្ឆិ។ "វស្សារត្តកាលេ, មហារាជ, និពទ្ធវាសោ នាម លទ្ធុំ វដ្ដតី"តិ វុត្តេ "តេន ហិ, ភន្តេ, រាជុយ្យានេ វសថ, តុម្ហេ ចតូហិ បច្ចយេហិ ន កិលមិស្សថ, អហម្បិ សគ្គសំវត្តនិកំ បុញ្ញំ បសវិស្សាមី"តិ បដិញ្ញំ គហេត្វា កតបាតរាសោ ពោធិសត្តេន សទ្ធិំ ឧយ្យានំ គន្ត្វា បណ្ណសាលំ ការេត្វា ចង្កមំ មាបេត្វា សេសានិបិ រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានានិ សម្បាទេត្វា បព្ពជិតបរិក្ខារេ បដិយាទេត្វា "សុខេន វសថ, ភន្តេ"តិ ឧយ្យានបាលំ សម្បដិច្ឆាបេសិ។ ពោធិសត្តោ តតោ បដ្ឋាយ ទ្វាទស សំវច្ឆរានិ តត្ថេវ វសិ។

អថេកទិវសំ រញ្ញោ បច្ចន្តោ កុបិតោ។ សោ តស្ស វូបសមនត្ថាយ គន្តុកាមោ ទេវិំ អាមន្តេត្វា "ភទ្ទេ, តយា នគរេ ឡូហិឋិតុំ វដ្ដតី"តិ អាហ។ "កិំ និស្សាយ កថេថ, ទេវា"តិ។ "សីលវន្តំ តាបសំ, ភទ្ទេ"តិ។ "ទេវ, នាហំ តស្មិំ បមជ្ជិស្សាមិ, អម្ហាកំ អយ្យស្ស បដិជគ្គនំ មម ភារោ, តុម្ហេ និរាសង្កា គច្ឆថា"តិ។ រាជា និក្ខមិត្វា គតោ, ទេវីបិ ពោធិសត្តំ តថេវ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋាតិ។ ពោធិសត្តោ បន រញ្ញោ គតកាលេ និពទ្ធវេលាយំ អាគន្ត្វា អត្តនោ រុចិតាយ វេលាយ រាជនិវេសនំ គន្ត្វា ភត្តកិច្ចំ ករោតិ។

អថេកទិវសំ ពោធិសត្តេ អតិចិរាយន្តេ ទេវី សព្វំ ខាទនីយភោជនីយំ បដិយាទេត្វា ន្ហត្វា អលង្ករិត្វា នីចមញ្ចកំ បញ្ញាបេត្វា ពោធិសត្តស្ស អាគមនំ ឱលោកយមានា មដ្ឋសាដកំ សិថិលំ កត្វា និវាសេត្វា និបជ្ជិ។ ពោធិសត្តោបិ វេលំ សល្លក្ខេត្វា ភិក្ខាភាជនំ អាទាយ អាកាសេនាគន្ត្វា មហាវាតបានទ្វារំ បាបុណិ។ តស្ស វក្កលសទ្ទំ សុត្វា សហសា ឧដ្ឋហមានាយ ទេវិយា មដ្ឋសាដកោ ភស្សិត្ថ, ពោធិសត្តោ ឯវ វិសភាគារម្មណំ ទិស្វា ឥន្ទ្រិយានិ ភិន្ទិត្វា សុភវសេន ឱលោកេសិ។ អថស្ស ឈានពលេន សន្និសិន្នោបិ កិលេសោ ករណ្ឌកេ បក្ខិត្តអាសីវិសោ វិយ ផណំ កត្វា ឧដ្ឋហិ, ខីររុក្ខស្ស វាសិយា អាកោដិតកាលោ វិយ អហោសិ។ កិលេសុប្បាទេនេវ សហេវ ឈានង្គានិ បរិហាយិំសុ, ឥន្ទ្រិយានិ អបរិសុទ្ធានិ អហេសុំ, សយំ បក្ខច្ឆិន្នកាកោ វិយ អហោសិ។ សោ បុព្វេ វិយ និសីទិត្វា ភត្តកិច្ចំ កាតុំ នាសក្ខិ, និសីទាបិយមានោបិ ន និសីទិ។ អថស្ស ទេវី សព្វំ ខាទនីយភោជនីយំ ភិក្ខាភាជនេយេវ បក្ខិបិ។ យថា ច បុព្វេ ភត្តកិច្ចំ កត្វា

សីហបញ្ជរេន និក្ខមិត្វា អាកាសេនេវ គច្ឆតិ, ឯវំ តំ ទិវសំ គន្ត្វា នាសក្ខិ។ ឥត្ថី បន គហេត្វា មហានិស្សេណិយា ឱតរិត្វា ឧយ្យានំ អគមាសិ។ ទេវីបិ អស្ស អត្តនិ បដិពទ្ធចិត្តតំ អញ្ញាសិ។ សោ ឧយ្យានំ គន្ត្វា ឥត្ថី អក្ខិជិត្វាន ហេដ្ឋាមញ្ចកេ និក្ខិបិត្វា “ទេវិយា ឧបរូបិ ហត្ថសោភា បាទសោភា, ឧបរូបំ គដិបរិវេសាវាតំ, ឧបរូបំ ព្រារូលក្ខណ”ន្តិអាទីនិ វិប្បលបន្តោ សត្តាហំ និបជ្ជិ, ឥត្ថី បូតិកំ អហោសិ នីលមក្ខិកាបរិបុណ្ណា។

អថ រាជា បច្ចន្តំ វូបសមេត្វា បច្ចាគតោ អលង្កតបដិយត្តំ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា រាជនិវេសនំ អភិរុយ្ហ “ទេវី កុហិំ គតា”តិ ឧយ្យានំ គន្ត្វា ឧយ្យានេ ទេវិយា សរីរំ ទិស្វា “បក្កោសេថ តំ បុរិស”ន្តិ បណ្ណសាលាយ ទ្វារំ វិវរិត្វា អន្តោបវិដ្ឋោ តំ និបន្នកំ ទិស្វា “កោនុ ត្វំ អធម្មិកោ បុរិសោ”តិ បុច្ឆិតុំ ឥត្ថី បូតិកំ ឆឌ្ឌាបេត្វា បណ្ណសាលំ បដិជគ្គាបេត្វា “ភន្តេ, កឹ តេ អធម្មក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “វិប្បដិសារីម្ហិ, មហារាជា”តិ។ រាជា “មម បច្ចាមិត្តេហិ មយិ ឧក្កណ្ឋិតេ អលភន្តេហិ ‘មមាយតន្តានមស្ស ទុក្ខំ ករិស្សាមា’តិ អាគន្ត្វា ឯវំ វិប្បដិសារីកតោ ភវិស្សតិ មញ្ញេ”តិ សទ្ធឹ បរិវេត្វា វិប្បដិសារី ឧបលិកេត្វា វិប្បដិសារី អហិស្វា “កឹ វិប្បដិសារីសិ, ភន្តេ”តិ បុច្ឆិ។ ទេវីនិសេវិត្វា “នាហំ, មហារាជ, អញ្ញេន វិប្បដិសារី, អហំ បន អត្តនោ អត្តានំ ហនេយ្យ វិប្បដិសារី”ន្តិ វត្វា ឧត្តរិម្បិ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អវោច –

១។

“សង្ខប្យរាគេណាវេតេន, ចិតក្កិនីវេតេន ច;

នាលក្ខេតេន កណ្ណេន, សុខុមារាគេតេន ច។

២។

“ន កណ្ណាយតមុត្តេន, នាបិ មោរូបសេវិតា;

តេនមិម្ហា គណេម វិប្បដ្ឋា, សត្ថុបរិគាហិតា។

៣។

“អាវេចសព្វា ន បស្សាមិ, មតោ រុហិរមស្សេវ;

មាវ អនាវិសោ ចិត្តំ, សមំ មេ រុក្ខមាគត”ន្តិ។

តត្ថ សង្កប្បរាគធោសិតេនាតិ កាមវិតក្កសម្បយុត្តរាគធោសិតេន។ វិតក្កនិសិតេន ចាតិ តេនេវ រាគេន វិតក្កបរិឡាហេន និសិតេន។ នាលង្កតេន ភទ្រេនាតិ នេវ អលង្កតេន ភទ្រេន, អនលង្កតេន ពីភច្ឆេនាតិ អត្ថោ។ ឧសុការាគតេន ចាតិ ឧសុការេហិបិ អកតេន។ ន កណ្ណាយតមុត្តេនាតិ យាវ កណ្ណចូឡកណ្ណប្បមាណំ អាកឌ្ឍិត្វា អមុត្តេន។ នាបិ មោរូបសេវិតេនាតិ មោរបត្តគិជ្ឈបត្តាទីហិ អកតូបសេវនេន។ តេនម្ហិ ហទយេ វិទ្ធោតិ តេន កិលេសកណ្ឌកេនាហំ ហទយេ វិទ្ធោ អម្ហិ។ សព្ពង្គបរិទាហិនាតិ សព្ពានិ អង្គានិ បរិទហនសមត្ថេន។ មហារាជ, តេន ហិ កិលេសកណ្ឌកេន ហទយេ វិទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ មម អគ្គិ បទិត្តានិ ច សព្ពានិ អង្គានិ ឌយ្ហន្តីតិ ទស្សេតិ។

អាវេធញ្ច ន បស្សាមីតិ វិទ្ធដ្ឋានេ វណញ្ច ន បស្សាមិ។ យតោ រុហិរំ បស្សវេតិ យតោ មេ អាវេធតោ លោហិតំ បគ្ឃរេយ្យ, តំ ន បស្សាមីតិ អត្ថោ។ យាវ អយោនិសោ ចិត្តន្តិ ឯត្ថ យាវាតិ ឥទំ ហេត្ថ និបាតោ, អតិវិយ ឥទំ កត្វា អយោនិសោ ចិត្តំ វត្តិតន្តិ អត្ថោ។ សរំ មេ ទុក្ខមាគតន្តិ អត្តនាវ យថា អត្តនោ ទុក្ខំ អាគតន្តិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ ឆហិ គាថាហិ រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេត្វា រាជានំ បណ្ណសាលតោ ពហិ កត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា នដ្ឋំ ឈានំ ឧប្បាទេត្វា បណ្ណសាលាយ និក្ខមិត្វា អាកាសេ និសិន្នោ រាជានំ ឱវទិត្វា “មហារាជ, អហំ ហិមវន្តមេវ គមិស្សាមី”តិ វត្វា “ន សក្កា, ភន្តេ, គន្តុ”ន្តិ វុច្ចមានោបិ “មហារាជ, មយា ឥធ វសន្តេន ឯវរូបោ វិប្បការោ បត្តោ, ឥទានិ ន សក្កា ឥធ វសិតុ”ន្តិ រញ្ញោ យាចន្តស្សេវ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា ហិមវន្តំ គន្ត្វា តត្ថ យាវតាយុកំ ឋត្វា ព្រហ្មលោកូបគោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ។ កេចិ សោតាបន្នា, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហន្តោ អហេសុំ។ “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សង្កប្បរាគជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៥២] ២. តិលមុដ្ឋិជាតកវណ្ណនា

អជ្ជាបិ មេ តំ មនសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ កោធនំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ អញ្ញតរោ កិរ, ភិក្ខុ, កោធនោ អហោសិ ឧបាយាសពហុលោ, អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ កុប្បិ អភិសជ្ជិ, កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុកាសិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ កោធនោ ឧបាយាសពហុលោ ឧទ្ធនេ បក្ខិត្តលោណំ វិយ តដតដាយន្តោ វិចរតិ, ឯវរូបេ និក្កោធនេ ពុទ្ធសាសនេ បព្ពជិតោ សមានោ កោធមត្តម្បិ និគ្គហិតុំ ន សក្កោតី”តិ។ សត្ថា តេសំ កថំ សុត្វា ឯកំ ភិក្ខុំ បេសេត្វា តំ ភិក្ខុំ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, កោធនោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ អយំ កោធនោ

អហោសី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោ នាម អហោសិ។ បោរាណករាជានោ ច អត្តនោ បុត្តេ “ឯវំ ឯតេ និហតមានទប្បា សីតុណ្ហក្ខមា លោកចារិត្តញ្ញា ច ភវិស្សន្តី”តិ អត្តនោ នគរេ ទិសាបាមោក្ខអាចរិយេ វិជ្ជមានេបិ សិប្បុគ្គហណត្ថាយ ទូរេ តិរោរដ្ឋំ បេសេន្តិ, តស្មា សោបិ រាជា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកំ បុត្តំ បក្កោសាបេត្វា ឯកបដលិកុបាហនា ច បណ្ណច្ឆត្តញ្ច កហាបណសហស្សញ្ច ទត្វា “តាត, តក្កសិលំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គណ្ហា”តិ បេសេសិ។ សោ “សាធូ”តិ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន តក្កសិលំ បត្វា អាចរិយស្ស គេហំ បុច្ឆិត្វា អាចរិយេ មាណវកានំ សិប្បំ វាចេត្វា ឧដ្ឋាយ ឃរទ្វារេ ចង្កមន្តេ គេហំ គន្ត្វា យស្មិំ ឋានេ ឋិតោ អាចរិយំ អទ្ទស, តត្ថេវ ឧបាហនា ឱមុញ្ចិត្វា ឆត្តញ្ច អបនេត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ សោ តស្ស កិលន្តភាវំ ញត្វា អាគន្តុកសង្គហំ ការេសិ។ កុមារោ ភុត្តភោជនោ ថោកំ វិស្សមិត្វា អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ, “កុតោ អាគតោសិ, តាតា”តិ ច វុត្តេ “ពារាណសិតោ”តិ អាហ។ “កស្ស បុត្តោសី”តិ? “ពារាណសិរញ្ញោ”តិ។ “កេនត្ថេនាគតោសី”តិ? “សិប្បំ ឧគ្គណ្ហនត្ថាយា”តិ។ “កិំ តេ អាចរិយភាគោ អាភតោ, ឧទាហុ អន្តេវាសិកោ ហោតុកាមោសី”តិ? សោ “អាចរិយភាគោ មេ អាភតោ”តិ វត្វា អាចរិយស្ស បាទមូលេ សហស្សត្ថវិកំ ឋបេត្វា វន្ទិ។

អន្តេវាសិកា ទិវា អាចរិយស្ស កម្មំ កត្វា រត្តិំ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តិ, អាចរិយភាគទាយកា គេហេ ជេដ្ឋបុត្តា វិយ ហុត្វា សិប្បមេវ ឧគ្គណ្ហន្តិ។ តស្មា សោបិ អាចរិយោ សល្លហុកេ សុខនក្ខត្តេ កុមារស្ស សិប្បំ បដ្ឋបេសិ។ កុមារោបិ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តោ ឯកទិវសំ អាចរិយេន សទ្ធិំ ន្ហាយិតុំ អគមាសិ។ អថេកា មហល្លិកា ឥត្ថី តិលានិ សេតេ កត្វា បត្ថរិត្វា រក្ខមានា និសីទិ។ កុមារោ សេតតិលេ ទិស្វា ខាទិតុកាមោ ហុត្វា ឯកំ តិលមុដ្ឋិំ គហេត្វា ខាទិ, មហល្លិកា “តណ្ហាលុកោ ឯសោ”តិ កិញ្ចិ អវត្វា តុណ្ហី អហោសិ។ សោ បុនទិវសេបិ តាយ វេលាយ តថេវ អកាសិ, សាបិ តំ ន កិញ្ចិ អាហ។ ទុតិយទិវសេបិ តថេវាកាសិ, តទា មហល្លិកា “ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ អត្តនោ អន្តេវាសិកេហិ មំ វិលុម្បាបេតី”តិ ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទិ។ អាចរិយោ និវត្តិត្វា “កិំ ឯតំ , អម្មា”តិ បុច្ឆិ។ “សាមិ, អន្តេវាសិកោ តេ មយា កតានំ សេតតិលានំ អជ្ជេកំ មុដ្ឋិំ ខាទិ, ហិយ្យោ ឯកំ, បរេ ឯកំ, ននុ ឯវំ ខាទន្តោ មម សន្តកំ សព្ពំ នាសេស្សតី”តិ។ “អម្ម, មា រោទិ, មូលំ តេ ទាបេស្សាមី”តិ។ “ន មេ, សាមិ, មូលេនត្ថោ, យថា បនេស កុមារោ បុន ឯវំ ន ករោតិ, តថា តំ សិក្ខាបេហី”តិ។ អាចរិយោ “តេន ហិ បស្ស, អម្មា”តិ ទ្វីហិ មាណវេហិ តំ កុមារំ ទ្វីសុ ហត្ថេសុ គាហាបេត្វា វេឡុបេសិកំ គហេត្វា “បុន ឯវរូបំ មា អកាសី”តិ តិក្ខត្តុំ បិដ្ឋិយំ បហរិ។ កុមារោ អាចរិយស្ស កុជ្ឈិត្វា រត្តានិ អក្ខីនិ កត្វា បាទបិដ្ឋិតោ យាវ កេសមត្ថកា ឱលោកេសិ។ សោបិស្ស កុជ្ឈិត្វា ឱលោកិតភាវំ អញ្ញាសិ។ កុមារោ សិប្បំ និដ្ឋាបេត្វា “អនុយោគំ ទត្វា មារាបេតព្ពោ ឯស មយា”តិ តេន កតទោសំ ហទយេ ឋបេត្វា គមនកាលេ អាចរិយំ វន្ទិត្វា “យទាហំ, អាចរិយ, ពារាណសិរជ្ជំ បត្វា តុម្ហាកំ សន្តិកំ បេសេស្សាមិ, តទា តុម្ហេ អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ សសិនេហោ វិយ បដិញ្ញំ គហេត្វា បក្កាមិ។

សោ ពារាណសិំ បត្វា មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា សិប្បំ ទស្សេសិ។ រាជា “ជីវមានេន មេ បុត្តោ ទិដ្ឋោ, ជីវមានោវស្ស រជ្ជសិរិំ បស្សាមី”តិ បុត្តំ រជ្ជេ បតិដ្ឋាបេសិ។ សោ រជ្ជសិរិំ អនុភវមានោ អាចរិយេន កតទោសំ សរិត្វា ឧប្បន្នកោធោ “មារេស្សាមិ ន”ន្តិ

បណ្ណាការត្ថាយ អាចរិយស្ស ទត្វា បហេសិ។ អាចរិយោ “តរុណកាលេ នំ សញ្ញាបេតុំ ន សក្ខិស្សាមី”តិ អគន្ត្វា តស្ស រញ្ញោ មជ្ឈិមវយកាលេ “ឥទានិ នំ សញ្ញាបេតុំ សក្ខិស្សាមី”តិ គន្ត្វា រាជទ្វារេ ឋត្វា “តក្កសិលាចរិយោ អាគតោ”តិ អារោចាបេសិ។ រាជា តុដ្ឋោ ព្រាហ្មណំ បក្កោសាបេត្វា តំ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតំ ទិស្វាវ កោធំ ឧប្បាទេត្វា រត្តានិ អក្ខីនិ កត្វា អមច្ចេ អាមន្តេត្វា “ភោ, អជ្ជាបិ មេ អាចរិយេន បហដដ្ឋានំ រុជ្ជតិ, អាចរិយោ នលាដេន មច្ចុំ អាទាយ ‘មរិស្សាមី’តិ អាគតោ, អជ្ជស្ស ជីវិតំ នត្ថី”តិ វត្វា បុរិមា ទ្វេ គាថា អវោច –

៧។

“អជ្ជាបិ មេ តំ មនសិ, យំ មំ ត្វំ តិលមុដ្ឋិយា;

ពាហាយ មំ គហេត្វាន, លដ្ឋិយា អនុតាឡយិ។

៨។

“ននុ ជីវិតេ ន រមសិ, យេនាសិ ព្រាហ្មណាគតោ;

យំ មំ ពាហា គហេត្វាន, តិក្ខត្តុំ អនុតាឡយី”តិ។

តត្ថ យំ មំ ពាហាយ មន្តិ ទ្វីសុ បទេសុ ឧបយោគវចនំ អនុតាឡនាបេក្ខំ។ យំ មំ ត្វំ តិលមុដ្ឋិយា ការណា អនុតាឡយិ, អនុតាឡេន្តោ ច មំ ពាហាយ គហេត្វា អនុតាឡយិ, តំ អនុតាឡនំ អជ្ជាបិ មេ មនសីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ ននុ ជីវិតេ ន រមសីតិ មញ្ញេ ត្វំ អត្តនោ ជីវិតម្ហិ នាភិរមសិ។ យេនាសិ ព្រាហ្មណាគតោតិ យស្មា ព្រាហ្មណ មម សន្តិកំ អាគតោសិ។ យំ មំ ពាហា គហេត្វានាតិ យំ មម ពាហា គហេត្វា, យំ មំ ពាហាយ គហេត្វាតិបិ អត្ថោ។ តិក្ខត្តុំ អនុតាឡយីតិ តយោ វារេ វេឡុលដ្ឋិយា តាឡេសិ, អជ្ជ ទានិ តស្ស ផលំ វិន្ទាហីតិ តំ មរណេន សន្តជ្ជេន្តោ ឥទមាហ។

តំ សុត្វា អាចរិយោ តតិយំ គាថមាហ –

៩។

“អរិយោ អនរិយំ កុព្ពានំ, យោ ទណ្ឌេន និសេធតិ;

សាសនំ តំ ន តំ វទេ, ញាតិ នំ បណ្ឌិតា វិទូ”តិ។

តត្ថ អរិយោតិ សុន្ទរាធិវចនមេតំ។ សោ បន អរិយោ ចតុព្ពិធោ ហោតិ អាចារអរិយោ ទស្សនអរិយោ លិង្គអរិយោ បដិវេធអរិយោតិ។ តត្ថ មនុស្សា វា ហោន្តុ តិរច្ឆានា វា, អរិយាចារេ ឋិតា អាចារអរិយា នាម។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“អរិយវត្តសិ វក្កង្គ, យោ បិណ្ឌមបចាយតិ;

ចជាមិ តេ តំ ភត្តារំ, គច្ឆថុភោ យថាសុខ”ន្តិ។ (ជា. ១.១៧.១០៩);

រូបេន បន ឥរិយាបថេន ច បាសាទិកេន ទស្សនីយេន សមន្នាគតា ទស្សនអរិយា នាម។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“អរិយាវកាសោសិ បសន្ននេត្តោ, មញ្ញេ ភវំ បព្ពជិតោ កុលម្ហា;

កថំ នុ វិត្តានិ បហាយ ភោគេ, បព្ពជិ និក្ខម្ម ឃរា សបញ្ញា”តិ។ (ជា. ១.១៤.១៧១);

និវាសនបារុបនលិង្គគ្គហណេន បន សមណសទិសា ហុត្វា វិចរន្តា ទុស្សីលាបិ លិង្គអរិយា នាម។ យំ សន្ធាយ វុត្តំ –

“ឆទនំ កត្វាន សុព្វតានំ, បក្ខន្ទី កុលទូសកោ បគព្ភោ;

មាយាវី អសញ្ញតោ បលាបោ, បតិរូបេន ចរំ ស មគ្គទូសី”តិ។

ពុទ្ធាទយោ បន បដិវេធអរិយា នាម។ តេន វុត្តំ – “អរិយា វុច្ចន្តិ ពុទ្ធា ច បច្ចេកពុទ្ធា ច ពុទ្ធសាវកា ចា”តិ។ តេសុ ឥធ អាចារអរិយោវ អធិប្បេតោ។

អនរិយន្តិ ទុស្សីលំ បាបធម្មំ។ កុទ្ធន្តិ បាណាតិបាតាទិកំ បញ្ចវិធទុស្សីល្យកម្មំ ករោន្តំ, ឯកមេវ វា ឯវំ អត្ថបទំ, អនរិយំ ហីនំ លាមកំ បញ្ចវេរភយកម្មំ ករោន្តំ បុគ្គលំ។ យោតិ ខត្តិយាទីសុ យោ កោចិ។ ទណ្ឌេនាតិ យេន កេនចិ បហរណេន។ និសេធតីតិ “មា បុន ឯវរូបំ ករី”តិ បហរន្តោ និវារេតិ។ សាសនំ តំ ន តំ វទន្តិ តំ, មហារាជ, អកត្តព្វំ ករោន្តេ បុត្តធីតរោ វា អន្តេវាសិកេ វា ឯវំ បហរិត្វា និសេធនំ នាម ឥមស្មិំ លោកេ សាសនំ អនុសិដ្ឋិ ឱវាទោ, ន វទេ។ ញាតិ នំ បណ្ឌិតាវិទូតិ ឯវមេតំ បណ្ឌិតា ជានន្តិ។ តស្មា,

មហារាជ, ត្វម្បិ ឯវំ ជាន, ន ឯវរូបេ ឋានេ វេរំ កាតុំ អរហសិ។ សចេ ហិ ត្វំ, មហារាជ, មយា ឯវំ សិក្ខាបិតោ នាភវិស្ស, អថ គច្ឆន្តេ កាលេ បូវសក្ខលិអាទីនិ ចេវ ផលាផលាទីនិ ច ហរន្តោ ចោរកម្មេសុ បលុទ្ធោ អនុបុព្ពេន សន្ធិច្ឆេទបន្ថទូហកគាមឃាតកាទីនិ កត្វា “រាជាបរាធិកោ ចោរោ”តិ សហោឌ្ឍំ គហេត្វា រញ្ញោ ទស្សិតោ “គច្ឆថស្ស ទោសានុរូបំ ទណ្ឌំ ករោថា”តិ ទណ្ឌកម្មំ បាបុណិស្ស, កុតោ តេ ឯវរូបា សម្បត្តិ អភវិស្ស, ននុ មំ និស្សាយ ឥទំ ឥស្សរិយំ តយា លទ្ធន្តិ ឯវំ អាចរិយោ រាជានំ សញ្ញាបេសិ។ បរិវារេត្វា ឋិតា អមច្ចាបិស្ស កថំ សុត្វា “សច្ចំ, ទេវ, ឥទំ ឥស្សរិយំ តុម្ហាកំ អាចរិយស្សេវ សន្តក”ន្តិ អាហំសុ។

តស្មិំ ខណេ រាជា អាចរិយស្ស គុណំ សល្លក្ខេត្វា “សព្ពិស្សរិយំ តេ, អាចរិយ, ទម្មិ, រជ្ជំ បដិច្ឆា”តិ អាហ។ អាចរិយោ “ន មេ, មហារាជ, រជ្ជេនត្ថោ”តិ បដិក្ខិបិ។ រាជា តក្កសិលំ បេសេត្វា អាចរិយស្ស បុត្តទារំ អាហរាបេត្វា មហន្តំ ឥស្សរិយំ ទត្វា តមេវ បុរោហិតំ កត្វា បិតុដ្ឋានេ ឋបេត្វា តស្សោវាទេ ឋិតោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ កោធនោ ភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ, ពហូ ជនា សោតាបន្នសកទាគាមិអនាគាមិនោ អហេសុំ។ “តទា រាជា កោធនោ ភិក្ខុ អហោសិ, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តិលមុដ្ឋិជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២៥៣] ៣។ មណិកណ្ឋជាតកវណ្ណនា

មមន្នបានន្តិ ឥទំ សត្ថា អាឡវិំ និស្សាយ អគ្គាឡវេ ចេតិយេ វិហរន្តោ កុដិការសិក្ខាបទំ (បារា។ ៣៤២) អារព្ភ កថេសិ។ អាឡវិកា ហិ ភិក្ខូ សញ្ញាចិកាយ កុដិយោ ការយមានា យាចនពហុលា វិញ្ញត្តិពហុលា វិហរន្តិ “បុរិសំ ទេថ, បុរិសត្ថករំ ទេថា”តិអាទីនិ វទន្តា។ មនុស្សា ឧបទ្ទុតា យាចនាយ ឧបទ្ទុតា វិញ្ញត្តិយា ភិក្ខូ ទិស្វា ឧព្ពិជ្ជិំសុបិ ឧត្តសិំសុបិ បលាយិំសុបិ។ អថាយស្មា មហាកស្សបោ អាឡវិំ ឧបសង្កមិត្វា បិណ្ឌាយ បាវិសិ, មនុស្សា ថេរម្បិ ទិស្វា តថេវ បដិបជ្ជិំសុ។ ថេរោ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ ភិក្ខូ អាមន្តេត្វា “បុព្ពាយំ, អាវុសោ, អាឡវី សុលភបិណ្ឌា, ឥទានិ កស្មា ទុល្លភបិណ្ឌា ជាតា”តិ បុច្ឆិត្វា តំ ការណំ សុត្វា ភគវតិ អាគន្ត្វា អគ្គាឡវចេតិយេ វិហរន្តេ ភគវន្តំ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ អារោចេសិ។ សត្ថា ឯតស្មិំ ការណេ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និបាតាបេត្វា អាឡវកេ ភិក្ខូ បដិបុច្ឆិ – “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, សញ្ញាចិកាយ កុដិយោ ការេថា”តិ។ “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ តេ ភិក្ខូ គរហិត្វា “ភិក្ខវេ, យាចនា នាមេសា បុព្ពេ សត្តរតនបរិបុណ្ណេ នាគភវនេ វសន្តានំ នាគានម្បិ អមនាបា, បគេវ មនុស្សានំ, យេសំ ឯកំ កហាបណំ ឧប្បាទេន្តានំ បាសាណតោ មំសំ ឧប្បាដនកាលោ វិយ ហោតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មហាវិភវេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ។ តស្ស អាធាវិត្វា បរិធាវិត្វា

ចិនរហកាលេ អនេត្ថាបិ បុត្ថាចា ឞនេត្វា តឞ្ស យាត្យ ក្យដ្ឋិឞ្ញិ តិត្ថាតិ៍ ទេ ន្ហេកាបិ កាតនេរា ចឃប្យត្វា យាតាបិត្យត៌ កាលកិរិឃាឃ

ឞំចិក្កហឝឃា ត្ថឞិបត្ថន្ថ៍ បត្ថាឌិត្វា កក្ខាតីនេរ បណ្ណឞាល៌ យានេបត្វា ចឞិឞុ៍ ទេតឞុ ឌេន្ថ៍ឞ្ស ន្ហបរិកក្ខាឃ បណ្ណឞាលី អនេហាឞិ, កតិន្ថ៍ឞ្ស

អនេឆាកក្ខាឃ៍ អនេឆកឌិចឞំ យលិកនេណ្ហា តាយ តាករាឌា តាកកចតា តិក្ខយិត្វា កក្ខាតីនេរ យាលចកនេចនេឞត ចិនរនេត្វា កតិន្ថ៍ឞ្ស អឞ្សយំ

កត្វា ចក្ខិត្វា ឧកយត្ថ តិឞីឌិ, ទេ អត្ថាយត្ថា ឞនេយ្យាងតិឃកធ៌ កនេឆត្វា ចិឞ្សាឞិកា អនេហឞុំ, ចិតា ចត្តិតុំ តាឞក្ខិឞុ៍ យលិកនេណ្ហា អកិញ្ហា

កតិន្ថ៍តាបឞឞ្ស ឞត្តិក៌ អាកក្ខា កធាឞល្លានេបត តិឞីឌិត្វា កយតកាលេ តាបនេឞ ឞិនេតនេហត អត្ថកាចំ ចិឌហិត្វា ទេកានេកហិ តាបឞំ

បរិក្ខិបនេត្វា បរិឞ្សឌិត្វា ន្ហបរិឞុន្ថិ យហត្ថ ឞលំ ឆានេរត្វា ទេធាក៌ ចឞិត្វា តំ ឞិនេតហំ ចិនេតានេឌត្វា ឞរិរំ ចិតិនេចនេឌត្វា តាបឞំ ចក្ខិត្វា

ឞកន្ថ៍ាតនេយច កន្ថិតិ៍ តាបនេឞា តឞ្ស កនេឃត កិនេឞា អនេហាឞិ ល្ហនេលា ឌត្ថានេណ្ហា ន្ហប្យណ្ហប្យណ្ហកឌានេតា ឆយតិឞត្តតាកនេត្វា៍

នេឞា ឧកឌិចឞំ កាត្យ ឞត្តិក៌ អកយាឞិ៍ អធ តំ នេឞា បុន្ថិ – “កិឞ្ស, ត្វំ ទេកា, កិនេឞា ល្ហនេលា ឌត្ថានេណ្ហា ន្ហប្យណ្ហប្យណ្ហកឌានេតា

ឆយតិឞត្តតាកនេត្វា”តិ៍ នេឞា តឞ្ស តំ បចត្តិ អានេរានេចត្វា “កិំ បត, ត្វំ ទេកា, តឞ្ស តាករាឌឞ្ស អាកយត៌ ត្ថន្ថឞិ, ត ត្ថន្ថឞី”តិ បុនេន្ថ៍ “ត

ត្ថន្ថាយឺ”តិ ចត្វា “នេឞា បត តាករាឌា តច ឞត្តិក៌ អាកន្ថនេត្វា កិំ បិត្យអន្ថត៌ បិត្យអត្ថិត្វា អាកន្ថតី”តិ ចុនេត្ត “យលិនេតត”ត្តិ អាហ៍ ទេតត ហិ

ត្វំ តឞ្ញិ តាករានេឌ តច ឞត្តិក៌ អាកត្វា អតិឞិនេត្តឃច “យលិ ទេយ ទេឌហី”តិ ឃាច, ឧចំ នេឞា តានេកា តំ ទេកានេកហិ អបរិក្ខិបិត្វាច កយិឞ្សតិ៍

បុតឌិចនេឞ អឞ្សយបឌក្ខានេរ ឌត្វា អាកន្ថត្តនេយច តំ ឃានេចឃ្យាឞិ, តតិឃឌិចនេឞ កក្ខាតីនេរ ឌត្វា ន្ហកា ន្ហឃុន្ថត្តនេយច តំ ឃានេចឃ្យាឞិ,

ឧចំ នេឞា តច ឞត្តិក៌ បុត ត អាកយិឞ្សតីតិ៍

តាបនេឞា “ឞាធុ”តិ បដិឞ្សុលិត្វា អត្តនេតា បណ្ណឞាល៌ កត្វា បុតឌិចនេឞ តាករាឌាត៌ អាកត្វា ឌិតយត្តនេយច “ឧតំ អត្តនេតា បិត្យអន្ថតយលិ

ទេយ ទេឌហី”តិ ឃាចិ, នេឞា អតិឞីឌិត្វាច បលិឃិ៍ អធ តំ ឌុតិឃឌិចនេឞ អឞ្សយបឌក្ខានេរ ឌត្វា អាកន្ថត្តនេយច “ហិនេឃ្យា ទេយ យលិនេតត៌

តាឌាឞិ, អន្ថ ឌាត៌ លន្ធិ ចន្ថតី”តិ អាហ៍ តានេកា អឞ្សយបធំ អបចិឞិត្វាច បលិឃិ៍ តតិឃឌិចនេឞ ន្ហកានេតា ន្ហឃុន្ថត្តនេយច តំ “អន្ថ ទេយ

តតិនេឃា ឌិចនេឞា ឃាចត្តឞ្ស, ទេហិ ឌាតិ ទេយ ឧតំ យលិនេតត”ត្តិ អាហ៍ តាករាឌា ន្ហកនេកា ឌត្វាច តាបឞំ បដិក្ខិបនេត្វា នេន្ថ កាធា អាហ –

ល៌

“យនេត្តបិត៌ ចិបុល៌ ន្ហត្យអាន៌, ន្ហប្យន្ថតីយឞ្ស យលិឞ្ស ហេត្យ;

តំ ទេ ត ឌឞ្ស៌ អតិឃាចនេកាឞិ, ត ចាបិ ទេ អឞ្សយយាកយិឞ្ស៌

ប៌

“ឞុឞ្ឞ ឃធា ឞក្ខនេឆាតបិលិ, តានេឞឞិយំ នេឞល៌ ឃាចយានេតា;

តំ តេ ន ទស្សំ អតិយាចកោសិ, ន ចាបិ តេ អស្សមមាគមិស្ស”ន្តិ។

តត្ថ មមន្នបានន្តិ មម យាគុភត្តាទិទិព្ពភោជនំ អដ្ឋបានភេទញ្ច ទិព្ពបានំ។ វិបុលន្តិ ពហុំ។ ឧឡារន្តិ សេដ្ឋំ បណីតំ។ តំ តេតិ តំ មណិំ តុយ្ហំ អតិយាចកោសីតិ កាលញ្ញូ បមាណញ្ញូ អតិក្កមិត្វា អជ្ជ តីណិ ទិវសានិ មយ្ហំ បិយំ មនាបំ មណិរតនំ យាចមានោ អតិក្កម្ម យាចកោសិ។ ន ចាបិ តេតិ ន កេវលំ ន ទស្សំ, អស្សមម្បិ តេ នាគមិស្សំ។ សុសូ យថាតិ យថា នាម យុវា តរុណមនុស្សោ។ សក្ខរធោតបាណីតិ សក្ខរាយ ធោតបាណិ, តេលេន បិសាណេ ធោតអសិហត្ថោ។ តាសេសិមំ សេលំ យាចមានោតិ ឥមំ មណិំ យាចន្តោ ត្វំ កញ្ចនឆុរិកំ អព្ពាហិត្វា “សីសំ តេ ឆិន្ទាមី”តិ វទន្តោ តរុណបុរិសោ វិយ មំ តាសេសិ។

ឯវំ វត្វា សោ នាគរាជា ឧទកេ និមុជ្ជិត្វា អត្តនោ នាគភវនមេវ គន្ត្វា ន បច្ចាគញ្ឆិ។ អថ សោ តាបសោ តស្ស ទស្សនីយស្ស នាគរាជស្ស អទស្សនេន ភិយ្យោសោមត្តាយ កិសោ អហោសិ លូខោ ទុព្ពណ្ណោ ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតោ ធមនិសន្ថតគត្តោ។ អថ ជេដ្ឋតាបសោ “កនិដ្ឋស្ស បវត្តិំ ជានិស្សាមី”តិ តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា តំ ភិយ្យោសោមត្តាយ បណ្ឌុរោគិំ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ, ភោ, ត្វំ ភិយ្យោសោមត្តាយ បណ្ឌុរោគី ជាតោ”តិ វត្វា “តស្ស ទស្សនីយស្ស នាគរាជស្ស អទស្សនេនា”តិ សុត្វា “អយំ តាបសោ នាគរាជានំ វិនា វត្តិតុំ ន សក្កោតី”តិ សល្លក្ខេត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៣។

“ន តំ យាចេ យស្ស បិយំ ជិគីសេ, ទេស្សោ ហោតិ អតិយាចនាយ;

នាគោ មណិំ យាចិតោ ព្រាហ្មណេន, អទស្សនំយេវ តទជ្ឈគមា”តិ។

តត្ថ ន តំ យាចេតិ តំ ភណ្ឌំ ន យាចេយ្យ។ យស្ស បិយំ ជិគីសេតិ យំ ភណ្ឌំ អស្ស បុគ្គលស្ស បិយន្តិ ជានេយ្យ។ ទេស្សោ ហោតីតិ អប្បិយោ ហោតិ។ អតិយាចនាយាតិ បមាណំ អតិក្កមិត្វា វរភណ្ឌំ យាចន្តោ តាយ អតិយាចនាយ។ អទស្សនំយេវ តទជ្ឈគមាតិ តតោ បដ្ឋាយ អទស្សនមេវ គតោតិ។

ឯវំ បន តំ វត្វា “ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ មា សោចី”តិ សមស្សាសេត្វា ជេដ្ឋភាតា អត្តនោ អស្សមមេវ គតោ។ អបរភាគេ តេ ទ្វេបិ ភាតរោ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណា អហេសុំ។

សត្ថា “ឯវំ, ភិក្ខវេ, សត្តរតនបរិបុណ្ណេ នាគភវនេ វសន្តានំ នាគានម្បិ យាចនា នាម អមនាបា, កិមង្គំ បន មនុស្សាន”ន្តិ ឥមំ

ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កនិដ្ឋោ អានន្ទោ អហោសិ, ជេដ្ឋោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មណិកណ្ឋជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[២៥៤] ៤. កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតកវណ្ណនា

ភុត្វា តិណបរិឃាសន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិញ្ហិ សមយេ សម្មាសម្ពុទ្ធេ សាវត្ថិយំ វស្សំ វសិត្វា ចារិកំ ចរិត្វា បុន បច្ចាគតេ មនុស្សា “អាគន្តុកសក្ការំ ករិស្សាមា”តិ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ ទេន្តិ។ វិហារេ ឯកំ ធម្មឃោសកភិក្ខុំ ឋបេសុំ, សោ យេ យេ អាគន្ត្វា យត្តកេ ភិក្ខូ ឥច្ឆន្តិ, តេសំ តេសំ ភិក្ខូ វិចារេត្វា ទេតិ។

អថេកា ទុគ្គតមហល្លិកា ឥត្ថី ឯកមេវ បដិវីសំ សជ្ជេត្វា តេសំ តេសំ មនុស្សានំ ភិក្ខូសុ វិចារេត្វា ទិន្នេសុ បច្ឆា ធម្មឃោសកស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា “មយ្ហំ ឯកំ ភិក្ខុំ ទេថា”តិ អាហ។ សោ “មយា សព្ពេ ភិក្ខូ វិចារេត្វា ទិន្នា, សារិបុត្តត្ថេរោ បន វិហារេយេវ, ត្វំ តស្ស ភិក្ខំ ទេហី”តិ អាហ។ សា “សាធូ”តិ តុដ្ឋចិត្តា ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ឋត្វា ថេរស្ស អាគតកាលេ វន្ទិត្វា ហត្ថតោ បត្តំ គហេត្វា ឃរំ នេត្វា និសីទាបេសិ។ “ឯកាយ កិរ មហល្លិកាយ ធម្មសេនាបតិ អត្តនោ ឃរេ និសីទាបិតោ”តិ ពហូនិ សទ្ធានិ កុលានិ អស្សោសុំ។ តេសុ រាជា បសេនទិ កោសលោ តំ បវត្តិំ សុត្វា តស្សា សាដកេន ចេវ សហស្សត្ថវិកាយ ច សទ្ធិំ ភត្តភាជនានិ បហិណិ “មយ្ហំ អយ្យំ បរិវិសមានា ឥមំ សាដកំ និវាសេត្វា ឥមេ កហាបណេ វយអញ្ជេត្វា ថេរំ បរិវិសតូ”តិ។ យថា ច រាជា, ឯវំ អនាថបិណ្ឌិកោ ចូឡអនាថបិណ្ឌិកោ វិសាខា ច មហាឧបាសិកា បហិណិ។ អញ្ញានិបិ បន កុលានិ ឯកសតទ្វិសតាទិវសេន អត្តនោ អត្តនោ ពលានុរូបេន កហាបណេ បហិណិំសុ។ ឯវំ ឯកាហេនេវ សា មហល្លិកា សតសហស្សមត្តំ លភិ។ ថេរោ បន តាយ ទិន្នយាគុមេវ បិវិត្វា តាយ កតខជ្ជកមេវ បក្កភត្តមេវ ច បរិភុញ្ជិត្វា អនុមោទនំ កត្វា តំ មហល្លិកំ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាបេត្វា វិហារមេវ អគមាសិ។

ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ ថេរស្ស គុណកថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ធម្មសេនាបតិ មហល្លិកាគហបតានិំ ទុគ្គតភាវតោ មោចេសិ, បតិដ្ឋា អហោសិ។ តាយ ទិន្នាហារំ អជិគុច្ឆន្តោ បរិភុញ្ជី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, សារិបុត្តោ ឥទានេវ ឥមិស្សា មហល្លិកាយ អវស្សយោ ជាតោ, ន ច ឥទានេវ តាយ ទិន្នំ អាហារំ អជិគុច្ឆន្តោ បរិភុញ្ជតិ, បុព្ពេបិ បរិភុញ្ជិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឧត្តរាបថេ អស្សវាណិជកុលេ និព្ពត្តិ។ ឧត្តរាបថជនបទតោ បញ្ចសតា អស្សវាណិជា អស្សេ ពារាណសិំ អានេត្វា វិក្កិណន្តិ។ អញ្ញតរោបិ អស្សវាណិជោ បញ្ចអស្សសតានិ អាទាយ ពារាណសិមគ្គំ បដិបជ្ជិ។ អន្តរាមគ្គេ ច ពារាណសិតោ អវិទូរេ ឯកោ និគមគាមោ អត្ថិ, តត្ថ បុព្ពេ មហាវិភវោ សេដ្ឋិ អហោសិ។ តស្ស មហន្តំ និវេសនំ, តំ បន កុលំ អនុក្កមេន បរិក្ខយំ គតំ, ឯកាវ មហល្លិកា អវសិដ្ឋា, សា តស្មិំ និវេសនេ វសតិ។ អថ សោ អស្សវាណិជោ តំ និគមគាមំ បត្វា

“វេតនំ ទស្សាមី”តិ តស្សា និវេសនេ និវាសំ កប្បេត្វា អេតស្ស ឱកាយេត្ត វេទេសិ។ តំនិវេសនេ វេតស្ស ឱកិស្សា អាឌាតិយាចន្យអចាយ កត្ថុបដ្ឋានំ អហោសិ។ សោ ឯកំ តយោ ទិវសេ ពសិត្វា អេតស្ស ពាលំ កាហាបេត្វា “ទេវាតំ បស្សិស្សាមី”តិ អេតស្ស អាទាយ បិយាសិ។ អថ នំ យហល្លិកា “កេហវេតនំ ទេហី”តិ វត្វា “សាធុ, អយ្យ, ទេហី”តិ វុត្តេ “តាត, វេតនំ មេ ននយាតោ ឆាយបិ អយ្យបិតកំ វេតនតោ លទ្ធត្វា ទេហី”តិ អាហ។ ពាលិតោ តថា កត្វា បក្កាមិ។ សោ តស្មិំ អយ្យបិតកេ បុត្តសិនេហំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា អថស្សា វុតសាយកកត្តុបិយាសតិលាតិ ទត្វា តំ បដិជគ្គិ។

អថាបរភាគេ ពោធិសត្តោ បញ្ញា អយ្យសតាតិ អាទាយ អាគន្ត្វា តស្មិំ គេហេ និវាសំ កប្បិ កុល្លកលាទកស្ស មិត្តវេបិតកស្ស ឋិតដ្ឋានតោ កត្តំ ឈាយិត្វា ឱកអេយ្យាបិ គេហំ បចិសិត្វា នាសក្ខិ។ ពោធិសត្តោ យហល្លិកំ បុច្ឆិ – “អយ្យ, កច្ចិ ត្វយស្មិំ គេហេ អេយ្យា អត្ថី”តិ។ “តាត, អេញ្ញា អេយ្យា នាយ នត្ថិ, អហំ បន បុត្តំ កត្វា ឱកំ អយ្យបិតកំ បដិជគ្គាមិ, សោ ឱត្ថ អត្ថី”តិ។ “កហំ សោ, អយ្យា”តិ? “ទរិត្វា គតោ, តាតា”តិ។ “កាយ វេលាយ អាគមិស្សតិ, អយ្យា”តិ? “សាយន្ហេ តាតា”តិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស អាគមនំ បដិមានេន្តោ អេស្ស ពាហិ ឋបេត្វាន និសីទិ។ មិត្តវេបិតកោបិ ចិនរិត្វា កាលេ វេលាយ អាគមិ។ ពោធិសត្តោ កុល្លកកុច្ឆិមិត្តវេបិតកំ ទិស្វា លក្ខណានិ សមានេត្វា “អយំ មិត្តវេបា អនញ្ញោ, យហល្លិកាយ មួលំ ទត្វា គហេត្វា ចដ្ដតី”តិ ចិន្តេសិ។ មិត្តវេបិតកោបិ គេហំ បចិសិត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ ឋិតោ។ តស្មិំ លលេ តេ អយ្យា គេហំ បចិសិត្វា សក្ខិស្ស។

ពោធិសត្តោ ទ្វីហតីហំ វសិត្វា អេស្ស សត្តុបេត្វា គន្ត្វា “អយ្យ, ត្វយំ អយ្យបិតកំ មួលំ គហេត្វា យយិត្វាទេហី”តិ អាហ។ “កិំ វទេសិ, តាត, បុត្តំ ចិក្កិលន្តា នាយ អត្ថី”តិ។ “អយ្យ, តំ ឱតំ កិំ លាភាបេត្វា បដិជគ្គសី”តិ? “ខ្ជុទនកញ្ជុកញ្ញា វុតសាយកកត្តុញ្ញា ចិឈាសតិលាញ្ញា លាភាបេត្វា កុល្លកយាគុញ្ញា បិវេយត្វា បដិជគ្គាមិ, តាតា”តិ។ “អយ្យ, អហំ ឱតំ លភិត្វា បិណ្ឌវេសកោដនំ គោរេទស្សាមិ, ឋិតដ្ឋានេ វេលចិតានំ បសារេត្វា អត្តនោលបិដ្ឋេ ឋបេស្សាមី”តិ។ “តាត, ឱចំ សត្ត យយ បុត្តា ន ហុលំ អត្តុគវត្យំ, តំ គហេត្វា គច្ឆា”តិ។ អថ ពោធិសត្តោ តស្ស វត្យុត្តំ បិលានំ គណ្ឌដ្ឋស្ស ឃុលស្ស ន មួលំ ឱកេកំ កត្វា ឲ សហស្សត្តុចិកាលេយា ឋបេត្វា យហល្លិកំ គវវត្តំ និវាសាបេត្វា មិត្តវេបិតកស្ស បុរតោ ឋបេសិ។ សោ អគ្គិតិ វ្ហីមិលេត្វា យាតវំ ខ្លុលេនិកេត្វា អស្សុតំ បវតេត្តសិ។ សាបិ តស្ស បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា អាហ – “យយា បុត្តបេសាវតិកំ លទ្ធំ, ត្វំ, តាត, គច្ឆាហី”តិ, តទា សោ អគមាសិ។

ពោធិសត្តោ បុនទិវសេ អយ្យបិតកស្ស បិណ្ឌវេសកោដនំ សជ្ជេត្វា “ចិម្បិសិស្សាមិ តាវ តំ, ខាទតាតិ ត្វ លោ អត្តនោ ពាលំ, ភ្ញាហុ ត ខាទតាតី”តិ ទោលិយំ កុល្លកយាគុំ អាកិរាបេត្វា ទាបេសិ។ សោ “នាហំ ត្វយំ គោរេដនំ កុច្ឆិស្សាមី”តិ តំ យាគុំ បិយិតុំ ន ឥច្ឆិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស ចិម្បនទេសន បវយំ កាថយាហ –

១០។

“កត្វា តិណបរិយាសំ, កត្វា អាចាយកុល្លកំ;

ឯតំ តេ ភោជនំ អាសិ, កស្មា ទានិ ន ភុញ្ជសី”តិ។

តត្ថ ភុត្វា តិណបរិឃាសន្តិ ត្វំ បុត្ត មហល្លិកាយ ជិណ្ណំ តេសំ តេសំ ខាទិតាវសេសំ វិឃាសតិណសង្ខាតំ បរិឃាសំ ភុញ្ជិត្វា វឌ្ឍិតោ។ ភុត្វា អាចាមកុណ្ឌកន្តិ ឯត្ថ អាចាមោ វុច្ចតិ ឱទនាវសេសំ។ កុណ្ឌកន្តិ កុណ្ឌកមេវ។ ឯតញ្ច ភុញ្ជិត្វា វឌ្ឍិតោសីតិ ទីបេតិ។ ឯតំ តេតិ ឯតំ តវ បុព្វេ ភោជនំ អាសិ។ កស្មា ទានិ ន ភុញ្ជសីតិ មយាបិ តេ តមេវ ទិន្នំ, ត្វំ តំ កស្មា ឥទានិ ន ភុញ្ជសីតិ។

តំ សុត្វា សិន្ធវបោតកោ ឧត្តរា ទ្វេ គាថា អវោច –

១១។

“យត្ថ បោសំ ន ជានន្តិ, ជាតិយា វិនយេន វា;

ពហុ តត្ថ មហាព្រហ្មេ, អបិ អាចាមកុណ្ឌកំ។

១២។

“ត្វញ្ច ខោ មំ បជានាសិ, យាទិសាយំ ហយុត្តមោ;

ជានន្តោ ជានមាគម្ម, ន តេ ភក្ខាមិ កុណ្ឌក”ន្តិ។

តត្ថ យត្ថាតិ យស្មិំ ឋានេ។ បោសន្តិ សត្តំ។ ជាតិយា វិនយេន វាតិ “ជាតិសម្បន្នោ វា ឯសោ, ន វា, អាចារយុត្តោ វា, ន វា”តិ ឯវំ ន ជានន្តិ។ មហាព្រហ្មេតិ ករុណាលបនេន អាលបន្តោ អាហ។ យាទិសាយន្តិ យាទិសោ អយំ, អត្តានំ សន្ធាយ វទតិ។ ជានន្តោ ជានមាគម្មាតិ អហំ អត្តនោ ពលំ ជានន្តោ ជានន្តមេវ តំ អាគម្ម បដិច្ច តវ សន្តិកេ កុណ្ឌកំ កិំ ភុញ្ជិស្សាមិ។ ន ហិ ត្វំ កុណ្ឌកំ ភោជាបេតុកាមតាយ ឆ សហស្សានិ ទត្វា មំ គណ្ហីតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “តំ វីមំសនត្ថាយ តំ មយា កតំ, មា កុជ្ឈី”តិ តំ សមស្សាសេត្វា សុភោជនំ ភោជេត្វា អាទាយ រាជង្គណំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ បស្សេ បញ្ច អស្សសតានិ ឋបេត្វា ឯកស្មិំ បស្សេ វិចិត្តសាណិំ បរិក្ខិបិត្វា ហេដ្ឋា អត្ថរណំ បត្ថរិត្វា ឧបរិ ចេលវិតានំ ពន្ធិត្វា សិន្ធវបោតកំ ឋបេសិ។

រាជា អាគន្ត្វា អស្សេ ឱលោកេន្តោ “អយំ អស្សោ កស្មា វិសុំ ឋបិតោ”តិ បុច្ឆិត្វា “មហារាជ , អយំ សិន្ធវោ ឥមេ អស្សេ វិសុំ អកតោ មោចេស្សតី”តិ វុត្តា “សោ ភតោ, ភោ, សិន្ធវោ”តិ បុដ្ឋោ។ ពោធិសត្តោ “អាម, មហារាជា”តិ វត្វា “តេន ហិស្ស ជវំ បស្សិស្សាមី”តិ វុត្តេ តំ អស្សំ កប្បេត្វា អភិរុហិត្វា “បស្ស, មហារាជា”តិ មនុស្សេ ឧស្សារេត្វា រាជង្គណេ អស្សំ វាហេសិ។ សកលំ រាជង្គណំ និរន្តរំ អស្សបន្តីហិ បរិក្ខិត្តមិវាហោសិ។ បុន ពោធិសត្តោ “បស្ស, មហារាជ, សិន្ធវបោតកស្ស វេគ”ន្តិ វិស្សជ្ជេសិ, ឯកបុរិសោបិ នំ ន អទ្ទស។ បុន រត្តបដំ ខុរេ បរិក្ខិបិត្វា វិស្សជ្ជេសិ, រត្តបដមេវ បស្សិំសុ។ អថ នំ អន្តោនគរេ ឯកិស្សា ឧយ្យានបោក្ខរណិយា ឧទកបិដ្ឋេ វិស្សជ្ជេសិ, តត្ថស្ស ឧទកបិដ្ឋេ ធាវតោ ខុរគ្គានិបិ ន តេមិំសុ។ បុនវារំ បទុមិនិបត្តានំ ឧបរិ ធាវន្តោ ឯកបណ្ណម្បិ ន ឧទកេ ឱសីទាបេសិ។ ឯវមស្ស ជវសម្បត្តិំ ទស្សេត្វា ឱរុយ្ហ បាណិំ បហរិត្វា ហត្ថតលំ ឧបនាមេសិ, អស្សោ ឧបគន្ត្វា ចត្តារោ បាទេ ឯកតោ កត្វា ហត្ថតលេ អដ្ឋាសិ។ អថ មហាសត្តោ រាជានំ អាហ – “មហារាជ, ឥមស្ស អស្សបោតកស្ស សព្ពាការេន វេគេ ទស្សិយមានេ សមុទ្ទបរិយន្តោ នប្បហោតី”តិ។ រាជា បសីទិត្វា មហាសត្តស្ស ឧបឌ្ឍរជ្ជំ អទាសិ។ សិន្ធវបោតកម្បិ អភិសិញ្ចិត្វា មង្គលអស្សំ អកាសិ។

សោ រញ្ញោ បិយោ អហោសិ មនាបោ, សក្ការោបិស្ស មហា អហោសិ។ តស្ស ហិ វសនដ្ឋានំ រញ្ញោ អលង្កតបដិយត្តោ វាសឃរគព្ភោ វិយ អហោសិ, ចតុជាតិកគន្ធេហិ ភូមិលេបនំ អកំសុ, គន្ធទាមមាលាទាមានិ ឱលម្ពយិំសុ, ឧបរិ សុវណ្ណតារកខចិតំ ចេលវិតានំ អហោសិ, សមន្តតោ ចិត្រសាណិ បរិក្ខិត្តា អហោសិ, និច្ចំ គន្ធតេលបទីបា ឈាយិំសុ, ឧច្ចារបស្សាវដ្ឋានេបិស្ស សុវណ្ណកដាហំ ឋបយិំសុ, និច្ចំ រាជារហភោជនមេវ ភុញ្ជិ។ តស្ស បន អាគតកាលតោ បដ្ឋាយ រញ្ញោ សកលជម្ពុទីបេ រជ្ជំ ហត្ថគតមេវ អហោសិ។ រាជា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ពហូ សោតាបន្នា សកទាគាមិនោ អនាគាមិនោ អរហន្តោ ច អហេសុំ។ “តទា មហល្លិកា អយមេវ មហល្លិកា អហោសិ, សិន្ធវោ សារិបុត្តោ, រាជា អានន្ទោ, អស្សវាណិជោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កុណ្ឌកកុច្ឆិសិន្ធវជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[២៥៥] ៥. សុកជាតកវណ្ណនា

យាវសោ មត្តមញ្ញាសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ អតិពហុំ ភុញ្ជិត្វា អជីរណេន កាលកតំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិំ កិរ ឯវំ កាលកតេ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ តស្ស អគុណកថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ អត្តនោ កុច្ឆិប្បមាណំ អជានិត្វា អតិពហុំ ភុញ្ជិត្វា ជីរាបេតុំ អសក្កោន្តោ កាលកតោ”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស អតិភោជនបច្ចយេន មតោ”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ សុកយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា អនេកានិ សុកសហស្សានិ បរិវារេត្វា ហិមវន្តបទេសេ វសន្តានំ រាជា អហោសិ. តស្សេកោ បុត្តោ អហោសិ, តស្មិំ ពលប្បត្តេ ពោធិសត្តោ ទុព្ពលចក្ខុកោ អហោសិ. សុកានំ កិរ សីឃោ វេគោ ហោតិ, តេន តេសំ មហល្លកកាលេ បឋមំ ចក្ខុមេវ ទុព្ពលំ ហោតិ. ពោធិសត្តស្ស បុត្តោ មាតាបិតរោ កុលាវកេ ឋបេត្វា គោចរំ អាហរិត្វា បោសេសិ. សោ ឯកទិវសំ គោចរភូមិំ គន្ត្វា បព្ពតមត្ថកេ ឋិតោ សមុទ្ទំ ឱលោកេន្តោ ឯកំ ទីបកំ បស្សិ. តស្មិំ បន សុវណ្ណវណ្ណំ មធុរផលំ អម្ពវនំ អត្ថិ. សោ បុនទិវសេ គោចរវេលាយ ឧប្បតិត្វា តស្មិំ អម្ពវនេ ឱតរិត្វា អម្ពរសំ បិវិត្វា អម្ពបក្កំ អាទាយ អាគន្ត្វា មាតាបិតូនំ អទាសិ. ពោធិសត្តោ តំ ខាទន្តោ រសំ សញ្ជានិត្វា “តាត, ននុ ឥទំ អមុកទីបកេ អម្ពបក្ក”ន្តិ វត្វា “អាម, តាតា”តិ វុត្តេ “តាត, ឯតំ ទីបកំ គច្ឆន្តា នាម សុកា ទីឃមាយុំ បាលេន្តា នាម នត្ថិ, មា ខោ ត្វំ បុន តំ ទីបកំ អគមាសី”តិ អាហ. សោ តស្ស វចនំ អគ្គហេត្វា អគមាសិយេវ.

អថេកទិវសំ ពហុំ អម្ពរសំ បិវិត្វា មាតាបិតូនំ អត្ថាយ អម្ពបក្កំ អាទាយ សមុទ្ទមត្ថកេនាគច្ឆន្តោ អតិធាតតាយ កិលន្តកាយោ និទ្ទាយាភិភូតោ, សោ និទ្ទាយន្តោបិ អាគច្ឆតេវ, តុណ្ឌេន បនស្ស គហិតំ អម្ពបក្កំ បតិ. សោ អនុក្កមេន អាគមនមគ្គំ ជហិត្វា ឱសីទន្តោ ឧទកបិដ្ឋេនេវ អាគច្ឆន្តោ ឧទកេ បតិ. អថ នំ ឯកោ មច្ឆោ គហេត្វា ខាទិ. ពោធិសត្តោ តស្មិំ អាគមនវេលាយ អនាគច្ឆន្តេយេវ “សមុទ្ទេ បតិត្វា មតោ ភវិស្សតី”តិ អញ្ញាសិ. អថស្ស មាតាបិតរោបិ អាហារំ អលភមានា សុស្សិត្វា មរិំសុ.

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អវោច –

១២.

“យាវ សោ មត្តមញ្ញាសិ, ភោជនស្មិំ ទិជាធិបោ;

តាវ អទ្ធានមាបាទិ, មាតរញ្ច អបោសយិ.

១៣.

“យតោ ច ខោ ពហុតរំ, ភោជនំ អជ្ឈវាហរិ;

តតោ តត្ថេវ សំសីទិ, អមត្តញ្ញូ ហិ សោ អហុ.

១៥។

“តស្មា មត្តញ្ញុតា សាធុ, ភោជនស្មិំ អគិទ្ធតា;

អមត្តញ្ញូ ហិ សីទន្តិ, មត្តញ្ញូ ច ន សីទរេ”តិ។

តត្ថ យាវ សោតិ យាវ សោ វិហង្គមោ ភោជនេ មត្តមញ្ញាសិ។ តាវ អទ្ធានមាបាទីតិ តត្តកំ កាលំ ជីវិតអទ្ធានំ អាបាទិ, អាយុំ វិន្ទិ។ មាតរញ្ចាតិ ទេសនាសីសមេតំ, មាតាបិតរោ ច អបោសយីតិ អត្ថោ។ យតោ ច ខោតិ យស្មិំ ខោ កាលេ។ ភោជនំ អជ្ឈវាហរីតិ អជ្ឈោហរិ។ តតោតិ តស្មិំ កាលេ។ តត្ថេវ សំសីទីតិ តស្មិំ សមុទ្ទេយេវ ឱសីទិ និមុជ្ជិ, មច្ឆភោជនតំ អាបជ្ជិ។

តស្មា មត្តញ្ញុតា សាធូតិ យស្មា ភោជនេ អមត្តញ្ញូ សុកោ សមុទ្ទេ ឱសីទិត្វា មតោ, តស្មា ភោជនស្មិំ អគិទ្ធិតាសង្ខាតោ មត្តញ្ញុភាវោ សាធុ, បមាណជាននំ សុន្ទរន្តិ អត្ថោ។ អថ ចា “បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ, នេវ ទវាយ ន មទាយ…បេ… ផាសុវិហារោ ចា”តិ។

“អល្លំ សុក្ខញ្ច ភុញ្ជន្តោ, ន ពាឡ្ហំ សុហិតោ សិយា;

ឩនូទរោ មិតាហារោ, សតោ ភិក្ខុ បរិព្ពជេ។

“ចត្តារោ បញ្ច អាលោបេ, អភុត្វា ឧទកំ បិវេ;

អលំ ផាសុវិហារាយ, បហិតត្តស្ស ភិក្ខុនោ។ (ថេរគា។ ៩៨២-៩៨៣);

“មនុជស្ស សទា សតីមតោ, មត្តំ ជានតោ លទ្ធភោជនេ;

តនុ តស្ស ភវន្តិ វេទនា, សណិកំ ជីរតិ អាយុំ បាលយ”ន្តិ។ (សំ។ និ។ ១។១២៤) –

ឯវំ វណ្ណិតា មត្តញ្ញុតាបិ សាធុ។

“កន្តារេ បុត្តមំសំវ, អក្ខស្សព្ភញ្ជនំ យថា;

ວຸຕ຺ຕໍ ອາຫຣິ ອາຫຣໍ, ສາປເຕຍ຺ຍໍ ພຸຕ຺ຸຕໍ ເຕາ"ຕິ. (ຈະຣິຍາ. ໑.໑໘) –

ວຸຕ຺ຕໍ ຈລ຺ລິຕາ ອກິຕ຺ຕິຕາປິ ສາສຸ. ປາຊຸປ຺ປິຍໍ ປນ "ອກິຕ຺ຕິຍາ"ຕິ ລິຂິຕໍ, ຕເຕາ ອຍໍ ອຕ຺ຖກຖາປເຖາຈ ສຸຕ຺ຕເຕເຣາ. ອຍຕ຺ຕຍ຺ຍາ ຫິ ນີຄຕ຺ຕິຕິ ເກາຂເຄ ປຍາຕໍ ອຂາຄຕ຺ຕາ ຫິ ຣເສຕລຽຈເຍສ ປິປກຍໍ ກຕ຺ວາ ຈຕຸສຸ ອປາເຍສຸ ນີຄຕ຺ຕິ. ຍຕ຺ຕຍ຺ຍາ ຈ ຄ ນີຄເຣຕິ ເຍ ປນ ເກາຂເຄ ປຍາຕໍ ຂາຄຕ຺ຕິ, ເຕ ຊິຕ຺ວຂເຍ຺ປິ ສຍ຺ຍຣເຍປິ ຄ ນີຄຕ຺ຕິຕິ.

ສຕ຺ຖາ ຕູປໍ ຂຍ຺ເຄສຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈາຄິ ປກາເສຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ສເຍາຂາເຄສິ, ສຈ຺ຈປຣິເຍາສາເນ ພຫູ ເສາຕາປຕ຺ຕາປິ ສກຕາຄາມິເນາປິ ອຄາຄາມິເນາປິ ອຣຫເຕ຺ຕາປິ ອເຫສຸໍ. "ຕຕາ ສຸກຣາຂປຸເຕ຺ຕາ ເກາຂເຄ ອຍຕ຺ຕຍ຺ຍາ ກິຕ຺ຕ ອເຫາສິ, ສຸກຣາຂາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ"ນ຺ຕິ.

ສຸກຂາຕກວຈ຺ຈນາ ປຕ຺ຖມາ.

[໑໓໙] ໙. ຂຣຸຕປິຕຂາຕກວຈ຺ຈນາ

ຂຣຸຕປິຕໍ ທທຍາຕາຕິ ອີທໍ ສຕ຺ຖາ ເຂຕວເນ ວິຫເຣນ຺ໂຕ ສາຈຕ຺ຕິຈາສິເນາ ຈາຬິເຂ ອາຣຕ຺ພ ກເຖສີ. ເຕ ກິຣ ສາຈຕ຺ຕິຍໍ ກຄ຺ຄ ກເຫຕ຺ວາ ສກຊີຕິ ປຸເຣຕ຺ວາ ເຈາຫາຣຕ຺ວາຍ ກຍຄກາເລ ຕຖາກຕໍ ຄິຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ ສຣລາຄິ ກເຫຕ຺ວາ ນີເລສຸ ປຕິຕ຺ຖາຍ ສຕ຺ວາຣໍ ຈຄ຺ຄິຕ຺ວາ "ຍຍໍ, ກເຕ຺ຕ, ເຈາຫາຣຕ຺ວາຍ ຊີຍຍກ຺ກິ ກຍິສ຺ສາຍ, ກຄ຺ຄ ຈິສ຺ສເຊ຺ຕ຺ວາ ນິຕ຺ຕິປຕ຺ຕາ ເສາຕ຺ຕິຕາ ປຈ຺ຈາກຕ຺ວາ ປນ ຕຸເຍ຺ຍຄຕ຺ຕິສ຺ສາຍາ"ຕິ ຈຕ຺ວາ ຍກ຺ກິ ປຂິປຊ຺ຊິສຸ. ເຕ ກຕ຺ຕາຣຍເກ຺ກ ປຸຣາເຕົາຄປິຕໍ ຊິສ຺ວາ "ຕູຍສ຺ຍິ ຄູຄປິເຕ ປິຕີຍໍ ຄຕ຺ຕິ, ຍຍຄ຺ຄາ ປິປິສິຕາ, ທທິສ຺ສາຍ ຄ"ນ຺ຕິ ທທຕ຺ຕາ ປຂິປິຂິຍາ ຕຫຸໍ ອຍໍ...ເປ... ເຈຕ຺ຕຸທິຍໍ ລກີສຸ. ເຕ ເຕເສຈ ສຕ຺ຕຸຖາ ຫຸຕ຺ວາ ເຕສໍ ຣເຕຄາຕໍ ສກຊີຕິ ປຸເຣຕ຺ວາ ເສາຕ຺ຕິຕາ ສາຈຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈາກຍິສຸ. ເຕ ອາກຕໍ ຊຄໍ ປຂີສາເຍຕ຺ວາ ຍຍໍ "ນິຕ຺ຕິປຕ຺ຕາ ກຕ຺ຕໍ ຄສ຺ສາຍາ"ຕິ ຕຖາກຕໍ ຄິຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຄາຄໍ ຄຕ຺ວາ ຈຄ຺ຄິຕ຺ວາ ວຸກຍຕ຺ຕ ຄິສິຕ຺ຖາ ອຕ຺ຕເຄາ ຊຄສ຺ສ ລຕ຺ຖາກາຣໍ ສຕ຺ຕຸ ອາເຣາເຈສຸໍ. ສຕ຺ວາ "ຕຸເຍ຺ຍຕາ ຄູປິສກາ ເຕຄ ຊເຄຄ ສຕ຺ຕຸຖາ ຫຸຕ຺ວາ ປຍາທຍ຺ຍາຕາຍ ຊຄຍ຺ຍາ ຂີຈິຕຍ຺ຍາ ອລກິຕ຺ວາ, ເປາຣາຄກາ ປນ ອສຕ຺ຕຸຖາ ອຍຕ຺ຕຍ຺ຍາເຄາ ປຄ຺ຄິຕາຄໍ ຈຈຄໍ ອກຕ຺ວາ ຂີຈິກ຺ກຍໍ ປຕ຺ຕາ"ຕິ ຈຕ຺ວາ ເຕຫິ ຍາຈິເຕາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາລສິຍໍ ພ຺ຣຫ຺ມເທ຺ຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣເຕ຺ຕ ເພາຄິສເຕ຺ຕາ ພາຣາລສິຍໍ ຈາຬິຂກຸເລ ຄິພ຺ພຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຈຍປ຺ປເຕ຺ຕາ ສຕ຺ຈາຫເຂຕ຺ຖເກາ ອເຫາສິ. ເສາ ພາຣາລສິຍໍ ກຄ຺ຄ ກເຫຕ຺ວາ ສກຊີຕິ ປຸເຣຕ຺ວາ ພຫູ ຈາຬິເຂ ອາຄາຍ ຕເຍຈ ກຕ຺ຕາຣໍ ປຂິປເຕ຺ຕາ ຕເຍຈ ຄູຄປິຕໍ ອຕ຺ຖສ. ຕຕ຺ຕ ເຕ ຈາຬິຂາ "ປິຕີຍໍ ປິຈິສ຺ສາຍາ"ຕິ ຕໍ ຄູຄປິຕໍ ທທຕ຺ຕາ ປຂິປິຂິຍາ ພຫຸຄິ ອຍາຊີຄິ ລກີສຸ. ເຕ ພຫຸຍິ ຣເຕຄໍ ລກິຕ຺ວາ ເຕຄ ອສຕ຺ຕຸຖາ "ອຍ຺ຍາຍິ ວຕ຺ຕ ຄູເຕາ ສຸຕ຺ຕເຕຣ ກຈິສ຺ສຕີ"ຕິ ຄິເຍ຺ຍາເຣາຍຕ຺ຕາຍ ຕໍ ທທິສຸເຍຈ. ອຊ ເພາຄິສເຕ຺ຕາ ເຕ ອາຫ – "ເກາ ຈາຬິຂາ, ເລາເກາ ຄາເຍຣ ຈິຄາຣຍຸລ, ອເຍຕ຺ຕິ ພຫຸ ຊຄໍ ລຕ຺ຕິ, ວຸຕ຺ຕເກາເຕຈ ສຕ຺ຕຸຖາ ເຫາຊ, ຍາ ອຕິທທຊາ"ຕິ. ເຕ ເຕຄ ຄິຈາຣິຍາຄາປິ ທທິສຸເຍຈ. ເສາ ຈ ຄູຄປິເຄາ ຄາກປຣິກ຺ກຫິເຕາ, ອຊສ຺ສ ເຫຕ຺ຖາ ຈສຄກຄາກຣາຂາ ອຕ຺ຕເຄາ ຈິຍາເຄ ກິຊ຺ຊເຕ຺ຕ ເລຕ຺ຖສຸ ຈ ປໍສຸສຸ ຈ

បតយាតស្ស ក្សន្ត្វា ឆរេបត្វា ទៅធិសត្តុ អចសេស សន្តេបិ តាសិកចាទេតត បហទិត្វា ឌីចិតក្លុឃំ បិទេបត្វា តាកកចតា តិក្លូ សកជាតិ ទេឃាទេត្វា សន្តុទតតាត់ ប្ញទេត្វា ទៅធិសត្តុ ស្យលឃាតទេក តិសីឌាទេបត្វា តាកយាលាចទេកហិ សន្ត្វិ សកជាតិ ទេឃាឌាទេបទេត្វា ទៅធិសត្តុ ពាទ្រាលាយិ ទេតត្វា ឈទ់ បទេចទេសត្វា ត់ បជិសាទេយត្វា អត្តទេតា តាកកចតទេយច កទេតា៍ ទៅធិសទេត្តា ត់ ឆត់ ចិស្សទេឌ្ឍត្វា សកលឌឡ្យឌីប់ ក្តត្តក្តល់ កត្វា ឌាត់ ឆត្វា សីល់ សយាឌិឃិត្វា ក្តបេរិសឆកយ៉ំ កត្វា ឌីចិតបទិទេឃាសាទេត សក្កប៉ុទ់ ប្ញទេសិ៍

សត្វា ត្លយំ ឆយ្ចទេឆសត់ អាហទិត្វា អភិសម្ព្យទេន្ត្វា ហុត្វា ត្លយា កាឆា អទេចាច –

១៩៍

“ឌទ្វឆបរិត់ ឃលាយាតា, ចាលិឌា ក្តឆកត្វិកា;

អត្ល្យាយុំ អឃសំ ទេលិហំ, តិបុសីសន្ទ្យា ចាលិឌា;

ទឌតំ ឌាតទ្វុបត្ញ្ចា, យុត្តា ទេចឡ្យក្តទិឃា ពាហ្វ៍

១លិ៍

“ទេត ច ទេតត អសត្តុឌ្ឍា, កិទេឃ្យា កិទេឃ្យា អតាលិស្ស៉ុ;

ទេត តត្វាសីចិទេសា ទេឈាទេទា, ទេតឌស្សី ទេតឌសា ហតិ៍

១ប៉៍

“តល្វា ឃទេលា តាតិឃទេលា, អតិលាតគ្យិាបិបក់;

លាទេតត ច ឆត់ លន្ត្វិ, អតិលាទេតត តាសិត”ត្តិ៍

តត្វ អឃសត្តិ កាឡ្យអទេលិហំ៍ ទេលិហត្តិ តប្ដូទេលិហំ៍ យុត្តាតិ យុត្តាទេឃា៍ ទេត ច ទេតត អសត្តុឌ្ឍាតិ ទេត ច ចាលិឌា ទេតត ឆទេតត អសត្តុឌ្ឍា៍ ទេត តត្វាតិ ទេត ចាលិឌា តស្ស៊ិ ក្តឆបិទេតា៍ ទេតឌស្សីតិ ចិសទេតទេឌត សយត្វាកទេតា៍ ទេតឌសា ហតីតិ ចិសទេតទេឌត ឈាទេតសិ៍ អតិលាទេតត

ນາສິຕນ຺ຕິ ອຕິໂລເຠນ ຕສ຺ມາ ຘນາ ຊີວິຕສ຺ມາ ນາສິຕໍ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – "ຕທາ ນາຄຣາຊາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ ອໂຫສິ, ສຕ຺ຖວາຫເຊຏ຺ຐໂກ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ຊຣຸທປານຊາຕກວຓ຺ຓນາ ຉຏ຺ຐາ.

[໒໕໗] ໗. ຄາມຓິຈຓ຺ຑຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ນາຍໍ ຄຣານໍ ກຸສໂລຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ປຎ຺ຎາປສໍສນໍ ອາຣພ຺ຠ ກເຖສິ. ເອກທິວສຎ຺ຫິ ຠິກ຺ຂູ ຘມ຺ມສຠາຍໍ ທສພລສ຺ສ ປຎ຺ຎໍ ປສໍສນ຺ຕາ ນິສີທິໍສຸ – "ອາວຸໂສ, ຕຖາຄໂຕ ມຫາປຎ຺ໂຎ ປຸຖຸປຎ຺ໂຎ ຫາສປຎ຺ໂຎ ຊວນປຎ຺ໂຎ ຕິກ຺ຂປຎ຺ໂຎ ນິພ຺ເພຘິກປຎ຺ໂຎ ສເທວກໍ ໂລກໍ ປຎ຺ຎາຍ ອຕິກ຺ກມຕີ"ຕິ. ສຕ຺ຖາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ "ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ຠິກ຺ຂເວ, ເອຕຣຫິ ກຖາຍ ສນ຺ນິສິນ຺ນາ"ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ "ອິມາຍ ນາມາ"ຕິ ວຸຕ຺ເຕ "ນ, ຠິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ຕຖາຄໂຕ ປຎ຺ຎວາເຍວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ອຕີຕໍ ອາຫຣິ.

ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ຊນສນ຺ໂຘ ນາມ ຣາຊາ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ. ໂພຘິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ. ຕສ຺ສ ມຸຂໍ ສຸປຣິມຊ຺ຊິຕກຎ຺ຈນາທາສຕລໍ ວິຍ ປຣິສຸທ຺ຘໍ ອໂຫສິ ອຕິໂສຠຄ຺ຄປ຺ປຕ຺ຕໍ, ເຕນສ຺ສ ນາມຄ຺ຄຫຓທິວເສ "ອາທາສມຸຂກຸມາໂຣ"ຕິ ນາມໍ ອກໍສຸ. ຕໍ ສຕ຺ຕວສ຺ສຸທ຺ເທເສເຍວ ປນ ປິຕາ ຕໂຍ ເວເທ ຈ ສພ຺ພຎ຺ຈ ໂລເກ ກຕ຺ຕພ຺ພາກຕ຺ຕພ຺ພໍ ສິກ຺ຂາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕວສ຺ສິກກາເລ ກາລມກາສິ. ອມຈ຺ຈາ ມຫນ຺ເຕນ ສກ຺ກາເຣນ ຣັໂຍ ສຣີຣກິຈ຺ຈໍ ກຕ຺ວາ ມຕກທານໍ ທຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຣາຊງ຺ຄເຓ ສນ຺ນິປຕິຕ຺ວາ "ກຸມາໂຣ ອຕິທຫໂຣ, ນ ສກ຺ກາ ຣຊ຺ເຊ ອຠິສິຎ຺ຈິຕຸໍ, ວີມໍສິຕ຺ວາ ຕໍ ອຠິສິຎ຺ຈິສ຺ສາມາ"ຕິ ເອກທິວສໍ ນຄຣໍ ອລງ຺ກາຣາເປຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ ສຊ຺ເຊຕ຺ວາ ປລ຺ລງ຺ກໍ ປຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ກຸມາຣສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ "ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ, ເທວ, ຄນ຺ຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ກຸມາໂຣ "ສາຘູ"ຕິ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິ.

ຕສ຺ສ ນິສິນ຺ນກາເລ ອມຈ຺ຈາ ເອກໍ ທ຺ວີຫິ ປາເທຫິ ວິຈຣນກໍ ມກ຺ກຏໍ ວຕ຺ຖຸວິຊ຺ຊາຈຣິຍເວສໍ ຄາຫາເປຕ຺ວາ ວິນິຈ຺ຉຍຏ຺ຐານໍ ເນຕ຺ວາ "ເທວ, ອຍໍ ປຸຣິໂສ ປິຕຸ ມຫາຣາຊສ຺ສ ກາເລ ວຕ຺ຖຸວິຊ຺ຊາຈຣິໂຍ ປຄຸຓວິຊ຺ໂຊ ອນ຺ໂຕຠູມິຍໍ ສຕ຺ຕຣຕນຏ຺ຐາເນ ຄເຫຕ຺ວາ ປສ຺ສຕິ, ຣາຊກຸລານໍ ເຄຫຏ຺ຐານໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ອິມໍ ເທໂວ ສງ຺ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ຏ຺ຐານນ຺ຕເຣ ຐເປຕູ"ຕິ ອາຫໍສຸ. ກຸມາໂຣ ຕໍ ເຫຏ຺ຐາ ຈ ອຸປຣິ ຈ ໂອໂລເກນ຺ໂຕ "ນາຍໍ ມນຸສ຺ໂສ, ມກ຺ກໂຏ ເອໂສ"ຕິ ຎຕ຺ວາ "ມກ຺ກຏາ ນາມ ກຕາກຕໍ ວິທໍເສຕຸໍ ຊານນ຺ຕິ, ອກຕໍ ປນ ກາຕຸໍ ວາ ວິຈາເຣຕຸໍ ວາ ນ ຊານນ຺ຕີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ອມຈ຺ຈານໍ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

“តាឃំ ឈទាតិ ក្យនេលិ, េលិេលិ អឃំ ចលឹយុេលា;

ពតំ ពតំ េលា ត្វេនឃ្យ, ឲចិ ឆយ្ចយិឆំ ក្យល”ត្តិ៍

ពត្ថ តាឃំ ឈទាតិ ក្យនេលិតិ អឃំ នេត្វា ត ឈទាតិ ក្យនេលិ, ឈទាតិ ចិចាេទតំ្យ ចា កាតំ្យ ចា េលេកា ត េហាតិ៍ េលិេលិតិ េលិលឌាតិេកា៍ ចលឹយុេលាតិ ចលិេឃា យុេល អឃ្យាតិ ចលឹយុេលា៍ ឲចិ ឆយ្ចយិឆំក្យលត្តិ ឡុឆំ យក្កដក្យលិ តាយ ពតំ ពតំ ត្វេនពត្ថា ចិតាេនពត្ថាត្តិ ឲចិ នភាចត្តិ៍

អចាយត្ថ “ឲចិ កចិឃ្យតិ, េឌចា”តិ តំ អបេតត្វា ឲកាហង្ខិហត្ថេឃត ឋុត ពេយច អលេក្ខទិត្វា ចិតិត្ឋឃដ្ឋាតំ អាេតត្វា “អឃំ, េឌច, បិត្យ យហាទាឌឃ្យ កាេល ចិតិត្ឋឃាយេត្ថា, ចិតិត្ឋឃឃុត្តយឃ្យ ឃុបចត្តិតំ, ឡុយំ នក្កហិញ្ញា ចិតិត្ឋឃកយ៉ុ កាេទតំ្យ ចដ្ឋតី”តិ អាហំឃុ៍ ក្យាេទា តំ ឡុេលិេកត្វា “ចិត្តចេតា យត្យឃ្យឃ្យ េលិយំ តាយ ឲចត្វុបំ ត េហាតិ, អឃំ តិចិត្តេកា ចាតេទា ចិតិត្ឋឃកយ៉ុ កាតំ្យ ត នក្កិឃ្យតី”តិ ឌាត្វា ត្យតិឃំ កាចយាហ –

១០៍

“តឃិឆំ ចិត្តចេតា េលិយំ, តាឃំ អឃ្យាឃិេកា យិេកា;

ឃិដ្ឋំ េយ ឌតនេត្តត, តាឃំ កិត្ថិ ចិឌាតតី”តិ៍

ពត្ថ តឃិឆំ ចិត្តចេតា េលិយត្តិ ឃំ ឡុឆំ ឲពឃ្យ នទឹេទ ឲទ្យនេលិយំ, ឡុឆំ ចិចាេទលាបត្តាឃ នយ្យឃុត្តចិត្តចេតា ត េហាតិ៍ បិកាតិកចិេត្តត បត អចិត្តេកា តាយ តិទេត្ថាតកេតា តត្ថិ៍ តាឃំអឃ្យាឃិេកាតិ អឃំ អចឃ្យេឃា ចា ហុត្វា អត្យឃាឃតិ ចា ឌត្វា អត្ថ្ញា អឃ្យាេនតំ្យ អនយត្ថតាឃ ត អឃ្យាឃិេកា៍ យិេកាតិ យក្កដំ អាហ៍ ឃិដ្ឋំ េយ ឌតនេត្តតាតិ យឃំ្យាបិតទា ឌតនេត្តត ឲតំ ឃិដ្ឋំ កទិតំ, “យក្កដោ តាយ កាេលាកាេលាំ ត ឌាតាតី”តិ ឲចិ អត្យឃាឃតិ ចិត្តាតិ ឌឹេបតិ៍ តាឃំ កិត្ថិ ចិឌាតតីតិ តឃ្យា អឃំ ចាតេទា ត កិត្ថិ ឌាតាតីតិ តិដ្ឋេយត្ថ ពត្តត្ថា៍ បិញ្ញុឡុឃំ បត “តាឃំ កិត្ថិ ត ត្វនេឃ”តិ លិខិតំ, តំ អដ្ឋកចាឃំ តត្ថិ៍

អយត្ថា ឡុយយ្យិ កាចំ ឃុត្វា “ឲចិ កចិឃ្យតិ, េឌចា”តិ តំ អបេតត្វា ឋុតបិ ឲកឌិចឃំ ពេយច អលេក្ខទិត្វា ចិតិត្ឋឃដ្ឋាតំ អាេតត្វា “អឃំ, េឌច, ឃុទិេឃា បិត្យ យហាទាឌឃ្យ កាេល យាតាបិត្យុបដ្ឋាតកាេទកា, ក្យេលេជដ្ឋាបចាឃិកកយ៉ុកាេទកា, ឡុយំ នក្កហិញ្ញំ ចដ្ឋតី”តិ អាហំឃុ៍ ក្យាេទា តំ ឡុេលិេកត្វា “យក្កដោ តាយ ចលចិត្តា, ឲចត្វុបំ កយ៉ុ កាតំ្យ ត នយត្ថ”តិ ចិេត្តត្វា តតិឃំ កាចយាហ –

᪑᪘᪨

“ᨶ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᩅᩣ, ᨽᩣᨲᩁᩴ ᨽᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᨠᩴ;

ᨽᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩈᩁᨳᩮᨶ ᨾᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩣᨲᩁᩴ ᨽᨣᩥᨶᩥᩴ ᩈᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩣᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨽᨣᩥᨶᩥᩴ ᩅᩣ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨸᨶ “ᩈᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩈᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᨽᩣᨲᩥᨠᨽᨣᩥᨶᩥᨿᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩉᩣᨿᨠᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨽᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨸᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᩈ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨽᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩈᩁᨳᩮᨶ ᨾᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᨸᩥᨲᩁᩣ ᩋᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨸᩥᨲᩣ ᩉᩥᩔ ᨩᨶᩴ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲᩮᩣ “ᨩᨶᩈᨶ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨴᩈᩉᩥ ᩁᨳᩮᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩑᨠᩮᨶᩮᩅ ᩁᨳᩮᨶ ᨠᩁᨱᨲᩮᩣ “ᨴᩈᩁᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᩒᩅᩤᨴᩔ ᩈᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨

ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ “ᩑᩅᩴ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨾᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ, ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩥ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᨴᩣᩈᨾᩩᨡᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᨱᩣ”ᨲᩥ ᨶᨣᩁᩮ ᨽᩮᩁᩥᩴ ᨧᩁᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᩮᩣᨸᩥᩔ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᩮᩣ᪨

ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨶᩔ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᩋᩣᩉᨭᩣᨶᩥ –

“ᨣᩮᩣᨱᩮᩣ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᨿᩮᩣ ᨧᩮᩅ, ᨶᩊᨠᩣᩁᩮᩣ ᨣᩤᨾᨠᩪᨭᨠᩮᩣ;

ᨣᨱᩥᨠᩣ ᨲᩁᩩᨱᩦ ᩈᨸ᩠ᨸᩮᩣ, ᨾᩥᨣᩮᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᩁᨴᩮᩅᨲᩣ;

ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨲᨸᩔᩥᨶᩮᩣ ᨧᩮᩅ, ᩋᨳᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩣᨱᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩦᨠᨳᩣ – ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᩋᨽᩥᩈᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᨩᨶᩈᨶ᩠ᨵᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᩣᨴᨾᩪᩃᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᨶ ᨣᩤᨾᨱᩥᨧᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩍᨴᩴ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨾᩣᨶᩅᨿᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩮᩣᨽᨲᩥ, ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᩣ, ᨴᩉᩁᩴ ᨠᩩᨾᩣᩁᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨩᨶᨸᨴᩮ ᨠᩈᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨶᨣᩁᨲᩮᩣ ᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩤᨾᨠᩮ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩈᩥᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᨶᩔ ᨣᩮᩣᨱᩣᨸᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᩑᨠᩴ ᩈᩉᩣᨿᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩮᩣᨱᩮ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩥᩅᩈᩴ ᨠᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨱᩴ ᨡᩣᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨱᩮ ᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲᩩᩴ ᨣᩮᩉᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨽᩁᩥᨿᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩮᩉᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨣᩮᩣᨱᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨧᨿᩮᨶ ᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩩ ᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨳᩣᩃᨠᩴ

ឧក្ខិបិ, ភរិយា ថាលកំ អបនេសិ។ គាមណិចន្ទោ “ភត្តេន មំ និមន្តេយ្យុ”ន្តិ ឱលោកេន្តោ គោណេ អនិយ្យាតេត្វាវ គតោ។ ចោរា រត្តិំ វជំ ភិន្ទិត្វា តេយេវ គោណេ ហរិំសុ។ គោណសាមិកោ បាតោវ វជំ បវិដ្ឋោ តេ គោណេ អទិស្វា ចោរេហិ ហដភាវំ ជានន្តោបិ “គាមណិចន្ទស្ស គីវំ ករិស្សាមី”តិ តំ ឧបសង្កមិត្វា “ភោ, គោណេ មេ ទេហី”តិ អាហ។ “ននុ គោណា គេហំ បវិដ្ឋា”តិ។ “កិំ បន តេ មយ្ហំ និយ្យាតិតា”តិ? “ន និយ្យាតិតា”តិ។ “តេន ហិ អយំ តេ រាជទូតោ, ឯហី”តិ អាហ។ តេសុ ហិ ជនបទេសុ យំកិញ្ចិ សក្ខរំ វា កបាលខណ្ឌំ វា ឧក្ខិបិត្វា “អយំ តេ រាជទូតោ, ឯហី”តិ វុត្តេ យោ ន គច្ឆតិ, តស្ស រាជាណំ ករោតិ, តស្មា សោ “រាជទូតោ”តិ សុត្វាវ និក្ខមិ។

សោ តេន សទ្ធិំ រាជកុលំ គច្ឆន្តោ ឯកំ សហាយកស្ស វសនគាមំ បត្វា “ភោ, អតិឆាតោម្ហិ, យាវ គាមំ បវិសិត្វា អាហារកិច្ចំ កត្វា អាគច្ឆាមិ, តាវ ឥធេវ ហោហី”តិ វត្វា សហាយកស្ស គេហំ បាវិសិ។ សហាយោ បនស្ស គេហេ នត្ថិ, សហាយិកា ទិស្វា “សាមិ, បក្កាហារោ នត្ថិ, មុហុត្តំ អធិវាសេហិ, ឥទានេវ បចិត្វា ទស្សាមី”តិ និស្សេណិយា វេគេន តណ្ឌុលកោដ្ឋកំ អភិរុហន្តី ភូមិយំ បតិ, តង្ខណញ្ញេវ តស្សា សត្តមាសិកោ គព្ភោ បតិតោ។ តស្មិំ ខណេ តស្សា សាមិកោ អាគន្ត្វា តំ ទិស្វា “ត្វំ មេ ភរិយំ បហរិត្វា គព្ភំ បាតេសិ, អយំ តេ រាជទូតោ, ឯហី”តិ តំ គហេត្វា និក្ខមិ។ តតោ បដ្ឋាយ ទ្វេ ជនា គាមណិំ មជ្ឈេ កត្វា គច្ឆន្តិ។

អថេកស្មិំ គាមទ្វារេ ឯកោ អស្សគោបកោ អស្សំ និវត្តេតុំ ន សក្កោតិ, អស្សោបិ តេសំ សន្តិកេន គច្ឆតិ។ អស្សគោបកោ គាមណិចន្ទំ ទិស្វា “មាតុល គាមណិចន្ទ, ឯតំ តាវ អស្សំ កេនចិ បហរិត្វា និវត្តេហី”តិ អាហ។ សោ ឯកំ បាសាណំ គហេត្វា ខិបិ, បាសាណោ អស្សស្ស បាទេ បហរិត្វា ឯរណ្ឌទណ្ឌកំ វិយ ភិន្ទិ។ អថ នំ អស្សគោបកោ “តយា មេ អស្សស្ស បាទោ ភិន្នោ, អយំ តេ រាជទូតោ”តិ វត្វា គណ្ហិ។

សោ តីហិ ជនេហិ នីយមានោ ចិន្តេសិ – “ឥមេ មំ រញ្ញោ ទស្សេស្សន្តិ, អហំ គោណមូលម្បិ ទាតុំ ន សក្កោមិ, បគេវ គព្ភបាតនទណ្ឌំ, អស្សមូលំ បន កុតោ លច្ឆាមិ, មតំ មេ សេយ្យោ”តិ។ សោ គច្ឆន្តោ អន្តរាមគ្គេ អដវិយំ មគ្គសមីបេយេវ ឯកំ ឯកតោ បបាតំ បព្ពតំ អទ្ទស, តស្ស ឆាយាយ ទ្វេ បិតាបុត្តា នឡការា ឯកំ កិលញ្ជំ ចិនន្តិ។ គាមណិចន្ទោ “ភោ, សរីរកិច្ចំ កាតុកាមោម្ហិ, ថោកំ ឥធេវ ហោថ, យាវ អាគច្ឆាមី”តិ វត្វា បព្ពតំ អភិរុហិត្វា បបាតបស្សេន បតមានោ បិតុនឡការស្ស បិដ្ឋិយំ បតិ, នឡការោ ឯកប្បហារេនេវ ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។ គាមណិ ឧដ្ឋាយ អដ្ឋាសិ។ នឡការបុត្តោ “ត្វំ មេ បិតុឃាតកចោរោ, អយំ តេ រាជទូតោ”តិ វត្វា តំ ហត្ថេ គហេត្វា គុម្ពតោ និក្ខមិ, “កិំ ឯត”ន្តិ ច វុត្តេ “បិតុឃាតកចោរោ មេ”តិ អាហ។ តតោ បដ្ឋាយ គាមណិំ មជ្ឈេ កត្វា ចត្តារោ ជនា បរិវារេត្វា នយិំសុ។

អថាបរស្មិំ គាមទ្វារេ ឯកោ គាមភោជកោ គាមណិចន្ទំ ទិស្វា “មាតុល គាមណិចន្ទ, កហំ គច្ឆសី”តិ វត្វា “រាជានំ បស្សិតុ”ន្តិ វុត្តេ “អទ្ធា ត្វំ រាជានំ បស្សិស្សសិ, អហំ រញ្ញោ សាសនំ ទាតុកាមោ, ហរិស្សសី”តិ អាហ។ “អាម, ហរិស្សាមី”តិ។ “អហំ បកតិយា អភិរូបោ ធនវា យសសម្បន្នោ អរោគោ, ឥទានិ បនម្ហិ ទុគ្គតោ ចេវ បណ្ឌុរោគី ច, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆ, រាជា កិរ បណ្ឌិតោ, សោ តេ កថេស្សតិ, តស្ស សាសនំ បុន មយ្ហំ កថេយ្យាសី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។

អថ តំ បុរតោ អញ្ញតរស្មិំ គាមទ្វារេ ឯកា គណិកា ទិស្វា “មាតុល គាមណិចណ្ឌ, កហំ គច្ឆសី”តិ វត្វា “រាជានំ បស្សិតុ”ន្តិ វុត្តេ “រាជា កិរ បណ្ឌិតោ, មម សាសនំ ហរា”តិ វត្វា ឯវមាហ – “បុព្វេ អហំ ពហុំ ភតិំ លភាមិ, ឥទានិ បន តម្ពូលមត្តម្បិ ន លភាមិ, កោចិ មេ សន្តិកំ អាគតោ នាម នត្ថិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆិត្វា បច្ចាគន្ត្វា មយ្ហំ កថេយ្យាសី”តិ។

អថ តំ បុរតោ អញ្ញតរស្មិំ គាមទ្វារេ ឯកា តរុណិត្ថី ទិស្វា តថេវ បុច្ឆិត្វា “អហំ នេវ សាមិកស្ស គេហេ វសិតុំ សក្កោមិ, ន កុលគេហេ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆិត្វា បច្ចាគន្ត្វា មយ្ហំ កថេយ្យាសី”តិ អាហ។

អថ តំ តតោ បរភាគេ មហាមគ្គសមីបេ ឯកស្មិំ វម្មិកេ និបន្នោ សប្បោ ទិស្វា “គាមណិចណ្ឌ, កហំ យាសី”តិ បុច្ឆិត្វា “រាជានំ បស្សិតុ”ន្តិ វុត្តេ “រាជា កិរ បណ្ឌិតោ, សាសនំ មេ ហរា”តិ វត្វា “អហំ គោចរត្ថាយ គមនកាលេ ឆាតជ្ឈត្តោ មិលាតសរីរោ វម្មិកតោ និក្ខមន្តោ សរីរេន ពិលំ បូរេត្វា សរីរំ កឌ្ឍន្តោ កិច្ឆេន និក្ខមាមិ, គោចរំ ចរិត្វា អាគតោ បន សុហិតោ ថូលសរីរោ ហុត្វា បវិសន្តោ ពិលបស្សានិ អផុសន្តោ សហសាវ បវិសាមិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆិត្វា មយ្ហំ កថេយ្យាសី”តិ អាហ។

អថ តំ បុរតោ ឯកោ មិគោ ទិស្វា តថេវ បុច្ឆិត្វា “អហំ អញ្ញត្ថ តិណំ ខាទិតុំ ន សក្កោមិ, ឯកស្មិំយេវ រុក្ខមូលេ សក្កោមិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហ។

អថ តំ តតោ បរភាគេ ឯកោ តិត្តិរោ ទិស្វា តថេវ បុច្ឆិត្វា “អហំ ឯកស្មិំយេវ វម្មិកបាទេ និសីទិត្វា វស្សន្តោ មនាបំ ករិត្វា វស្សិតុំ សក្កោមិ, សេសដ្ឋានេសុ និសិន្នោ ន សក្កោមិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហ។

អថ តំ បុរតោ ឯកា រុក្ខទេវតា ទិស្វា “ចណ្ឌ, កហំ យាសី”តិ បុច្ឆិត្វា “រញ្ញោ សន្តិក”ន្តិ វុត្តេ “រាជា កិរ បណ្ឌិតោ, អហំ បុព្វេ សក្ការប្បត្តា អហោសិំ, ឥទានិ បន បល្លវមុដ្ឋិមត្តម្បិ ន លភាមិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហ។

តតោ អបរភាគេ ឯកោ នាគរាជា តំ ទិស្វា តថេវ បុច្ឆិត្វា “រាជា កិរ បណ្ឌិតោ, បុព្វេ ឥមស្មិំ សរេ ឧទកំ បសន្នំ មណិវណ្ណំ, ឥទានិ អាវិលំ បណ្ណកសេវាលបរិយោនទ្ធំ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហ។

អថ តំ បុរតោ នគរស្ស អាសន្នដ្ឋានេ ឯកស្មិំ អារាមេ វសន្តា តាបសា ទិស្វា តថេវ បុច្ឆិត្វា “រាជា កិរ បណ្ឌិតោ, បុព្វេ ឥមស្មិំ អារាមេ ផលាផលានិ មធុរានិ អហេសុំ, ឥទានិ និរោជានិ កសដានិ ជាតានិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហំសុ។

តតោ តំ បុរតោ គន្ត្វា នគរទ្វារសមីបេ ឯកិស្សំ សាលាយំ ព្រាហ្មណមាណវកា ទិស្វា “កហំ, ភោ ចណ្ឌ, គច្ឆសី”តិ វត្វា “រញ្ញោ សន្តិក”ន្តិ

ចោទេត្វា “តេន ហិ នោ សាសនំ គហេត្វា គច្ឆ, អម្ហាកញ្ហិ បុព្វេ គហិតគហិតដ្ឋានំ បាកដំ អហោសិ, ឥទានិ បន ឆិទ្ទឃដេ ឧទកំ វិយ ន សណ្ឋាតិ ន បញ្ញាយតិ, អន្ធការោ វិយ ហោតិ, តត្ថ កិំ ការណន្តិ រាជានំ បុច្ឆេយ្យាសី”តិ អាហំសុ។

គាមណិចន្ទោ ឥមានិ ទស សាសនានិ គហេត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ អគមាសិ។ រាជា វិនិច្ឆយដ្ឋានេ និសិន្នោ អហោសិ។ គោណសាមិកោ គាមណិចន្ទំ គហេត្វា រាជានំ ឧបសង្កមិ។ រាជា គាមណិចន្ទំ ទិស្វា សញ្ជានិត្វា “អយំ អម្ហាកំ បិតុ ឧបដ្ឋាកោ, អម្ហេ ឧក្ខិបិត្វា បរិហរិ, កហំ នុ ខោ ឯត្តកំ កាលំ វសី”តិ ចិន្តេត្វា “អម្ភោ គាមណិចន្ទ, កហំ ឯត្តកំ កាលំ វសសិ, ចិរកាលតោ បដ្ឋាយ ន បញ្ញាយសិ, កេនត្ថេន អាគតោសី”តិ អាហ។ “អាម, ទេវ, អម្ហាកំ ទេវស្ស សគ្គគតកាលតោ បដ្ឋាយ ជនបទំ គន្ត្វា កសិកម្មំ កត្វា ជីវាមិ, តតោ មំ អយំ បុរិសោ គោណអដ្ដការណា រាជទូតំ ទស្សេត្វា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាកឌ្ឍី”តិ។ “អនាកឌ្ឍិយមានោ នាគច្ឆេយ្យាសិ”, “អាកឌ្ឍិតភាវោ ចេវ សោភនោ, ឥទានិ តំ ទដ្ឋុំ លភាមិ, កហំ សោ បុរិសោ”តិ? “អយំ, ទេវា”តិ។ “សច្ចំ កិរ, ភោ, អម្ហាកំ ចន្ទស្ស គោណេ អទាសី”តិ? “សច្ចំ, ទេវា”តិ។ “កិំ ការណា”តិ? “អយំ មេ ទេវ គោណេ ការណំ ន ទេតី”តិ។ “សច្ចំ កិរ, ចន្ទា”តិ។ “តេន ហិ, ទេវ, មយ្ហម្បិ វចនំ សុណាថា”តិ សព្វំ បវត្តិំ កថេសិ។ តំ សុត្វា រាជា គោណសាមិកំ បុច្ឆិ – “កិំ, ភោ, តវ គេហំ បវិសន្តេ គោណេ អទ្ទសា”តិ។ “នាទ្ទសំ, ទេវា”តិ។ “កិំ, ភោ, មំ ‘អាទាសមុខរាជា នាមា’តិ កថេន្តានំ ន សុតបុព្វំ តយា, វិស្សត្ថោ កថេហី”តិ? “អទ្ទសំ, ទេវា”តិ។ “ភោ ចន្ទ, គោណានំ អនិយ្យាតិតត្តា គោណា តវ គីវា, អយំ បន បុរិសោ ទិស្វាវ ‘ន បស្សាមី’តិ សម្បជានមុសាវាទំ ភណតិ, តស្មា ត្វញ្ញេវ ការកោ ហុត្វា ឥមស្ស ច បុរិសស្ស បជាបតិយា ច អស្ស អក្ខីនិ ឧប្បាដេត្វា សយំ គោណមូលំ ចតុវីសតិ កហាបណេ ទេហី”តិ។ ឯវំ វុត្តេ គោណសាមិកំ ពហិ ករិំសុ។ សោ “អក្ខីសុ ឧប្បាដិតេសុ ចតុវីសតិកហាបណេហិ កិំ ករិស្សាមី”តិ គាមណិចន្ទស្ស បាទេសុ បតិត្វា “សាមិ ចន្ទ, គោណមូលកហាបណា តុយ្ហេវ ហោន្តុ, ឥមេ ច គណ្ហាហី”តិ អញ្ញេបិ កហាបណេ ទត្វា បលាយិ។

តតោ ទុតិយោ អាហ – “អយំ, ទេវ, មម បជាបតិំ បហរិត្វា គព្ភំ បាតេសី”តិ។ “សច្ចំ ចន្ទា”តិ? “សុណាហិ មហារាជា”តិ ចន្ទោ សព្វំ វិត្ថារេន កថេសិ។ អថ នំ រាជា “កិំ បន ត្វំ ឯតស្ស បជាបតិំ បហរិត្វា គព្ភំ បាតេសី”តិ បុច្ឆិ។ “ន បាតេមិ, ទេវា”តិ ។ “អម្ភោ សក្ខិស្សសិ ត្វំ ឥមិស្សា គព្ភស្ស បាតិតភាវំ សាធេតុ”ន្តិ? “ន សក្កោមិ, ទេវា”តិ។ “ឥទានិ កិំ ករោសី”តិ? “ទេវ, បុត្តំ មេ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ។ “តេន ហិ, អម្ភោ ចន្ទ, ត្វំ ឯតស្ស បជាបតិំ តវ គេហេ ករិត្វា យទា បុត្តជាតា ហោតិ, តទា នំ នេត្វា ឯតស្សេវ ទេហី”តិ។ សោបិ គាមណិចន្ទស្ស បាទេសុ បតិត្វា “មា មេ, សាមិ, គេហំ, ភិន្ទី”តិ កហាបណេ ទត្វា បលាយិ។

អថ តតិយោ អាគន្ត្វា “ឥមិនា មេ, ទេវ, បហរិត្វា អស្សស្ស បាទោ ភិន្នោ”តិ អាហ។ “សច្ចំ ចន្ទា”តិ។ “សុណាហិ, មហារាជា”តិ ចន្ទោ តំ បវត្តិំ វិត្ថារេន កថេសិ។ តំ សុត្វា រាជា អស្សគោបកំ អាហ – “សច្ចំ កិរ ត្វំ ‘អស្សំ បហរិត្វា និវត្តេហី’តិ កថេសី”តិ។ “ន កថេមិ, ទេវា”តិ។ សោ បុនវារេ បុច្ឆិតោ “អាម, កថេមី”តិ អាហ។ រាជា ចន្ទំ អាមន្តេត្វា “អម្ភោ ចន្ទ, អយំ កថេត្វាវ ‘ន កថេមី’តិ មុសាវាទំ ភណតិ, ត្វំ ឯតស្ស ជិវ្ហំ ឆិន្ទិត្វា អស្សមូលំ អម្ហាកំ សន្តិកា គហេត្វា សហស្សំ ទេហី”តិ អាហ។ អស្សគោបកោ អបរេបិ កហាបណេ ទត្វា បលាយិ។

តតោ ភញ្ជអការបុរេត្តា “អយំ ទេវ, ទេវ, បិតុឃាតកចោរោ”តិ អាហ៎ “សច្ចំ កិរ, ចន្ទា”តិ៎ “សុណោហិ, ទេវា”តិ ចន្ទា តម្បិ ការណំ វិត្ថារេត្វា កថេសិ៎ អថ រាជា ភញ្ជអការំ អាមន្តេត្វា “ព្ថោធាតិ កិំ ករោសី”តិ បុច្ឆិ៎ “ទេវ ទេយ បិតរំ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ៎ “អយ្យា ចន្ទ, ព្ថោយស្ស កិរ បិតរំ លទ្ធុំ វដ្ដតិ, យតកំ បត ត សក្កា បុត អានេតុំ, ត្វំ ព្ថោយស្ស យាតរំ អានេត្វា តវ គេហេ កត្វា ឲតស្ស បិតា ហោហី”តិ៎ ភញ្ជអការបុរេត្តា “យា ទេវ, សាមិ, យតស្ស បិតុ គេហំ កិត្តិ”តិ កាយលិចន្ទស្ស កហាបណេ ទត្វា បលាយិ៎

កាយលិចន្ទោ អន្ធេ ឌយំ បត្វា តុដ្ឋចិត្តោ រាជានំ អាហ – “អត្ថិ, ទេវ, តុម្ហាកំ គេហិនិ សារតំ បហិតំ, តំ ទេវា កថេមី”តិ៎ “កថេហិ, ចន្ទា”តិ៎ ចន្ទោ ព្រាហ្មណយាណចកានំ សារតំ អាទិំ កត្វា បដិវេលិយក្កមេត ឲកេកំ កថំ កថេសិ៎ រាជា បដិបាដិយា វិស្សជ្ជេសិ៎

កថំ? បឋមំ តាវ សារតំ សុត្វា “បុរេត្តា តេសំ វសភដ្ឋានេ វេលំ ឌាតិត្វា វស្សគព្ភក្កុដី អហោសិ, តេសំ តេត សទ្ទេត ភ្ជាយ យត្តេ គហេត្វា សញ្ញាយំ ករោន្តានត្តោវ អនុណោ វ្វក្កច្ឆតិ, តេត តេសំ គហិតាគហិតំ ត តស្សតិ៎ ព្ថោធាតិ បត តេសំ វសភដ្ឋានេ អវេលាយ វស្សគព្ភក្កុដី អត្ថិ, សោ អតិរត្តិំ វា វស្សតិ អតិបភាតេ វា, អតិរត្តិំ វស្សន្តស្ស តស្ស សទ្ទេត ភ្ជាយ យត្តេ គហេត្វា តិទ្ធាកិក្ខតា សញ្ញាយំ អកត្វាវ បុត សយន្តិ , អតិបភាតេ វស្សន្តស្ស សទ្ទេត ភ្ជាយ សញ្ញាយិតុំ ត លភន្តិ, តេត តេសំ គហិតាគហិតំ ត បញ្ញាយតី”តិ អាហ៎

ទុតិយំ សុត្វា “ទេវ បុរេត្តា សយលាដយំ ករោន្តា កសិលាបរិករេខ យុត្តបយុត្តា អហេសុំ៎ ព្ថោធាតិ បត សយលាដយំ វិស្សជ្ជេត្វា អកត្វាទ្ធោរ យុត្តបយុត្តា អាទរេយ វ្វប្បត្តានិ ផលិផលិតិ វ្វបដ្ឋានកំ ទត្វា បិណ្ឌបដិបិណ្ឌកេត យិទ្ធាខិវេត ឌិចិកំ ករេយ្យត្តិ, តេត តេសំ ផលិផលិតិ ត យទ្ធានិ ឌាតាតិ៎ សចេ បត ទេវ បុរេត្តា វិយ បុត សយលាដយេខ យុត្តបយុត្តា កវិស្សត្តិ, បុត តេសំ ផលិផលិតិ យទ្ធានិ កវិស្សត្តិ៎ ទេវ តាបសា រាជក្យលិតំ បណ្ឌិតកាចំ ត ឌាតត្តិ, សយលាដយំ តេសំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ អាហ៎

តតិយំ សុត្វា “ទេវ ភាគរាជានោ អញ្ញាយញ្ញា កលហំ ករោន្តិ, តេត តំ វ្វដកំ អាវិលំ ឌាតំ៎ សចេ ទេវ បុរេត្តា វិយ សយក្កា កវិស្សត្តិ, បុត បសត្តំ កវិស្សតី”តិ អាហ៎

ចតុត្ថំ សុត្វា “សា ទុក្ខទេវតា បុរេត្តា អដវិយំ បដិបតេ្ត យត្ថុស្ស ទុក្ខតិ, តស្មា ភាតប្យការំ ឋាលិកយំ លភតិ៎ ព្ថោធាតិ បត អារក្ខំ ត ករោតិ, តស្មា ឋាលិកយំ ត លភតិ៎ សចេ បុរេត្តា វិយ អារក្ខំ ករិស្សតិ, បុត លិភក្កប្បត្តា កវិស្សតិ៎ សា រាជនំ អត្ថិកាចំ ត ឌាតាតិ, តស្មា អដវិអារុឡ្ហយត្ថុស្សានំ អារក្ខំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ អាហ៎

បញ្ចមំ សុត្វា “យស្មិំ វម្មិកបិដេ តិសីទិត្វា សោ តិត្តិរោ យភាបំ វស្សតិ, តស្ស ហេដ្ឋា យហត្តី តិធិកុម្ភិ អត្ថិ, តំ វ្វទ្ទិត្វា ត្វំ គណ្ហាហី”តិ អាហ៎

ឆដ្ឋំ សុត្វា “យស្ស ទុក្ខស្ស មូលេ សោ មិគោ តិណានិ ខាទិតុំ សក្កោតិ, តស្ស ទុក្ខស្ស វ្វបរិ យហត្តំ ភមរមធុ អត្ថិ, សោ មធុមក្ខិតេសុ តិណេសុ

បលុទ្ធោ អញ្ញានិ ឱឌិតុំ ន សក្កោតិ, ត្វំ តំ យឆុបដលំ ហរិត្វា អក្កយផុំ អយ្យាកំ បហិណ, ឯវំ អត្តនោ បរិក្ខារា”តិ អាហ។

សត្តមំ សុត្វា “ឃស្មិំ ចមុំពេក ឯកា សបេយ្យា ចរតិ, តស្ស ហេដ្ឋា មហត្តី តិឌិក្កុម្ពិ អត្ថិ, ឯកា តំ ទក្ខមានោ ចរន្តោ តិក្ខមតការេល ផតេលរិកេត សទិទំ សិធិលំ កត្វា លក្ខន្តោ តិក្ខមតិ, កោចទំ កហេត្វា ផតសិតេហេត អលក្ខន្តោ ចេពេត សហសា បចិសតិ។ តំ តិឌិក្កុម្ពិ ហ្វុរិត្វា ត្វំ កណ្ហាហី”តិ អាហ។

អដ្ឋមំ សុត្វា “តស្សា តរុណិត្ថិយា សាមិកស្ស ច មាតាបិតុឧដ្ឋា ចរតកាមាតំ អត្តទេវ ឧកស្មិំ កាយពេក ឌារេរា អត្ថិ។ សា តំ សទិត្វា តស្មិំ សិតេហេត សាមិកស្ស ពេហេ ចសិតុំ អសក្កោន្តី ‘មាតាបិតរោ បរិស្សយិស្សាមី’តិ ឌារស្ស ពេហេ ពតិបរិហំ ចសិត្វា មាតាបិតូតំ ពេហំ កច្ឆតិ, តត្ថ ពតិបរិហំ ចសិត្វា បុត ឌារំ សទិត្វា ‘សាមិកស្ស ពេហំ កមិស្សាមី’តិ បុត ឌារេស្សេច ពេហំ កច្ឆតិ។ តស្សា ឍតិត្ថិយា រាជ្ជតំ អត្ថិកាចំ អាចិក្ខិត្វា ‘សាមិកេស្សេច កិរ ពេហេ ចសតុ។ សចេ តំ រាជា កណ្ហាបេតិ, ឌីចិតំ តេ តត្ថិ, អប្បមាទំ កាតុំ ចដ្តី’តិ តស្សា កថេហី”តិ អាហ។

តចមំ សុត្វា “សា កលិកា បុទ្ធ្ធា ឧកស្ស ហត្ថតោ កតិ កហេត្វា តំ អឌីទាបេត្វា អញ្ញស្ស ហត្ថតោ ត កណ្ហាតិ, តេតស្សា បុទ្ធ្ធា ពាហុំ ដ្ឋបជ្ជិ។ ឍ្ឍតាតិ បត អត្តតោ ផតមុំ ចិស្សជ្ជេត្វា ឧកស្ស ហត្ថតោ កហិតំ អឌីទាបេត្វាច អញ្ញស្ស ហត្ថតោ កណ្ហាតិ, បុរិមស្ស ឍ្ឍការំ អកត្វា បច្ឆិមស្ស ករោតិ, តេតស្សា កតិ ត ដ្ឋបជ្ជតិ, ត ពោចិ តំ ដ្ឋបសក្កមត្តិ។ សចេ អត្តតោ ផតមុំ ឆស្សតិ, បុត្តសឌិសាច កចិស្សតិ។ អត្តតោ ផតមុំ ធាតុមស្សា កថេហី”តិ អាហ។

ចសមំ សុត្វា “ឯសា កាយកោដ្ឋកោ បុទ្ធ្ធ ផតមុត សមេត អឌ្ឍ ចិតិដ្ឋិតិ, តេត មតុស្សាតំ បិយោ អហោសិ មតាបេបិ, សមឿឃាឃមាតា ចស្ស មតុស្សា ពាហុបណ្ណាការំ អាហរិំសុ, តេត អតិទ្ទេបិ ផតចា ឃសសមស្ទេក្តា អហោសិ។ ឍ្ឍតាតិ បត លជ្ជាចិត្តកោ ហុត្វា អផតមុត អឌ្ឍ ចិតិដ្ឋិតតិ, តេត ទ្វក្កតោ កបណោ ហុត្វា បណ្ណេទោពេត អតិក្ខតោ។ សចេ បុទ្ធ្ធ ចិយ ផតមុត អឌ្ឍ ចិតិដ្ឋិតិស្សតិ, បុត បុត្តសឌិសោ កចិស្សតិ។ ឯសា ទេញ្ញា អត្ថិកាចំ ត ឌាតាតិ, ផតមុត អឌ្ឍ ចិតិដ្ឋិតិតុមស្ស កថេហី”តិ អាហ។

ឍ្ឍតិ ឯសា កាយលិចត្តោ ឍ្ឍយាតិ ឧត្តកាតិ សាសតាតិ ទេញ្ញា អាទោទចសិ, រាជា អត្តតោ បញ្ញាយ សត្តាតិបិ តាតិ សត្តញ្ញាត្វត្ថា ចិយ ព្យាកាទិត្វា កាយលិចត្តស្ស ពាហុំ ផតំ ផត្វា តស្ស ចរតកាមំ ព្រាហ្មណេឃ្យំ កត្វា តេស្សេច ផត្វា ដ្ឋេឃ្យាឌេសិ។ ឯសា តកោទា តិក្ខមិត្វា ទៅតិសត្តេត ជិត្តសាសតំ ព្រាហ្មណយាណចកាតដ្ឋា តាបសាតដ្ឋា តាកោរាឌស្ស ច ទ្វក្ខទេចតាយ ច អាទោទចត្វា តិត្តិទស្ស ចរតដ្ឋាតតោ តិផិ កហេត្វា មិកស្ស តិលលាផតដ្ឋាតេ ទ្វក្ខតោ កមរមផុំ កហេត្វា ទេញ្ញា មផុំ បេសេត្វា សប្បស្ស ចរតដ្ឋាតេ ចមុំកំ លហិត្វា តិផិ កហេត្វា តរុណិត្ថិយា ច កលិកាយ ច កាយកោដ្ឋកស្ស ច ទេញ្ញា កផិតតិយាមេតេច សាសតំ អាទោទចត្វា មហត្តេត ឃសេត អត្តតោ កាយកំ កត្ថា ឃាចតាឃុកំ ផត្វា ឃផាកមុំ កតោ។ អាឌាសមុលទាជាបិ ឌាតាឌីតិ បុញ្ញាតិ កត្វា ឌីចិតបរិយោសាតេ សក្កបុទំ បូទេន្តោ កតោ។

សត្វា “ត, ភិក្ខវេច, តឆាគតោ ពុទ្ធាតេច យហាបញ្ញោ, បុព្វេបិ យហាបញ្ញោយេចា”តិ ចត្វា ព្ទុយំ ឆយូខេសតំ អាហរិត្វា សន្ធាតិ បកាសេត្វា ឌាតកំ សយោឆាតេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ពាហុ សោតាបត្តិសកទាគាមិអតាគាមិអរហត្តោ អហេសុំ “តទា កាយលិចន្ទោ អាតន្ទោ អហោសិ, អាទាសយុឲរាឌា បត អហមេច អហោសិ”ន្តិ។

កាយលិចន្ទឌាតកចណ្ណតា សត្តយា។

[១៣៥] ៥។ យត្ថាព្យឌាតកចណ្ណតា

ឃាចតា ចត្តិយឞ្ទិឃាតិ ព្ទុធំ សត្វា ខេតចតេ ចិហរន្តោ ៗកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាចត្ថិ បិណ្ឌាយ ចរយាតោ ៗកំ អលង្កតបដិយត្តំ ព្ទុត្តិំ ខិស្វា ឧក្កណ្ឋិ។ អថ តំ ភិក្ខូ ឆយូសគំ អាតេត្វា “អយំ, ភត្តេ, ភិក្ខុ ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ សត្ថុ ឆស្សេសុំ។ សត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភត្តេ”តិ ចុត្តេ “កគា ត្វំ , ភិក្ខុ, អកាទំ អជ្ឈាចសយាតោ តណ្ហាឞ្ទូទេតុំ សក្ខិស្សសិ, កាយតណ្ហា ហិ តាយេសា សយុទ្ទោ ចិឃ ទុប្បូរា, បេរាណកទាឌាតោ ឆ្វិសហស្សបរិត្តឌីបបរិចារេសុ ចតូសុ យហាឌីបេសុ ចក្កចត្តិរជ្ជំ ការេត្វា យតុស្សបរិហារេតេច ចាតុយហារាឌិកទេចទលេកេ រជ្ជំ ការេត្វា តាចតិំសទេចទលេកេ ឆត្តិំសាយ សក្កាតញ្ចំ ចសតជ្ជាតេ ទេចរជ្ជំ ការេត្វាបិ អត្តតោ កាយតណ្ហាឞ្ទូទេតុំ អសក្កោត្តាច កាលយកំសុ, ត្វំ បតេតំ តណ្ហាគា ឞ្ទូទេតុំ សក្ខិស្សសី”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ បឆេយកប្បិកោសុ យហាសយូតោ តាយ រាឌា អហោសិ។ តស្ស បុត្តោ ទោរោឌា តាយ, តស្ស បុត្តោ ចរទោរោឌា តាយ, តស្ស បុត្តោ កល្យាណោ តាយ, តស្ស បុត្តោ ចរកល្យាណោ តាយ, តស្ស បុត្តោ ឧបោសថោ តាយ, តស្ស បុត្តោ យត្ថាព្យ តាយ អហោសិ។ សោ សត្តហិ រតតេហិ ចតូហិ ច ព្ទុទ្ធិហិ សយត្តាគតោ ចក្កចត្តិរជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស ចាយហត្ថំ សយញ្ជិត្វា ឆក្ខិណហត្ថេត អបោដិតកាលេ អាកាសា ឌិត្តយេឃោ ចិឃ ឌាណុប្បយាណំ សត្តរតតចស្សំ ចស្សតិ, ៗចន្ទបិ អច្ឆរិយយតុស្សោ អហោសិ។ សោ ចតុរាសីតិ ចស្សសហស្សាតិ កុយារកីឡំ កីឡិ, ចតុរាសីតិ ចស្សសហស្សាតិ ឧបរជ្ជំ ការេសិ, ចតុរាសីតិ ចស្សសហស្សាតិ ចក្កចត្តិរជ្ជំ ការេសិ, អាយុប្បយាណំ អសង្ខ្យេយ្យំ អហោសិ។

សោ ៗកទិចសំ កាយតណ្ហាឞ្ទូទេតុំ អសក្កោតេ្តា ឧក្កណ្ឋិតាការំ ឆស្សេសិ។ អយច្ចា “កិំ នុ ខោ, ទេច, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “យយ្ហំ បុញ្ញពលេ ឱលោកិយយាតេ ព្ទុធំ រជ្ជំ កិំ ករិស្សតិ, កតរំ នុ ខោ ឋាតំ រយណីយ”ន្តិ? “ទេចទលោកោ, យហារាឌា”តិ។ សោ ចក្ករតតំ អព្ភុក្កិរិត្វា សទ្ធិំ បរិសាយ ចាតុយហារាឌិកទេចទលោកំ អគយាសិ។ អថស្ស ចត្តារោ យហារាឌាតោ ឌិត្តយាលាគន្ធហត្ថា ទេចគណបរិចុតា បច្ចុគ្គយតំ កត្វា តំ អាទាយ ចាតុយហារាឌិកទេចទលោកំ គត្វា ទេចរជ្ជំ អឌំសុ។ តស្ស សកបរិសាយ បរិចារិតស្សេច តត្ថ រជ្ជំ ការេន្តស្ស ឌីឃោ អទ្ធា ចិតិចត្តោ។

សោ តត្វាបិ តស្យាមុទេវ អរនេក្កានេត្វា ស្កន្ធិតាកាទ ឧបស្សយិ, ចត្តារោ មហារាជានោ “កឹ នុ ខោ, ទេវ, ស្កន្ធិតោកាសី”តិ បុច្ឆិំសុ។ “ទ្ធយហេទេវលោកា កតទ ជាត រមហិយ”ន្តិ។ “មយំ, ទេវ, បនេវំ ឧបដ្ឋាកបរិសា, តាវតិំសទេវលោកោ រមហិយោ”តិ។ មត្ថាតា ចក្កេតត អត្តក្កិទិត្វា អត្តនោ បរិសាយ បរិវុតោ តាវតិំសាភិមុខោ បាយាសិ។ អថស្ស សក្កោ ទេវរាជា ជិត្តាមាលាកន្ធហត្ថោ ទេវកាលបរិវុតោ បច្ចុគ្គមតិ ពត្វា តំ ហត្ថេ កហេត្វា “ទ្ធតោ ឯហិ, មហារាជា”តិ អាហ។ តស្សា ទេវកាលបរិវុតស្ស កមរកាលេ បរិណាយកតេតត ចក្កេតត អាកាយ សទ្ធិំ បរិសាយ មនុស្សបថំ ឱតរិត្វា អត្តនោ នគរេមេវ បាវិសិ។ សក្កោ មត្ថាតុំ តាវតិំសភវតំ នេត្វា ទេវតា ទ្វេ កោដ្ឋាសេ កត្វា អត្តនោ ទេវរជ្ជំ មជ្ឈេភិន្ទិត្វា អទាសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ទ្វេ រាជានោ រជ្ជំ ការេសុំ។ ឯវំ កាលេ កច្ឆន្តេ សក្កោ សដ្ឋិ ច វស្សសតសហស្សានិ តិស្សោ ច វស្សកោដិយោ អាយុំ ខេបេត្វា ចវិ, អញ្ញោ សក្កោ និព្វត្តិ។ សោបិ ទេវរជ្ជំ ការេត្វា អាយុក្ខយេន ចវិ។ ឯតេនុបាយេន ឆត្តិំស សក្កា ចវិំសុ, មត្ថាតា បន មនុស្សបរិហារេន ទេវរជ្ជំ ការេសិយេវ។

តស្ស ឯវំ កាលេ កច្ឆន្តេ ភិយ្យោសោមត្តាយ កាមតណ្ហា ឧប្បជ្ជិ, សោ “កឹ មេ ឧបឌ្ឍរជ្ជេន, សកលំ មារេត្វា ឯករជ្ជមេវ ការេស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ។ សក្កំ មារេតុំ នាម ន សក្កា, តណ្ហា នាមេសា វិបត្តិមូលា, តេនស្ស អាយុសង្ខារោ បរិហាយិ, ជរា សរីរំ បហរិ។ មនុស្សសរីរញ្ហិ នាម ទេវលោកេ ន ភិជ្ជតិ, អថ សោ ទេវលោកា ភស្សិត្វា ឧយ្យានេ ឱតរិ។ ឧយ្យានបាលោ តស្ស អាគតភាវំ រាជកុលេ និវេទេសិ។ រាជកុលំ អាគន្ត្វា ឧយ្យានេយេវ សយនំ បញ្ញាបេសិ។ រាជា អនុដ្ឋានសេយ្យាយ និបជ្ជិ។ អមច្ចា “ទេវ, តុម្ហាកំ បរតោ កឹ ក្ថេមា”តិ បុច្ឆិំសុ។ “មម បរតោ តុម្ហេ ឥមំ សាសនំ មហាជនស្ស កថេយ្យាថ – ‘មត្ថាតុមហារាជា ទ្វិសហស្សទីបបរិវារេសុ ចតូសុ មហាទីបេសុ ចក្កវត្តិរជ្ជំ ការេត្វា ទីឃរត្តំ ចាតុមហារាជិកេសុ រជ្ជំ ការេត្វា ឆត្តិំសាយ សក្កានំ អាយុប្បមាណេន ទេវលោកេ រជ្ជំ ការេត្វា តណ្ហំ អបូរេត្វា កាលមកាសី’”តិ។ សោ ឯវំ វត្វា កាលំ កត្វា យថាកម្មំ កតោ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា កាថា អភាសិ –

១១។

“យាវតា ចន្ទិមសូរិយា, បរិហរន្តិ ទិសា ភន្តិ វិរោចនា;

សព្វេវ ទាសា មត្ថាតុ, យេ បាណា បថវិស្សិតា។

១២។

“ន កហាបណវស្សេន, តិត្តិ កាមេសុ វិជ្ជតិ;

អប្បស្សាទា ទុខា កាមា, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ។

២៥។

“អបិ ទិព្ពេសុ កាមេសុ, រតិំ សោ នាធិគច្ឆតិ;

តណ្ហក្ខយរតោ ហោតិ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោ”តិ។

តត្ថ យាវតាតិ បរិច្ឆេទវចនំ។ បរិហរន្តីតិ យត្តកេន បរិច្ឆេទេន សិនេរុំ បរិហរន្តិ។ ទិសា ភន្តីតិ ទសសុ ទិសាសុ ភាសន្តិ បភាសន្តិ។ វិរោចនាតិ អាលោកករណតាយ វិរោចនសភាវា។ សព្ពេវ ទាសា មន្ធាតុ, យេ បាណា បថវិស្សិតាតិ ឯត្តកេ បទេសេ យេ បថវិនិស្សិតា បាណា ជនបទវាសិនោ មនុស្សា, សព្ពេវ តេ “ទាសា មយំ រញ្ញោ មន្ធាតុស្ស, អយ្យកោ នោ រាជា មន្ធាតា”តិ ឯវំ ឧបគតត្តា ភុជិស្សាបិ សមានា ទាសាយេវ។

ន កហាបណវស្សេនាតិ តេសំ ទាសភូតានំ មនុស្សានំ អត្ថាយ យំ មន្ធាតា អប្ផោដេត្វា សត្តរតនវស្សំ វស្សាបេតិ, តំ ឥធ “កហាបណវស្ស”ន្តិ វុត្តំ។ តិត្តិ កាមេសូតិ តេនាបិ កហាបណវស្សេន វត្ថុកាមកិលេសកាមេសុ តិត្តិ នាម នត្ថិ, ឯវំ ទុប្បូរា ឯសា តណ្ហា។ អប្បស្សាទា ទុខា កាមាតិ សុបិនកូបមត្តា កាមា នាម អប្បស្សាទា បរិត្តសុខា, ទុក្ខមេវ បនេត្ថ ពហុតរំ។ តំ ទុក្ខក្ខន្ធសុត្តបរិយាយេន ទីបេតព្ពំ។ ឥតិ វិញ្ញាយាតិ ឯវំ ជានិត្វា។

ទិព្ពេសូតិ ទេវតានំ បរិភោគេសុ រូបាទីសុ។ រតិំ សោតិ សោ វិបស្សកោ ភិក្ខុ ទិព្ពេហិ កាមេហិ និមន្តិយមានោបិ តេសុ រតិំ នាធិគច្ឆតិ អាយស្មា សមិទ្ធិ វិយ។ តណ្ហក្ខយរតោតិ និព្ពានរតោ។ និព្ពានញ្ហិ អាគម្ម តណ្ហា ខីយតិ, តស្មា តំ “តណ្ហក្ខយោ”តិ វុច្ចតិ។ តត្ថ រតោ ហោតិ អភិរតោ។ សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកោតិ ពុទ្ធស្ស សវនន្តេ ជាតោ ពាហុស្សុតោ យោគាវចរភិក្ខុ។

ឯវំ សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ, អញ្ញេ បន ពហូ សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។ “តទា មន្ធាតុរាជា អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មន្ធាតុជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២៥៩] ៩។ តិរីដវច្ឆជាតកវណ្ណនា

នយិមស្ស វិជ្ជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស កោសលរញ្ញោ មាតុគាមានំ ហត្ថតោ បញ្ចសតានិ, រញ្ញោ ហត្ថតោ បញ្ចសតានីតិ ទុស្សសហស្សបដិលាភំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា ទុកនិបាតេ គុណជាតកេ (ជា។ អដ្ឋ។ ២។២។ គុណជាតកវណ្ណនា) វិត្ថារិតមេវ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា នាមគ្គហណទិវសេ តិរីដវច្ឆកុមារោតិ កតនាមោ អនុបុព្វេន វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្វសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អគារំ អជ្ឈាវសន្តោ មាតាបិតូនំ កាលកិរិយាយ សំវិគ្គហទយោ ហុត្វា និក្ខមិត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អរញ្ញាយតនេ វនមូលផលាហារោ ហុត្វា វាសំ កប្បេសិ។ តស្មិំ តត្ថ វសន្តេ ពារាណសិរញ្ញោ បច្ចន្តោ កុប្បិ, រាជា តត្ថ គន្ត្វា យុទ្ធេ បរាជិតោ មរណភយភីតោ ហត្ថិក្ខន្ធគតោ ឯកេន បស្សេន បលាយិត្វា អរញ្ញេ វិចរន្តោ បុព្ពណ្ហសមយេ តិរីដវច្ឆស្ស ផលាផលត្ថាយ គតកាលេ តស្ស អស្សមបទំ បាវិសិ។ រាជា “តាបសានំ វសនដ្ឋាន”ន្តិ ហត្ថិតោ ឱតរិត្វា វាតាតបេន កិលន្តោ បិបាសិតោ បានីយឃដំ ឱលោកេន្តោ កត្ថចិ អទិស្វា ចង្កមនកោដិយំ ឧទបានំ អទ្ទស។ ឧទកុស្សិញ្ចនត្ថាយ បន រជ្ជុឃដំ អទិស្វា បិបាសំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តោ ហត្ថិស្ស កុច្ឆិយំ ពទ្ធយោត្តំ គហេត្វា ហត្ថិំ ឧទបានតីរេ ឋបេត្វា តស្ស បាទេ យោត្តំ ពន្ធិត្វា យោត្តេន ឧទបានំ ឱតរិត្វា យោត្តស្ស អប្បហោន្តត្តា ឧត្តរសាដកំ យោត្តកោដិយំ ឃដេត្វា បុន ឱតរិ, តថាបិ នប្បហោសិយេវ។ រាជា អគ្គបាទេហិ ឧទកំ ផុសិត្វា អតិបិបាសិតោ “បិបាសំ វិនោទេត្វា មរណម្បិ សុមរណ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ឧទបានេ បតិត្វា យាវទត្ថំ បិវិត្វា បច្ចុត្តរិតុំ អសក្កោន្តោ តត្ថេវ អដ្ឋាសិ។ ហត្ថីបិ សុសិក្ខិតត្តា អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា រាជានំ ឱលោកេន្តោ តត្ថេវ អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ សាយន្ហសមយេ ផលាផលំ អាហរិត្វា ហត្ថិំ ទិស្វា “រាជា អាគតោ ភវិស្សតិ, វម្មិតហត្ថីយេវ បន បញ្ញាយតិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ សោ ហត្ថិសមីបំ ឧបសង្កមិ។ ហត្ថីបិ តស្ស ឧបសង្កមនភាវំ ញត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ ឧទបានតដំ គន្ត្វា រាជានំ ទិស្វា “មា ភាយិ, មហារាជា”តិ អស្សាសេត្វា និស្សេណឹ ពន្ធិត្វា រាជានំ ឧត្តារេត្វា កាយស្ស សម្ពាហិត្វា តេលេន មក្ខេត្វា ន្ហាបេត្វា ផលាផលានិ ខាទាបេត្វា ហត្ថិស្ស សន្នាហំ មោចេសិ។ រាជា ទ្វីហតីហំ វិស្សមិត្វា ពោធិសត្តស្ស អត្តនោ សន្តិកំ អាគមនត្ថាយ បដិញ្ញំ គហេត្វា បក្កាមិ។ រាជពលកាយោ នគរស្ស អវិទូរេ ខន្ធាវារំ ពន្ធិត្វា ឋិតោ។ រាជានំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា បរិវារេសិ, រាជា នគរំ បាវិសិ។

ពោធិសត្តោបិ អឌ្ឍមាសច្ចយេន ពារាណសិំ បត្វា ឧយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ភិក្ខំ ចរមានោ រាជទ្វារំ គតោ។ រាជា មហាវាតបានំ ឧគ្ឃាដេត្វា រាជង្គណំ ឱលោកយមានោ ពោធិសត្តំ ទិស្វា សញ្ជានិត្វា បាសាទា ឱរុយ្ហ វន្ទិត្វា មហាតលំ អារោបេត្វា សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ រាជបល្លង្កេ និសីទាបេត្វា អត្តនោ បដិយាទិតំ អាហារំ ភោជេត្វា សយម្បិ ភុញ្ជិត្វា ឧយ្យានំ នេត្វា តត្ថស្ស ចង្កមនាទិបរិវារំ វសនដ្ឋានំ ការេត្វា សព្វេ បព្វជិតបរិក្ខារេ ទត្វា ឧយ្យានបាលំ បដិច្ឆាបេត្វា វន្ទិត្វា បក្កាមិ។ តតោ បដ្ឋាយ ពោធិសត្តោ រាជនិវេសនេយេវ បរិភុញ្ជិ, មហាសក្ការសម្មានោ អហោសិ។

តំ អសហមានា អមច្ចា “ឯវរូបំ សក្ការំ ឯកោបិ យោធោ លភមានោ កិំ នាម ន ករេយ្យា”តិ វត្វា ឧបរាជានំ ឧបគន្ត្វា “ទេវ, អម្ហាកំ រាជា ឯកំ តាបសំ អតិវិយ មមាយតិ, កិំ នាម តេន តស្មិំ ទិដ្ឋំ, តុម្ហេបិ តាវ រញ្ញា សទ្ធិំ មន្តេថា”តិ អាហំសុ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អមច្ចេហិ សទ្ធិំ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១៦។

“នយិមស្ស វិជ្ជាមយមត្ថិ កិញ្ចិ, ន ពន្ធវោ នោ បន តេ សហាយោ;

អថ កេន វណ្ណេន តិរីដវច្ឆោ, តេទណ្ឌិកោ ភុញ្ជតិ អគ្គបិណ្ឌ”ន្តិ។

តត្ថ នយិមស្ស វិជ្ជាមយមត្ថិ កិញ្ចីតិ ឥមស្ស តាបសស្ស វិជ្ជាមយំ កិញ្ចិ កម្មំ នត្ថិ។ ន ពន្ធវោតិបុត្តពន្ធវសិប្បពន្ធវគោត្តពន្ធវញាតិពន្ធវេសុ អញ្ញតរោបិ ន ហោតិ។ នោ បន តេ សហាយោតិ សហបំសុកីឡិតកោ សហាយកោបិ តេ ន ហោតិ។ កេន វណ្ណេនាតិ កេន ការណេន។ តិរីដវច្ឆោតិ តស្ស នាមំ។ តេទណ្ឌិកោតិ កុណ្ឌិកឋបនត្ថាយ តិទណ្ឌកំ គហេត្វា ចរន្តោ។ អគ្គបិណ្ឌន្តិ រសសម្បន្នំ រាជារហំ អគ្គភោជនំ។

តំ សុត្វា រាជា បុត្តំ អាមន្តេត្វា “តាត, មម បច្ចន្តំ គន្ត្វា យុទ្ធបរាជិតស្ស ទ្វីហតីហំ អនាគតភាវំ សរសី”តិ វត្វា “សរាមី”តិ វុត្តេ “តទា មយា ឥមំ និស្សាយ ជីវិតំ លទ្ធ”ន្តិ សព្ពំ តំ បវត្តិំ អាចិក្ខិត្វា “តាត , មយ្ហំ ជីវិតទាយកេ មម សន្តិកំ អាគតេ រជ្ជំ ទេន្តេនាបិ អហំ នេវ ឯតេន កតគុណានុរូបំ កាតុំ សក្កោមី”តិ វត្វា ឥតរា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៧។

“អាបិសុ មេ យុទ្ធបរាជិតស្ស, ឯកស្ស កត្វា វិវនស្មិំ ឃោរេ;

បសារយី កិច្ឆគតស្ស បាណិំ, តេនូទតារិំ ទុខសម្បរេតោ។

១៨។

“ឯតស្ស កិច្ចេន ឥធានុបត្តោ, វេសាយិនោ វិសយា ជីវលោកេ;

លាភារហោ តាត តិរីដវច្ឆោ, ទេថស្ស ភោគំ យជថញ្ច យញ្ញ”ន្តិ។

តត្ថ អាបិសូតិ អាបទាសុ។ ឯកស្សាតិ អទុតិយស្ស។ កត្វាតិ អត្តកមំ ករិត្វា បេមំ ឧប្បាទេត្វា។ វិវនស្មិន្តិ បានីយរហិតេ អរញ្ញេ។

ឃោរេតិ ទារុណោ· បហារេហិ កិច្ចកាតស្ស បរិហិត្តិ តិសេស្សហិ ជាន្ត្វា កូបំ ឱតារេត្វា ទុក្ខិតស្ស បានីយំ ឧទ្ធរិត្វា ជីវិតបដិលាភស្ស ហេតុំ បហារេសិ· តេតុវតារិ ទុក្ខសម្បត្តិតោ តេន ការណេនបិ អក្កបិណ្ឌារហោតិ តយាក្កបិ វុត្តិវណ្ណោ·

ឯតស្ស កិច្ចេន វុឌ្ឍាបតិតោតិ អហំ ឯតស្ស តាបសស្ស កិច្ចេន, ឯតេន កតស្ស កិច្ចស្សានុភាវេន វុឌ្ឍាបតិតោ· វេទយាមិតោ ជីវយាមិ វេទយាមិ ទុក្ខិ យសោ, តស្ស ជីវយា· ជីវលោកេតិ មនុស្សលោកេ· អហញ្ហិ វុឌ្ឍិ ជីវលោកេ ជីវិតា យមជីវយំ យក្ខជីវយំ បរលោកំ គតោ ភវេយ្យ អហោសិំ, សោបិ ឯតស្ស ការណា តតោ បុន វុឌ្ឍាគតោតិ វុត្តំ ហោតិ· លោការហោតិ លោកំ អរហោ ធម្មបច្ចយលាភស្ស អនុច្ឆវិកោ· ទេវស្ស ភោគត្តិ ឯតេន បរិក្ខិត្តំ ធម្មបច្ចយនយលាបរិក្ខារសង្ខាតំ ភោគំ ឯតស្ស ទេវ· យជវត្ថុ យញ្ញាត្តិ ជុហា អយត្ថុ ច ភាគរា ចាតិ សព្វេបិ តុម្ហេ ឯតស្ស ភោគត្ថុ ទេវ, យញ្ញត្ថុ យជវ· តស្ស ហិ ឱយវាតោ ទេយ្យធម្មោ តេន ក្ខិតជ្ជត្វា ភោគោ ហោតិ, វត្ថុកំ ជានយញ្ញត្វា យញ្ញោ· តេនាហ "ទេវស្ស ភោគំ យជវត្ថុ យញ្ញា"ន្តិ·

ឯវំ រញ្ញោ គុណកថាយ បុណ្ណចន្ទំ វុឌ្ឍាបេន្តេន ជីវ ពោធិសត្តស្ស គុណេ បកាសិតេ តស្ស គុណោ សព្វត្ថេវ បាកដោ ជាតោ, អតិរេកតរោ តស្ស លាភសក្ការោ វុឌ្ឍិ· តតោ បដ្ឋាយ វុបរាជា វា អមច្ចា វា អញ្ញោ វា កោចិ កិញ្ចិ រាជានំ វត្តុំ ន ជីវហិ· រាជា ពោធិសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបុរំ បូរេសិ· ពោធិសត្តោបិ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ·

សត្ថា "បោរាណកបណ្ឌិតាបិ ឧបការវសេន ករិំសូ"តិ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, តាបសោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ·

តិរីដវច្ឆជាតកវណ្ណនា នវមា·

[២៦០] ១០· ទូតជាតកវណ្ណនា

យស្សត្ថា ទូរមាយន្តីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ លោលភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ· វត្ថុ នវកនិបាតេ ចក្កវាកជាតកេ (ជា· ១·៩· ៩៥ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ· សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ អាមន្តេត្វា "ន ខោ, ភិក្ខុ, ឥទានេវ, បុព្វេបិ ត្វំ លោលោ, លោល្យការណេនេវ បន អសិនា សីសច្ឆេទំ លភី"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ·

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស បុត្តោ ហុត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ភោជនសុទ្ធិកោ អហោសិ, តេនស្ស ភោជនសុទ្ធិករាជាត្វេវ នាមំ ជាតំ· សោ កិរ វេវារូបេន វិភវេន ភត្តំ ភុញ្ជតិ, យថាស្ស ឯកិស្សា ភត្តបាតិយា សតសហស្សំ វយំ គច្ឆតិ· ភុញ្ជន្តោ បន អន្តោគេហេ ន ភុញ្ជតិ, អត្តនោ ភោជនវិធានំ

ຍູເລີເກຕ຺ຕີ ມຫາຊນໍ ປຸຕ຺ຕາ ກາເຣຕ຺ວາກາຍຕາຍ ຣາຊທ຺ວາເຣ ເຣຕນມຍ຺ຍປໍ ກາເຣຕ຺ວາ ເຄາຊນເຈລີຍ ຕໍ ອລງ຺ກາເຣຕ຺ວາ ກຕ຺ວານມເມ

ນມຸສ຺ສີຕເນຕຕ຺ຕເຕ຺ຕ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ຄີສີທີຕ຺ວາ ລຕ຺ຕີມກຕ຺ຕາຫີ ປຣີຈຸເຕາ ນຕນຫສ຺ສກ຺ຄຸຕ຺ຕີກາຍ ນຸຈລ຺ລປີຕີຍາ ນຕ຺ຕາເຣນເຄາຊຕໍ ກຸຊ຺ຊາຕີໍ

ອເຈເກາ ເລີລປຸຣີເນາ ຕສ຺ສ ເຄາຊນຈີສາຕໍ ຍູເລີເກຕ຺ວາ ຕໍ ເຄາຊຕໍ ກຸຊ຺ຊີຕຸກາເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ປີປີນໍ ນຕ຺ວາເຣຕຸ ອນເຣກ຺ກາເຣຕ຺ຕາ “ອເຕ຺ວເກາ

ງປີເຍາ”ຕີ ກາທ຺ຍຫໍ ຄີຈາເຣນຕ຺ວາ ຫເຕ຺ວ ງກ຺ກີປີຕ຺ວາ “ເຄາ, ອຫໍ ທ຺ເວຕາ, ທ຺ເວຕາ”ຕີ ງຈ຺ຈານຕ຺ຕີ ກເຣາເຣຕ຺ຕາ ຣາຊາຕໍ ງປນຄ຺ກຍີໍ ເຕຕ ຈ ນຍເຍຕ

ຕສ຺ສີ ຊຕປເຄ “ທ຺ເວຕາຍີ຺ຕີ ຈຄຕ຺ຕີ ຕ ຈາເຣຕ຺ຕີ, ຕສ຺ສາ ມຫາຊເຕາ ຄ຺ວສາ ຄີຊ຺ຊຕ຺ວາ ຍູກາຍໍ ອຄາສີໍ ເນາ ເຈເກຕ ກຕ຺ວາ ຣເຕ຺ຕາ ປີຕີຍາ ໑ກໍ

ຄຕ຺ຕປີຕ຺ທໍ ກເຫຕ຺ວາ ມຸເລ ປກ຺ກປີ, ອເຈສ຺ສ “ສີຄໍ ລີກ຺ຄີສ຺ສາຍີ”ຕີ ອນີການເຫາ ອນີ ອຕ຺ຕາເຫນີ, ຣາຊາ “ຍາ ປຫຣີ”ຕີ ຄີຈາເຣນີ, “ຍາ ຄາຍີ,

ກຸຊ຺ຊາສ຺ສ”ຕີ ຫຕ຺ວ ເສາຈີຕ຺ວາ ຄີສີຊີໍ ເຄາຊຕປຣີເຍານາເຕ ຈສ຺ສ ອຕ຺ຕເຕາ ປີຈຕປີຄີຍເຕ຺ຕຈ ຕຍ຺ຍລຕ຺ຕ ຊາເຣຕ຺ວາ “ເຄາ ປຸຣີນ, ຕ຺ວໍ

‘ທ຺ເວຕາຍີ຺ຕີ ຈຄນີ, ກສ຺ສ ທ຺ເວຕານີ”ຕີ ປຸຕ຺ຕີໍ “ມຫາຣາຊ ອຫໍ ຕລ຺ລາທ຺ເວຕາ, ງຄຣທ຺ເວຕາ, ຕລ຺ລາ ຍໍ ອາລາເຣຕ຺ວາ ‘ຕ຺ວໍ ກຕ຺ຕາຫີ’ຕີ ທ຺ວໍ ກຕ຺ວາ

ເປເນສີ”ຕີ ຈຕ຺ວາ ປຸຣີຍາ ເຕ຺ວ ກາຈາ ອເຈາຈ –

໑໗໔

“ຍສ຺ສຸຕ຺ວາ ທ຺ເຣຍາຍຕ຺ຕີ, ອຍີຕ຺ຕຍປີ ຍາຊີຕໍ;

ຕສ຺ສ຺ສເຣສ຺ສຫໍ ທ຺ເຕາ, ຍາ ເຍ ກຸຊ຺ຊເຣເຈນຄໍ

໑໗໕

“ຍສ຺ສ ຊີຈາ ຈ ເຣຕ຺ຕາ ຈ, ຈນຍາຍຕ຺ຕີ ຍາລາຈາ;

ຕສ຺ສ຺ສເຣສ຺ສຫໍ ທ຺ເຕາ, ຍາ ເຍ ກຸຊ຺ຊເຣເຈນກາ”ຕີໍ

ຕຕ຺ຕ ຍສ຺ສຕ຺ວາ ທ຺ເຣຍາຍຕ຺ຕີຕີ ຍສ຺ສ ອຕ຺ຕາຍ ຕ຺ເຍ ນຕ຺ຕາ ຕລ຺ລາຈນີກາ ຫຸຕ຺ວາ ທ຺ເຣປີ ກຕ຺ຕີໍ ເຣເຈນກາຕີ ເຣເຈເຍາເສເຊ຺ຊກໍ

ຣາຊາ ຕສ຺ສ ຈຈຕໍ ສຸຕ຺ວາ “ນຕ຺ຕເຍຕີ, ຕ຺ເຍ ນຕ຺ຕາ ງຄຣທ຺ເວຕາ ຕລ຺ລາຈເຣຕ ຊີຈເຣຕ຺ຕີ, ຕລ຺ລາຈ ຕ຺ເຍ ນເຕ຺ຕ ຊີຈາເຣຕີ, ຍາຈ ຍຕາປໍ ຈຕ

ຕ຺ຍຍີຕາ ກສີຕ”ຕ຺ຕີ ຕສ຺ສ ປຸຣີນສ຺ສ ຕຸສ຺ສີຕ຺ວາ ຕຕີຍໍ ກາຈຍາຫ –

໑໗໖

“ទទាមិ តេ ព្រាហ្មណ រោហិណីនំ, គវំ សហស្សំ សហ បុង្គវេន;

ទូតោ ហិ ទូតស្ស កថំ ន ទជ្ជំ, មយម្បិ តស្សេវ ភវាម ទូតា”តិ។

តត្ថ ព្រាហ្មណាតិ អាលបនមត្តមេតំ។ រោហិណីនន្តិ រត្តវណ្ណានំ។ សហ បុង្គវេនាតិ យូថបរិណាយកេន ឧបដ្ឋវរក្ខកេន ឧសភេន សទ្ធឹ។ មយម្បីតិ អហញ្ច អាចរិយោ ច សព្វេ សត្តា តស្សេវ ឧទរស្ស ទូតា ភវាម, តស្មា អហំ ឧទរទូតោ សមានោ ឧទរទូតស្ស តុយ្ហំ កស្មា ន ទជ្ជន្តិ។ ឯវញ្ច បន វត្វា “ឥមិនា វត បុរិសេន អស្សុតបុព្ពំ ការណំ កថិត”ន្តិ តុដ្ឋចិត្តោ តស្ស មហន្តំ ធនំ អទាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ លោលភិក្ខុ សកទាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ, អញ្ញេបិ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។ “តទា លោលព្រាហ្មណោ ឥទានិ លោលភិក្ខុ អហោសិ, ភោជនសុទ្ធិករាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ទូតជាតកវណ្ណនា ទសមា។

សង្កប្បវគ្គោ បឋមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

សង្កប្ប តិលមុដ្ឋិ ច, មណិ ច សិន្ធវាសុកំ;

ជរូទបានំ គាមណិ, មន្ធាតា តិរីដទូតន្តិ។

២. បទុមវគ្គោ

[២៦១] ១. បទុមជាតកវណ្ណនា

យថា កេសា ច មស្សូ ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អានន្ទពោធិម្ហិ មាលាបូជាការកេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ កាលិង្គពោធិជាតកេ អាវិភវិស្សតិ។ សោ បន អានន្ទត្ថេរេន រោបិតត្តា “អានន្ទពោធី”តិ ជាតោ។ ថេរេន ហិ ជេតវនទ្វារកោដ្ឋកេ ពោធិស្ស រោបិតភាវោ សកលជម្ពុទីបេ បត្ថរិ។ អថេកច្ចេ ជនបទវាសិនោ ភិក្ខូ “អានន្ទពោធិម្ហិ មាលាបូជំ ករិស្សាមា”តិ ជេតវនំ

ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᩅᩦᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩃᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨿᩴ ‘ᨻᩮᩣᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨾᩣᩃᩣᨸᩪᨩᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᩅᩦᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᩣᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩃᨽᩥᨾ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩋᩉᩴ ᩅᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩣᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᩅᩦᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩪ ᨶᩦᩃᩩᨸ᩠ᨸᩃᨠᩃᩣᨸᩮ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨲᩮ ᨲᩣᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩔ ᨸᩪᨩᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨳᩮᩁᩔ ᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨩᩣᨶᨸᨴᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᨸ᩠ᨸᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᩃᩅᩦᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩃᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ, ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨠᩣ ᨠᨳᩣᨠᩩᩈᩃᩣ ᨾᩣᩃᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᨧ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩁᩮ ᨸᨴᩩᨾᩣᨶᩥ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨶᩣᩈᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᩁᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩏᩔᩅᩮ ᨥᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᨾᩣᩃᩴ ᨸᩥᩊᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᩅᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ “ᨶᩣᩈᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᩋᨽᩪᨲᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩃᩴ ᨿᩣᨧᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᨸᨴᩩᨾᩣᨶᩥ ᨽᨬ᩠ᨩᨶᨠᩣᩃᩮ ᩈᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪨

“ᨿᨳᩣ ᨠᩮᩈᩣ ᨧ ᨾᩔᩪ ᨧ, ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩥᩁᩪᩉᨲᩥ;

ᩑᩅᩴ ᩁᩪᩉᨲᩩ ᨲᩮ ᨶᩣᩈᩣ, ᨸᨴ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴ᩠ᨾᩴ ᨶ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪨

“ᨿᨳᩣ ᩈᩣᩁᨴᩥᨠᩴ ᨻᩦᨩᩴ, ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩁᩪᩉᨲᩥ;

ᩑᩅᩴ ᩁᩪᩉᨲᩩ ᨲᩮ ᨶᩣᩈᩣ, ᨸᨴ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ សារទិកន្តិ សរទសមយេ គហេត្វា និក្ខិត្តំ សារសម្បន្នំ ពីជំ។ សោ តស្សបិ កុជ្ឈិត្វា បទុមំ ន អទាសិ។

អថស្ស តតិយោ តតិយំ គាថមាហ –

៣៣។

“ឧភោបិ បលបន្តេតេ, អបិ បទ្មានិ ទស្សតិ;

វជ្ជុំ វា តេ ន វា វជ្ជុំ, នត្ថិ នាសាយ រូហនា;

ទេហិ សម្ម បទុមានិ, អហំ យាចាមិ យាចិតោ”តិ។

តត្ថ ឧភោបិ បលបន្តេតេតិ ឯតេ ទ្វេបិ មុសា វទន្តិ។ អបិ បទ្មានីតិ “អបិ នាម នោ បទុមានិ ទស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា ឯវំ វទន្តិ។ វជ្ជុំ វា តេ ន វា វជ្ជុន្តិ “ឯវ នាសា រូហតូ”តិ ឯវំ វទេយ្យុំ វា ន វា វទេយ្យុំ, ឯតេសំ វចនំ អប្បមាណំ, សព្វថាបិ នត្ថិ នាសាយ រូហនា, អហំ បន តេ នាសំ បដិច្ច ន កិញ្ចិ វទាមិ, កេវលំ យាចាមិ, តស្ស មេ ទេហិ, សម្ម, បទុមានិ យាចិតោតិ។

តំ សុត្វា បទុមស្សរបាលកោ “ឯតេហិ ទ្វីហិ មុសាវាទោ កថិតោ, តុម្ហេហិ សភាវោ កថិតោ, តុម្ហំ អនុច្ឆវិកានិ បទុមានី”តិ មហន្តំ បទុមកលាបំ អាទាយ តស្ស ទត្វា អត្តនោ បទុមស្សរមេវ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា បទុមលាភី សេដ្ឋិបុត្តោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

បទុមជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៦២] ២. មុទុបាណិជាតកវណ្ណនា

បាណិ ចេ មុទុកោ ចស្សាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ តញ្ហិ សត្ថា ធម្មសភំ អានីតំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ, ឥត្ថិយោ នាមេតា កិលេសវសេន គមនតោ អរក្ខិយា, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អត្តនោ ធីតរំ រក្ខិតុំ នាសក្ខិំសុ, បិតរា ហត្ថេ គហេត្វា ឋិតាវ បិតរំ អជានាបេត្វា កិលេសវសេន បុរិសេន សទ្ធិំ បលាយី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ សោ ធីតរញ្ច ភាគិនេយ្យញ្ច ទ្វេបិ អន្តោនិវេសនេ បោសេន្តោ ឯកទិវសំ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ និសិន្នោ “មមច្ចយេន មយ្ហំ ភាគិនេយ្យោ រាជា ភវិស្សតិ, ធីតាបិ មេ តស្ស អគ្គមហេសី ភវិស្សតី”តិ វត្វា អបរភាគេ ភាគិនេយ្យស្ស វយប្បត្តកាលេ បុន អមច្ចេហិ សទ្ធិំ និសិន្នោ “មយ្ហំ ភាគិនេយ្យស្ស អញ្ញស្ស រញ្ញោ ធីតរំ អានេស្សាម, មយ្ហំ ធីតរម្បិ អញ្ញស្មិំ រាជកុលេ ទស្សាម, ឯវំ នោ ញាតកា ពហុតរា ភវិស្សន្តី”តិ អាហ។ អមច្ចា សម្បដិច្ឆិំសុ។

អថ រាជា ភាគិនេយ្យស្ស ពហិគេហំ ទាបេសិ, អន្តោ បវេសនំ និវារេសិ។ តេ បន អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធចិត្តា អហេសុំ។ កុមារោ “កេន នុ ខោ ឧបាយេន រាជធីតរំ ពហិ នីហរាបេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេន្តោ “អត្ថិ ឧបាយោ”តិ ធាតិយា លញ្ជំ ទត្វា “កិំ, អយ្យបុត្ត, កិច្ច”ន្តិ វុត្តេ “អម្ម, កថំ នុ ខោ រាជធីតរំ ពហិ កាតុំ ឱកាសំ លភេយ្យាមា”តិ អាហ។ “រាជធីតាយ សទ្ធិំ កថេត្វា ជានិស្សាមី”តិ។ “សាធុ, អម្មា”តិ។ សា គន្ត្វា “ឯហិ, អម្ម, សីសេ តេ ឩកា គណ្ហិស្សាមី”តិ តំ នីចបីឋកេ និសីទាបេត្វា សយំ ឧច្ចេ និសីទិត្វា តស្សា សីសំ អត្តនោ ឩរូសុ ឋបេត្វា ឩកា គណ្ហាយមានា រាជធីតាយ សីសំ នខេហិ វិជ្ឈិ។ រាជធីតា “នាយំ អត្តនោ នខេហិ វិជ្ឈតិ, បិតុច្ឆាបុត្តស្ស មេ កុមារស្ស នខេហិ វិជ្ឈតី”តិ ញត្វា “អម្ម, ត្វំ កុមារស្ស សន្តិកំ អគមាសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, អម្មា”តិ។ “កិំ តេន សាសនំ បហិត”ន្តិ? “តវ ពហិករណូបាយំ បុច្ឆតិ, អម្មា”តិ។ រាជធីតា “បណ្ឌិតោ ហោន្តោ ជានិស្សតី”តិ បឋមំ គាថំ ពន្ធិត្វា “អម្ម, ឥមំ ឧគ្គហេត្វា កុមារស្ស កថេហី”តិ អាហ។

៦៣.

“បាណិ ចេ មុទុកោ ចស្ស, នាគោ ចស្ស សុការិតោ;

អន្ធការោ ច វស្សេយ្យ, អថ នូន តទា សិយា”តិ។

សា តំ ឧគ្គហេត្វា កុមារស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា “អម្ម, រាជធីតា កិមាហា”តិ វុត្តេ “អយ្យបុត្ត, អញ្ញំ កិញ្ចិ អវត្វា ឥមំ គាថំ បហិណី”តិ តំ គាថំ ឧទាហាសិ។ កុមារោ ច តស្សត្ថំ ញត្វា “គច្ឆ, អម្មា”តិ តំ ឧយ្យោជេសិ។

តត្រាយមត្ថោ – សចេ តេ ឯកិស្សា ចូឡុបដ្ឋាកាយ មម ហត្ថោ វិយ ហត្ថោ មុទុ អស្ស, យទិ ច តេ អានេតព្ពការណំ សុការិតោ ឯកោ ហត្ថី អស្ស, យទិ ច តំ ទិវសំ ចតុរង្គសមន្នាគតោ អតិវិយ ពហលោ អន្ធការោ អស្ស, ទេវោ ច វស្សេយ្យ។ អថ នូន តទា សិយាតិ តាទិសេ កាលេ ឥមេ ចត្តារោ បច្ចយេ អាគម្ម ឯកំសេន តេ មនោរថស្ស មត្ថកប្បត្តិ សិយាតិ។

កុមារោ ឯតមត្ថំ ញត្វា ឯកំ អភិរូបំ មុទុហត្ថំ ចូឡុបដ្ឋាកំ សជ្ជំ កត្វា មង្គលហត្ថិគោបកស្ស លញ្ជំ ទត្វា ហត្ថិំ អានេតព្ពការណំ

ការេត្វា កាលំ អាកឌ្ឍេន្តា អដ្ឋិ។

អថេកស្មិំ កាឡបក្ខុបោសថទិវសេ មជ្ឈិមយាមសមនន្តរេ ឃនកាឡមេឃោ វស្សិ។ សោ “អយំ ទានិ រាជធីតាយ វុត្តខិវេសា”តិ វារណំ អភិរុហិត្វា មុខហត្ថកំ ខុញ្ញុបដ្ឋាកំ ហត្ថិបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា គន្ត្វា រាជនិវេសនស្ស អាកាសង្គណាភិមុខោ ធាវតេ ហត្ថិំ មហាភិត្តិយំ អល្លីយាបេត្វា វាតបានសមីបេ ឋបេត្វា អដ្ឋាសិ។ រាជាបិ ធីតរំ រក្ខន្តោ អញ្ញត្ថ សយិតុំ ន ទេតិ, អត្តនោ សន្តិកេ ខុទ្ទកសយនេ សយាបេតិ។ សាបិ “អជ្ជ កុមារោ អាគមិស្សតី”តិ ញាត្វា និទ្ទំ អនោក្កមិត្វាវ និបន្នា “តាត ន្ហាយិតុកាមាម្ហី”តិ អាហ។ រាជា “ឯហិ, អម្មា”តិ តំ ហត្ថេ គហេត្វា វាតបានសមីបំ នេត្វា “ន្ហាយាហិ, អម្មា”តិ ឧក្ខិបិត្វា វាតបានស្ស ពហិបស្សេ បទុមេ ឋបេត្វា ឯកស្មិំ ហត្ថេ គហេត្វា អដ្ឋាសិ។ សា ន្ហាយមានាវ កុមារស្ស ហត្ថំ បសារេសិ, សោ តស្សា ហត្ថតោ អាភរណានិ ឱមុញ្ចិត្វា ឧបដ្ឋាកាយ ហត្ថេ បិឡន្ធិត្វា តំ ឧក្ខិបិត្វា រាជធីតរំ និស្សាយ បទុមេ ឋបេសិ។ សា តស្សា ហត្ថំ គហេត្វា បិតុ ហត្ថេ ឋបេសិ, សោ តស្សា ហត្ថំ គហេត្វា ធីតុ ហត្ថំ មុញ្ចិ, សា ឧត្តរស្មាបិ ហត្ថា អាភរណានិ ឱមុញ្ចិត្វា តស្សា ទុតិយហត្ថេ បិឡន្ធិត្វា បិតុ ហត្ថេ ឋបេត្វា កុមារេន សទ្ធិំ អគមាសិ។ រាជា “ធីតាមេវ មេ”តិ សញ្ញាយ តំ ទារិកំ ន្ហានបរិយោសានេ សិរិគព្ភេ សយាបេត្វា ទ្វារំ បិធាយ លញ្ឆេត្វា អារក្ខំ ទត្វា អត្តនោ សយនំ គន្ត្វា និបជ្ជិ។

សោ បភាតាយ រត្តិយា ទ្វារំ វិវរិត្វា តំ ទារិកំ ទិស្វា “កិមេត”ន្តិ បុច្ឆិ។ សា តស្សា កុមារេន សទ្ធិំ គតភាវំ កថេសិ។ រាជា វិប្បដិសារី ហុត្វា “ហត្ថេ គហេត្វា ចរន្តេនាបិ មាតុគាមំ រក្ខិតុំ ន សក្កា, ឯវំ អរក្ខិយា នាមិត្ថិយោ”តិ ចិន្តេត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា អវោច –

១៣។

“អនលា មុទុសម្ភាសា, ទុប្បូរា តា នទីសមា;

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

១៤។

“យំ ឯតា ឧបសេវន្តិ, ឆន្ទសា វា ធនេន វា;

ជាតវេទោវ សំ ឋានំ, ខិប្បំ អនុទហន្តិ ន”ន្តិ។

តត្ថ អនលា មុទុសម្ភាសាតិ មុទុវចនេនបិ អសក្កុណេយ្យា, នេវ សក្កា សណ្ហវាចាយ សន្តប្បេតុំ អត្ថោ។ បុរិសេហិ វា ឯតាសំ ន អលន្តិ

អតលិៈ យុក្កបប្ផាសាតិ ហទយេ ឆដ្ឋេបិ បប្ផាសាច យុក្ក ឲតាសត្តិ យុក្កបប្ផាសាៈ ក្បុរា តា តឌីសយាតិ យថា តឌី អាកតាកតស្ស ក្ដកស្ស សត្ថកតោ ក្ដកេពត ក្បុរា, ឲចំ អត្តក្ខតាត្តក្ខតហិ យេធុតាឌីហិ អបរិត្យស្សតតោ ក្បុរាៈ តោត ចុត្តំ –

“តិដ្ឋ, ភិក្ខវេ, ឆប្ពាត់ អតិនេត្តា អប្បដិចារតោ យាវត្តាការយោ កាលំ ករោតិៈ កតរេយសំ តិដ្ឋ? យេធុតសយាបត្តិយា ច ចិឌាឃតស្ស ច អលង្ការស្ស ចៈ ឌ្លាយេសំ ពោ, ភិក្ខវេ, តិដ្ឋ ឆប្ពាត់ អតិនេត្តា អប្បដិចារតោ យាវត្តាការយោ កាលំ ករោតី”តិៈ

សិងត្តិតិ អដ្ឋស្ ពហាតិរយេស្ សោឡសស្ ក្ដស្សតិរយេស្ តិមុជ្ឈត្តិៈ តត្តិ តិបិតពត្តំៈ ចិឌិត្វាតាតិ ឲចំ ជាតិត្វាៈ អារកា បរិចជ្ជយេតិ “ឲតា ឱ្លត្តិយោ តាយ យេធុតឆប្ពាឌីហិ អតិត្តា កាលំ កត្វា ឲតេតស្ តិរយេស្ សិងត្តិ, ឲតា ឲចំ អត្តតា សិងយាតា កស្សព្ភាស្ស ស្តាយ កចិស្សត្តី”តិ ឲចំ ពាត្វា បណ្ឌិតោ បុរិសោ ក្នុរតោច តា បរិចជ្ជយេតិ ឌីរេបតិៈ លត្ថុសា ចា ឆតេត ចាតិ អត្តតោ ចា លតេត្ថត ទុចិយា រេបយេត, កតិចសេត លដ្ឋឆតេត ចា ឃំ បុរិសំ ឲតា ឱ្លត្តិយោ ក្ដបសេចត្តិ កឌត្តិៈ ជាតចេចេកាតិ អក្កិៈ សោ ហិ ជាតបត្តោច ចេចិយតិ, ចិឌិតោ បិកពេះ ហោតីតិ ជាតចេចេកាៈ សោ យថា អត្តតោ ផាត់ ការលំ ឌ្លកាសំ អត្តុកហតិ, ឲចយេតាបិ ឃំ ក្ដបសេចត្តិ, តំ បុរិសំ ឆតឃសសិលបព្ភាសយត្ថាកតប្បិ តេសំ សព្ពាសំ ឆតាឌីតំ ចិតាសតតោ បុត តាឃ សប្បត្តិយា អកត្ថាប្បត្តិកំ ក្រុយាតា លិប្បំ អត្តុកហត្តិ ឍសារេបត្តិៈ ចុត្តប្បិ ចេតំ –

“ពាលចត្តោ ក្នុត្លាលិ ហោត្តិ, ឆាយចត្តោបិ ហាឃរេះ;

ចក្ខុយា អត្ថកា ហោត្តិ, យាត្យកាយចសំ កតាៈ

“ក្យាលចត្តោ តិក្កុលា ហោត្តិ, បព្ភាចត្តោបិ ហាឃរេះ;

បយត្តា ពាត្ថតេ សេត្តិ, យាត្យកាយចសំ កតាៈ

“អេព្ភតត្វា តបំ សិលំ, សត្វំ ចាកំ សតិំ យតិំ;

អព្ភិត្តត្តិ បយត្តស្ស, បត្តត្វកឹច តក្កុរាៈ

“ឃសំ កិត្តិំ ឌិតិំ ស្នុទំ, ឆាហុសត្វំ បឌាតត់;

រោបឃត្តិ បយត្តស្ស, កដ្ឋបុញ្ជាច បិចកោ”តិៈ

ឲចំ ចត្វា យហាឋេត្វា “ភាគិនេយ្យាបិ យឃាច បេរិបេសតេស្តា”តិ យហនេត្តត សក្ការរេត ឆឹតរំ តនេស្សុច ឌត្វា តំ ឱ្ឌបទេជ្ជ បតិដ្ឋបេសិ៍ ខេសាបិ យាតុលស្ស អច្ចយេត ទេជ្ជ បតិដ្ឋហិ៍

សត្ថា ព្ទុមំ ឆម្មទេសតំ អាហរិត្វា សច្ចាតិ បកាសេត្វា ឌាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ក្តុក្កណ្ឋិតភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ៍ “តទា រាជា អហមេច អហោសិ”ន្តិ៍

យុក្កបិលិជាតកវណ្ណនា ក្ខុតិយា៍

[១៩១] ១៍ ក្នុឡ្អបទេលិកគជាតកវណ្ណនា

អកិច្ចុយានេតចារិម្ពិត្តិ ព្ទុដំ សត្ថា ខេតចនេ ចិហរន្តោ ឲកំ ក្តុក្កណ្ឋិតភិក្ខុមេច អារព្ភ កថេសិ៍ តញ្ហិ សត្ថា ឆម្មុសកំ អានីតំ “សច្ចំ កិរ, ត្វំ ភិក្ខុ, ក្តុក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ, ព្ទុត្ថិយោ តាមេតា បោរាណកេ សុច្ឆសេត្តបិ សំកិលេសេសុ”ន្តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ រាជា អបុត្តកោ ហុត្វា អត្តនោ ព្ទុត្ថិយោ “បុត្តបត្ថនំ ករោថា”តិ អាហ៍ តា បុត្តេ បត្ថេន្តិ៍ ឲចំ អទ្ធានេ គតេ ពោធិសត្តោ ព្រហ្មលោកា ចចិត្វា អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ៍ តំ ឌាតមត្តំ ន្ហាបេត្វា ធញ្ញាបិយតត្វាយ ធាតិយា អទំសុ៍ សោ បិយមានោ ទោទតិ, អថ តំ អញ្ញិស្សា អទំសុ៍ មាតុកាមហត្ថគតោ ខេច តុហ្ហីមហោតិ៍ អថ តំ ឲកស្ស បិទម្ពលិកស្ស អទំសុ, ខេតត គហិតមត្តោខេច តុហ្ហីអហោសិ៍ តតោ បដ្ឋាយ បុរិសាច តំ គហេត្វា ចរន្តិ៍ ធញ្ញំ បិយេន្តា ទុហិត្វា ចា បិយេន្តិ, សាលិអន្តរេត ចា ធតំ មុខេ ធបេន្តិ៍ ខេតស្ស អតិត្ថិគន្ធកុមារោតិ តាមំ ករិំសុ៍ តស្ស អបរាបរំ ចត្ឌមាតស្សបិ មាតុកាមំ តាម ធនេស្សុតុំ ត សក្កា៍ ខេតស្ស រាជា ចិសុំខេច តិសជ្ជាឌិដ្ឋាតាតិ ឈាតាការេ ក្ខុ ការេសិ៍

ខេសា តស្ស ខេសាឡ្អសចស្សិកកាលេ ចិន្តេសិ – “មយ្ហំអញ្ញោ បុត្តោ តត្ថិ, អយំ បត កុមារោ កាមេ ត បរិភុញ្ជតិ, ទជ្ជម្បិ ត ព្ទុច្ឆិស្សតិ, ក្ខុល្លទ្ធោ ចត មេ បុត្តោ”តិ៍ អថ តំ ឲកា តច្ចគីតចាឌិតកុសលា បុរិសេ បរិចរិត្វា អត្តនោ ចសេ កាតុំ បដិពលា តរុណតាដកិត្ថិ ក្ខុបសង្កមិត្វា “ខេច, កិំ តុ ចិន្តេសី”តិ អាហ, រាជា តំ ការណំ អាចិក្ខិ៍ “ខេហាតុ, ខេច , អហំ តំ បលោភេត្វា កាមរសំ ឌាតាបេស្សាមី”តិ៍ “សចេ ខេ បុត្តំ អតិត្ថិគន្ធកុមារំ បលោភេតុំ សក្ខិស្សសិ, ខេសា រាជា ភចិស្សតិ, ត្វំ អគ្គមហេសី”តិ៍ សា “មមេសោ ភារោ, តុមេ ឆ្បាសា ចិន្តាយិត្វា”តិ ចត្វា អារក្ខមតុខេស្ស ក្ខុបសង្កមិត្វា អាហ – “អហំ បច្ចូសសមយេ អាគន្ត្វា អយ្យបុត្តស្ស សយតដ្ឋានេ ពាហិឈាតាការេ ធត្វា កាយិស្សាមិ៍ សចេ ខេសា កុជ្ឈតិ, មយ្ហំ កខេឈយ្យាឈ, អហំ អបគច្ឆិស្សាមិ៍ សចេ សុណាតិ, ចណ្ណំ ខេ កខេឈយ្យាថា”តិ៍ ខេត “សាធុ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ៍

សាបិ បច្ចូសកាលេ តស្មិំ បទេសេ ឋត្វា តន្តិស្សរេន គីតស្សរំ, គីតស្សរេន តន្តិស្សរំ អតិក្កមិត្វា មធុរេន សទ្ទេន គាយិ, កុមារោ សុណន្តោ ច និបជ្ជិ, បុនទិវសេ ច អាសន្នដ្ឋានេ ឋត្វា គាយិតុំ អាលាបេសិ, បុនទិវសេ ឆោតាការេន ឋត្វា គាយិតុំ អាលាបេសិ, បុនទិវសេ អត្តនោ សមីបេ ឋត្វាតិ ឯវំ អនុក្កមេនេវ តស្មិំ ហទយប្បាទេត្វា លោកធម្មំ សេវិត្វា កាមរសំ ញត្វា “មាតុគាមំ នាម អញ្ញាណំ ន ទស្សាមី”តិ អសិំ គហេត្វា អន្តរវីថិំ ឱតរិត្វា បុរិសេ អនុពន្ធន្តោ វិចរិ។ អថ តំ រាជា គាហាបេត្វា តាយ កុមារិកាយ សទ្ធិំ នគរា នីហរាបេសិ។ ឧភោបិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា អធោគង្គំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ បស្សេ គង្គំ, ឯកស្មិំ សមុទ្ទំ កត្វា ឧភិន្នមន្តរេ អស្សមបទំ មាបេត្វា វាសំ កប្បយិំសុ។ កុមារិកា បណ្ណសាលាយំ និសីទិត្វា កន្ទមូលានិ បចតិ, ពោធិសត្តោ អរញ្ញតោ ផលាផលំ អាហរតិ។

អថេកទិវសំ តស្មិំ ផលាផលត្ថាយ គតេ សមុទ្ទទីបកោ ឯកោ តាបសោ ភិក្ខាចារត្ថាយ អាកាសេន គច្ឆន្តោ ធូមំ ទិស្វា អស្សមបទេ ឱតរិ។ អថ នំ សា “និសីទ, យាវ បច្ចតី”តិ និសីទាបេត្វា ឥត្ថិកុត្តេន បលោភេត្វា ឈានា ចាវេត្វា ព្រហ្មចរិយមស្ស អន្តរធាបេសិ។ សោ បក្ខច្ឆិន្នកាកោ វិយ ហុត្វា តំ ជហិតុំ អសក្កោន្តោ សព្ពទិវសំ តត្ថេវ ឋត្វា ពោធិសត្តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា វេគេន សមុទ្ទាភិមុខោ បលាយិ។ អថ នំ សោ “បច្ចាមិត្តោ មេ អយំ ភវិស្សតី”តិ អសិំ គហេត្វា អនុពន្ធិ។ តាបសោ អាកាសេ ឧប្បតនាការំ ទស្សេត្វា សមុទ្ទេ បតិ។ ពោធិសត្តោ “ឯស តាបសោ អាកាសេនាគតោ ភវិស្សតិ, ឈានស្ស បរិហីនត្តា សមុទ្ទេ បតិតោ, មយា ទានិស្ស អវស្សយេន ភវិតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា វេលន្តេ ឋត្វា ឥមា គាថា អវោច –

១៧៩។

“អភិជ្ជមានេ វារិស្មិំ, សយំ អាគម្ម ឥទ្ធិយា;

មិស្សីភាវិត្ថិយា គន្ត្វា, សំសីទសិ មហណ្ណវេ។

១៨០។

“អាវដ្ដនី មហាមាយា, ព្រហ្មចរិយវិកោបនា;

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

១៨១។

“យំ ឯតា ឧបសេវន្តិ, ឆន្ទសា វា ធនេន វា;

ឌាតចេចោច ន ធាត់, លិប្យ អត្ថហត្ថិ ត”ត្តិ៍

តត្ថ អកិច្ចយាតេត ចារិប្តិត្តិ ត្ថាយប្តិ ស្ថេតេព អចលយាតេត អពយ្យយាតេត ស្ថេក់ អតាយសិត្វា សយំ អាកាសេសតេច ត្ថាថ្កិឃា អាកត្វា៍ មិប្បីកាចិត្តិឃាតិ លោកឆម្ពុចសេត ត្ថាតិ្តឃា សង្គិ មិប្បីកាចំ៍ អាចដ្ឋតី មហាយាឃាតិ ត្ថាតិ្តយោ តាយេតា កាយាចដ្ឋេត អាចដ្ឋតតា អាចដ្ឋតី, អតត្តាហិ ត្ថាតិ្តយាឃាហិ សយត្ថាកតត្តា មហាយាឃា តាយ៍ ចុត្តតោក្យាំ –

“យាឃា ចេតា មរិច ច, សោកេពា ទោកេពា ចុបឆ្កេចា;

ឈទា ច ពាត្ថតា ចេតា, មច្ចបិសោ ក្យហាសយោ;

តាសុ ឃោ ចិប្បសេ បេសោ, សោ តទេស្ម តទាឆយោ”តិ៍ (ជា៍ ១៍១៧៍១០ប);

ទ្រាហូចរិយចិកោបភាតិ សេដ្ឋចរិយប្ប មេចុតចិទតិទ្រាហូចរិយប្ប ចិកោបភា៍ សឹតក្តិតិ ត្ថាតិ្តយោ តាយេតា ត្ថាសិតំ ទ្រាហូចរិយចិកោបតេត អបិយោសុ សឹតក្តិ៍ សេសំ បុរិមតយោតេច យោជេតត្ថា៍

៤តំ បត ចោធិសត្តប្ប ចចតំ សុត្វា តាបសោ សមុច្ចមេឡើចិតោយេច តដ្ឋញ្ញាតំ បុត ស្ថប្បាទេត្វា អាកាសេត អត្តតោ ចសតដ្ឋាតមេច កតោ៍ ចោធិសត្តោ ចិតេត្តសិ – “អយំ តាបសោ ៤ចំ ភាទិកោ សយាតោ សិប្លលិត្វល់ ចិយ អាកាសេត កតោ, មឃាបិ ត្ថាមិតា ចិយ ឈាតំ ស្ថប្បាទេត្វា អាកាសេត ចទិតុំ ចដ្ឋតី”តិ៍ សោ អប្បមំ កត្តា តំ ត្ថាតិ្ត មតុប្បបធំ តេត្វា “កដ្ឋ, ត្វ”ត្តិ ស្ថេឃ្យាទេត្វា អទត្ថា បចិសិត្វា មតុត្ថា ក្ស់មិកាពេ អប្បមំ យាបេត្វា ត្ថាសិបត្តាដ្ឋ បត្តាឌិត្វា កសិណបរិកម្មំ កត្វា អកិត្តា ច សយាបត្តិយោ ច តិត្តាចេត្វា ទ្រាហូលោកបទាយណោ អហោសិ៍

សត្ថា ត្ថាមំ ឆម្ពុទេសតំ អាហរិត្វា សច្ចាតិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសាតេ ស្ថព្ពឃ្មិតកិច្ចូ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ៍ “តឆា អតិត្តិកត្តក្យាទោ អហមេច អហោសិ”ត្តិ៍

ធ្ញអបលោកតជាតកចណ្ណតា តតិយា៍

[១៩៣] ៣៍ មហាបតាឆជាតកចណ្ណតា

បតោទោ តាយ សោ រាជាតិ ឥទំ សត្ថា គង្គាតីរេ និសិន្នោ ភទ្ទិយត្ថេរស្សានុភាវំ អារព្ភ កថេសិ។ ឯកស្មិំ ហិ សមយេ សត្ថា សាវត្ថិយំ វស្សំ វសិត្វា “ភទ្ទិយកុមារស្ស សង្គហំ ករិស្សាមី”តិ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ចារិកំ ចរមានោ ភទ្ទិយនគរំ បត្វា ជាតិយាវនេ តយោ មាសេ វសិ កុមារស្ស ញាណបរិបាកំ អាគមយមានោ។ ភទ្ទិយកុមារោ មហាយសោ អសីតិកោដិវិភវស្ស ភទ្ទិយសេដ្ឋិនោ ឯកបុត្តកោ។ តស្ស តិណ្ណំ ឧតូនំ អនុច្ឆវិកា តយោ បាសាទា អហេសុំ។ ឯកេកស្មិំ ចត្តារោ ចត្តារោ មាសេ វសតិ។ ឯកស្មិំ វសិត្វា នាដកបរិវុតោ មហន្តេន យសេន អញ្ញំ បាសាទំ គច្ឆតិ។ តស្មិំ ខណេ “កុមារស្ស យសំ បស្សិស្សាមា”តិ សកលនគរំ សង្ខុភិ, បាសាទន្តរេ ចក្កាតិចក្កានិ មញ្ចាតិមញ្ចានិ ពន្ធន្តិ។

សត្ថា តយោ មាសេ វសិត្វា “មយំ គច្ឆាមា”តិ នគរវាសីនំ អារោចេសិ។ នាគរា “ភន្តេ, ស្វេ គមិស្សថា”តិ សត្ថារំ និមន្តេត្វា ទុតិយទិវសេ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ សជ្ជេត្វា នគរមជ្ឈេ មណ្ឌបំ កត្វា អលង្ករិត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា កាលំ អារោចេសុំ។ សត្ថា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ តត្ថ គន្ត្វា និសីទិ, មនុស្សា មហាទានំ អទំសុ។ សត្ថា និដ្ឋិតភត្តកិច្ចោ មធុរស្សរេន អនុមោទនំ អារភិ។ តស្មិំ ខណេ ភទ្ទិយកុមារោបិ បាសាទតោ បាសាទំ គច្ឆតិ, តស្ស សម្បត្តិទស្សនត្ថាយ តំ ទិវសំ ន កោចិ អគមាសិ, អត្តនោ មនុស្សាវ បរិវារេសុំ។ សោ មនុស្សេ បុច្ឆិ – “អញ្ញស្មិំ កាលេ មយិ បាសាទតោ បាសាទំ គច្ឆន្តេ សកលនគរំ សង្ខុភតិ, ចក្កាតិចក្កានិ មញ្ចាតិមញ្ចានិ ពន្ធន្តិ, អជ្ជ បន ឋបេត្វា មយ្ហំ មនុស្សេ អញ្ញោ កោចិ នត្ថិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ។ “សាមិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភទ្ទិយនគរំ ឧបនិស្សាយ តយោ មាសេ វសិត្វា អជ្ជ គមិស្សតិ, សោ ភត្តកិច្ចំ និដ្ឋាបេត្វា មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេតិ, សកលនគរវាសិនោបិ តស្ស ធម្មកថំ សុណន្តី”តិ។ សោ “តេន ហិ ឯថ, មយម្បិ សុណិស្សាមា”តិ សព្ពាភរណបដិមណ្ឌិតោវ មហន្តេន បរិវារេន គន្ត្វា បរិសបរិយន្តេ ឋិតោវ ធម្មំ សុណន្តោ ឋិតោវ សព្ពកិលេសេ ខេបេត្វា អគ្គផលំ អរហត្តំ បាបុណិ។

សត្ថា ភទ្ទិយសេដ្ឋិំ អាមន្តេត្វា “មហាសេដ្ឋិ, បុត្តោ តេ អលង្កតបដិយត្តោវ ធម្មំ សុណន្តោ អរហត្តេ បតិដ្ឋិតោ, តេនស្ស អជ្ជេវ បព្ពជិតុំ វា វដ្ដតិ បរិនិព្ពាយិតុំ វា”តិ អាហ។ “ភន្តេ, មយ្ហំ បុត្តស្ស បរិនិព្ពានេន កិច្ចំ នត្ថិ, បព្ពាជេថ នំ, បព្ពាជេត្វា ច បន នំ គហេត្វា ស្វេ អម្ហាកំ គេហំ ឧបសង្កមថា”តិ។ ភគវា និមន្តនំ អធិវាសេត្វា កុលបុត្តំ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា បព្ពាជេត្វា ឧបសម្បទំ ទាបេសិ។ តស្ស មាតាបិតរោ សត្តាហំ មហាសក្ការំ ករិំសុ។ សត្ថា សត្តាហំ វសិត្វា កុលបុត្តមាទាយ ចារិកំ ចរន្តោ កោដិគាមំ បាបុណិ។ កោដិគាមវាសិនោ មនុស្សា ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស មហាទានំ អទំសុ។ សត្ថា ភត្តកិច្ចាវសានេ អនុមោទនំ អារភិ។ កុលបុត្តោ អនុមោទនករណកាលេ ពហិគាមំ គន្ត្វា “សត្ថុ អាគតកាលេយេវ ឧដ្ឋហិស្សាមី”តិ គង្គាតិត្ថសមីបេ ឯកស្មិំ រុក្ខមូលេ ឈានំ សមាបជ្ជិត្វា និសីទិ។ មហល្លកត្ថេរេសុ អាគច្ឆន្តេសុបិ អនុដ្ឋហិត្វា សត្ថុ អាគតកាលេយេវ ឧដ្ឋហិ។ បុថុជ្ជនា ភិក្ខូ “អយំ បុព្ពេ វិយ បព្ពជិត្វា មហាថេរេ អាគច្ឆន្តេបិ ទិស្វា ន ឧដ្ឋហតី”តិ កុជ្ឈិំសុ។

កោដិគាមវាសិនោ មនុស្សា នាវាសង្ឃាដេ ពន្ធិំសុ។ សត្ថា នាវាសង្ឃាដេ ឋត្វា “កហំ, ភទ្ទិយោ”តិ បុច្ឆិ។ “ឯស, ភន្តេ, ឋិតោ”តិ។ “ឯហិ, ភទ្ទិយ, អម្ហេហិ សទ្ធិំ ឯកនាវំ អភិរុហា”តិ។ ថេរោបិ ឧប្បតិត្វា ឯកនាវាយ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ គង្គាយ មជ្ឈគតកាលេ សត្ថា អាហ – “ភទ្ទិយ, តយា មហាបនាទរាជកាលេ អជ្ឈាវុត្ថបាសាទោ កហ”ន្តិ។ “ឥមស្មិំ ឋានេ និមុគ្គោ, ភន្តេ”តិ។ បុថុជ្ជនា ភិក្ខូ “ភទ្ទិយត្ថេរោ អញ្ញំ

ព្យាករោតី’’តិ អាហំសុ។ សត្ថា ‘‘តេន ហិ, ភទ្ទជិ, សព្រហ្មចារីនំ កង្ខំ ឆិន្ទា’’តិ អាហ។ តស្មិំ ខណេ ថេរោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឥទ្ធិពលេន គន្ត្វា បាសាទថូបិកំ បាទង្គុលិយា គហេត្វា បញ្ចវីសតិយោជនំ បាសាទំ គហេត្វា អាកាសេ ឧប្បតិ។ ឧប្បតិតោ ច បន ហេដ្ឋាបាសាទេ ឋិតានំ បាសាទំ ឆិន្ទិត្វា បញ្ញាយិ។ សោ ឯកយោជនំ ទ្វិយោជនំ តិយោជនន្តិ យាវ វីសតិយោជនា ឧគ្គតោ បាសាទំ ឧក្ខិបិ។ អថស្ស បុរិមភវេ ញាតកា បាសាទលោភេន មច្ឆកច្ឆបនាគមណ្ឌូកា ហុត្វា តស្មិំយេវ បាសាទេ និព្វត្តា បាសាទេ ឧដ្ឋហន្តេ បរិវត្តិត្វា បរិវត្តិត្វា ឧទកេយេវ បតិំសុ។ សត្ថា តេ បតន្តេ ទិស្វា ‘‘ញាតកា តេ, ភទ្ទជិ, កិលមន្តី’’តិ អាហ។ ថេរោ សត្ថុ វចនំ សុត្វា បាសាទំ វិស្សជ្ជេសិ, បាសាទោ យថាឋានេយេវ បតិដ្ឋហិ, សត្ថា បារគង្គំ គតោ។ អថស្ស គង្គាតីរេយេវ អាសនំ បញ្ញាបយិំសុ, សោ បញ្ញត្តេ វរពុទ្ធាសនេ តរុណសូរិយោ វិយ រំសិយោ មុញ្ចន្តោ និសីទិ។ អថ នំ ភិក្ខូ ‘‘កស្មិំ កាលេ, ភន្តេ, អយំ បាសាទោ ភទ្ទជិត្ថេរេន អជ្ឈាវុត្ថោ’’តិ បុច្ឆិំសុ។ សត្ថា ‘‘មហាបនាទរាជកាលេ’’តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ វិទេហរដ្ឋេ មិថិលាយំ សុរុចិ នាម រាជា អហោសិ, បុត្តោបិ តស្ស សុរុចិយេវ, តស្ស បន បុត្តោ មហាបនាទោ នាម អហោសិ, តេ ឥមំ បាសាទំ បដិលភិំសុ។ បដិលាភត្ថាយ បនស្ស ឥទំ បុព្ពកម្មំ – ទ្វេ បិតាបុត្តា នឡេហិ ច ឧទុម្ពរទារូហិ ច បច្ចេកពុទ្ធស្ស វសនបណ្ណសាលំ ករិំសុ។ ឥមស្មិំ ជាតកេ សព្ពំ អតីតវត្ថុ បកិណ្ណកនិបាតេ សុរុចិជាតកេ (ជា។ ១។១៣។១០២ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។

សត្ថា ឥមំ អតីតំ អាហរិត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អវោច –

៣០។

‘‘បនាទោ នាម សោ រាជា, យស្ស យូបោ សុវណ្ណយោ;

តិរិយំ សោឡសុព្ពេធោ, ឧទ្ធមាហុ សហស្សធា។

៣១។

‘‘សហស្សកណ្ឌោ សតគេណ្ឌុ, ធជាលុ ហរិតាមយោ;

អនច្ចុំ តត្ថ គន្ធព្ពា, ឆ សហស្សានិ សត្តធា។

៣២។

"ᩑᩅᨾᩮᨲᩴ ᨲᨴᩣ ᩋᩣᩈᩥ, ᨿᨳᩣ ᨽᩣᩈᩈᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩥ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᨴᩣ ᩋᩣᩈᩥᩴ, ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩣ ᨲᩅᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩪᨷᩮᩣᨲᩥ ᨷᩣᩈᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩈᩮᩣᩊᩈᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᨠᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨾᩣᩉᩩ ᩈᩉᩔᨵᩣᨲᩥ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᨶ ᩈᩉᩔᨠᨱ᩠ᨯᨣᨾᨶᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᩣ ᩋᩉᩩ, ᩈᩉᩔᨠᨱ᩠ᨯᨣᨾᨶᨠᩣᩃᨲᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩦᩈᨲᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨷᨶᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᨿᩮᩣᨩᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩈᩉᩔᨠᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩈᨲᨣᩮᨱ᩠ᨯᩪᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨷᨶᩮᩈ ᩈᩉᩔᨠᨱ᩠ᨯᩩᨻ᩠ᨻᩮᨵᩮᩣ ᨷᩣᩈᩣᨴᩮᩣ ᩈᨲᨽᩪᨾᩥᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨵᨩᩣᩃᩪᨲᩥ ᨵᨩᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᩉᩁᩥᨲᩣᨾᨿᩮᩣᨲᩥ ᩉᩁᩥᨲᨾᨱᩥᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨷᨶ "ᩈᨾᩣᩃᩩᩉᩁᩥᨲᩣᨾᨿᩮᩣ"ᨲᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩉᩁᩥᨲᨾᨱᩥᨾᨿᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩅᩣᨭᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩣᩃᩪᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩅᩣᨭᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾᩴ᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨶᨭᩣ, ᨨ ᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣᨲᩥ ᨨ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᩣᩈᩣᨴᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩁᨲᩥᨩᨶᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᨧ᩠ᨧᩥᩴᩈᩪᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᩑᩅᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩉᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ, ᩋᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᨴᩮᩅᨶᨭᩴ ᨷᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨲᨴᩣ ᨾᩉᩣᨷᨶᩣᨴᩮᩣ ᩉᩈᩥ᪨

ᨿᨳᩣ ᨽᩣᩈᩈᩥ, ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩦᨲᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶ ᩉᩥ "ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩥ, ᨲᨿᩣ ᨾᩉᩣᨷᨶᩣᨴᩁᩣᨩᨠᩣᩃᩮ ᩋᨶᩩᨽᩪᨲᨷᩣᩈᩣᨴᩮᩣ ᨠᩉ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨲᩔ ᨷᩣᩈᩣᨴᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᨷᨶᩣᨴᩁᩣᨩᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨽᩣᩈᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᨿᨳᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩥ, ᨽᩣᩈᩈᩥ, ᨲᨴᩣ ᩑᩅᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᨴᩣ ᨲᩅ ᨠᩣᨿᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨡᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨾᩉᩣᨷᨶᩣᨴᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᨩᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨷᨶᩣᨴᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ᪨

[᪑᪙᪕] ᪕᪨ ᨡᩩᩁᨷ᩠ᨷᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨡᩩᩁᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩒᩔᨭ᩠ᨮᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ "ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩒᩔᨭ᩠ᨮᩅᩦᩁᩥᨿᩮᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩈᩣᩈᨶᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩒᩔᨩᩥ, ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨷᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩪ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ អដវិអារក្ខកកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ បញ្ចបុរិសសតបរិវារោ អដវិអារក្ខកេសុ សព្ពជេដ្ឋកោ ហុត្វា អដវិមុខេ ឯកស្មិំ គាមេ វាសំ កប្បេសិ។ សោ ភតិំ គហេត្វា មនុស្សេ អដវិំ អតិក្កាមេតិ។ អថេកស្មិំ ទិវសេ ពារាណសេយ្យកោ សត្ថវាហបុត្តោ បញ្ចហិ សកដសតេហិ តំ គាមំ បត្វា តំ បក្កោសាបេត្វា “សម្ម, សហស្សំ គហេត្វា មំ អដវិំ អតិក្កាមេហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ តស្ស ហត្ថតោ សហស្សំ គណ្ហិ ភតិំ គណ្ហន្តោយេវ ច តស្ស ជីវិតំ បរិច្ចជិ។ សោ តំ អាទាយ អដវិំ បាវិសិ, អដវិមជ្ឈេ បញ្ចសតា ចោរា ឧដ្ឋហិំសុ, ចោរេ ទិស្វាវ សេសបុរិសា ឧរេន និបជ្ជិំសុ, អារក្ខកជេដ្ឋកោ ឯកោវ នទន្តោ វគ្គន្តោ បហរិត្វា បញ្ចសតេបិ ចោរេ បលាបេត្វា សត្ថវាហបុត្តំ សោត្ថិនា កន្តារំ តារេសិ។

សត្ថវាហបុត្តោ បរកន្តារេ សត្ថំ និវេសេត្វា អារក្ខកជេដ្ឋកំ នានគ្គរសភោជនំ ភោជេត្វា សយម្បិ កតបាតរាសោ សុខនិសិន្នោ តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ “សម្ម, តថាទារុណានំ ចោរានំ អាវុធានិ គហេត្វា អវត្ថរណកាលេ កេន នុ ខោ តេ ការណេន ចិត្តុត្រាសមត្តម្បិ ន ឧប្បន្ន”ន្តិ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៣២។

“ទិស្វា ខុរប្បេ ធនុវេគនុន្នេ, ខគ្គេ គហីតេ តិខិណេ តេលធោតេ;

តស្មិំ ភយស្មិំ មរណេ វិយូឡ្ហេ, កស្មា នុ តេ នាហុ ឆម្ភិតត្ត”ន្តិ។

តត្ថ ធនុវេគនុន្នេតិ ធនុវេគេន វិស្សដ្ឋេ។ ខគ្គេ គហីតេតិ ថរុគណ្ឋេហិ សុគហិតេ ខគ្គេ។ មរណេ វិយូឡ្ហេតិ មរណេ បច្ចុបដ្ឋិតេ។ កស្មា នុ តេ នាហូតិ កេន នុ ខោ ការណេន នាហោសិ។ ឆម្ភិតត្តន្តិ សរីរចលនំ។

តំ សុត្វា អារក្ខកជេដ្ឋកោ ឧត្តរា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣៣។

“ទិស្វា ខុរប្បេ ធនុវេគនុន្នេ, ខគ្គេ គហីតេ តិខិណេ តេលធោតេ;

តស្មិំ ភយស្មិំ មរណេ វិយូឡ្ហេ, វេទំ អលត្ថំ វិបុលំ ឧឡារំ។

៣៤។

“សោ វេទជាតោ អជ្ឈភវិំ អមិត្តេ, បុព្វេវ មេ ជីវិតមាសិ ចត្តំ;

ន ហិ ជីវិតេ អាលយំ កុព្ពមានោ, សូរោ កយិរា សូរកិច្ចំ កទាចី”តិ។

តត្ថ វេទំ អលត្ថន្តិ តុដ្ឋិញ្ចេវ សោមនស្សញ្ច បដិលភិំ។ វិបុលន្តិ ពហុំ។ ឧឡារន្តិ ឧត្តមំ។ អជ្ឈភវិន្តិ ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា អភិភវិំ។ បុព្វេវ មេ ជីវិតមាសិ ចត្តន្តិ យស្មា បុព្វេវ តវ ហត្ថតោ ភតិំ គណ្ហន្តេវ ជីវិតំ ចត្តមាសិ។ ន ហិ ជីវិតេ អាលយំ កុព្ពមានោតិ ជីវិតស្មិំ និកន្តិំ កុរុមានោ បុរិសកិច្ចំ កទាចិបិ ន ករោតិ។

ឯវំ សោ សទវេស្ស វស្សេត្ត ជីវិតនិកន្តិយា វិស្សដ្ឋត្តា អត្តនោ សូរកិច្ចស្ស កតភាវំ ញាបេត្វា សត្ថវាហបុត្តំ ឧយ្យោជេត្វា សកគាមមេវ បច្ចាគន្ត្វា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ឱស្សដ្ឋវីរិយោ ភិក្ខុ អរហត្តេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា អារក្ខកជេដ្ឋកោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ខុរប្បជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[២៦៦] ៦. វាតគ្គសិន្ធវជាតកវណ្ណនា

យេនាសិ កិសិយា បណ្ឌូតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សាវត្ថិយំ អញ្ញតរំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកា អភិរូបា ឥត្ថី ឯកំ អភិរូបំ កុដុម្ពិកំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា អហោសិ, សកលសរីរំ ឌយ្ហមានោ វិយស្សា អព្ភន្តរេ កិលេសគ្គិ ឧប្បជ្ជិ។ សា នេវ កាយស្សាទំ លភិ, ន ចិត្តស្សាទំ, ភត្តម្បិស្សា ន រុច្ចិ, កេវលំ មញ្ចកអដនិំ គហេត្វា និបជ្ជិ។ អថ នំ ឧបដ្ឋាយិកា ច សហាយិកា ច បុច្ឆិំសុ – “កិំ នុ ខោ ត្វំ កម្បមានចិត្តា អដនិំ គហេត្វា និបន្នា, កិំ តេ អផាសុក”ន្តិ។ សា ឯកំ ទ្វេ វារេ អកថេត្វា បុនប្បុនំ វុច្ចមានា តមត្ថំ អារោចេសិ។ អថ នំ តា សមស្សាសេត្វា “ត្វំ មា ចិន្តយិ, មយំ តំ អានេស្សាមា”តិ វត្វា គន្ត្វា កុដុម្ពិកេន សទ្ធិំ មន្តយិំសុ, សោ បដិក្ខិបិត្វា បុនប្បុនំ វុច្ចមានោ អធិវាសេសិ។ តា “អសុកទិវសេ អសុកវេលាយំ អាគច្ឆា”តិ បដិញ្ញំ គហេត្វា គន្ត្វា តស្សា អារោចេសុំ។ សា អត្តនោ សយនគព្ភំ សជ្ជេត្វា អត្តានំ អលង្ករិត្វា សយនបិដ្ឋេ និសិន្នា តស្មិំ អាគន្ត្វា សយនេកទេសេ និសិន្នេ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ឥមស្ស គរុំ អកត្វា ឥទានេវ ឱកាសំ ករិស្សាមិ, ឥស្សរិយំ មេ បរិហាយិស្សតិ, អាគតទិវសេយេវ ឱកាសករណំ នាម អការណំ, អជ្ជ នំ មង្កុំ កត្វា អញ្ញស្មិំ ទិវសេ ឱកាសំ ករិស្សាមី”តិ។ អថ នំ ហត្ថគហណាទិវសេន កេឡិំ កាតុំ អារទ្ធំ ហត្ថេ គហេត្វា “អបេហិ អបេហិ, ន មេ តយា អត្ថោ”តិ និព្ភច្ឆេសិ។ សោ ឱសក្កិត្វា លជ្ជិតោ ឧដ្ឋាយ អត្តនោ គេហមេវ គតោ។

ឱតរា ឱត្តិកេយា តាឃ តឆា កតកាច ជាត្វា ក្យុដ្ឋិកេ តិក្ខេត្ត ថំ ឋបសដ្កយិត្វា ឲចយាហំសុ – “ត្វំ ឲតស្មិំ បដិជាឆ្គខិត្វា អាហារំ បដិក្ខិបិត្វា តិបន្ថិ, អឆ តំ យឃំ បុតប្បតំ ឃាធិត្វា អាតឃិយ្យាតស្ស កស្វា ឋ្លកាសំ ត អកាសិ”តិ៍ សា តយត្វំ អាទេទាទេចសិ៍ ឱតរា “ទេតត ហិ បឌ្ឍាឃិស្សសិ”តិ ចត្វា បក្កមិំសុ៍ ក្យុដ្ឋិកោ បុត តិចត្តិត្វាបិ ត ឋ្លេលិកេសិ៍ សា ថំ អលកយាតា តិទាហារា តទេត្វួច ខឹចិតក្ខយំ បិបុលិ៍ ក្យុដ្ឋិកោ តស្សា យតកាច ជាត្វា ជាហំ យាលិកក្ខចិលេបតំ អាគាឃ ខេតចតំ កត្វា សត្វាទំ ប្ញខេត្វា ឲកយត្តិ តិសីជិត្វា សត្វាទា ច “កិំ ត្យ ខេលា, ឋបិសក, ត បឌ្ឍាឃសិ”តិ បុឆ្ឆិតេ តយត្វំ អាទេទាទេត្វា “ស្វាហំ, កទេត្ត, ឲត្តកំ កាលំ លឌ្ឍាឃ ត្យុឌ្ឍបដ្ឋាតំ តាកទេតា”តិ អាហ៍ សត្វា “ត , ឋបិសក, ឱឝាតេចេសា កិលេសចេសេត ថំ បក្កោសាបេត្វា អាកតកាលេ ថំ ឋ្លកាសំ អកត្វា លឌ្ឍាបេសិ, បុឡេបិ បត បយ្តិតេតសុ បដិជាឆ្គខិត្វា ហុត្វា បកេ្កាសាបេត្វា អាកតកាលេ ឋ្លកាសំ អកត្វា កិលេយេត្វាច ឋេឃ្យាខេសិ”តិ ចត្វា ទេតត ឃាជិតេតា អតីតំ អាហរិ៍

អតីតេ ជាទាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ កាទេតេ្ត ខេជិធិសេត្តា សិត្ថចក្យលេ តិព្វត្តិត្វា ចាតក្កសិត្ថចោ តាឃ ហុត្វា តស្ស យឝ្កលអេស្សា អទេហាសិ៍ អស្សេកាបកា ថំ ទេតត្វា កក្កាឃំ ត្យាបេត្តិ៍ អឆ តំ កខ្ញិ តាឃ ក្រេកឹ ជិស្វា បដិជាឆ្គខិត្វា ហុត្វា កិលេសចេសេត កយ្យាតា ទេតច តិលំ លាតិ , ត ឋ្លកំ បិចិ, បរិសុស្សិត្វា កិសា អដ្ឋិចឱ្ខយត្តា អទេហាសិ៍ អឆ តំ បុទេត្តា ក្រេកបេតិតេកា យាតទំ បរិសុស្សយាតំ ជិស្វា “កិំ ត្យ ខេលា ត្វំ, អឱ្យ, ទេតច តិលំ លាតសិ, ត ឋ្លកំ បិចសិ, បរិសុស្សិត្វា តត្វួ តត្វួ កយ្យាតា តិបដ្ឋសិ, កិំ ទេត អឆាសុក”ត្តិ បុឆ្ឆិ៍ សា អកទេឆត្វា បុតប្បតំ ចុច្ចយាតា តយត្វំ កទេឆសិ៍ អឆ តំ បុទេត្តា សយស្សាទេសត្វា “អឱ្យ, យា ខិត្តឃិ, អហំ ថំ អាទេតស្សាមី”តិ ចត្វា ចាតក្កសិត្ថចស្ស ត្យាឃិតំ អាកតកាលេ ថំ ឋបសដ្កយិត្វា “តាត, យឃំ្យាយាតា ត្យុយេក្ខ បដិជាឆ្គខិត្វា តិទាហារា សុស្សិត្វា យទិស្សតិ, ឌីចិតឝាតយស្សា ខេឆា”តិ អាហ៍ “សាឆុ, តាត, ឝស្សាមិ, អស្សេកាបកា យំ ត្យាបេត្វា ខេឆាកំ កក្កាតីទេទ ចិឆទណត្វួាឃ ចិស្សេដ្ឋត្តិ, ត្វំ យាតទំ កទេហត្វា ថំ បទេឝសំ ឲហី”តិ៍ ខេសា កត្វា យាតទំ អាទេតត្វា តស្មិំ បទេឝសេ ចិស្សេដ្ឋត្វា ឲកយត្តិ បដិច្ឆេត្តា អដ្ឋាសិ៍

អស្សេកាបកាបិ ចាតក្កសិត្ថចំ តស្មិំ ឋាទេត ចិស្សេដ្ឋសុំ៍ ខេសា ថំ ក្រេកឹ ឋ្លេលិកេត្វា ឋបសដ្កយិ៍ អឆ សា ក្រេកឹ តស្មិំ ឋបសដ្កយិត្វា អត្វួតេតា សទីទំ ឋបសិឝ្ឍយាតេត “សចាហំ កទុំ អកត្វា អាកតក្ខណាខេឃចស្ស ឋ្លកាសំ ករិស្សាមិ, ឲចំ ខេយ ឃខេសា ច ឱស្សទិឃត្ថា បរិហាឃិស្សតិ, អតិឆ្ឆយាតា ចិឃ កចិតំ ចដ្ឋតី”តិ ចិទេត្តត្វា សិត្ថចស្ស ខេហដ្ឋាហត្យកេ បិទេឝត បហទិត្វា បលាយិ, ឝត្តម្ទលយស្ស កិឌ្ឍិត្វា កតកាខេលា ចិឃ អទេហាសិ៍ ចាតក្កសិត្ថេចា “ខេកា ខេយ ឲតាឃ អទេត្វួា”តិ លឌ្ឍិតេតា តទេតាច បលាយិ៍ សា ចិប្បដិសារិតី ហុត្វា តទេត្វួច បតិត្វា ខេសាចយាតា តិបដ្ឋិ៍

អឆ តំ បុទេត្តា ឋបសដ្កយិត្វា បុឆ្ឆេត្វា បឆយំ កាឆយាហ –

៣៩៍

“ខេឃតាសិ កិសិឃា បណ្ឌ, ខេឃត កត្វំ ត ទុច្ឆតិ;

អយំ សោ អាគតោ កត្វា, តស្មា ភាតិ បលាយសី”តិ។

តត្ថ យេនាតិ តស្មិំ បដិពន្ធចិត្តតាយ យេន ការណេន។

បុត្តស្ស វចនំ សុត្វា កិកី ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៨។

“សចេ បតាឌិកេនេច, សត្តុនោ តាយ ខាយតិ;

យសោ ហាយតិ វុត្តិនំ, តស្មា តាត បលាយហ”ន្តិ។

តត្ថ អាឌិកេនេចាតិអាឌិនោច បជយេច។ សត្តុនោតិ យេផុនឆយុសំយោគចយេន ពិត្តុសត្តុនោ។ យសោ ហាយតិ វុត្តិនន្តិ, តាត, វុត្តិនជីវិកាសុកំ អកត្វា អាឌិនោច សត្តុំ កុរុយានានំ យសោ ហាយតិ, វុស្សរិយគន្ធិតការោ បរិហាយតីតិ។ ឯវំ សា វុត្តិនំ សការំ បុត្តស្ស កថេសិ។

តតិយគាថំ បន វត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា អាហ –

៣៩។

“យសស្សិនំ កុលេ ជាតំ, អាគតំ យា ន វុឌ្ឍតិ;

សោចតិ ចិររត្តាយ, ចាតក្កុយិច កណ្ឌលី”តិ។

តត្ថ យសស្សិនន្តិ យសសម្បន្នំ។ យា ន វុឌ្ឍតីតិ យា វុត្តិ តថារូបំ បុរិសំ ន វុឌ្ឍតិ។ ចិររត្តាយាតិ ចិររត្តំ, ទីឃមទ្ធានន្តិ អត្ថោ។

សត្វា វុត្តិ ឆយុភេសនំ អាហរិត្វា សព្វានិ បការេត្វា ខាតកំ សេយ្យាការេនសិ, សព្វបរិយោសានេ កុដុម្ពិកោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។
“តទា កិកី សា វុត្តិ អហោសិ, ចាតក្កុសិន្ធោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចាតក្កូអិត្ថចាងាតាកចណ្ណាតា ឈដ្ឋា៓

[៦៩ស៊ិ] សិ៓ កក្កដកងាតាកចណ្ណាតា

អិក្ខឹមិរោកាតិ ឰាដំ អត្វា ខេតាចខេត ចិហខរន្ត្តា អញ្ញាតរំ ឰាតិ្វ អារខ្ព កខឆអិ៓ អាចតិ្វយំ កិខខរោកា ក្យុដ្យិ្មខោកា អត្តខេតា កទិយំ កខហត្វា ដ្ឋិារខយាឈតត្វាឃ ឌតបដំ កត្វា ដ្ឋិារំ ខយាឈត្វា អាកង្ខរន្ត្តា អត្តរាយខក្កុ ខចារខហិ កហិខតា៓ កទិឃា បតអ្ស អកិទ្វុបិ បិអាគិកា ឌស្សតឹឃា, ខចារខេដ្ឋខោកា តអ្សា អិខតខហត ក្យុដ្យិ្មកំ យាខរតំ អារកិ៓ អា បត ឰាតិ្វ អឹលចតឹ អាចារអយុន្ត្តា បតិខេចតា, អា ខចារខេដ្ឋកអ្ស បិខេស្យុ តិបតិត្វា "អាមិ, អខច យឃិ អិខតខហា អតិ្វ, យា យឃិ្យអាមិកំ យាខរហិ៓ អខច យាខរអិ, អហមិ្យ ចិអំ ចា ឈាគិត្វា តាអចាតំ ចា អត្តិនុម្យិត្វា យទិស្សាមិ, តឃា បត អដ្ឋិ ត កមិស្សាមិ, យា ខយ អកាខរលាត អាមិកំ យាខរហី"តិ ឃាចិត្វា តំ ចិស្សដ្ឋារបអិ៓ ខត ដ្ឋខកាបិ ខយាតិ្វតា អាចតិ្វ បត្វា ខេតាចតបិដ្ឋិចិហាខរត កង្ឃា "ចិហារំ បចិអិត្វា អត្វារំ ចត្តិស្សាមា"តិ កត្តក្យដិបទិខចសំ កត្វា អត្វារំ ចត្តិត្វា ឲកយត្តំ តិអឹងិស្យុ៓ ខត អត្វារា "កហំ កតត្វុ, ដ្ឋបិអកា"តិ ប្បុដ្ឋា "ដ្ឋិារខយាឈតត្វាឃា"តិ អាហំស្យុ៓ "អត្តរាយខក្កុ បត អាខរាព្យុត អាកតត្វា"តិ ចុខត្ត ក្យុដ្យិ្មខោកា អាហ – "អត្តរាយខក្កុ ខតា, កខត្ត, ខចារា កហិ្យុ, តខព្រអា យំ យាទិឃយាតំ ខចារខេដ្ឋកំ ឃាចិត្វា ខយាខចអិ, ឰាមំ តិស្សាឃ យឃា ឌិចិតំ លដ្ឋ"ត្តិ៓ អត្វា "ត, ដ្ឋបិអក, ឰាងាខតខចតាឃ ឲចំ តុឃិ្យឌិចិតំ ឌិត្តំ, ប្យុខត្តបិ បណ្ឌិតាតមិ្យ ឌិចិតំ អងាអិខយចា"តិ ចត្វា ខតត ឃាចិតោ អតីតំ អាហទិ៓

អតីខត ឌារាណអិយំ ព្រហ្មខត្ត ខដ្ឋ កាខរន្ត្ត ហិមចខន្ត យហាដ្ឋខកខហខងា, តត្វ យហាអុចណ្ណកក្កដខោកា អខហាអិ៓ ខយា តអ្ស តិចាអភាខចត "ក្យឡព្រាខងខហា"តិ បណ្ណាឃិត្វ៓ កក្កដខោកា យហា អខហាអិ ឈលយណ្ឌលប្យមាខណា, ហតិ្វ កខហត្វា ចឌិត្វា ឈាគតិ៓ ហតិ្វ តអ្ស កខយត តត្វ ឌូតទិត្វា ខោកាចរំ កហិ្យុំ ត អក្កោត្តិ៓ តងា ខឌាឌិអខត្វា ក្យឡព្រាខងហំ ដ្ឋបតិស្សាឃ ចអយាតំ ហតិ្វយ្ឃុចខេដ្ឋកំ បដិច្ច កខរល្យុឃា ក្យុដ្ឋិំ បដិអត្តិ កហិ្យា អចស្ស យាតា "កដ្ឋំ ទក្ខិស្សាមី"តិ អញ្ញំ បត្តបប្យខេសំ កត្វា កដ្ឋំ ទក្ខិត្វា ប្យុត្តំ ចិងាឃិ៓ ខយា អត្តក្កខយត ចិត្តាតំ បខត្វា យហាអទឹខរា ចាយអយុខន្ត្តា ខយាកក្កប្យខត្វា អញ្ញាតបត្តខតា ចិឃ អខហាអិ៓ ខយា ឲកាឃ កខរល្យុឃា អដ្ឋិ អំចាអំ កខប្យត្វា "កក្កដកំ កហិ្យស្សាមី"តិ អត្តខេតា កទិឃញ្ញា យាតខញ្ញា អាងាឃ តំ ហតិ្វយ្ឃុតំ ដ្ឋបអក្កមិត្វា បិតរំ បឃ្សិត្វា "តាត, អហំ កក្កដកំ កហិ្យស្សាមី"តិ អាហ៓ អច តំ បិតា "ត អក្កិស្សអិ, តាតា"តិ ចារខត្វា ប្យុតប្យុតំ ចងត្តិ "ត្វខញ្ញាច ឌាតិស្សអី"តិ អាហ៓

ខយា ក្យឡព្រាខងហំ ដ្ឋបតិស្សាឃ ចអខន្ត្ត អត្តចារខោ អត្តិបិខតត្វា អខត្តហិ អដ្ឋិ ឌងអយឹបំ កត្វា "កិំ ខយា កក្កដខោកា ឌូតខណកាខល កហ្យាតិ, ដ្ឋខាហ្យ ខោកាចរំ កហ្យុកាខល, ដ្ឋខាហ្យ ដ្ឋត្តខណកាខល"តិ ប្យុច្ឆិត្វា "ដ្ឋត្តខណកាខល"តិ អុត្វា "ខតត ហិ តុខយ្យក្យឡព្រាខងហំ ឌូតទិត្វា ឃាចតត្វំ ខោកាចរំ កខហត្វា បចយំ ដ្ឋត្តខច, អហំ បច្ឆខតា តចិស្សាមី"តិ អាហ៓ ចាខណា តចា កទិ អុ៓ ក្យឡព្រាខរា បច្ឆខតា ដ្ឋត្តខត្តិ ខឌាឌិអត្តំ យហាអណ្ណិខអត កខ្យាខរា ខលាហអលិកំ ចិឃ អព្យអក្ខុខយត បិខេច ឌព្យហំ កហិ្យាកខរល្យុកា ខឌាឌិអត្តំ អចិខេហិត្វា អឹខបខយច អដ្ឋាអិ៓ ខឌាឌិអខត្វា អាកឌ្ឍរន្ត្តា ក្យឡព្រាខំ ចាខលតុំ តាអក្កិ, ក្យឡព្រាខរា បត តំ អាកឌ្ឍរន្ត្តា អត្តខេតា អតិមុខំ កខរាតិ៓ ខយា

មរណភយតជ្ជិតោ ពន្ធរវំ រវិ, សព្វេ វារណា មរណភយតជ្ជិតា កោញ្ចនាទំ កត្វា មុត្តករីសំ ចជមានា បលាយិំសុ, ករេណុកាបិ តស្ស សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តី បលាយិតុំ អារភិ។

អថ នំ សោ អត្តនោ ពន្ធភាវំ សញ្ញាបេត្វា តស្សា អបលាយនត្ថំ បឋមំ គាថមាហ –

២៩។ តត្ថ សិង្គី មិគោតិ សិង្គី សុវណ្ណវណ្ណោ មិគោ។ ទ្វីហិ អឡេហិ សិង្គកិច្ចំ សាធេន្តេហិ យុត្តតាយ សិង្គីតិ អត្ថោ។ មិគោតិ បន សព្វបាណសង្គាហកវចនេន ឥធ កុឡីរោ វុត្តោ។ អាយតចក្ខុនេត្តោតិ ឯត្ថ ទស្សនដ្ឋេន ចក្ខុ, នយនដ្ឋេន នេត្តំ, អាយតានិ ចក្ខុសង្ខាតានិ នេត្តានិ អស្សាតិ អាយតចក្ខុនេត្តោ, ទីឃអក្ខីតិ អត្ថោ។ អដ្ឋិមេវស្ស តចកិច្ចំ សាធេតីតិ អដ្ឋិត្តចោ។ តេនាភិភូតោតិ តេន មិគេន អភិភូតោ អជ្ឈោត្ថដោ និច្ចលំ គហិតោ ហុត្វា។ កបណំ រុទាមីតិ ការុញ្ញប្បត្តោ ហុត្វា រុទាមិ វិរវាមិ។ មា ហេវ មន្តិ មំ ឯវរូបំ ព្យសនប្បត្តំ អត្តនោ បាណសមំ បិយសាមិកំ ត្វំ មា ហេវ ជហីតិ។

អថ សា ករេណុកា និវត្តិត្វា តំ អស្សាសយមានា ទុតិយំ គាថមាហ –

៣០។

“អយ្យ ន តំ ជហិស្សាមិ, កុញ្ជរំ សដ្ឋិហាយនំ;

បថព្យា ចាតុរន្តាយ, សុប្បិយោ ហោសិ មេ តុវ”ន្តិ។

តត្ថ សដ្ឋិហាយនន្តិ ជាតិយា សដ្ឋិវស្សកាលស្មិញ្ហិ កុញ្ជរា ថាមេន បរិហាយន្តិ, សា អហំ ឯវំ ថាមហីនំ ឥមំ ព្យសនំ បត្តំ តំ ន ជហិស្សាមិ, មា ភាយិ, ឥមិស្សា ហិ ចតូសុ ទិសាសុ សមុទ្ទំ បត្វា ឋិតាយ ចាតុរន្តាយ បថវិយា ត្វំ មយ្ហំ បិយោតិ។

អថ នំ សន្ថម្ភេត្វា “អយ្យ, ឥទានិ តំ កុឡីរេន សទ្ធិំ ថោកំ កថាសល្លាបំ លភមានា វិស្សជ្ជាបេស្សាមី”តិ វត្វា កុឡីរំ យាចមានា តតិយំ គាថមាហ –

៣១។

“យេ កុឡីរា សមុទ្ទស្មិំ, គង្គាយ យមុនាយ ច;

តេសំ ត្វំ ចារិកេខា សេនេដ្ឋា, យុទ្ធា ទោគត្តិឃា បតិ”ត្តិ៍

តស្សេត្វា – តេឃ សមុទ្ទេ ចា កក្កាឃ ចា ឃមុតាឃ ចា កុញ្ជ្រោទា, សេន្តាសំ ចណ្ណសយុត្តិឃា ឆ យហត្តេត្តត ឆ ត្វេយេច សេនេដ្ឋា ដ្ឋត្តេយា៍ តេត ចំ ឃាចាយិ, យឃ្យិទោគយាតាឃ សាយិកំ យុទ្ធាតិ៍

កុញ្ជ្រោទេទា តស្សា ពឆឃយាតាឃ ខ្លត្តិ៍សន្ទេ គិយិត្តំ កេហត្វា អាកឆ្ឌឹឃយាតសេា ហុត្វា ចារណស្ស បិឌេតា អញ្ជ៧ ចិតិចេឌេត្តា “អឃំ ចិស្សេដ្ឋា ខ្លង៉ តាយ កទិស្សតី”តិ ត កិត្តិ៍ អញ្ញាសិ៍ អឆ តំ ចារណោ បិង៉ ដ្កូលិបិត្វា បិដ្ឋឹ ឃំ អក្កយិ, តាចេឌេច អដ្ឋឹតិ កិឌ្ឌិ៍ស៊ុ៍ ចារណោ តុដ្ឋុទចំ ទចិ, សេន្តា ចារណា សត្តិ៍បតិត្វា កុញ្ជ្រោទំ តឹហទិត្វា យហឹតេល ឌេបត្វា យឆ្គត្តា ធុណ្ណចិធុណ្ណយកំស៊ុ៍ តស្ស ឌេត្វ អញ្ជអា សទឹទេតា កិឌ្ឌិត្វា ៧កយេត្ត បតិ៍ស៊ុ៍ សោ ឆ កុញ្ជ្រោទឌេហា កក្កាឃ ៧កាឌាឌេន្ត , កក្កាឃ ប្ទុណកាេល កេក្កាឌេពត ប្ទុទតិ, ដ្កូឌេក យត្តឹក្ខុតេ ឌហេតា ដ្កូឌកំ កក្កុំ ឌ្គុតទតិ៍ អឆ ឌេត្វបិ តេ អញ្ជអា ដ្កូលចិត្វា កក្កាឃ ចុឃិស៊ុ៍ តេស៊ុ ៧េកា សយុត្តិ បិចិសិ, ៧កំ ឌសកាតិកទាខាទេតា ដ្កូឌេក កឹញ្ជអយាតា លកិត្វា អាញ្ជខ្លត្តិ តាយ យុឌិក្កិ អកំស៊ុ៍ សយុគ្គិ បត បចិដ្ឋ អស៊ុទា កេហត្វា អាលយ្គុទំ តាយ ទេកទិ៍ កាទេសំ៊ុ តេ អបទកាទេក សេក្កត សក្កាេយ បទាឌិតា ចំ ល្ងេដ្ឋត្វា បលិឃិស៊ុ, អឆ តំ សេក្កា អត្តេតា អត្តាឃ កណ្យាេបសិ៍ “អាលយ្គុទេយេឈា ចិឃ ឆតតី”តិ ចំ សន្លាឃ ចឌត្តិ៍

សត្វា ខ្លុយំ ឌយុឌេឌសតំ អាហទិត្វា សច្ចានិ បកាេសត្វា ខាតកំ សេយាឌាេតសិ, សច្ចបទិេឃាសាេត ដ្កូេកា ខឃយុតិកា េសាតាបត្តិផេល បតិដ្ឋហិស៊ុ ៍ “តឌា កេទលុកា អឃំ ដ្កូបិសិកា អេហាសិ, ចារណោ បត អហេយេច អេហាសិ”ត្តិ៍

កក្កុដកខាតកចណ្ណនា សត្តយា៍

[១៩ប៉] ប៉៍ អារាយឆ្ទុសកខាតកចណ្ណនា

េឃា េច សន្តាសេយតាគត្តិ ខ្លង៉ សត្វា ឌក្កិណាកិទិឌតបេឌ អញ្ញាតទំ ដ្កូឃ្យាតបិលបុត្តំ អាទេក្ក កេឆសិ៍ សត្វា កិទ ចុត្តចេស្សា េខតចតា តិក្កុយិត្វា ឌក្កិណាកិទិឌតបេឌ ចារិកំ ចទិ៍ អេឆេកា ដ្កូបិសេកា ញុឌ្ឌបុយុលំ កិក្កុសឃ្ឃ តិយេត្តត្វា ដ្កូឃ្យាេត តិសីឌាេបត្វា ឃាកុលខ្ញេពហិ សត្តេបុត្វា “អឃ្យា, ដ្កូឃ្យាតចារិកំ ចទិតុកាយា ខ្លុយិតា ដ្កូឃ្យាតបិេលត សទ្ធិ ចទត្ថុ”តិ ចត្វា “អឃ្យាតំ ឃលិឃលិតិ ឌេឌឃ្យាសី”តិ ដ្កូឃ្យាតបិលំ អាណាេបសិ៍ កិក្កូ ចទយាតា ៧កំ ល៊ិដ្ឋខាតំ ឌិស្វា “ខ្លង៉ ផាតំ ល៊ិត្តិ ចិទញ្ជអទុក្កិ, កិ ត្យ េលា កាទណ”ត្តិ បុច្ឆិស៊ុ៍ អឆ េតសំ ដ្កូឃ្យាតបិេលិ អាចិក្កិ – “៧េកា កិទ ដ្កូឃ្យាតបិលបុេត្តា ដ្កូបេទាបេកាស៊ុ ដ្កូឌកំ អាសិញ្ចាេត្តា ‘យុលបុយាេណត អាសិញ្ចិស្សាយី’តិ ដ្កូបុ្យាេឌត្វា យុលបុយាេណត ដ្កូឌកំ អាសិញ្ចិ, េតត ចំ ផាតំ ល៊ិត្តិ ខាត”ត្តិ៍ កិក្កូ សត្វ សត្តិកំ កត្វា តយត្វំ អាេទាេចសំ៊ុ សត្វា “ត, កិក្កូេច, ខ្លងាេតច បុេន្តាបិ េសា កុយាទេកា អារាយឆ្ទុសេកាេឃចា”តិ ចត្វា អតឹតំ អាហទិ៍

អតីតេ ចារាណសិយំ ចិស្សុសេតេ ភាយ ទេញ្ញោ ទជ្ជំ ការេទេត្តេ ឧស្សេច ឈុដ្ឋេ ឧឃ្យាតបរិលេ “ឧស្សុចំ កិញ្ចុឧស្សាយី”តិ ឧឃ្យាតចាសិតោ យក្កុខេ អាហ – “ឱ្តតំ ឧឃ្យាតិ ញុយ្យាកំ ចាហុបកាទំ , អហំ សត្តាហំ ឧស្សុចំ កិញ្ចុឧស្សាយិ, ញុទេយ្យ្យសត្តុ ឌិចទេស ឧបទេរាបទេកាសុ ឧតកំ អាសិច្ចុាឆា”តិ។ ទេត “សាធុ”តិ សយ្យចិន្ធិសុ។ ទេសា ទេតសំ ចយុឈខេក ឥត្វា បក្កាយិ។ យក្កុខេ ឧតកំ អាសិច្ចុត្តា ឧបទេរាបទេកាសុ អាសិច្ចុំសុ។ អឆ ទេត យក្កុខេឌេដ្ឋទេកា អាហ – “អាកទេយឆ តាច, ឧតកំ ភាយ សត្តកាលំ ទុល្លភំ, តំ ទក្ខិតត្តំ, ឧបទេរាបទេក ឧប្បាទេដត្វា ម្ពុលប្បយាណំ ចាត្វា ឌីឈម្ពុលទេកាសុ ចាហុំ, ទស្សម្ពុលទេកាសុ អប្បំ ឧតកំ សិច្ចុំញុំ ចដ្ឋតី”តិ។ ទេត “សាធុ”តិ ចត្វា ឲកទេច្ចុ ឧបទេរាបទេក ឧប្បាទេដត្វា កច្ឆត្តិ, ឲកទេច្ចុ ទេត ទេរាទេបត្វា ឧតកំ សិច្ចុត្តិ។

តស្មិំ កាទេល ទេចាធិសទេត្តា ចារាណសិយំ ឲកស្ស កុលស្ស បុទេត្តា អទេហាសិ, ទេសា ទេកតចិទេនច កទេលិទេយត ឧឃ្យាតំ កត្វា ទេត យក្កុខេ តថា កទេរាទេត្ត ឌិស្វា “ទេកា ញុទេយ្យ្យចំ កាទេទតី”តិ បុច្ឆិត្វា “ចាតទេឌេដ្ឋទេកា”តិ ចុទេត្ត “ទេឌេដ្ឋកស្ស តាច ទេចា អយំ បញ្ញា, ញុយ្យាកំ បត កិឌិសី តចិស្សតី”តិ តយត្វុ បកាទេសទេត្តា ឱ្តយំ បថយំ កាឆយាហ –

៦១។

“ទេឃា ទេច សត្តាសទេយតាតំ, អហុចា ទេសដ្ឋសយុទេតា;

តស្សាយំ ឲឌីសី បញ្ញា, កិទេយច ឱ្តតទា បឌា”តិ។

តត្ថ សត្តាសទេយតាតត្តិ ឱ្តទេយសំ សទេត្តាសំ សយាតឌាតីតំ។ អហុចាតិ អទេហាសិ។ កិទេយច ឱ្តតទា បឌាតិ ឃា ឱ្តតទា ឲទេតសុ លាមិកា បឌា, កិឌិសា តុ ទេលា តស្សា បញ្ញាតិ។

តស្ស កថំ សុត្វា ចាតទេរា ទុតិយំ កាឆយាហំសុ –

៦២។

“ឲចទេយច ញុចំ ព្រាទេហ្វ, អតញ្ញាយ ចិតិគ្រុសិ;

កចំ ម្ពុលំ អឌិស្វាត, ទុក្ខុ ឌញ្ញា បតិដ្ឋិត”ត្តិ។

តត្ថ ព្រាទេហ្វតិ អាលបតយត្វុំ។ អយំ បទេតត្វុ សទេង្ខុបទេត្វា – ត្វុំ, ទេភា បុរិស, កាទេណាកាទេណំ អឌាតិត្វា ឲចទេយច អទេយ្យចិតិគ្រុសិ, ទុក្ខុ ភាយ

“គម្ភីរេ បតិដ្ឋិតោ វា ឯស, ន វា”តិ មូលំ អនុប្បាដេត្វា កថំ ញាតុំ សក្កា, តេន មយំ ឧប្បាដេត្វា មូលប្បមាណេន ឧទកំ អាសិញ្ចាមាតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៣។

“នាហំ តុម្ហេ វិនិន្ទាមិ, យេ ចញ្ញេ វានរា វនេ;

វិស្សសេនោវ គារយ្ហោ, យស្សត្ថា រុក្ខរោបកា”តិ។

តត្ថ វិស្សសេនោវ គារយ្ហោតិ ពារាណសិរាជា វិស្សសេនោយេវ ឯត្ថ គរហិតព្វោ។ យស្សត្ថា រុក្ខរោបកាតិ យស្សត្ថាយ តុម្ហាទិសា រុក្ខរោបកា ជាតាតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា វានរជេដ្ឋកោ អារាមទូសកភិក្ខុ អហោសិ, បណ្ឌិតបុរិសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អារាមទូសកជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២៦៩] ៩។ សុជាតជាតកវណ្ណនា

ន ហិ វណ្ណេន សម្បន្នាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស សុណិសំ ធនញ្ចយសេដ្ឋិធីតរំ វិសាខាយ កនិដ្ឋភគិនិំ សុជាតំ អារព្ភ កថេសិ។ សា កិរ មហន្តេន យសេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស ឃរំ បូរយមានា បាវិសិ, “មហាកុលស្ស ធីតា អហ”ន្តិ មានថទ្ធា អហោសិ កោធនា ចណ្ឌី ផរុសា, សស្សុសសុរសាមិកវត្តានិ ន ករោតិ, គេហជនំ តជ្ជេន្តី បហរន្តី ចរតិ។ អថេកទិវសំ សត្ថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ បរិវុតោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស គេហំ គន្ត្វា និសីទិ។ មហាសេដ្ឋិ ធម្មំ សុណន្តោ ភគវន្តំ ឧបនិសីទិ, តស្មិំ ខណេ សុជាតា ទាសកម្មករេហិ សទ្ធិំ កលហំ ករោតិ។ សត្ថា ធម្មកថំ ឋបេត្វា “កិំ សទ្ទោ ឯសោ”តិ អាហ។ ឯសោ, ភន្តេ, កុលសុណ្ហា អគារវា, នេវស្សា សស្សុសសុរសាមិកវត្តំ អត្ថិ, អស្សទ្ធា អប្បសន្នា អហោរត្តំ កលហំ កុរុមានា វិចរតីតិ។ តេន ហិ តំ បក្កោសថាតិ។ សា អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។

អថ នំ សត្ថា “សត្តិមា, សុជាតេ, បុរិសស្ស ភរិយា, តាសំ ត្វំ កតរា”តិ បុច្ឆិ។ “ភន្តេ, អហំ សំខិត្តេន កថិតស្ស អត្ថំ អាជានាមិ, វិត្ថារេន មេ កថេថា”តិ។ សត្ថា “តេន ហិ ឱហិតសោតា សុណាហី”តិ វត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

“បទុដ្ឋចិត្តា អហិតានុកម្បិនី, អញ្ញេសុ រត្តា អតិមញ្ញតេ បតិំ,

ធនេន កីតស្ស វធាយ ឧស្សុកា; យា ឯវរូបា បុរិសស្ស ភរិយា,

វធកា ច ភរិយាតិ ច សា បវុច្ចតិ [១]

“យំ ឥត្ថិយា វិន្ទតិ សាមិកោ ធនំ, សិប្បំ វណិជ្ជញ្ច កសិំ អធិដ្ឋហំ,

អប្បម្បិ តស្ស អបហាតុមិច្ឆតិ; យា ឯវរូបា បុរិសស្ស ភរិយា,

ចោរី ច ភរិយាតិ ច សា បវុច្ចតិ [២]

“អកម្មកាមា អលសា មហគ្ឃសា, ផរុសា ច ចណ្ឌី ច ទុរុត្តវាទិនី,

ឧដ្ឋាយកានំ អភិភុយ្យ វត្តតិ; យា ឯវរូបា បុរិសស្ស ភរិយា,

អយ្យា ច ភរិយាតិ ច សា បវុច្ចតិ [៣]

“យា សព្វទា ហោតិ ហិតានុកម្បិនី, មាតាវ បុត្តំ អនុរក្ខតេ បតិំ,

តតោ ធនំ សម្ភតមស្ស រក្ខតិ; យា ឯវរូបា បុរិសស្ស ភរិយា,

មាតា ច ភរិយាតិ ច សា បវុច្ចតិ [៤]

“យថាបិ ជេដ្ឋា ភគិនី កនិដ្ឋកា, សគារវា ហោតិ សកម្ហិ សាមិកេ,

ហិរីមនា ភត្តុ វសានុវត្តិនី; យា ឯវរូបា បុរិសស្ស ភរិយា,

ກປິຄີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປຈ຺ຈຕີ [໓]

“ຍາທິສ ທິລ຺ພາກ ປຕີ ປເຍາຄຕິ, ສລີ ສໂຫນ຺ຈ ທິຣສ຺ສຍາກຕໍ,

ເກາເລຍ຺ຍກາ ສີລຈຕີ ປຕິຏ຺ຐຕາ; ຍາ ໂຈນ຺ສປິ ປຸຣິສສ຺ສ ກຣິຍາ,

ສລີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປຈ຺ຈຕີ [໔]

“ອກ຺ກຸຈ຺ຈສຕ຺ຕາ ຈສຄ຺ຄຕຂ຺ຂຕາ, ອຄ຺ຄຳທິຕ຺ຕາ ປຕິເພາ ຕິຕິກ຺ຂຕິ,

ອເກ຺ກາສພາ ກຕ຺ຕຸ ຈສາພຸຈຕ຺ຕິພີ; ຍາ ໂຈນ຺ສປິ ປຸຣິສສ຺ສ ກຣິຍາ,

ຄາສີ ຈ ກຣິຍາຕິ ຈ ສາ ປຈ຺ຈຕີ” (ອ. ພິ. ສີ. ໙໑); [ສີ]

ຏາຍາ ເຫາ, ສຸຊາເຕ, ປຸຣິສສ຺ສ ສຕ຺ຕ ກຣິຍາ ຕາສຸ ຈສກສຍາ ເຈາຣີສຍາ ອຍ຺ຍສຍາຕິ ຏາຍາ ທິເສ຺ສາ ພິຣເຍ ພິຏ຺ຐຕຕ຺ຕິ, ຏາຕຣາ ຈຕເສ຺ສາ ພິຍຸາພຣຕິເຄຈເລີເກາ

“ຍາທິສ ກຣິຍາ ຈສກາຕິ ຈຸຈ຺ຈຕິ, ເຈາຣີຕິ ອຍ຺ຍາຕິ ຈ ຍາ ປຈ຺ຈຕີ;

ທຸສ຺ສີລຣູປາ ຜຣຸສາ ອພາຄຣາ, ກາຍສ຺ສ ເພທາ ພິຣຍໍ ຈຊນ຺ຕິ ຕາ

“ຍາທິສ ຍາຕາ ກປິຄີ ສລີຕິ ຈ, ຄາສີຕິ ກຣິຍາຕິ ຈ ຍາ ປຈ຺ຈຕີ;

ສີເລ ຐິຕຕ຺ຕາ ທິຣຣຕ຺ຕສໍວຸຕາ, ກາຍສ຺ສ ເພທາ ສຸກຕິ ຈຊນ຺ຕິ ຕາ”ຕິ (ອ. ພິ. ສີ. ໙໑);

ໂຈຕໍ ສຕ຺ຕສຸ ຏາຍາ ສຕ຺ຕ ກຣິຍາ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕເຍຈ ສຸຊາຕາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐຫິ “ສຸຊາເຕ, ຕ຺ວໍ ຏາຍາສໍ ສຕ຺ຕນ຺ນໍ ກຣິຍານໍ ກຕຣາ”ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ “ຄາສີສຍາ ອຫໍ, ພເນ຺ຕ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຕຈາກຕໍ ຈຄ຺ຄິຕ຺ວາ ຂຍາເປສິ ຏາຕິ ສຕ຺ວາ ສຸຊາຕໍ ຍຣສຸຫຍ຺ໂຈເກາຈາເຄເພຈ ຄເຍຕ຺ວາ ກຕກຕ຺ຕກິເຈ຺ຈາ ເຊຕຈຕໍ ກນ຺ຕາ ກິກ຺ຂສເຊ຺ຈພ ຈເຕ຺ຕ ຄສ຺ສິເຕ ກນ຺ຄກຸຊ຺ຈີ ປິຈິສີ ສຍຸສກາຍປິ ເຫາ, ກິກ຺ຂ, ສຕ຺ຕ ກຸຫກຈໍ ສປຏ຺ຐາເປສຸໍ – “ອາຈຸເສາ, ໂຈເກາຈາເຄເພຈ ສຕ຺ວາ ສຸຊາຕໍ ຍຣສຸຫຍ຺ຄເຍຕ຺ວາ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຏ຺ຐາເປສີ”ຕິ ສຕ຺ວາ ອາກນ຺ຕ຺ວາ “ກາຍ ນຸຕ຺ຖ, ກິກ຺ຂເຈ, ໂຈຕຣຫິ

ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨾᨿᩣ ᩈᩩᨩᩣᨲᩣ ᩑᨠᩮᩣᩅᩣᨴᩮᨶᩮᩅ ᨴᨾᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩈᩥᩃᩣᨿᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩥᨸ᩠ᨸᩣᨶᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩣ ᨠᩮᩣᨵᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨧᨱ᩠ᨯᩣ ᨹᩁᩩᩈᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨠᩣ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩥᨠᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩ ᩒᩅᩣᨴᩴ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᨸᩥ “ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩑᨠᩴ ᩏᨸᨾᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩁᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ, ᨾᩣᨲᩣᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴᨿᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ ᪨ ᩋᨳ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨠᩥᨠᩦ ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᩅᩥᩁᩅᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩈᩣ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨸᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨽᩮᩣ, ᨧᨱ᩠ᨯᩅᩣᨧᩮ ᨹᩁᩩᩈᩅᩣᨧᩮ ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨶᩣᨭᨠᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ ᨾᩣᨲᩁᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩩᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᩈᩣᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᩃᩦᨶᩣ ᩑᨠᩣ ᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩣ ᨾᨵᩩᩁᩮᨶ ᩈᩁᩮᨶ ᩅᩔᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨱ᩠ᩉᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᨡᩥᩃᩅᩣᨧᩣᨿ ᨾᩩᨴᩩᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩔ ᩅᩔᩣ”ᨲᩥ ᨣᩦᩅᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨾᩣᨲᩁᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨾ᩠ᨾ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨠᩥᨠᩦᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ‘ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩥ , ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩣᩈᩦ’ᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨸᩥᨴᩉᩥ, ᨹᩁᩩᩈᩅᩣᨧᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᨸᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ –

᪕᪕᪨

“ᨶ ᩉᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ, ᨾᨬ᩠ᨩᩩᨠᩣ ᨸᩥᨿᨴᩔᨶᩣ;

ᨡᩁᩅᩣᨧᩣ ᨸᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩁᨾ᩠ᩉᩥ ᨧ᪨

᪕᪖᪨

“ᨶᨶᩩ ᨸᩔᩈᩥᨾᩴ ᨠᩣᩊᩥᩴ, ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩴ ᨲᩥᩃᨠᩣᩉᨲᩴ;

ᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩈᨱ᩠ᩉᩅᩣᨧᩮᨶ, ᨻᩉᩪᨶᩴ ᨸᩣᨱᩥᨶᩴ ᨸᩥᨿᩴ᪨

᪕᪗᪨

“ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨡᩥᩃᩅᩣᨧᩔ, ᨾᨶ᩠ᨲᨽᩣᨱᩦ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ;

អត្ថំ ធម្មញ្ច ទីបេតិ, មធុរំ តស្ស ភាសិត"ន្តិ។

តាសំ អយមត្ថោ – អម្ម, ឥមេ សត្តា បិយង្គុសាមាទិនា សរីរវណ្ណេន សមន្នាគតា គធាតិឡេឡស្ស មធុរតាយ មញ្ជុកា, អភិរូបតាយ បិយទស្សនា សមានាបិ អន្តមសោ មាតាបិតរោបិ អក្កោសបរិភាសាទិវចនេន បវត្តាយ ខរវាចាយ សមន្នាគតត្តា ខរវាចា ឥមស្មិំ បរស្មិំ លោកេ បិយា នាម ន ហោន្តិ អន្តរាមគ្គេ ខរវាចា កិកី វិយ, សណ្ហភាណិនោ បន មដ្ឋាយ មធុរាយ វាចាយ សមន្នាគតា វិរូបាបិ បិយា ហោន្តិ។ តេន តំ វទាមិ – ននុ បស្សសិ ត្វំ ឥមំ កាឡិកំ ទុព្ពណ្ណំ សរីរវណ្ណេនាបិ កាឡអតរេហិ តិលកេហិ អាហតំ កោកិលំ, យា ឯវំ ទុព្ពណ្ណា សមានាបិ សណ្ហភាសនេន ពហូនំ បិយា ជាតា។ ឥតិ យស្មា ខរវាចោ សត្តោ លោកេ មាតាបិតូនម្បិ អប្បិយោ, តស្មា ពហុជនស្ស បិយការំ ឥច្ឆន្តេន បោសេន សខិលវាចោ សណ្ហមុទុវាចោ អស្ស។ បញ្ញាសង្ខាតាយ មន្តាយ បរិច្ឆិន្ទិត្វា វចនតោ មន្តភាណី, វិនា ឧទ្ធច្ចេន បមាណយុត្តស្សេវ កថនតោ អនុទ្ធតោ។ យោ ហិ ឯវរូបោ បុគ្គលោ បិណ្ឌិត្វា អត្ថញ្ច ទីបេតិ, តស្ស ភាសិតំ ការណសន្និស្សិតំ កត្វា បទំ អនក្កោសេត្វា កថិតតាយ មធុរន្តិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ ឥមាហិ តីហិ គាថាហិ មាតុ ធម្មំ ទេសេត្វា មាតរំ សញ្ញាបេសិ, សា តតោ បដ្ឋាយ អាចារសម្បន្នា អហោសិ។ ពោធិសត្តោបិ មាតរំ ឯកោវាទេន និព្ពិសេវនំ កត្វា យថាកម្មំ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ពារាណសិរញ្ញោ មាតា សុជាតា អហោសិ, រាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សុជាតជាតកវណ្ណនា នវមា។

[២៧០] ១០។ ឧលូកជាតកវណ្ណនា

សព្វេហិ កិរ ញាតីហីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កាកោលូកកលហំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្មិញ្ហិ កាលេ កាកា ទិវា ឧលូកេ ខាទន្តិ, ឧលូកា សូរិយត្ថង្គមនតោ បដ្ឋាយ តត្ថ តត្ថ សយិតានំ កាកានំ សីសានិ ឆិន្ទិត្វា តេ ជីវិតក្ខយំ បាបេន្តិ។ អថេកស្ស ភិក្ខុនោ ជេតវនបច្ចន្តេ ឯកស្មិំ បរិវេណេ វសន្តស្ស សម្មជ្ជនកាលេ រុក្ខតោ បតិតានិ សត្តដ្ឋនាឡិមត្តានិបិ ពហុតរានិបិ កាកសីសានិ ឆឌ្ឌេតព្ពានិ ហោន្តិ។ សោ តមត្ថំ ភិក្ខូនំ អារោចេសិ។ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – "អាវុសោ, អមុកស្ស កិរ ភិក្ខុនោ វសនដ្ឋានេ ទិវសេ ទិវសេ ឯត្តកានិ នាម កាកសីសានិ ឆឌ្ឌេតព្ពានិ ហោន្តី"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិ, ភិក្ខូ "ឥមាយ នាមា"តិ វត្វា "កទា បដ្ឋាយ បន, ភន្តេ, កាកានញ្ច ឧលូកានញ្ច អញ្ញមញ្ញំ វេរំ ឧប្បន្ន"ន្តិ បុច្ឆិំសុ, សត្ថា "បឋមកប្បិកកាលតោ បដ្ឋាយា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ បចយកប្បិកា យត្សុស្សា សត្ថិបតិត្វា ឲកំ អកិទ្ទុបំ សោកក្កប្បត្តំ អាចារសម្បត្តំ សត្តាការបរិបុណ្ណំ បុរិសំ គហេត្វា រាឌាតំ ករិំសុ, ចតុប្បទាបិ សត្ថិបតិត្វា ឲកំ សីហំ រាឌាតំ អកំសុ, យហាសមុទ្ទេ យច្ឆា អាតត្ទំ តាយ យច្ឆំ រាឌាតំ អកំសុ។ តតោ សកុណគណា ហិមចន្តបទេសេ ឲកស្មិំ បិដ្ឋិបាសាណេ សត្ថិបតិត្វា “យត្សុស្សេសុ រាឌា បញ្ញាយតិ, តថា ចតុប្បទេសុ ចេវ យច្ឆេសុ ច។ អម្ហាកំ បតត្តរេ រាឌា តាយ តត្ថិ, អប្បតិស្សចារេសា តាយ ត ចដ្ដតិ, អម្ហាកម្បិ រាឌាតំ លទ្ធុំ ចដ្ដតិ, ឲកំ រាឌដ្ឋាតេ ឋេបតព្ពយុត្តកំ ឌាតាថា”តិ។ តេ តាឌិសំ សកុណំ ឧលូកំ ឧស្សោកយមាតា ឲកំ ក្កល្អកំ រោចេត្វា “អយំ តោ រុច្ចតី”តិ អាហំសុ។ អថេកោ សកុណោ សព្ពេសំ អជ្ឈាសយគ្គហណត្ថំ តិក្ខត្តុំ សាវេសិ។ តស្ស សាវេត្តស្ស ទ្វេ សាចតា អធិចាសេត្វា តតិយសាវតាយ ឲកោ កាកោ ឧដ្ឋាយ “តិដ្ឋ តាវេតស្ស ឧលូកស្ស រាឌាភិសេកកាលេ ឲចរូបំ មុខំ ភចតិ, កុទ្ធស្ស កីឌិសំ ភវិស្សតិ, ឥមិនា ហិ កុទ្ធេន ឧលូកេន យយំ តត្តកបាលេ បក្ខិត្តលោណំ ខិយ តត្ថ តត្ថេវ ភិជ្ជិស្សាម, ឥមំ រាឌាតំ កាតុំ យយ្ហំ ត រុច្ចតី”តិ ឥមមត្ថំ បកាសេតុំ បឋមំ គាថមាហ –

៣៤។

“សព្ពេហិ កិរ ញាតីហិ, កោសិយោ ឥស្សរោ កតោ;

សចេ ញាតីហត្សញ្ញាតោ, ភណេយ្យាហំ ឲកចាចិក”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យា ឲសា សាចតា ចត្តតិ, តំ សុត្វា ចទាមិ។ សព្ពេហិ កិរ ឥមេហិ សមាគតេហិ ញាតីហិ អយំ កោសិយោ រាឌា កតោ។ សចេ បតាហំ ញាតីហិ អត្សញ្ញាតោ ភវេយ្យំ, ឲត្ថ ចត្តព្ពំ ឲកចាចិកំ កិញ្ចិ ភណេយ្យន្តិ។

អថ តំ អត្សឌាតត្តា សកុណា ទុតិយំ គាថមាហំសុ –

៣៥។

“ភណ សម្ម អត្សញ្ញាតោ, អត្ថំ ធម្មញ្ច កេចលំ;

សត្តិ ហិ ទហរា បក្ខី, បញ្ញាចត្តោ ជុតិន្ធរា”តិ។

តត្ថ ភណ, សម្ម, អត្សញ្ញាតោតិ, សម្ម, ចាយស ត្វំ អម្ហេហិ សព្ពេហិ អត្សញ្ញាតោ, យំ តេ ភណិតព្ពំ, តំ ភណ។ អត្ថំ ធម្មញ្ច កេចលន្តិ ភណន្តោ ច ការណញ្ចេវ បវេណិអាគតញ្ច ចចតំ អមុញ្ចិត្វា ភណ។ បញ្ញាចត្តោ ជុតិន្ធរាតិ បញ្ញាសម្បន្នា ចេវ ញាណោភាសធរា ច ទហរាបិ

បក្ខិនោ អត្ថិយេវ។

សោ ឯវំ អនុញ្ញាតោ តតិយំ គាថមាហ –

៩០។

“ន មេ រុច្ចតិ ភទ្ទំ តេ, ឧលូកស្សាភិសេចនំ;

អក្កុទ្ធស្ស មុខំ បស្ស, កថំ កុទ្ធោ ករិស្សតី”តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទំ តុយ្ហំ ហោតុ, យំ បនេតំ វិក្កន្តំ សាវនវាវាម ឧលូកស្ស អភិសេចនំ ករីយតិ, ឯតំ មយ្ហំ ន រុច្ចតិ។ ឯតស្ស ហិ ឥទានិ តុដ្ឋចិត្តស្ស អក្កុទ្ធស្ស មុខំ បស្សថ, កុទ្ធោ បនាយំ កថំ ករិស្សតីតិ ន ជានាមិ, សព្វថាបិ ឯតំ មយ្ហំ ន រុច្ចតីតិ។

សោ ឯវំ វត្វា “មយ្ហំ ន រុច្ចតិ, មយ្ហំ ន រុច្ចតី”តិ វិរវន្តោ អាកាសេ ឧប្បតិ, ឧលូកោបិ នំ ឧដ្ឋាយ អនុពន្ធិ។ តតោ បដ្ឋាយ តេ អញ្ញមញ្ញំ វេរំ ពន្ធិំសុ។ សកុណា សុវណ្ណហំសំ រាជានំ កត្វា បក្កមិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ពហូ សោតាបន្នាទយោ អហេសុំ។ “តទា រជ្ជេ អភិសិត្តហំសបោតោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឧលូកជាតកវណ្ណនា ទសមា។

បទុមវគ្គោ ទុតិយោ។

តស្សុទ្ទានំ –

បទុមំ មុទុបាណី ច, បលោភនំ បនាទកំ;

ខុរប្បំ សិន្ធវច្ឆេទ, កក្កដិ, រាមទូសកំ;

ᩈᩩᨩᩣᨲᩴ ᩏᩃᩪᨠᩴ ᨴᩈ᪨

᪓᪨ ᩏᨴᨷᩣᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ

[᪒᪗᪑] ᪑᪨ ᩏᨴᨷᩣᨶᨴᩪᩈᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩔᩥᩈᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩏᨴᨷᩣᨶᨴᩪᩈᨠᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᩔ ᨷᩣᨶᩦᨿᩩᨴᨷᩣᨶᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩁᨷᩔᩣᩅᨠᩁᨱᩮᨶ ᨴᩪᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩣᨿᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩏᨴᨷᩣᨶᩈᨾᩦᨷᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩣ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩪᩉᩥ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᨾᩮᩈᩩᩴ, ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩩᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩩᩴ – "ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩏᨴᨷᩣᨶᨴᩪᩈᨠᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩉᩥ ᨠᩥᩃᨾᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨷᩩᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ "ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩮᩈ ᩏᨴᨷᩣᨶᨴᩪᩈᨠᩮᩣᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩍᩈᩥᨷᨲᨶᩴ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩏᨴᨷᩣᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨠᩩᩃᨥᩁᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩈᩥᨣᨱᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩍᩈᩥᨷᨲᨶᩮ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᩍᨴᨾᩮᩅ ᩏᨴᨷᩣᨶᩴ ᨴᩪᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩃᩣᨿᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨲᩣᨷᩈᩣ ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ ᩑᨠᩮᨶᩩᨷᩣᨿᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪑᪨

"ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩔ ᩍᩈᩥᨶᩮᩣ, ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᨲᨷᩔᩥᨶᩮᩣ;

ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨲᩴ ᩏᨴᨷᩣᨶᩴ, ᨠᨳᩴ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩋᩅᩣᩉᨿᩦ"ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩈᨶᨲᩣᨿ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩔ, ᩑᩈᩥᨲᨣᩩᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩍᩈᩥᨶᩮᩣ, ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨷᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᨲᨷᩔᩥᨶᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨠᨲᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩥᨲᩴ ᩏᨴᨷᩣᨶᩴ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩅᩣᩉᨿᩥ ᨣᩪᨳᨠᩁᩦᩈᩮᨶ ᩋᩈᩩᨧᩥᩴ ᨴᩪᩈᩮᩈᩥ, ᨲᩴ ᩅᩣ ᨣᩪᨳᨠᩁᩦᩈᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩣᩉᨿᩥ ᨷᩣᨲᩮᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

៤២.

“ឯស ធម្មោ សិង្គាលានំ, យំ បិត្វា ឱហទាមសេ;

បិតុបិតាមហំ ធម្មោ, ន តំ ឧជ្ឈាតុមរហសី”តិ។

តត្ថ ឯស ធម្មោតិ ឯស សភាវោ។ យំ បិត្វា ឱហទាមសេតិ, សម្ម, យំ មយំ យត្ថ បានីយំ បិវាម, តមេវ ឧហទាមបិ ឱមុត្តេមបិ, ឯស អម្ហាកំ សិង្គាលានំ ធម្មោតិ ទស្សេតិ។ បិតុបិតាមហន្តិ បិតុន្នា បិតាមហាន្នា នោ ឯស ធម្មោ។ ន តំ ឧជ្ឈាតុមរហសីតិ តំ អម្ហាកំ បវេណិអាគតំ ធម្មំ សភាវំ ត្វំ ឧជ្ឈាតុំ ន អរហសិ, ន យុត្តំ តេ ឯត្ថ កុជ្ឈិតុន្តិ។

អថស្ស ពោធិសត្តោ តតិយំ គាថមាហ –

៤៣.

“យេសំ វោ ឯទិសោ ធម្មោ, អធម្មោ បន កីទិសោ;

មា វោ ធម្មំ អធម្មំ វា, អទ្ទសាម កុទាចន”ន្តិ។

តត្ថ មា វោតិ តុម្ហាកំ ធម្មំ វា អធម្មំ វា ន មយំ កទាចិ អទ្ទសាមាតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ តស្ស ឱវាទំ ទត្វា “មា បុន អាគច្ឆា”តិ អាហ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ បុន និវត្តិត្វាបិ ន ឱលោកេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ឧទបានទូសកោ អយមេវ សិង្គាលោ អហោសិ, គណសត្ថា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឧទបានទូសកជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៧២] ២. ព្យគ្ឃជាតកវណ្ណនា

យេនមិត្តេន សំសគ្គាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោកាលិកំ អារព្ភ កថេសិ។ កោកាលិកវត្ថុ តេរសកនិបាតេ តក្ការិយជាតកេ (ជា។ ១។១៣។១០៣ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។ កោកាលិកោ បន “សារិបុត្តមោគ្គល្លានេ គហេត្វា អាគមិស្សាមី”តិ កោកាលិករដ្ឋតោ ជេតវនំ អាគន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ថេរេ ឧបសង្កមិត្វា “អាវុសោ, កោកាលិករដ្ឋវាសិនោ មនុស្សា តុម្ហេ បក្កោសន្តិ, ឯថ គច្ឆាមា”តិ អាហ។ “គច្ឆ ត្វំ, អាវុសោ, ន មយំ អាគច្ឆាមា”តិ។ សោ ថេរេហិ បដិក្ខិត្តោ សយមេវ អគមាសិ។ អថ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, កោកាលិកោ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេហិ សហាបិ វិនាបិ វត្តិតុំ ន សក្កោតិ, សំសគ្គម្បិ ន សហតិ, វិនាភាវម្បិ ន សហតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ កោកាលិកោ សារិបុត្តមោគ្គល្លានេហិ នេវ សហ, ន វិនា វត្តិតុំ សក្កោតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញតរស្មិំ អរញ្ញាយតនេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តស្ស វិមានតោ អវិទូរេ អញ្ញតរស្មិំ វនប្បតិជេដ្ឋកេ អញ្ញា រុក្ខទេវតា វសតិ។ តស្មិំ វនសណ្ឌេ សីហោ ច ព្យគ្ឃោ ច វសន្តិ។ តេសំ ភយេន កោចិ តត្ថ ន ខេត្តំ ករោតិ, ន រុក្ខំ ឆិន្ទតិ, និវត្តិត្វា ឱលោកេតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ។ តេ បន សីហព្យគ្ឃា នានប្បការេ មិគេ វធិត្វា ខាទន្តិ, ខាទិតាវសេសំ តត្ថេវ បហាយ គច្ឆន្តិ។ តេន សោ វនសណ្ឌោ អសុចិកុណបគន្ធោ ហោតិ។ អថ ឥតរា រុក្ខទេវតា អន្ធពាលា ការណាការណំ អជានមានា ឯកទិវសំ ពោធិសត្តំ អាហ – “សម្ម, ឯតេ នោ សីហព្យគ្ឃេ និស្សាយ វនសណ្ឌោ អសុចិកុណបគន្ធោ ជាតោ, អហំ ឯតេ បលាបេមី”តិ។ ពោធិសត្តោ “សម្ម, ឥមេ ទ្វេ និស្សាយ អម្ហាកំ វិមានានិ រក្ខិយន្តិ, ឯតេសុ បលាយន្តេសុ វិមានានិ នោ វិនស្សិស្សន្តិ, សីហព្យគ្ឃានំ បទំ អបស្សន្តា មនុស្សា សព្ពំ វនំ ឆិន្ទិត្វា ឯកង្គណំ កត្វា ខេត្តានិ ករិស្សន្តិ, មា តេ ឯវំ រុច្ចី”តិ វត្វា បុរិមា ទ្វេ គាថា អវោច –

៩៣។

“យេន មិត្តេន សំសគ្គា, យោគក្ខេមោ វិហិយ្យតិ;

បុព្ពេវជ្ឈាភវំ តស្ស, រក្ខេ អក្ខីវ បណ្ឌិតោ។

៩៤។

“យេន មិត្តេន សំសគ្គា, យោគក្ខេមោ បវឌ្ឍតិ;

ករេយ្យត្តសមំ វុត្តិំ, សព្ពកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ”តិ។

តត្ថ យេន មិត្តេន សំសគ្គោតិ យេន បាបមិត្តេន សទ្ធិំ សំសគ្គហេតុ សំសគ្គការណា, យេន សទ្ធិំ ទស្សនសំសគ្គោ សវនសំសគ្គោ កាយសំសគ្គោ សមុល្លបនសំសគ្គោ បរិភោគសំសគ្គោតិ ឥមស្ស បញ្ចវិធស្ស សំសគ្គស្ស កតត្តាតិ អត្ថោ។ យោគក្ខេមាតិ កាយចិត្តសុខំ។ តម្ហា ចតុយោគតោ ខេមត្តា ខេមំ យោគក្ខេមាតិ អធិប្បេតំ។ វិហិយ្យតីតិ បរិហាយតិ។ បុព្ពេ លទ្ធម្បិ តស្ស, រក្ខេ អគ្គីវ បណ្ឌិតោតិ តស្ស បាបមិត្តស្ស អល្លាបំ ខេត្ត អភិភវិតុកាមោ អត្តនោ លាភយសជីវិតំ, យថា តំ សោ ន អល្លាបតិ, តថា បមាទតោ រក្ខេយ្យ អត្តនោ អគ្គិំ វិយ បណ្ឌិតោ បុរិសោ រក្ខេយ្យ។

ទុតិយគាថាយ យេនាតិ យេន កល្យាណមិត្តេន សហ សំសគ្គការណា។ យោគក្ខេមា បត្តព្ពីតិ កាយចិត្តសុខំ បត្តិំ។ ករេយ្យ មិត្តសមំ ទុត្តិន្តិ តស្ស កល្យាណមិត្តស្ស សព្ពកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ បុរិសោ យថា អត្តនោ ជីវិតទុត្តិញ្ច ឧបភោគបរិភោគទុត្តិញ្ច ករោតិ, ឯវមេវំ សព្ពំ ករេយ្យ, អធិកម្បិ ករេយ្យ, ហីនំ បន ន ករេយ្យាតិ។

ឯវំ ទេវានំ មិត្តេន ការណេន កតិហេតុបិ សា ទេវធីតា អនុបសារេត្វា ឯកទិវសំ ភេវនឱ្យលប្បវត្តិំ ទស្សេត្វា តេ សីហញ្ញេ ឧបសមិ៍ មនុស្សា តេសំ បញ្ចសទ្ធំ អថិច្ចា “សីហញ្ញា អញ្ញំ ជនបទំ គតា”តិ ញត្វា ជនបទស្ស ឯកបស្សំ វសិំសុ។ ទេវតា ទេវានំ មិត្ត ឧបសង្កមិត្វា “អហំ, សម្ម, តវ វចនំ អកត្វា តេ ឧបសមិំ, ព្ពន្ធតិ តេសំ គតកាលំ ញត្វា មនុស្សា ជនបទំ ធិត្តន្តិ, កិំ នុ ខោ កាតព្ព”ន្តិ វត្វា “ព្ពន្ធតិ តេ អបុពជនបទេ ភាយ វសន្តិ, គន្ត្វា តេ អានេហី”តិ វុត្តា តត្ថ គន្ត្វា តេសំ បុរតោ ឋត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ ឥមំ

គាថមាហ –

៩៩។

“ឯវ ញ្ញាណា និវត្តន្តា, បន្ថេបេ យហាចតំ;

មា ចតំ ធិត្តិ និញ្ញាណំ, ញ្ញាណា មានេហស្ស និគ្គតា”តិ។

តត្ថ ញ្ញាណាតិ ឧភោបិ តេ ញ្ញាណនាមេ តេ ចាលបត្តិ អាហ។ និវត្តន្តាតិ និវត្តថ។ បន្ថេបេ យហាចតន្តិ តំ យហាចតំ បន្ថេបេ បុន ឧបគច្ឆថ, អយមេវ វា បាឋោ។ មា ចតំ ធិត្តិ និញ្ញាណន្តិ អយ្យានំ វសនកាលជនបទំ ព្ពន្ធតិ តុម្ហាកំ អភាវេន និញ្ញាណំ មនុស្សា មា ធិត្តិំសុ។ ញ្ញាណា មានេហស្ស និគ្គតាតិ តុម្ហេហិ សា ច ញ្ញាណនាមកា អត្តនោ វសនដ្ឋានា បលាយិតត្វា និគ្គតា វសនដ្ឋានម្ហា តេនេវ ចិរំ ហិតា មា អហេសុំ។ តេ ឯវំ តាយ ទេវតាយ យាចិយមានាបិ “គច្ឆ ត្វំ, ន មយំ អាគមិស្សាមា”តិ បដិក្ខិបិំសុយេវ។ ទេវតា ឯកិកាវ វសនដ្ឋានំ បច្ចាគច្ឆិ។ មនុស្សាបិ កតិបាហេ គតេ សព្ពំ វនំ ធិត្តិត្វា ខេត្តានិ ករិត្វា កសិកម្មំ ករិំសុ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា អបណ្ឌិតា ទេវតា កោកាលិកោ អហោសិ, សីហោ សារិបុត្តោ, ព្យគ្ឃោ មោគ្គល្លានោ, បណ្ឌិតទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ព្យគ្ឃជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២៧៣] ៣. កច្ឆបជាតកវណ្ណនា

កោ នុ ឧទ្ធិតភត្តោវាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជស្ស ទ្វិន្នំ មហាមត្តានំ កលហវូបសមនំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ ទុកនិបាតេ កថិតមេវ។

អតីតេ បន ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា កាមេ បហាយ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តបទេសេ គង្គាតីរេ អស្សមបទំ មាបេត្វា តត្ថ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្ពត្តេត្វា ឈានកីឡំ កីឡន្តោ វាសំ កប្បេសិ។ ឥមស្មិំ កិរ ជាតកេ ពោធិសត្តោ បរមមជ្ឈត្តោ អហោសិ, ឧបេក្ខាបារមិំ បូរេសិ។ តស្ស បណ្ណសាលទ្វារេ និសិន្នស្ស ឯកោ បគព្ភោ ទុស្សីលោ មក្កដោ អាគន្ត្វា កណ្ណសោតេសុ អង្គជាតេន សលាកបវេសនកម្មំ ករោតិ, ពោធិសត្តោ អវារេត្វា មជ្ឈត្តោ ហុត្វា និសីទតិយេវ។ អថេកទិវសំ ឯកោ កច្ឆបោ ឧទកា ឧត្តរិត្វា គង្គាតីរេ មុខំ វិវរិត្វា អាតបំ តប្បន្តោ និទ្ទាយតិ។ តំ ទិស្វា សោ លោលវានរោ តស្ស មុខេ សលាកបវេសនកម្មំ អកាសិ។ អថស្ស កច្ឆបោ បពុជ្ឈិត្វា អង្គជាតំ សមុគ្គេ បក្ខិបន្តោ វិយ ឌំសិ, ពលវវេទនា ឧប្បជ្ជិ។ វេទនំ អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ “កោ នុ ខោ មំ ឥមម្ហា ទុក្ខា មោចេយ្យ, កស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមី”តិ ចិន្តេត្វា “អញ្ញោ មំ ឥមម្ហា ទុក្ខា មោចេតុំ សមត្ថោ នត្ថិ អញ្ញត្រ តាបសេន, តស្សេវ សន្តិកំ មយា គន្តុំ វដ្ដតី”តិ កច្ឆបំ ទ្វីហិ ហត្ថេហិ ឧក្ខិបិត្វា ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ពោធិសត្តោ តេន ទុស្សីលមក្កដេន សទ្ធិំ ទវំ ករោន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៤៧។

“កោ នុ ឧទ្ធិតភត្តោវ, បូរហត្ថោវ ព្រាហ្មណោ;

កហំ នុ ភិក្ខំ អចរិ, កំ សទ្ធំ ឧបសង្កមី”តិ។

តត្ថ កោ នុ ឧទ្ធិតភត្តោវាតិ កោ នុ ឯស វឌ្ឍិតភត្តោ វិយ, ឯកំ វឌ្ឍិតភត្តំ ភត្តបូរបាតិំ ហត្ថេហិ គហេត្វា វិយ កោ នុ ឯសោ អាគច្ឆតីតិ អត្ថោ។ បូរហត្ថោវ ព្រាហ្មណោតិ កត្តិកយាគេ វាចនកំ លភិត្វា បូរហត្ថោ ព្រាហ្មណោ វិយ ច កោ នុ ខោ ឯសោតិ វានរំ សន្ធាយ វទតិ។ កហំ នុ ភិក្ខំ អចរីតិ, ភោ វានរ, កស្មិំ បទេសេ អជ្ជ ត្វំ ភិក្ខំ អចរិ។ កំ សទ្ធំ ឧបសង្កមីតិ កតរំ នាម បុព្ពបេតេ ឧទ្ទិស្ស

ឯតំ សន្ធកត្តំ, ឯតទំ ចា សន្ធិ បុក្កលំ ត្វំ ស្ថបសន្តយិ, ព្យុតោ តេ អយំ តេយ្យេឆយ្យោ លេទ្ធោតិ ជឹបេតិ។

តំ សុត្វា ទុស្សីលចាគរោ ទុតិយំ កាឆយាហ –

៩ប៉។

“អហំ ឯបិស្មិ ទុវេយ្យេឆា, អគាយាយាតិ អាយសិ;

ត្វំ យំ យោឆេយ កគ្គំ តេ, យុវេត្វា កេន្ធេយ្យ បត្តាត”ន្តិ។

តត្វ អហំ ឯបិស្មិ ទុវេយ្យេឆាតិ កគ្គំ តេ អហំ អស្មិ ទុវេយ្យេឆា ចបលចិវេត្វា យក្កដេ។ អគាយាយាតិ អាយសិន្តិ អគាយសិតព្ពដ្ឋាគាតិ អាយសិ។ ត្វំ យំ យោឆេយ កគ្គំ តេតិ ត្វំ ឧឃាលុ អគ្គកយ្យកោ យំ ព្ទយ្យាទុក្ខា យោឆេហិ, កគ្គំ តេ ហោតុ។ យុវេត្វា កេន្ធេយ្យ បត្តាតន្តិ សោហំ តចាគ្គភាចេត ព្ទយ្យាញ្យសតា យុវេត្វា បត្តាតយេច កេន្ធេយ្យំ, គ តេ បុគ ចក្កបេឆ អត្ថាតំ ឥស្សយ្យន្តិ។

តេវិធិសវេត្វា តស្មិំ កាវុឡោក កន្ធេបត សន្ធិំ សល្លបន្តោ តតិយំ កាឆយាហ –

៩ដ៉។

“កន្ធបិ កស្សបិ ហោន្តិ, កោឡញ្ញា ហោន្តិ យក្កដេ;

យុញ្ជា កស្សប កោឡញ្ញា, កតំ វេឆុតកំ តយា”តិ។

តស្សត្ថោ – កន្ធបិ គាយ កស្សបគោត្តា ហោន្តិ, យក្កដេ កោឡញ្ញគោត្តា, កស្សបកោឡញ្ញាគញ្ញា អញ្ញាយញ្ញា អាចាហចិចាហសម្ពន្ធោ អត្ថិ។ អន្ធា តយិធំ លេលិលេគ ទុស្សីលយក្កដេគ តយា សន្ធិំ, តយា ច ទុស្សីលេគ ព្ទយិគា យក្កដេគ សន្ធិំ កោត្តសធិសតាសន្តាតស្ស វេឆុតឆយ្យស្ស អត្តច្ឆចិកំ ទុស្សីល្យកយ្យសន្តាតយ្យិ វេឆុតកំ កតំ, តស្មា យុញ្ជា, កស្សប, កោឡញ្ញាន្តិ។

កន្ធេបិ តេវិធិសត្តស្ស ចចតំ សុត្វា កាវុឡោក បសន្តោ ចាគរស្ស អដ្ឋាតំ យុញ្ជិ។ យក្កដេ យុត្តយេត្វាច តេវិធិសត្តំ ចន្ទិត្វា បលិតោ, បុគ តំ ធាតំ គិចត្តិត្វាបិ គ ឧទ្ធលិកេសិ។ កន្ធេបិបិ តេវិធិសត្តំ ចន្ទិត្វា សកដ្ឋាគយេច កតោ។ តេវិធិសវេត្វាបិ អបរិហីគជ្ឈាគោ

ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᨠᨧ᩠ᨨᨸᨾᨠ᩠ᨠᨭᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᨧ᩠ᨨᨸᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪒᪗᪔] ᪔᪨ ᩃᩮᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨠᩣᨿᩴ ᨻᩃᩣᨠᩣ ᩈᩥᨡᩥᨶᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩃᩮᩣᩃᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩴ ᩋᩣᨶᩦᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᩃᩮᩣᩃᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩃᩮᩣᩃᩮᩣᨿᩮᩅ, ᩃᩮᩣᩃᨲᩣᨿᩮᩅ ᨧ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨸᩁᩥᨻᩤᩉᩥᩁᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩤᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩤᩁᩣᨱᩈᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩈᩮ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩦᩊᨸᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᩅᨲᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩃᩮᩣᩃᨠᩣᨠᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᨾᩴᩈᩅᩥᨠᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᨿᩴ ᨽᩮᩣ, ᨠᩣᨠ, ᩋᨬ᩠ᨬᨣᩮᩣᨧᩁᩣ, ᨲ᩠ᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᩴ ᩋᨶᩩᨻᨶ᩠ᨵᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ, ᩈᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᨾᩣᨶᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩑᨠᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩒᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨾᨿᩁᩣᩈᩥᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨱᨠᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨸᩪᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨧᩁᨳᩮᩅ, ᨶᨶᩩ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨶᩣᨾ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩑᨳ ᨶᩣᨲᩥᩈᩣᨿᨾᩮᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᩣ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᩣᩁᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩉᩣᨿᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩣᨠᩔᩣᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨠᩣᨠᩮᩣᨸᩥ ᨧᨲᩪᩉᨸᨬ᩠ᨧᩣᩉᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩈᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨻᩉᩩᨾᨧ᩠ᨨᨾᩴᩈᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨿᩥᩴᩈᩩ, ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨽᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩩᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᩉᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨩᩥᨱ᩠ᨱᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨠᩣᨠᩣᨶᩴ ᩋᨩᩦᩁᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᩦᨸᩅᨭ᩠ᨭᩥᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᨭᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨩᩦᩁᨲᩥ, ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᨾᩴᩈᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨠᨳᩮᨳ, ᩋᨩᩥᨱ᩠ᨱᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᩅ ᨾᨿ᩠ᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩤᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᩣᨸᩥ ᨶᩣᨶᩣᨾᨧ᩠ᨨᨾᩴᩈᩅᩥᨠᨲᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩈᩮᨴᩴ ᩋᨸᨶᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨶᩈᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨠᩣᨠᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᨴᩣᨶᩥ ᨠᩣᩃᩮᩣ

មំសំ ខាទិតុ”ន្តិ វត្វា រសករោដិមត្ថកេ និសីទិ។ ភត្តការកោ “កិរី”តិ សទ្ទំ សុត្វា និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តោ កាកំ ទិស្វា បវិសិត្វា តំ គហេត្វា សកលសរីរលោមំ លុញ្ចិត្វា មត្ថកេ ចូឡំ ឋបេត្វា សិង្គិវេរមរិចាទីនិ បិសិត្វា តក្កេន អាលោឡេត្វា “ត្វំ អម្ហាកំ សេដ្ឋិនោ មច្ឆមំសំ ឧច្ឆិដ្ឋំ ករោសី”តិ សកលសរីរមស្ស មក្ខេត្វា ខិបិត្វា ថុសបច្ឆិយំ បាតេសិ, ពលវវេទនា ឧប្បជ្ជិ។ ពោធិសត្តោ គោចរភូមិតោ អាគន្ត្វា តំ និត្ថុនន្តំ ទិស្វា ទវំ ករោន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៧០។

“កាយំ ពលាកា សិខិនី, ចោរី លង្ឃិបិតាមហា;

ឱរំ ពលាកេ អាគច្ឆ, ចណ្ឌោ មេ វាយសោ សខា”តិ។

តត្ថ កាយំ ពលាកា សិខិនីតិ តំ កាកំ តស្ស ពហលតក្កេន មក្ខិតសរីរសេតវណ្ណត្តា មត្ថកេ ច សិខាយ ឋបិតត្តា “កា ឯសា ពលាកា សិខិនី”តិ បុច្ឆន្តោ អាលបតិ។ ចោរីតិ កុលស្ស អនត្ថញ្ញាយ កុលឃរេ, កាកស្ស វា អនុចិយា បត្តិ បដិច្ច “ចោរី”តិ វទតិ។ លង្ឃិបិតាមហាតិ លង្ឃី វុច្ចតិ អាកាសេ លង្ឃនតោ មេឃោ, ពលាកា ច នាម មេឃសទ្ទេន គព្ភំ គណ្ហន្តីតិ មេឃសទ្ទោ ពលាកានំ បិតា, មេឃោ បិតាមហោ ហោតិ។ តេនាហ “លង្ឃិបិតាមហា”តិ។ ឱរំ ពលាកេ អាគច្ឆាតិ, អម្ភោ ពលាកេ, ឥតោ ឯហិ។ ចណ្ឌោ មេ វាយសោ សខាតិ មយ្ហសខា បក្ខិសាយិកោ វាយសោ ចណ្ឌោ ផរុសោ, សោ អាគតោ តំ ទិស្វា កាឡាយសទិសេន តុណ្ឌេន កោដ្ដេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេយ្យ, តស្មា យាវ វាយសោ នាគច្ឆតិ, តាវ បក្ខិតោ ឱតរិត្វា ឥតោ ឯហិ, សីឃំ បលាយស្សូតិ វទតិ។

តំ សុត្វា កាកោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៧១។

“នាហំ ពលាកា សិខិនី, អហំ លោលោស្មិ វាយសោ;

អកត្វា វចនំ តុយ្ហំ បស្ស លូនោស្មិ អាគតោ”តិ។

តត្ថ អាគតោតិ ត្វំ ឥទានិ គោចរភូមិតោ អាគតោ, មំ លូនំ បស្សាតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ តតិយំ គាថមាហ –

ສົ໑

“ບຸຕປິບຊູ້ນີ ນຍູ, ນີລຕົງາຕຕ ຕາຂົນ;

ຕ ຫິ ຍາຕຸນກາ ເກາກາ, ນຸກຸຊູາ ເຫາຕ້ິ ບກິຕາ”ຕິ

ຕຕ຺ ບຸຕປິບຊູ້ນີ ນຍູາຕິ ນຍູ ຕາຍນ, ບຸຕປິ ຕຸ້ ວຕຣຸບໍ ຣຸກິ ບຂີລກິຍຸເນຕ, ຕຕິ ເຕ ວຕູເກຕ ເຍາເກູາ ກິກາເລາ? ນີລຕົງາຕຕ ຕາຂົນ ປິບກໍ, ຍຕ຺າ ຕຕ ອາຕາເນີລ ຕາຂົນ ຣຸກິາຂີກາຍເຍຸຕ ອຕຸຣຸບໍ ຕ ຫິ ຍາຕຸນກາຕິ ຍຕຸຍູາ ຕາຍ ຍຫາບຸຊູາ, ຕິເຣູາຕກຕາຕໍ ຕຕາຣຸບໍ ບຸຊູາ ຕຕິ, ຕຍູາ ຍາຕຸນກາ ເກາກາ ຕິເຣູາຕກເຕຕ ບກິຕາ ຕ ກຸຊູີຍຕ້ິຕິ

ວຕຊູ ບຕ ຕຕູາ ເຕາຂິນເຕູາ “ຊູເຕາ ຂາຕິ ບຊູາຍ ຍຍາ ວຕູ ຕນິຕໍ ຕ ນກູາ”ຕິ ຊູບຸຕິຕູາ ອຊູາຕູ ອກຍານິ ກາເກາບິ ຕິຕູຕເຕູາ ຕເຕູຕ ກາລຍການິ

ນຕູາ ຊູບໍ ຂຍູເຂນຕໍ ອາຫຣິຕູາ ນຊູາຕິ ບກາເນຕູາ ຂາຕກໍ ນເຍາຂາເຕນິ, ນຊູບຣິເຍາຍານາເຕ ເລີລກິູ ອຕາກາຍິຕເລ ບຕິຊູຫິ “ຕຂາ ເລີລກາເກາ ເລີລກິູ ອເຫານິ, ປິຣາຕເຕາ ບຕ ອຫເຍຕ ອເຫານິ”ຕິ

ເລີລຂາຕກວັນ້ນາ ຈຕຸຕູາ

[໑ສົ໘] ໕ ຣຸຕິຣຂາຕກວັນ້ນາ

ກາຍໍຕາລິກາ ຣຸຕິຣາຕິ ຊູຂໍ ນຕູາ ເຂຕຕເຕ ຕິຫເຣູາ ວກໍ ເລີລກິູ ອາເຣູ ກເຕນິ ເຣູບິ ຕຕູຕິ ບຸຣິຍນຂິນາເຕຕ ກາຕາບິ

ສົ໑

“ກາຍໍ ຕາລິກາ ຣຸຕິຣາ, ກາກຕີຍູອນ້ິຍຊູຕິ;

ຕເຕູາ ກາເກາ ນຕາ ຍຍໍ ຍນຸ ເຕຕໍ ກຸລິຕກໍ

៧៤។

“ននុ មំ សម្ម ជានាសិ, ទិជ សាមាកភោជន;

អកត្វា វចនំ តុយ្ហំ បស្ស លូនោស្មិ អាគតោ។

៧៥។

“បុនបាបជ្ជសី សម្ម, សីលញ្ហិ តវ តាទិសំ;

ន ហិ មានុសកា ភោគា, សុភុញ្ជា ហោន្តិ បក្ខិនា”តិ។ –

គាថា ហិ ឧត្តរិកាយេវ។

តត្ថ “រុចិរា”តិ តក្កយក្លតសរីរតាយ សេតវណ្ណំ សន្ធាយ វទតិ។ រុចិរា បិយទស្សនា, បណ្ឌរាតិ អត្ថោ។ កាកនីឡស្មិន្តិ កាកកុលាវកេ។ “កាកនីឡស្មិ”ន្តិបិ បាឋោ។ ទិជាតិ កាកោ បារេវតំ អាលបតិ។ សាមាកភោជនាតិ តិណពីជភោជន។ សាមាកគ្គហណេន ហេត្ថ សព្ពម្បិ តិណពីជំ គហិតំ។ ឥធាបិ ពោធិសត្តោ “ន ឥទានិ សក្កា ឥតោ បដ្ឋាយ មយា ឯត្ថ វសិតុ”ន្តិ ឧប្បតិត្វា អញ្ញត្ថ គតោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ លោលភិក្ខុ អនាគាមិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា លោលកាកោ លោលភិក្ខុ អហោសិ, បារាវតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

រុចិរជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

[២៧៦] ៦។ កុរុធម្មជាតកវណ្ណនា

តវ សទ្ធញ្ច សីលញ្ចាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ហំសឃាតកភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិវាសិនោ ទ្វេ សហាយកា ភិក្ខូ បព្ពជិត្វា លទ្ធូបសម្បទា យេភុយ្យេន ឯកតោ វិចរន្តិ។ តេ ឯកទិវសំ អចិរវតិំ គន្ត្វា ន្ហត្វា វាលុកបុលិនេ អាតបំ តប្បមានា សារាណីយកថំ កថេន្តា អដ្ឋំសុ, តស្មិំ ខណេ ទ្វេ ហំសា អាកាសេន គច្ឆន្តិ។ អថេកោ ទហរភិក្ខុ សក្ខរំ គហេត្វា “ឯកស្ស ហំសបោតកស្ស អក្ខិំ បហរិស្សាមី”តិ អាហ, ឥតរោ “ន សក្ខិស្សសី”តិ អាហ។ “តិដ្ឋតុ ឥមស្មិំ បស្សេ អក្ខិ, បរបស្សេ អក្ខិំ បហរិស្សាមី”តិ។ “ឥទម្បិ ន

សក្ខិស្សសិមេវា”តិ។ “តេន ហិ ឧបធារេហី”តិ តិខិណំ សក្ខរំ គហេត្វា ហំសស្ស បច្ឆាភាគេ ខិបិ។ ហំសោ សក្ខរសទ្ទំ សុត្វា និវត្តិត្វា ឱលោកេសិ, អថ នំ ឥតរោ វដ្ដសក្ខរំ គហេត្វា បរបស្សេ អក្ខិម្ហិ បហរិត្វា ឱរិមក្ខិនា និក្ខាមេសិ។ ហំសោ វិរវន្តោ បរិវត្តិត្វា តេសំ បាទមូលេយេវ បតិ។ តត្ថ តត្ថ ឋិតា ភិក្ខូ ទិស្វា អាគន្ត្វា “អាវុសោ, ពុទ្ធសាសនេ បព្ពជិត្វា អននុច្ឆវិកំ តេ កតំ បាណាតិបាតំ ករោន្តេហី”តិ វត្វា តំ អាទាយ តថាគតស្ស ទស្សេសុំ។ សត្ថា “សច្ចំ, កិរ តយា ភិក្ខុ បាណាតិបាតោ កតោ”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ, កស្មា ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា ឯវមកាសិ, បោរាណកបណ្ឌិតា អនុប្បន្នេ ពុទ្ធេ អគារមជ្ឈេ វសមានា អប្បមត្តកេសុបិ ឋានេសុ កុក្កុច្ចំ ករិំសុ, ត្វំ បន ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា កុក្កុច្ចមត្តម្បិ ន អកាសិ, ននុ នាម ភិក្ខុនា កាយវាចាចិត្តេហិ សញ្ញតេន ភវិតព្ព”ន្តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឥន្ទបត្តនគរេ ធនញ្ចយេ កោរព្យេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គហេត្វា អនុបុព្ពេន វិញ្ញុតំ បត្វា តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បិតរា ឱបរជ្ជេ បតិដ្ឋាបិតោ អបរភាគេ បិតុ អច្ចយេន រជ្ជំ បត្វា ទស រាជធម្មេ អកោបេន្តោ កុរុធម្មេ វត្តិ។ កុរុធម្មោ នាម បញ្ច សីលានិ, តានិ ពោធិសត្តោ បរិសុទ្ធានិ កត្វា រក្ខិ។ យថា ច ពោធិសត្តោ, ឯវមស្ស មាតា អគ្គមហេសី កនិដ្ឋភាតា ឧបរាជា បុរោហិតោ ព្រាហ្មណោ រជ្ជុគាហកោ អមច្ចោ សារថិ សេដ្ឋិ ទោណមាបកោ មហាមត្តោ ទោវារិកោ នគរសោភិនី វណ្ណទាសីតិ ឯវមេតេ។

“រាជា មាតា មហេសី ច, ឧបរាជា បុរោហិតោ;

រជ្ជុកោ សារថី សេដ្ឋី, ទោណោ ទោវារិកោ តថា;

គណិកេកាទស ជនា, កុរុធម្មេ បតិដ្ឋិតា”តិ។

ឥតិ ឥមេ សព្ពេបិ បរិសុទ្ធានិ កត្វា បញ្ច សីលានិ រក្ខិំសុ។ រាជា ចតូសុ នគរទ្វារេសុ ច នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ឆ ទានសាលាយោ ការេត្វា ទេវសិកំ ឆសតសហស្សំ ធនំ វិស្សជ្ជេន្តោ សកលជម្ពុទីបំ ឧន្នង្គលំ កត្វា ទានំ អទាសិ, តស្ស បន ទានជ្ឈាសយតា ទានាភិរតតា សកលជម្ពុទីបំ អជ្ឈោត្ថរិ។ តស្មិំ កាលេ កាលិង្គរដ្ឋេ ទន្តបុរនគរេ កាលិង្គរាជា រជ្ជំ ការេសិ។ តស្ស រដ្ឋេ ទេវោ ន វស្សិ, តស្មិំ អវស្សន្តេ សកលរដ្ឋេ ឆាតកំ ជាតំ, អាហារវិបត្តិយា ច មនុស្សានំ រោគោ ឧទបាទិ, ទុព្ពុដ្ឋិកភយំ ឆាតកភយំ រោគភយន្តិ តីណិ ភយានិ ឧប្បជ្ជិំសុ។ មនុស្សា និក្កហណា ទារកេ ហត្ថេសុ គហេត្វា តត្ថ តត្ថ វិចរន្តិ។

សកលរដ្ឋវាសិនោ ឯកតោ ហុត្វា ទន្តបុរំ គន្ត្វា រាជទ្វារេ ឧក្កុដ្ឋិមកំសុ។ រាជា វាតបានំ និស្សាយ ឋិតោ តំ សទ្ទំ សុត្វា “កិំ ការណា ឯតេ វិរវន្តី”តិ បុច្ឆិ។ “មហារាជ , សកលរដ្ឋេ តីណិ ភយានិ ឧប្បន្នានិ, ទេវោ ន វស្សតិ, សស្សានិ ន វិបន្នានិ, ឆាតកំ ជាតំ, មនុស្សា ទុព្ភោជនា រោគាភិភូតា និក្កហណា បុត្តេ ហត្ថេសុ គហេត្វា វិចរន្តិ, ទេវំ វស្សាបេហិ មហារាជា”តិ។ “បោរាណករាជានោ ទេវេ

អចឞ្សរេត្ត កិ ករោន្តី”តិ? “ឧបរាលករាជាគារេតា, មហារាជ, ឥមេច អចឞ្សរេត្ត នាត់ នត្វា ងូមេបរិសត់ អធិដ្ឋាយ សមាជិត្តសីលិ សិរិកព្វំ បថិសិត្វា ឥន្ទ្រសត្ថេវ សត្តាហំ និបជ្ជន្តិ, តនា ឥមេចា ចឞ្សតី”តិ៍ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តធា អកាសិ៍ ឲចំ សរេត្តបិ ឥមេចា ត ចឞ្សិ៍

រាជា អមច្ចេ បុច្ឆិ – “អហំ ពត្តន្តកិច្ចំ អកាសិំ, ឥមេចា ត ចឞ្សតិ, កិន្តិ ករោមា”តិ? “មហារាជ, ព្ទត្ថុបត្តកោរេ ឆតច្ចាយស្ស រេការេញ្សេញ្ញា អញ្ញាតចរេណ្ណា តាម មក្កលហត្ថី អត្ថិ, តំ អារេតស្សាម, ឲចំ សរេត្ត ឥមេចា ចឞ្សតី”តិ៍ “រេសា រាជា ពលចាហតសម្បេត្តា ឥស្សរេហា, កធមស្ស ហត្ថិ អារេតស្សាមា”តិ? “មហារាជ, រេតត សន្ថិ យុទ្ធកិច្ចំ តត្ថិ, នាតន្លាសរេយា រាជា នាតាកិរេតា យាធិរេតា សមារេតា អលង្កតសីសម្បិ លិត្ថ្វិត្វា បសានសម្បេត្តាតិ អគ្គិតិបិ ងូប្បារេជត្វា សកលរជ្ជម្បិ តិឃ្យារេឥត្វា ឥរេឥឃ្យ, ហត្ថិម្បិ ឲ្យតន្តន្តរេមច តត្ថិ, អចឞ្សិ យាធិរេតា ឥស្សតី”តិ៍ “រេក បត តំ យាធិតុំ សមត្ថោ”តិ? “ទ្រាហុលា, មហារាជា”តិ៍ រាជា ទ្រាហុលកាមរេតា អដ្ឋ ទ្រាហុរេណ បរេក្កាសារេបត្វា សក្ការសម្មានំ កត្វា ហត្ថិ យាធតត្វាយ រេបរេសសិ៍ រេត បរិន្ទាយំ អាឥាយ អគ្គិករេចសំ កេហត្វា សន្ទាត្វ ឲករេត្តិចារេសត តុរិតកាយតំ កត្វា កតិបាហំ តការេដ្ឋារេរ នាតសាលិសុ កុជ្ញិត្វា សរិរំ សត្ថរេប្បត្វា “កនា រាជា នាតក្កុំ អាកន្ថិស្សតី”តិ បុច្ឆិសុ៍ មតុស្សា “បក្កូស្ស តរេយា ឌិចរេស ចាតុទ្ទរេស បត្ថរេស អដ្ឋមិយញ្ចា អាកច្ឆតិ, រេស្ស បត បុណ្ណមិ, តស្មា រេស្ស អាកច្ឆិស្សតី”តិ ចឌិសុ៍

ទ្រាហុលា បុតឌិចរេស បិរេតាច កត្វា បិឌិតទ្វារេរ អដ្ឋំសុ៍ រេជាឌិសរេត្វា បិរេតាច តត្វា កត្វាតុលិរេត្វា សន្ទាលង្ការបដិមណ្ឌិរេតា អលង្កតហត្ថិក្កន្ធចរកេតា មហរេត្តត បរិចារេរត បិឌិតទ្វារេរត នាតសាលំ កត្វា ឌូតទិត្វា សត្តដ្ឋជនាតំ សហត្វា កត្តំ ឥត្វា “ព្ទាមិតាច តិហារេរត ឥឆា”តិ ចត្វា ហត្ថិ អភិរុហិត្វា ឥគ្គិលទ្វារំ អកាមាសិ៍ ទ្រាហុលា បិឌិតទ្វារេរ អារក្កុស្ស ពលចតាយ ឌូកាសំ អលភិត្វា ឥគ្គិលទ្វាររេមច កត្វា រាជាតំ អាកច្ឆន្តំ ឌូរេលាកមាតា ទ្វារេតា តាតិក្ខេរ ងូត្តតដ្ឋារេត ឋិតា សម្បត្តំ រាជាតំ ហរេត្វ ងូក្កិបិត្វា “ជយតុ កចំ, មហារាជា”តិ ជយាបេសុំ៍ រាជា ចឌិរក្ខរេសត ចារលំ តិចរេត្តត្វា រេតសំ សក្កិរំ កត្វា “រេកា ទ្រាហុលា, កិំ ព្ទច្ឆចា”តិ បុច្ឆិ៍ ទ្រាហុលា រេជាឌិសត្តស្ស ក្យលំ ចរេណ្ណត្តា បដមំ កាឆមាហំសុ –

លិ៩៍

“តច សទ្ធញា សីលញ្ចា, ចិឌិត្វាត ជតាឌិប;

ចណ្ណិ អញ្ញាតចរេណ្ណត, កាលិដ្កុស្មិំ តិមិមឞ្សា”តិ៍

តត្វ សន្ទត្តិ កមុបលិតំ សដ្ឋហតចរេសត ឌូកប្បតិយសដ្ឋំ៍ សីលត្តិ សំចរសីលំ អចិតិក្កមសីលំ៍ ចណ្ណត្តិ តនា តស្មិំ ឥមេរស សុចណ្ណិ ចុទ្ធតិ, ឥមេសតាសីសរេមច រេចតំ៍ ព្ទមិតា បត បរេឥត សន្ទាមម្បិ ហិរេញ្ញាសុចណ្ណាឌិធតឆញ្ញា សដ្កហិតំ៍ អញ្ញាតចរេណ្ណតាតិ អញ្ញាតបុញ្ញាសមាតចរេណ្ណត ព្ទមិតា តច តារេកត, កាលិដ្កុស្មិន្តិ កាលិដ្ករេញ្ញា សត្តិរេក៍ តិមិមឞ្សាតិ ចិតិមមចរេសត កហិឞ្សាបរិកេកាកចរេសត ចា ងូឥេរេ បក្កិបិមឞ្សាតិ អត្ថោ៍ រេសតិ តិបិតមត្ថំ៍ ព្ទាចំ ចុត្តំ រេហាតិ – មមតិឞ្សា ជតាឌិប, តច សទ្ធញា សីលញ្ចា ចិឌិត្វាត “អទ្ធា រេតា ឲចំ សទ្ធាសីលសម្បេត្តា រាជា

យាចិតោ អញ្ញាតកញ្ហិ ភាគំ ទស្សតី”តិ មញ្ញិតា អត្តនោ សន្តកេន វិយ អញ្ញាតកវេសេន កាលិង្គរញ្ញោ សន្តិកេ ភាគំ ទេថ អាហរិស្សាមាតិ វត្វា ពាហុសច្ចសញ្ញោ កិមិមស្ស បរិវត្តយិមស្សេវ ថេរេ ច បក្កមិយាហំ តំ យសំ ធារយមានា ញាសាគតា។ តត្ថ គន្ត្វា ទេវេវ ជានាតុតិ។

អបរោ នយោ – ឥធ សង្ឃា ឋិលគុណសព្ពាតំ វណ្ណនា សុត្វា “ឯកអារក្ខោ រាជា ឧបចិតមិ យាចិតោ ទទេយ្យ, បរោ ច ឥទានិ ភាគ”ន្តិ វត្វា កាលិង្គស្ស សន្តិកេ មញ្ញិតា អញ្ញាតកវេសេន ឥធ វណ្ណំ កិមិមស្ស កិមិមព្ពុលមិយព្ពោតមព្ពាមញ្ញាសាគតាតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “សចេ, ភោ ព្រាហ្មណា, មយ្ហំ ភាគំ បរិវត្តេត្វា សកលំ លាភិតំ សុលាភិតំ យា ចិន្តយិត្វ, វោហារត្តនេយេវ ភោ ភាគំ ទស្សាមី”តិ សមស្សាសេត្វា មនោរា ថេរ គាថា អវោច –

៤៤។

“អន្នដ្ឋា វដ្ឋា ច, យោធ បណ្ឌិស្ស គច្ឆតិ;

សន្តេ តេ អប្បដិក្ខិប្បា, បុញ្ញាចរិយចោទនា មនំ។

៤៥។

“ទទាមិ វោ ព្រាហ្មណា នាគមេតំ, រាជារហំ រាជភោគ្គំ យសស្សិនំ;

អលង្កតំ ហេមជាលាភិឆន្នំ, សសារថិំ គច្ឆថ យេនកាម”ន្តិ។

តត្ថ អន្នដ្ឋា វដ្ឋា ចាតិ បុរិសំ ឧបនិស្សាយ ជីវមានា យាចកត្តាធិតា អន្នេន កិរិតព្វាតិ អន្នដ្ឋា, ញាតេវ តថា អកិរិតព្វត្តា អដ្ឋា។ សព្ពទេវេន បនេត្ថ អការលោបេបិ វេទិតព្វោ។ ឧត្តាវតា អត្តានំ ឧបនិស្សាយ ច អនុបនិស្សាយ ច ជីវមានវេសេន សព្វេបិ សត្តា ទ្វេ កោដ្ឋាសេ កត្វា ទស្សិតា ហោន្តិ។ យោធ បណ្ឌិស្ស គច្ឆតីតិ តេសុ សត្តេសុ មនុ ជីវលោកេ យោ សត្តោ យំ បុរិសំ កាយជីវិតេន បដ្ឋានវសេន បណ្ឌិស្ស គច្ឆតិ។ សន្តេ តេ អប្បដិក្ខិប្បាតិ តថា បណ្ឌិស្ស គច្ឆន្តា សចេបិ ពហូ ហោន្តិ, តថាបិ តេន បុរិសេន សន្តេ តេ អប្បដិក្ខិប្បា, “អបេថ, ន វោ ទស្សាមី”តិ ឯវំ ន បដិក្ខិបិតព្វាតិ អត្ថោ។ បុញ្ញាចរិយចោទនា មនន្តិ បុញ្ញាចរិយា វុឌ្ឍិ យាតាបិតរោ, មនំ តេសំ វចនំ។ ឧវយហំ យាតាបិតូហិ សិក្ខាបិតោតិ ជីវេបតិ។

ទទាមិ វោ ព្រាហ្មណា នាគមេតន្តិ យស្មា មនំ អម្ហាកំ បុញ្ញាចរិយចោទនា, តស្មាហំ ព្រាហ្មណា តុម្ហាកំ មយំ ភាគំ ទទាមិ។ រាជារហន្តិ

រញ្ញោ អនុច្ឆវិកំ រាជភោគន្តិ រាជបរិភោគំ ឧបស្សិតន្តិ បរិវារសម្បន្នំ, តំ កិរ ហត្ថិំ និស្សាយ ហត្ថិគោបកហត្ថិវេជ្ជាទីនិ បញ្ច កុលសតានិ ជីវន្តិ, តេហិ សទ្ធិំ ញាតោ ចេវ ទេវាយីតិ អនេកា អលង្កតន្តិ នានាវិធេហិ ហត្ថិអលង្ការេហិ អលង្កតំ ហេមជាលាភិសញ្ឆន្នំ សុវណ្ណជាលេន អភិច្ឆន្នំ សមារុឡ្ហន្តិ ឯសោ បនស្ស សារថិ ហត្ថិគោបកោ អាវុធីឯសោ, តេន សទ្ធិំ ឯវ ទេវាយិ, តស្មា សមារុឡ្ហ ហុត្វា តុម្ហេ សបរិវារំ នូនំ នាគំ គហេត្វា ឯវភាវំ គច្ឆាតិ។

ឯវំ ហត្ថិព្ពន្ធវរគោត្ត មហាសត្តោ វាចាយ ទត្វា បុន ហត្ថិព្ពន្ធា ខុរប្បា“សចេ អនលង្កតដ្ឋានំ អត្ថិ, អលង្ករិត្វា ទស្សាមី”តិ វត្វា តិក្ខត្តុំ បទក្ខិណំ កត្វា ឧបធារេត្វា អនលង្កតដ្ឋានំ អទិស្វា តស្ស សោណ្ឌំ ព្រាហ្មណានំ ហត្ថេសុ ទត្វា សុវណ្ណភិង្គារេន បុប្ផគន្ធវាសិតំ ឧទកំ បាតេត្វា អទាសិ។ ព្រាហ្មណា សបរិវារំ នាគំ សម្បដិច្ឆិត្វា ហត្ថិបិដ្ឋេ និសិន្នា ទក្ខិណទ្វារំ គន្ត្វា ហត្ថិំ រញ្ញោ អទំសុ, ហត្ថិម្ហិ អាគតេបិ ទេវោ ន វស្សតេវ។ រាជា “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ឧត្តរិំ បុច្ឆន្តោ “កុរុរដ្ឋវាសិកោ ធនញ្ជយរាជា កុរុធម្មំ រក្ខតិ, តេនស្ស រដ្ឋេ អន្វឌ្ឍមាសំ អន្វទសាហំ ទេវោ វស្សតិ, រញ្ញោ គុណានុភាវេន ទេវោ, តិរច្ឆានគតស្ស គុណា ហោន្តាបិ កិត្តកា ភវេយ្យុ”ន្តិ សុត្វា “តេន ហិ យថាលង្កតមេវ សបរិវារំ ហត្ថិំ បដិនេត្វា រញ្ញោ ទត្វា យំ សោ កុរុធម្មំ រក្ខតិ, តំ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិត្វា អានេថា”តិ ព្រាហ្មណេ ច អមច្ចេ ច បេសេសិ។ តេ គន្ត្វា រញ្ញោ ហត្ថិំ និយ្យាទេត្វា “ទេវ, តុម្ហាកំ ហត្ថិម្ហិ អាគតេបិ អម្ហាកំ រដ្ឋេ ទេវោ ន វស្សតិ, តុម្ហេ កិរ កុរុធម្មំ នាម រក្ខថ, អម្ហាកម្បិ រាជា ‘តំ រក្ខិតុកាមោ តុម្ហាកំ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិត្វា អានេថា’តិ បេសេសិ, ទេថ នោ កុរុធម្ម”ន្តិ។ “តាតា, សច្ចាហំ ឯតំ កុរុធម្មំ រក្ខាមិ, ឥទានិ បន មេ តត្ថ កុក្កុច្ចំ អត្ថិ, ន មេ សោ កុរុធម្មោ ចិត្តំ អារាធេតិ, តស្មា តុម្ហាកំ ទាតុំ ន សក្កា”តិ។

កស្មា បន តំ សីលំ រាជានំ ន អារាធេតីតិ? តទា កិរ រាជូនំ តតិយេ តតិយេ សំវច្ឆរេ កត្តិកមាសេ បវត្តោ ឆណោ នាម ហោតិ, តំ ឆណំ កីឡន្តា រាជានោ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា ទេវវេសំ គហេត្វា ចិត្តរាជស្ស នាម យក្ខស្ស សន្តិកេ ឋត្វា ចតុទ្ទិសា បុប្ផបដិមណ្ឌិតេ ចិត្តសរេ ខិបន្តិ។ អយម្បិ រាជា តំ ឆណំ កីឡន្តោ ឯកិស្សា តឡាកបាឡិយា ចិត្តរាជស្ស យក្ខស្ស សន្តិកេ ឋត្វា ចតុទ្ទិសា ចិត្តសរេ ខិបិត្វា តេសុ សេសទិសាគតេ តយោ សរេ ទិស្វា ឧទកបិដ្ឋេ ខិត្តសរំ ន អទ្ទស។ រញ្ញោ “កច្ចិ នុ ខោ មយា ខិត្តោ សរោ មច្ឆសរីរេ បតិតោ”តិ កុក្កុច្ចំ អហោសិ បាណាតិបាតកម្មេន សីលភេទំ អារព្ភ, តស្មា សីលំ ន អារាធេតិ។ សោ ឯវមាហ – “តាតា, មយ្ហំ កុរុធម្មេ កុក្កុច្ចំ អត្ថិ, មាតា បន មេ សុរក្ខិតំ រក្ខតិ, តស្សា សន្តិកេ គណ្ហថា”តិ។ “មហារាជ, តុម្ហាកំ ‘បាណំ វធិស្សាមី’តិ ចេតនា នត្ថិ, តំ វិនា បាណាតិបាតោ នាម ន ហោតិ, ទេថ នោ អត្តនា រក្ខិតំ កុរុធម្ម”ន្តិ។ “តេន ហិ លិខថា”តិ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខាបេសិ – “បាណោ ន ហន្តព្ពោ, អទិន្នំ នាទាតព្ពំ, កាមេសុ មិច្ឆា ន ចរិតព្ពា, មុសា ន ភណិតព្ពា, មជ្ជំ ន បាតព្ព”ន្តិ លិខាបេត្វា ច បន “ឯវំ សន្តេបិ នេវ មំ អារាធេតិ, មាតុ មេ សន្តិកេ គណ្ហថា”តិ អាហ។

ទូតា រាជានំ វន្ទិត្វា តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា “ទេវិ, តុម្ហេ កិរ កុរុធម្មំ រក្ខថ, តំ នោ ទេថា”តិ វទិំសុ។ “តាតា, សច្ចាហំ កុរុធម្មំ រក្ខាមិ, ឥទានិ បន មេ តត្ថ កុក្កុច្ចំ ឧប្បន្នំ, ន មេ សោ កុរុធម្មោ អារាធេតិ តេន វោ ទាតុំ ន សក្កា”តិ។ តស្សា កិរ ទ្វេ បុត្តា ជេដ្ឋោ រាជា, កនិដ្ឋោ ឧបរាជា។ អថេកោ រាជា ពោធិសត្តស្ស សតសហស្សគ្ឃនកំ ចន្ទនសារំ សហស្សគ្ឃនកំ កញ្ចនមាលំ បេសេសិ។ សោ “មាតរំ

បូជេស្សាមី”តិ តំ សទ្ធិំ យាវ បេសេសិ។ សា ចិន្តេសិ – “អហំ ឯតេន វត្តំ ចិលិយ្យាមិ, ន យាវ ធារេមិ, សុលិសានំ ទស្សាមី”តិ។ អថស្សា ឯតទហោសិ – “ឥទំ សុលិសា មេ ឋស្សទា, អក្កមេហិ ទ្វារេ ឋិតា, តស្សា សុវណ្ណមាលំ ទស្សាមិ។ កតិំ សុលិសា បន ទក្កតា, តស្សា វត្តសានំ ទស្សាមី”តិ។ សា វេឡា ទេវិយា សុវណ្ណមាលំ ទត្វា រូបរាជកិរិយាយ វត្តសានំ អទាសិ, ទត្វា ច បនស្សា “អហំ ពុទ្ធញ្ចំ វន្ទាមិ, ឧតាសំ ទក្កតាទក្កតការេថា មយ្ហំអប្បមាណំ, ឥទ្ធំ បវារិកកម្មេន បន កាតុំ មយ្ហំអត្ថុបំ, កត្ថិ តុ វោ មេ តស្ស អកាតព្វា នីលំ កិត្ត”ន្តិ ពុទ្ធត្ថំ អហោសិ, តស្មា ឧចយាហ។ អថ តំ ទ្វុតា “អត្តនោ សត្ថកំ តាយ មថារុចិយា ឌីមតិ, តុមេ ព្រត្តុកោតបិ ពុទ្ធត្ថំ ពុទ្ធយាតា កំ អញ្ញា បិបំ កវិស្សថ, នីលំ តាយ ឧចទ្វេបន ន កិច្ចតិ, ឯវ ទេវ ពុទ្ធមេ”ន្តិ វត្វា តស្សាបិ សត្ថកេ គហេត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិំសុ។

“តាតា, ឥទំ សត្តបិ ឯតេន យំ អារាធេតិ, សុលិសា បន មេ ឋិតំ ហោតិ, តស្សា សត្ថកេ គណ្ហថា”តិ វត្វា ច បន អក្កមេហិ រូបវន្ទេត្វា បរិមនេយេតេន ពុទ្ធញ្ចំ យាចិំសុ។ សាបិ បរិមនេយេតេន វត្វា “ឋាទាតិ យំ នីលំ តារាធេតិ, ទោត ទេវា ទាតុំ ន វត្តា”តិ អាហ។ សា កិរ ឧកាឌិចសំ នីហបញ្ចទេវ ឋិតា រទេញ្ញា តកាទំ បទក្ខិណំ កទោវត្តស្ស បច្ឆទោតា ហត្ថំបិទ្ធំ និមិត្តំ រូបរាជំ ឌិស្វា ទេលិកំ រូបរាជត្វា “សថាហំ ឋាមិតា សទ្ធិំ សត្ថំ កទេយ្យំ, កាតុ អថ្វយេត ទេទ្ធំ បតិដ្ឋិតោតា យំ ឧសុ សក្កលោមយ្យា”តិ ចិន្តេសិ។ អថស្សា “អហំ ពុទ្ធញ្ចំ វន្ទាមាតា សសាមិកា ហុត្វា កិលេសចទេសេន អញ្ញា បុរិសំ ឆ្លទលិតេកាសិ, នីលេន មេ កិន្ទេត្ត កថិតញ្ញ”ន្តិ ពុទ្ធត្ថំ អហោសិ, តស្មា ឧចយាហ។ អថ តំ ទ្វុតា “អតិចារទោ តាយ អទេយ្យ ចិត្តុប្បាទមត្តេត ន ហោតិ, តុមេ ព្រត្តុកោតបិ ពុទ្ធត្ថំ ពុទ្ធយាតា ឌីតិក្កមំ កិកវិស្សថ, ន ឧត្តុកោត នីលំ កិច្ចតិ, ឯវ ទេវ ពុទ្ធមេ”ន្តិ វត្វា តស្សាបិ សត្ថកេ គហេត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិំសុ។

“តាតា, ឥទំ សត្តបិ ឯតេន យំ អារាធេតិ, រូបរាជា បន មេ ឋិតំ ហោតិ, តស្ស សត្ថកេ គណ្ហថា”តិ វត្វា ច បន រូបរាជានំ រូបវន្ទេត្វា បរិមនេយេតេន ពុទ្ធញ្ចំ យាចិំសុ។ សោ បន សាយំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ រទេឆេតេន រាជង្គណំ បត្វា សទេ រទេញ្ញា សត្ថិកេ កុញ្ចិត្វា តទេត្ថ សមិតុការោ ហោតិ, វស្សិទេវោ ច បទោតាទន្ហា អន្តោទាន្ទេវ ឈទេត្តិ។ តាយ សន្តាយ ជនោ បច្ចមិត្វា បុតដ្ឋិចសេ បិនោតាថ គត្វា តស្ស តិក្ខមតំ ឆ្លទលិតេកន្តាថ តិដ្ឋតិ។ សាទមិបិ រថំ កោបមិត្វា បុតដ្ឋិចសេ បិនោតាថ តំ អាគាយ រាជន្វារេ តិដ្ឋតិ។ សទេ តញ្ញលាទេញ្ញាថ តិក្ខត្តុការោ ហោតិ, វស្សិទេវោ ច បទោតាទន្ហា អន្តោរទេឆេមេថ ធទេបត្វា រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆតិ។ មហាជនោ តាយ សន្តាយ “ឋាទាតេត តិក្ខមិស្សតី”តិ រាជន្វារទេមេថ តិដ្ឋតិ។ សោ ឧកាឌិចសំ ឥទំ គត្វា រាជតិទេចសតំ បរិចិសិ, បចិដ្ឋមត្តុស្សមេថស្ស ទេវទេវា បរិចស្សិំ។ រាជា “ទេវទេវា ចស្សតី”តិ តស្ស តិក្ខត្តំ តាទាសិ, សោ តទេត្ថ កុញ្ចិត្វា សមិំ មហាជនោ “ឋាទាតិ តិក្ខមិស្សតី”តិ សន្តាទត្តំ ទោទមេទន្តោ អដ្ឋាសិ។ រូបរាជា ទ្វុតិមធិចសេ តិក្ខមិត្វា ទោទមេត្វា ឋិតំ មហាជនំ ឌិស្វា “អហំ ពុទ្ធញ្ចំ វន្ទន្តោ ឧត្តុកំ ជនំ កិលទេមសិ, នីលេន មេ កិន្ទេត្ត កថិតញ្ញ”ន្តិ ពុទ្ធត្ថំ អហោសិ, ទោត ទោតសំ ទ្វុតានំ “សច្ចាហំ ពុទ្ធញ្ចំ វន្ទាមិ, ឋាទាតិ បន មេ ពុទ្ធត្ថំ អត្ថិ, ទោត ទេវា ន វត្តា ទាតុ”ន្តិ វត្វា តមេត្តំ អារោចេសិ។ អថ តំ ទ្វុតា “តុម្ហាកំ, ទេវ, ‘ឧទោត កិលមត្តុ’តិ ចិត្តំ តត្ថិ, អទេចតតកំ កម្មំ ន ហោតិ, ឧត្តុកោតបិ ពុទ្ធត្ថំ កទោវត្តាតំ កថំ តុម្ហាកំ ឌីតិក្កមោ កថិស្សតី”តិ វត្វា តស្សាបិ សត្ថកេ នីលំ គហេត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិំសុ។

“ឥទំ សត្តបិ ឯតេន យំ អារាធេតិ, បុរោហិតោតា បន មេ ឋិតំ ហោតិ, តស្ស សត្ថកេ គណ្ហថា”តិ វត្វា ច បន បុរោហិតំ រូបវន្ទេត្វា យាចិំសុ។ សោបិ ឧកាឌិចសំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ ឧកោត រទេញ្ញា តស្ស រទេញ្ញា ទេបសិតំ តទ្វាទេចិចណ្ណំ រថំ អន្តរាមេព្វេ ឌិស្វា “កស្សាយំ រទេថា”តិ

បុច្ឆិត្វា “រញ្ញោ អាគតោ”តិ សុត្វា “អហំ មហល្លកោ, សចេ មេ រាជា ឋានំ ទត្វា ចទេយ្យ, សុខំ ឋានំ អារុយ្ហាបិចេទេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា រាជុបដ្ឋានំ គតោ។ តស្ស ឧយ្យានបត្វា ចិតកាលេ រញ្ញោ ទត្វំ ចស្សេសុំ។ រាជា ចិន្តា “អតិ ចិរំ សុត្តេនា អយំ រញោ, អាចរិយស្ស តំ ចទោ”តិ អាហ។ បុរោហិតោ ន ឋាតុំ, បុនប្បុនំ ចុច្ចមានោបិ ន ឋាតុំ ឥច្ឆតិ។ កិំការណា? ឯវំ កិរស្ស អហោសិ – “អហំ កុសរាជំ រជ្ជេ ឋាបេត្វា បរិវត្តេត្វា លោកំ អកាសិំ, កិន្នុ ខោ មំ សីលេន គហិតព្ពន្តិ។ សោ ឯវមាហំ អាចិក្ខិត្វា “តាតា, កុសរាជា ខោ គុណម្ពិ អត្ថិ, ន មំ សោ ឧទ្ទេ អារាធេតិ, តស្មា ន សក្កា ទាតុ”ន្តិ អាហ។ អថ តំ ទិស្វា “អម្ម, លោកុប្បាទកប្បត្តេន ន សីលំ គិជ្ឈតិ, តុម្ហេ បរិវត្តកេនបិ កុលក្កមំ គហេត្វា កិំ ចិតិក្ខំ ករិស្សថា”តិ វត្វា តស្សាបិ សន្តិកេ សីលំ គហេត្វា សុចណ្ណបដ្ដំ លិខិសុ។

“ឯវំ សន្តេបិ នេន មំ អារាធេតិ, ទឡ្ហកាហកោ អមច្ចោ បន សុដ្ឋុ ទក្ខតិ, តស្ស សន្តិកេ គណ្ហិស្សា”តិ ចុត្វា ច បន តម្បិ ឧបសង្កមិត្វា យាចិសុ។ សោបិ ឯកចិត្តំ ឧបនេន្តោ លោកំ មិនេត្វា ទឡ្ហំ ចណ្ឌកេ ជាតិត្វា ឯកំ កោដិំ លោកសាមិកេន គណ្ហាបេត្វា ឯកំ អត្តនា អគ្គហេសិ, តេន គហិតទណ្ឌកោដិយា ជាតចណ្ឌកោ ឯកស្ស កុក្កុដស្ស ពិលមជ្ឈេបិ បុលិំ។ សោ ចិន្តេសិ – “មមេ ចណ្ឌកំ ពិលេ ខិបាតេស្សាមិ, អន្តោពិលេ កុក្កុដោ នស្សិស្សតិ។ មមេ បន បរោតា ករិស្សាមិ, រញ្ញោ សន្តកំ នស្សិស្សតិ។ មមេ ខិបតោ ករិស្សាមិ, កុដុម្ពិកស្ស សន្តកំ នស្សិស្សតិ, កិំ នុ ខោ កាតព្ព”ន្តិ? អថស្ស ឯវមហោសិ – “ពិលេ កុក្កុដេន គហិតព្ពំ, មមេ គច្ឆេយ្យ, បញ្ញាយេយ្យ, ឯតេន តំ ខិបាតេស្សាមី”តិ ពិលេ ចណ្ឌកំ ខិបាតេសិ, កុក្កុដោ “កិរី”តិ សទ្ទមកាសិ។ អថស្ស ឯវមហោសិ – “ចណ្ឌកោ កុក្កុដបិដ្ឋេ ខិបិតព្ពោ ភវិស្សតិ, កុក្កុដោ មតោ ភវិស្សតិ, អហញ្ច កុសរាជំ រក្ខាមិ, តេន មេ សីលេន ភិន្នេន ភវិតព្ព”ន្តិ។ សោ ឯវមាហំ អាចិក្ខិត្វា “ឋាមិនា មេ ការណេន កុសរាជេ កុលក្កមំ អត្ថិ, តេន មេ ចោ ន សក្កា ទាតុ”ន្តិ អាហ។ អថ តំ ទិស្វា “តុម្ហាកំ ‘កុក្កុដោ មតោ’តិ ចិត្តំ នត្ថិ, អចេតនកំ កម្មំ នាម ន ហោតិ។ តុម្ហេ បរិវត្តកេនបិ កុលក្កមំ គហេត្វា កិំ ចិតិក្ខំ ករិស្សថា”តិ វត្វា តស្សាបិ សន្តិកេ សីលំ គហេត្វា សុចណ្ណបដ្ដំ លិខិសុ។

“ឯវំ សន្តេបិ នេន មំ អារាធេតិ, សារថិ បន សុដ្ឋុ រក្ខតិ, តស្ស សន្តិកេ គណ្ហិស្សា”តិ ចុត្វា ច បន តម្បិ ឧបសង្កមិត្វា យាចិសុ។ សោ ឯកចិត្តំ រាជានំ រថេន ឧយ្យានំ នេសិ។ រាជា តត្ថ ចិតា កីឡិត្វា សាយំ និក្ខមិត្វា រថំ អភិរុហិ, តស្ស នគរំ អសម្បត្តស្សេវ សុរិយត្ថង្គមនវេលាយ មេឃោ ឧដ្ឋហិ។ សារថិ រញ្ញោ តេមនភយេន សិន្ធវានំ បតោទសញ្ញមទាសិ។ សិន្ធវា ជវេន បក្ខន្ទិំសុ។ តេសំ បដ្ឋាយ ច បន តេ ឧយ្យានំ គច្ឆន្តាបិ តតោ អាគច្ឆន្តាបិ តំ ឋានំ បត្វា ជវេន គច្ឆន្តិ អាគច្ឆន្តិ។ កិំ ការណា? តេសំ កិរ ឯវមហោសិ – “ឥមស្មិំ ឋានេ បរិស្សយេន ភវិតព្ពំ, តេន នោ សារថិ តទា បតោទសញ្ញំ អទាសី”តិ។ សារថិស្សាបិ ឯវមហោសិ – “រញ្ញោ តេមនេ វា អតេមនេ វា មយ្ហំ ទោសោ នត្ថិ, អហំ បន អដ្ឋានេ សុសិក្ខិតសិន្ធវានំ បតោទសញ្ញំ អទាសិំ, តេន ឥមេ ឥទានិ អបរាបរំ ជវន្តា កិលមន្តិ, អហញ្ច កុសរាជំ រក្ខាមិ, តេន មេ កិន្នុ សីលេន ភវិតព្ព”ន្តិ។ សោ ឯវមាហំ អាចិក្ខិត្វា “ឥមិនា ការណេន កុសរាជេ កុលក្កមំ អត្ថិ, តេន មេ ចោ ន សក្កា ទាតុ”ន្តិ អាហ។ អថ តំ ទិស្វា “តុម្ហាកំ ‘សិន្ធវា កិលមន្តូ’តិ ចិត្តំ នត្ថិ, អចេតនកំ កម្មំ នាម ន ហោតិ, ឯវត្តកេនបិ ច តុម្ហេ កុលក្កមំ គហេត្វា កិំ ចិតិក្ខំ ករិស្សថា”តិ វត្វា តស្ស សន្តិកេ សីលំ គហេត្វា សុចណ្ណបដ្ដំ លិខិសុ។

“ឯវំ សន្តេបិ នេន មំ អារាធេតិ, សេដ្ឋិ បន សុដ្ឋុ រក្ខតិ, តស្ស សន្តិកេ គណ្ហិស្សា”តិ ចុត្វា ច បន តម្បិ ឧបសង្កមិត្វា យាចិសុ។ សោបិ ឯកចិត្តំ គន្តោ និក្ខន្តសាលិសីសំ អត្តនោ សាលិខេត្តំ គន្ត្វា បច្ចវេក្ខិត្វា និវត្តមានោ “វីហិមាលំ ពន្ធាបេស្សាមី”តិ ឯកំ សាលិសីសមុដ្ឋិំ

ກາທາເປຕ໌ວາ ຮຸລາຍ ພຸດ໌ທາເປສິ໌ ອຄສ໌ສ ໂອຕດເຫາສີ – “ຖຸຍຍຸ໌ເກຊາຣາ ຍຜາ ຣເຖ໌ຖາ ກາເກາ ຊາຕເຖ໌ຖາ, ອຊິຕ໌ກາກເຕາເຍຈ ເຍ ເກຊາຣເຕາ ສາລິສີສຍຸຕ໌ຖິ ກາທາປິເຕາ, ອຫຕ໌ຖາ ກຸຣຸຂຍຸ໌ ຣກ໌ກາຍິ, ເຕສ ເຍ ກິເຕ໌ຕ ສີເລສ ກຈິຕຖ໌ຖ”ຕ໌ຕິ໌ ເສາ ໂອຕຍຕ໌ຖ ອາຈິກ໌ກິຕ໌ວາ “ຖຸຍິສາ ເຍ ກາຣເລາສ ກຸຣຸຂເຍຸ໌ ກຸກ໌ກຸຖ໌ຖ ອຕ໌ຖິ, ເຕສ ເຈາ ສ ສກ໌ກາ ຊາຕຸ”ຕ໌ຕິ ອາຫ໌ ອຄ ສັ ຮຸຕາ “ຕຸຍຸ໌ກັ ເຂຍຸ໌ຈິຕ໌ຕ ສຕ໌ຖິ, ເຕສ ຈິສາ ອຊິຕ໌ກາຊາສັ ສາຍ ປຖ໌ຖາເປສັ ສ ສກ໌ກາ, ໂອຕ໌ຕເກສປິ ກຸກ໌ກຸຖ໌ຖ ກເຣາຕ໌ຕາ ຕຸເຍຸ໌ສເຣສຕ໌ຕກັ ສາຍ ກັ ກລິຍຸ໌ສ໌ສຈາ”ຕິ ຈຕ໌ວາ ຕສ໌ສປິ ສຕ໌ຕິເກ ສີລັ ກເຫຕ໌ວາ ສຸຈລ໌ລປເຖ໌ຖ ລິລິສຸ໌

“ໂອຈ ສເຕ໌ຕປີ ເສຈ ຍັ ອາຣາເຂຕິ, ເຂາລຍາປເກາ ປສ ຍຫາຍເຕ໌ຕາ ສຸຖ໌ຖ ຣກ໌ກຕິ, ຕສ໌ສ ສຕ໌ຕິເກ ກລ໌ຍຸຈາ”ຕິ ຮຸຕ໌ວາ ຈ ປສ ຕຍຸ໌ຖິ ຖຸປສກ໌ກຍິຕ໌ວາ ຍາຈິຕຸ໌ ເສາ ກິຣ ໂອກຊິຈສັ ເກາຖ໌ຖາກາຣຖ໌ຖາເຣ ສິສີຊິຕ໌ວາ ຣາຊກາເຣເກ ຊີຫິ ຍິສາປເສ໌ຕາ ອຍິຕຊີຫິຣາສິເຕາ ຊີຫິ ກເຫຕ໌ວາ ລກ໌ກ ຂເປສິ, ຕສ໌ມິ໌ ລເລາ ເຂເຈາ ປາຈສ໌ສິ໌ ຍຫາຍເຕ໌ຕາ ລກ໌ກາສິ ກເລາຕ໌ວາ “ຍິຕຊີຫີ ໂອຕ໌ຕກາ ສາຍ ເຫາສີ”ຕິ ຈຕ໌ວາ ລກ໌ກຊີຫິ ສັກຖ໌ຖິຕ໌ວາ ຍິຕຣາສິຍິ໌ຍຸ໌ ປກ໌ກິປິຕ໌ວາ ເຈເກສ ກຕ໌ຖ ຮຸຕ໌ວາເຣເກາຖ໌ຖເກ ຈຕ໌ວາ ຊິເຕ໌ຕສິ – “ກັ ສຸ ເຂາ ຍຜາ ລກ໌ກຊີຫີ ຍິຕຊີຫິຣາສິຍິ໌ຍຸ໌ປກ໌ກິຕ໌ຕາ, ຖຸຊາຫຸ ອຍິຕຣາສິຍີ໌ຍຸ໌ຫິ໌ ອຄສ໌ສ ໂອຕຊເຫາສີ – “ສເຈ ເຍ ຍິຕຊີຫິຣາສິຍິ໌ຍຸ໌ປກ໌ກິຕ໌ຕາ ອກາຣເລາເສຈ ຣເຖ໌ຖາ ສຕ໌ຕກັ ຈຊ໌ຊິຕັ, ກຫປຕິກາສັ ສຕ໌ຕກັ ສາສິຕັ, ອຫຕ໌ຖາ ກຸຣຸຂຍຸ໌ ຣກ໌ກາຍິ, ເຕສ ເຍ ກິເຕ໌ຕ ສີເລສ ກຈິຕຖ໌ຖ”ຕ໌ຕິ໌ ເສາ ໂອຕຍຕ໌ຖ ອາຈິກ໌ກິຕ໌ວາ “ຖຸຍິສາ ເຍ ກາຣເລາສ ກຸຣຸຂເຍຸ໌ ກຸກ໌ກຸຖ໌ຖ ອຕ໌ຖິ, ເຕສ ເຈາ ສ ສກ໌ກາ ຊາຕຸ”ຕ໌ຕິ ອາຫ໌ ອຄ ສັ ຮຸຕາ “ຕຸຍຸ໌ກັ ເຂຍຸ໌ຈິຕ໌ຕ ສຕ໌ຖິ, ເຕສ ຈິສາ ອຊິຕ໌ກາຊາສັ ສາຍ ປຖ໌ຖາເປສັ ສ ສກ໌ກາ, ໂອຕ໌ຕເກສປິ ກຸກ໌ກຸຖ໌ຖ ກເຣາຕ໌ຕາ ກັ ຕຸເຍຸ໌ສເຣສ໌ສ ສຕ໌ຕກັ ກລິຍຸ໌ສ໌ສຈາ”ຕິ ຈຕ໌ວາ ຕສ໌ສປິ ສຕ໌ຕິເກ ສີລັ ກເຫຕ໌ວາ ສຸຈລ໌ລປເຖ໌ຖ ລິລິສຸ໌

“ໂອຈ ສເຕ໌ຕປີ ເສຈ ຍັ ອາຣາເຂຕິ, ເຂາຈາຣິເກາ ປສ ສຸຖ໌ຖ ຣກ໌ກຕິ, ຕສ໌ສ ສຕ໌ຕິເກ ກລ໌ຍຸຈາ”ຕິ ຮຸຕ໌ວາ ຈ ປສ ຕຍຸ໌ຖິ ຖຸປສກ໌ກຍິຕ໌ວາ ຍາຈິຕຸ໌ ເສາປິ ໂອກຊິຈສັ ສກາຣຖ໌ຖາເຣ ປິຂາສເຈລິຍ ຕິກ໌ຕິຕ໌ ສຖ໌ຍສຸສ໌ສາເຣຈສິ໌ ອເຣຂເກາ ຂລິຖ໌ຍສຸເຍ໌ສາ ອຕ໌ຕເສາ ກສິຖ໌ກກິສິຍາ ສຖ໌ຖິ ຂາຣຸປລ໌ລຕ໌ຖາຍ ອເຣຖ໌ຖາ ກຕ໌ຖ ສິຈຕ໌ຕເສ໌ຕາ ຕສ໌ສ ສຖ໌ຖິ ສຸຕ໌ວາ ກກິສິ ອາຊາຍ ເຈເກສ ຖ໌ຖາເຣ ສຍຸ໌ຍາປຸລິ໌ ອຄ ສັ ເຂາຈາຣິເກາ “ຕ໌ວໍ ສກເຣ ຣເຖ໌ຖາ ອຕ໌ຖິກາຈິ ກິ ສ ຊາສາສິ, ‘ສກລເຍ໌ສຈ ຖຸຍສ໌ສ ສກຣສ໌ສ ຖ໌ຖາເຣ ປິຂີຍຕີ’ຕິ ສ ຊາສາສິ, ອຕ໌ຕເສາ ຍາຕຸກາຍັ ກເຫຕ໌ວາ ອຣເຖ໌ຖາ ກາຍເຣຕິກີຕຸອໍ ກີຕຸອເສຕ໌ຕາ ຊິຈສັ ຈິຈເຣສີ”ຕິ ອາຫ໌ ອຄສ໌ສ ຖຸຕເຣສ “ສ ເຍ, ສາຍິ, ກຣິຍາ, ກກິສີ ເຍ ໂອສາ”ຕິ ຮຸເຕ໌ຖ ໂອຕຊເຫາສີ – “ອກາຣລັ ຈຕ ເຍ ກຕັ ກກິສິ ກຣິຍາຕີ ກເຈເຕ໌ຕສ, ອຫຕ໌ຖາ ກຸຣຸຂຍຸ໌ ຣກ໌ກາຍິ, ເຕສ ເຍ ກິເຕ໌ຕ ສີເລສ ກຈິຕຖ໌ຖ”ຕ໌ຕິ໌ ເສາ ໂອຕຍຕ໌ຖ ອາຈິກ໌ກິຕ໌ວາ “ຖຸຍິສາ ເຍ ກາຣເລາສ ກຸຣຸຂເຍຸ໌ ກຸກ໌ກຸຖ໌ຖ ອຕ໌ຖິ, ເຕສ ເຈາ ສ ສກ໌ກາ ຊາຕຸ”ຕ໌ຕິ ອາຫ໌ ອຄ ສັ ຮຸຕາ “ໂອຕັ ຕຸເຍຕ໌ຕິ ຕຂາສຖ໌ຖາຍ ກຂິຕັ, ໂອຕ໌ຖ ເຈາ ສີລເກເຂາ ສຕ໌ຖິ, ໂອຕ໌ຕເກສປິ ຈ ຕຸເຍຸ໌ກຸກ໌ກຸຖາຍຕ໌ຕາ ກຸຣຸຂເຍຸ໌ ສຍຸ໌ຊາສຍຸສາຈາຂິ ສາຍ ກັ ກຣິຍຸ໌ສ໌ສຈາ”ຕິ ຈຕ໌ວາ ຕສ໌ສປິ ສຕ໌ຕິເກ ສີລັ ກເຫຕ໌ວາ ສຸຈລ໌ລປເຖ໌ຖ ລິລິສຸ໌

“ໂອຈ ສເຕ໌ຕປີ ເສຈ ຍັ ອາຣາເຂຕິ, ຈລ໌ລຊາສີ ປສ ສຸຖ໌ຖ ຣກ໌ກຕິ, ຕສ໌ສ ສຕ໌ຕິເກ ກລ໌ຍຸຈາ”ຕິ ຮຸຕ໌ວາ ຈ ປສ ຕຍຸ໌ຖິ ຖຸປສກ໌ກຍິຕ໌ວາ ຍາຈິຕຸ໌ ສາ ປຸຣິຍສເຍສເຈ ປຊິກ໌ກິປິ໌ ກິກາຣລາ ? ສເກ໌ກາ ກິຣ ເຂຈາສຍິເຕ໌ຖ “ຕສ໌ສາ ສີລັ ຊີຍັສິສ໌ສາຍີ”ຕິ ຍາລຈກຈເຖ໌ລ໌ລສ ອາກເຕ໌ຕາ “ອຫັ ອາກາຍິສ໌ສາຍີ”ຕິ ຈຕ໌ວາ ສຫສ໌ສັ ຂຕ໌ວາ ເຂຈເລີກເຍຈ ກຕ໌ຕາ ຕີລິ ສັຈຖ໌ຖາຣາຕິ ສາກສ໌ຖິ໌ ສາ ອຕ໌ຕເສາ ສີລເກຂກເຍສ ຕີລິ ສັຈຖ໌ຖາຣາຕິ ອຊ໌ຊາສ໌ສ ປຸຣິສສ໌ສ ຫຕ໌ຖເຕາ ຕຍ໌ຍຸລຍຕ໌ຕຍິ ສ ກລິຍຸ໌ສາ ອສຸກ໌ກເຍສ ຂຸຖ໌ຖຕາ ຫຸຕ໌ວາ ຊິເຕ໌ຕສິ – “ຍຍຸ໌ຫຸ໌ສຫສ໌ສັ ຂຕ໌ວາ ກຕປຸຣິສສ໌ສ ຕີລິ

សំវច្ឆរានិ អនាគច្ឆន្តស្ស ទុគ្គតា ជាតា, ជីវិតវុត្តិំ ឃដេតុំ ន សក្កោមិ, ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ មយា វិនិច្ឆយមហាមត្តានំ អារោចេត្វា បរិព្ពយំ គហេតុំ វដ្ដតី”តិ។ សា វិនិច្ឆយំ គន្ត្វា “សាមិ, បរិព្ពយំ ទត្វា គតបុរិសស្ស មេ តីណិ សំវច្ឆរានិ, មតភាវម្បិស្ស ន ជានាមិ, ជីវិតំ ឃដេតុំ ន សក្កោមិ, កិំ ករោមិ, សាមី”តិ អាហ។ តីណិ សំវច្ឆរានិ អនាគច្ឆន្តេ កិំ ករិស្សសិ, ឥតោ បដ្ឋាយ បរិព្ពយំ គណ្ហាតិ។ តស្សា លទ្ធវិនិច្ឆយាយ វិនិច្ឆយតោ និក្ខមមានាយ ឯវ ឯកោ បុរិសោ សហស្សភណ្ឌិកំ ឧបនាមេសិ។

តស្ស គហណត្ថាយ ហត្ថំ បសារណកាលេ សក្កោ អត្តានំ ទស្សេសិ។ សា ទិស្វាវ “មយ្ហំសំវច្ឆរត្តយមត្ថកេ សហស្សទាយកោ បុរិសោ អាគតោ, តាត, នត្ថិ មេ តវ កហាបណេហិ អត្ថោ”តិ ហត្ថំ សមិញ្ជេសិ។ សក្កោ អត្តនោ សរីរញ្ញោច អភិនិម្មិនិត្វា តរុណសូរិយោ វិយ ជលន្តោ អាកាសេ អដ្ឋាសិ, សកលនគរំ សន្និបតិ។ សក្កោ មហាជនមជ្ឈេ “អហំ ឯតិស្សា វីមំសនវសេន សំវច្ឆរត្តយមត្ថកេ សហស្សំ អទាសិ, សីលំ រក្ខន្តា នាម ឯវរូបិ ហុត្វា រក្ខថា”តិ ឱវាទំ ទត្វា តស្សា និវេសនំ សត្តរតនេហិ បូរេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ អប្បមត្តា ហោហី”តិ តំ អនុសាសិត្វា ទេវលោកមេវ អគមាសិ។ ឥមិនា ការណេន សា “អហំ គហិតកតិ អនីរាបេត្វាវ អញ្ញេន ទីយមានាយ ភតិយា ហត្ថំ បសារេសិំ, ឥមិនា ការណេន មំ សីលំ នារាធេតិ, តេន វោ ទាតុំ ន សក្កា”តិ បដិក្ខិបិ។ អថ នំ ញត្វា “ហត្ថប្បសារណមត្តកេ សីលភេទោ នត្ថិ, សីលំ នាម ឯតំ បរមវិសុទ្ធិ ហោតី”តិ វត្វា តស្សាបិ សន្តិកេ សីលំ គហេត្វា សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិំសុ។

ឥតិ ឥមេសំ ឯកាទសន្នំ ជនានំ រក្ខិតសីលំ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខិត្វា ទន្តបុរំ គន្ត្វា កាលិង្គរញ្ញោ សុវណ្ណបដ្ដំ ទត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេសុំ។ រាជា តស្មិំ កុរុធម្មេ វត្តមានោ បញ្ច សីលានិ បូរេសិ។ តស្មិំ ខណេ សកលកាលិង្គរដ្ឋេ ទេវោ វស្សិ, តីណិ ភយានិ វូបសន្តានិ, រដ្ឋំ ខេមំ សុភិក្ខំ អហោសិ។ ពោធិសត្តោ យាវជីវំ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សបរិសោ សគ្គបុរំ បូរេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ។ “សច្ចបរិយោសានេ កេចិ សោតាបន្នា អហេសុំ, កេចិ សកទាគាមិនោ, កេចិ អនាគាមិនោ, កេចិ អរហន្តោ”តិ។ ជាតកសមោធានេ បន –

“គណិកា ឧប្បលវណ្ណា, បុណ្ណា ទោវារិកោ តទា;

រជ្ជុគាហោ កច្ចាយនោ, មោគ្គល្លានោ ទោណមាបកោ។

“សារិបុត្តោ តទា សេដ្ឋិ, អនុរុទ្ធោ ច សារថិ;

ព្រាហ្មណោ កស្សបោ ថេរោ, ឧបរាជា នន្ទបណ្ឌិតោ។

“មហេសី រាហុលមាតា, មាយាទេវី ជនេត្តិយា;

កុរុរាជា ពោធិសត្តោ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

កុរុធម្មជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[២៧៧] ៧. រោមកជាតកវណ្ណនា

វស្សានិបញ្ញាស សមាធិកានីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ វធាយ បរិសក្កនំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ វុត្តនយមេវ។

អតីតេ បន ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ បារាវតោ ហុត្វា ពហុបារាវតបរិវុតោ អរញ្ញេ បព្វតគុហាយំ វាសំ កប្បេសិ។ អញ្ញតរោបិ ខោ តាបសោ សីលសម្បន្នោ តេសំ បារាវតានំ វសនដ្ឋានតោ អវិទូរេ ឯកំ បច្ចន្តគាមំ ឧបនិស្សាយ អស្សមបទំ មាបេត្វា បព្វតគុហាយំ វាសំ កប្បេសិ។ ពោធិសត្តោ អន្តរន្តរា តស្ស សន្តិកំ អាគន្ត្វា សោតព្ពយុត្តកំ សុណាតិ។ តាបសោ តត្ថ ចិរំ វសិត្វា បក្កាមិ, អថញ្ញោ កូដជដិលោ អាគន្ត្វា តត្ថ វាសំ កប្បេសិ។ ពោធិសត្តោ បារាវតបរិវុតោ តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា អស្សមបទេ វិចរិត្វា គិរិកន្ទរសមីបេ គោចរំ គហេត្វា សាយំ អត្តនោ វសនដ្ឋានំ គច្ឆតិ។ កូដតាបសោ តត្ថ អតិរេកបណ្ណាសវស្សានិ វសិ។

អថស្ស ឯកទិវសំ បច្ចន្តគាមវាសិនោ មនុស្សា បារាវតមំសំ អភិសង្ខរិត្វា អទំសុ។ សោ តត្ថ រសតណ្ហាយ ពជ្ឈិត្វា “កិំ មំសំ នាមេត”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “បារាវតមំស”ន្តិ សុត្វា ចិន្តេសិ – “មយ្ហំ អស្សមបទំ ពហូ បារាវតា អាគច្ឆន្តិ, តេ មារេត្វា មំសំ ខាទិតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ តណ្ឌុលសប្បិទធិខីរមរិចាទីនិ អាហរិត្វា ឯកមន្តេ ឋបេត្វា មុគ្គរំ ចីវរកណ្ណេន បដិច្ឆាទេត្វា បារាវតានំ អាគមនំ ឱលោកេន្តោ បណ្ណសាលទ្វារេ និសីទិ។ ពោធិសត្តោ បារាវតបរិវុតោ អាគន្ត្វា តស្ស កូដជដិលស្ស ទុដ្ឋកិរិយំ ឱលោកេត្វា “អយំ ទុដ្ឋតាបសោ អញ្ញេនាការេន និសិន្នោ, កច្ចិ នុ ខោ អម្ហាកំ សមានជាតិកានំ មំសំ ខាទិ, បរិគណ្ហិស្សាមិ ន”ន្តិ អនុវាតេ ឋត្វា តស្ស សរីរគន្ធំ ឃាយិត្វា “អយំ អម្ហេ មារេត្វា មំសំ ខាទិតុកាមោ, ន តស្ស សន្តិកំ គន្តុំ វដ្ដតី”តិ បារាវតេ អាទាយ បដិក្កមិត្វា ចរិ។ តាបសោ តំ អនាគច្ឆន្តម្បិ ទិស្វា “មធុរកថំ តេហិ សទ្ធិំ កថេត្វា វិស្សាសេន ឧបគតេ មារេត្វា មំសំ ខាទិតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា បុរិមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៧៩.

“វស្សានិ បញ្ញាស សមាធិកានិ, វសិម្ហ សេលស្ស គុហាយ រោមក;

អសង្កមានា អភិនិព្វុតត្តា, ហត្ថត្តមាយន្តិ មមណ្ឌជា បុរេ។

៥០។

“តេងាតិ ចក្កង្គ កិមត្ថុស្សុកា, ហសន្តិ អញ្ញា គិរិកណ្ឌំ ទិសា;

ន នូន មញ្ញន្តិ មំ យថា បុរេ, ចិរប្បវុត្ថា អថ សា ន តេ បិយេ”តិ។

តត្ថ សមាលិកាតីតិ សមអលិកាតិ។ ទេរយកាតិ ទុរាយ ឧប្បត្តិ, សុខោតបចាញ្ញុទន សមានចណ្ណេនត្តបិឌតាយ ទេវីនិសត្តំ បិរោចតំ អាលបតិ។ អសង្កមាគាតិ ឧចំ អតិទេកបញ្ញាសចស្សាតិ ទូមិស្សា បញ្ញតហុតាយ ចសនេត្តសុ អខេមញ្ញ ឧទេត អណ្ឌដា ឧក្កិចសមេវិ មយិ អាសង្កំ អកត្វា អកិតិញ្ញុតចិត្តាច ហុត្វា បុរេញ្ញ មម ហត្ថត្តំ ហត្ថប្បសារណោកាសំ អាគច្ឆន្តីតិ អត្ថោ។

តេងាតីតិ តេ ញាងាតិ។ ចក្កង្គាតិ ទេវីនិសត្តំ អាលបតិ, សន្តេបិ បន បក្ខេតោ ឧប្បតនកាលេ កិចំ ចក្កំ កត្វា ឧប្បតនតោ “ចក្កង្គា”តិ វុច្ចន្តិ។ កិមត្ថន្តិ កិំការណា សមុស្សុមាគតា? ឧស្សុកាតិ ឧក្កណ្ឋិតនូបិ ហុត្វា។ គិរិកណ្ឌន្តិ គិរិតោ អញ្ញា បព្ពតកណ្ឌំ។ យថា បុរេតិ យថា បុព្ពេ ឧទេត បក្ខិនោ មំ គន្ធំ កត្វា បិយំ កត្វា មញ្ញន្តិ, តថា ញាងាតិ ន នូន មញ្ញន្តិ, បុព្ពេ ញាណ និច្ចតាបយោ អព្ពោ, អយំ អព្ពោ, ឧចំ មព្ពោ ឧទេត មំ មញ្ញន្តីតិ ទីបេតិ។ ចិរប្បវុត្ថា អថ សា ន តេ ញាយេតិ កិំ នុ ខោ ញាយេ ចិរំ ចិប្បវសិត្វា ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន អាគតត្តា មំ “សោ ហេវ អយ”ន្តិ ន សញ្ជានន្តិ, ឧទាហុ មេ អខេមញ្ញ អកិតិញ្ញុតចិត្តា, ន តេ ញាយេ, អខេញ្ញាច អាគន្តុកបក្ខេតោ, ញាយេ ខោន មំ ន ឧបសង្កមន្តីតិ បុច្ឆតិ។

តំ សុត្វា ទេវីនិសេត្វា បក្កមិត្វា ឧទេតាច តតិយំ គាថមាហ –

៥១។

“ទាគាម តំ ន មយំ សមុបញ្ញុហា, សោខេមច តំ តេ មមយញ្ញ គាឡ្ហោ;

ចិត្តញ្ច ទេ អស្មិំ ទនេន បណ្ឌំ, អាទីចិកា ទេតន តយុត្តសាយា”តិ។

តត្ថ ន មយំ សមុបញ្ញហាតិ មយំ បញ្ញហា បយត្ត ន ទេហាយ។ ចិត្តញ្ច ទេ អស្មិំ ទនេន បណ្ឌន្តិ ត្វំ, សោខេមច មមយេវិ តេទេមច, ន តំ សញ្ជានាម, អបិច ខោ បន តច ចិត្តំ អស្មិំ ទនេន បណ្ឌំ អខេមញ្ញាសេទុំ ឧប្បត្តិំ។ អាទីចិកាតិ អាទីចទេហេ បញ្ញទីត បណ្ឌតាបសំ។ ទេតន តយុត្តសាយាតិ ទេតន ការណេន តំ ឧត្តសាម គាយាម ន ឧបសង្កមាម។

កូដតាបសោ “ញាតោ អហំ ឥមេហី”តិ មុគ្គរំ ខិបិត្វា វិរទ្ធោ “គច្ឆ តាវ ត្វំ វិរទ្ធោម្ហី”តិ អាហ។ អថ តំ ពោធិសត្តោ “មំ តាវ វិរទ្ធោសិ, ចត្តារោ បន អបាយេ ន វិរទ្ធោសិ។ សចេ ឥធ វសិស្សសិ, គាមវាសីនំ ‘ចោរោ អយ’ន្តិ អាចិក្ខិត្វា តំ គាហាបេស្សាមិ, សីឃំ បលាយស្សូ”តិ តំ តជ្ជេត្វា បក្កាមិ។ កូដជដិលោ តត្ថ វសិតុំ នាសក្ខិ, អញ្ញត្ថ អគមាសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា កូដតាបសោ ទេវទត្តោ អហោសិ, បុរិមោ សីលវន្តតាបសោ សារិបុត្តោ, បារាវតជេដ្ឋកោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

រោមកជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១៧៨] ៨។ មហិសរាជជាតកវណ្ណនា

កិមត្ថមភិសន្ធាយាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ លោលមក្កដំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរ ឯកស្មិំ កុលេ ឯកោ បោសាវនិយលោលមក្កដោ ហត្ថិសាលំ គន្ត្វា ឯកស្ស សីលវន្តស្ស ហត្ថិស្ស បិដ្ឋិយំ និសីទិត្វា ឧច្ចារបស្សាវំ ករោតិ, បិដ្ឋិយំ ចង្កមតិ។ ហត្ថី អត្តនោ សីលវន្តតាយ ខន្តិមេត្តានុទ្ទយតាយ ន កិញ្ចិ ករោតិ។ អថេកទិវសំ តស្ស ហត្ថិស្ស ឋានេ អញ្ញោ ទុដ្ឋហត្ថិបោតកោ អដ្ឋាសិ។ មក្កដោ “សោយេវ អយ”ន្តិ សញ្ញាយ ទុដ្ឋហត្ថិស្ស បិដ្ឋិំ អភិរុហិ។ អថ នំ សោ សោណ្ឌាយ គហេត្វា ភូមិយំ ឋបេត្វា បាទេន អក្កមិត្វា សម្ភុណ្ណេសិ។ សា បវត្តិ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដា ជាតា។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, លោលមក្កដោ កិរ សីលវន្តហត្ថិសញ្ញាយ ទុដ្ឋហត្ថិបិដ្ឋិំ អភិរុហិ, អថ នំ សោ ជីវិតក្ខយំ បាបេសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវេស, លោលមក្កដោ ឯវំសីលោ, បោរាណតោ បដ្ឋាយ ឯវំសីលោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ហិមវន្តបទេសេ មហិសយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ថាមសម្បន្នោ មហាសរីរោ បព្ពតបាទបព្ភារគិរិទុគ្គវនឃដេសុ វិចរន្តោ ឯកំ ផាសុកំ រុក្ខមូលំ ទិស្វា គោចរំ គហេត្វា ទិវា តស្មិំ រុក្ខមូលេ អដ្ឋាសិ។ អថេកោ លោលមក្កដោ រុក្ខា ឱតរិត្វា តស្ស បិដ្ឋិំ អភិរុហិត្វា ឧច្ចារបស្សាវំ កត្វា សិង្គេ គណ្ហិត្វា ឱលម្ពន្តោ នង្គុដ្ឋេ គហេត្វា ទោលាយន្តោ កីឡតិ។ ពោធិសត្តោ ខន្តិមេត្តានុទ្ទយសម្បន្នតាយ តំ តស្ស អនាចារំ ន មនសាកាសិ, មក្កដោ បុនប្បុនំ តថេវ ករោតិ។ អថេកទិវសំ តស្មិំ រុក្ខេ អធិវត្ថា ទេវតា រុក្ខក្ខន្ធេ ឋត្វា តំ “មហិសរាជ, កស្មា ឥមស្ស ទុដ្ឋមក្កដស្ស អវមានំ សហសិ, និសេធេហិ ន”ន្តិ វត្វា ឯតមត្ថំ បកាសេន្តី បុរិមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

“កិមត្ថមភិសន្ធាយ, លហុចិត្តស្ស ទុព្ភិនោ;

សព្ពកាមទទស្សេវ, ឥមំ ទុក្ខំ តិតិក្ខសិ។

៨២។

“សិរេន តិហតោហេតំ, បទសា ច អធិដ្ឋហ;

កិរេយ្យា ពាលិ បក្ខេយ្យំ, នោ ចស្ស បដិសេធកោ”តិ។

តត្ថ កិមត្ថមភិសន្ធាយាតិ កិំ នុ ខោ ការណំ បដិច្ច កិំ សម្បស្សមានោ។ ទុព្ភិនោតិ មិត្តទុព្ភិស្ស។ សព្ពកាមទទស្សេវាតិ សព្ពកាមទទស្ស សាមិកស្ស ឥមំ។ តិតិក្ខសីតិ អធិវាសេសិ។ បទសា ច អធិដ្ឋហាតិ បាទេន ច តំ តិណ្ណមុទ្ទេន យថា ឯវមេវ មរតិ, ឯវំ អក្កម។ កិរេយ្យា ពាលិតិ សចេ ហិ បដិសេធកោ ន ភវេយ្យ, ពាលិ អញ្ញាណសត្តា បុនប្បុនំ បក្ខេយ្យុំ ឃដ្ដេយ្យុំ វិហេឋេយ្យុំ ឯវាតិ ទីបេតិ។

តំ សុត្វា ពោធិសត្តោ “ទុក្ខមេតេ, សចាហំ ឥមិនា ជាតិកោត្តពាលិជីហិ អធិកោ សមានោ ឥមស្ស កោបំ ន សហិស្សាមិ, កថំ មេ មនោរថោ និប្ផត្តិ ភវិស្សតិ។ អយំ បន មំ ជីវ អញ្ញម្បិ មញ្ញមានោ ឯវំ អនាចារំ ករិស្សតិ, តតោ មេ វសំ ចណ្ឌាលហិំសានំ ឯវំ ឯវំ ករិស្សតិ, ឯតេនេវ ឯតំ ចជិស្សន្តិ។ សា តស្ស អនេញ្ញាហិ មានលា មហាទុក្ខតោ ច បីឡាតិបីឡនតោ ច មុត្តិ ភវិស្សតី”តិ ចត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៨៣។

“មមេវាយំ មញ្ញមានោ, អនេញ្ញមេវំ ករិស្សតិ;

នេ តំ តត្ថ ចជិស្សន្តិ, សា មេ មុត្តិ ភវិស្សតី”តិ។

ឥតិបរិទេវេន បន ពោធិសត្តោ អញ្ញត្ថ គតោ។ អនេញ្ញា ចណ្ឌាលហិំសា តត្ថ អាគន្ត្វា អដ្ឋាសិ។ ទុដ្ឋមក្កដោ “សោ ឯវ អយ”ន្តិ សញ្ញាយ តស្ស បិដ្ឋិំ អភិរុហិត្វា តថេវ អនាចារំ ចរិ។ អថ នំ សោ ចិត្តនត្តា ភូមិយំ បាតេត្វា សិរេន ហទយេ ចិន្ទិត្វា បាទេហិ មទ្ទិត្វា សញ្ចុណ្ណេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទុដ្ឋមហិសោ អយំ ទុដ្ឋហត្ថី អហោសិ, ទុដ្ឋមក្កដោ ឯតរហិ អយំ មក្កដោ, សីលវា មហិសរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហិសរាជជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២៧៩] ៩. សតបត្តជាតកវណ្ណនា

យថា មាណវកោ បន្ថេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បណ្ឌុកលោហិតកេ អារព្ភ កថេសិ។ ឆព្ពគ្គិយានញ្ហិ ទ្វេ ជនា មេត្តិយភុម្មជកា រាជគហំ ឧបនិស្សាយ វិហរិំសុ, ទ្វេ អស្សជិបុនព្ពសុកា កីដាគិរិំ ឧបនិស្សាយ វិហរិំសុ, បណ្ឌុកលោហិតកា ឥមេ បន ទ្វេ សាវត្ថិំ ឧបនិស្សាយ ជេតវនេ វិហរិំសុ។ តេ ធម្មេន និហតំ អធិករណំ ឧក្កោដេន្តិ។ យេបិ តេសំ សន្ទិដ្ឋសម្ភត្តា ហោន្តិ, តេសំ ឧបត្ថម្ភា ហុត្វា “ន, អាវុសោ, តុម្ហេ ឯតេហិ ជាតិយា វា គោត្តេន វា សីលេន វា និហីនតរា។ សចេ តុម្ហេ អត្តនោ គាហំ វិស្សជ្ជេថ, សុដ្ឋុតរំ តេ ឯតេ អភិភវិស្សន្តី”តិអាទីនិ វត្វា គាហំ វិស្សជ្ជេតុំ ន ទេន្តិ។ តេន ភណ្ឌនានិ ចេវ កលហវិគ្គហវិវាទា ច បវត្តន្តិ។ ភិក្ខូ ឯតមត្ថំ ភគវតោ អារោចេសុំ។ អថ ភគវា ឯតស្មិំ និទានេ ឯតស្មិំ បករណេ ភិក្ខូ សន្និបាតាបេត្វា បណ្ឌុកលោហិតកេ បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ តុម្ហេ, ភិក្ខវេ, អត្តនាបិ អធិករណំ ឧក្កោដេថ, អញ្ញេសម្បិ គាហំ វិស្សជ្ជេតុំ ន ទេថា”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “ឯវំ សន្តេ, ភិក្ខវេ, តុម្ហាកំ កិរិយា សតបត្តមាណវស្ស កិរិយា វិយ ហោតី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញតរស្មិំ កាសិកាមកេ ឯកស្មិំ កុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កសិវណិជ្ជាទីហិ ជីវិកំ អកប្បេត្វា បញ្ចសតមត្តេ ចោរេ គហេត្វា តេសំ ជេដ្ឋកោ ហុត្វា បន្ថទូហនសន្ធិច្ឆេទាទីនិ ករោន្តោ ជីវិកំ កប្បេសិ។ តទា ពារាណសិយំ ឯកោ កុដុម្ពិកោ ឯកស្ស ជានបទស្ស កហាបណសហស្សំ ទត្វា បុន អគ្គហេត្វាវ កាលមកាសិ។ អថស្ស ភរិយា អបរភាគេ គិលានា មរណមញ្ចេ និបន្នា បុត្តំ អាមន្តេត្វា “តាត, បិតា តេ ឯកស្ស សហស្សំ ទត្វា អនាហរាបេត្វាវ មតោ, សចេ អហម្បិ មរិស្សាមិ, ន សោ តុយ្ហំ ទស្សតិ, គច្ឆ តំ មយិ ជីវន្តិយា អាហរាបេត្វា គណ្ហា”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តត្ថ គន្ត្វា កហាបណេ លភិ។ អថស្ស មាតា កាលកិរិយំ កត្វា បុត្តសិនេហេន តស្ស អាគមនមគ្គេ ឧបបាតិកសិង្គាលី ហុត្វា និព្ពត្តិ។

តទា សោ ចោរជេដ្ឋកោ មគ្គបដិបន្នេ វិលុម្បមានោ សបរិសោ តស្មិំ មគ្គេ អដ្ឋាសិ។ អថ សា សិង្គាលី បុត្តំ អដវិំ បវិសន្តំ “តាត, មា អដវិំ បាវិសិ, ចោរា ឯត្ថ ឋិតា, តេ តំ មារេត្វា កហាបណេ គណ្ហិស្សន្តី”តិ បុនប្បុនំ មគ្គំ ឱត្ថរមានា និវារេតិ។ សោ តំ ការណំ អជានន្តោ “អយំ កាឡកណ្ណី សិង្គាលី មយ្ហំ មគ្គំ ឱត្ថរតី”តិ លេឌ្ឌុទណ្ឌំ គហេត្វា មាតរំ បលាបេត្វា អដវិំ បដិបជ្ជិ។ អថេកោ សតបត្តសកុណោ “ឥមស្ស បុរិសស្ស ហត្ថេ កហាបណសហស្សំ អត្ថិ, ឥមំ មារេត្វា តំ កហាបណំ គណ្ហថា”តិ វិរវន្តោ ចោរាភិមុខោ បក្ខន្ទិ។ មាណវោ តេន កតការណំ អជានន្តោ “អយំ មង្គលសកុណោ, ឥទានិ មេ សោត្ថិ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា “វស្ស, សាមិ, វស្ស,

សាមី”តិ វត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ

ពោធិសត្តោ សត្តដ្ឋទិវសេ តេសំ ទ្វិន្នំ កិរិយំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – ឥមាយ ពិឡាលិយា ឯតស្ស មាតរា ខាទិតព្ពំ, តេន សា “ឥមំ មារេត្វា កហាបណេ គណ្ហិំ”តិ ភណេន វាទេតិ ឥមិនា បន សតិមតោ បច្ចាមិត្តេន ខាទិតព្ពំ, តេន សោ “ឥមំ មារេត្វា កហាបណេ គណ្ហថា”តិ អយ្យាកំ អាទេសេសិ អយំ បន ឯតស្ស អជានន្តោ អត្តនោ មាតរំ តសេ្សតា បលិពោធិ, អនត្តនោ សតិមតស្ស “អត្តនោ មេ”តិ សញ្ញាយ អញ្ជលិំ បគ្គណ្ហាតិ, អហោ ចតាយំ ពាលោតិ ។ ពោធិសត្តោ ឧបាយកុសលោ មហាបុរិសោ ឯតំ មរណភយតោ មោចេស្សាមីតិ ចិន្តេត្វា អញ្ញតរំ ឧបាយំ ករោតិ, “ភគ្គវត្តទោសោ”តិបិ វទន្តិ

យាលចេ អាគន្ត្វា ទោសាតិ សីទន្តេ បិបាសិ ពោធិសត្តោ តំ កាឡាបេត្វា “កត្ថ ចាសិ គោ”តិ បុច្ឆិ “ឥធេវ មាសិ មាតា មេ”តិ “កហំ អាគតាសី”តិ? “ឧក្កុដិ កាយេក សហស្សំ លទ្ធព្ពំ អត្ថិ, តត្ថ អាគតាសិ”ន្តិ “លទ្ធំ បន តេ”តិ? “អាម, លទ្ធ”ន្តិ ។ “កេន ត្វំ ពេសិតោសី”តិ? “សាមិ, បិតា មេ មតោ, មាតាបិ មេ កិលន្តា, សា ‘មមំ មាតាយ ឧស ន លភិស្សតី’តិ មញ្ញមានា មំ ពេសេសី”តិ “ឥមានិ ទស មាសា បចត្តិ ជានាសី”តិ? “ន ជានាមិ, សាមី”តិ “មាតា តេ តមិ គិលានេ្ត កាលំ កត្វា បុត្តសិនេហេន ពិឡាលី ហុត្វា តស្ស មរណភយិតា មក្កុ តេ ខុទ្ទិត្វា តំ វាទេសិ, តំ ត្វំ តជ្ជេត្វា បលិពោធិ, សតិមតោ សព្ពោ បន តេ បច្ចាមិត្តោ សោ ‘ឥមំ មារេត្វា កហាបណេ គណ្ហថា’តិ អយ្យាកំ អាទិក្ខិ, ត្វំ អត្តនោ ពាលតាយ អត្តនោ មាតរំ ‘អនត្តនោ មេ’តិ មញ្ញសិ, អនត្តនោ សតិមតោ ‘អត្តនោ មេ’តិ តស្ស វន្ទាមិ កតញ្ញុតា នាម នត្ថិ, មាតា បន តេ មហាគុណា, កហាបណេ គហេត្វា គច្ឆា”តិ ឧយ្យោជេសិ

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា គាថា អភាសិ –

១៣៦

“យទា យាលចកោ បតេ្ត, ពិឡាលិ ចរកោចរិ;

អត្តនោ បចេចទន្តិ, អនត្តនោយាតិ មញ្ញតិ;

អនត្តនោ សតិមតំ, អត្តនោយាតិ មញ្ញតិ

១៣៧

“ឧចេយេច ពុទ្ធេសេក្ខា, បុគ្គលោ ហោតិ តាទិសោ;

ហិតេហិ វចនំ វុត្តា, បដិគ្គណ្ហាតិ វាយសោ។

បាលិ។

“យេ ច ខោ តំ បសំសន្តិ, ភយា ឧក្កំសយន្តិ ច;

តទិយាសោ បញ្ញវេ វិត្តំ, សមប្បត្តំ យាមរោ”តិ។

តត្ថ ហិតេហីតិ ហិតំ វុឌ្ឍិំ ពុទ្ធយានេហិ។ វចនំ វុត្តាតិ ហិតសុខាវហំ ឱវាទានុសាសនំ វុត្តា។ បដិគ្គណ្ហាតិ វាយសោតិ ឱវាទំ អគណ្ហន្តា “អយំ ទេ ន អត្ថាវហោ ហោតិ, អនត្ថាវហោ ទេ អយ”ន្តិ គណ្ហន្តា វាយសោ បដិគ្គណ្ហាតិ នាម។

យេច ខោ តន្តិ យេ ច ខោ តំ អត្តនោ គាហំ គហេត្វា ឋិតបុគ្គលំ “អតិករុណំ គហេត្វា ឋិតេហិ នាម តុម្ហាទិសេហិ ភវិតព្ព”ន្តិ វណ្ណេន្តិ។ ភយា ឧក្កំសយន្តិ ចាតិ ឥមស្ស គាហស្ស វិស្សដ្ឋបច្ចយា តុម្ហាកំ ឥទានិ ភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, យា វិស្សជ្ជិយិត្ថ, ន ឯតេ នាហុសច្ចកុលបរិវារាទីហិ តុម្ហេ បរិហាយិស្សថាតិ ឯវំ វិស្សជ្ជនបច្ចយា ភយំ ទស្សេត្វា ឧក្ខិបន្តិ។ តទិយាសោ បញ្ញវេ វិត្តន្តិ យេ ឯវរូបា ហោន្តិ, តេសុ យំកិញ្ចិ សោ ឯកច្ចោ ពាលបុគ្គលោ អត្តនោ ពាលតាយ វិត្តំ បញ្ញាតិ, “អយំ មេ អត្ថការកោ វិទេត្វា”តិ បញ្ញាតិ។ សមប្បត្តញ្ច យាមរោតិ យថា អនត្ថការកញ្ញេវ សមប្បត្តំ សោ យាមរោ អត្តនោ ពាលតាយ “អត្ថការកោ មេ”តិ បញ្ញាតិ, បណ្ឌិតោ បន ឯវរូបំ “អនុប្បិយភាណី វិទេត្វា”តិ អគហេត្វា វិវជ្ជេតិ វិវជ្ជេតិ។ តេនាហ វុត្តំ –

“អញ្ញទត្ថុហរោ មិត្តោ, យោ ច មិត្តោ វចីបរោ;

អនុប្បិយញ្ច យោ អាហ, អបាយេសុ ច យោ សខា។

“ឯតេ អមិត្តេ ចត្តារោ, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ;

អារកា បរិវជ្ជេយ្យ, មគ្គំ បដិភយំ យថា”តិ។ (ទី. និ. ៣.២៦៥);

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ចោរជេដ្ឋកោ អយមេវ អហោសិ”ន្តិ។

[២៨០] ១០។ បុដទូសកជាតកវណ្ណនា

អទ្ធា ហិ នូន មិគរាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ បុដទូសកំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកោ អមច្ចោ ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ និមន្តេត្វា ឧយ្យានេ និសីទាបេត្វា ទានំ ទទមានោ “អន្តរាភត្តេ ឧយ្យានេ វិចរិតុកាមា វិចរថា”តិ អាហ។ ភិក្ខូ ឧយ្យានចារិកំ ចរិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ឧយ្យានបាលោ បត្តសម្បន្នំ រុក្ខំ អភិរុហិត្វា មហន្តមហន្តានិ បណ្ណានិ គហេត្វា “ឥទំ បុប្ផានំ ភវិស្សតិ, ឥទំ ផលាន”ន្តិ បុដេ កត្វា រុក្ខមូលេ បាតេតិ។ តស្ស បុត្តោ ទារកោ បតិតបតិតំ បុដំ វិទ្ធំសេតិ។ ភិក្ខូ តមត្ថំ ភគវតោ អារោចេសុំ។ សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស បុដទូសកោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ ឯកស្មិំ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ អគារំ អជ្ឈាវសមានោ ឯកទិវសំ កេនចិទេវ ករណីយេន ឧយ្យានំ អគមាសិ។ តត្ថ ពហូ វានរា វសន្តិ។ ឧយ្យានបាលោ វុត្តនយេនេវ បត្តបុដេ បាតេតិ, ជេដ្ឋវានរោ បតិតបតិតេ វិទ្ធំសេតិ។ ពោធិសត្តោ តំ អាមន្តេត្វា “ឧយ្យានបាលេន បតិតបតិតំ បុដំ វិទ្ធំសេត្វា មនាបតរំ កាតុកាមោ មញ្ញេ”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

៨៨។

“អទ្ធា ហិ នូន មិគរាជា, បុដកម្មស្ស កោវិទោ;

តថា ហិ បុដំ ទូសេតិ, អញ្ញំ នូន ករិស្សតី”តិ។

តត្ថ មិគរាជាតិ មក្កដំ វណ្ណេន្តោ វទតិ។ បុដកម្មស្សាតិ មាលាបុដករណស្ស។ កោវិទោតិ ឆេកោ។ អយំ បនេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – អយំ មិគរាជា ឯកំសេន បុដកម្មស្ស កោវិទោ មញ្ញេ, តថា ហិ បតិតបតិតំ បុដំ ទូសេតិ, អញ្ញំ នូន តតោ មនាបតរំ ករិស្សតីតិ។

តំ សុត្វា មក្កដោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៨៩។

“ន មេ មាតា វា បិតា វា, បុដកម្មស្ស កោវិទោ;

ᨠᨲᩴ ᨠᨲᩴ ᨡᩮᩣ ᨴᩪᩈᩮᨾ, ᩑᩅᩴᨵᨾ᩠ᨾᨾᩥᨴᩴ ᨠᩩᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪙᪐᪨

"ᨿᩮᩈᩴ ᩅᩮᩣ ᩑᨴᩥᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨷᨶ ᨠᩦᨴᩥᩈᩮᩣ;

ᨾᩣ ᩅᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ, ᩋᨴ᩠ᨴᩈᩣᨾ ᨠᩩᨴᩣᨧᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨷᨶ ᩅᩣᨶᩁᨣᨱᩴ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᩅᩣᨶᩁᩮᩣ ᨷᩩᨭᨴᩪᩈᨠᨴᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨷᩩᨭᨴᩪᩈᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨴᩈᨾᩣ᪨

ᩏᨴᨷᩣᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

ᨲᩔᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ –

ᩏᨴᨷᩣᨶᩴ ᩅᨲᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨠᨷᩥ, ᩈᩥᨻᩥᨲᩥ ᨧ ᨵᩃᩥᨠ ᩁᩩᨧᩥᩁᩅᩁᩮᩣ;

ᩈᩩᨩᩣᨲᩣᨵᩥᨷ ᩁᩮᩣᨾᨠ ᨴᩪᩈ ᨷᩩᨭ, ᩈᨲᨷᨲ᩠ᨲᩅᩁᩮᩣ ᨷᩩᨭᨠᨾ᩠ᨾ ᨴᩈᩣᨲᩥ᪨

᪔᪨ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

[᪒᪘᪑] ᪑᪨ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

អព្ភន្តរោ នាម ទុមោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស ពិម្ពាទេវីថេរិយា អម្ពរសទានំ អារព្ភ កថេសិ។ សម្មាសម្ពុទ្ធេ ហិ បវត្តិតវរធម្មចក្កេ វេសាលិយំ កូដាគារសាលាយំ វិហរន្តេ មហាបជាបតី គោតមី បញ្ច សាកិយសតានិ អាទាយ គន្ត្វា បព្វជ្ជំ យាចិត្វា បព្វជ្ជញ្ចេវ ឧបសម្បទញ្ច លភិ។ អបរភាគេ តា បញ្ចសតា ភិក្ខុនិយោ នន្ទកោវាទំ (ម. និ. ៣.៣៩៨ អាទយោ) សុត្វា អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ សត្ថរិ បន សាវត្ថិំ ឧបនិស្សាយ វិហរន្តេ រាហុលមាតា ពិម្ពាទេវី “សាមិកោ មេ បព្វជិត្វា សព្ពញ្ញុតំ បត្តោ, បុត្តោបិ មេ បព្វជិត្វា តស្សេវ សន្តិកេ វសតិ, អហំ អគារមជ្ឈេ កឹ ករិស្សាមិ, អហម្បិ បព្វជិត្វា សាវត្ថិំ គន្ត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធញ្ច បុត្តញ្ច និពទ្ធំ បស្សមានា វិហរិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ភិក្ខុនុបស្សយំ គន្ត្វា បព្វជិត្វា អាចរិយុបជ្ឈាយាហិ សទ្ធិំ សាវត្ថិំ គន្ត្វា សត្ថារញ្ច បិយបុត្តញ្ច បស្សមានា ឯកស្មិំ ភិក្ខុនុបស្សយេ វាសំ កប្បេសិ។ រាហុលសាមណេរោ អាគន្ត្វា មាតរំ បស្សតិ។

អថេកទិវសំ ថេរិយា ឧទរវាតោ កុប្បិ។ សា បុត្តេ ទដ្ឋុំ អាគតេ តស្ស ទស្សនត្ថាយ និក្ខមិតុំ នាសក្ខិ, អញ្ញោវ អាគន្ត្វា អផាសុកភាវំ កថយិំសុ។ សោ មាតុ សន្តិកំ គន្ត្វា “កឹ តេ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ បុច្ឆិ។ “តាត, អគារមជ្ឈេ មេ សក្ខរយោជិតេ អម្ពរសេ បីតេ ឧទរវាតោ វូបសម្មតិ, ឥទានិ បន បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ជីវិកំ កប្បេម, កុតោ តំ លភិស្សាមា”តិ។ សាមណេរោ “លភន្តោ អាហរិស្សាមី”តិ វត្វា និក្ខមិ។ តស្ស បនាយស្មតោ ឧបជ្ឈាយោ ធម្មសេនាបតិ, អាចរិយោ មហាមោគ្គល្លានោ, ចូឡបិតា អានន្ទត្ថេរោ, បិតា សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ មហាសម្បត្តិ។ ឯវំ សន្តេបិ អញ្ញស្ស សន្តិកំ អគន្ត្វា ឧបជ្ឈាយស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ទុម្មុខាការោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ ថេរោ “កឹ នុ ខោ, រាហុល, ទុម្មុខោ វិយាសី”តិ អាហ។ “មាតុ មេ, ភន្តេ, ថេរិយា ឧទរវាតោ កុបិតោ”តិ។ “កឹ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ? “សក្ខរយោជិតេន កិរ អម្ពរសេន ផាសុ ហោតី”តិ។ “ហោតុ លភិស្សាមិ, មា ចិន្តយី”តិ។

សោ បុនទិវសេ តំ អាទាយ សាវត្ថិំ បវិសិត្វា សាមណេរំ អាសនសាលាយំ និសីទាបេត្វា រាជទ្វារំ អគមាសិ។ កោសលរាជា ថេរំ ទិស្វា និសីទាបេសិ, តង្ខណញ្ញេវ ឧយ្យានបាលោ បិណ្ឌិបក្កានំ មធុរអម្ពានំ ឯកំ បុដំ អាហរិ។ រាជា អម្ពានំ តចំ អបនេត្វា សក្ខរំ បក្ខិបិត្វា សយមេវ មទ្ទិត្វា ថេរស្ស បត្តំ បូរេត្វា អទាសិ។ ថេរោ រាជនិវេសនា និក្ខមិត្វា អាសនសាលំ គន្ត្វា សាមណេរស្ស អទាសិ “ហរិត្វា មាតុ ទេហី”តិ។ សោ ហរិត្វា អទាសិ, ថេរិយា បរិភុត្តមត្តេវ ឧទរវាតោ វូបសមិ។ រាជាបិ មនុស្សេ បេសេសិ – “ថេរោ ឥធ និសីទិត្វា អម្ពរសំ ន បរិភុញ្ជិ, គច្ឆ កស្សចិ ទិន្នភាវំ ជានាហី”តិ។ សោ ថេរេន សទ្ធិំយេវ គន្ត្វា តំ បវត្តិំ ញត្វា អាគន្ត្វា រញ្ញោ កថេសិ។ រាជា ចិន្តេសិ – “សចេ សត្ថា អគារំ អជ្ឈាវសិស្ស, ចក្កវត្តិរាជា អភវិស្ស, រាហុលសាមណេរោ បរិណាយករតនំ, ថេរី ឥត្ថិរតនំ, សកលចក្កវាឡរជ្ជំ ឯតេសញ្ញេវ អភវិស្ស។ អម្ហេហិ ឯតេ ឧបដ្ឋហន្តេហិ ចរិតព្ពំ អស្ស, ឥទានិ បព្វជិត្វា អម្ហេ ឧបនិស្សាយ វសន្តេសុ ឯតេសុ ន យុត្តំ អម្ហាកំ បមជ្ជិតុ”ន្តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ថេរិយា និពទ្ធំ អម្ពរសំ ទាបេសិ។ ថេរេន ពិម្ពាទេវីថេរិយា អម្ពរសស្ស ទិន្នភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ ជាតោ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, សារិបុត្តត្ថេរោ កិរ ពិម្ពាទេវីថេរិំ អម្ពរសេន សន្តប្បេសី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ រាហុលមាតា សារិបុត្តេន អម្ពរសេន សន្តប្បិតា, បុព្ពេបិ ឯតំ សន្តប្បេសិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិគាមេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្វសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា សណ្ឋបិតឃរាវាសោ មាតាបិតុន្នំ អច្ចយេន ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តបទេសេ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ឥសិគណបរិវុតោ គណសត្ថា ហុត្វា ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ បព្ពតបាទា ឱតរិត្វា ចារិកំ ចរមានោ ពារាណសិំ បត្វា ឧយ្យានេ វាសំ កប្បេសិ។ អថស្ស ឥសិគណស្ស សីលតេជេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ។ សក្កោ អាវជ្ជមានោ តំ ការណំ ញត្វា “ឥមេសំ តាបសានំ អវាសាយ បរិសក្កិស្សាមិ, អថ នេ ភិន្នាវាសា ឧបទ្ទុតា ចរមានា ចិត្តេកគ្គតំ ន លភិស្សន្តិ, ឯវំ មេ ផាសុកំ ភវិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា “កោ នុ ខោ ឧបាយោ”តិ ចិន្តយន្តោ ឥមំ ឧបាយំ អទ្ទស – មជ្ឈិមយាមសមនន្តរេ រញ្ញោ អគ្គមហេសិយា សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា អាកាសេ ឋត្វា “ភទ្ទេ, សចេ ត្វំ អព្ភន្តរអម្ពបក្កំ ខាទេយ្យាសិ, បុត្តំ លភិស្សសិ, សោ ចក្កវត្តិរាជា ភវិស្សតី”តិ អាចិក្ខិស្សាមិ។ រាជា ទេវិយា កថំ សុត្វា អម្ពបក្កត្ថាយ ឧយ្យានំ បេសេស្សតិ, អថាហំ អម្ពានិ អន្តរធាបេស្សាមិ, រញ្ញោ ឧយ្យានេ អម្ពានំ អភាវំ អារោចេស្សន្តិ, “កោ ឯត្ថ ខាទន្តី”តិ វុត្តេ “តាបសា ខាទន្តី”តិ វក្ខន្តិ, តំ សុត្វា រាជា តាបសេ បោថេត្វា នីហរាបេស្សតិ, ឯវំ តេ ឧបទ្ទុតា ភវិស្សន្តីតិ។

សោ មជ្ឈិមយាមសមនន្តរេ សិរិគព្ភំ បវិសិត្វា អាកាសេ ឋិតោ អត្តានំ ទេវរាជភាវំ ជានាបេត្វា តាយ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បុរិមា ទ្វេ គាថា អវោច –

៥១។

“អព្ភន្តរោ នាម ទុមោ, យស្ស ទិព្វមិទំ ផលំ;

ភុត្វា ទោហឡិនី នារី, ចក្កវត្តិំ វិជាយតិ។

៥២។

“ត្វម្បិ ភទ្ទេ មហេសីសិ, សា ចាបិ បតិនោ បិយា;

អាហរិស្សតិ តេ រាជា, ឥទំ អព្ភន្តរំ ផល”ន្តិ។

តត្ថ អព្ភន្តរោ នាម ទុមោតិ ឥមិនា នាម កាមនិកាមនបវបញ្ញត្តាទីនំ អបុរស្ស អព្ភន្តរោតិ អវត្វា កេវលំ ឯកំ អព្ភន្តរំ អម្ពរុក្ខំ គហេសិ។ យស្ស ទិព្វមិទំ ផលន្តិ យស្ស អម្ពរុក្ខស្ស ទេវតានំ បរិភោគារហំ ទិព្វំ ផលំ។ ឥទន្តិ បន និបាតមត្តមេវ។ ទោហឡិនីតិ សញ្ជាតទោហឡា។ ត្វម្បិ, ភទ្ទេ, មហេសីសីតិ ត្វំ, សោភនេ មហេសី, អសិ។ អដ្ឋកថាយំ បន “មហេសី ច”តិបិ បាឋោ។ សា ចាបិ បតិនោ

បិយាតិ សោឡសន្នំ ឥត្ថិសហស្សានំ អគ្គមហេសី ចាបិ បតិនោ ចាបិ បិយាតិ អត្ថោ។ អាហរិស្សតិ ទេ រាជា, ឥទំ អម្ពត្ថរផលន្តិ តស្សា ទេ បិយាយ អគ្គមហេសិយា ឥទំ មយា វុត្តប្បការំ ផលំ រាជា អាហរាបេស្សតិ, សា តំ តំ បរិភុញ្ជិត្វា ចក្កវត្តិគព្ភំ លភិស្សតីតិ។

ឯវំ សក្កោ ទេវិយា ឥមា ទ្វេ គាថា វត្វា “ត្វំ អប្បមត្តា ហោហិ, មា បមជ្ជិ អកាសិ, ឥទំ រញ្ញោ អារោចេយ្យាសី”តិ តំ អនុសាសិត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ គតោ។ សា បុនទិវសេ គិលានាលយំ ទស្សេត្វា បរិចារិកានំ សញ្ញំ ទត្វា និបជ្ជិ។ រាជា សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ សីហាសនេ និសិន្នោ នាដកានិ បស្សន្តោ ទេវិំ អទិស្វា “កហំ, ទេវី”តិ បរិចារិកេ បុច្ឆិ។ “គិលានា, ទេវា”តិ។ សោ តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា សយនបស្សេ និសីទិត្វា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជន្តោ “កិំ តេ, ភទ្ទេ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “មហារាជ អញ្ញំ អផាសុកំ នាម នត្ថិ, ទោហឡោ មេ ឧប្បន្នោ”តិ។ “កិំ ឥច្ឆសិ, ភទ្ទេ”តិ? “អម្ពត្ថរអម្ពផលំ ទេវា”តិ។ “អម្ពត្ថរអម្ពោ នាម កហំ អត្ថី”តិ? “នាហំ, ទេវ, អម្ពត្ថរអម្ពំ ជានាមិ, តស្ស បន មេ ផលំ លភមានាយ ជីវិតំ អត្ថិ, អលភមានាយ នត្ថី”តិ។ “តេន ហិ អាហរាបេស្សាមិ , មា ចិន្តយី”តិ រាជា ទេវិំ អស្សាសេត្វា ឧដ្ឋាយ គន្ត្វា រាជបល្លង្កេ និសិន្នោ អមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា “ទេវិយា អម្ពត្ថរអម្ពេ នាម ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, កិំ កាតព្ព”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ ទ្វិន្នំ អម្ពានំ អន្តរេ ឋិតោ អម្ពោ អម្ពត្ថរអម្ពោ នាម, ឧយ្យានំ បេសេត្វា អន្តរេ ឋិតអម្ពតោ ផលំ អាហរាបេត្វា ទេវិយា ទាបេថា”តិ។

រាជា “សាធុ, ឯវរូបំ អម្ពំ អាហរថា”តិ ឧយ្យានំ បេសេសិ។ សក្កោ អត្តនោ អានុភាវេន ឧយ្យានេ អម្ពានិ ខាទិតសទិសានិ កត្វា អន្តរធាបេសិ។ អម្ពត្ថាយ គតា មនុស្សា សកលុយ្យានំ វិចរន្តា ឯកំ អម្ពម្បិ អលភិត្វា គន្ត្វា ឧយ្យានេ អម្ពានំ អភាវំ រញ្ញោ កថយិំសុ។ “កេន អម្ពានិ ខាទិតានី”តិ? “វានរា, ទេវា”តិ។ “វានរេ ឧយ្យានតោ បលាបេត្វា នីហរថា”តិ។ មនុស្សា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា នីហរិំសុ។ សក្កស្ស មនោរថោ មត្ថកំ បាបុណិ។ ទេវី អម្ពផលត្ថាយ និព្ពន្ធំ កត្វា និបជ្ជិយេវ។ រាជា កត្តព្ពកិច្ចំ អបស្សន្តោ អមច្ចេ ច ព្រាហ្មណេ ច សន្និបាតាបេត្វា “អម្ពត្ថរអម្ពស្ស អត្ថិភាវំ ជានាថា”តិ បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណា អាហំសុ – “ទេវ, អម្ពត្ថរអម្ពោ នាម ទេវតានំ បរិភោគោ, ‘ហិមវន្តេ កញ្ចនគុហាយ អន្តោ អត្ថី’តិ អយំ នោ បវេណិយាគតោ អនុស្សវោ”តិ។ “កោ បន តតោ អម្ពំ អាហរិតុំ សក្ខិស្សតី”តិ? “ន សក្កា តត្ថ មនុស្សភូតេន គន្តុំ, ឯកំ សុវបោតកំ បេសេតុំ វដ្ដតី”តិ។

តេន ច សមយេន រាជកុលេ ឯកោ សុវបោតកោ មហាសរីរោ កុមារកានំ យានកចក្កនាភិមត្តោ ថាមសម្បន្នោ បញ្ញវា ឧបាយកុសលោ។ រាជា តំ អាហរាបេត្វា “តាត សុវបោតក, អហំ តវ ពហូបការោ, កញ្ចនបញ្ជរេ វសសិ, សុវណ្ណតដ្ដកេ មធុលាជេ ខាទសិ, សក្ខរបានកំ បិវសិ, តយាបិ អម្ហាកំ ឯកំ កិច្ចំ និត្ថរិតុំ វដ្ដតី”តិ អាហ។ “កិំ, ទេវា”តិ។ “តាត ទេវិយា អម្ពត្ថរអម្ពេ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, សោ ច អម្ពោ ហិមវន្តេ កញ្ចនបព្វតន្តរេ អត្ថិ ទេវតានំ បរិភោគោ, ន សក្កា មនុស្សភូតេន តត្ថ គន្តុំ, តយា តតោ អម្ពផលំ អាហរិតុំ វដ្ដតី”តិ។ “សាធុ, ទេវ, អាហរិស្សាមី”តិ។ អថ នំ រាជា សុវណ្ណតដ្ដកេ មធុលាជេ ខាទាបេត្វា សក្ខរបានកំ បាយេត្វា សតបាកតេលេន តស្ស បក្ខន្តរានិ មក្ខេត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ គហេត្វា សីហបញ្ជរេ ឋត្វា អាកាសេ វិស្សជ្ជេសិ។ សោបិ រញ្ញោ និបច្ចាការំ ទស្សេត្វា អាកាសេ បក្ខន្ទិត្វា មនុស្សបថំ អតិក្កម្ម ហិមវន្តេ បឋមេ បព្វតន្តរេ វសន្តានំ សុវានំ សន្តិកំ គន្ត្វា “អម្ពត្ថរអម្ពោ នាម កត្ថ អត្ថិ, កថេថ មេ តំ ឋាន”ន្តិ បុច្ឆិ។ “មយំ ន ជានាម, ទុតិយេ បព្វតន្តរេ សុវា ជានិស្សន្តី”តិ។

សោ តេន វចនំ សុត្វា តតោ ប្បដិនិវត្តិត្វា ទុតិយំ បណ្ណាការំ អាទាយាសិ, តថា តតិយំ, ចតុត្ថំ , បញ្ចមំ, ឆដ្ឋំ អាទាយាសិ។ តតោបិ នំ សុកា “ន មយំ ជានាម, សត្តមបណ្ណាការេ សុកា ជានិស្សន្តី”តិ អាហំសុ។ សោ តតោបិ គន្ត្វា “អញ្ញត្រអញ្ញា នាម គច្ឆ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “អសុកដ្ឋានេ នាម គច្ឆាគបណ្ណាការេ”តិ អាហំសុ។ “អហំ តស្ស ផលត្ថាយ អាគតោ, យំ តត្ថ គន្ត្វា តតោ មេ ផលំ ទាបេថា”តិ។ សុកាគណា អាហំសុ – “សម្ម, សោ ចេតិយចណយហារាជស្ស បរិភោគោ, ន សក្កា ឧបសង្កមិតុំ, សកលរុក្ខោ មូលតោ បដ្ឋាយ សត្តហិ លោហជាលេហិ បរិក្ខិត្តោ, សហស្សកុម្ភណ្ឌរក្ខសា រក្ខន្តិ, តេហិ ទិដ្ឋស្ស ជីវិតំ នាម នត្ថិ, កប្បុដ្ឋានគ្គិអវីចិមហានិរយសទិសដ្ឋានំ, មា តត្ថ បត្ថនំ ករី”តិ។ “សចេ តុម្ហេ ន គច្ឆថ, មគ្គំ មេ អាចិក្ខថា”តិ។ “តេន ហិ អសុកេន ច អសុកេន ច ឋានេន យាហី”តិ។ សោ តេហិ អាចិក្ខិតមគ្គេន គន្ត្វា មគ្គំ ឧបធារេត្វា តំ ឋានំ គន្ត្វា ទិវា អត្តានំ អទស្សេត្វា មជ្ឈិមយាមសមនន្តរេ រក្ខសានំ និទ្ទោក្កមនសមយេ អម្ពរុក្ខអម្ពស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឯកេន មូលន្តរេន សណិកំ អភិរុហិតុំ អារភិ។ លោហជាលំ “កិរី”តិ សទ្ទមកាសិ។

រក្ខសា បពុជ្ឈិត្វា សុកបោតកំ ទិស្វា “អម្ពចោរោ”តិ គហេត្វា កម្មករណំ និចិកហិំសុ។ ឯកោ “មុខេ បក្ខិបិត្វា គិលិស្សាមិ ន”ន្តិ អាហ, អបរោ “ហត្ថេហិ មទ្ទិត្វា បុញ្ឆិត្វា ចិប្បកិរិស្សាមិ ន”ន្តិ, អបរោ “ទ្វេធា ផាលេត្វា អង្គារេសុ បចិត្វា ខាទិស្សាមី”តិ។ សោ តេសំ កម្មករណំនិចិណនំ សុត្វាបិ អសន្តសិត្វាវ តេ រក្ខសេ អាមន្តេត្វា “អម្ភោ រក្ខសា, តុម្ហេ កស្ស មនុស្សា”តិ អាហ។ “ចេតិយចណយហារាជស្សា”តិ។ “អម្ភោ, តុម្ហេបិ ឯកស្ស រញ្ញោ ច មនុស្សា, អហម្បិ រញ្ញោ ច មនុស្សោ, ពារាណសិរាជា មំ អម្ពរុក្ខអម្ពផលត្ថាយ បេសេសិ, ស្វាហំ តត្ថេវ អត្តនោ រញ្ញោ ជីវិតំ ទត្វា អាគតោ។ យោ ហិ អត្តនោ មាតាបិតូនញ្ចេវ សាមិកស្ស ច អត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជតិ, សោ ទេវលោកេ ឯវ និព្ពត្តតិ, តស្មា អហម្បិ តិរច្ឆានយោនិយា ចវិត្វា ទេវលោកេ និព្ពត្តិស្សាមី”តិ វត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៥៣។

“កត្តុរេត្វ បរក្កន្តោ, យំ ធាតុមភិកង្ខតិ;

ស្នេរា អត្តបរិច្ចាគី, លភមានោ ភជាមហ”ន្តិ។

តត្ថ កត្តុរេត្វតិ កត្វា ចុច្ចន្តិ កត្វាជីហិ ភរណបោសកា បិតា មាតា សាមិកោ ច, ឥតិ តិវិធស្សបេតស្ស កត្តុ អត្ថាយ។ បរក្កន្តោតិ បរក្កមំ ករោន្តោ វាយមន្តោ។ យំ ធាតុមភិកង្ខតីតិ យំ សុខការណំ ឋានំ វា លាភំ វា សក្កំ វា អភិកង្ខតិ។ ស្នេរាតិ អភីរុ ចិក្កមសមុទ្ទេ។ អត្តបរិច្ចាគីតិ កាយេ ច ជីវិតេ ច និរបេក្ខោ ហុត្វា តស្ស តិវិធស្សបិ កត្តុ អត្ថាយ អត្តានំ បរិច្ចជន្តោ។ លភមានោ ភជាមហន្តិ យំ សោ ឧបធារេបិ ស្នេរា ទេវសម្បត្តិំ វា មនុស្សសម្បត្តិំ វា លភតិ, អហម្បិ តំ លភមានោ ភជាមិ, តស្មា ហារេថ មេ ឧត្តំ, ន ខាទថ, កិំ មំ តុម្ហេ ខាទថាតិ។

ឯវំ សោ ឥមាយ គាថាយ តេសំ ធម្មំ ទេសេសិ។ តេ តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា បសន្នចិត្តា “ធម្មិកោ ឯស, ន សក្កា មារេតុំ, វិស្សជ្ជេថ ន”ន្តិ វត្វា សុកបោតកំ វិស្សជ្ជេត្វា ‘អម្ភោ សុកបោតក, មុត្តោសិ, អម្ហាកំ ហត្ថតោ សោត្ថិនា គច្ឆា”តិ អាហំសុ។ “មយ្ហាគមនំ មា តុច្ឆំ ករោថ, ទេថ មេ ឯកំ អម្ពផល”ន្តិ។ “សុកបោតក, តុយ្ហំ ឯកំ អម្ពផលំ ទាតុំ នាម ន ភារោ, ឥមស្មិំ បន រុក្ខេ អម្ពានិ គណេត្វា គហិតានិ, ឯកស្មិំ ផលេ អសមេន្តេ អម្ហាកំ ជីវិតំ នត្ថិ។ វេស្សវណោ ហិ កុជ្ឈិត្វា សកិំ ឱលោកិតេន តត្តកបាលេ បក្ខិត្តតិលា វិយ កុម្ភណ្ឌសហស្សំ ភិជ្ជិត្វា វិប្បកិរីយតិ, តេន តេ ទាតុំ ន សក្កោម, លភនដ្ឋានំ បន អាចិក្ខិស្សាមា”តិ។ “យោ កោចិ ទេតុ, ផលេនេវ មេ អត្ថោ, លភនដ្ឋានំ អាចិក្ខថា”តិ។ “ឯតស្ស កញ្ចនបព្ពតស្ស អន្តរេ ជោតិរសោ នាម តាបសោ អគ្គិំ ជុហមានោ កញ្ចនបត្តិយា នាម បណ្ណសាលាយំ វសតិ វេស្សវណស្ស កុលូបកោ, វេស្សវណោ តស្ស និពទ្ធំ ចត្តារិ អម្ពផលានិ បេសេតិ, តស្ស សន្តិកំ គច្ឆា”តិ។

សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា តាបសស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ អថ នំ តាបសោ “កុតោ អាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “ពារាណសិរញ្ញោ សន្តិកា”តិ។ “កិមត្ថាយ អាគតោសី”តិ? “សាមិ, អម្ហាកំ រញ្ញោ ទេវិយា អព្ភន្តរអម្ពបក្កេ ទោហឡោ ឧប្បន្នោ, តទត្ថំ អាគតោម្ហិ, រក្ខសា បន មេ សយំ អម្ពបក្កំ អទត្វា តុម្ហាកំ សន្តិកំ បេសេសុ”ន្តិ។ “តេន ហិ និសីទ, លភិស្សសី”តិ។ អថស្ស វេស្សវណោ ចត្តារិ ផលានិ បេសេសិ។ តាបសោ តតោ ទ្វេ បរិភុញ្ជិ, ឯកំ សុវបោតកស្ស ខាទនត្ថាយ អទាសិ។ តេន តស្មិំ ខាទិតេ ឯកំ ផលំ សិក្កាយ បក្ខិបិត្វា សុវបោតកស្ស គីវាយ បដិមុញ្ចិត្វា “ឥទានិ គច្ឆា”តិ សុកបោតកំ វិស្សជ្ជេសិ។ សោ តំ អាហរិត្វា ទេវិយា អទាសិ។ សា តំ ខាទិត្វា ទោហឡំ បដិប្បស្សម្ភេសិ, តទាតិការណំ បនស្សា បុត្តោ នាហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ទេវី រាហុលមាតា អហោសិ, សុកោ អានន្ទោ, អម្ពបក្កទាយកោ តាបសោ សារិបុត្តោ, ឧយ្យានេ និវុត្ថតាបសោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អព្ភន្តរជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៨២] ២. សេយ្យជាតកវណ្ណនា

សេយ្យំសោ សេយ្យសោ ហោតីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កោសលរញ្ញោ អមច្ចំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ រញ្ញោ ពហូបការោ សព្ពកិច្ចនិប្ផាទកោ អហោសិ។ រាជា “ពហូបការោ មេ អយ”ន្តិ តស្ស មហន្តំ យសំ អទាសិ។ តំ អសហមានា អញ្ញេ រញ្ញោ បេសុញ្ញំ ឧបសំហរិត្វា តំ បរិភិន្ទិំសុ។ រាជា តេសំ វចនំ សទ្ទហិត្វា ទោសំ អនុបបរិក្ខិត្វាវ តំ សីលវន្តំ និទ្ទោសំ សង្ខលិកពន្ធនេន ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារេ បក្ខិបាបេសិ។ សោ តត្ថ ឯកកោ វសន្តោ សីលសម្បត្តិំ និស្សាយ ឯកគ្គចិត្តំ លភិត្វា ឯកគ្គចិត្តោ សង្ខារេ សម្មសិត្វា សោតាបត្តិផលំ បាបុណិ។ អថស្ស រាជា អបរភាគេ និទ្ទោសភាវំ ញត្វា សង្ខលិកពន្ធនំ ភិន្ទាបេត្វា បុរិមយសតោ មហន្តតរំ យសំ អទាសិ។ សោ “សត្ថារំ វន្ទិស្សាមី”តិ ពហូនិ មាលាគន្ធាទីនិ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា តថាគតំ បូជេត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ សត្ថា

តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ “អនត្ថោ កិរ តេ ឧប្បន្នោតិ អមច្ចា”តិ អាហ។ “អាម, ភន្តេ, ឧប្បន្នោ, អហំ បន តេន អនត្ថេន អត្ថំ អកាសិំ, ពន្ធនាគារេ និសីទិត្វា សោតាបត្តិផលំ និព្វត្តេសិ”ន្តិ។ សត្ថា “ន ខោ, ឧបាសក, ត្វញ្ញេវ អនត្ថេន អត្ថំ អាហរិ, បោរាណកបណ្ឌិតាបិ អត្តនោ អនត្ថេន អត្ថំ អាហរិំសុយេវា”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋាយ ទស រាជធម្មេ អកោបេត្វា ទានំ ទេតិ, បញ្ច សីលានិ រក្ខតិ, ឧបោសថកម្មំ ករោតិ។ អថេកោ អមច្ចោ អន្តេបុរេ បទុស្សិ។ បាទមូលិកាទយោ ញត្វា “អសុកអមច្ចោ អន្តេបុរេ បទុដ្ឋោ”តិ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា បរិគ្គណ្ហន្តោ យថាសភាវតោ ញត្វា បក្កោសាបេត្វា “មា មំ ឥតោ បដ្ឋាយ ឧបដ្ឋាហី”តិ និព្ពិសយំ អកាសិ។ សោ គន្ត្វា អញ្ញតរំ សាមន្តរាជានំ ឧបដ្ឋហីតិ អាទិ សព្ពំ ហេដ្ឋា មហាសីលវជាតកេ (ជា។ ១។១។៥១) កថិតនយេនេវ។ ឥធាបិ សោ រាជា តិក្ខត្តុំ វីមំសិត្វា តស្ស អមច្ចស្ស វចនំ សទ្ទហិត្វា “ពារាណសិរជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ មហន្តេន បរិវារេន រជ្ជសីមំ បាបុណិ។ ពារាណសិរញ្ញោ មហាយោធា តំ បវត្តិំ សុត្វា “ទេវ, អសុកោ នាម កិរ រាជា ពារាណសិរជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ជនបទំ ហនន្តោ អាគច្ឆតិ, ឯត្ថេវ នំ គន្ត្វា គណ្ហាមា”តិ អាហំសុ។ “មយ្ហំ បរវិហិំសាយ លទ្ធេន រជ្ជេន កិច្ចំ នត្ថិ, មា កិញ្ចិ ករិត្ថា”តិ?

ចោររាជា អាគន្ត្វា នគរំ បរិក្ខិបិ, បុន អមច្ចា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវ, មា ឯវំ ករិត្ថ, គណ្ហិស្សាម ន”ន្តិ អាហំសុ។ រាជា “ន លព្ភា កិញ្ចិ កាតុំ, នគរទ្វារានិ វិវរថា”តិ វត្វា សយំ អមច្ចគណបរិវុតោ មហាតលេ រាជបល្លង្កេ និសីទិ។ ចោររាជា ចតូសុ ទ្វារេសុ មនុស្សេ បោថេន្តោ នគរំ បវិសិត្វា បាសាទំ អភិរុយ្ហ អមច្ចបរិវុតំ រាជានំ គាហាបេត្វា សង្ខលិកាហិ ពន្ធាបេត្វា ពន្ធនាគារេ បក្ខិបាបេសិ។ រាជា ពន្ធនាគារេ និសិន្នោវ ចោររាជានំ មេត្តាយន្តោ មេត្តជ្ឈានំ ឧប្បាទេសិ។ តស្ស មេត្តានុភាវេន ចោររញ្ញោ កាយេ ឌាហោ ឧប្បជ្ជិ, សកលសរីរំ យមកុក្កាហិ ឈាបិយមានំ វិយ ជាតំ។ សោ មហាទុក្ខាភិភូតោ “កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “តុម្ហេ សីលវន្តំ រាជានំ ពន្ធនាគារេ បក្ខិបេថ, តេន វោ ឥទំ ទុក្ខំ ឧប្បន្នំ ភវិស្សតី”តិ។ សោ គន្ត្វា ពោធិសត្តំ ខមាបេត្វា “តុម្ហាកំ រជ្ជំ តុម្ហាកមេវ ហោតូ”តិ រជ្ជំ តស្សេវ និយ្យាទេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ តុម្ហាកំ បច្ចត្ថិកា មយ្ហំ ភារោ ហោន្តូ”តិ វត្វា ទុដ្ឋាមច្ចស្ស រាជាណំ ការេត្វា អត្តនោ នគរមេវ គតោ។

ពោធិសត្តោ អលង្កតមហាតលេ សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ រាជបល្លង្កេ និសិន្នោ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បុរិមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៥៦.

“សេយ្យំសោ សេយ្យសោ ហោតិ, យោ សេយ្យមុបសេវតិ;

ឯកេន សន្ធិំ កត្វាន, សតំ វជ្ឈេ អមោចយិំ។

៥៥។

“តស្មា សព្វេន លោកេន, សន្ធឹ កត្វាន ឯកតោ;

បេច្ច សគ្គំ និគច្ឆេយ្យ, ឯវំ ជានាហិ កាសិយា”តិ។

តត្ថ សេយ្យំសោ សេយ្យសោ ហោតិ, យោ សេយ្យមុបសេវតីតិ អនវជ្ជធម្មសមន្នាគតោ សេយ្យោ អំសោ កោដ្ឋាសោ អស្សាតិ សេយ្យំសោ, កុសលធម្មនិស្សិតបុគ្គលោ។ យោ បុនប្បុនំ តំ សេយ្យំ កុសលធម្មភាវនំ កុសលកិរិយំ វា ឧត្តមបុគ្គលមុបសេវតិ, សោ សេយ្យសោ ហោតិ បរិសុទ្ធតរោ ចេវ ឧត្តរិតរោ ច ហោតិ។ ឯកេន សន្ធឹ កត្វាន, សតំ ពន្ធនា មោចយិន្តិ តេឆយិតាបិ ចេតំ វេទិតព្វំ – អហញ្ហិ សេយ្យំ មេត្តាភាវនំ ឧបសេវន្តោ តាយ មេត្តាភាវនាយ ឯកេន ចោរវេរិនា សន្ធឹ សត្ថុំ កត្វា មេត្តាភាវនំ ភាវេត្វា តុម្ហេ សតជនេ ពន្ធនា មោចយឹ។

ទុតិយគាថាយ អត្ថោ – យស្មា អហំ ឯកេន សន្ធឹ ឯកតោ មេត្តាភាវនាយ សន្ធឹ កត្វា តុម្ហេ ពន្ធនប្បត្តេ សតជនេ មោចយឹ, តស្មា វេទិតព្វមេតំ, តស្មា សព្វេន លោកេន សន្ធឹ មេត្តាភាវនាយ សន្ធឹ កត្វា ឯកតោ បុគ្គលោ បេច្ច បរលោកេ សគ្គំ និគច្ឆេយ្យ។ មេត្តាយ ហិ ឧបចារោ កាមាវចរេ បដិសន្ធឹ ទេតិ, អប្បនា ព្រហ្មលោកេ។ ឯវំ មម វចនំ សព្វម្បិ តុម្ហេ កាសិរដ្ឋវាសិនោ ជានាថាតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ មហាជនស្ស មេត្តាភាវនាយ គុណំ វណ្ណេត្វា ទ្វាទសយោជនិកេ បារាណសិនគរេ សេតច្ឆត្តំ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិ។ សត្ថា សម្មាសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា តតិយំ គាថមាហ –

៥៦។

“ឥទំ វត្វា មហារាជា, កំសោ បារាណសិគ្គហោ;

ធនុំ កណ្ឌញ្ច និក្ខិប្ប, សំយមំ អជ្ឈុបាគមី”តិ។

តត្ថ មហន្តោ រាជាតិ មហារាជា។ កំសោតិ តស្ស នាមំ។ បារាណសិំ គហេត្វា អជ្ឈាវសនតោ បារាណសិគ្គហោ។ សោ រាជា ឥទំ វចនំ វត្វា ធនុំ សរសង្ខាតំ កណ្ឌញ្ច និក្ខិប្ប បហាយ ឆឌ្ឌេត្វា សីលសំយមំ ឧបគតោ បព្ពជិតោ, បព្ពជិត្វា ច បន ឈានំ ឧប្បាទេត្វា អបរិហីនជ្ឈានោ ព្រហ្មលោកេ ឧប្បន្នោតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា ចោររាជា អានន្ទោ អហោសិ, ពារាណសិរាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សេយ្យជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២៨៣] ៣. វឌ្ឍកីសូករជាតកវណ្ណនា

វរំ វរំ ត្វន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ បសេនទិរញ្ញោ បិតា មហាកោសលោ ពិម្ពិសាររញ្ញោ ធីតរំ វេទេហិ នាម កោសលទេវិំ ទទមានោ តស្សា ន្ហានចុណ្ណមូល្យំ សតសហស្សុដ្ឋានំ កាសិគាមំ អទាសិ។ អជាតសត្តុនា បន បិតរិ មារិតេ កោសលទេវីបិ សោកាភិភូតា កាលមកាសិ។ តតោ បសេនទិ កោសលរាជា ចិន្តេសិ – "អជាតសត្តុនា បិតា មារិតោ, ភគិនីបិ មេ សាមិកេ កាលកតេ តេន សោកេន កាលកតា, បិតុឃាតកស្ស ចោរស្ស កាសិគាមំ ន ទស្សាមី"តិ។ សោ តំ អជាតសត្តុស្ស ន អទាសិ។ តំ គាមំ និស្សាយ តេសំ ទ្វិន្នម្បិ កាលេន កាលំ យុទ្ធំ ហោតិ, អជាតសត្តុ តរុណោ ថាមវា, បសេនទិ មហល្លកោ។ សោ អភិណ្ហំ បរជ្ជតិ, មហាកោសលស្សាបិ មនុស្សា យេភុយ្យេន បរាជិតា។ អថ រាជា "មយំ អភិណ្ហំ បរជ្ជាម, កិំ នុ ខោ កាតព្ព"ន្តិ អមច្ចេ បុច្ឆិ។ "ទេវ, អយ្យា នាម មន្តកុសលា ហោន្តិ, ជេតវនវិហារេ ភិក្ខូនំ កថំ សោតុំ វដ្ដតី"តិ។ រាជា "តេន ហិ តេសំ វេលាយំ ភិក្ខូនំ កថាសល្លាបំ សុណាថា"តិ ចរបុរិសេ អាណាបេសិ។ តេ តតោ បដ្ឋាយ តថា អកំសុ។

តស្មិំ បន កាលេ ទ្វេ មហល្លកត្ថេរា វិហារបច្ចន្តេ បណ្ណសាលាយំ វសន្តិ ទត្តត្ថេរោ ច ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរោ ច។ តេសុ ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរោ បឋមយាមេបិ មជ្ឈិមយាមេបិ និទ្ទាយិត្វា បច្ឆិមយាមេ បពុជ្ឈិត្វា ឧម្មុក្កានិ សោធេត្វា អគ្គិំ ជាលេត្វា និសិន្នកោ អាហ – "ភន្តេ, ទត្តត្ថេរា"តិ។ "កិំ, ភន្តេ, តិស្សត្ថេរា"តិ? "កិំ និទ្ទាយសិ នោ ត្វ"ន្តិ។ "អនិទ្ទាយន្តា កិំ ករិស្សាមា"តិ? "ឧដ្ឋាយ តាវ និសីទថា"តិ។ សោ ឧដ្ឋាយ និសិន្នោ តំ ទត្តត្ថេរំ អាហ – "ភន្តេ ទត្តត្ថេរ, អយំ តេ លោលោ មហោទរកោសលោ ចាដិមត្តំ ភត្តមេវ បូតិំ ករោតិ, យុទ្ធវិចារណំ បន កិញ្ចិ ន ជានាតិ, បរាជិតោ បរាជិតោវ ជីយាបេតី"តិ។ "កិំ បន កាតុំ វដ្ដតី"តិ? តស្មិំ ខណេ តេ ចរបុរិសា តេសំ កថំ សុណន្តា អដ្ឋំសុ។

ធនុគ្គហតិស្សត្ថេរោ យុទ្ធំ សំវណ្ណេសិ – "ភន្តេ, យុទ្ធា នាម តិវិធា – បទុមព្យូហោ, ចក្កព្យូហោ, សកដព្យូហោតិ។ អជាតសត្តុំ គណ្ហិតុកាមេន អមុកេ នាម បព្ពតកុច្ឆិស្មិំ ទ្វីសុ បព្ពតកោដីសុ មនុស្សេ ឋបេត្វា បុរតោ ទុព្ពលពលំ ទស្សេត្វា បព្ពតន្តរំ បវិដ្ឋភាវំ ជានិត្វា បវិដ្ឋមគ្គំ ឧច្ឆិន្ទិត្វា បុរតោ ច បច្ឆតោ ច ឧភោសុ បព្ពតកោដីសុ វគ្គិត្វា ឧន្នទិត្វា ជាលេ បតិតមច្ឆំ វិយ អន្តោមុដ្ឋិយំ វដ្ដបោតកំ វិយ ច កត្វា សក្កា អស្ស តំ គហេតុ"ន្តិ។ ចរបុរិសា តំ សាសនំ រញ្ញោ អារោចេសុំ។ តំ សុត្វា រាជា សង្គាមភេរិំ ចរាបេត្វា គន្ត្វា សកដព្យូហំ កត្វា អជាតសត្តុំ ជីវគ្គាហំ គាហាបេត្វា អត្តនោ ធីតរំ វជិរកុមារិំ ភាគិនេយ្យស្ស ទត្វា កាសិគាមំ តស្សា ន្ហានមូល្យំ កត្វា ទត្វា

ឧយ្យោជេសិ។ សា បចត្តិ កិក្ខុ បរិច្ឆិន្ទិ បរិកេជិ ឋាតា។ អថេកទិវសំ កិក្ខុ ឆេម្មសកាយំ កតំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាចរិយា, ទេការសលោរាខា កិរ ឆត្តក្កហតិស្សខេត្តស្ស ចិរាទនាយ អខាតសត្តុ ឌិតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, កិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, កិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ ឆត្តក្កហតិស្សោ យុទ្ធចិរាទនាយ រោទេការេយថា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អរញ្ញេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្វត្តិ។ តទា ពារាណសិ និស្សាយ និចុត្តចណ្ឌិការិកា ឯកោ ចណ្ឌី ធម្មតាយ អរញ្ញេ កន្ត្វា អាចារេ បតិតំ ស្វាកវេបិតកំ ទិស្វា តំ ឈរំ នេត្វា បដិជគ្គិ។ សោ វុឌ្ឍិប្បត្តោ បហារសិរោ ចក្កដារេឋា អាចារសម្បន្នោ អហោសិ, ចណ្ឌិកា បេរិសិតត្វា បន “ចណ្ឌីស្វាកវេរា”ត្វេវ បញ្ញាយិ។ ចណ្ឌិកស្ស រុក្ខតច្ឆកការេល តុរណ្ឌត រុក្ខំ បរិចរេត្តតិ, មុរលត ដំសិត្វា ចាសិចរសុតិលាដត្បក្កទេ អាហរតិ, កាលស្សត្តកោដិយំ កណ្ហាតិ។ អថ សោ ចណ្ឌី “កោធិទេច, តំ លាភេយ្យា”តិ ករយត នេត្វា អរញ្ញេ ចិស្សជ្ជេសិ។ សោបិ អរញ្ញំ បចិសិត្វា រេលំ ឋាស្វាកដ្ឋានំ ឋូលេលិកោត្តា ឯកំ បត្តតត្តេ មហត្តិ កិរិកត្ថរំ អដ្ឋស សម្បត្តកដ្ឋមុលចលំ ឋាស្វាកំ ចសតដ្ឋានំ អតេកសតស្វាកសមាកិណ្ណំ។ តេ ស្វាករា តំ ទិស្វា តស្ស សន្តិកំ អាកមិំសុ។ សោបិ តេ អាហ – “អហំ តុម្ហេ ឋូលេលិកោត្តា ចិចរាមិ, អបិច ចោ មយា ទិដ្ឋា, ព្ពដត្ថា ឋាតំ រមណីយំ, អហម្បិ ព្ពដាតិ ព្ពដេឆ ចសិស្សាមី”តិ។ “សច្ចំ ព្ពដំ ឋាតំ រមណីយំ, បរិស្សយោ បនេត្ថ អត្ថី”តិ។ “អហម្បិ តុម្ហេ ទិស្វា ឯតំ អញ្ញាសិំ, ឯចំ កោចរសម្បន្នេ ឋានេ ចសន្តានំ ចោ សរីរេសុ មំសលោហិតំ នត្ថិ, កិំ បន ចោ ឯត្ថ ភយ”ន្តិ? “ឯកោ ព្យគ្ឃោ បាតោវ អាកន្ត្វា ទិដ្ឋទិដ្ឋំយេច កហេត្វា កច្ឆតី”តិ។ “កិំ បន សោ និពទ្ធំ កណ្ហាតិ, ឧទាហុ អន្តរន្តរា”តិ? “និពទ្ធំ កណ្ហាតី”តិ។ “កតិ បន តេ ព្យគ្ឃា”តិ? “ឯកោយេចា”តិ។ “ឯត្តកា តុម្ហេ ឯកស្ស យុជ្ឈិតុំ ន សក្កោថា”តិ? “អាម, ន សក្កោមា”តិ។ “អហំ តំ កណ្ហិស្សាមិ, កេចលំ តុម្ហេ មម ចចនំ ករោថ, សោ ព្យគ្ឃោ កហំ ចសតី”តិ? “ឯតស្មិំ បព្ពតេ”តិ។

សោ រត្តិញ្ញេវ ស្វាកេ ចរាបេត្វា យុទ្ធំ ចិចារេន្តោ “យុទ្ធំ នាម បទុមព្យូហចក្កព្យូហសកដព្យូហចសេន តិចិធំ ហោតី”តិ វត្វា បទុមព្យូហចសេន ចិចារេសិ។ សោ ហិ ភូមិសីសំ ជានាតិ។ តស្មា “ព្ពមស្មិំ ឋានេ យុទ្ធំ ចិចារេតុំ ចដ្ដតី”តិ ស្វាករបិល្លកេ មាតរោ ច តេសំ មជ្ឈដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សោ តា អាចិជ្ជិត្វា មជ្ឈិមស្វាករិយោ, តា អាចិជ្ជិត្វា បេរិតកស្វាកេ, តេ អាចិជ្ជិត្វា ខុរស្វាកេ, តេ អាចិជ្ជិត្វា ឌីឃទាឋស្វាកេ, តេ អាចិជ្ជិត្វា យុទ្ធសមត្ថេ ពលចតរស្វាកេ ទស ចីស តិំស ខនេ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ ពលកុម្មំ កត្វា ឋបេសិ។ អត្តនោ ឋិតដ្ឋានស្ស បុរតោ ឯកំ បរិមណ្ឌលំ អាចាដំ ខណាបេសិ, បច្ឆតោ ឯកំ សុប្បសណ្ឋានំ អនុបុព្ពនិន្នំ បព្ភារសជិសំ។ តស្ស សដ្ឋិសត្តតិមត្តេ យោធស្វាកេ អាទាយ តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ “មា ភាយិត្ថា”តិ កម្មំ ចិចារេតោ អរុណំ ឧដ្ឋហិ។

ព្យគ្ឃោ ឧដ្ឋាយ “កាលោ”តិ ញាត្វា កន្ត្វា តេសំ សម្មុខា ចិតេ បព្ពតតលេ ឋត្វា អក្ខីនិ ឧម្មីលេត្វា ស្វាកេ ឱលោកេសិ។ ចណ្ឌីស្វាកោ “បដិឱលោកេថ ន”ន្តិ ស្វាកានំ សញ្ញំ អទាសិ, តេ បដិឱលោកេសុំ។ ព្យគ្ឃោ មុខំ ឧគ្ឃាដេត្វា អស្សាសិ, ស្វាកាបិ តថា ករិំសុ។ ព្យគ្ឃោ មុត្តំ លេណ្ឌិ, ស្វាកាបិ លេណ្ឌយិំសុ។ ព្ពតិ យំ យំ សោ ករោតិ, តំ តំ តេ បដិករិំសុ។ សោ ចិន្តេសិ – “បុព្ពេ ស្វាករា មយា ឱលោកិតការេល បលាយន្តា បលាយិតុម្បិ ន សក្កោន្តិ, អជ្ជ អបលាយិត្វា មម បដិសត្តុ ហុត្វា មយា កតមេច បដិករោន្តិ។ ឯតស្មិំ ភូមិសីសេ ចិតោ ឯកោ តេសំ សំចិធាយកោបិ អត្ថិ, អជ្ជ មយ្ហំ តស្ស ជយោ ន បញ្ញាយតី”តិ។ សោ និចត្តិត្វា អត្តនោ ចសនដ្ឋានមេច អកមាសិ។ តេន បន

គហិតមំសភាគកោ ឯកោ កូដជដិលោ អត្ថិ, សោ តំ តុដ្ឋហទយេន អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

៥៦។

“វរំ វរំ ត្វំ និហនំ បុរេ ចរិ,

អស្មិំ បទេសេ អភិភុយ្យ សូករេ;

សោទានិ ឯកោ ព្យបគម្ម ឈាយសិ,

ពលំ នុ តេ ព្យគ្ឃ ន ចជ្ជ វិជ្ជតី”តិ។

តត្ថ វរំ វរំ ត្វំ និហនំ បុរេ ចរិ, អស្មិំ បទេសេ អភិភុយ្យ សូករេតិ អម្ភោ ព្យគ្ឃ, ត្វំ បុព្ពេ ឥមស្មិំ បទេសេ សព្ពសូករេ អភិភវិត្វា ឥមេសុ សូករេសុ វរំ វរំ ត្វំ ឧត្តមុត្តមំ សូករំ និហនន្តោ វិចរិ។ សោទានិ ឯកោ ព្យបគម្ម ឈាយសីតិ សោ ត្វំ ឥទានិ អញ្ញាតកំ សូករំ អគ្គហេត្វា ឯកកោវ អបក្កន្ត្វា ឈាយសិ បជ្ឈាយសិ។ ពលំ នុ តេ ព្យគ្ឃ ន ចជ្ជ វិជ្ជតីតិ កិំ នុ តេ, អម្ភោ ព្យគ្ឃ, អជ្ជ កាយពលំ នត្ថីតិ។

តំ សុត្វា ព្យគ្ឃោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៥៧។

“ឥមេ សុទំ យន្តិ ទិសោទិសំ បុរេ, ភយដ្ដិតា លេណគវេសិនោ បុថុ;

តេ ទានិ សង្គម្ម វសន្តិ ឯកតោ, យត្ថដ្ឋិតា ទុប្បសហជ្ជមេ មយា”តិ។

តត្ថ សុទន្តិ និបាតោ។ អយំ បន សង្ខេបត្ថោ – ឥមេ សូករា បុព្ពេ យំ ទិស្វា ភយេន អដ្ដិតា បីឡិតា អត្តនោ លេណគវេសិនោ បុថុ វិសុំ វិសុំ ហុត្វា ទិសោទិសំ យន្តិ, តំ តំ ទិសំ អភិមុខា បលាយន្តិ, តេ ទានិ សព្ពេបិ សមាគន្ត្វា ឯកតោ វសន្តិ តិដ្ឋន្តិ, ទឡ្ហា ភូមិសីសំ ឧបគតា, យត្ថ ឋិតា ទុប្បសហា ទុប្បធំសិយា អជ្ជ ឥមេ មយាតិ។

អថស្ស ឧស្សាហំ ជនេន្តោ កូដជដិលោ “មា ភាយិ, គច្ឆ តយិ នទិត្វា បក្ខន្ទន្តេ សព្ពេបិ ភីតា ភិជ្ជិត្វា បលាយិស្សន្តី”តិ អាហ។ ព្យគ្ឃោ តស្មិំ

ឧស្សាហំ ជនេត្វា ស្វេ ហុត្វា បុន គន្ត្វា បច្ចាគតវេលេ អដ្ឋាសិ។ ចណ្ឌាលិមាតរោ ទិស្វា អាចរិយំ អត្តនោ អដ្ឋាសិ។ មាតរោ “សាមិ, មហារាជារោ បុត្តកោ”តិ អាហំសុ។ “មា កាសិត្ថ, ព្រាហ្មណំ តំ កាលិង្គស្សាមី”តិ។ ព្រាហ្មណោ គហេត្វា ចណ្ឌាលិមាតុស្ស ឧបរិ បតតិ, មាតរោ តស្ស អត្តនោ ឧបរិ

បតនកាលេ បរិវត្តិត្វា ទេវលោក ឧគ្គំ លលអាចារេ បតិ។ ព្រាហ្មណោ ទេវំ សន្តានេតុំ អសក្កោន្តោ ឧបរិភាវេន គន្ត្វា សុប្បមុលស្ស តិរិយំ

លលអាចារស្ស អតិសម្ពាធេ មុលដ្ឋានេ បតិត្វា បុច្ឆាកតោ ចិរំ អហោសិ។ មាតរោ អាចារិ ឧត្តរិត្វា អសតិទេវលោក គន្ត្វា ព្រាហ្មណ

អត្តនោ សត្តិមិ ជាបាយ បហរិត្វា ឃាច ចក្កបទេសោ ឋានេត្វា បញ្ចមង្គុលិយំ ភាបាយ បលិវេឋេត្វា ព្រាហ្មណស្ស មត្ថកេ អាចិក្ខិត្វា “កាលញ្ច

ត្វម្បាកំ បច្ចាមិត្ត”ន្តិ ឧក្កិបិត្វា ពាហិអាចារេ លវេឌ្ឍសិ។ បឋមំ អាកតា ព្រាហ្មណិយំ លភិំសុ, បច្ឆា អាកតា “ព្រាហ្មណិយំ កឹជិនំ ហោតី”តិ តេនំ

មុលំ ឧបសិង្ឃិត្វា ចិចរិំសុ។

មាតរោ ន តាច ត្វស្សន្តិ។ ចណ្ឌាលិមាតរោ តេនំ ព្រាហ្មណំ ជិស្វា “កិំ នុ ខោ ត្វមេវ ត្វស្សថា”តិ អាហ។ “សាមិ, កិំ ឧទេតន ព្រាហ្មណេន ឃាតិតេតន,

អញ្ញោ បន ព្រាហ្មណអាលាបនសមេត្វា ក្វចជបិវេលិ អត្ថិយេចា”តិ។ “កោ នាមេសោ”តិ? “ឧកោ ក្សម្ពីលតាបសោ”តិ។ “ព្រាហ្មណោបិ មយា

ឃាតិតោ, សោ មេ កិំ ករិស្សតិ, ឧច កាលិង្គស្សាម ត”ន្តិ មាតរោឈជិយ សទ្ធិំ បិយាសិ។ ក្វចតាបសោបិ ព្រាហ្មណេ ចិរាយន្តេ “កិំ នុ ខោ

មាតរោ ព្រាហ្មណំ កាលិង្គស្សូ”តិ បដិបថំ គច្ឆន្តោ តេ មាតរេ អាគច្ឆន្តេ ជិស្វា អត្តនោ បរិក្ខារេ អាទាយ បលាយន្តោ តេហិ អនុពន្ធិតោ បរិក្ខារេ

លភេឌ្ឍត្វា ទេវលោក ឧក្ខុម្ពរទុក្ខំ អភិរុហិ។ មាតរោ “ព្រាហ្មណិយំ យាមិ, តជ្ជ, តាបសោ បលាយិត្វា រុក្ខំ អភិរុហី”តិ អាហំសុ។ “កិំ រុក្ខំ នាមា”តិ?

“ឧក្ខុម្ពរទុក្ខ”ន្តិ។ សោ “មាតរិយោ ឧទកំ អាហរថ, មាតរបេតិកា បចតិ លលត្ថ, ជឹឈភាបា មាតរោ មូលិតិ លិក្ខត្ថ, សេនា បរិចារេត្វា

អារក្ខត្ថ”តិ សំចិជហិត្វា តេសុ តថា ករោន្តេសុ សយំ ឧក្ខុម្ពរស្ស ឧគ្គំ ឆ្វលមុលំ ឋរសុតា បហរន្តោ ចិរំ ឧកប្បហារេមេច កត្វា ឧក្ខុម្ពរទុក្ខំ

បិតេសិ។ បរិចារេត្វា ឋិតមាតរោ ក្វចជបិលំ ក្ខុមិយំ បិតេត្វា លល្លាលល្លិកំ កត្វា ឃាច អដ្ឋិតោ លាជិត្វា ចណ្ឌាលិមាតរេ ឧក្ខុម្ពរលតេលេមេច

តិសិភាបេត្វា ក្វចជបិលស្ស បរិភោគសព្ទេន ឧគ្គំ អាហរិត្វា អភិសិញ្ចិត្វា រាជាតំ ករិំសុ, ឧកញ្ចា តទុលមាតរិ តស្ស អក្កមហេសិំ អកំសុ។

តតោ បដ្ឋាយ កិរ ឃាចឌ្ឍតតា រាជានោ ឧក្ខុម្ពរភទ្ទបីឋេ តិសិភាបេត្វា តីហិ សង្ខេហិ អភិសិញ្ចន្តិ។

តស្មិំ ចតសន្ធេ អនិចត្វា ទេចតា តំ អច្ឆរិយំ ជិស្វា ឧកស្មិំ ចិដបត្តេ មាតរានំ អភិមុខា ហុត្វា តតិយំ កាថមាហ –

៥៥។

“តមត្ថុ សញ្ញាត សយាកតាតំ, ជិត្វា សយំ សព្វ ចតាមិ អត្ថំ;

ព្រាហ្មណិយិកា មត្ថុ ជិតិំសុ ភាជិនោ, សាមក្កិយា ភាបពាលេសុ មុច្ឆរេ”តិ។

តត្ថ តមត្ថុ សញ្ញាតន្តិ អយំ មេ តមក្ការោ សយាកតាតំ មាតរសញ្ញាតំ អត្ថុ។ ជិត្វា សយំ សព្វ ចតាមិ អត្ថំតន្តិ ព្រាហ្មំ បុទ្ធោ អត្តបុត្តោ អត្ថំ

សព្វំ មិត្តកាចំ សយំ ជិត្វា ចតាមិ។ ព្រាហ្មណិយិកា មត្ថុ ជិតិំសុ ភាជិនោតិ មត្ថ ហិ នាម ភាជិនោ មាតរយិកា ព្រាហ្មណិជិតិំសុ, អយមេច ចា

ᨷᩤᨮᩮᩣ. ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᨴᩣᨮᩣᨻᩃᩮᩈᩩ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩁᩮᨲᩥ ᨿᩣ ᩈᩣ ᨴᩣᨮᩣᨻᩃᩮᩈᩩ ᩈᩪᨠᩁᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩦ ᩑᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᨲᩣ, ᨲᩣᨿ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᨲᩮ ᨴᩣᨮᩣᨻᩃᩦ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩁᨱᨽᨿᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – "ᨲᨴᩣ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦᩈᩪᨠᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦᩈᩪᨠᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ.

[᪒᪘᪔] ᪔. ᩈᩥᩁᩥᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨿᩴ ᩏᩔᩩᨠᩣ ᩈᩘᨥᩁᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᩈᩥᩁᩥᨧᩮᩣᩁᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ. ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩣᨲᨠᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨡᨴᩥᩁᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ. ᪑.᪑.᪔᪐) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ. ᩍᨵᩣᨷᩥ ᨷᨶ ᩈᩣ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᨥᩁᩮ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩮ ᩅᩈᨶᨠᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᨴᩮᩅᨲᩣ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩔ ᨧᨲᩩᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩉᩣᨿᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᩮᩈᩥ. ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩔᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ, ᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨿᩈᩮᩣ ᨿᨳᩣᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ. ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᩣᩈᩦ ᩈᩥᩁᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨬ᩠ᨬᩪ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – "ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩍᩔᩁᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨿᩴᨶᩪᨶᩣᩉᩴ ᨲᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨥᩁᨲᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᩴ ᨳᩮᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨥᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᨲᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩣᩁᩣᨱᩦᨿᨠᨳᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨿ "ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨠᨲ᩠ᨳ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩈᩥᩁᩦ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ"ᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ. ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᨲᩣ ᨵᩮᩣᨲᩈᨦ᩠ᨡᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩣ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩔᩣ ᨧᩪᩊᩣᨿ ᩈᩥᩁᩦ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ. ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ – "ᩋᩉᩴ, ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ, ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩮ ᨾᩣᨱᩅᩮ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩣᨧᩮᨾᩥ, ᩋᨠᩣᩃᩁᩅᩥᩴ ᩑᨠᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᩮ ᨧ ᨾᨿᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᩃᨾᩣᨾ, ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᩁ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩦ ᨠᩣᩃᩁᩅᩦ, ᩍᨾᩥᩔᩣᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᨴᩮᩉᩥ ᨾᩮ ᩑᨲᩴ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ. "ᨣᨱ᩠ᩉ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨴᩮᨾᩥ ᨲᩮ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥ. "ᨴᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᩥᩁᩦ ᨲᩔᩣ ᨧᩪᩊᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᩦᩈᨠᩮ ᨮᨷᩥᨲᩮ ᨾᨱᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ.

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨾᨱᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨱᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩣᨧᩥ. "ᨾᨱᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩮᨾᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᩥᩁᩦ ᨾᨱᩥᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩔᩦᩈᨠᩮ ᨮᨷᩥᨲᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨿᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ. ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩣᨧᩥ. "ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨱᩮᨿᩮᩅ ᩈᩥᩁᩦ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨶᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ. ᩈᩥᩁᩥᨧᩮᩣᩁᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩑᨲᩴ, ᨿᩣᨧᩥᨲᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ"ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – "ᨾᩉᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨣᩮᩉᩮ 'ᩈᩥᩁᩥᩴ ᨳᩮᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦ'ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨾᩥᩴ, ᩈᩥᩁᩦ ᨷᨶ ᨲᩮ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨭᩔ ᨧᩪᩊᩣᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨱᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᨾᨱᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨿᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, ᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᨿᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩃᨠ᩠ᨡᨱᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ, 'ᩍᨴᩴ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯ'ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩮ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨲᩅ ᩈᩥᩁᩥᩴ ᨳᩮᨶᩮᨲᩩᩴ, ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨲᩅᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩪ"ᨲᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ. ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣ "ᩍᨾᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩩ

ករេយ្យាសី”តិ ចិន្តេត្វា គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ សត្ថុ តទាគតស្ស អារោចេសិ។ សត្ថា តំ សុត្វា “ន ខោ, គហបតិ, ឥទានេវេស អត្តនោ សិរិំ អត្តនាវ ឆឌ្ឌេតិ, បុព្ពេបិ អប្បបុញ្ញោ ហុត្វា ឧប្បាទិតសិរិំ បន បុញ្ញវន្តានំយេវ បាទមូលេ ខិបិ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហិត្វា អគារំ អជ្ឈាវសន្តោ មាតាបិតូនំ កាលកិរិយាយ សំវិគ្គោ និក្ខមិត្វា ហិមវន្តបទេសេ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេត្វា ទីឃស្ស អទ្ធុនោ អច្ចយេន លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ ជនបទំ គន្ត្វា ពារាណសិរញ្ញោ ឧយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ ភិក្ខាចរណតោ ហត្ថាចរិយស្ស ឃរទ្វារំ អគមាសិ។ សោ តស្ស អាចារវិហារេ បសន្នោ ភិក្ខំ ទត្វា ឧយ្យានេ វសាបេត្វា និច្ចំ បដិជគ្គិ។ តស្មិំ កាលេ ឯកោ កដ្ឋហារកោ អរញ្ញតោ ទារូនិ អាហរន្តោ វេលាយ នគរទ្វារំ បាបុណិតុំ នាសក្ខិ។ សាយំ ឯកស្មិំ ទេវកុលេ ទារុកលាបំ ឧស្សីសកេ កត្វា និបជ្ជិ, ទេវកុលេ វិស្សដ្ឋា ពហូ កុក្កុដា តស្ស អវិទូរេ ឯកស្មិំ រុក្ខេ សយិំសុ។ តេសុ ឧបរិសយិតកុក្កុដោ បច្ចូសកាលេ វច្ចំ បាតេន្តោ ហេដ្ឋាសយិតកុក្កុដស្ស សរីរេ បាតេសិ។ “កោ មេ សរីរេ វច្ចំ បាតេសី”តិ ច វុត្តេ “មយា”តិ អាហ។ “កិំការណា”តិ ច វុត្តេ “អនុបធារេត្វា”តិ វត្វា បុនបិ បាតេសិ។ តតោ ឧភោបិ អញ្ញមញ្ញំ កុជ្ឈិត្វា “កិំ តេ ពលំ, កិំ តេ ពល”ន្តិ កលហំ ករិំសុ។ អថ ហេដ្ឋាសយិតកុក្កុដោ អាហ – “មំ មារេត្វា អង្គារេ បក្កមំសំ ខាទន្តោ បាតោវ កហាបណសហស្សំ លភតី”តិ។ ឧបរិសយិតកុក្កុដោ អាហ – “អម្ភោ, មា ត្វំ ឯត្តកេន គជ្ជិ, មម ថូលមំសំ ខាទន្តោ រាជា ហោតិ, ពហិមំសំ ខាទន្តោ បុរិសោ ចេ, សេនាបតិដ្ឋានំ, ឥត្ថី ចេ, អគ្គមហេសិដ្ឋានំ លភតិ។ អដ្ឋិមំសំ បន មេ ខាទន្តោ គិហី ចេ, ភណ្ឌាគារិកដ្ឋានំ, បព្ពជិតោ ចេ, រាជកុលូបកភាវំ លភតី”តិ។

កដ្ឋហារកោ តេសំ វចនំ សុត្វា “រជ្ជេ បត្តេ សហស្សេន កិច្ចំ នត្ថី”តិ សណិកំ អភិរុហិត្វា ឧបរិសយិតកុក្កុដំ គហេត្វា មារេត្វា ឧច្ឆង្គេ កត្វា “រាជា ភវិស្សាមី”តិ គន្ត្វា វិវដទ្វារេនេវ នគរំ បវិសិត្វា កុក្កុដំ និត្តចំ កត្វា ឧទរំ សោធេត្វា “ឥមំ កុក្កុដមំសំ សាធុកំ សម្បាទេហី”តិ បជាបតិយា អទាសិ។ សា កុក្កុដមំសញ្ច ភត្តញ្ច សម្បាទេត្វា “ភុញ្ជ, សាមី”តិ តស្ស ឧបនាមេសិ។ “ភទ្ទេ, ឥទំ មំសំ មហានុភាវំ, ឥទំ ខាទិត្វា អហំ រាជា ភវិស្សាមិ, ត្វំ អគ្គមហេសី ភវិស្សសិ, តំ ភត្តញ្ច មំសញ្ច អាទាយ គង្គាតីរំ គន្ត្វា នហាយិត្វា ភុញ្ជិស្សាមា”តិ ភត្តកុម្ភិំ តីរេ ឋបេត្វា នហានត្ថាយ ឱតរិំសុ។ តស្មិំ ខណេ វាតេន ខុភិតំ ឧទកំ អាគន្ត្វា ភត្តកុម្ភិំ អាទាយ អគមាសិ។ តំ នទីសោតេន វុយ្ហមានំ ហេដ្ឋានទិយំ ហត្ថិំ នហាបេន្តោ ឯកោ ហត្ថាចរិយោ មហាមត្តោ ទិស្វា ឧក្ខិបាបេត្វា វិវរាបេត្វា “កិមេត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ភត្តញ្ច កុក្កុដមំសញ្ច សាមី”តិ។ សោ តំ បិទហាបេត្វា លញ្ឆាបេត្វា “យាវ មយំ អាគច្ឆាម, តាវិមំ ភត្តំ មា វិវរា”តិ ភរិយាយ បេសេសិ។ សោបិ ខោ កដ្ឋហារកោ មុខេន បវិដ្ឋេន វាលុកោទកេន ឧទ្ធុមាតោទរោ បលាយិ។

អថេកោ តស្ស ហត្ថាចរិយស្ស កុលូបកោ ទិព្ពចក្ខុកតាបសោ “មយ្ហំ ឧបដ្ឋាកោ ហត្ថិដ្ឋានំ ន វិជហតិ, កទា នុ ខោ សម្បត្តិំ បាបុណិស្សតី”តិ ទិព្ពចក្ខុនា ឧបធារេន្តោ តំ បុរិសំ ទិស្វា តំ ការណំ ញត្វា បុរេតរំ គន្ត្វា ហត្ថាចរិយស្ស និវេសនេ និសីទិ។ ហត្ថាចរិយោ អាគន្ត្វា តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ តំ ភត្តកុម្ភិំ អាហរាបេត្វា “តាបសំ មំសោទនេន បរិវិសថា”តិ អាហ។ តាបសោ ភត្តំ គហេត្វា មំសេ ទីយមានេ អគ្គហេត្វា “ឥមំ មំសំ អហំ វិភជិស្សាមី”តិ វត្វា “វិភជថ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ ថូលមំសាទីនិ ឯកេកំ កោដ្ឋាសំ កត្វា

ថូលមំសំ ហត្ថាចរិយស្ស ទាបេសិ, ពាហិមំសំ តស្ស ភរិយាយ, អដ្ឋិមំសំ អត្តនា បរិភុញ្ជិ។ សោ ភត្តកិច្ចាវសានេ គច្ឆន្តោ “ត្វំ ឥតោ តតិយទិវសេ រាជា ភវិស្សសិ, អប្បមត្តោ ហោហី”តិ វត្វា បក្កាមិ។ តតិយទិវសេ ឯកោ សាមន្តរាជា អាគន្ត្វា ពារាណសិំ បរិវារេសិ។ ពារាណសិរាជា ហត្ថាចរិយំ រាជវេសំ គាហាបេត្វា “ហត្ថិំ អភិរុហិត្វា យុជ្ឈា”តិ អាណាបេត្វា សយំ អញ្ញាតកវេសេន សេនាយ វិចារេន្តោ ឯកេន បហារវេគេន សរេន វិទ្ធោ តង្ខណេញ្ញេវ មរិ។ តស្ស មតភាវំ ញត្វា ហត្ថាចរិយោ ពហូ កហាបណេ នីហរាបេត្វា “ធនត្ថិកា បុរតោ ហុត្វា យុជ្ឈន្តូ”តិ ភេរិំ ចរាបេសិ។ ពលកាយោ មុហុត្តេនេវ សាមន្តរាជានំ ជីវិតក្ខយំ បាបេសិ។ អមច្ចា រញ្ញោ សរីរកិច្ចំ កត្វា “កំ រាជានំ ករោមា”តិ មន្តយមានា “អម្ហាកំ រាជា ជីវមានោ អត្តនោ វេសំ ហត្ថាចរិយស្ស អទាសិ, អយមេវ យុទ្ធំ កត្វា រជ្ជំ គណ្ហិ ឯតស្សេវ រជ្ជំ ទស្សាមា”តិ តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិំសុ, ភរិយម្បិស្ស អគ្គមហេសិំ អកំសុ។ ពោធិសត្តោ រាជកុលូបកោ អហោសិ។

សត្ថា អតីតំ អាហរិត្វា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១០០។

“យំ ឧស្សុកា សង្ឃរន្តិ, អលក្ខិកា ពហុំ ធនំ;

សិប្បវន្តោ អសិប្បា ច, លក្ខិវា តានិ ភុញ្ជតិ។

១០១។

“សព្វត្ថ កតបុញ្ញស្ស, អតិច្ចញ្ញេវ បាណិនោ;

ឧប្បជ្ជន្តិ ពហូ ភោគា, អប្បនាយតនេសុបី”តិ។

តត្ថ យំ ឧស្សុកាតិ យំ ធនសង្ឃរណេ ឧស្សុក្កមាបន្នា ឧដ្ឋាតា កិច្ឆេន ពហុំ ធនំ សង្ឃរន្តិ។ “យេ ឧស្សុកា”តិបិ បាឋោ, យេ បុរិសា ធនសំហរណេ ឧស្សុកា ហត្ថិសិប្បាទិវសេន សិប្បវន្តោ អសិប្បា ច អត្តនោ វេតនេន កម្មំ កត្វា ពហុំ ធនំ សង្ឃរន្តីតិ អត្ថោ។ លក្ខិវា តានិ ភុញ្ជតីតិ តានិ “ពហុំ ធន”ន្តិ វុត្តានិ ធនានិ បុញ្ញវា បុរិសោ អត្តនោ បុញ្ញផលំ បរិភុញ្ជន្តោ កិញ្ចិ កម្មំ អកត្វាបិ បរិភុញ្ជតិ។

អតិច្ចញ្ញេវ បាណិនោតិ អតិច្ច អញ្ញេ ឯវ បាណិនោ។ ឯវ-ការោ បុរិមបទេន យោជេតព្ពោ, សព្ពេសុ កតបុញ្ញស្ស អញ្ញេ អកតបុញ្ញេ សត្តេ អតិក្កមិត្វាតិ អត្ថោ។ អប្បនាយតនេសុបីតិ អបិ អនាយតនេសុ អរតនាករេសុ រតនានិ អសុវណ្ណាយតនាទីសុ សុវណ្ណានីតិ អហត្ថាយតនាទីសុ ហត្ថិអាទយោតិ សវិញ្ញាណកអវិញ្ញាណកា ពហូ ភោគា ឧប្បជ្ជន្តិ។ តត្ថ មុត្តាមណិអាទីនិ អនាករេ

ឧប្បត្តិយំ ឧដ្ឋកាយលិអកឃយហារាឌស្ស ចត្វ ពនេធតន្តា៑

សត្វា បត ញ្ញយា កាធា ចត្វា “កហបតិ, ញ្ញនេយសំ សត្តាត់ បុញ្ញាសជិសំ អញ្ញា អាឃតត់ ភាយ ភត្តិ, បុញ្ញាចត្តាភពិ្យអភាពនេរស្ស រតភាតិ ឧប្បជ្ជត្តិនេឃចា”តិ ចត្វា ញ្ញយំ ឆយំ ឆេនេសិ –

“ឲស នេឆចយភ្យស្សាត់, សព្ភាកាយឆនេឆា ភិសិ;

ឃំ ឃនេឆចាកិបនេត្តត្តិ, សព្ភានេយនេតាភ លព្ភតិ៑

“ស្ងចណ្ណតា ស្ងសរតា, ស្ងសណ្ឋាភា ស្ងរូបតា;

អាឆិបច្ចបរិចារនេរា, សព្ភានេយនេតាភ លព្ភតិ៑

“បនេឆសរជ្ជំ ញ្ញស្សរិយំ, ចក្កចត្តិស្ងខំ បិយំ;

នេឆចរជ្ជម្បិ ជិនេព្ភស្ង, សព្ភានេយនេតាភ លព្ភតិ៑

“យាភ្យស្សិកា ច សម្បត្តិ, នេឆចនេលាិនេក ច ឃា រតិ;

ឃា ច ភិព្ភាភសម្បត្តិ, សព្ភានេយនេតាភ លព្ភតិ៑

“មិត្តសម្បឆយាកម្ម, នេឃាភិនេសាច បយុជ្ជនេតា;

ចិជ្ជាចិមុត្តិចសីភានេចា, សព្ភានេយនេតាភ លព្ភតិ៑

“បដិសម្ភិតា ចិនេមាក្ខា ច, ឃា ច សាចកបារមី;

បនេច្ចកនេពាឆិ ញុទ្ធភូមិ, សព្ភានេយនេតាភ លព្ភតិ៑

“ឯវំ មហិទ្ធិកា ឯសា, យទិទំ បុញ្ញសម្បទា;

តស្មា ធីរា បសំសន្តិ, បណ្ឌិតា កតបុញ្ញត”ន្តិ។ (ខុ។ បា។ ៨។១០-១៦);

ឋានានិ យេសុ អនាថបិណ្ឌិកស្ស សិរី បតិដ្ឋិតា, តានិ រតនានិ ទស្សេន្តោ “កុក្កុដេ”តិអាទិមាហ។

១០២។

“កុក្កុដេ មណយោ ទណ្ឌា, ថិយោ ច បុញ្ញលក្ខណា;

ឧប្បជ្ជន្តិ អបាបស្ស, កតបុញ្ញស្ស ជន្តុនោ”តិ។

តត្ថ ទណ្ឌាតិ អារក្ខយដ្ឋិ សន្ធាយ វុត្តំ, ថិយោតិ សេដ្ឋិភរិយំ បុញ្ញលក្ខណទេវិំ។ សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ។ គាថំ វត្វា ច បន ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, កុលូបកតាបសោ បន អហមេវ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អហោសិ”ន្តិ។

សិរិជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[២៨៥] ៥។ មណិសូករជាតកវណ្ណនា

ទរីយា សត្ត វស្សានីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សុន្ទរីមារណំ អារព្ភ កថេសិ។ តេន ខោ បន សមយេន ភគវា សក្កតោ ហោតិ គរុកតោតិ វត្ថុ ឧទានេ (ឧទា។ ២៨) អាគតមេវ។ អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ – ភគវតោ កិរ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច បញ្ចន្នំ មហានទីនំ មហោឃសទិសេ លាភសក្ការេ ឧប្បន្នេ ហតលាភសក្ការា អញ្ញតិត្ថិយា សូរិយុគ្គមនកាលេ ខជ្ជោបនកា វិយ និប្បភា ហុត្វា ឯកតោ សន្និបតិត្វា មន្តយិំសុ – “មយំ សមណស្ស គោតមស្ស ឧប្បន្នកាលតោ បដ្ឋាយ ហតលាភសក្ការា, ន កោចិ អម្ហាកំ អត្ថិភាវម្បិ ជានាតិ, កេន នុ ខោ សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា សមណស្ស គោតមស្ស អវណ្ណំ ឧប្បាទេត្វា លាភសក្ការមស្ស អន្តរធាបេយ្យាមា”តិ។ អថ នេសំ ឯតទហោសិ – “សុន្ទរិយា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា សក្កុណិស្សាមា”តិ។

តេ ឯកទិវសំ សុន្ទរិំ តិត្ថិយារាមំ បវិសិត្វា វន្ទិត្វា ឋិតំ នាលបិំសុ។ សា បុនប្បុនំ សល្លបន្តីបិ បដិវចនំ អលភិត្វា “អបិ នុ, អយ្យា, តុម្ហេ កេនចិ វិហេឋិតត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “កិំ, ភគិនិ, សមណំ គោតមំ អម្ហេ វិហេឋេត្វា ហតលាភសក្ការេ កត្វា វិចរន្តំ ន បស្សសី”តិ។ សា ឯវមាហ – “មយា ឯត្ថ កិំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ? ត្វំ ខោសិ, ភគិនិ, អភិរូបា សោភគ្គប្បត្តា, សមណស្ស គោតមស្ស អយសំ អារោបេត្វា មហាជនំ តវ

ពន់ កាហារេបត្វា ហតលិកសក្កាទំ ពេទរាហី”តិ? សា “សាឆ្ន”តិ សយ្យដិដ្ឋិត្វា ចត្តិត្វា បក្កត្តា៍ តតោ បដ្ឋាយ ខាលិកក្តចិលេបតកប្បុទពដុកថលិឌឹតិ ពេហត្វា សាយំ ខហាឌតស្ស សត្ត្ត ឆខុឆេសតំ សុត្វា តកទំ បចិសតកាលេ ឌេតចតាកិយុឆិ ពេឆ្លតិ៍ “ពហំ ពេឆ្លឹ”តិ ច បុដ្ឋា “សខណស្ស ពោតខស្ស សត្តិក់, អហញិក្សាតេត សដ្ឋិ ឲកាក្តក្យុដិឃំ ចសាខឹ”តិ ចត្វា អក្ខាតទស្ថិ តិត្តិឃាទាខេ ចសិត្វា បិតោាច ឌេតចតយក្កិ ឌូតទិត្វា តកទាកិយុឆិ ពេឆ្លតិ៍ “កិ, សុត្តទិ, ពហំ ពតាឆឹ”តិ ច បុដ្ឋា “សខពោត ពោតខេត សដ្ឋិ ឲកាក្តក្យុដិឃំ ចសិត្វា តំ កិលេសទតិឃា ទខាពេត្វា អាកតាខឹ”តិ ចងតិ៍

អឆ តំ ពតិបិហច្ចខេត ឆុត្តាតំ ពហាបពេណ ឌត្វា “ពេឆ្លឆ សុត្តទិ ខាទេត្វា សខណស្ស ពោតខស្ស កក្តក្យុដិឃា សខឹខេប ខាលិកចចទត្តទេ តិក្កិបិត្វា ឲចា”តិ ចងិសុ, តេ តថា អកំសុ៍ តតោ តិត្តិឃា “សុត្តទិ ត បស្សាខា”តិ ពោលិហលំ ពត្វា ទខ្ញោ អាទេទាចត្វា “ពហំ ចោ អាសក្កា”តិ ចុត្វា “ត្តខេសុ ឌិចខេសុ ឌេតចតេ ចសតិ, តក្រស្សា បចត្តិ ត ឌាតាខា”តិ ចត្វា “តេត ហិ ពេឆ្លឆ, តំ ចិចិតឆា”តិ ទខ្ញោ អត្យុញ្ញាតា អត្តតា ឌ្ដុបដ្ឋាពេក ពេហត្វា ឌេតចតំ កត្តា ចិចិតត្តា ខាលិកចចទត្តទេ ឌិស្វា ខញាក់ អាទេទាបេត្វា តកទំ បចេចខេត្វា “សខណស្ស ពោតខស្ស សាចកា ‘សត្វាទា ពតបិបកខ្ញុំ បដិឆ្លាឆស្សាខា’តិ សុត្តទិ ខាទេត្វា ខាលិកចចទត្តទេ តិក្កិបិឃ្ន”តិ ទខ្ញោ អាទេទាចសុំ, ទាឌា “តេត ហិ ពេឆ្លឆ, តកទំ អាហិណ្ឌឆា”តិ អាហ៍ តេ តកទចិឌិសុ “បស្សឆ សខណាតំ សក្យបុត្តិឃាតំ កខ្ញុ”ត្តិអាឌិតិ ចិទចិត្វា បុត ទខ្ញោ តិចេសតច្ចាទំ អកខំសុ៍

ទាឌា សុត្តទិឃា សទិទំ អាខកសុសាទេត អដ្ដក់ អាទេទាបេត្វា ទក្ខាបេសិ៍ សាចត្តិចាសិតោ ឌេបត្វា អទិឃសាចពេក តេសា ឃេតុឃ្យេត “បស្សឆ សខណាតំ សក្យបុត្តិឃាតំ កខ្ញុ”ត្តិអាឌិតិ ចត្វា អន្តោតកទេ ច ពាហិតកទេ ច តិក្ខុ អក្កោសត្តា បទិភាសត្តា ចិចទត្តិ៍ តិក្ខុ តំ បចត្តិ តចាកតស្ស អាទេទាចសុំ៍ សត្វា “តេត ហិ ត្យុខេញ្ញ តេ ខតុស្ស ឲចំ បដិចោទេឌចា”តិ –

“អក្ខុតចាឌី តិទខំ ឌ្ដុបេតិ, ខោ ចាបិ ពត្វា ត ពេទាមិ ចាហ;

ឌ្ដុកាបិ តេ បេច្ច សមា ភចត្តិ, តិហីតកព្វា ខតុឌា បទត្វា”តិ៍ (ឌ្ដុឌា៍ ៦៦) –

ត្តុខំ កាឆខាហ៍

ទាឌា “សុត្តទិឃា អក្ខោហិ ខាទិតកាចំ ឌាតាឆា”តិ បុទិសេ បេសេសិ៍ តេបិ តោ ឆុត្តា តេហិ ពហាបពេណហិ សុទំ បិចត្តា អញ្ញខញ្ញោ ពលហំ ពេទាត្តិ៍ តតត្តតោ ឲចខាហ – “ត្វំ សុត្តទិ ឲកប្បហាទទេតច ខាទេត្វា ខាលិកចចទត្តទេ តិក្កិបិត្វា តតោ លទ្ធកហាបពេណហិ សុទំ បិចសិ, តោហតុ តោហតុ”តិ៍ ទាឌបុទិសា តេ ឆុតេត្ត ពេហត្វា ទខ្ញោ ឌស្សេសុំ៍ អឆ តេ ទាឌា “ត្យុខេញ្ញ ខាទិតា”តិ បុច្ឆិ៍ “អាម, ឌេចា”តិ៍ “ពោហិ ខាទាបិតា”តិ? “អក្ខាតិត្តិខេហិ, ឌេចា”តិ៍ ទាឌា តិត្តិខេ បក្កោសាបេត្វា សុត្តទិ ឌ្ដុក្កិបិបេត្វា “ពេឆ្លឆ ត្យុខេញ្ញឲចំ ចឌត្តា តកទំ អាហិណ្ឌឆ ‘អខំ សុត្តទី សខណស្ស ពោតខស្ស អចណ្ណំ អាទេទាបេត្យុពាខេហិ អខេញ្ញ ខាទាបិតា, តេច សខណស្ស ពោតខស្ស, ត

គោតមសាវកានំ ទោសោ អត្ថិ, អម្ហាកមេវ ទោសោ”’តិ អាណាបេសិ។ តេ តថា អកំសុ។ ពាលមហាជនោ តទា សទ្ទហិ, តិត្ថិយាបិ បុរិសវធទណ្ឌេន បលិពុទ្ធា។ តតោ បដ្ឋាយ ពុទ្ធានំ មហន្តតរោ លាភសក្ការោ អហោសិ។

អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, តិត្ថិយា ‘ពុទ្ធានំ កាឡកភាវំ ឧប្បាទេស្សាមា’តិ សយំ កាឡកា ជាតា, ពុទ្ធានំ បន មហន្តតរោ លាភសក្ការោ ឧទបាទី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, សក្កា ពុទ្ធានំ សំកិលេសំ ឧប្បាទេតុំ, ពុទ្ធានំ សំកិលិដ្ឋករណំ នាម ជាតិមណិនោ កិលិដ្ឋករណសទិសំ, បុព្វេ ជាតិមណិំ ‘កិលិដ្ឋំ ករិស្សាមា’តិ វាយមន្តាបិ នាសក្ខិំសុ កិលិដ្ឋំ កាតុ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ គាមកេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ កាមេសុ អាទីនវំ ទិស្វា និក្ខមិត្វា ហិមវន្តបទេសេ តិស្សោ បព្ពតរាជិយោ អតិក្កមិត្វា តាបសោ ហុត្វា បណ្ណសាលាយំ វសិ។ តស្សា អវិទូរេ មណិគុហា អហោសិ, តត្ថ តិំសមត្តា សូករា វសន្តិ, គុហាយ អវិទូរេ ឯកោ សីហោ ចរតិ, តស្ស មណិម្ហិ ឆាយា បញ្ញាយតិ។ សូករា សីហច្ឆាយំ ទិស្វា ភីតា ឧត្រស្តា អប្បមំសលោហិតា អហេសុំ។ តេ “ឥមស្ស មណិនោ វិប្បសន្នត្តា អយំ ឆាយា បញ្ញាយតិ, ឥមំ មណិំ សំកិលិដ្ឋំ វិវណ្ណំ ករោមា”តិ ចិន្តេត្វា អវិទូរេ ឯកំ សរំ គន្ត្វា កលលេ បវដ្ដេត្វា អាគន្ត្វា តំ មណិំ ឃំសន្តិ។ សោ សូករលោមេហិ ឃំសិយមានោ វិប្បសន្នតរោ អហោសិ។ សូករា ឧបាយំ អបស្សន្តា “ឥមស្ស មណិនោ វិវណ្ណករណូបាយំ តាបសំ បុច្ឆិស្សាមា”តិ ពោធិសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតា បុរិមា ទ្វេ គាថា ឧទាហរិំសុ –

១០៣។

“ទរិយា សត្ត វស្សានិ, តិំសមត្តា វសាមសេ;

ហញ្ញាម មណិនោ អាភំ, ឥតិ នោ មន្តនំ អហុ។

១០៤។

“យាវតា មណិ ឃំសាម, ភិយ្យោ វោទាយតេ មណិ;

ឥទញ្ច ទានិ បុច្ឆាម, កិំ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសី”តិ។

តត្ថ ទរិយាតិ មណិគុហាយំ។ វសាមសេតិ វសាម។ ហញ្ញាមាតិ ហនិស្សាម, មយម្បិ វិវណ្ណំ ករិស្សាម។ ឥទញ្ច ទានីតិ បុច្ឆាមាតិ ឥទានិ មយំ

“កេន ការណេន អយំ មណិ កិលិស្សមានោ វោទាយតេ”តិ ឥទំ តំ បុច្ឆាយ “កិំ កិញ្ចិ ‘ឥធ មញ្ញាសី’តិ ឥមស្មិំ អត្ថេ ត្វំ ឥមំ កិញ្ចិ កិត្តិ មញ្ញាសី”តិ។

អថ តេសំ អាចិក្ខន្តោ ពោធិសត្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១០៧.

“អយំ មណិ វេឡុរិយោ, អកាចោ វិមលោ សុភោ;

នាស្ស សក្កា សិរិំ ហន្តុំ, អបក្កមថ សូករា”តិ។

តត្ថ អកាចោតិ អកក្កសោ។ សុភោតិ សោភនោ។ សិរិន្តិ បភំ។ អបក្កមថាតិ ឥមស្ស មណិស្ស បភា នាសេតុំ ន សក្កា, តុម្ហេ បន ឥមំ មណិគុហំ បហាយ អញ្ញត្ថ គច្ឆថាតិ។

តេ តស្ស កថំ សុត្វា តថា អកំសុ។ ពោធិសត្តោ ឈានំ ឧប្បាទេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា តាបសោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មណិសូករជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៨៦] ៦. សាលូកជាតកវណ្ណនា

មា សាលូកស្ស បិហយីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ថុល្លកុមារិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ តំ ចូឡនារទកស្សបជាតកេ (ជា។ ១.១៣.៣០ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។ តំ បន ភិក្ខុំ សត្ថា បក្កោសាបេត្វា “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ “កោ តំ ឧក្កណ្ឋាបេសី”តិ? “ថុល្លកុមារិកា, ភន្តេ”តិ។ សត្ថា “ឯសា តេ ភិក្ខុ អនត្ថការិកា, បុព្ពេបិ ត្វំ ឯតិស្សា វិវាហត្ថាយ អាគតបរិសាយ ឧត្តរិភង្គោ អហោសី”តិ វត្វា ភិក្ខូហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ មហាលោហិតគោណោ នាម អហោសិ, កនិដ្ឋភាតា បនស្ស ចូឡលោហិតោ នាម។ ឧភោបិ គោណា គាមកេ ឯកស្មិំ កុលេ កម្មំ ករោន្តិ។ តស្ស កុលស្ស ឯកា វយប្បត្តា កុមារិកា អត្ថិ, តំ អញ្ញកុលំ វារេសិ។ អថ តំ

កុលំ “វិវាហកាលេ ឧត្តរិភង្គោ ភវិស្សតី”តិ សាលូកំ នាម សូករំ យាគុភត្តេន បដិជគ្គិ, សោ ហេដ្ឋាមញ្ចេ សយតិ. អថេកទិវសំ ចូឡលោហិតោ ភាតរំ អាហ – “ភាតិក, មយំ ឥមស្មិំ កុលេ កម្មំ ករោម, អម្ហេ និស្សាយ ឥមំ កុលំ ជីវតិ, អថ ច បនិមេ មនុស្សា អម្ហាកំ តិណបលាលមត្តំ ទេន្តិ, ឥមំ សូករំ យាគុភត្តេន បោសេន្តិ, ហេដ្ឋាមញ្ចេ សយាបេន្តិ, កិំ នាមេស ឯតេសំ ករិស្សតី”តិ. មហាលោហិតោ “តាត, មា ត្វំ ឯតស្ស យាគុភត្តំ បត្ថយ, ឯតិស្សា កុមារិកាយ វិវាហទិវសេ ឯតំ ឧត្តរិភង្គំ កាតុកាមា ឯតេ មំសស្ស ថូលភាវករណត្ថំ បោសេន្តិ, កតិបាហច្ចយេន តំ បស្សិស្សសិ ហេដ្ឋាមញ្ចតោ និក្ខាមេត្វា វធិត្វា ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ ឆិន្ទិត្វា អាគន្តុកភត្តំ ករិយមាន”ន្តិ វត្វា ឥមា ទ្វេ គាថា សមុដ្ឋាបេសិ –

១០៩.

“មា សាលូកស្ស បិហយិ, អាតុរន្នានិ ភុញ្ជតិ;

អប្បោស្សុក្កោ ភុសំ ខាទ, ឯតំ ទីឃាយុលក្ខណំ.

១១០.

“ឥទានិ សោ ឥធាគន្ត្វា, អតិថី យុត្តសេវកោ;

អថ ទក្ខសិ សាលូកំ, សយន្តំ មុសលុត្តរ”ន្តិ.

តត្ថាយំ សង្ខេបត្ថោ – តាត, ត្វំ មា សាលូកស្ស ភោជនំ បត្ថយិ, អយញ្ហិ អាតុរន្នានិ មរណភោជនានិ ភុញ្ជតិ, យានិ ភុញ្ជិត្វា ននចិរស្សេវ មរណំ បាបុណិស្សតិ, ត្វំ បន អប្បោស្សុក្កោ និរាលយោ ហុត្វា អត្តនា លទ្ធំ ឥមំ បលាលមិស្សកំ ភុសំ ខាទ, ឯតំ ទីឃាយុកភាវស្ស លក្ខណំ សញ្ញាណនិមិត្តំ. ឥទានិ កតិបាហស្សេវ សោ វិវាហិកបុរិសោ មហតិយា បរិសាយ យុត្តោ យុត្តសេវកោ ឥធ អតិថិ ហុត្វា អាគតោ ភវិស្សតិ, អថេតំ សាលូកំ មុសលសទិសេន ឧត្តរោដ្ឋេន សមន្នាគតត្តា មុសលុត្តរំ មារិតំ សយន្តំ ទក្ខសីតិ.

តតោ កតិបាហស្សេវ វិវាហិកេសុ អាគតេសុ សាលូកំ មារេត្វា ឧត្តរិភង្គមកំសុ. ឧភោ គោណា តំ តស្ស វិបត្តិំ ទិស្វា “អម្ហាកំ ភុសមេវ វរ”ន្តិ ចិន្តយិំសុ. សត្ថា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា តទត្ថជោតិកំ តតិយំ គាថមាហ –

១១១.

“វិកន្តំ សូករំ ទិស្វា, សយន្តំ មុសលុត្តរំ;

ជរគ្គវា វិចិន្តេសុំ, វរម្ហាកំ ភុសាមិវា”តិ។

តត្ថ ភុសាមិវាតិ ភុសមេវ អម្ហាកំ វរំ ឧត្តមន្តិ អត្ថោ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា កុមារិកា ឥទានិ ថុល្លកុមារិកា អហោសិ, សាលូកោ បលោភិតភិក្ខុ, មហាលោហិតោ អានន្ទោ, ចូឡលោហិតោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សាលូកជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[២៨៧] ៧. លាភគរហជាតកវណ្ណនា

នានុម្មត្តោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ សារិបុត្តត្ថេរស្ស សទ្ធិវិហារិកំ អារព្ភ កថេសិ។ ថេរស្ស កិរ សទ្ធិវិហារិកោ តំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសិន្នោ “លាភប្បដិបទំ មេ, ភន្តេ, កថេថ, កិំ ករោន្តោ ចីវរាទិលាភំ លភតី”តិ បុច្ឆិ។ អថស្ស ថេរោ “អាវុសោ, ចតូហង្គេហិ សមន្នាគតស្ស លាភសក្ការោ ឧប្បជ្ជតិ, អព្ភន្តរេ ហិរោត្តប្បំ ភិន្ទិត្វា សាមញ្ញំ បហាយ អនុម្មត្តេនេវ ឧម្មត្តេន វិយ ភវិតព្ពំ, បិសុណា វាចា វត្តព្ពា, នដសទិសេន ភវិតព្ពំ, វិកិណ្ណវាចេន កុតូហលេន ភវិតព្ព”ន្តិ ឥមំ លាភប្បដិបទំ កថេសិ។ សោ តំ បដិបទំ គរហិត្វា ឧដ្ឋាយ បក្កន្តោ។ ថេរោ សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា វន្ទិត្វា តំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ សត្ថា “នេសោ, សារិបុត្ត, ភិក្ខុ ឥទានេវ លាភំ គរហតិ, បុព្ពេបិ គរហិយេវា”តិ វត្វា ថេរេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ សោឡសវស្សិកកាលេយេវ តិណ្ណំ វេទានំ អដ្ឋារសន្នញ្ច សិប្បានំ បរិយោសានំ បត្វា ទិសាបាមោក្ខោ អាចរិយោ ហុត្វា បញ្ច មាណវកសតានិ សិប្បំ វាចេសិ។ អថេកោ មាណវោ សីលាចារសម្បន្នោ ឯកទិវសំ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា “កថំ ឥមេសំ សត្តានំ លាភា ឧប្បជ្ជន្តី”តិ លាភប្បដិបទំ បុច្ឆិ។ អាចរិយោ “តាត, ឥមេសំ សត្តានំ ចតូហិ ការណេហិ លាភា ឧប្បជ្ជន្តី”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១០៥។

“នានុម្មត្តោ នាបិសុណោ, នានដោ នាកុតូហលោ;

ឬ្ញឲ្យហេស្ស លភតេ លោកំ, ឯវា តេ អន្តរាយតី”តិ។

តត្ថ ភាគុម្ពុតោតិ ភ អគុម្ពុតោ។ ឪ្គជំ ចុត្តំ ហោតិ – ឃថា ស្គុម្ពុតកោ ភាយ ឪ្គត្តំបុរិសគារិកគារកោ ជិវ្វា តេសំ ចត្តាលក្ការាឌីតិ ចិលុម្បតិ, តតោ តតោ យច្ឆុយំសប្ចចាឌីតិ ពាលក្ការេត គេហត្វា ឍាគតិ, ឲចចេច ឃោ កិហិក្ខតោ អន្តូញាពាហិន្ទ្រសយូដ្ឋាតំ ហិរោត្តុបុំ បហាយ ក្បសលិក្បសលំ អាកលេត្វា គិរេឃកឃំ អកាឃន្តោ លោកាកិក្ខតោ បរិឃាជិល្លចិតោ្ត ការេយស្ស បយតោ្ត សន្តិវច្ឆគាឌីតិ សាហសិកកម្មុតិ ករោតិ, បត្តាខិតោបិ ហិរោត្តុបុំ បហាយ ក្បសលិក្បសលំ អាកលេត្វា គិរេឃកឃំ អកាឃន្តោ សត្វារា បញ្ញាត្តំ សិក្ខាបជំ យង្កន្តោ លោគេភ អកិក្ខតោ បរិឃាជិល្លចិតោ្ត ខិចរាជិយត្តំ គិស្សាយ អត្តនោ សាយញ្ញា ចិឌហិត្វា បយតោ្ត ចេដ្ឋកម្មុត្វកម្មុឌីតិ ករោតិ, ចេញ្ញគាគាឌីតិ គិស្សាយ ខីចិកំ គប្បតិ, អយំ អគុម្ពុតោ្តាបិ ស្គុម្ពុសជិសតោ្ត ស្គុម្ពុតោ្ត ភាយ , ឲចទ្ធបស្ស លិបំ លោកោ ស្ប្បជ្ជតិ។ ឃោ បត ឲចំ អគុម្ពុតោ្ត លឌ្ឋី ក្បក្កច្ចកោ, ឲស ឬ្ញឲ្យហេស្ស អបល្ហិរតេស្ស បុរិសេស្ស លោកំ ភ លភតិ, តស្វា លោកត្តំកោភ ស្គុម្ពុតកោភ ចិឃ ភចិតព្វាត្តិ។

ភាបិស្សលោតិ ឲត្វាបិ ឃោ បិស្សលោ ហោតិ, “អស្សកោភ ឪ្គជំ ភាយ គត”ត្តិ រាជក្បលេ បេស្សញ្ញាស្ស្បសំហរតិ, សោ អតេ្ញាសំ ឃសំ អឆិ្ឆត្តិត្វា អត្តនោ គណ្យាតិ។ រាជានោបិ តំ “អយំ អបេយ្យ សសស្សហោ”តិ ស្គចន្ធ ជាភេ ជេបត្តិ, អយច្ចាគឃោបិស្ស “អយំ នោ រាជក្បលេ បរិភិន្ទេយ្យា”តិ ភយេភ ជាតព្វំ យញ្ញាត្តិ, ឲចំ ឲតរហិ បិស្សលាស្ស លោកោ ស្ប្បជ្ជតិ។ ឃោ បត អបិស្សលោ, សោ ឬ្ញឲ្យហេស្ស លោកំ ភ លភតីតិ ឲចយតេ្វា ចេជិតព្វោ។

ភាភេជិតិ លោកំ ស្ប្បារេជន្តេភ ភេជេភ ចិឃ ភចិតព្វំ។ ឃថា ភេជិ ហិរោត្តុបុំ បហាយ ភច្ចកីតចាជិតេហិ កីឡ្សអំ គត្វា ជតំ សំហរតិ, ឲចចេច លោកត្តំកោភ ហិរោត្តុបុំ កិន្តិត្វា ឪ្គត្តំបុរិសគារិកគារកាតំ សោឡ្ហសហារឃេភ ចិឃ ភាភប្បការំ គោឡ្សត្តំ ករោន្តេភ ចិចរិតព្វំ។ ឃោ ឲចំ អភេជិ, សោ ឬ្ញឲ្យហេស្ស លោកំ ភ លភតិ។

ភាក្បត្សហលោតិ ក្បត្សហលោ ភាយ ចិប្បកិល្លចារចោ។ រាជានោ ហិ អយច្ច បុច្ឆត្តិ – “អស្សកដ្ឋានេ កិរ ‘យត្តស្សា យារិតោ, ឈរំ ចិលុត្តំ, បរេសំ គារា បធំសិតា’តិ ស្សយ្យតិ, កោសំ ត្ត ឍោ ឪ្គជំ កម្មុ”ត្តិ។ តត្ថ សេសេស្ស អកថេត្តស្សេចេ ឃោ ស្គ្គហិត្វា “អស្សកោ ច អស្សកោ ច ភាយា”តិ ចជតិ, អយំ ក្បត្សហលោ ភាយ។ រាជានោ តស្ស ចចនេភ តេ បុរិសេ បរិឃេសិត្វា គិសេជេត្វា “ឪ្គយំ គិស្សាយ នោ ភកាទំ គិច្ចាទំ ជាត”ត្តិ តស្ស យហត្តំ ឃសំ ជេត្តិ, សេសាបិ ជតា “អយំ នោ រាជបុរិសេហិ បុដ្ឋោ ស្សយុត្តក្សយុត្តំ គថេយ្យា”តិ ភយេភ តស្សេច ជតំ ជេត្តិ, ឲចំ ក្បត្សហលស្ស លោកោ ស្ប្បជ្ជតិ។ ឃោ បត អក្បត្សហលោ, ឲស ភ ឬ្ញឲ្យហេស្ស លភតិ លោកំ។ ឲសា តេ អន្តរាយតីតិ ឲសា អយ្យាកំ សត្តិកា តុឃំ្យាលោកាគុសិដ្ឋិតិ។

អន្តេចាសិកោ អាចរិយស្ស គេហំ ស្វត្វា លោកំ ករោន្តោ –

១១០។

“ធិរត្ថុ តំ យសលាភំ, ធនលាភញ្ច ព្រាហ្មណ;

យា វុត្តិ វិនិបាតេន, អធម្មចរណេន វា។

១១១។

“អបិ ចេ បត្តមាទាយ, អនគារោ បរិព្ពជេ;

ឯសាវ ជីវិកា សេយ្យោ, យា ចាធម្មេន ឯសនា”តិ។ – គាថាទ្វយមាហ;

តត្ថ យា វុត្តីតិ យា ជីវិតវុត្តិ។ វិនិបាតេនាតិ អត្តនោ វិនិបាតេន។ អធម្មចរណេនាតិ អធម្មកិរិយាយ វិសមកិរិយាយ វធពន្ធនគរហាទីហិ អត្តានំ វិនិបាតេត្វា អធម្មំ ចរិត្វា យា វុត្តិ, តញ្ច យសធនលាភញ្ច សន្ធាយ ធិរត្ថុ និន្ទាមិ គរហាមិ, ន មេ ឯតេនត្ថោតិ អធិប្បាយោ។ បត្តមាទាយាតិ ភិក្ខាភាជនំ គហេត្វា។ អនគារោ បរិព្ពជេតិ អគេហោ បព្ពជិតោ ហុត្វា ចរេយ្យ, ន ច សប្បុរិសោ កាយទុច្ចរិតាទិវសេន អធម្មចរិយំ ចរេយ្យ។ កិំការណា? ឯសាវ ជីវិកា សេយ្យោ។ យា ចាធម្មេន ឯសនាតិ, យា ឯសា អធម្មេន ជីវិកបរិយេសនា, តតោ ឯសា បត្តហត្ថស្ស បរកុលេសុ ភិក្ខាចរិយាវ សេយ្យោ, សតគុណេន សហស្សគុណេន សុន្ទរតរោតិ ទស្សេតិ។

ឯវំ មាណវោ បព្ពជ្ជាយ គុណំ វណ្ណេត្វា និក្ខមិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ធម្មេន ភិក្ខំ បរិយេសន្តោ អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច និព្វត្តេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា មាណវោ លាភគរហី ភិក្ខុ អហោសិ, អាចរិយោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

លាភគរហជាតកវណ្ណនា សត្តមា។

[១៨៨] ៨. មន្ធាតុជាតកវណ្ណនា

អញ្ញត្តិ មន្ធាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ កុដុម្ពិកំ អារព្ភ កថេសិ។ តត្ថ វត្ថុ ហេដ្ឋា កថិតមេវ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កុដុម្ពិកកុលេ និព្ពត្តិត្វា វិញ្ញុតំ បត្វា កុដុម្ពំ សណ្ឋបេសិ។ កនិដ្ឋភាតាបិស្ស អត្ថិ, តេសំ អបរភាគេ បិតា កាលកតោ។ តេ ឯកទិវសំ "បិតុ សន្តកំ វោហារំ សាធេស្សាមា"តិ ឯកំ គាមំ គន្ត្វា កហាបណសហស្សំ លភិត្វា អាគច្ឆន្តា នទីតិត្ថេ នាវំ បដិមានេន្តា បុដកភត្តំ ភុញ្ជឹសុ។ ពោធិសត្តោ អតិរេកភត្តំ គង្គាយ មច្ឆានំ ទត្វា នទីទេវតាយ បត្តិំ អទាសិ។ ទេវតា បត្តិំ អនុមោទិត្វា ទិព្ពេន យសេន វឌ្ឍិត្វា អត្តនោ យសវុឌ្ឍិំ អាវជ្ជមានា តំ ការណំ អញ្ញាសិ។ ពោធិសត្តោបិ វាលិកាយំ ឧត្តរាសង្គំ បត្ថរិត្វា និបន្នោ និទ្ទំ ឱក្កមិ, កនិដ្ឋភាតា បនស្ស ថោកំ ចោរបកតិកោ។ សោ តេ កហាបណេ ពោធិសត្តស្ស អទត្វា សយមេវ គណ្ហិតុកាមតាយ កហាបណភណ្ឌិកសទិសំ ឯកំ សក្ខរភណ្ឌិកំ កត្វា ទ្វេបិ ភណ្ឌិកា ឯកតោវ ឋបេសិ។ តេសំ នាវំ អភិរុហិត្វា គង្គាមជ្ឈគតានំ កនិដ្ឋោ នាវំ ខោភេត្វា "សក្ខរភណ្ឌិកំ ឧទកេ ខិបិស្សាមី"តិ សហស្សភណ្ឌិកំ ខិបិត្វា "ភាតិក, សហស្សភណ្ឌិកា ឧទកេ បតិតា, កិំ ករិស្សាមា"តិ អាហ។ "ឧទកេ បតិតាយ កិំ ករិស្សាម, មា ចិន្តយី"តិ។ នទីទេវតា ចិន្តេសិ – "អហំ ឥមិនា ទិន្នបត្តិំ អនុមោទិត្វា ទិព្ពយសេន វឌ្ឍិត្វា ឯតស្ស សន្តកំ រក្ខិស្សាមី"តិ អត្តនោ អានុភាវេន តំ ភណ្ឌិកំ ឯកំ មហាមច្ឆំ គិលាបេត្វា សយំ អារក្ខំ គណ្ហិ។ សោបិ ចោរោ គេហំ គន្ត្វា "ភាតា មេ វញ្ចិតោ"តិ ភណ្ឌិកំ មោចេន្តោ សក្ខរា បស្សិត្វា ហទយេន សុស្សន្តេន មញ្ចស្ស អដនិំ ឧបគូហិត្វា និបជ្ជិ។

តទា កេវដ្ដា មច្ឆគហណត្ថាយ ជាលំ ខិបិំសុ។ សោ មច្ឆោ ទេវតានុភាវេន ជាលំ បាវិសិ។ កេវដ្ដា តំ គហេត្វា វិក្កិណិតុំ នគរំ បវិសិំសុ។ មនុស្សា មហន្តំ ទិស្វា មូលំ បុច្ឆន្តិ។ កេវដ្ដា "កហាបណសហស្សញ្ច សត្ត ច មាសកេ ទត្វា គណ្ហថា"តិ វទន្តិ។ មនុស្សា "សហស្សគ្ឃនកមច្ឆោបិ នោ ទិដ្ឋោ"តិ បរិហាសំ ករោន្តិ។ កេវដ្ដា មច្ឆំ គហេត្វា ពោធិសត្តស្ស ឃរទ្វារំ គន្ត្វា "ឥមំ មច្ឆំ គណ្ហថា"តិ អាហំសុ។ "កិមស្ស មូល"ន្តិ? "សត្ត មាសកេ ទត្វា គណ្ហថា"តិ។ "អញ្ញេសំ ទទមានា កថំ ទេថា"តិ? "អញ្ញេសំ សហស្សេន ច សត្តហិ ច មាសកេហិ ទេម, តុម្ហេ បន សត្ត មាសកេ ទត្វា គណ្ហថា"តិ។ សោ តេសំ សត្ត មាសកេ ទត្វា មច្ឆំ ភរិយាយ បេសេសិ។ សា មច្ឆស្ស កុច្ឆិំ ផាលយមានា សហស្សភណ្ឌិកំ ទិស្វា ពោធិសត្តស្ស អារោចេសិ។ ពោធិសត្តោ តំ ឱលោកេត្វា អត្តនោ លញ្ឆំ ទិស្វា សកសន្តកភាវំ ញត្វា "ឥមេ កេវដ្ដា ឥមំ មច្ឆំ អញ្ញេសំ សហស្សេន ចេវ សត្តហិ ច មាសកេហិ ទេន្តិ, អម្ហាកំ បត្វា សហស្សស្ស អម្ហាកំ សន្តកត្តា សត្តេវ មាសកេ គហេត្វា អទំសុ, ឥមំ អត្ថំ អជានន្តំ ន សក្កា កញ្ចិ សទ្ទហាបេតុ"ន្តិ ចិន្តេត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១១៧។

"អគ្ឃន្តិ មច្ឆា អធិកំ សហស្សំ, ន សោ អត្ថិ យោ ឥមំ សទ្ទហេយ្យ;

មយ្ហញ្ច អស្សុ ឥធ សត្ត មាសា, អហម្បិ តំ មច្ឆុទ្ទានំ កិណេយ្យ"ន្តិ។

តត្ថ អគ្ឃន្តីតិ អញ្ញេហិ បុដ្ឋា កេវដ្ដា "សត្តមាសាធិកំ សហស្សំ អគ្ឃន្តី"តិ វទន្តិ។ ន សោ អត្ថិ យោ ឥមំ សទ្ទហេយ្យាតិ សោ បុរិសោ ន

អត្ថិ, យោ ឥមំ ការណំ បច្ចក្ខតោ អជានន្តោ មម វចនេន សទ្ទហេយ្យ, ឯត្តកំ វា មច្ឆា អត្ថីតិ យោ ឥមំ សទ្ទហេយ្យ, សោ នត្ថិ, តស្មាយេវ តេ អញ្ញេហិ ន គហិតាតិបិ អត្ថោ។ មយ្ហញ្ច អស្សូតិ មយ្ហំ បន សត្ត មាសកា អហេសុំ។ មច្ឆុទ្ទានន្តិ មច្ឆចក្កំ។ តេន ហិ មច្ឆេន សទ្ធិំ អញ្ញេបិ មច្ឆា ឯកតោ ពទ្ធា តំ សកលម្បិ មច្ឆុទ្ទានំ សន្ធាយេតំ វុត្តំ។ កិណេយ្យន្តិ កិណឹ, សត្តេវ មាសកេ ទត្វា ឯត្តកំ មច្ឆចក្កំ គណ្ហិស្សន្តិ អត្ថោ។

ឯច្ចា បន ទត្វា ឥទំ ចិន្តេសិ – “កឹ នុ ខោ និស្សាយ មយា ឯតេ កហាបណា លទ្ធា”តិ? តស្មឹ ខណេ នទីទេវតា អាកាសេ ទិស្សមានរូបេន ឋត្វា “អហំ, គង្គាទេវតា, តយា មច្ឆានំ អតិរេកភត្តំ ទត្វា មយ្ហំ បត្តិ ទិន្នា, តេនាហំ តវ សន្តកំ រក្ខន្តី អាគតា”តិ ទីបយមានា គាថមាហ –

១១៦។

“មច្ឆានំ ភោជនំ ទត្វា, មម ទក្ខិណមាទិសិ;

តំ ទក្ខិណំ សរន្តិយា, កតំ អបចិតី តយា”តិ។

តត្ថ ទក្ខិណន្តិ ឥមស្មឹ ឋានេ បត្តិទានំ ទក្ខិណា នាម។ សរន្តិយា កតំ អបចិតី តយាតិ តំ តយា មយ្ហំ កតំ អបចិតី សរន្តិយា មយា ឥទំ តវ ធនំ រក្ខិតន្តិ អត្ថោ។

ឥទំ វត្វា ច បន សា ទេវតា តស្ស កនិដ្ឋេន កតកូដកម្មំ សព្វំ កថេត្វា “ឯសោ ឥទានិ ហទយេន សុស្សន្តោ និបន្នោ, បទុដ្ឋចិត្តស្ស វុឌ្ឍិ នាម នត្ថិ, អហំ បន ‘តវ សន្តកំ មា នស្សី’តិ ធនំ តេ អាហរិត្វា អទាសិំ, ឥទំ កនិដ្ឋចោរស្ស អទត្វា សព្វំ តុវញ្ញេវ គណ្ហា”តិ វត្វា ឥតរំ គាថមាហ –

១១៧។

“បទុដ្ឋចិត្តស្ស ន ផាតិ ហោតិ, ន ចាបិ តំ ទេវតា បូជយន្តិ;

យោ ភាតរំ បេត្តិកំ សាបតេយ្យំ, អវញ្ចយី ទុក្កដកម្មការី”តិ។

តត្ថ ន ផាតិ ហោតីតិ ឯវរូបស្ស បុគ្គលស្ស ឥធលោកេ វា បរលោកេ វា វុឌ្ឍិ នាម ន ហោតិ។ ន ចាបិ តន្តិ តំ បុគ្គលំ តស្ស សន្តកំ

រក្ខមានា ទេវតា ន បូជយន្តិ។

ឥតិ ទេវតា មិត្តទុព្ភិចោរស្ស កហាបណេ អទាតុកាមា ឯវមាហ។ ពោធិសត្តោ បន “ន សក្កា ឯវំ កាតុ”ន្តិ តស្សបិ បញ្ច កហាបណសតានិ ទាបេសិយេវ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ វាណិជោ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ “តទា កនិដ្ឋភាតា ឥទានិ កូដវាណិជោ, ជេដ្ឋភាតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មច្ឆុទ្ទានជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[២៨៩] ៩។ នានាច្ឆន្ទជាតកវណ្ណនា

នានាឆន្ទា, មហារាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស អដ្ឋវរលាភំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ឯកាទសកនិបាតេ ជុណ្ហជាតកេ (ជា។ ១។១១។១៩ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។

អតីតេ បន ពោធិសត្តោ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គហេត្វា បិតុ អច្ចយេន រជ្ជេ បតិដ្ឋហិ។ តស្ស ឋានតោ អបនីតោ បិតុ បុរោហិតោ អត្ថិ។ សោ ទុគ្គតោ ហុត្វា ឯកស្មិំ ជរគេហេ វសតិ។ អថេកទិវសំ ពោធិសត្តោ អញ្ញាតកវេសេន រត្តិភាគេ នគរំ បរិគ្គណ្ហន្តោ វិចរតិ។ តមេនំ កតកម្មចោរា ឯកស្មិំ សុរាបានេ សុរំ បិវិត្វា អបរម្បិ ឃដេនាទាយ អត្តនោ គេហំ គច្ឆន្តា អន្តរវីថិយំ ទិស្វា “អរេ កោសិ ត្វ”ន្តិ វត្វា បហរិត្វា ឧត្តរិសាដកំ គហេត្វា ឃដំ ឧក្ខិបាបេត្វា តាសេន្តា គច្ឆិំសុ។ សោបិ ខោ ព្រាហ្មណោ តស្មិំ ខណេ និក្ខមិត្វា អន្តរវីថិយំ ឋិតោ នក្ខត្តំ ឱលោកេន្តោ រញ្ញោ អមិត្តានំ ហត្ថគតភាវំ ញត្វា ព្រាហ្មណិំ អាមន្តេសិ។ សា “កិំ, អយ្យា”តិ វត្វា វេគេន តស្ស សន្តិកំ អាគតា។ អថ នំ សោ អាហ –
“ភោតិ អម្ហាកំ រាជា អមិត្តានំ វសំ គតោ”តិ។ “អយ្យ, កិំ តេ រញ្ញោ សន្តិកេ បវត្តិយា, ព្រាហ្មណា ជានិស្សន្តី”តិ។

រាជា ព្រាហ្មណស្ស សទ្ទំ សុត្វា ថោកំ គន្ត្វា ធុត្តេ អាហ – “ទុគ្គតោម្ហិ, សាមិ, ឧត្តរាសង្គំ គហេត្វា វិស្សជ្ជេថ ម”ន្តិ។ តេ បុនប្បុនំ កថេន្តំ ការុញ្ញេន វិស្សជ្ជេសុំ។ សោ តេសំ វសនគេហំ សល្លក្ខេត្វា និវត្តិ។ អថ បោរាណកបុរោហិតោ ព្រាហ្មណោបិ “ភោតិ, អម្ហាកំ រាជា អមិត្តហត្ថតោ មុត្តោ”តិ អាហ។ រាជា តម្បិ សុត្វា តម្បិ គេហំ សល្លក្ខេត្វា បាសាទំ អភិរុហិ។ សោ វិភាតាយ រត្តិយា ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា “កិំ អាចរិយា រត្តិំ នក្ខត្តំ ឱលោកយិត្ថា”តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ទេវា”តិ។ “កិំ សោភនំ”ន្តិ? “សោភនំ, ទេវា”តិ។ “កោចិ គហោ នត្ថី”តិ។ “នត្ថិ, ទេវា”តិ។ រាជា “អមុកគេហតោ ព្រាហ្មណំ បក្កោសថា”តិ បោរាណកបុរោហិតំ បក្កោសាបេត្វា “កិំ, អាចរិយ, រត្តិ តេ នក្ខត្តំ ទិដ្ឋ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “អាម, ទេវា”តិ។ “អត្ថិ កោចិ គហោ”តិ។ “អាម, មហារាជ, អជ្ជ រត្តិ តុម្ហេ អមិត្តវសំ គន្ត្វា មុហុត្តេនេវ

មុត្តា”តិ។ រាជា “នក្ខត្តជាននកេន នាម ឯវរូបេន ភវិតព្ព”ន្តិ សេសព្រាហ្មណោ និក្ខមាបេត្វា “ព្រាហ្មណ, បសន្នោម្ហិ តេ, វរំ ត្វំ គណ្ហា”តិ អាហ។ “មហារាជ, បុត្តទារេន សទ្ធិំ មន្តេត្វា គណ្ហិស្សាមី”តិ។ “គច្ឆ មន្តេត្វា ឯហី”តិ។

សោ គន្ត្វា ព្រាហ្មណិញ្ច បុត្តញ្ច សុណិសញ្ច ទាសិញ្ច បក្កោសិត្វា “រាជា មេ វរំ ទេតិ, កិំ គណ្ហាមា”តិ បុច្ឆិ។ ព្រាហ្មណី “មយ្ហំ ធេនុសតំ អានេហី”តិ អាហ, បុត្តោ ឆត្តមាណវោ នាម “មយ្ហំ កុមុទវណ្ណេហិ ចតូហិ សិន្ធវេហិ យុត្តំ អាជញ្ញរថ”ន្តិ, សុណិសា “មយ្ហំ មណិកុណ្ឌលំ អាទិំ កត្វា សព្ពាលង្ការ”ន្តិ, បុណ្ណា នាម ទាសី “មយ្ហំ ឧទុក្ខលមុសលញ្ច សុប្បញ្ចា”តិ។ ព្រាហ្មណោ បន គាមវរំ គហេតុកាមោ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “កិំ, ព្រាហ្មណ, បុច្ឆិតា តេ បុត្តទារា”តិ បុដ្ឋោ “អាម, ទេវ, បុច្ឆិតា, អនេកច្ឆន្ទា”តិ វត្វា បឋមំ គាថមាហ –

១១៧។

“នានាឆន្ទា មហារាជ, ឯកាគារេ វសាមសេ;

អហំ គាមវរំ ឥច្ឆេ, ព្រាហ្មណី ច គវំ សតំ។

១១៨។

“បុត្តោ ច អាជញ្ញរថំ, កញ្ញា ច មណិកុណ្ឌលំ;

យា ចេសា បុណ្ណិកា ជម្មី, ឧទុក្ខលាភិកង្ខតី”តិ។

តត្ថ ឥច្ឆេតិ ឥច្ឆាមិ។ គវំ សតន្តិ ធេនូនំ គុន្នំ សតំ។ កញ្ញាតិ សុណិសា។ យា ចេសាតិ យា ឯសា អម្ហាកំ គេហេ បុណ្ណិកា នាម ទាសី, សា ជម្មី លាមិកា សុប្បមុសលេហិ សទ្ធិំ ឧទុក្ខលំ អភិកង្ខតិ ឥច្ឆតីតិ។

រាជា “សព្ពេសំ ឥច្ឆិតិច្ឆិតំ ទេថា”តិ អាណាបេន្តោ –

១១៩។

“ព្រាហ្មណស្ស គាមវរំ, ព្រាហ្មណិយា គវំ សតំ;

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨩᨬ᩠ᨬᩁᨳᩴ, ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩴ;

ᨿᩮ᩠ᨿᩣᨲᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨴᨩ᩠ᨩᩥᩴ, ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ – ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮ᩠ᨿᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮ᩠ᨿᩣ ᩏᨲᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᨩ᩠ᨩᩥᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨷᩮᩉᩦᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᨶ ᨷᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨿᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨿᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᩈᩩᩔᩪᩈᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩤ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨶᩣᨶᩣᨨᨶ᩠ᨴᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩅᨾᩣ᪨

[᪑᪕᪐] ᪑᪐᪨ ᨶᩦᩃᨧᩦᩅᩁᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨶᩦᩃᩴ ᨠᩥᩁᩮᩅ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩴ ᨶᩦᩃᨧᩦᩅᩁᨠᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲᩦᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩑᨠᨠᨶᩥᨷᩣᨲᩮ ᨶᩦᩃᨧᩦᩅᩁᨠᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪨᪔᪙) ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨾᩮᩅ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩔ ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨶᩦᩃᩈᨬ᩠ᨬᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩦᩃᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩉᩮᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᨹᩃᨠᨲᩮᩣ ᩅᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩮᩈᩥ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨠᩉᩣᨷᨱᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᩋᨳ ᨲᩴ ᨲᨲᩥᨿᨽᩥᨶ᩠ᨴᩮ “ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿᨲᩮᩣ ᩋᩉᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨠᩮ ᩈᨷ᩠ᨷᩮ ᨠᩦᩊᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᩋᨳ ᨲᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩦᩃᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩥᨲ᩠ᨿᨠᩣᨿᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ –

᪑᪑᪔᪨

“ᨶᩦᩃᩴ ᨠᩥᩁᩮᩅ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ, ᨶᩦᩃᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨽᩥᨲ᩠ᨳᩩᨲᩴ;

ᨷᩔ ᨥᩮᩣᩁᩅᩥᩈᩮᩣ ᨶᩣᨣᩮᩣ, ᨶᩦᩃᨩᩣᨲᩥ ᨶ ᩉᨬ᩠ᨬᨲᩥ᪨

᪑᪑᪕᪨

“ໂສຫໍ ສີລໍ ສມາທິສ຺ສໍ, ໂລເກ ອນຸຕ຺ຕຣໍ ສິວໍ;

ອຣິຍວຸຕ຺ຕິສມາຈາໂຣ, ເຍນ ວຸຈ຺ຈຕິ ສີລວາ.

໑໒໐.

“ຎາຕີນຎ຺ຈ ປິໂຍ ໂຫຕິ, ມິຕ຺ເຕສຸ ຈ ວິໂຣຈຕິ;

ກາຍສ຺ສ ເພທາ ສຸຄຕິໍ, ອຸປປ຺ຊ຺ຊຕິ ສີລວາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສີລນ຺ຕິ ອາຈາໂຣ. ກິຣາຕິ ອນຸສ຺ສວຕ຺ເຖ ນິປາໂຕ. ກລ຺ຍາຓນ຺ຕິ ໂສພນໍ, “ສີລໍ ກິເຣວ ກລ຺ຍາຓ”ນ຺ຕິ ເອວໍ ປຓ຺ຑິຕາ ວທນ຺ຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ປສ຺ສາຕິ ອຕ຺ຕານເມວ ວທຕິ. ນ ຫຎ຺ຎຕີຕິ ປຣມ຺ປິ ນ ວິເຫເຐຕິ, ປເຣຫິປິ ນ ວິເຫຐີຍຕິ. ສມາທິສ຺ສນ຺ຕິ ສມາທິຍິສ຺ສາມິ. ອນຸຕ຺ຕຣໍ ສິວນ຺ຕິ “ເຂມໍ ນິພ຺ພານ”ນ຺ຕິ ເອວໍ ປຓ຺ຑິເຕຫິ ສມ຺ວຓ຺ຓິຕໍ. ເຍນ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ ເຍນ ສີເລນ ສີລວາ ປຸຣິໂສ ອຣິຍານໍ ພຸທ຺ຘາທີນໍ ປຏິປຕ຺ຕິໍ ສມາຈຣນ຺ໂຕ “ອຣິຍວຸຕ຺ຕິສມາຈາໂຣ”ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕມຫໍ ສມາທິຍິສ຺ສາມີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ວິໂຣຈຕີຕິ ປຕາປຍຸຕ຺ເຕນ ອຄ຺ຄິກ຺ຂນ຺ໂຘ ວິຍ ວິໂຣຈຕິ.

ເອວໍ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕີຫິ ຄາຖາຫິ ສີລສ຺ສ ວຓ຺ຓໍ ປກາເສນ຺ໂຕ ຣຎ຺ໂຎ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ “ມຫາຣາຊ, ມມ ເຄເຫ ປິຕຸ ສນ຺ຕກໍ ມາຕຸ ສນ຺ຕກໍ ອຕ຺ຕນາ ອຸປ຺ປາທິຕໍ ຕຍາ ທິນ຺ນຎ຺ຈ ພຫຸ ຘນໍ ອຕ຺ຖິ , ປຣິຍນ຺ໂຕ ນາມ ນ ປຎ຺ຎາຍຕິ, ອຫໍ ປນ ສີລໍ ວີມໍສນ຺ໂຕ ເຫຣຎ຺ຎິກຜລກໂຕ ກຫາປເຓ ຄຓ຺ຫິໍ, ອິທານິ ມຍາ ອິມສ຺ມິໍ ໂລເກ ຊາຕິໂຄຕ຺ຕກຸລປເທສານໍ ລາມກຠາໂວ, ສີລສ຺ສ ຈ ເຊຏ຺ຐກຠາໂວ ຎາໂຕ, ອຫໍ ປພ຺ພຊິສ຺ສາມິ, ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ເມ ອນຸຊານາຫີ”ຕິ ອນຸຊານາເປຕ຺ວາ ຣຎ຺ຎາ ປຸນປ຺ປຸນໍ ຍາຈິຍມາໂນປິ ນິກ຺ຂມ຺ມ ຫິມວນ຺ຕໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ອພິຎ຺ຎາ ຈ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ຈ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂຓ ອໂຫສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ສີລວີມໍສໂກ ປຸໂຣຫິໂຕ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ສີລວີມໍສກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທສມາ.

ອພ຺ຠນ຺ຕຣວຄ຺ໂຄ ຈຕຸຕ຺ໂຖ.

ຕສ຺ສຸທ຺ທານໍ –

ទុម កំសវរុត្តមញ្ញសិរិកា, មណយោ មហិ សាលុកមច្ឆវរេនា;

អត្ថសាសនិយោបិ ច មច្ឆរោ, មហិកុណ្ឌលនេន កិរេន ទសាតិ។

៥. កុម្ភវគ្គោ

[២៩១] ១. ភទ្រឃដជាតកវណ្ណនា

សព្ពកាមទទំកុម្ភន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អនាថបិណ្ឌិកស្ស ភាគិនេយ្យំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ មាតាបិតូនំ សន្តកា ចត្តាលីស ហិរញ្ញកោដិយោ បានព្យសនេន នាសេត្វា សេដ្ឋិនោ សន្តិកំ អគមាសិ។ សោបិស្ស “វោហារំ ករោហី”តិ សហស្សំ អទាសិ, តម្បិ នាសេត្វា បុន អគមាសិ។ បុនស្ស បញ្ច សតានិ ទាបេសិ, តានិបិ នាសេត្វា បុន អាគតស្ស ទ្វេ ថូលសាដកេ ទាបេសិ។ តេបិ នាសេត្វា បុន អាគតំ គីវាយំ គាហាបេត្វា នីហរាបេសិ។ សោ អនាថោ ហុត្វា បរកុដ្ដំ និស្សាយ កាលមកាសិ, តមេនំ កឌ្ឍិត្វា ពហិ ឆឌ្ឌេសុំ។ អនាថបិណ្ឌិកោ វិហារំ គន្ត្វា សព្ពំ តំ ភាគិនេយ្យស្ស បវត្តិំ តថាគតស្ស អារោចេសិ។ សត្ថា “ត្វំ ឯតំ កថំ សន្តប្បេស្សសិ, យមហំ បុព្ពេ សព្ពកាមទទំ កុម្ភំ ទត្វាបិ សន្តប្បេតុំ នាសក្ខិ”ន្តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ សេដ្ឋិកុលេ និព្ពត្តិត្វា បិតុ អច្ចយេន សេដ្ឋិដ្ឋានំ លភិ។ តស្ស គេហេ ភូមិគតមេវ ចត្តាលីសកោដិធនំ អហោសិ, បុត្តោ បនស្ស ឯកោយេវ។ ពោធិសត្តោ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា កាលកតោ សក្កោ ទេវរាជា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ អថស្ស បុត្តោ វីថិំ អាវរិត្វា មណ្ឌបំ ការេត្វា មហាជនបរិវុតោ និសីទិត្វា សុរំ បាតុំ អារភិ។ សោ លង្ឃនដនច្ចគីតាទីនិ ករោន្តានំ សហស្សំ សហស្សំ ទេមានោ ឥត្ថិសោណ្ឌសុរាសោណ្ឌមំសសោណ្ឌាទិភាវំ អាបជ្ជិត្វា “ក្វ គីតំ, ក្វ នច្ចំ, ក្វ វាទិត”ន្តិ សមជ្ជត្ថិកោ បមត្តោ ហុត្វា អាហិណ្ឌន្តោ នចិរស្សេវ ចត្តាលីសកោដិធនំ ឧបភោគបរិភោគូបករណានិ ច វិនាសេត្វា ទុគ្គតោ កបណោ បិលោតិកំ និវាសេត្វា វិចរិ។ សក្កោ អាវជ្ជេន្តោ តស្ស ទុគ្គតភាវំ ញត្វា បុត្តបេមេន អាគន្ត្វា សព្ពកាមទទំ កុម្ភំ ទត្វា “តាត, យថា អយំ កុម្ភោ ន ភិជ្ជតិ, តថា នំ រក្ខ, ឥមស្មិំ តេ សតិ ធនស្ស បរិច្ឆេទោ នាម ន ភវិស្សតិ, អប្បមត្តោ ហោហី”តិ ឱវទិត្វា ទេវលោកមេវ គតោ។ តតោ បដ្ឋាយ សុរំ បិវន្តោ វិចរិ។ អថេកទិវសំ មត្តោ តំ កុម្ភំ អាកាសេ ខិបិត្វា សម្បដិច្ឆន្តោ ឯកវារំ វិរជ្ឈិ, កុម្ភោ ភូមិយំ បតិត្វា ភិជ្ជិ។ តតោ បដ្ឋាយ បុន ទលិទ្ទោ ហុត្វា បិលោតិកំ និវាសេត្វា កបាលហត្ថោ ភិក្ខំ ចរន្តោ បរកុដ្ដំ និស្សាយ កាលមកាសិ។

សត្ថា ឥទំ អតីតំ អាហរិត្វា –

“សព្ពកាមទទំ កុម្ភំ, កុដំ លទ្ធាន ធុត្តកោ;

យាវ នំ អនុបាលេតិ, តាវ សោ សុខមេធតិ។

១១១។

“យទា មត្តោ ច ទិត្តោ ច, បមាទា កុម្ភមព្ភិទា;

តទា នគ្គោ ច បោត្ថោ ច, បច្ឆា ពាលោ វិហញ្ញតិ។

១១២។

“ឯវមេវ យោ ធនំ លទ្ធា, បមត្តោ បរិភុញ្ជតិ;

បច្ឆា តប្បតិ ទុម្មេធោ, កុដំ ភិត្វាវ ធុត្តកោ”តិ។ –

ឥមា អភិសម្ពុទ្ធគាថា ហុត្វា ឋិតា។ សមោធានេសិ។

តត្ថ សព្ពកាមទទន្តិ សព្ពេ ចត្តារោ កាមេ ទាតុំ សមត្ថំ កុម្ភំ។ កុដន្តិ កុម្ភស្សេវេតំ វេវចនំ។ យាវាតិ យត្តកំ កាលំ។ អនុបាលេតីតិ សោ ធុត្តោ ឯវំ រក្ខិតុំ លភិត្វា យាវ រក្ខតិ, តាវ សោ សុខមេធតីតិ អត្ថោ។ មត្តោតិ មត្តោ ទិត្តោ ចាតិ សុរាមទេន មត្តោ ទប្បេន ទិត្តោ។ បមាទា កុម្ភមព្ភិទាតិ បមាទេន កុម្ភំ ភិន្ទិ។ នគ្គោ ច បោត្ថោ ចាតិ កទាចិ នគ្គោ, កទាចិ បោត្ថកបិលោតិកាយ និវត្ថត្តា បោត្ថោ។ ឯវមេវាតិ ឯវំ ឯវ។ បមត្តោតិ បមាទេន។ តប្បតីតិ សោចតិ។

“តទា សុរាធុត្តកោ ធុត្តោ សេដ្ឋិបុត្តោ អហោសិ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុរាឃដជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[២៩២] ២។ សុបត្តជាតកវណ្ណនា

ពារាណសិយំ, មហារាជាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ពិម្ពាទេវិយា សារិបុត្តត្ថេរេន ទិន្នំ រោហិតមច្ឆរសំ នវសប្បិមិស្សកំ សាលិភត្តំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា កថិតអព្ភន្តរជាតកេ (ជា. ១.៣.៤១-៤៣) វត្ថុសទិសមេវ។ តទាបិ ហិ ថេរិយា ឧទរវាតេ កុបិតេ, រាហុលភទ្ទោ ថេរស្ស អាចិក្ខិ។ ថេរោ តំ អាសនសាលាយំ និសីទាបេត្វា កោសលរញ្ញោ និវេសនំ គន្ត្វា រោហិតមច្ឆរសំ នវសប្បិមិស្សកំ សាលិភត្តំ អាហរិត្វា តស្ស អទាសិ។ សោ អាហរិត្វា មាតុ ថេរិយា អទាសិ, តស្សា ភុត្តមត្តាយ ឧទរវាតោ បដិប្បស្សម្ភិ។ រាជា បុរិសេ បេសេត្វា បរិបុច្ឆាបេត្វា តតោ បដ្ឋាយ ថេរិយា តថារូបំ ភត្តំ អទាសិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – "អាវុសោ ធម្មសេនាបតិ, ថេរិំ ឯវរូបេន នាម ភោជនេន សន្តប្បេសី"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ សារិបុត្តោ រាហុលមាតាយ បត្ថិតំ ទេតិ, បុព្ពេបិ អទាសិយេវា"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាកយោនិយំ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ អសីតិយា កាកសហស្សានំ ជេដ្ឋកោ សុបត្តោ នាម កាករាជា អហោសិ, អគ្គមហេសី បនស្ស សុផស្សា នាម កាកី អហោសិ, សេនាបតិ សុមុខោ នាម។ សោ អសីតិយា កាកសហស្សេហិ បរិវុតោ ពារាណសិំ ឧបនិស្សាយ វសិ។ សោ ឯកទិវសំ សុផស្សំ អាទាយ គោចរំ បរិយេសន្តោ ពារាណសិរញ្ញោ មហានសមត្ថកេន អគមាសិ។ សូទោ រញ្ញោ នានាមច្ឆមំសវិកតិបរិវារំ ភោជនំ សម្បាទេត្វា ថោកំ ភាជនានិ វិវរិត្វា ឧស្មំ បលាបេន្តោ អដ្ឋាសិ។ សុផស្សា មច្ឆមំសគន្ធំ ឃាយិត្វា រាជភោជនំ ភុញ្ជិតុកាមា ហុត្វា តំ ទិវសំ អវត្វា ទុតិយទិវសេ "ឯហិ, ភទ្ទ, គោចរាយ គមិស្សាមា"តិ វុត្តា "តុម្ហេ គច្ឆថ, មយ្ហំ ឯកោ ទោហឡោ អត្ថី"តិ វត្វា "កីទិសោ ទោហឡោ"តិ វុត្តេ "ពារាណសិរញ្ញោ ភោជនំ ភុញ្ជិតុកាមាម្ហិ, ន ខោ បន សក្កា មយា តំ លទ្ធុំ, តស្មា ជីវិតំ បរិច្ចជិស្សាមិ, ទេវា"តិ អាហ។ ពោធិសត្តោ ចិន្តយមានោ និសីទិ។ សុមុខោ អាគន្ត្វា "កិំ, មហារាជ, អនត្តមនោសី"តិ បុច្ឆិ, រាជា តមត្ថំ អារោចេសិ។ សេនាបតិ "មា ចិន្តយិ, មហារាជា"តិ តេ ឧភោបិ អស្សាសេត្វា "អជ្ជ តុម្ហេ ឥធេវ ហោថ, មយំ ភត្តំ អាហរិស្សាមា"តិ វត្វា បក្កាមិ។

សោ កាកេ សន្និបាតេត្វា តំ ការណំ កថេត្វា "ឯថ ភត្តំ អាហរិស្សាមា"តិ កាកេហិ សទ្ធិំ ពារាណសិំ បវិសិត្វា មហានសស្ស អវិទូរេ កាកេ វគ្គ វគ្គ កត្វា តស្មិំ តស្មិំ ឋានេ អារក្ខត្ថាយ ឋបេត្វា សយំ អដ្ឋហិ កាកយោធេហិ សទ្ធិំ មហានសច្ឆទនេ និសីទិ រញ្ញោ ភត្តហរណកាលំ ឱលោកយមានោ។ សោ ច កាកេ អាហ – "អហំ រញ្ញោ ភត្តេ ហរិយមានេ ភាជនានិ បាតេស្សាមិ, ភាជនេសុ បតិតេសុ មយ្ហំ ជីវិតំ នត្ថិ, តុម្ហេសុ ចត្តារោ ជនា មុខបូរំ ភត្តំ, ចត្តារោ មច្ឆមំសំ គហេត្វា នេត្វា សុបត្តំ សបជាបតិកំ កាករាជានំ ភោជេថ, 'កហំ សេនាបតី'តិ វុត្តេ 'បច្ឆតោ ឯហិតី'តិ វទេយ្យាថា"តិ។ អថ សូទោ រញ្ញោ ភោជនវិកតិំ សម្បាទេត្វា កាជំ គហេត្វា រាជកុលំ បាយាសិ។ តស្ស រាជង្គណំ គតកាលេ កាកសេនាបតិ កាកានំ សញ្ញំ ទត្វា សយំ ឧប្បតិត្វា ភត្តហារកស្ស ឧរេ និសីទិត្វា នខបញ្ជរេន បហរិត្វា កណយគ្គសទិសេន តុណ្ឌេន នាសគ្គមស្ស អភិហន្ត្វា ទ្វីហិ បក្ខេហិ មុខមស្ស បិទហិ។ រាជា មហាតលេ ចង្កមន្តោ មហាវាតបានេន ឱលោកេត្វា តំ កាកស្ស កិរិយំ ទិស្វា ភត្តហារកស្ស សទ្ទំ ទត្វា "ភោ ភត្តការក, ភាជនានិ ឆឌ្ឌេត្វា កាកមេវ គណ្ហា"តិ អាហ។ សោ ភាជនានិ ឆឌ្ឌេត្វា កាកំ ទឡ្ហំ គណ្ហិ។ រាជាបិ តំ "ឥតោ ឯហី"តិ អាហ។

តស្មិំ លេលេ កាកា អាគន្ត្វា អត្តនោ បហោតកំ កុញ្ចិត្វា សេនំ ចុត្តតិយាមេទេច គហេត្វា អគមិំសុ។ តទា សេនា អាគន្ត្វា សេនំ កុញ្ចិំសុ។ តេបិ អដ្ឋ ជនា គន្ត្វា រាជានំ សបជាបតិកំ គោរេជេសុំ, សុថុស្សាយ ខោហញ្ញុ ច្ឆុបសមិ។ ភត្តហារកោ កាកំ ទេន្ត្វា ជ្ញបតេសិ។ អថ តំ រាជា បុច្ឆិ – “គោ កាក, ត្វំ មយេ្ហ ត លជ្ជិ, ភត្តហារកស្ស ច តានំ លេណ្ឌសិ, ភត្តភាជតាតិ ច កិត្តិ, អត្តនោ ច ជីចិតំ ត រក្ខិ, កស្មា ឲចទ្ធុបំ កម្មមកាសី”តិ? កាកោ “មហារាជ, អម្ហាកំ រាជា ពារាណសិ ជ្ញបតិស្សាយ ចសតិ, អហមស្ស សេតាបតិ, តស្ស សុថុស្សា តាម កទិយា ខោហញ្ញត្តិ ត្យម្ហាកំ គោរោតិ កុញ្ចិត្យកាមា, រាជា តស្សា ខោហញ្ញអំ មយិ្ហអាចិក្ខិ។ អហំ តទេត្ថ មម ជីចិតំ បរិច្ចជិត្វា អាគតោ, ឲ្លជាតិ មេ តស្សា គោរោតិ សេបសិតំ, មយិ្ហមតោរថោ មត្ថកំ បត្តោ, ឲ្លមិតា ការណេត មយា ឲចទ្ធុបំ កម្មំ កត”ន្តិ ជីវេបត្តោ ឲ្លមា កាថា អាហ។

១១៩។

“ពារាណស្យំ មហារាជ, កាករាជា តិចាសកោ;

អសីតិយា សហស្សេហិ, សុបេត្តោ បរិចារិតោ។

១២០។

“តស្ស ខោហញ្ញត្តិ កទិយា, សុថុស្សា កក្ខិត្យមិច្ឆតិ;

រន្ធោ មហាតសេ បក្កំ, បច្ឆក្ខំ រាជគោរោតិ។

១២១។

“តេសាហំ បហិតោ ឆ្លុតោ, រន្ធោ ចម្ហិ ឧបាគតោ;

ភត្តុ អបចិតិំ កុម្មិ, តាសាយមកាសិ ចលោ”ន្តិ។

តត្ថ ពារាណស្យន្តិ ពារាណសិយំ។ តិចាសកោតិ តិពទ្ធចាសកោ។ បក្កន្តិ តាតប្បការេត សយ្ហាជិតំ។ គោជិ “សិទ្ធ”ន្តិ សញ្ញាយន្តិ។ បច្ឆក្ខន្តិ អញ្ញត្យអបរិចារិកំ, មច្ឆមំសចិកតិតិសុ ចា បទេច្ឆកំ មហច្ឆិឲត្វាតិ បច្ឆក្ខំ។ តេសាហំ បហិតោ ឆ្លុតោ, រន្ធោ ចម្ហិ ឧបាគតោតិ តេសំ

ឧភិន្នម្បិ អហំ ទូតោ អាណត្តិករោ រញ្ញោ ច អមិប្បហិតោ, តស្មា ឥធ អាគតោតិ អវត្វា ភត្តុ អបចិតិំ ករោមីតិ ស្វាហំ ឯវំ អាគតោ អត្តនោ ភត្តុ អបចិតិំ សក្ការសម្មានំ ករោមិ។ នាសាយមកំ ចលាត្តិ, មហារាជ, ឥមិនា ការណេន តុម្ហេ អត្តនោ ច ជីវិតំ អគណេត្វា ភត្តភាជនំ បាតាបេត្វា ភត្តហារកស្ស នាសាយ មុខតុណ្ឌកេន វណំ អកាសិំ, មយា អត្តនោ រញ្ញោ អបចិតិ កតា, ឥទានិ តុម្ហេ ឥច្ឆថ, តំ ទណ្ឌំ ករោថាតិ។

រាជា តស្ស វចនំ សុត្វា "មយំ តាវ មនុស្សភូតានំ មហន្តំ យសំ ទត្វា អម្ហាកំ សុហជ្ជេ កាតុំ ន សក្កោម, គាមាទីនិ ទទមានាបិ អម្ហាកំ ជីវិតទាយកំ ន លភាម, អយំ កាកោ សមានោ អត្តនោ រញ្ញោ ជីវិតំ បរិច្ចជតិ, អតិវិយ សប្បុរិសោ មធុរស្សរោ ធម្មកថិកោ"តិ គុណេសុ បសីទិត្វា តំ សេតច្ឆត្តេន បូជេសិ។ សោ អត្តនា លទ្ធេន សេតច្ឆត្តេន រាជានមេវ បូជេត្វា ពោធិសត្តស្ស គុណេ កថេសិ។ រាជា តំ បក្កោសាបេត្វា ធម្មំ សុត្វា ឧភិន្នម្បិ តេសំ អត្តនោ ភោជននិយាមេន ភត្តំ បដ្ឋបេសិ, សេសកាកានំ ទេវសិកំ ឯកំ តណ្ឌុលម្ពណំ បចាបេសិ, មហាសត្តស្ស ឱវាទេ ឋត្វា សព្ពសត្តានំ អភយំ ទត្វា បញ្ច សីលានិ រក្ខិ។ សុបត្តកាកោវាទោ បន សត្ត វស្សសតានិ បវត្តិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – "តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, សុមុខោ សេនាបតិ សារិបុត្តោ, សុផស្សា រាហុលមាតា, សុបត្តោ បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

សុបត្តជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[២៩៣] ៣. កាយនិព្ពិន្ទជាតកវណ្ណនា

ផុដ្ឋស្ស មេតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អញ្ញតរំ បុរិសំ អារព្ភ កថេសិ។ សាវត្ថិយំ កិរេកោ បុរិសោ បណ្ឌុរោគេន អដ្ដិតោ វេជ្ជេហិ បដិក្ខិត្តោ។ បុត្តទារាបិស្ស "កោ ឥមំ បដិជគ្គិតុំ សក្ខិស្សតី"តិ ចិន្តយិំសុ។ តស្ស ឯតទហោសិ – "សចាហំ ឥមម្ហា រោគា វុដ្ឋហិស្សាមិ, បព្ពជិស្សាមី"តិ។ សោ កតិបាហេនេវ កិញ្ចិ សប្បាយំ លភិត្វា អរោគោ ហុត្វា ជេតវនំ គន្ត្វា សត្ថារំ បព្ពជ្ជំ យាចិ។ សោ សត្ថុ សន្តិកេ បព្ពជ្ជញ្ច ឧបសម្បទញ្ច លភិត្វា ន ចិរស្សេវ អរហត្តំ បាបុណិ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – "អាវុសោ, អសុកោ នាម បណ្ឌុរោគី 'ឥមម្ហា រោគា វុដ្ឋិតោ បព្ពជិស្សាមី'តិ ចិន្តេត្វា បព្ពជិតោ, តេន អរហត្តញ្ច បត្តោ"តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ ។ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ អយមេវ; បុព្ពេ បណ្ឌិតាបិ ឯវំ វត្វា រោគា វុដ្ឋាយ បព្ពជិត្វា អត្តនោ វុឌ្ឍិមកំសូ"តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ កុដុម្ពំ សណ្ឋបេត្វា វសន្តោ បណ្ឌុរោគី អហោសិ។ វេជ្ជាបិ នំ បដិជគ្គិតុំ នាសក្ខិំសុ, បុត្តទារាបិស្ស វិប្បដិសារី អហោសិ។ សោ "ឥមម្ហា រោគា វុដ្ឋិតោ បព្ពជិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា

កិញ្ចិទេវ សប្បាយំ លភិត្វា អរោគោ ហុត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្វជ្ជំ បព្វជិត្វា អភិញ្ញា ច សមាបត្តិយោ ច ឧប្បាទេត្វា ឈានសុខេន វិហរន្តោ “ឯត្តកំ កាលំ ឯវរូបំ សុខំ នាម នាលត្ថ”ន្តិ ឧទានំ ឧទានេន្តោ ឥមា គាថា អាហ –

១៦៧។

“ផុដ្ឋស្ស មេ អញ្ញតរេន ព្យាធិនា, រោគេន ពាឡ្ហំ ទុខិតស្ស រុប្បតោ;

បរិសុស្សតិ ខិប្បមិទំ កឡេវរំ, បុប្ផំ យថា បំសុនិ អាតបេ កតំ។

១៦៨។

“អជញ្ញំ ជញ្ញសង្ខាតំ, អសុចិំ សុចិសម្មតំ;

នានាកុណបបរិបូរំ, ជញ្ញរូបំ អបស្សតោ។

១៦៩។

“ធិរត្ថុមំ អាតុរំ បូតិកាយំ, ជេគុច្ឆិយំ អស្សុចិំ ព្យាធិធម្មំ;

យត្ថប្បមត្តា អធិមុច្ឆិតា បជា, ហាបេន្តិ មគ្គំ សុគតូបបត្តិយា”តិ។

តត្ថ អញ្ញតរេនាតិ អដ្ឋនវុតិយា រោគេសុ ឯកេន បណ្ឌុរោគព្យាធិនា។ រោគេនាតិ រុជ្ជនសភាវេន ឯវំលទ្ធនាមេន។ រុប្បតោតិ ឃដ្ដិយមានស្ស បីឡិយមានស្ស។ បំសុនិ អាតបេ កតន្តិ យថា អាតបេ តត្តវាលិកាយ ឋបិតំ សុមនបុប្ផំ បរិសុស្សេយ្យ, ឯវំ បរិសុស្សតីតិ អត្ថោ។

អជញ្ញំ ជញ្ញសង្ខាតន្តិ បដិកូលំ អមនាបមេវ ពាលិនំ មនាបន្តិ សង្ខំ គតំ។ នានាកុណបបរិបូរន្តិ កេសាទីហិ ទ្វត្តិំសាយ កុណបេហិ បរិបុណ្ណំ។ ជញ្ញរូបំ អបស្សតោតិ អបស្សន្តស្ស អន្ធពាលបុថុជ្ជនស្ស មនាបំ សាធុរូបំ បតិរូបកសភាវំ ហុត្វា ឧបដ្ឋាតិ, “អក្ខិម្ហា អក្ខិគូថកោ”តិអាទិនា នយេន បកាសិតោ អសុភសភាវោ ពាលិនំ ន ឧបដ្ឋាតិ។

អាតុរន្តិ និច្ចកិលិដ្ឋំ។ អធិមុច្ឆិតាតិ កិលេសមុច្ឆាយ អតិវិយ មុច្ឆិតា។ បជាតិ អន្ធពាលបុថុជ្ជនា។ ហាបេន្តិ មគ្គំ សុគតូបបត្តិយាតិ ឥមស្មិំ បូតិកាយេ លគ្គា លគ្គិតា ហុត្វា អបាយមគ្គំ បូរេន្តា ទេវមនុស្សលោកាយ សុគតិឧបបត្តិយា មគ្គំ បរិហាបេន្តិ។

ឯវំ ពោធិសត្តោ នានប្បការេន អសុចិភាវញ្ច អនិច្ចទុក្ខភាវញ្ច បរិគ្គណ្ហន្តោ កាយេ និព្វិន្ទិត្វា យាវជីវំ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ ភាវេត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ ពហុជនា សោតាបត្តិផលាទីនិ បាបុណិំសុ។ “តទា តាបសោ អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

កាយនិព្វិន្ទជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[២៩៤] ៤។ ជម្ពុខាទកជាតកវណ្ណនា

កោយំ ពិន្ទុស្សរោ វគ្គូតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ ទេវទត្តកោកាលិកេ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ ទេវទត្តេ បរិហីនលាភសក្ការេ កោកាលិកោ កុលានិ ឧបសង្កមិត្វា “ទេវទត្តត្ថេរោ នាម មហាសម្មតបវេណិយា ឱក្កាករាជវំសេ ជាតោ អសម្ភិន្នខត្តិយវំសេ វឌ្ឍិតោ តិបិដកធរោ ឈានលាភី មធុរកថោ ធម្មកថិកោ, ទេថ ករោថ ថេរស្សា”តិ ទេវទត្តស្ស វណ្ណំ កថេតិ។ ទេវទត្តោបិ “កោកាលិកោ ឧច្ចព្រាហ្មណកុលា និក្ខមិត្វា បព្វជិតោ ពហុស្សុតោ ធម្មកថិកោ, ទេថ ករោថ កោកាលិកស្សា”តិ កោកាលិកស្ស វណ្ណំ កថេតិ។ ឥតិ តេ អញ្ញមញ្ញស្ស វណ្ណំ កថេត្វា កុលឃរេសុ ភុញ្ជន្តា វិចរន្តិ។ អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ ទេវទត្តកោកាលិកា, អញ្ញមញ្ញស្ស អភូតគុណកថំ កថេត្វា ភុញ្ជន្តា វិចរន្តី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ តេ អញ្ញមញ្ញស្ស អភូតគុណកថំ កថេត្វា ភុញ្ជន្តិ, បុព្ពេបិ ភុញ្ជិំសុយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ អញ្ញតរស្មិំ ជម្ពុវនសណ្ឌេ រុក្ខទេវតា ហុត្វា និព្ពត្តិ។ តត្រេកោ កាកោ ជម្ពុសាខាយ និសិន្នោ ជម្ពុបក្កានិ ខាទតិ។ អថេកោ សិង្គាលោ អាគន្ត្វា ឧទ្ធំ ឱលោកេន្តោ កាកំ ទិស្វា “យំនូនាហំ ឥមស្ស អភូតគុណកថំ កថេត្វា ជម្ពូនិ ខាទេយ្យ”ន្តិ តស្ស វណ្ណំ កថេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

១១០។

“កោយំ ពិន្ទុស្សរោ វគ្គុ, សរភញ្ញូនមុត្តមោ;

ᩋᨧ᩠ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣᨡᩣᨿ, ᨾᩮᩣᩁᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᩣᩅ ᨠᩪᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᩔᩁᩮᩣᨲᩥ ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᨶᩣ ᩋᩅᩥᩈᩣᩁᩮᨶ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ ᩈᩁᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩅᨣ᩠ᨣᩪᨲᩥ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩮᩣ᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᨾᩮᩣᩁᨧ᩠ᨨᩣᨸᩮᩣᩅ ᨠᩪᨩᨲᩦᨲᩥ ᨲᩁᩩᨱᨾᩮᩣᩁᩮᩣᩅ ᨾᨵᩩᩁᩮᨶ ᩈᩁᩮᨶ “ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾᩮᩈᩮᩣ ᨠᩪᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨲᩴ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨸᩈᩴᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪑᪨

“ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩴᩈᩥᨲᩩᩴ;

ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩈᩁᩦᩅᨱ᩠ᨱ, ᨽᩩᨬ᩠ᨩ ᩈᨾ᩠ᨾ ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩈᩁᩦᩅᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨠᩴ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨧ᩠ᨨᩣᨸᨠᩈᩁᩦᩁᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩈᩮᩣᨽᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩅᨴᩣᨾᩥ ᩋᨿ᩠ᨿ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᨧ᩠ᨨᩣᨸᩈᩁᩦᩅᨱ᩠ᨱ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨲᩮᨲᩥ ᩅᨿᩔ ᨡᩣᨴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨸᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᨡᩣᨴ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᨴᨴᩣᨾᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣᨡᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᩣᨶᩥ ᨸᩣᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨲᩮ ᩏᨽᩮᩣᨸᩥ ᩋᨽᩪᨲᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨾ᩠ᨻᩪᨶᩥ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪒᪨

“ᨧᩥᩁᩔᩴ ᩅᨲ ᨸᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩦ ᩈᨾᩣᨣᨲᩮ;

ᩅᨶ᩠ᨲᩣᨴᩴ ᨠᩩᨱᨸᩣᨴᨬ᩠ᨧ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᩈᩴᩈᨠᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᨶ᩠ᨲᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᩅᨶ᩠ᨲᨡᩣᨴᨠᩴ ᨠᩣᨠᩴ᪨ ᨠᩩᨱᨸᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨱᨸᨡᩣᨴᨠᩴ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩴ᪨

ᩍᨾᩴ ᨸᨶ ᨣᩣᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨽᩮᩁᩅᩁᩪᨸᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩃᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ – “ᨲᨴᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨠᩮᩣᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ, ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨡᩣᨴᨠᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨲᨲᩥᨿᩣ᪨

[᪒᪙᪕] ᪔᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᩈᨽᩔᩮᩅ ᨲᩮ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨩᨶᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩑᩁᨱ᩠ᨯᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᨠᩮ ᨾᨲᩴ ᨩᩁᨣ᩠ᨣᩅᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩑᩁᨱ᩠ᨯᩅᨶᩮ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨲᩥ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩁᨱ᩠ᨯᩮ ᨶᩥᩃᩦᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩔ ᩑᨠᩴ ᩋᨽᩪᨲᨣᩩᨱᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪒᪔᪨

“ᩏᩈᨽᩔᩮᩅ ᨲᩮ ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ, ᩈᩦᩉᩔᩮᩅ ᩅᩥᨩᨾ᩠ᨽᩥᨲᩴ;

ᨾᩥᨣᩁᩣᨩ ᨶᨾᩮᩣ ᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩩ, ᩋᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨽᩣᨾᩈᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨾᩮᩣ ᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩩ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩣᩃᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪒᪕᪨

“ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩈᩴᩈᩥᨲᩩᩴ;

ᨾᨿᩪᩁᨣᩦᩅᩈᩘ᩠ᨠᩣᩈ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨿᩣᩉᩥ ᩅᩣᨿᩈᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ ញាតោ បរិយាហីតិ ឧទណ្ឌតោ ឧត្តរិត្វា ញាតោ យេនាហំ, តេនាគន្ត្វា មំ សំ ហានាតិ វទតិ។

តំ តេសំ កិរិយំ ឆិត្វា ទុក្ខេហេវតោ តតិយំ គាថមាហ –

១២៦។

“មិគាតំ និក្ខាមេសិ អនត្ថា, បក្ខិតំ បន វាយេសា;

ឧទេណ្ឌា អនត្ថា ទុក្ខាតំ, តនេយា អត្ថា មមាកតា”តិ។

តត្ថ អនត្ថាតិ ហីនោ លាមកោ។

សត្ថា ញាណំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា និក្ខាមេសិ ទេវទត្តោ អហោសិ, កាកោ កោកាលិកោ, ទុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

អត្ថជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[១៨៩] ៩។ សមុទ្ទជាតកវណ្ណនា

កោ នាយន្តិ ញាតំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបនន្ទត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ ហិ មហិច្ឆោ មហាតណ្ហោ អហោសិ, សកដបូរេហិ បច្ចយេហិបិ សន្តប្បេតុំ ន សក្កា។ វស្សូបនាយិកកាលេ ទ្វីសុ តីសុ វិហារេសុ វស្សំ ឧបគន្ត្វា ឯកស្មិំ ឧបាហនេ ឋបេតិ, ឯកស្មិំ កត្តរយដ្ឋិំ, ឯកស្មិំ ឧទកតុម្ពំ, ឯកស្មិំ សយំ វសតិ, ជនបទវិហារំ គន្ត្វា បហីតបរិក្ខារេ ភិក្ខូ ទិស្វា អរិយវំសកថំ កថេត្វា តេសំ បំសុកូលានិ គាហាបេត្វា តេសំ ចីវរានិ គណ្ហាតិ, មត្តិកាបត្តេ គាហាបេត្វា មនាបមនាបេ បត្តេ ថាលកានិ ច គហេត្វា យានកំ បូរេត្វា ជេតវនំ អាគច្ឆតិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ មហិច្ឆោ មហាតណ្ហោ អញ្ញេសំ បដិបត្តិំ កថេត្វា សមណបរិក្ខារេន យានកំ បូរេត្វា អាគច្ឆតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អយុត្តំ, ភិក្ខវេ, ឧបនន្ទេន កតំ បរេសំ អរិយវំសកថំ កថេន្តេន, បឋមមេវ អត្តនា អប្បិច្ឆេន ហុត្វា បច្ឆា បរេសំ អរិយវំសំ កថេតុំ វដ្ដតី”តិ។

“អត្តាតរេយច បជយំ, បតិទ្វេប តិរេចរេឃ;

អចន្តាយត្យរារេយឃ្យ, ត កិលិរេឃ្យឃ្យ បល្ហិរេតា”តិ៍ (ឆ៍ ប៍ ៧៥ប៉) –

ព្ទាយំ ឆយុបរេឆ កាធ៊ំ រេឆរេយត្វា ស្តបតត្តំ ករហិត្វា “ត, កិត្លរេច, ព្ទឆារេតច ស្តបតរេត្តា យហិរេន្ធា, ប្យរេត្ត យហាឃយុរេច្ចបិ ស្តឆគំ រកិ្លតត្តំ យឆ្នំា”តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិ៍

អតីរេត ពារាណសិយំ ព្រហ្មទរេត្ត រជ្ជំ ការេរន្តេ រេពាធិសរេត្តា ឃយុគ្ករេឆចតា ហុត្វា តិព្វត្តិ៍ អរេឆរេកា ការេកា ឃយុគ្ករស្ស ស្តបរិការេក ចិចររេត្តា “ឃយុរេច្ច ស្តឆគំ បយារេលាត បិចឆ, រក្លត្តា បិចឆា”តិ យន្ធឃញ្ញកុលឃរេញ្ញ ចារេររេត្តា ចារេររេត្តា ចរតិ៍ តំ ឌិស្វា ឃយុគ្ករេឆចតា បជយំ កាឆយាហ –

១១៩៍

“រេកា តាឃំ រេលាលរេតាឃត្តិ, ឃយត្តា បរិឆាចតិ;

យរេន្ធ យករេរ ច ចារេរតិ, ស្តាយីសុ ច ចិហត្អាតិ”តិ៍

តត្ថ រេកា តាឃត្តិ រេកា ត្យ អឃំ៍

តំ ស្យត្វា ឃយុគ្ករេកា ត្យតិឃំ កាឆយាហ –

១២០៍

“អតគ្គបាឃិ ឃក្យរេលា, អតិរេត្តាតិ ឌិឃាស្យរេតា;

ឃយុគ្គំ បិតុយិគ្ឆាយិ, ឃាកាទំ ឃរិតំបតិ”ត្តិ៍

តស្សរេត្ថ – អហំ អតគ្គឃាកាទំ បិតុយិគ្ឆាយិ, រេតតយិ អតគ្គបាឃិ តាយ ឃក្យរេលា យហតិឃាបិ អប្យរលិឃា តល្យាឃ ឃយត្តាកតត្វា អតិរេត្តាតិបិ អហំ ឌិឃាស្យ ស្យរេតា ចិស្ស្យរេតា បិកាជេរី, ស្វាហំ ព្ទាយំ ឃកាលឃយុគ្គំ ស្យគ្គរាតំ រតតាតំ អាការត្វា ឃាការេត ចា លតត្វា ឃាកាទំ

សរិតានំ បតិភាវេន សរិតំបតឹ បាតុមិច្ឆាមីតិ។

តំ សុត្វា សមុទ្ទទេវតា តតិយំ គាថមាហ –

១២៨។

“សោ អយំ ហាយតិ ចេវ, បូរតេ ច មហោទធិ;

នាស្ស នាយតិ បីតន្តោ, អបេយ្យោ កិរ សាគរោ”តិ។

តត្ថ សោ អយំ ហាយតិ ចេវាតិ ឧទកស្ស ឱសក្កនវេលាយ ហាយតិ, ឧគ្គមនវេលាយ បូរតិ។ នាស្ស នាយតីតិ អស្ស មហាសមុទ្ទស្ស សចេបិ នំ សកលលោកោ បិវេយ្យ, តថាបិ “ឯតោ ឯត្តកំ នាម ឧទកំ បីត”ន្តិ បរិយន្តោ ន បញ្ញាយតិ។ អបេយ្យោ កិរាតិ ឯសោ កិរ សាគរោ ន សក្កា កេនចិ ឧទកំ ខេបេត្វា បាតុន្តិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា សា ភេរវរូបំ ទស្សេត្វា សមុទ្ទកាកំ បលាបេសិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា សមុទ្ទកាកោ ឧបនន្ទោ អហោសិ, ទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សមុទ្ទជាតកវណ្ណនា ឆដ្ឋា។

[២៩៧] ៧។ កាមវិលាបជាតកវណ្ណនា

ឧច្ចេ សកុណ ឌេមានាតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ បច្ចុប្បន្នវត្ថុ បុប្ផរត្តជាតកេ (ជា។ ១។១។១៤៧) កថិតំ, អតីតវត្ថុ ឥន្ទ្រិយជាតកេ (ជា។ ១។៨។៩០ អាទយោ) អាវិភវិស្សតិ។ តំ បន បុរិសំ ជីវន្តំ សូលេ ឧត្តាសេសុំ។ សោ តត្ថ និសិន្នោ អាកាសេន គច្ឆន្តំ ឯកំ កាកំ ទិស្វា តាវមហតិម្បិ វេទនំ អគណេត្វា បិយភរិយាយ សាសនំ បេសេតុំ កាកំ អាមន្តេត្វា ឥមា គាថា អាហ –

១២៩។

“ឧច្ចេ សកុណ ឌេមាន, បត្តយាន វិហង្គម;

វជ្ជាសិ ខោ ត្វំ វាមូរុំ, ចិរំ ខោ សា ករិស្សតិ។

១៣០។

“ឥទំ ខោ សា ន ជានាតិ, អសិំ សត្តិញ្ច ឱឌ្ឌិតំ;

សា ចណ្ឌី កាហតិ កោធំ, តំ មេ តបតិ នោ ឥទំ។

១៣១។

“ឯស ឧប្បលសន្នាហោ, និក្ខញ្ចុស្សីសកោហិតំ;

កាសិកញ្ច មុទុំ វត្ថំ, តប្បេតុ ធនិកា បិយា”តិ។

តត្ថ ឌេមានាតិ គច្ឆមាន ចរមាន។ បត្តយានាតិ តមេវាលបតិ, តថា វិហង្គមាតិ។ សោ ហិ បត្តេហិ យានំ កត្វា គមនតោ បត្តយានោ, អាកាសេ គមនតោ វិហង្គមោ។ វជ្ជាសីតិ វទេយ្យាសិ។ វាមូរុន្តិ កទលិក្ខន្ធសមានូរុំ, មម សូលេ និសិន្នភាវំ វទេយ្យាសិ។ ចិរំ ខោ សា ករិស្សតីតិ សា ឥមំ បវត្តិំ អជានមានា មម អាគមនំ ចិរំ ករិស្សតិ, “ចិរំ មេ គតស្ស បិយស្ស ន ច អាគច្ឆតី”តិ ឯវំ ចិន្តេស្សតីតិ អត្ថោ។

អសិំ សត្តិញ្ចាតិ អសិសមានតាយ សត្តិសមានតាយ ច សូលមេវ សន្ធាយ វទតិ។ តញ្ហិ តស្ស ឧត្តាសនត្ថាយ ឱឌ្ឌិតំ ឋបិតំ។ ចណ្ឌីតិ កោធនា។ កាហតិ កោធន្តិ “អតិចិរាយតី”តិ មយិ កោធំ ករិស្សតិ។ តំ មេ តបតីតិ តំ តស្សា កុជ្ឈនំ មំ តបតិ។ នោ ឥទន្តិ ឥទំ បន ឥទំ សូលំ មំ ន តបតីតិ ទីបេតិ។

“ឯស ឧប្បលសន្នាហោ”តិអាទីហិ សយនេ ឧស្សីសកេ ឋបិតំ អត្តនោ កណ្ឌំ អាចិក្ខតិ។ តត្ថ ឧប្បលសន្នាហោតិ ឧប្បលេហិ ច សន្នាហោ ច ឧប្បលសន្នាហោ, ឧប្បលសទិសោ កណ្ឌោ ច សន្នាហកោ ចាតិ អត្ថោ។ និក្ខញ្ចាតិ បញ្ចហិ សុវណ្ណេហិ កតំ អង្គុលិមុទ្ទិកំ។ កាសិកញ្ច មុទុ វត្ថន្តិ មុទុំ កាសិកសាដកយុគំ សន្ធាយាហ។ ឧត្តមំ កិរ តេន ឧស្សីសកេ និក្ខិត្តំ។ តប្បេតុ ធនិកា បិយាតិ ឯតំ សព្វំ គហេត្វា សា មម បិយា ធនត្ថិកា ឥមិនា ធនេន តប្បេតុ បូរេតុ, សន្តុដ្ឋា ហោតូតិ។

ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣᩅ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ “ᨲᨴᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨿᩮᨶ ᨸᨶ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᩈᩮᩣ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨠᩣᨾᩅᩥᩃᩣᨸᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ᪨

[᪒᪙᪘] ᪘᪨ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩣᨧᩥᨾᩮ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨣᩣᨾᨠᩮ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨲᩥ᪨ ᩁᨾᨱᩦᨿᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᩣᩈᩣᨱᩮ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩏᨴᨠᨹᩣᩈᩩᨠᩴ, ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩣᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶ᩠ᨶᩮ, ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨿᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥ᪨ ᨶᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᩣᨾᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨸᨱᩦᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩈ᩠ᩅᩣᨲᨶᩣᨿ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᨠᨲᩥᨸᩣᩉᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩑᨠᩮᨶᩩᨸᩣᨿᩮᨶ ᩍᨾᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨳᩮᩁᩪᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨠᩥᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨠᩣᩈᩦ”ᨲᩥ? “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩍᨾᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮᨶᨾ᩠ᩉᩥ ᨶ ᨣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨿᩣᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨲᩣᩅᩣᩉᩴ ᨸᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨶᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ “ᨿᩣᩅ ᨾᨾᩣᨣᨾᨶᩣ ᨳᩮᩁᩮ ᨾᩣ ᨸᨾᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ “ᨲᩔ ᨶᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩔ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᨸᩁᩥᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩋᨳᩔ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨶ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨣᩣᨾᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩈᩣᨾᩦᨧᩥᨠᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩈᩩᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩈᩩᨠᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩔᩣᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩅᩔᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨾᩩᨡᩮᩣ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᩑᨠᩥᩔᩣ ᩋᨶᩮᩣᩅᩔᩥᨠᩣᨿ ᨸᩣᩈᩣᨱᨴᩁᩥᨿᩣ ᩅᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨴᩁᩥᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨲᩮᨾᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩣᩊᨾᩩᨡᨾᩉᩣᨾᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣ ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᨲᩮᨶ ᨸᩦᩊᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᨳᩣᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᨶᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩉᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

“ឧទុម្ពរា ចិមេ បក្កា, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;

ឯហិ និក្ខម ភទ្ទន្តស្សុ, កិំ ជិឃច្ឆាយ មិយ្យសី”តិ។

តត្ថ កបិត្ថនាតិ បិលក្ខា។ ឯហិ និក្ខមាតិ ឯតេ ឧទុម្ពរាទយោ ផលភារនមិតា, អហម្បិ ខាទិត្វា សុហិតោ អាគតោម្ហិ, ត្វម្បិ កន្ទ ភទ្ទន្តស្សូតិ។

សោបិ តស្ស វចនំ សុត្វា សទ្ទហិត្វា ផលានិ ខាទិតុកាមោ និក្ខមិត្វា តត្ថ តត្ថ វិចរិត្វា កិញ្ចិ អលភន្តោ បុនាគន្ត្វា តំ អន្តោបវិសនទ្វារំ បិទហិត្វា និសិន្នំ ទិស្វា “វញ្ចេស្សាមិ ន”ន្តិ តស្ស បុរតោ ឋត្វា ទុតិយំ គាថមាហ –

១៣២។

“ឯវំ សោ សុហិតោ ហោតិ, យោ វុឌ្ឍមបចាយតិ;

យថាហមជ្ជ សុហិតោ, ទុមបក្កានិ មាសិតោ”តិ។

តត្ថ ទុមបក្កានិ មាសិតោតិ ឧទុម្ពរាទីនិ រុក្ខផលានិ ខាទិត្វា អសិតោ ធាតោ សុហិតោ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ តតិយំ គាថមាហ –

១៣៣។

“យំ វនេជោ វនេចរស្ស, វញ្ចេយ្យ កបិនោ កបិ;

ទហរោ កបិ សទ្ធេយ្យ, ន ហិ ជិណ្ណោ ជរាកបី”តិ។

តស្សត្ថោ – យំ វនេ ជាតោ កបិ វនេ ជាតស្ស កបិនោ វញ្ចនំ ករេយ្យ, តំ តយា សទិសោ ទហរោ ពាលកោ សទ្ទហេយ្យ, មាទិសោ បន ជិណ្ណោ ជរាកបិ មហល្លកមក្កដោ ន ហិ សទ្ទហេយ្យ, សតក្ខត្តុម្បិ កថេន្តស្ស តុម្ហាទិសស្ស ន សទ្ទហតិ។ ឆ្លុយម្ហិ ចិរាហិយចត្តបទេន សត្ថា

ផលាផលំ វស្សេន កិលិន្នំ បតិតំ, បុន តវ ឥទំ ឋានំ នត្ថិ, គច្ឆាតិ។ សោ តតោ បក្កាមិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ – “តទា ខុទ្ទកមក្កដោ នេវាសិកោ អហោសិ, កាឡមហាមក្កដោ អាគន្តុកោ, រុក្ខទេវតា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ឧទុម្ពរជាតកវណ្ណនា អដ្ឋមា។

[១៥៥] ៥។ កោមារបុត្តជាតកវណ្ណនា

បុរេតុវន្តិ ឥទំ សត្ថា បុព្ពារាមេ វិហរន្តោ កេឡិសីលេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។ តេ កិរ ភិក្ខូ សត្ថរិ ឧបរិបាសាទេ វិហរន្តេ ហេដ្ឋាបាសាទេ ទិដ្ឋសុតាទីនិ កថេន្តា កលហន្តា បរិភាសន្តា ករោន្តា និសីទិំសុ។ សត្ថា មហាមោគ្គល្លានំ អាមន្តេត្វា “ឯតេ ភិក្ខូ សំវេជេហី”តិ អាហ។ ថេរោ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា បាទង្គុដ្ឋកេន បាសាទថុបិកំ បហរិត្វា យាវ ឧទកបរិយន្តា បាសាទំ កម្បេសិ។ តេ ភិក្ខូ មរណភយតជ្ជិតា និក្ខមិត្វា ពហិ អដ្ឋំសុ។ តេសំ សោ កេឡិសីលភាវោ ភិក្ខូសុ បាកដោ ជាតោ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, ឯកច្ចេ ភិក្ខូ ឯវរូបេ និយ្យានិកសាសនេ បព្ពជិត្វា កេឡិសីលា ហុត្វា វិចរន្តិ, ‘អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា’តិ វិបស្សនាយ កម្មំ ន ករោន្តី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេតេ កេឡិសីលកាយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ឯកស្មិំ គាមកេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្ពត្តិ, “កោមារបុត្តោ”តិ តំ សញ្ជានិំសុ។ សោ អបរភាគេ និក្ខមិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ហិមវន្តបទេសេ វសិ។ អញ្ញេ កេឡិសីលា តាបសា ហិមវន្តបទេសេ អស្សមំ មាបេត្វា វសិំសុ, កសិណបរិកម្មមត្តម្បិ តេសំ នត្ថិ, អរញ្ញតោ ផលាផលានិ អាហរិត្វា ខាទិត្វា ហសមានា នានប្បការាយ កេឡិយា វីតិនាមេន្តិ។ តេសំ សន្តិកេ ឯកោ មក្កដោ អត្ថិ, សោបិ កេឡិសីលកោវ មុខវិការាទីនិ ករោន្តោ តាបសានំ នានាវិធំ កេឡិំ ទស្សេតិ។ តាបសា តត្ថ ចិរំ វសិត្វា លោណម្ពិលសេវនត្ថាយ មនុស្សបថំ អគមំសុ។ តេសំ គតកាលេ ពោធិសត្តោ តំ ឋានំ គន្ត្វា វាសំ កប្បេសិ, មក្កដោ តេសំ វិយ តស្សាបិ កេឡិំ ទស្សេសិ។

ពោធិសត្តោ អច្ឆរំ បហរិត្វា “សុសិក្ខិតបព្ពជិតានំ សន្តិកេ វសន្តេន នាម អាចារសម្បន្នេន កាយាទីហិ សុសញ្ញតេន ឈានេសុ យុត្តេន ភវិតព្ពំ”តិ តស្ស ឱវាទំ អទាសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ សីលវា អាចារសម្បន្នោ អហោសិ, ពោធិសត្តោបិ តតោ អញ្ញត្ថ អគមាសិ។ អថ តេ តាបសា លោណម្ពិលំ សេវិត្វា តំ ឋានំ អាគមិំសុ។ មក្កដោ បុព្ពេ វិយ តេសំ កេឡិំ ន ទស្សេសិ។ អថ នំ តាបសា “បុព្ពេ, ត្វំ អាវុសោ, អម្ហាកំ បុរតោ កេឡិំ អកាសិ, ឥទានិ ន ករោសិ, កិំការណា”តិ បុច្ឆន្តា បឋមំ គាថមាហំសុ –

໑໓໕.

“ປຸເຣ ຕຸວໍ ສີລວຕໍ ສກາເສ, ໂອກ຺ກນ຺ຕິກໍ ກີຬສີ ອສ຺ສມມ຺ຫິ;

ກເຣາຫເຣ ມກ຺ກຏິຍານິ ມກ຺ກຏ, ນ ຕໍ ມຍໍ ສີລວຕໍ ຣມາມາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສີລວຕໍ ສກາເສຕິ ອິສິສີລີນໍ ອມ຺ຫາກໍ ສນ຺ຕິເກ. ໂອກ຺ກນ຺ຕິກນ຺ຕິ ມິເກາ ວິຍ ໂອກ຺ກນ຺ຕິຕ຺ວາ ກີຬສີ. ກເຣາຫເຣຕິ ເອຕ຺ຖ ອເຣຕິ ອາລປນໍ. ມກ຺ກຏິຍານີຕິ ມຸຂມກ຺ກຏິກກີຬາສງ຺ຂາຕານີ ມຸຂວິກາຣານິ. ນ ຕໍ ມຍໍ ສີລວຕໍ ຣມາມາຕິ ຍໍ ປຸເພ ຕວ ອິສິສີລໍ ອິສິວຕໍ, ຕໍ ມຍໍ ອິທານິ ນ ຣມາມ, ຕ຺ວມ຺ປິ ເນາ ນ ຣມາເປສິ, ກິ ນຸ ເຂາ ກາຣຓນ຺ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມກ຺ກເຏາ ທຸຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໖.

“ສຸຕາ ຫິ ມຍ຺ຫໍ ປຣມາ ວິສຸທ຺ທິ, ເກາລາປຸຕ຺ຕສ຺ສ ພຫຸສ຺ສຸຕສ຺ສ;

ມາ ທານິ ມໍ ມຎ຺ຎິ ຕຸວໍ ຍຖາ ປຸເຣ, ຌານານຸຍຸຕ຺ເຕາ ວິຫຣາມິ ອາວຸເສາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມຍ຺ຫນ຺ຕິ ກຣຓຕ຺ເຖ ສາມິວຈນໍ. ວິສຸທ຺ທີຕິ ເລາກວິສຸທ຺ທິ. ພຫຸສ຺ສຸຕສ຺ສາຕິ ພຫຸໍ ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ອຏ຺ຐ ສມາປຕ຺ຕິເຍາ ສຸຕ຺ວາ ເຈວ ປຏິວິຊ຺ຌິຕ຺ວາ ຈ ພຫຸສ຺ສຸຕສ຺ສ. ຕຸວນ຺ຕິ ເຕສຸ ເອກໍ ຕາປສໍ ອາລປນ຺ເຕາ ວທຕິ. ມາ ມໍ ຕ຺ວໍ ປຸເຣ ວິຍ ມຎ຺ຎາສິ, ນາຫໍ ປຸຣິມສທິເສາ, ອາຈຣິເຍາ ເມ ລທ຺ເທາຕິ ທີເປຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປເສາ ຕຕິຍໍ ຄາຖມາຫ –

໑໓໗.

“ສເຈປິ ເສລສ຺ມິ ວເປຍ຺ຍ ພີຊໍ, ເທເວາ ຈ ວເສ຺ສ ນ ຫິ ຕໍ ວິຣູເຬ຺ຫ;

ສຸຕາ ຫິ ເຕ ສາ ປຣມາ ວິສຸທ຺ທິ, ອາຣາ ຕຸວໍ ມກ຺ກຏ ຌານພູມິຍາ”ຕິ.

តស្សត្ថោ – សចេបិ ឋិសាឍបិដ្ឋេ បញ្ចូចិធំ ជីងំ ចបេឃ្យ, ឥតេចា ច សម្ភា ចស្សេឃ្យ, អនេលត្តតាយ ធំ ត ចិន្នទ្បេហឃ្យ, ឲចេយេច តឃា បរេយា ឈសាតចិឃុទ្ធិ ឃុតា, ត្ថំ បត ពិរច្ឆាតឃោតិកត្តា អារា ឈសាតក្ខុយិឃា ក្លូរេ ដ៏តោ, ត សក្កា តឃា ឈសាត់ តិដ្ឋាតេត្តតុត្តិ យក្កាដ៏ ករហិឃុៈ

សត្ថា ព្ថយំ ឆម្ទេឥសត់ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេតសិ – "តទា កេញ្ញព្ថឃឹលិ តាបឃា ព្ថយេ កិក្ខុ អហេស្មុំ, កោយារបុត្តោ បត អហមេច អហោសិ"ត្តិៈ

កោយារបុត្តជាតកវណ្ណនា គចយាៈ

[១០០] ១០ៈ ចកៈពាតកចណ្ណតា

បរបិលោរាឆា ឌីចន្តោតិ ព្ថគំ សត្ថា ដេតចនេ ចិហរន្តោ បុរាណសត្ថំ អារព្ភ កថេសិៈ ចត្ថុ ចិតយេ (បរិរាៈ ៥៥ អាគយោ) ចិត្ថារតោ អាកតមេចៈ អយំ បនេត្ថ សង្ខេបោ – អាឃស្មា ថ្លបេសនោ ក្ទចស្សិកោ ឲកចស្សិកេត សទ្ធិចិហារិកេត សទ្ធិ សត្ថារំ ថ្លបសដ្ឋយិត្វា សត្ថារា ករហិតោ ចត្តិត្វា បក្កន្តោ ចិបស្សត់ បដ្ឋបេត្វា អរហត្តប្បត្តោ អប្បិដ្ឋតាគិក្រូឃុត្តោ តេតរស ក្ទតង្គានិ សមាធាយ បរិសម្បិ តេតរសក្ទតង្គឆរំ កត្វា កកចតិ តេយាសំ បដិសល្លិតេ សបរិសោ សត្ថារំ ថ្លបសដ្ឋយិត្វា បរិសំ តិស្សាយ បធយំ ករហំ លកិត្វា អឆម្មិកាយ កតិកាយ អតត្ថចត្តតេ ក្ទតិឃំ សារុកាទំ លកិត្វា "ព្ថតោ បដ្ឋាយ ក្ទតង្គឆរា កិក្ខុ យឆាឃុខំ ថ្លបសដ្ឋយិត្វា យំ បស្សត្ថុ"តិ សត្ថារា កតាត្ថុញ្ញាតោ តិក្ខមិត្វា កិក្ខុតំ ឥយត្តំ អារោចេសិៈ តតោ បក្មតិ កិក្ខុ ក្ទតង្គឆរា ហុត្វា សត្ថារំ ឥស្សតាយ ថ្លបសដ្ឋយិត្វា សត្ថុ បដិសល្លាតា ក្ទដ្ឋិតោ តត្ថ តត្ថ បំសុក្ទលិតិ ឈឌ្ឍេត្វា អត្ថតោ បត្តឌីចរាតេច កហេត្វាៈ សត្ថា សម្ពហុលេហិ កិក្ខុហិ សទ្ធិ សេតាសតចារិកំ ចរន្តោ តត្ថ តត្ថ បតិតាតិ បំសុក្ទលិតិ ឌិស្វា បុច្ឆិត្វា តយត្តំ ឃុត្វា "កិក្ខចេ, ព្ថយេសំ តាយ កិក្ខុតំ ក្ទតង្គសមាទាតំ ត ចិរដ្ឋិតិកំ ចកាស្ស ថ្លេបិរសចកម្ទសជិសំ អហោសី"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិៈ

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោឌិសត្តោ សក្កោ ឥឆចរាជា អហោសិៈ អឆេកោ ចកោ កក្កាតីរេ បិសាណបិដ្ឋេ ចរតិ, អឆ កក្កាយ យហោឃកំ អាកត្វា ធំ បិសាណំ បរិក្ខិបិៈ ចកោ អកិរុហិត្វា បិសាណបិដ្ឋេ តិបជ្ជិ, តេចស្ស កោចរោ អត្ថិ, ត កោចរាយ កមតមក្កោ, ថ្លកម្បិ ចឌ្ឍតេចៈ សោ ចិន្តេសិ – "យឃ្យំតេច កោចរោ អត្ថិ, ត កោចរាយ កមតមក្កោ, តិក្កម្មស្ស បត តិបជ្ជតតោ ថ្លេបិរសចកម្ម ចរ"ត្តិ មតសាច ថ្លេបិរសធំ អធិដ្ឋាយ ឃឹលានិ សមាឌិយិត្វា តិបជ្ជិៈ តទា សក្កោ ឥឆចរាជា អាចជ្ជយាតោ តស្ស ធំ ក្ទព្ពលសមាទាត់ ញាត្វា "ឲធំ ចកំ ចីមេហនេឃ្យាមី"តិ ឲឡអកទ្ធបេត អាកត្វា តស្ស អចិទ្ធុរេ ឈត្វា អត្តានំ ឥស្សេសិៈ ចកោ ធំ ឌិស្វា "អញ្ញាម្បិ ជិចសេ ថ្លេបិរសចកម្មំ ជាតិស្សាមី"តិ ថ្លដ្ឋាយ ធំ កហេត្វំ បក្ខន្តិៈ ឲឡអកោបិ ព្ថតោ ចិតោ ច បក្ខន្តិត្វា អត្តានំ កហេតុំ តាគាសិៈ ចកោ ធំ កហេតុំ អសក្កោន្តោ តិចត្តិត្វា អាកម្ម "ថ្លេបិរសចកម្មំ តាច មេ ត កិដ្ឋតី"តិ តតេត្វច បុត តិបជ្ជិៈ សក្កោ សក្កត្តភាវេតេច អាកាសេ ឈត្វា "តាឌិសស្ស ក្ទព្ពលជ្ឈាសយស្ស កិំ ថ្លេបិរសចកម្មេត, ត្វំ យេ សក្កភាវំ អជាតន្តោ ឲឡអកមំសំ ខាឌិតុកាមោ អហោសី"តិ ធំ

ບິເຫເຜຕ຺ວາ ກຣທິຕ຺ວາ ເຂຈເລາກເຍຈ ກເຕາ.

໑໓໗.

“ປຣປິໂລເຣາຊາ ຂີຈເຕ຺ຕາ, ຍໍສເລາຫິຕເກາຂເຕາ;

ຈເກາ ຈຕໍ ສຍາຄາຍ, ຽປປຊ຺ຊີ ຽເປິສຈໍ.

໑໓໘.

“ຕສ຺ສ ສເກ຺ກາ ຈຕຍ຺ຍາຍ, ອຂຣ຺ເປຕ຺ປິກຍິ;

ຈີຕຕເປິ ອຊ຺ຍ຺ປເຕ຺ຕາ, ກຊ຺ຊີ ເລາຫິຕເປິ ຕປໍ.

໑໓໙.

“ອຸຈເຍຈ ຖຸເລກເຈ຺ຈ, ສຍາຄາຕຍິ໌ຖຸລິ;

ລຫໍ ກເຣາຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕານໍ, ຈເກາຈ ອຂກາຣລາ”ຕິ. –

ຕິເສ຺ສາປິ ອກິສຍຸຕ຺ຖກາຈາຈ.

ຕຕ຺ຖ ຽປປຊ຺ຊີ ຽເປິສຈຕ຺ຕີ ຽເປິສຈຈາສໍ ຽປກເຕາ. ຈຕຍ຺ຍາຍາຕິ ຕສ຺ສ ຖຸຕ຺ລຈຕໍ ອຍ຺ຍາຍ. ຈີຕຕເປິ ອຊ຺ຍ຺ປເຕ຺ຕາຕິ ຈີກຕເປິ ຫຸຕ຺ວາ ຽປກເຕາ, ຕໍ ຕາຊິຕໍ ປຕ຺ຖີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ເລາຫິຕເປິຕິ ເລາຫິຕປິຍໍ. ຕປຕ຺ຕິ ຕໍ ອຕ຺ຖເຕາ ສຍາຄາຕຕປໍ ກິຕ຺ຕີ.

ສຕ຺ຖາ ຖຸຍໍ ຜຍຸເຄສຕໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຂາຕກໍ ສເຍາຜາເຕສິ – “ຕຄາ ສເກ຺ກາ ອຫເຍຈ ອເຫາສິ”ຕ຺ຕີ.

ຈກຂາຕກຈຕ຺ຖຕາ ຄສຍາ.

កុម្ភវគ្គោ បញ្ចមោ។

តស្សុទ្ទានំ –

វរកុម្ភ សុបត្ត សិរិវ្ហយនោ, សុចិសម្មត ពិត្ថសោរា ទុសោគោ;

សរិតំបតិ ចល្លិ ឧទាកបិនា, អថ យក្កូជិ យា ចកេកាត ឥសាតិ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ –

សង្កប្បោ បទុមោ ចេវ, ឧទបានេន តតិយំ;

អព្ភន្តរំ ឃដភេទំ, តិកនិបាតម្ហិង្កតត្តិ។

តិកនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

(ទុតិយោ ភាគោ និដ្ឋិតោ។)